

አሪት ዘሌዋውያንና

ዕብራውያን

መግቢያ

የመጀመሪያ ቀን፡ -

በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ የተልእኮ ትምህርት መግሪያ መጽሐፍ ውስጥ የምናጠናው በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኘውን የአሪት ዘሌዋውያንን መጽሐፍና የአዲስ ኪዳን የዕብራውያን መጽሐፍ በአንድነት ይሆናል። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ስለ እግዚአብሔር፣ ስለ ቅድስናውና ከሕዝቡ ስለሚረዳው ዓይነት ቅድስና ይነግረናል። እሥራኤላውያን ምሕረቱን ተቀብለው ከእግዚአብሔር ጎብረት እንዲናራቸው ሲሉ ግቅረብ የሚገባቸውን መሥዋዕት በግልጽ ያስረዳል። እነዚህ መሥዋዕቶች የመጨረሻው ዘላለማዊ መሥዋዕት የሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የሚያንፀባርቁ ምላሴያዊ ምልክቶች ናቸው። የዕብራውያን መጽሐፍ ደግሞ የተመሠረተው በዘሌዋውያን ላይ ባሉት ሐሳቦች ላይ ነው። ይህ መጽሐፍ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያሉት ካህናትና መሥዋዕት ጊዜያዊ እንደነበሩ ያስረዳጉም የነበረው የመጨረሻው ሊቀ ካህንና መሥዋዕት የሆነው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ እንደነበር ያሳየናል። የዕብራውያን መጽሐፍ የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት አስፈላጊነት ብቻ ሳይሆን የሚገልጸው በአብ ቀኝ ተቀምጦ የሚግልድልን ሊቀ ካህን ስላለን የምንቀበለውንም በረከት ጭምር ነው። እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ ያለውን ጥላቻ ኃጢአት ለሚሠሩ ሰዎች በፀጋው ያዘጋጀውን የደኅንነት መንገድና ከልጆቹ የሚጠበቀውን የተቀደሰ አኗኗር በበለጠ የምንረዳው እነዚህን ሁለት መጻሕፍት አጣምረን ስናጠና ነው።

ይህንን መጽሐፍ በምታጠናበት ወቅት በመግሪያ መጽሐፍ ውስጥ የተጻፈውን መግሪያ በጥንቃቄ እንብብ። በጥንቃቄ አስበህ ለጥያቄዎቹ መልስ ስጥ። የእግዚአብሔርን ቃል እንዴት አድርገን በግል ግጥናት እንደሚገባን ግወቅ ይገባናል። ይህም ሊሆን የሚችለው የእግዚአብሔር ቃል የሚናገረውን በደንብ ስናጫንና ጥያቄ ስንጠይቅ ነው። ስለዚህም ወደ ማብራሪያው ከመሄድህ በፊት ቀስ ብለህ የተሰጠህን ክፍል አንብቢህ ጥያቄዎቹን መልስ። ማብራሪያው ላይ ያልተጠቀሱ ነገሮችን በዚህ አጋጣሚ ልታገኝ ትችላለህ። ማብራሪያው አንድ ሰው በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ

ላየው ነገር የሰጠው ትርጓሜ ብቻ እንደሆነ አስተውሉ። ስለ መልሶችና እያሰብኩ በዚህ ጥናት ያገኘኸውን ቁም ነገር በሕይወት ውስጥ ተግባራዊ ለማድረግ ሞክሮ። የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናት ብቻ ሳይሆን ልንጠብቀውና ልንታዘዘውም ይገባናል። ሮሜ 15:4። «በመጽናትና መጻሕፍት በሚሰጡት መጽናናት ተስፋ ይሆንልን ዘንድ አስቀድሞ ለትምህርታችን ተጽፎአልና» ይላል።

ይህ መጽሐፍ እንደ ጥናት መጽሐፍ ብቻ ሳይሆን እንደ ማብራሪያም እንዲያገለግል ተደርጎ ነው የተዘጋጀው። አሪት ዘሌዋውያንንም ሆነ ዕብራውያንን ስታጠና ወይም ስትማር ይህን መጽሐፍ ልትጠቀምበት ትችላለህ።

የጥያቄዎችን መልሶች በደብተር ላይ ጻፍ። የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ከሌለህ ለጥናትህ ስለሚረዳህ ለማግኘት ሞክር። ሌላ የአሪት ዘሌዋውያንና የዕብራውያን ማብራሪያ ካገኘህ ከዚህ መጽሐፍ ጋር አብረህ ብታጠና ይረዳሃል። አዲስ የተተረጎመውን መጽሐፍ ቅዱስ ብትጠቀም ይመረጣል።

ትምህርቶቹ ለተማሪው በሚመች ሁኔታ በአምስት ቀናት ተከፋፍለው ይገኛሉ። የአንዱን ቀን ከፍል አንዴ እንደተቀመጥክ ለመጨረስ ሞክር። አንዳንዶቹ ትምህርቶች ከሌሎቹ ረዘም ይላሉ፤ ስለዚህ ሳምንታዊው ስብሰባ ከመድረሱ በፊት ትምህርቶቹን ማጠናቀቅህን እርግጠኛ ሁን። በትምህርቶቹ ጣልቃ ብዙ የምታነፃፅራቸው ጥቅሶች ተሰጥተዋል። «ተመልከት» ተብሎ ትዕዛዝ የተሰጠባቸውን እንድትመለከታቸው። «ተመልከት» የሚል ትዕዛዝ ያልተሰጣቸውን ግን እንደፍላጎትህ ልትመለከታቸውም ላትመለከታቸውም ትችላለህ።

ትምህርት አንድ

የአሪት ዘሌዋውያን መግቢያ

አሪት ዘሌዋውያን ከሙሴ አምስት የሕግ መጻሕፍት መካከል አንዱ ነው። አሪት ዘፍጥረት ስለ ዓለም አፈጣጠርና የእግዚአብሔር ሕዝብ ስለሆኑት ስለ እሥራኤላውያን ይናገራል። አሪት ዘጸአት ደግሞ እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ እሥራኤላውያንን ከግብፅ ባርነት አውጥቶ ከእነርሱ ጋር በሲና ተራራ ቃል እንደገባ የሚገልጸውን ታሪክ ያካተተ ነው። አሪት ዘሌዋውያን ደግሞ ለቃል ኪዳኑ ሕዝብ የተሰጠውን ሕግ ያካተተ ነው። ይህ ሕግ የተሰጠው ሕዝቦቹ እግዚአብሔርን በትክክል እንዲያመልኩና በሱ ፋት የተቀደሱ ሕዝቦች ሆነው እንዲኖሩ ነው። አሪት ዘኮልቁ ደግሞ የእሥራኤል ሕዝብ ከሲና ተራራ በኋላ ባለማመናቸው ምክንያት በምድረ በዳ ስለ መንከራተታቸው እና በኋላም ወደ ተስፋይቱ ምድር ለመግባት ስለ መዘጋጀታቸው የሚያወሳ ታሪክ ነው። አሪት ዘዳግም ደግሞ ወደ እሥራኤል ምድር ከመግባታቸው በፊት ሙሴ እንደገና ለአዲሱ ትውልድ የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ስለ መስጠቱ የሚናገር ታሪክ ነው።

አሪት ዘሌዋውያን ስለሚለው ርዕስ

1ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን የሚለው ርዕስ በግዕዝም ሆነ በአማርኛ ትርጉሙ ምንድነው? ትርጉሙን የማታውቀው ከሆነ አንድ የአርቶዶክስን ቄስ ጠይቅ።

«አሪት ዘሌዋውያን» የሚለው ስያሜ የመጣው «ሌዋውያንን በተመለከተ» ከሚለው ትርጉም ከያዘው ከግሪኩ መጽሐፍ ቅዱስ ነው። ሌዊ ከያዕቆብ ልጆች መካከል አንዱ እንደነበር ታስተውላለሁ። እግዚአብሔር የካህናት ዘር አባት እንደሆነ መፈጠታል። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ለካህናት የተሰጡ መመሪያዎችን ይዟል። እነዚህም መመሪያዎች የተሠጡት ለቅዱሱ አምላክ የሚቀርበውን የአምልኮ ሥርዓት ገጽሕና ለማረጋገጥ ሲባል ነው። አሪት ዘሌዋውያን ለካህናት የተሰጡ መመሪያዎችን ብቻ ያካተት አልነበረም። መላው የእሥራኤል ሕዝብ የተመረጡ ሕዝቦች እንደሆኑና በእግዚአብሔር ፊት እየኖሩም የማያቋርጠውን በረከት ከእግዚአብሔር ሊቀበሉ የሚያስችላቸውንም መመሪያ ሁሉ ያጠቃልላል።

እኛም ብንሆን በእግዚአብሔር የተመረጥን ሕዝቦች ነን። ሁላችንም ካህናት ነን (1ኢጥ. 2: 9 ተመልከት)። እግዚአብሔር እርሱን እንዴት በትክክል እንደምናመልከውና በእርሱም ፊት እንዴት በተቀደሰ ሕይወት መኖር እንደምንችል የሚያሳዩንን መመሪያዎች ሰጥተናል። መመሪያዎቹ ሁሉ የሚገኙት በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ ነው። የእግዚአብሔርን ቃል በደንብ ባወቅን መጠን፣ ለእግዚአብሔር ያለን አምልኮችንም በዚያው መጠን ገጽሕና አስደሳች ይሆናል። በተጨማሪም ሕይወታችን በሱ ፊት የበለጠ የተቀደሰ ይሆናል። እግዚአብሔር በቃሉ ውስጥ የሰጠንን መመሪያዎች ምን ያህል ታውቃለህ?

2ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 27:34 አንብብ።

ሀ) በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ የሚገኙት ትዕዛዞች የተሰጡት ለማንኛው?

ለ) እነዚህን ትዕዛዞች የተቀበለው የት ሆኖ ነው?

ጸሐፊው

አሪት ዘሌዋውያን 27:34 እግዚአብሔር በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ያሉትን ሕግጋት ለሙሴ በሲና ተራራ ላይ እንደሰጠው ይናገራል። ነገር ግን ሙሴ ማን ነበር? ምንስ ዓይነት ሰው ነበር? ሕዝቡን እንዲመለከት እግዚአብሔር ሙሴን እንዴት ጠራው?

3ኛ ጥያቄ:- በራስህ የግል ጥናት ላይ ተመርኩዝህ ስለ ሙሴ የምታውቀውን ነገር በሙሉ በዝርዝር ጻፍ።

- ከየትኛው ወገን ነበር?

- የተወለደበት ሁኔታ ከሌላው ለየት የሚያደርገው ነገር ምንድነው?

- በእግዚአብሔር ከመጠራቱ በፊት የሙሴ ጸባይ ምን ዓይነት ነበር?

- እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ ነው የጠራው? ወዘተ። ስለ ሙሴ አጣር ያለ ግብራሪያ የሚሰጠውን የሐዋርያት ሥራ 7:20-45 አንብብ።

ሙሴ፣ የያዕቆብ ልጅ ከሆነው ከሌዊ ወገን የነበረ እሥራኤላዊ ነው። ሙሴ የተወለደው ብልፅግናና ሰላም በነበረበት ጊዜ ሳይሆን፣ እሥራኤላውያን በግብፅ ምድር ባረች በነበሩበት ወቅት ነው። ምንም እንኳን በፈርዖን ቤት ውስጥ ቢያድግ፣ ሙሴ የራሱን ሕዝቦች አልረሳም ነበር። አንድ ግብፃዊ ከገደለ በኋላ ወደ በረሃ ተሰዶ ለ40 ዓመት ያህል በአረኝነት ሠርቷል። በኋላም አንድ ቀን እግዚአብሔር በሚነድ ቁጥቋጦ ውስጥ ሆኖ ተናገረውና እሥራኤልን ካባርነት እንዲያወጣ ሾመው። ሙሴም እግዚአብሔር ከእሥራኤል ጋር ቃል ኪዳን ወደገባበት ወደ ሲና ተራራ መራቸው። ሙሴም ሕዝቡን ወደ ተስፋይቱ ምድር ከነፃን ጫፍ ላይ ከማድረሱ በፊት ለ40 ዓመት ያህል በበረሃ ውስጥ መርቷቸዋል። የእግዚአብሔርን ቃል ተላልፎ ስለነበር ወደ ከነፃን እንዲገባ አልተፈቀደለትም፤ ከዮርዳኖስ ግዶ ሞተ እንጂ። ሙሴ በጣም እራሱን ዝቅ የሚያደርግ እግዚአብሔርን በበለጠ ለማወቅ የሚጥርና የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ በመጠበቅ ሕዝቡን ለመምራት የሚሻ ሰው ነበር። የእግዚአብሔርን ሕዝብ በሚመሩ ሰዎች ውስጥ ሊኖሩ የሚገባቸውን ጸባዮች የሚያሳይ እንደ ምሳሌ ሊጠቀስ የሚችል ሰው ነው።

ሙሴ የአሪት ዘሌዋውያንና የሌሎች አሪት የአሪት መጓሕፍት ጸሐፊ ነው። በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ የሚገኙት ሕግጋት በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ነው፣ ለሙሴ በሲና ተራራ ላይ በ1440 ዓመት ዓ.ክ.ል.በ. አካባቢ የተሰጡት የእሥራኤል ሕዝብ ለአሥራ አንድ ወራት ያህል በሲና ተራራ ላይ ነበሩ። (በአሪት ዘጸአት 19:1 ከአሪት ዘጥልቁ 10:11 ጋር አነፃፅር)። በዚህ ጊዜ ውስጥ እግዚአብሔር አሥርቶን ቃላት መገናኛውን ድንኳን እንዴት እንደሚሠሩ የሚያመለክት መመሪያ ለእግዚአብሔር እንዴት እንደሚሰግዱና በሰላም አብረው እንዲኖሩ ሊከተሉት የሚገባቸውን ሥርዓቶች ሁሉ ሰጥቷቸዋል።

ሁለተኛ ቀን:-

የአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዋና ሐሳቦች

የአሪት ዘሌዋውያንን መጽሐፍ ሙሴ በጥንቃቄ ያቀናጀው በሁለት ትላልቅ ምክንያቶች ነው:-

1. ካህናት ሕዝቡን በትክክለኛ የእግዚአብሔር አምልኮ ይመሩት ዘንድ የተጻፈ የመመሪያ መጽሐፍ ነው።
2. በመልክ በመልኩ እያንዳንዱ ሐሳብ ክፍፍል ተሰጥቶት ነው የተዘጋጀው። ይህ የሆነው ሌዋውያን ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባው

ሲያስተምሩ እንዳይቸገሩ ብሎ ነው። በሌላ አነጋገር መጽሐፉ እንደ መምህራን መመሪያ ተደርጎ ነው የተጻፈው።

የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ሁለት ዋና ዋና ክፍሎች አሉት፡- አንደኛው ክፍል፡- ስለመሥዋዕቶቹ ኃጢአተኞች እንዴት ይቅር ተብለው ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት ግደስ እንደሚችሉ የሚያስረዳ ነው፤ (ምዕራፍ 1-15)።

ሁለተኛው ክፍል፡- እግዚአብሔር የሚመለከባቸውን የተለያዩ ሕግጋት ያስረዳል። በተጨማሪም በእግዚአብሔር ፊት እንዴት ንጹሕ መሆን እንደሚችል ያሳያሉ፤ (ምዕራፍ 16-27)። የአሪት ዘሌዋውያንን መጽሐፍ ዋና ዋና ሕሳቦች ሰፋ ባለ መልካቸው የሚከተሉት ናቸው፡-

ሀ) እግዚአብሔርን ለማምለክ ሲባል የተሰጡ አምስቱ ዋና ዋና መሥዋዕቶች፤ (ምዕራፍ 1-7)

1. አምስቱ ለእግዚአብሔር የሚቀርቡ መሥዋዕቶች እንዴት እንደሚቀርቡ የሚያሳዩት፤ (ምዕራፍ 1-6:7)።

2. መሥዋዕቶቹን በተመለከተ የተሰጡ ተጨማሪ መመሪያዎች፤ (ምዕራፍ 6:8-7)።

ለ) የእግዚአብሔርን አምልኮ ለመምራት የአርገና የካህናቱ ዝግጅት፤ (ምዕራፍ 8-10)።

ሐ) በእግዚአብሔር ፊት ንጹሕ ሆኖ ስለ መገኘት የተሰጠ ትዕዛዝ (ምዕራፍ 11-15)።

መ) ኃጢአታቸውን የሚያስተሰርዩበት በዓል፤ (ምዕራፍ 16)።

ሠ) በእግዚአብሔር የተመረጡ ቅዱሳን ሰዎች በትድስና እንዴት መኖር እንደሚገባቸው የተሰጠ መመሪያ፤ (ምዕራፍ 17-25)።

ረ) የእግዚአብሔርን ሕግ በመጠበቅም ሆነ በመተላለፍ ሊኖሩ የሚችሉትን በረከቶችና ቅጣቶች የሚያሳይ፤ (ምዕራፍ 26)።

ሰ) ለእግዚአብሔር የሚሰጡ ስለቶችን በተመለከተ የተሰጡ ሕግጋት (ምዕራፍ 27)።

ዛሬ እነዚህን ሕግጋት በስፋት በምንመለከትበት ወቅት ሊያስገርሙን ይችላሉ፤ ነገር ግን ባንጻሩም ብዙ ጠቃሚ የሆኑ እውነታዎችን ሊያስተምሩን ይችላሉ። በመጀመሪያ እኛ እንዴት አድርገን እንደምናመልከውና እንደምናቀርበው የሚወስነው እግዚአብሔር እራሱ እንደሆነ ማስተዋል ይገባናል። ወደ እግዚአብሔር ስንቀርብ ሁሉ እሱ ያዘጋጀውን የአምልኮ መንገድ መጠቀም አለብን። በራሳችን መንገድ ተነግሥተን እንዳናመልከው መጠንቀቅ ይኖርብናል።

4ኛ ጥያቄ፡- ሰዎች እንዳንደ እንዴት አድርገው ነው የእግዚአብሔርን አምልኮ መንገድ ከመጠቀም ይልቅ የራሳቸውን አስተሳሰብ በመጠቀም እግዚአብሔርን ለማምለክ የሚጥኩት?

ሁለተኛ እግዚአብሔር ስለ አምልኮችን ብቻ ሳይሆን ስለ ጥቃቅኗ የአኗኗራችን ሁኔታ ሁሉ ያስባል። ከሌሎች ጋር ስላለን ግንኙነት የሕይወታችንን ንጽሕና በተመለከተ ስለ አበላላችንና ስለ አጠጣጣችን እንኳ ያስባል፡ (1ኛ ቆሮ. 10:31)። በአምልኮችን ብቻ ሳይሆን፤ እንደ እግዚአብሔር ቅዱስ ሕዝቦች ሁለንተናችንም የተቀደሰ ሊሆን ይገባዋል።

5ኛ ጥያቄ:- ለኛ ተራና የተለመዱ መስለው የሚታዩን ነገሮች ለእግዚአብሔር ስም ግን ከብርን ወይም ውርደትን ሊያደርሱ የሚችሉ አንዳንዶችን ጥቀስ።

የአራት ዘሌዋውያን መሪ ሐሳብ

6ኛ ጥያቄ:- አራት ዘሌዋውያን 11:44-46፤ 19:2 ተመልከቱ።

- ሀ) የእግዚአብሔር ባህርይ እንዴት ሆኖ ነው የተገለጠው?
- ለ) እግዚአብሔር የእሥራኤላውያን ባህርይ እንዴት ዓይነት መሆን አለበት ይላል?

የአራት ዘሌዋውያን መጽሐፍ መሪ ሐሳብ «ቅዱስ» በሚለው ቃል ሊጠቃለል ይችላል። በአጠቃላይ በመጽሐፉ እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ነው የተጠቀሰው። ሕዝቦቹም ልክ እንደ እርሱ «ቅዱሳን» እንዲሆኑ ይፈልጋል።

7ኛ ጥያቄ:- በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ «ቅዱስ» የሚለውን ቃል ተመልከት። «ቅዱስ» የሚለውን ቃል ትርጓሜ በእራሱም አባባል ጻፈው። የቅድስና መሠረቱ መለየት የሚለው ሐሳብ ነው። ይህ የመለየት ሐሳብ ሁለት መልኮችን ይይዛል። እነርሱም:-

አንደኛው:- ከአንድ ነገር ልዩ የመሆንን ወይም የመለየትን ሐሳብ ያመለክታል። እግዚአብሔር ቅዱስ ተብሎ የሚጠራው ከራሱ ፍጥረታት ሁሉ የተለየና ታላቅ የሆነ በመሆኑ ነው። በዚህም መልኩ የእሥራኤል ሕዝብ በእግዚአብሔር በተመረጡበት ወቅት ከአሕዛብ ሁሉ ስለተለዩ ቅዱሳን ናቸው፤ (አራት ዘሌዋውያን 20:26)። እግዚአብሔር ያንን ሁሉ ትዕዛዝ የሰጠበት ምክንያት የእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ሕዝቦች ካልሆኑ ጋር ያላቸውን ልዩነት ለማመልከት ነው።

ሁለተኛ:- ቅድስና ኃጢአትን ለማመልከት እንጠቀምበታለን። እግዚአብሔር ቅዱስ የሆነው ከፍጥረታት ሁሉ የተለየ በመሆኑ ብቻ ሳይሆን ምንም ኃጢአት ስለሌለበትም ጭምር ነው። እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ ቅዱስ እንዲሆኑ ራሳቸውን ከኃጢአት እንዲጠብቁ ጠራቸው። ነገር ግን ቅድስና እራሱ እግዚአብሔርን የሚያስከብር ሕይወት መኖር ግለትም ነው። እሥራኤላውያን እራሳቸው ከኃጢአት መጠበቅ ብቻ ሳይሆን በፍቅር በሰላምና በቅድስና የተሞሉ ሊሆኑ ይገባቸዋል። በእውነት ቅዱስ ለመሆን ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት ይጠይቃል። ይህ በእምነትና በመታዘዝ የተገነባው ግንኙነታችን በዕለት ዕለት ኑሮአችን መታየት ይኖርበታል።

እንዲህ እያለ ደግሞ በመንፈስ ቅዱስ እርዳታ ታገዝን የእግዚአብሔርን ባህርይ በሕይወታችን እናሳያለን ማለት ነው።

እኛም ብንሆን የተቀደሰን ሕዝቦች እንደሆንንና የተቀደሰ ኑሮ እንድንኖር ተጠርተናል! (1ኢጥ. 1: 15-16፥ 2: 9-10 ተመልከቱ)። ከዓለም የተለየን እንድንሆን ነው እግዚአብሔር የመረጠን። ሕይወታችን ከግያምኑ ሰዎች ሕይወት የተለየ መሆን አለበት። የተለየ ነውን?

8ኛ ጥያቄ:- ሀ) አንድ ክርስቲያን ቅዱስ መሆኑን ሊያስመወክር የሚችልባቸውን እንዳንድ መንገዶች ገለጽ።

ለ) በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ አንዳንድ ክርስቲያኖች የተቅደሰ ሕይወት ሊኖራቸው ያልቻለበትን ምክንያት ዘርዝረህ ዳፍ። እንዴት አድርገህ ነው የተቀደሰ ሕይወት እንዲኖራቸው ልታበረታታቸው የምትችለው?

በአሪት ዘሌዋውያን ያሉት ቁልፍ ቃላት

ለአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዋና ትምህርቶች መሠረት የሆኑ ሁለት ቁልፍ ቃላት አሉ። አንደኛ «ቅዱስ» የሚለው ቃል ነው። ቃሉ ከዘጠና ጊዜ በላይ በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ተጠቅሷል።

9ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 20: 26 ተመልከት። ይህን ጥቅስ በቃልህ አጥና።

ሁለተኛው ቃል «ማስተሰረይ» ነው። (በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ይህንን ቃል ተመልከት) ይህ ቃል አርባ አምስት ጊዜ በአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ላይ ተጠቅሷል። «ማስተሰረይ» የሚለው ቃል የሚያመለክተው የእግዚአብሔርን የደንገነት መንገድ ነው። በዚህ የደንገነት መንገድ አማካኝነት ኃጢአተኛው ሊያሟላ የሚገባውን ነገር ያሳየዋል። በብሉይ ኪዳን ጊዜ ለመሥዋዕት የቀረበችው ንጹህ እንስሳ ነበረች የእግዚአብሔርን የደንገነት መንገድ የምትከፍት። በአዲስ ኪዳን ጊዜ ግን የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ነው ለኃጢአተኛው ሰው የእግዚአብሔርን የደንገነት መንገድ የሚከፍትለት።

10ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 17: 11 ተመልከት። በቃልህ አጥናው።

የአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዓላማ

በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ከእሥራኤላውያን ጋር ቃል ኪዳን እንዳደረገ ተመልክተናል። እነርሱ የእርሱ ሕዝቦች እርሱ ደግሞ አምላካቸው መሆን ነበረበት። እግዚአብሔር በመካከላቸው ይኖር ነበር። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ የተጻፈው እግዚአብሔር እንደሚፈልገው እርሱን ማምለካቸውን እንዳያቋርጡና በመካከላቸው ሁሉ የእርሱ መኖር እንዳያቋርጥ ሲባል ነው። እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ ይባርክ የነበረው ቅድስናቸውን ሲጠብቁ ብቻ ነበር።

11ኛ ጥያቄ:- እንዴት ነው ይህ እግዚአብሔር እኛን ከሚያስተዳድርበት ሥርዓት ጋር የሚመሳሰለው?

ሦስተኛ ቀን:-

የአሪት ዘሌዋውያን ዋና ዋና ትምህርቶች

1. እግዚአብሔር በሕዝቦች መካከል ይኖራል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ይገኝ የነበረው በተለይ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ በኋላም በቤተ መቅደስ ውስጥ ነበር። ይህ ክብሩ ይንጸባረቅበት የነበረው ቦታ ነው። ስለዚህም ሁሉም መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው በእግዚአብሔር ፊት ነው። በተጨማሪም የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ እግዚአብሔር ልጆቹን ስለሚቀናቱ ግንኙነትም ነገሮች ግድ እንደሚለው ያስተምረናል። እኗሪዎችን በሙሉ በእግዚአብሔር ፊት ይታያል። ስለዚህም ነው ልጆቹ በቤታቸውም ጭምር ንጹሐንና የተቀደሱ መሆን የሚገባቸው።

12ኛ ጥያቄ:- 1ኛ ቀር.3: 16-17; 6: 19-20 አንብብ። ክርስቲያን በእነዚህ ጥቅሶች ውስጥ የተሰጠው ስያሜ ምንድን ነው?

በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በተለይ ይገኝባቸው የነበሩት ቦታዎች የመገናኛው ድንኳን ወይም ቤተ መቅደሱ ነበሩ። ዛሬ ግን እግዚአብሔር ክብሩን በቤት (በሕንፃ) ውስጥ አያኖርም። እንዲያውም ክብሩንና እሱነቱን በተሰበሰቡት በክርስቲያኖች ውስጥም ሆነ በግለሰብ ያኖራል። እያንዳንዳችን እግዚአብሔር የሚኖርበት ቤተ መቅደስ ነን። ቤተ መቅደሳችንን በእኛ ውስጥ የሚኖረውን እግዚአብሔርን በሚያስከብር ሁኔታ እየተጠቀምንበት ነውን?

13ኛ ጥያቄ:- የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የመሆናችን እውነታ በአካላችን ያለንን አመለካከትና አኳኋናችንን የሚለውጠው እንዴት ነው?

2. ኃጢአተኛ ሰው ከእግዚአብሔር ጋር እንደገና ኅብረት ሊኖረው የሚችለው በመሥዋዕት ብቻ ነው። በአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ አሥራ ሰባቱ ምዕራፎች መሥዋዕትን በተመለከተ የተለያዩ ሁኔታን በማስታከክ ገለጻ ይሰጣሉ። በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የእግዚአብሔር ሕዝቦች ኃጢአት እንደሚሠሩና ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውም ኅብረት እንደሚጠፋ ተገምቶ ነበር። በዚህም ምክንያት አሥራ ሰባት የሚያህሉ ምዕራፎች በመሥዋዕት እንዴት አድርጎ የአሥራኤል ሕዝብ ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ኅብረት እንደገና ሊያድስና ሊያጎለብት እንደሚችል ይናገራሉ።

14ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 17: 11 አንብብ።

ሀ) ለሕዝቡ ኃጢአት ስርየት ሲባል ምን ነበር የሚጠቀሙት?

ለ) ኢየሱስ ለእኛ ካደረገው ነገር ጋር እንዴት ነው የሚመሳሰለው?
(ዕብራውያን 9: 11-14 ተመልከቱ)

በመሥዋዕቶቹ ጊዜ የንጹሕ እንስሳ ደም ጥፋተኛ በሆነው ኃጢአት የሚሸረውና እግዚአብሔርም የሚቀበለው ይህንን ደም ነው። ኃጢአት በሠራን ቁጥር ሌላ አዲስ መሥዋዕት ከማድረግ ኢየሱስ ለእኛ ሲል ደሙን አንዴ ስላፈሰሰ ኃጢአታችን በሞላ ተሰርዮልናል።

3. እግዚአብሔር ከሕዝቦቹ ጋር ያለው ግንኙነት የተመሠረተው በቃል ኪዳን ላይ ነው። በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ከእሥራኤል ሕዝብ ጋር ቃል ኪዳን ገባ። ምንም እንኳን ብዙ ጊዜ በአሪት ዘሌዋውያን ላይ ባይጠቀስም የመጽሐፉ መሠረት የሆነው እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር ቃል ኪዳን መግባቱ ነው። የመጀመሪያው የመጽሐፉ አጋማሽ የቃል ኪዳን ሕዝብ እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚኖርባቸው ሲያሞለክት ሁለተኛው አጋማሽ ደግሞ የቃል ኪዳን ሕዝብ እንዴት መኖር እንደሚገባቸው ይናገራል።

ዛሬ በአዲሱ ቃል ኪዳን ሥር ነው የምንኖረው! (ዕብ8:7-13)። እግዚአብሔር በፀጋው በኔታ ኢየሱስ በመጠቀም ይህንን ዘላለማዊ ቃል ኪዳን ከእኛ ጋር ገባ። እግዚአብሔር ቃል የገባልንን በሪከቶች ተካፋዮች እንዲሆን ለእግዚአብሔር የታዛዥነት ሕይወት ልንኖር ይገባል።

4. የእግዚአብሔር ሕዝብ እግዚአብሔርን ሊመስል ይገባል። እርሱ ቅዱስ እንደሆነ ሕዝቡም ቅዱስ መሆን አለበት! (ቆላ.1:2፣ 1ኢጥ.1:2፣ 2:9-10)። የአሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ መሪ ሐሳብ ቅድስና እንደሆነ ተመልክተናል። እግዚአብሔር እራሱ ሕዝቡ ሊከተሉት የሚገባው ምላሌ ነው። ንጹህ ያልሆነ ማንኛውም ነገር ሁሉ ጠርቶ ቅዱስ ሊሆን ይገባዋል። እኛም ልክ እንደ አባታችን ልንሆን ይገባል። ሕይወታችን የእርሱን ፍቅር ትዕግሥትና ቅድስና ሊያንፀባርቅ ይገባል። እንደ አባታችን እንዳንሆን ሊያደርገን የሚችለውን ማንኛውንም ነገር ሁሉ ግውደምና ግስወገድ አለብን። ሕይወታችንን በአጠቃላይ ለእግዚአብሔር ክብር ልናውለው ይገባል።

15ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) በአጠቃላይ ለእግዚአብሔር ክብር ነው ወይ የምትኖረው?

ለ) አንዳንድ ጊዜ ሕይወትህ ንጹህ እንዳይሆን የሚያደርጉት አንዳንድ ነገሮች ምንድናቸው?

አራተኛ ቀን፡ -

የመገናኛው ድንኳን

እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባ የተጠቀሱትን ትዕዛዛት ከመመልከታችን በፊት የማምለኪያ ቦታ ስለሆነው ስለ መገናኛው ድንኳን በትንሹም ቢሆን መመልከት ይኖርብናል። ስለ መገናኛው ድንኳን የተሰጠ ጠለቅ ያለ ትምህርት ክርስቶስ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ በተሰኘው መጽሐፍ ውስጥ ልናገኘው እንችላለን። ስለ አምልኮ በአሪት ዘሌዋውያን የተሰጡት ሕግጋት የአምልኮ ቦታ ስለሆነው የመገናኛው ድንኳን ሁኔታ ስናጠና በደንብ ሊገቡን አይችሉም።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በአሪት ዘጸአት 35:30-38:31፥ 40:1-38 ያለውን አንብብ

ለ) የመገናኛ ድንኳን የሚለውን ቃል ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ተመልከት።

ሐ) ሁለቱን የመገናኛ ድንኳኑን ክፍሎች ጻፍ። ለአምልኮ የተጠቀሙባቸውን ስድስቱን መሣሪያዎች በዝርዝር ጻፍ።

በሲና ተራራ ላይ እግዚአብሔር ለሙሴ እሱ የሚኖርበትን ቤት ንድፍ ሰጠው። ይህ ቤት መገናኛው ድንኳን ነበር። የእስራኤል ልጆች በበረሃው ይንከራተቱ ስለዘገር መገናኛው ድንኳን ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ እንዲንቀሳቀስ ተደርጎ ነበር የተሠራው። በኋላ ላይ ሰለሞን ቋሚ የሆነውን እግዚአብሔር የሚመለከበትን የመጀመሪያውን ቤተ መቅደስ ሠራ። እንደ መገናኛው ድንኳን ዓይነት ሆኖ ነበር የተሠራው፤ ያም ቢሆን ቤተ መቅደሱ በጣም ትልቅ ነበር። በሁለቱም መቅደሶች ውስጥ የእራሱን መኖር ለማብሰር ሊል እግዚአብሔር ከብሩን አኑሮአል፤ (1ኛ ነገሥት 8:6-13)።

ከመገናኛው ድንኳን የሚከተሉትን ነገሮች ልንግር እንችላለን።

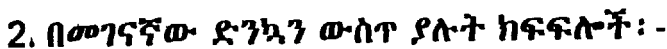
1. የመገናኛው ድንኳን ዓላማ፡-

እግዚአብሔር ከሰው አርቆ መኖርን አይፈልግም። ስለዚህ በእነርሱ መካከል ኖረ። እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ውስጥ መገናኛ ድንኳኑን ሕዝቡ ከሠረረበት ቦታ እርቆ እንዲተከል አላደረገም። እንዲያውም በመካከላቸው እንዲተከል ነው ያደረገው። መገናኛው ድንኳንና የእግዚአብሔር አምልኮ በሕይወታችን ውስጥ ጥንኛውን ቦታ ሊይዝ ይገባዋል። እግዚአብሔር የሚኖረው በመካከላቸው ነበር፤ ይህም ቦታ እግዚአብሔር በከፈተው መንገድ ለሚመጣ ሰው ሁሉ ክፍት ነበር። እግዚአብሔር የመገናኛውን ድንኳን ዓላማ እንደሚከተለው አስቀምጦታል፡-

1. እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል ይኖር ዘንድ (አሪት ዘጸአት 25:8)
2. እግዚአብሔር ከኃጢአተኛው ጋር እዚያው ይገናኝ ዘንድ (አሪት ዘጸአት 25:22)
3. እግዚአብሔር እራሱን በዚያው ቦታ ይገልፅ ዘንድ (አሪት ዘጸአት 29:46)
4. እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን በዚያው ቦታ ይናገረው ዘንድ (አሪት ዘጸአት 29:42)
5. እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን በዚያው ቦታ ይቅር ይለው ዘንድ (አሪት ዘሉዋውያን 4:31)
6. እግዚአብሔርን በዚያው ሥፍራ ያመልኩት ዘንድ (አሪት ዘጸአት 28:38) ነበር፤ እኛም እራሳችን የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች ነን (1ኛ ቆሮ.3:16-17)። በመገናኛው ድንኳን ውስጥ እግዚአብሔር ሊያደርጋቸው የሚፈልጋቸውን ግንኙነቶችንም ነገሮች በእኛም ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሊያደርግ ይፈልጋል።

ከዚህ ቀጥሎ ስለ መገናኛው ድንኳን የተሰጠውን ሥዕላዊ መግለጫ አጥና።

47

11

መገናኛው ድንኳን በአራት ዋና ዋና ክፍሎች ሊከፈል ይችላል።

ሀ) ከመገናኛው ድንኳን ውጪ፡- ወደ መገናኛው ድንኳን ውስጥ የሚያስገባ አንድ ትልቅ በር ነበር። ድንኳኑም በአንድ ትልቅ ግንብ የተከበበ ነበር። ምንም እንኳን አንድ ሰው እሥራኤላዊ ቢሆንም፤ እግዚአብሔርን ለማምለክ በዚህች አንድ በር በማለፍ ድንኳኑ ውስጥ መግባት ነበረበት። ልክ እንደበፊቱ ምንም እንኳን እግዚአብሔር ሰዎች ሁሉ ወደ እርሱ መጥተው እንዲያመልኩት ቢፈልግም ሁሉም ወደ እግዚአብሔር መምጣት የሚችሉት አንድና ብቸኛ በር በሆነ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው፤ (ዮሐንስ 14:6፣ 10:9)።

ለ) የመገናኛው ድንኳን ግቢ፡- በመገናኛው ድንኳን በር ስንገባ ወደ ግቢው እንደርሳለን። በዚህ የውጪኛው ግቢ ውስጥ ሁለት የማምለኪያ መሣሪያዎች አሉ። እነዚህም በነሐስ የተሠሩ መሠዊያና መታጠቢያ ሳሕን ናቸው። በዚህ በመገናኛው ድንኳን ግቢ ውስጥ ነበር እሥራኤላውያን መሥዋዕታቸውንና ምሥጋናቸውን የሚያቀርቡት። አንድ ተራ እሥራኤላዊ ይገባ የነበረው እዚህ ድረስ ነው። በዚህ ቦታ ከእግዚአብሔር ጋር ይገናኛል፤ የእግዚአብሔርን ቃል ይማራል፤ ከእግዚአብሔር ለኃጢአት ስርየት ያገኛል። ይህ የእግዚአብሔር ቤተሰብ አካል ስለመሆን የሚያስረዳ ጥሩ ሥዕላዊ መግለጫ ይሆናል። በዚህ በክርስቶስ አካል ውስጥ ስንሆን ነው ከእግዚአብሔር ጋር የምንገናኘው፤ እርሱን የምናመልከውና ከእግዚአብሔር ልንግር የምንችለው።

ሐ) ቅዱስ ቦታ፡- በግቢው ውስጥ 15 ሜትር በ5 ሜትር የሆነች አንድ ትንሽ ድንኳን አለች። ይህችም ድንኳን እግዚአብሔር የሚናርባት የመገናኛው ድንኳን ናት። በዚህች ድንኳን ውስጥ ሁለት ክፍሎች አሉ፤ ሰፊ ያለው ክፍል ቅዱስ ቦታ ሲባል፤ ጠበብ ያለችው ደግሞ ቅድስተ ቅዱሳን በመባል ትታወቃለች። ወደ ቅዱስ ቦታ መግባት የሚችሉት ካህናት ብቻ ናቸው። በዚህ ቦታ እግዚአብሔርን ያገለግሉ ነበር። የሚያገለግሉትም መብራቱን ሁሉ በማብራት የዕጣን መሥዋዕት በማቅረብና የእህሉን ቁርባን በመቀየር ነበር። እኛም እራሳችን የእግዚአብሔር ካህናት ነን፤ (1ጴጥሮስ 2:5)። እንደ እግዚአብሔር ካህናት እኛም በእርሱ ፊት መንፈሳዊ መሥዋዕታችንን ማቅረብ አለብን። የምስጋና መሥዋዕታችንን እናቀርባለን፤ ክብሩን በተመለከተ ለሌሎች እንመዝገባለን፤ ወዘተ።

መ) ቅድስተ ቅዱሳን፡- በድንኳኑ በስተመጨረሻ አንዲት ክፍል አለች። ቅዱሱን ቦታ ከቅድስተ ቅዱሳኑ የሚለይ አንድ ትልቅ መጋረጃ አለ። በቅዱስተ ቅዱሳኑ ክፍል ውስጥ የቃል ኪዳን ታቦት አለ። ከዚህ ከቃል ኪዳን ታቦት በላይ የእግዚአብሔር ክብር የሚያርፍበት ቦታ ነበር። ከሊቀ ካህኑ በስተቀር ማንም እዚህ ቦታ መግባት አይችልም ነበር። እርሱም መግባት የሚችለው በዓመት አንዴ በማስተሰሪያ ቀን ብቻ ነው።

እንደምታስታውሱት ኢየሱስ ክርስቶስ በሞተ ጊዜ እነዚህን ሁለቱን ክፍሎች ይከፍል የነበረው መጋረጃ ተቀዷል። በብሉይ ኪዳን ዘመን እግዚአብሔር ክብሩን

ሸሸጎ፡ ሰዎች በዛ ቦታ እንዲመጡም ከፈለጉ ብዙ ጥንቃቄዎችን እንዲያደርጉ ያስገድዳቸዋል። አሁን ገን በክርስቶስ ደም በኩል ወደ እርሱ እንደርሳለን፤ ይህም የታላቁ አምላክ ዙፋን የሚገኝበት መንግሥተ ሰማያት ድረስ ያለ ምንም ዕዳ በነፃነት ለንቀርብ እንችላለን ማለት ነው።

18ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 4:16፤ 10:19-22 አንብብ።

ሀ) ወዴት ነው ክርስቲያኖች በድፍረት የመግባት መብት የተሰጣቸው?

ለ) ይህን መንገድ የከፈተልን ማነው?

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከላይ ያየነውን የመገናኛውን ድንኳን ክፍፍል ከአርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ክፍፍል ጋር አነፃፀር።

በምን መልኩ ነው የሚመሳሰሉት? በምን መልኩ ነው የሚለያዩት?

ለ) ይህንን ክፍፍል ከአንተ ቤተ ክርስቲያን አሠራር ጋር ስታነፃፀረው እንዴት ነው?

3. በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያሉ ለአምልኮ የሚያገለግሉ መሣሪያዎች፡-

በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ስድስት ለአምልኮ የሚያገለግሉ መሣሪያዎች አሉ። እያንዳንዱ መሣሪያ የራሱ የሆነ ሥራ አለው፤ ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም ያመለክታል።

ሀ) በነሐስ የተሠራው መሠዊያ፡-

በውጪኛው ገቢ ውስጥ የሚገኘው ይህ መሠዊያ ለኃጢአተኛው ዋነኛ የሆነ የአምልኮ መሣሪያ ነው። በዚህ ቦታ ላይ ነበር ሁሉም መሥዋዕቱን ለጌታ የሚያቀርበው። በእምነት መሥዋዕታቸውን ያቀረቡ ሰዎች በዚህ ቦታ ላይ ነበር ለኃጢአታቸው ስርዮት የሚያገኙት።

ይህ የነሐስ መሠዊያ ከኢየሱስ ክርስቶስ መስቀል ጋር ሊነፃፀር ይችላል። ኢየሱስ እራሱን ለእኛ መሥዋዕት አድርጎ የሰጠው በመስቀሉ ላይ ነው። እዚያው መስቀል ላይ፤ ኢየሱስ የኃጢአታችንን ይቅርታና የደኅንነታችንን ዋጋ ከፈለለን።

ለ) በነሐስ የተሠራው መታጠቢያ ሰሐን፡-

ይህም መሣሪያ የሚገኘው በውጪኛው ገቢ ውስጥ ነበር። ይህን መሣሪያ ለእግዚአብሔር መንፈሳዊ አገልግሎት ለማቅረብ ሲፈልጉ ነበር ካህናቶቹ ብቻ የሚጠቀሙበት። ወደ መቅደሱ ቦታ ከመግባቱ በፊት ካህኑ እግሩንና እጁን ሁሉ ይታጠብ ነበር።

ይህ ለእግዚአብሔር መንፈሳዊ መሥዋዕታችንን ስናቀርብ እራሳችንን ሁሉ ንጹሕ አድርገን ማቅረብ እንዳለብን ሊያስገነዝበን የሚችል ጥሩ ሥዕላዊ መግለጫ ነው። ምንም

እንኳ የኃጢአታችንን ዋጋ ኢየሱስ በመስቀሉ ቢከፍልልንም በእርሱ ፊት ሁሉ ገጹህ ሆነን ለመቅረብ ስንል ሁሉ ኃጢአታችንን መናዘዝ አለብን፤ (1ኛ ዮሐንስ 1:9)።

ሐ) መቅረዝ፡-

በቅዱሱ ቦታ ከሚገኙት ሦስት የተለያዩ መሣሪያዎች ውስጥ አንዱ መቅረዝ ነው። ከወርቅ የተሠራው ይህ መቅረዝ ሁሉ ቀንና ግታ መብራት ነበረበት። ሁለቱን ካህናቶቹ ወደ ተቀደሰው ቦታ በመግባት መብራቱ እንዳይጠፋ ዘይት ይጨምሩበት ነበር። ይህ መቅረዝ ለቅዱሱ ቦታ ብርሃን ይሰጣል።

ካህናቶቹ መሥዋዕታቸውን ሲያቀርቡ መቅረዙ ብርሃን እንደሚሰጣቸው ሁሉ ኢየሱስም የዓለም ብርሃን ነው፤ (ዮሐ 8:12)።

እኛም የእግዚአብሔር ልጆች እንደ መሆናችን የዓለምም ብርሃን ነን፤ (ማቴ. 5:14)።

መ) ገበታው፡-

ከመቅረዙ ፊት ለፊት ኅብስትና ዕጣን የተቀመጠበት አንድ በወርቅ የተሠራ ጠረጴዛ ነበረ። ኅብስቱ ሁልጊዜ በሰንበት ቀን በአዲስ ይተካ ነበር። የበፊቱን ኅብስት ካህኑና ልጆቹ በቅዱሱ ቦታ ሆነው ይበሉት ነበር። ይህ ኅብስት እግዚአብሔር ከእሥራኤላውያን ጋር ያደረገውን ቃል ኪዳንና የዕለት ተዕለት ጉርሳቸውን የሚሰጣቸው እሱ እንደሆነ የሚገልጽ መታሰቢያ ነው፤ (አሪት ዘሌዋውያን 24:8)።

ኢየሱስ ክርስቶስም የሕይወት እንጀራ ተብሎ ተሰይሟል፤ (ዮሐንስ 6:35)። መንፈሳዊና ሥጋዊ ፍላጎታችንን የሚያሟላልን እሱ ነው፤ (ማቴ. 6:25-34፤ ፈልጽ. 4:19)።

ሠ) የዕጣን መሠዊያው፡-

ትድስተ ቅዱሳኑን ከሚሸፍነው መጋረጃ ፊት ለፊት ዕጣን የሚጨስበት ከወርቅ የተሠራ ጠረጴዛ ነበር። በእግዚአብሔር ፊት ዕጣኑ ሁሉ እንዲጨስ ካህኑ በቀን ሁለቱ እየገባ በዚህ ጠረጴዛ ላይ ዕጣን ይጨምር ነበር።

የሚጨሰው ዕጣን ብዙ ጊዜ የሚያመለክተው ለእግዚአብሔር የሚሰጠውን ጸሎት ነው። የእኛ ሊቀ ካህን የሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ በመንግሥተ ሰማያት በአባቱ ቀኝ ተቀምጦ ሁሉ ለእኛ ይማልድልናል፤ (ዕብራውያን 7:25፤ ሮሜ 8:31-34)። ዕጣኑ ሳያቋርጥ እንደሚጨስ ሁሉ እኛም ሳናቋርጥ እንድንጸልይ ታዘናል፤ (1ተሰ. 5:17)።

ረ) የቃል ኪዳኑ ታቦት፡-

ለኃጢአተኛው ዋነኛ የሆነ የአምልኮ መሣሪያ ከነሐስ የተሠራው መሠዊያ ነው። በእግዚአብሔር በኩል ሆነን ስንመለከተው ደግሞ ዋነኛው መሣሪያ ይህ የቃል ኪዳኑ ታቦት ነው። ርዝመቱ 1.3 ሜትር ከፍታው 3/4 ሜትር የሰን ስፋቱ 3/4 ሜትር የሆነ ትንሽ የወርቅ ሳጥን በአንድ ወገን ሁለት ኪሩቤሎች በሌላው ወገን ደግሞ ሁለት ኪሩቤሎች የነበሩት ታቦት ነበር። የኪሩቤሎቹ ክንፎች በሳጥኑ ላይ ተዘርግተው ነበር።

ከክንድቻቸው ሥር «የስርየት መክደኛ» ተብሎ የሚታወቀው የሳፕት መክደኛ ነበር። እንዲህ ተብሎ የተሰየመው በዓመት አንድ በዚህ ክዳን ላይ ደም ሲረጭ ከምሕረቱ የተነሣ እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ ኃጢአት በሙሉ ይቅር ይል ስለነበር ነው። በታቦቱ ውስጥ አሥርቱ ትዕዛዝ የተጻፈባቸው ሁለቱ ፅላቶች፣ መና ያለበት የወርቅ መሶብና የለመለመቸው የአርን በትር ነበሩበት። የእግዚአብሔር ክብር ከስርየት መክደኛው በላይ ነበር የተቀመጠው። ከሌላው ቦታ ይበልጥ የእግዚአብሔር ክብር የሚገኝበት ቦታ እንደሆነ አድርገው ነበር የሚመለከቱት። በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ከሚገኙት የአምልኮ መሣሪያዎች መካከል ይህ የቃል ኪዳን ታቦት ብቻ ነበር ወደ ስለሞን ቤተ መቅደስ ውስጥ የገባው። ቤተ መቅደሱ በባቢሎናውያን በ586 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት ከተደመሰሰ በኋላ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ቃል ኪዳን ታቦት የተነገረም ምንም ነገር የለም! (የዮሐ 6:11-19)።

ቦታ የለንም እንጂ ታቦቱን በተመለከተ ብዙ የተለያዩ እውነታዎችን ልናጠና በቻልን ነበር። እነዚህ እውነታዎች «ክርስቶስ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ» በሚለው መጽሐፍ ውስጥ ይገኛሉ። ምንም እንኳን ሙሴና ሌሎችም የእሥራኤል መሪዎች ቢሆኑ ሁሉ እውነተኛው የእሥራኤል ንጉሥ የነበረው እግዚአብሔር ነው። ታቦቱ ዙፋኑ ነበር። ታቦቱ የእግዚአብሔር መናሪያ የሆነውን መንግሥተ ሰማያትን ሊወክል ይችላል። በሰማይ እግዚአብሔር በዘላለማዊው ዙፋን ላይ ተቀምጦ ይገዛል። ከዚያ ሆኖ ምድር ላይ የሚደረገውን እንቅስቃሴ ሁሉ ይቆጣጠራል። ኢየሱስ ክርስቶስ ደሙን ለአብ ያቀረበው በዚሁ ቦታ ነው! (ዕብራውያን 9:11-14)። አሁን በእምነት ጥያቄዎቻችንን ይዘን የነገሥታት ንጉሥ የጌቶች ጌታ ወደ ሆነው ወደ እግዚአብሔር በጸሎት በድፍረት ልንቀርብ እንችላለን። በብሉይ ኪዳን ዘመን ሊቀ ካህኑ በዓመት አንድ ሊያደርገው የሚችለውን ነገር እኛ በጸሎት አግኝተን የፈለገውን ያህል ጊዜ ልናደርግ እንችላለን። ይህ ታቦት ልባችንንም ሊያመለክት ይችላል። በሕይወታችን ላይ ይነገሥ ዘንድ ለመንፈስ ቅዱስ ሙሉ በሙሉ ልባችንን መስጠት ይኖርብናል። ምንም ጊዜ ቢሆን የእግዚአብሔርን ፈቃድ ላለማድረግ በምንወስንበት ጊዜ፣ የሕይወታችን ንጉሥ እግዚአብሔር ሳይሆን እራሳችን እንድንሆን እየጣርን ነው ማለት ነው።

20ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ ክርስቶስ የሕይወትህ ንጉሥ መሆኑን በገሃድ ያሳየኸው በምን ዓይነት አካላት ነው?

በብሉይ ኪዳን ጊዜ አምልኮ ይደረግ የነበረው በአንድ በተወሰነ ሕንጻ ውስጥ ነበር። የዚህን ሕንጻ ንድፍ ያወጣ እግዚአብሔር ነው። እንደ እውነተኛው ሕያው አምላክ፣ የሚመለከበትን ሥርዓት ያወጣው እግዚአብሔር ነው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ እንደምንምለከተው ግን እግዚአብሔር በአንድ በተወሰነ ቦታ ወይም ሕንጻ ውስጥ ብቻ አይመለከም! (ዮሐ.4:21-24)። እግዚአብሔር እንደ ቤተክርስቲያን ባለ ሕንጻ ውስጥ አይኖርም። እግዚአብሔር የሚኖረው በሚያምኑት ሰዎች ልብ ውስጥ ነው። ስለዚህም እኛ የእግዚአብሔር ልጆች እንደመሆናችን እያንዳንዳችን የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች ነን። በልባችን ውስጥ እና በእግዚአብሔር ሕዝቦች መካከል ነው ዋናው የአምልኮው ቦታ። እውነተኛ አምልኮ የሚደረገው ክርስቲያኖች በሚሰበሰቡበት ቦታ

ብቻ ሳይሆን ሁሉንም በልባችንና በሕይወታችን መደረግ አለበት ከእያንዳንዱ የአማኝ ልብ በመነሣት አምልኮ ከብዙ የእግዚአብሔር ልጆች ጋር በቡድን ሊደረግ ይችላል።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በአንተ ቤተ ክርስቲያን የሚገኙ ምዕመናን አምልኮ የሚኖረው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ብቻ ነው ብለው ያስባሉ? ለ) ክርስቲያኖች በጉብረት ለማምለክ ከመሄዳቸው በፊት ራሳቸውን በግል ያምልኩ ጊዜ እንዴት ግዝጋጆች እንዳለባቸው ያሟያሳዩ ምሳሌዎች ስጡ።

አምስተኛ ቀን፡- የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልሰና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅቶ የመወያያ ጥያቄዎቹንም ተመልከታቸው።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ፡-

መሪው ከ5-10 ደቂቃ የሚወስድ በዚህ ሳምንት ውስጥ ከተጠኑት ጥናቶች መካከል ያለ ሐሳብ ወይም ጥቅስ ወስዶ ለተማሪዎቹ የሚያካናልበት የጥምና ጊዜ ሊኖረው ያስፈልጋል።

2. ጸሎት፡-

ለ10 ደቂቃ ያህል ስለ እያንዳንዳችሁና ስለ ቤተ ክርስቲያን ችግሮች ጸልዩ።

3. ክለሳ፡-

ለ15 ደቂቃ ያህል በዚህ ሳምንት ትምህርት ላይ ክለሳ አድርጎ ትምህርቶችን መፈረሳቸውን ለማረጋገጥና እንደገባቸውም ለማወቅ ሲሉ መምህሩ የተማሪዎቹን መልሶች ማረም አለባቸው። እያንዳንዱ ተማሪ ከትምህርቱ የተማረውን ነገር በዝርዝር ይጻፉ።

ለመሪው፡- በዚህ ጊዜ ከዚህ ሳምንት ትምህርት የተውጣጣች አጠር ያላች ፈተና ለመስጠት ይፈልጉ እንደሆነ ይችላሉ።

4. ውይይት፡-

የሚከተሉትን ጥያቄዎች ከ45-60 ደቂቃ ያህል ጊዜ ወስዳችሁ ተወያዩባቸው። እያንዳንዱ ሐሳቡን እንዳቀረበ ያረጋግጡ። እነዚህንም ጥያቄዎች ተግባራዊ የሆነ መልክ እንዲይዙ ያድርጓቸው።

ሀ) ከብሉይ ኪዳን ክህነት በምን መልኩ ነው የኛ ክህነት የሚለየው?

ለ) ዕለታዊ የሆኑ እግዚአብሔርን ለናስከብርበት የምንችልባቸው ነገሮች ምንድናቸው?

ሐ) 1. እንደ አንድ ቡድን ሆናችሁ «ቅዱስ» ስለሚለው ቃል ትርጉም ጻፉ።

2. ይህ ትርጓሜ ከእግዚአብሔር ባህርይ ጋር የሚዛመደው እንዴት ነው?

3. ከክርስቲያኖች ባህርይ ጋር የሚዛመደው እንዴት ነው?

4. በአኗኗራችን ውስጥ ቅድስናችንን ለናሳይ የምንችለው እንዴት ነው?

- ፀ) እግዚአብሔር በመገናኛው ድንኳን ውስጥ እና በልባችን ውስጥ ያለውን አኗኗር አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?
- ፀ) ክርስቲያኖች እግዚአብሔርን ሊመስሉ የሚችሉባቸውን መንገዶች ዘርዝረህ ጻፍ። ቁልጭ ያሉ ምሳሌዎችን ስጥ።
- ረ) እግዚአብሔር በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያለው ዓላማና ለእኛ ያለው ዓላማ እንዴት እንደሚመሳሰል በዝርዝር ጻፍ።
5. ጸሎት፡- የተማራችሁትን ነገር በተግባር እንድትፈጽሙት እግዚአብሔር እንዲረዳችሁ በመጸለይ ስብስባውን ጨርሱ።

ትምህርት ሁለት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 1-3

የመጀመሪያ ቀን፡- መስዋዕቶችን በተመለከተ የተሰጠ መግቢያ

አንድ እሥራኤላዊ ለእግዚአብሔር ማቅረብ ከሚችለው አምስት መስዋዕቶች ውስጥ በዚህ ሳምንት ሦስቱን እናጠናለን። እነዚህ መስዋዕቶች የመጨረሻ መስዋዕት ወደ ሆነው ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያመለክቱ ብቻ ሳይሆኑ እግዚአብሔርን ስናመልከው ከእኛ የሚጠበቅብንን ነገሮች ሁሉ ቁልጭ ባለ ሁኔታ የሚያሳዩንም ናቸው።

1ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር የሚመለከበትን ሥርዓት ለሰው ማሳየቱ ለምን አስፈለገ?

እግዚአብሔር ለሰው ከሚገልጸው እውነቶች ውስጥ ጥንኛው እንዴት መጓን እንደሚችሉና እንዴት እሱን ማምለክ እንደሚችሉ ማሳየቱ ነው። እግዚአብሔርን ለማምለክ ከመኑዛዛት በፊት ይህን የመስዋዕትነት ሐሳብ ቅድሚያ ቦታ ሊሰጠው ይገባል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ሕዝቦቹ እሱን ለማምለክ ሲነሱ የሚመሩበትን መመሪያ ሰጥቷቸዋል። ምንም ዓይነት የአካል እክል የሌለበትን እንስሳ መስዋዕትን በማቅረብ ሊያመልኩት ይችላሉ። የእግዚአብሔር መጨረሻ መስዋዕት የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ መጥቶ በመስቀሉ እስከ ሞተበት ጊዜ ድረስ እነዚህ በእምነት የቀረቡት መስዋዕቶች ጊዜያዊ መንጸትን ይሰጡ ነበር። በብሉይ ኪዳን ጊዜ ያሉትን መስዋዕቶች በደንብ ከተረዳናቸው ኢየሱስ ክርስቶስ ለእኛ ኃጢአት ሲል የጠፈለውን መስዋዕትነት በጥሩ ግንዛቤ እንድንመለከተው ያደርጉናል። በአሪት ዘሌዋውያን እነዚህ መስዋዕቶች በዝርዝር ተብራርተው ይገኛሉ። እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ጥሩ የመዓዛ ሽታ ያለው መስዋዕት እኛም ልናቀርብ እንችላለን፤ (ፈልጵስዩስ 4:18)። ለእግዚአብሔር ሕይወታችንን፣ ገንዘባችንንና ሁለንተናችንን ከሰጠን እራሳችንን ለእግዚአብሔር መስዋዕት እንደቀረብን ይቆጠራል። እርሱም በዚሁ ይደሰታል።

2ኛ ጥያቄ፡- ሮሜ 12፡1 አንብብ።

ሀ) እራስህን እንደ ሕያው መስዋዕት አድርገህ አቅርባለህ?

መቼ?

ለ) እራስህን እንደ ሕያው መስዋዕት ባቀረብክ ጊዜ በሕይወትህ ውስጥ የተቀየሩትን አንዳንድ ነገሮች ዘርዝረህ ጻፍ።

ይህ እራስን መስዋዕት አድርጎ የማቅረብ ሐሳብ አዲስ አይደለም። በማንኛውም ሃይማኖት ውስጥም እንኳ ቢሆን እራሱን የቻለ ለአማልክት የሚሰጥ መስዋዕት አለ። እነዚህ መስዋዕቶች ለአማልክቶች የሚሰጡት፤ እነሱን ለማስደሰትና በእነርሱ ፊት በጎ ሆኖ ለመታየት ነው። ወይም ደግሞ አማልክቱ በሰዎች ላይ ሲናደዱ እነርሱን ለማረጋጋት የሚደረግ ነው።

3ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ አሁንም መስዋዕት የሚያቀርቡትን የተለያዩ ሃይማኖቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

ለ) መስዋዕቱን የሚያቀርቡበት ምክንያት ምንድነው? የማታውቀው ከሆነ ሰዎቹን ጠይቃቸው።

በኢትዮጵያ ውስጥ የሚገኙት ሦስቱ ዋና ዋና ሃይማኖቶች መስዋዕት ጋር የተያያዘ ከማቅረብ ደምብ አላቸው። ጣዖት የሚያመልኩ ሰዎች ለሚያመልኩባቸው ጣዖቶች ወይም ዛፎች የምግብ ስጦታ ይሰጣሉ። ለጠንቋይም ከብት ገዝተው ይሰጡና በእነርሱ ስም መስዋዕት ያደርጋቸዋል። አንዳንድ የእርቶዶክስ ክርስቲያኖች እና እስላሞች ደግሞ በአምልካቸው ጊዜ መስዋዕት ያቀርባሉ።

ለኃጢአት መስዋዕት የማቅረቡ ደምብ በመጀመሪያ የደነገገው እግዚአብሔር ነው። አዳምና ሔዋን ኃጢአት በሠሩ ጊዜ እነርሱን ለመሸፈን ሲል እንስሳቱን ገድሏል። አቤልና ቃኤል የእንስሳ መስዋዕት እንዲያቀርቡ ትምህርት ተሰጥቷቸዋል። አራት ዘሌዋውያን ከመጻፍ በፊት እንኳን የእሥራኤል ሕዝቦች ለእግዚአብሔር መስዋዕት የማቅረቡን ነገር ያውቁት ነበር። ምናልባትም መስዋዕት የማቅረቡ ነገር በጣም የተለመደ ስለነበር መስዋዕቱን ሲያቀርቡ ከአይሁዳዊያን ውስጥ ያለውን ዓላማ በደንብ ላንረዳው እንችላለን። ያም ሆነ ይህ እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን ከሰጣቸው የአምልኮ ሥርዓት ውስጥ እኛ ዛሬ እንዴት አድርገን እግዚአብሔርን ቀርበን ልናመልከው እንደምንችል የሚገልጽ ጥሩ ትምህርት ልናገኝ እንችላለን። ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሕይወት ምንም የሚገልጹ ምሳሌዎች ልናገኝበት እንችላለን። ለብሉይ ኪዳንና ለአዲስ ኪዳን አምልኮ ጥሩ ግንዛቤ የሚሰጡን ለሁሉም መስዋዕቶች መሠረት የሚሆኑ አንዳንድ እውነታዎች አሉ።

1. «ማቅረብ» የሚለው ቃል በዕብራይስጥ «ማስጠጋት» የሚል ትርጓሜ ነበረው። በብሉይ ኪዳን ኃጢአተኛ ሰው ወደ እግዚአብሔር ተጠግቶ ከእርሱ ጋር ኅብረት ሊኖረው የሚችለው መስዋዕት ሲያቀርብ ነው።

በአሪት ዘፍጥረት ውስጥ እግዚአብሔር በኤድን ገነት አዳምና ሔዋንን በየቀኑ ያነጋግራቸው እንደነበር እናነባለን። ኃጢአት በሠሩ ጊዜ ግን ወደ ጓላ ዞረው እራሳቸውን ከእግዚአብሔር ሸሽጉ። ከዚያን ጊዜ አንሥቶ እስካሁን ድረስ ሰው በኃጢአት ምክንያት ከእግዚአብሔር ርቋል። ይህም ቢሆን ቅዱስ የሆነው አምላክ አሁንም ከሰዎች ጋር ኅብረት ግድረግ ይፈልጋል፤ በዚያች ኃጢአት ምክንያት ግን ኅብረት ሊኖረው አልቻለም። ይህም በመሆኑ ኃጢአታችንን የሚሽረውን መሥዋዕት አድርጎ ሰዎች ወደ እርሱ እንዲቀርቡ ፈቀደ። ነገር ግን የእንስሳት ደም ለጊዜው ነው የኃጢአትን ዋጋ ሊከፍል የሚችለው። እግዚአብሔርም የኃጢአትን ዋጋ ሙሉ በሙሉ እንዲከፍል ብሎ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ልኮ በመስቀል ላይ እንዲሰቀል አደረገ። ይህ ከሆነ በጓላ ቅዱስ አምላክ ከሰዎች ጋር ኅብረት ሊፈጥርበት የሚችልበት መንገድ ተከፈተ። የእግዚአብሔርን የደኅንነት መንገድ የተቀበሉ ሰዎች ወደ እግዚአብሔር በእምነት መቅረብ ይችላሉ። ይህም ቢሆን የመቅረቡ ሐላፊነት ያለው በእኛ ላይ ነው። ያንን የተከፈተ በር በአግባቡ እየተጠቀምንበት ከእግዚአብሔር አብ ጋር በየቀኑ በጸሎት ኅብረት እንዲኖረን እያደረግን ነው? እግዚአብሔር ሲጠራን እንሰማለን?

2. መሥዋዕቶች ለሁለት ሊከፈሉ ይችላሉ። መጀመሪያ እንስሳት የሚሠጧቸው የደም መሥዋዕት የተባለው ዓይነት ነበር። የመቃጠል መሥዋዕት ለዚሁ ጥሩ ምሳሌ ነው። ሁለተኛ የመሬት ውጤቶች የሚቀርቡት የመሥዋዕት ዓይነት ደግሞ ነበሩ፤ እነዚህም እንደ እህል፣ ዳቦ ወዘተ የመሳሰሉት ናቸው። ለዚህም የእህል መሥዋዕት የተባለው ጥሩ ምሳሌ ነው። የደም መሥዋዕት ዋና ዓላማው የሰውን ኃጢአት ማስታረቂያ ነበረ። ኃጢአት የሰው ልጆችን ከእግዚአብሔር ለያይቶአል። ቅዱስ የሆነው እግዚአብሔር የኃጢአት ይቅርታን ሰጥቶ ኃጢአተኞች ከሆኑት ሰዎች ጋር ሊቀራረብ የቻለው ያኔ በሚፈስሰው ደም አማካኝነት ብቻ ነበር።

4ኛ ጥያቄ፡ - ኃጢአታችን በተመሳሳይ መንገድ እንዴት ሆኖ ነው የተሰረየለን? ለመልሱ ዕብራውያን 10፡19 እንደገና ተመልከት። ደም ላይፈስ ምንም ዓይነት ስርየት የለም፤ (ዕብራውያን 9፡22) በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለጊዜው ብሎ በወይፈንና በፍየል ደም በኩል እንዲሆን አድርጎት ነበር። በመጨረሻም እግዚአብሔር የመጨረሻ መሥዋዕት የሆነውን ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ላከ። በእርሱ ደም አማካኝነት ነው ይቅርታ አግኝተን ቅዱሱን አምላክ ልንቀርበው የቻልነው።

4. የደም መሥዋዕት ሲቀርብ፣ አቅራቢው ሁሉ እጁን በእንስሳው እራስ ላይ ያደርግ ነበር። ይህም የሰውዬው ኃጢአት በሙሉ እንስሳው ላይ እንደ ተጫነና ይህም ንጹሕ እንስሳ በኃጢአተኛው ፈንታ እንደሞተ የሚያመለክት ነው።

ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ግወቁ ለእኛ በቂ አይደለም ለእኔ ነው የሞተው ብለን ካላመንን ልንድን አንችልም። በብሉይ ኪዳን ኃጢአተኛው ኃጢአቱን በመናዘዝ በተሠዋው እራስ ላይ ኃጢአቱን ሁሉ ማኖር አለበት። እኛም ብንሆን ኃጢአተኞች እንዲሆንንና እግዚአብሔር ኃጢአታችንን በሙሉ በክርስቶስ ላይ እንዳናረ ማመን

አለብን፤ (2ኛ ቆሮ. 5: 21)። እግዚአብሔር ለዓለም ብቻ ሳይሆን ለእኔና ላንተም ጥም፤ ነው የዋተው። ኢየሱስ ለኃጢአትህ መስዋዕት ሆኖ እንደቀረበልህ በግልህ ተቀብለሽዋል?

5. መስዋዕቶቹ ይቀርቡ የነበረው እግዚአብሔር በወሰነው ቦታ ላይ ነው። በብሉይ ኪዳን በነሐስ መሠዊያ ላይ ወይም በኋላ ላይ በቤተ መቅደሱ ውስጥ ነበር የሚቀርቡት።

ስለዚህ ዛሬም ቢሆን ወደ እግዚአብሔር የሚወስድ አንድ መንገድ ነው ያለው። ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው፤ (ዮሐንስ 14: 6)። አንድ ሰው ደግ ሰው ከሆነ መንግሥተ ሰማያት ሊገባ ይችላል። የሚሉ እያሌ ሰዎች አሉ። መልካም ሥራ መሥራት አንድ ዓይነት የደኅንነት መንገድ ነው። ሌሎች ደግሞ ሁሉም ሃይማኖቶች ወደ እግዚአብሔር ይመራሉ ብለው ያምናሉ። ብዙ ሌሎች የደኅንነት መንገዶችም እንዳሉ ይመስላቸዋል።

5ኛ ጥያቄ፡ - ጥሩ በመሥራት ደኅንነት ይገኛል ብለው የሚያምኑ የአንዳንድ ሃይማኖቶችን ስም ዘርዝረህ ጻፍ።

ሰዎች በክርስቶስ ኢየሱስ በኩል ወደ እግዚአብሔር ሲመጡ ነው ደኅንነትን የሚያገኙት። ማንም ደኅንነትን በሥራ ሊያገኝ አይችልም። ይህ የእግዚአብሔር ስጦታ ነው፤ (ኤፌ. 2: 8-9 ተመልከት)። አሁንም ሰው ወደ እግዚአብሔር ሊደርስ የሚችለው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ብቻ ነው። የትኛውም ሃይማኖት ወደ መንግሥተ ሰማያት አያደርስም።

6. እያንዳንዱ መስዋዕት ይቀርብ የነበረው ጥሩ ከሆነው እህል ወይም እንስሳ ነበር። ነውር የሌለባቸው እንስሳትና ጥሩ የተፈጸሙ የዱቄት እህል ነበር የሚጠቀሙት። እግዚአብሔር የረከሰ ወይም ምርጥ ያልሆነ እንዲቀርብለት አይሻም።

6ኛ ጥያቄ፡ - ኢየሱስ ክርስቶስ «ያለ ነውር» የነበረው በምን መልኩ ነው? (ዕብራውያን 4: 15 ተመልከት)።

ኢየሱስ እንከን የሌለበት ንጹህ የእግዚአብሔር በግ ነበር። ኃጢአትም አላዳረገም። ሆኖም እግዚአብሔር የኛን ኃጢአት በሱ ላይ በማድረግ የኃጢአት መስዋዕት አደረገው። ምንም «ነውር» የሌለበት መስዋዕትም ነበር። እኛም ብንሆን ራሳችንንና ምስጋናችንንም ነውር የሌለበት መስዋዕት እንዲሆን ማድረግ አለብን። ይህም ልናደርገው የምንችለው በንጽሕናና በቅድስና ጠብቀን በበጎ ፈቃድ ስናቀርባቸው ነው።

7. እያንዳንዱ መስዋዕት የሚቀርበው ከኃጢአተኛው የግል ንብረት ነው። እንስሳ ከሆነ ከበረት ውስጥ ካሉት ነበር የሚወስደው እህል ከሆነ ደግሞ ከማላው ነበር የሚያመጣው። መስዋዕት የሚያቀርበው ሰው የዱር አራዊት ወይም በዱር የበቀለ እህል ይዞ መምጣት አይችልም ነበር። ይህም የሆነበት ምክንያት ኃጢአተኛውን መስዋዕቱ ወጪ እንዲያስወጣው ስለተፈለገ ነው። ከበረቱ ውስጥ ካሉት እንስሶች ያንዱን ሞት ዋጋ ያስከፍለዋል። ይህም የሚያመለክተው ኃጢአት ዋጋ

እንደሚያስከፍል ወይም የኃጢአተኛውን ቢዛ እንደሚያስከፍል ነው። በመስዋዕት ጊዜ የእንስሳው ሕይወት የሚያልፈው በባለቤቱ ኃጢአት ምክንያት ነው።

ብዙ ጊዜ ኃጢአት ስንሠራ በጣም ትልቅ ችግር እንዳልሆነ እንገምታለን፤ ምክንያቱም በቀላሉ ወደ እግዚአብሔር ቀርቦ መናዘዝ ይቻላልና ነው። ነገር ግን ማንኛውም ዓይነት ኃጢአት ለእኛ በጣም ትንሽ የምትመስለን እንኳ በጣም እርኩስ የሆነች ነገር ናት። ኃጢአት ሁልጊዜ ወደ ሞት ያመራል። እኛን በሞት በመቅጣት ፋንታ እግዚአብሔር ኃጢአታችንን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ አናረው። ለእኛ ሲል ሞተ። የእኛ ኃጢአት ነው ኢየሱስን ለሞት ያደረሰው። ለእኛ ይህንን ዓይነት ታላቅ ሞት በመክፈሉ ንጹህ የሆነ ሕይወት ለመኖር መጣር አይኖርብንም?

8. ኃጢአተኛው የራሱን መስዋዕት እራሱ አያቀርብም ነበር። ለካህኑ ሰጥቶ ካህኑ ነበር መስዋዕቱን በእርሱ ስም የሚያቀርብለት። ካህኑ ነበር በኃጢአተኛውም በእግዚአብሔር መካከል ቆሞ የአስታራቂነቱን ሐላፊነት የሚወጣው።

7ኛ ጥያቄ፡ - 1ጢሞ. 2:5 አንብብ። በእግዚአብሔር እና በእኛ መካከል የሚቆመው ማነው?

እንደ እግዚአብሔርም እንደ ሰውም ሆኖ በእግዚአብሔር ፊት እኛን ለማቅረብ ብቁ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። እሱ ቅዱስና ጻድቅም ነው። ልክ እንደ እኛ ተፈትኖ ምንም ኃጢአት አልሠራም። የእኛ ሊቀ ካህን በመሆኑ በአብ ቀኝ ቆሞ ለእኛ ይማልድልናል፤ (ዕብራውያን 7:25 ተመልከት)።

8ኛ ጥያቄ፡ - በትምህርታችን መሠረት አዲስ ኪዳንን ለማወቅ ሲባል ስለ መስዋዕት ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ መኖሩ ለምን የሚያስፈልግ ይመስለሃል?

ሁለተኛ ቀን፡ - አሪት ዘሌዋውያን 1:6:8-13

የሚቃጠለው መስዋዕት

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 1-7 በሁለት ዋና ክፍሎች ይከፈላል። ከአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 1-6:7 ያለው ስለ እምስቱ መስዋዕቶች ይናገራል እነዚህም የሚቃጠል መስዋዕት፣ የእህል ቁርባን፣ የጎብረት መስዋዕት፣ የኃጢአት መስዋዕትና የበደል መስዋዕት ናቸው። እነዚህ ምዕራፎች ካህኑና መስዋዕት አቅራቢው ሊከተሏቸው የሚገባቸውን ሥነ-ሥርዓቶች ያመለክታሉ። ሁለተኛው ክፍል አሪት ዘሌዋውያን 6:8-7:38 በተለይ የተጻፈው ለካህናቱ ነው። ከሥራቸው ጋር በሚዛመድ ሁኔታ ስለ እያንዳንዱ መስዋዕት ሠፋ ያለ ገለጻ ይሰጣሉ። ከእምስቱ መስዋዕቶች ጋር የተያያዙ ስለሆኑ ሁለቱንም ክፍሎች በአንድ እናጠናቅቃለን።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 1 እና 6:8-13 አንብብ።

9ኛ ጥያቄ፡ - ለሚቃጠለው መስዋዕት ይፈቀዱ የነበሩት ምን ዓይነት እንስሳት ናቸው?

10ኛ ጥያቄ፡ - የመስዋዕት አቅራቢው ሐላፊነት ምንድነው?

11ኛ ጥያቄ፡- የካህኑስ ሐላፊነት ምንድነው?

12ኛ ጥያቄ፡- የሚቃጠለውን መስዋዕት ከሠዋ በኋላ ለኃጢአተኛው በስተመወረሻ ውጤቱ ምን ነበር?

የሚቃጠል መስዋዕት በመጀመሪያ የተጻፈው ብዙ ጊዜ የሚዘወተረው እሱ በመሆኑ ነው። እያንዳንዱ እሥራኤላዊ ብቻ አልነበረም ይህን የሚቃጠል መስዋዕት ያቀርብ የነበረው ካህናቶችም ጠዋትና ማታ ይህን የሚቃጠል መስዋዕት ያቀርቡ ነበር፤ (አሪት ዘጸአት 29:39-42)። ለየት ባሉ የበዓል ቀናች የሚቃጠለው መስዋዕት በዛ ተደርጎ ይቀርብ ነበር፤ (አሪት ዘኁል 28-29)።

በምዕራፍ 1:1 ላይ እግዚአብሔር ሙሴን ወደ መገናኛው ድንኳን እንደጠራው እናነባለን። ትዕዛዛትን በሲና ተራራ ላይ ወጥቶ ከመቀበል ፈንታ ሙሴ በአዲሱ የመገናኛ ድንኳን ውስጥ ሳለ ነው እግዚአብሔር የተናገረው። የመገናኛው ድንኳን የሚል ስያሜ የተሰጠው እግዚአብሔር በዚያ ስለሚኖር ከሙሴም ከሕዝቡም ጋር በዚህ ሥፍራ ስለሚገናኝ ነው። እግዚአብሔር ለእሥራኤል ሕዝብ በቀጥታ አልነበረም የሚናገረው። እግዚአብሔር ለሙሴ ይናገራል ሙሴም የሰማቸውን መመሪያዎች ሁሉ ለሕዝቡ ያስተላልፍ ነበር። እስቲ አራት ጥያቄዎችን በመጠየቅ የሚቃጠለውን መስዋዕት እንመርምር።

1. ምን ዓይነት መስዋዕቶች ነበሩ ለሚቃጠለው መስዋዕት ይቀርቡ የነበረው?

ሦስት ዓይነት እንስሳት ለሚቃጠለው መስዋዕት መቅረብ ይችሉ ነበር። የሚቀርበውን የመስዋዕት ዓይነት በተመለከተ የግለሰቡ ሀብት ውሳኝነት ነበረው፤ ሀብታም የሆነው ወይፈን ያቀርብ ነበር። በጣም ሀብታም ያልሆነው ደግሞ ተባቱን በግ ወይም ተባቱን ፍየል ያቀርባል። ደሃው ደግሞ ቤት ውስጥ ያሳደገውን ዋናስ ወይም እርግብ ያቀርባል።

በዚህ ውስጥ የእግዚአብሔርን ፀጋ እናያለን። ሁሉም ሰው አንድ ዓይነት መስዋዕት ያቀርብ ብሎ ድንጋጌ አላወጣም። ችሎታቸውን ከቁጥር ውስጥ ከቶ አስበበታል። ሀብታም ከሆኑ ከእነርሱ ብዙ ይጠብቅ ነበር። ደሃም ከሆኑ ማምጣት እንዲችሉ አድርጎ ነው ያቀደው። ይህም ቢሆን ማንም ባዶ እጁን እንዲመጣ አልፈቀደም። አንድ የሆነ ነገር ማምጣት ነበረባቸው። ለኃጢአታቸው የግል ወጪ ማውጣት ነበረባቸው፤ (2ኛ ሳሙኤል 24:24)። ለእኛም ቢሆን እግዚአብሔር ያለንን ስጦታዎችና ችሎታዎች እንድንጠቀምባቸው ይጠበቃል። እኛ መሥራት በማንችለው ነገር አይፈርድብንም። እርሱ ለእኛ የሰጠን ችሎታና ስጦታዎች ላይ በኃላፊነት የሚጠብቀው እኛን ነው። ንጹህ የሆኑ እንስሳትን ለመስዋዕት እንደፈለገ ሁሉ ከእኛም ለእርሱ አገልግሎትና ሥራ የሚበልጠውን ነገር ይፈልጋል፤ (ትንቢተ ሚልክያስ 1:6-14)።

13ኛ ጥያቄ፡- ይህ እውነታ እንዴት አድርጎ ነው ሊያበረታታህ የሚችለው?

እያንዳንዱ እንስሳ «ያለ ነውር» መሆን ነበረበት። አንካሳ ወይም ዕውር ሊሆን አይችልም ነበር። ተባት የሆኑ እንስሳት ብቻ ነበር የሚመጡት። ይህ ለምን እንደሆነ

እናውቅም። አንዳንድ ምሁራን ተባት የሆኑትን እንስሳት በአይሁዳውያን የተወደዱ ነበሩ ይላሉ። ሌሎች አንድ መንጋ በቁጥር ለማደግ ጥቂት ተባት ብቻ ይበቃሉ፤ በዚህ ምክንያት ነው ለዚህ ተግባር የዋሉት ይላሉ።

2. መሥዋዕት የሚያመጣው ሰውዬ ሐላፊነት ምንድነው?

የሚቃጠለው መሥዋዕት የሚቀርበው በአንድ ገለሰብ ብቻ ከሆነ ሙሉ ፈቃደኛ መሆን ነበረበት። እንደ ኃጢአት ወይም በደል መሥዋዕቶች ይህን የሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረብ የነበረበት የተወሰነ ጊዜ አልነበረም። ያም ሆነ ይህ ካህኑ ዘወትር ለእሥራኤል ሕዝብ የሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረብ ነበረበት። በሚቃጠለው መሥዋዕት አማካኝነት እግዚአብሔር ሕዝቡን ሁሉ ማንጸትና ይቅርታ የሚያስፈልገው ኃጢአተኛ እንደሆነ እንዲያስተውል ያደርገው ነበር።

አንድ ሰው የሚቃጠል መሥዋዕት ማቅረብ ከፈለገ ከራሱ የፍየል መንጋ ወይም የበግ መንጋ ወይም ወይረኖች ወይም እርግቦች ነበር ለመሥዋዕት ማምጣት የሚችለው። በሱ ፈንታ የሚሞተውን እንስሳ የሚመርጠው እርሱ ነበር። ከዚያን በኋላ የነሐሱ መሠዊያ ከሚገኝበት ከውጪኛው የመገናኛ ድንኳን ግቢ ውስጥ መሥዋዕቱን ይዞ ይመጣል፤ በዚያም አንድ ካህን ይጠብቀዋል። በካህኑም ፊት እጁን በእንስሳው እራስ ላይ ይዌፍል። ቀጥሎም ኃጢአቱን የሚናዘዝበት ጊዜም የነበረው ይመስላል። በኋላም መሥዋዕቱን ያመጣው ሰውዬ እንስሳውን ይገድላል፤ ይገፍና፤ የኋላ እግሮቹን ምንም ቆሻሻ እንዳይኖረው ጨጓራውንና አንጀቱን ያጥባል፤ በኋላም በደንብ እንደሚቃጠል አድርጎ እንስሳውን ይገነጣጥላዋል።

3. የካህኑ ሐላፊነት ምን ነበር?

ከመገናኛው ድንኳን ፊት ለፊት ቆሞ ካህኑ በእግዚአብሔር ፊት ያገለግላል። ኃጢአተኛው እንስሳውን ሲያመጣ ካህኑ እንስሳው ለእግዚአብሔር እንደ መሥዋዕት ለመቅረብ ብቁ እንደሆነ ያያል። ኃጢአተኛው እንስሳውን ሲገድል ደሙን በሳህን ይቀበላዋል። ከዚያም ይህን ደም ይዞ በነሐስ የተሠራውን መሠዊያ ጎንና ጎኑን ይረጨዋል። በዚህ ጊዜ ኃጢአቱ ይቅር እንደተባለለት ለኃጢአተኛው ያረጋግጥለታል። እንስሳው ከተገፈፈ በኋላ ካህኑ በመሠዊያው ላይ እንጨቱንና እሣቱን ያዘጋጃል። በመጀመሪያ የእንስሳውን እራስ ከአንጀቱ የወጣውን ቅባት በመጨረሻም የተቀረውን የእንስሳውን ሥጋ በሙሉ በመሠዊያው ላይ ያኖራል። እነዚህ ነገሮች በሙሉ ይቃጠላሉ። ይቀር የነበረው ቆዳው ብቻ ነው፤ ይህም የካህኑ ንብረት ይሆናል።

የሚቃጠለው መሥዋዕት እርግብ ወይም ዋናስ ከሆነ ካህኑ እርግቡን ይቀበልና አንገቱን ጠምዝዞ ደሙ በመሠዊያው ላይ እንዲፈስ ያደርጋል። ከዚህ በኋላ ላባዋንና የምግብ ማከማቻው ክፍል ይጣላል። በመጨረሻም ሆድ ዕቃው ይከፈትና በመሠዊያው ላይ እንዳለች በሙሉ ይቃጠላል።

ካህኑ በመሠዊያው ላይ ያለው እሳት እንዳይጠፋ ማድረግ ነበረበት። ይህ እሳት በመጀመሪያ የተለኮሰው በእግዚአብሔር ነው፤ (እሪት ዘሌዋውያን 9:24)። ቀንም ማታም ይህ እሳት ያለማቋረጥ መንደድ ነበረበት። ያለጥርጥር ይህ የሚያመለክተው

ለእግዚአብሔር ያልተዳረጠ አምልኮ መደረግ አንዳለበት ነው። መሥዋዕተኛ ጨርሰው መቃጠል ነበረባቸው። በማለዳ ተነሥቶ የክህነት ልብሱን እንዳደረገ ካህኑ አመዱን ከመሠዊያው ላይ መጥረግ ነበረበት። ይህ የሚሆነው አመዱ ቅዱስ ነገር እንደሆነ ስለሚቆጠር ነው። ስለዚህም ይህን አመድ የሚነካው የተቀደሰውን ልብሱን ሲለብስ ነው። አመዱ የሚደፋው ከድንኳኑ ውጪ ስለሆነ በመጀመሪያ ካህኑ አመዱን ከመሠዊያው ቀጥሎ ባለው መሬት ላይ ያከማቻል። ከዚያም የክህነት ልብሱን ያወልቅና መደበኛውን ልብሱን ለብሶ ከገቢው ውጭ በተዘጋጀው የተለየ ቦታ ውስጥ አመዱን ይደፋ ነበር።

4. የሚቃጠል መሥዋዕት ለኃጢአተኛው ምን ውጤት ይሰጠዋል?

በመጀመሪያ ለኃጢአተኛው እንደ «ማስተሰርያ» ሆኖ መቅረቡን በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት ያገኛል፤ (1:4)። «ማስተሰርያ» የሚለው ቃል ሁለት ዓይነት ትርጉም ሊኖረው ይችላል። እንደኛ፡- እግዚአብሔር መሥዋዕቱን ተቀብሎ ኃጢአተኛውን ይቅር እንዳለው ዓይነት ስናየው «ማንጸት» የሚል ትርጓሜ ሊኖረው ይችላል። ሁለተኛ «ካሣ መክፈል» የሚል ትርጓሜ ሊኖረው ይችላል፤ (አሪት ዘሌዋውያን 17:11 ተመልከት)። ይህም ግለት እግዚአብሔር ኃጢአተኛው የእንስሳ ሕይወት ሰውቶ ስለ ኃጢአቱ ክፍያ ብታቀርብ እንደሚቀበለውና ሊደርስበትም ከሚችለው የሞት ቅጣት እንደሚያመልጥ ነው።

በሌላው ደረጃ ደግሞ መሥዋዕቱ ለእግዚአብሔር «ጣፋጭ ሽታ» ነው፤ (1:9+13+17)። እንስሳው በጌታ ፊት በሚቃጠልበት ጊዜ የሚወጣው ጭስ ፊሱ ለእግዚአብሔር ጥሩ ሽታ አልነበረም። ያም ባይሆን እንኳ እግዚአብሔር ጭሱን ሲያይ ኃጢአተኛውን ይቅር ብሎ ከሱ ጋር ኅብረት እንዲኖረው ያደርግ ነበር። እግዚአብሔርም ከሁሉም በላይ ያስደሰተው ይህ ነበር።

የሚቃጠለው መሥዋዕት ዓላማ

አንድ ሰው ለምን የሚቃጠለው መሥዋዕት እንደሚያቀርብ ትክክለኛ የሆነ ምክንያቱን አናውቅም። ምናልባትም ይህንን መሥዋዕት የሚያቀርብበት ምክንያት ለአይሁዳውያን በቀላሉ የሚገባቸው በመሆኑ አልተገለጸም ይሆናል። የሚቃጠል መሥዋዕት ለተለያዩ ምክንያቶች መቅረብ የሚችል ይመስላል። እነዚህም፡-

1. ያልታወቀ ኃጢአት ሳይኖር ዝም ብሎ ስለ ሰው ኃጢአተኛነት ይቅርታ ለመቀበል፤
2. የሚያመልከው ሰውዬ በእግዚአብሔር ላይ ያለውን እምነት እንዲገልጽበትና ሰተጣጣሪም እምላኪው በሙሉ ልቡ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ ፈቃደኛ መሆኑን ለማሳየት፤
3. ስለእግዚአብሔር ጥበቃ እንክብካቤና ታማኝነት እምላኪው የሚያቀርበው የምስጋና መሥዋዕት ናቸው።

ዋናው ቁም ነገር መሥዋዕት ማቅረቡ እንዳልሆነ የእግዚአብሔር ቃል በግልጽ አስቀምጦታል። መሥዋዕቱን የሚያመጡት ሰዎች ከልብ መቅረብ አለባቸው። ከእግዚአብሔር በሚመላለሱበት ሁሉ ታዛዦች ትሔቶችና የተቀደሰ ሕይወት ያላቸው ሰዎች ሊሆኑ ይገባል። የአምልኮአችን ሥርዓት ከንጹህ ሕይወት የማጠናከር ከልባችን የሆነ ካልሆነ እግዚአብሔር በአምልኮአችን አይደሰትም።

14ኛ ጥያቄ:- 1ኛ ሣሙ. 15: 22-23፤ ትንቢተ ሚኪ. 6: 6-8 አንብብና ከመሥዋዕት ይበልጥ እግዚአብሔር የሚፈልጋቸውን የተለያዩ ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ከሚቃጠለው መሥዋዕት የምንማራቸው ነገሮች

15ኛ ጥያቄ:- ከሚቃጠለው መሥዋዕት ጥናታችን ውስጥ ለአንተም ሆነ ለቤተክርስቲያንህ ጠቃሚ ትምህርት ይሰጣል ብለህ የምትገምታቸውን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

1. መሥዋዕትን በተመለከተ እግዚአብሔር ቁርጥ ያለ አቋም አለው። ይህ የሆነው ደገንነት በጣም ትኩረት ሊሰጠው የሚገባ ነገር በመሆኑ ነው። ልንድን የምንችለው እግዚአብሔር በእዘጋጀው የደገንነት መንገድ በኩል ስንመጣ ብቻ ነው። ይህ የደገንነት መንገድ ሁሉ መሥዋዕት ማቅረብ ይጠይቃል። በኃጢአተኛው ፈንታ አንድ ገዱሕ የሆነ ነገር መሞት አለበት።

2. መሥዋዕት ይደረግ የነበረው በነሐስ መሠዊያ ላይ ነው። ከዚህ በፊት ይህ መሠዊያ የኢየሱስን መስቀል እንደሚወክል አይተናል። ኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕት ሆኖ የቀረበው በመስቀሉ ላይ ነው። እውነተኛ የሆነ ምሕረት ልናሾ የምንችለው በመስቀሉ ብቻ ነው።

3. ለሚቃጠለው መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው እንስሳ «ያለ ነውር» መሆን እንደሚገባው ሁሉ የእግዚአብሔር የመሥዋዕት በግ የሆነው ኢየሱስም ምንም ኃጢአት አልነበረውም። በተመሳሳይ መንገድ እኛ ለእግዚአብሔር የምናቀርበው መሥዋዕት ያለምንም ኃጢአት የተቀደሰ መሆን አለበት! (ሮሜ 12: 1 ተመልከት)።

4. የሚቃጠለው መሥዋዕት በሙሉ ተቃጥሎ ያለቀው በመሠዊያው ላይ ነው። ኢየሱስም የአብን ፈቃድ ለመፈፀም ለኃጢአት በመሞት ሁለንተናውን አላልፎ ሰጥቷል። የሚቃጠለው መሥዋዕት ምንም ሳናስቀር ሁለንተናችንን ለእግዚአብሔር አገልግሎት መስጠት እንዳለብን ሊያመለክት ይችላል። ዕቅዳችንን፣ ምኞታችንን፣ ሀብታችንን፣ እኛነታችንን ወዘተ። ሙሉ በሙሉ እንደ መሥዋዕት ማቅረብ ይኖርብናል (ጳውሎስ ይህንን ነገር በሕይወቱ እንዴት ተግባራዊ እንዳደረገው በፊሊጲሰዮስ 3: 7-14 ላይ ተመልከት)።

5. ይህ የሚቃጠለው መሥዋዕት ለኃጢአተኛው ማስተሰርያ እንደሆነ ሁሉ የኢየሱስ ክርስቶስም ሞት ለኛ ማስተሰሪያ ሆኗል! (ሮሜ 3: 25)።

6. የሚቃጠለው መሥዋዕት ቀን በቀን የሚቀርበው ሰዎች ኃጢአተኞች እንደሆኑ ሁሉ ጊዜ ለማስታወስ ነው። እኛም ብንሆን ምን ያህል ኃጢአተኞች እንደሆንን ተረድተን ወደ ጌታ ኢየሱስ ሁሉ ጊዜ በመቅረብ ከኃጢአታችን መንጻት ይኖርብናል፤ (1ኛዮሐ. 1:7-9)።

7. ብዙ ጠቢባን ይህ የሚቃጠል መሥዋዕት ኢየሱስ ክርስቶስ ለእኛ ኃጢአት በመሞት የኃጢአትን ኃይልና ባህል ከእኛ ማስወገዱን የሚያመለክት ነው ይላሉ፤ (ሮሜ 6:6-14)። የኃጢአት ተፈጥሮአችን ካሁን ወዲያ ኃጢአት እንድንሠራ ሊያስገድድን አይችልም። የክርስቶስ ሞት እግዚአብሔርን እንድናገለግል ነፃ አውጥቶናል። የተቀሩት መሥዋዕቶች ብዙ ጊዜ የሚደረጉት ግለሰቡ ባደረጋቸው የተወሰኑ ኃጢአቶች ተብሎ ነው። ይህ የሚቃጠል መሥዋዕት ግን ለተወሰኑ ኃጢአቶች ሳይሆን በአጠቃላይ ግለሰቡ በኃጢአት ስለነበረበት ሁኔታ ተብሎ የሚደረግ ነው።

16ኛ ጥያቄ:- ሀ) ከሚቃጠለው መሥዋዕት ውስጥ ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ልንማራቸው የምንችላቸውን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ከሚቃጠለው መሥዋዕት እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባን የሚያሳዩ ትምህርቶችን በዝርዝር ጻፍ።

ሐ) ክርስቲያኖችን እንዴት አድርገህ ነው ስለሚቃጠለው መሥዋዕት እያስተማርክ ሕይወታቸው ከመሥዋዕቱ የተመላሰለ ባህርይ እንዳለው ልታስተምራቸው የምትችለው?

ሦስተኛ ቀን:-

የእህል ቁርባን

እሪት ዘሌዋውያን 2፥ 6:14-23፥ 7:9-10

* እሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 2፥ 6:14-23፥ 7:9-10 አንብብ።

17ኛ ጥያቄ:- የተለያዩት የእህል ቁርባኖች ምን ምንድናቸው?

18ኛ ጥያቄ:- ቁርባኑን የሚያቀርበው ሰው ሐላፊነቱ ምን ነበር?

19ኛ ጥያቄ:- የካህኑስ ሐላፊነት ምን ነበር?

20ኛ ጥያቄ:- ቁርባኑን ከማቅረብ ምን ውጤት ይገኝ ነበር?

ሁለተኛ የመሥዋዕት ዓይነት ሆኖ የቀረበው የእህሉ ቁርባን ነው። ልክ እንደሚቃጠለው መሥዋዕት ማንኛውም ሰው በፍላጎቱ ሊያቀርበው የሚችለው መሥዋዕት ነው። አቅራቢው በፈለገበት ጊዜ መሥዋዕቱን ሊያቀርብ ይችላል። ይህም ሆኖ ከሚቃጠለው መሥዋዕት ገና የእህሉ ቁርባን ሁሉ ጠዋትና ማታ መሥዋዕት መሆን ነበረበት። የእህሉ ቁርባን ስንዴ ወይም ገብስ ነበር። ይህ ቁርባን ከደም ጋር የተያያዘ አይደለም እህል ብቻ ነው። ምንም እንኳ ለብቻው ሆኖ ለእግዚአብሔር መቅረብ

የሚችል ቢሆንም ብዙ ጊዜ የሚቀርበው ከሚቃጠለው መስዋዕት በኋላ ነው፤ (አረት ዘኁል ቁ 28:1-8)። እንደሚቃጠለው መስዋዕት ሙሉ በሙሉ አልነበረም የሚቃጠለው። ከሚቀርበው ውስጥ አንድ እፍኙ ብቻ ነው ይቃጠል የነበረው።

«የእህል ቁርባን» የሚለው ቃል በዕብራይስጥ «ስጦታ» የሚል ትርጓሜ አለው። ይህ መስዋዕት ለእግዚአብሔር ስጦታ እንደመስጠት ተደርጎ ነበር የሚቆጠረው።

ስለሚቃጠለው መስዋዕት እንደጠየቅናቸው እስቲ ስለዚህኛው መስዋዕትም አራት ጥያቄዎች እንጠይቅ።

1. ምን ዓይነት መስዋዕቶች ነበሩ ለእህሉ ቁርባን ይቀርቡ የነበሩት?

የእህሉ ቁርባን ስንዴ ወይም ገብስ ብቻ ነበር የሚሆነው። ይህ ጥሬ እህል በአራት ዓይነት መልክ ሊዘጋጅ ይችል ነበር።

ሀ) እንደ ዱቄት፡- መልካም ዱቄት ማምጣት ይችሉ ነበር። በዱቄቱም ላይ የምግብ ዘይት ዕጣንና ትንሽ ጨው ተጨምሮበት ነበር እንደ መስዋዕት የሚቀርበው።

ለ) በእቶን የተጋገረ፡- ይህ ከመልካም ዱቄት ያለ ምንም እርሾ እንደ ቂጣ እንጎቻ ሆኖ በእቶን እሳት ውስጥ የሚጋገር ነው። ዘይትና ጨው ይጨመርበት ነበር። በመጨረሻም ዕጣን ይደረግበታል።

ሐ) በምጣድ ላይ የተጋገረ፡- ይህ ደግሞ ትንሽ ሆኖ እንደ ቂጣ ጠፍጠፍ ያለ ዳቦ ነው። ትንሽ ዘይትና ጨው ተጨምሮበት ነበር የሚጋገረው። በኋላ ላይ ቂጣው ይቆረሰና ዘይት ይጨመርበታል ዕጣንም ይጨመርበታል። ይህ ቂጣ ያለ እርሾ ሊዘጋጅ ይችላል።

መ) የተቆላ የእህል ቁርባን፡- ለዚህ ቁርባን የሚቀርበው ወዲያው ታጭዶ የመጣው እህል ነው። እህሉ ተቆልቶ ካበቃ በኋላ ዘይት፣ ጨውና ዕጣን ይጨመርበታል።

2. መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው-የው ሐላፊነት ምንድን ነው?

መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው፡ ከላይ ካየናቸው አራት የእህል ቁርባን ማቅረቢያ ዘዴዎች የፈለገውን ለመጠቀም ሊችል እህሉን በቅድሚያ ማዘጋጀት ነበረበት። ከአዘጋጁ በኋላ ቁርባኑን በነሐስ በተሠራው መሠዊያ ላይ በማቅረብ ለካህኑ ማስረከብ ነበረበት።

3. የካህኑስ ኃላፊነት ምንድን ነው?

ካህኑ ከቀረበው መስዋዕት ላይ አንድ እፍኝ ወስዶ በነሐሱ መሠዊያ ላይ ያቃጥለው ነበር። አንድ እፍኝ ይወስድ የነበረው ከዱቄት ወይም ከዘይቱና ከጨው ነበር። ሁሉም ለእግዚአብሔር ስለነበር የሚቀርበው ዕጣኑም ከመስዋዕቱ ጋር አብሮ ነበር የሚቀርበው። ይህ የመስዋዕቱ ክፍል «ለመታሰቢያ የሚቀርብ ነው»። በከፊል ቢቃጠልም እግዚአብሔር መስዋዕቱን በሙሉ እንደተቀበለው አምላኪው ማረጋገጫ ማግኘት ነበረበት። ይህም የሚደረገው እግዚአብሔር ቸር መሆኑንና ፍላጎቱንም ሁሉ እንደሚያሟላለት አምላኪውን ለማሳሰብ ያህል ነው።

ከመሥዋዕት የቀረው የካህናት ድርሻ ነበር። ያለ እርሻ ጋግረው በመገናኘት ድንኳን ውጪኛ ክፍል ውስጥ ሆነው ይበሉት ነበር። የተጋገረ ወይም የተጠበሰ መሥዋዕት ከሆነ መሥዋዕቱን ያቀረበው ካህን ነበር የሚወስደው። ዱቄት ብቻ ከሆነ ግንኛውም ካህን ሊወስደው ይችላል ነበር። ካህናቱ ወደየቢታቸው ወስደው መብላቱ አይፈቀድላቸውም ነበር። ለካህናት (ይኸውም ለአርን የወንድ ዘርች) ካልሆነ በቀር ግንም ሰው እንዲበላው ለመስጠት አይችሉም ነበር። ይህ ከመሥዋዕት በጣም የተቀደሰ ክፍል ነበር።

ሊቀ ካህኑ ለራሱና ለተቀሩት ካህናት የእህል ቁርባን የግቅረብ ኃላፊነት ደግሞ አለው። ካህናቱ የራሳቸው የሆነ መሬት ወይም እርሻ ስላልነበራቸው ይህንን መሥዋዕት ያቀርቡ የነበረው ለእነርሱ ከሚደርሳቸው ድርሻ ላይ ነበር። ካህኑ በእሳት የተጠበሰና የተፈተነ በኢፍ የተሰፈረ እህል ላይ ሁለት ሊትር ቢሆን ይመረጣል፤ ዘይት ጨምሮ ለእግዚአብሔር ያቀርባል። ግማሹ ጠዋት ከሚቃጠለው መሥዋዕት ሲቀርብ የተቀረው ግማሽ ደግሞ ከግታው መሥዋዕት ጋር አብሮ ይቀርባል። ይህ የእህል ቁርባን አንድ ሳይቀር በነሐሴ መሠረያ ላይ ተደርጎ መቃጠል ነበረበት፤ ይህ የማይበላ መሥዋዕት ነው።

4. የዚህ የእህል ቁርባን የመጨረሻ ውጤት ምንድን ነው?

ልክ እንደሚቃጠለው መሥዋዕት እግዚአብሔር ለራሱ «እንደ ጣፋጭ ሽታ» ሆኖ እንደሚቀርብለት አድርጎ ነበር የእህሉን ቁርባን የሚያየው። ይህ መሥዋዕት ከኃጢአት ጋር ስላለው ግንኙነት የተሰጠ ፍንጭ የለም።

የእህሉ ቁርባን ዓላማና ምሳሌነት

1. በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የእህል ቁርባን ዓላማ በገልፅ ባይሠፍርም ይህ ቁርባን የሚቀርበው ለሚከተሉት ምክንያቶች ይመስላል፡-

ሀ) የአቅራቢውን ሥጋዊ ፍላጎቶች በግቅረብ ረገድ እግዚአብሔር ታማኝ በመሆኑ ለምሥጋና የሚቀርብ መሥዋዕት ነው።

ለ) እግዚአብሔር ከእሥራኤል ጋር የገባውን ቃል ኪዳን እንደተ እንደጠበቀ ለግሰብና መሥዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው በእግዚአብሔር ፊት በታማኝነት እንደሚኖር ለማመልከት ነው።

ሐ) መሥዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው ለእግዚአብሔር ሙሉ ልቡን ለመስጠት እንደሚፈልግ የሚገልጽበት ነው።

የእህሉ ቁርባን በመንፈሳዊ ሕይወታችን ውስጥ ለናስገባው የሚያስፈልገን አንድ ጥና የሆነ ነገርን ያመለክታል። ያለማድረግ በእግዚአብሔር ፊት የምስጋና ሕይወት ሊኖረን ይገባል። ጸሎታችን ሁልጊዜ በምስጋና የተሞላ መሆን አለበት፤ (መዝሙር (103)፡2)።

21ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር በሕይወትህ ውስጥ ካደረገህ ነገሮች መካከል ምስጋና እንድታቀርብለት ሊያደርጉህ የሚችሉትን አንዳንድ ነገሮች በዝርዝር

ጻፍ። አሁኑኑ ላንድ አፍታ ቆም ብለህ በጸሎት አግካኝነት የምስጋና መስዋዕት ለእግዚአብሔር አቅርብ።

ሙሉ በሙሉ ሕይወታችንን ለእግዚአብሔር መስጠት ደግሞ አለብን። እግዚአብሔርን በፍጹም ልባችን፣ ነፍሳችን፣ ሐሳባችንና ኃይላችን ግፍቀር ይገባናል፤ (ማርቆስ 12:30-31)። ይህንንም ፍቅር የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ በመጠበቅ ለንገልጸው ይገባናል፤ (1ዮሐ.5:2-3)።

2. እሥራኤላውያን በመስዋዕቱ ላይ ሦስት ነገሮችን መጨመር እንዳይረሱ እግዚአብሔር አሳስቧቸዋል።

ሀ) ዘይቱ፡- ዘይቱና ዕጣት መስዋዕቱን በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እንዲኖረውና ልዩ እንዲሆን ያደርጋሉ። እነዚህ ሁለት ነገሮች ደስታን ለማመልከት ሲባል ይጨመሩ ነበር። አንዳንድ ሰዎች ዘይቱ መንፈስ ቅዱስ በሕይወታችን ውስጥ የሚሠራውን ሥራ ያመለክታል ይላሉ። ሕይወታችን በመንፈስ ቅዱስ ኃይል አግካኝነት ብቻ ሊገኝ በሚችለው ደስታ ሊሞላ ይገባል፤ (ገላትያ 5:22-23)።

ለ) ዕጣን፡- ዕጣት በሚጨበጥ ሰዓት በእግዚአብሔር ፊት ደስ የሚያሰኝ የመግዛ ሽታ ይሰጥ ነበር። አንዳንዶችም ይህንን ጸሎትን እንደግላረግ ያህል ይቆጥሩታል። የምስጋና ጸሎታችን እግዚአብሔርን በጣም ያስደስተዋል። ስለሆነም በጸሎታችን ውስጥ ምስጋናን ይበልጥ ግብዣት ይኖርብናል።

ሐ) ጨው፡- ይህ ጨው «የቃል ኪዳን ጨው» በመባል ይታወቃል፤ (2:13)። በድሮ ጊዜ በቃል ኪዳት መስማማታቸውን የሚያመለክተው ጨው ነበር፤ (ኦሪት ዘጉልፉ 18:19፣ 2ኛዚና 13:5)።

የጨው መስዋዕት እሥራኤላውያንን ከእግዚአብሔር ጋር በሲና ተራራ ላይ ያደረጉትን ቃል ኪዳን ያስታውሳቸው ነበር። እግዚአብሔር እንዳይተዋቸው እነሱም ለቃል ኪዳት ሕግጋት ተገዢ መሆን ነበረባቸው። እኛም ብንሆን እግዚአብሔርን የምንቀርበው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል በተገኘው በአዲሱ ቃል ኪዳን በመተግመን ነው።

3. በመስዋዕቱ ላይ ሁለት ነገሮች ግድረግ አይፈቀድም ነበር። እርሱም፡- እርሾና ግር ሁለቱም መቆምጠጥ ይችላሉ። እርሾ የእንጀራን ሊጥ እንደሚያቆመጥጥ ግርም ወደ ጠጅነት ይቀየራል። አንዳንድ ሰዎች እነዚህ ነገሮች እርኩስትን ያመለክታሉ ይላሉ፤ (ማቴ.16:6፣ 1ቀሮ.5:6-7)። መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው እግዚአብሔርን ለማመስገን በሚቀርብበት ጊዜ ግብዝነት ወይም ኃጢአት እንዳይኖርበት መጠንቀቅ ይገባዋል። ግሩ ያልተፈቀደው በእሥራኤል ዙሪያ የነበሩት ጣዖት እምላኪ ሕዝቦች ለጣዖቶቻቸው ያቀረቡት ስለነበር ነው። እግዚአብሔር የእነዚህን ሕዝቦች ልማዶች እሥራኤላውያናችን እንዲከተሉ አልፈለገም።

4. የሚያገለግሉትን ሰዎች ፍላጎት እግዚአብሔር ያሟላ የነበረው መስዋዕቱን በሚያቀርብለት ሰው በኩል ነበር። እህል ስለሌላቸው ምንም ዓይነት ምግብ ሊያገኙ የማይችሉት ካህናት የዕለት ጉርሳቸውን ያገኙ የነበረው የእህሉን ቁርባን ከሚያቀርበው ለጋስ ሰው ነው። ይህ በመጽሐፍ ቅዱስ የተለመደ መመሪያ ነው። ከወንጌላውያን ወይም ከመጋቢዎች አገልግሎት የሚጠቀሙ ሰዎች የእነዚህን ሰዎች የምግብ፣ የልብስ፣ ወዘተ... ችግር የማሟላት ሐላፊነት ነበረባቸው። ከዚህ ግን መረዳት ያለብን እራሳቸው ሰባዊዎቹም እንኳ ቢሆኑ (ካህናቱ) ለእግዚአብሔር የምስጋና መስዋዕት የማቅረብ ሐላፊነት እንደ ነበረባቸው ነው።

22ኛ ጥያቄ:- 1ኛ ቆሮ.9:4-14 አንብብ። ጳውሎስ የወንጌል ሰባዊዎችን ስለ መርዳት የሚናገረው ነገር ምንድን ነው?

5. አንዳንድ ሰዎች ይህ የእህል ቁርባን ከሙታን በኩርሆኖ የተነሣውን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን የሚያመለክት ነው ይላሉ። የእህል ቁርባን ክፍል የሆነው ከሰብል ላይ የሚቀርበው መስዋዕት በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን መሠረት ለክርሞው የበለጠ እህል እንደሚያስገኝለት መስዋዕት አቅራቢው ያውቃል። ልክ እንደዚሁ የኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን መነሣት በእግዚአብሔር ቃል ኪዳን መሠረት እኛ ከሙታን እንደምንነሣ ያረጋግጥላል፤ (1ኛ ቆሮ. 15:20)።

6. ይህን የእህል ቁርባን ከጌታ እራት ጋር ልናነፃፅረው እንችላለን። ይህ የእህል ቁርባን አቅራቢው ለእግዚአብሔር ተገዢ እንደሆነና ምስጋናውን ለማቅረብ እንደሚፈልግ የሚያሳይበት «መታሰቢያ» እንደሆነ ሁሉ የጌታም እራት ለእኛ እግዚአብሔር ልጁን አሳልፎ ስለሰጠን የምናመሰግንበትና እራሳችንን ከሙሉ ልብ ተነሣስተን ለእግዚአብሔር አሳልፈን እንደምንሰጥ የምንገልፅበት ጊዜ ሊሆን ይገባዋል።

23ኛ ጥያቄ:- ሀ) ስለ አምልኮ ከእህሉ ቁርባን ልንማራቸው የምንችላቸውን የተለያዩ ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ከእህሉ ቁርባን ትምህርት ውስጥ ያገኘኸውን ቁም ነገር ቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ላሉ ምዕመናን እንዴት አድርገህ ነው ልታስተምራቸው የምትችለው?

አራተኛ ቀን:-

የደህንነት መስዋዕት

እራት ዘሌዋውያን 3፣ 7:11-38 አንብብ

24ኛ ጥያቄ:- ለኅብረት መስዋዕት ይሰጧ የነበሩት የተለያዩ እንስሳት ምን ምን ነበሩ?

25ኛ ጥያቄ:- የተለያዩ የኅብረት መስዋዕቶች ምን ምን ናቸው? ዓላማቸውስ?

26ኛ ጥያቄ:- የኅብረት መስዋዕትን ከሚቃጠለው መስዋዕት ጋር አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

የምንመለከተው ሦስተኛው የመሥዋዕት ዓይነት ደግሞ የሰላም መሥዋዕት የኅብረት መሥዋዕት ወይም የምስጋና መሥዋዕት በመባል ይታወቃል። እንደፊተኞቹ ሁለት መሥዋዕቶች ይህም መሥዋዕት በፈቃደኝነት ነበር የሚሠዋው። ይህ መሥዋዕት የሚቀርብበት የተወሰነ የጊዜ ክልል አልነበረም። ልክ እንደሚታመለው መሥዋዕት ከእንስሳ መሥዋዕት ጋር የተያያዘ ነው። እንደሚታመለው መሥዋዕትና እንደ እህሉ ቁርባን «ለእግዚአብሔር ጣፋጭ ሽታ» ነበር። ከሁለቱ ለየት የሚለው የኅብረት መሥዋዕት ቀን በቀን በቤተ መቅደሱ ይቀርብ የነበረውን መሥዋዕት ክፍል አለመሆኑ ነው።

1. ለኅብረት ምን ዓይነት መሥዋዕት ነበር ይቀርብ የነበረው?

ለኅብረት መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው ነውር የሌለበት እንስሳ ነበር ይኸውም እሥራኤላውያን እንዲበሉ ከሚፈቀድላቸው የቤት እንስሳዎች መካከል ነበር። እንስሳው ላም በግ ወይም ፍየል ሊሆን ይችላል፤ እርግብና ዋናስ ሊሆን አይችልም። ተባት ወይም እንስት እንስሳ መቅረብ ይችላል።

2. የመሥዋዕት አቅራቢው ሰው ሐላፊነት ምንድን ነው?

የመሥዋዕቱ የመጀመሪያ ክፍል ሥርዓት ከሚታመለው መሥዋዕት ጋር ይመሳሰላል። የኅብረት መሥዋዕትን ለየት የሚያደርገው፤ መሥዋዕቱን የሚያቀርበው ሰውዬ ለእግዚአብሔር ወይም ለካህናቱ ተሰጥቶ የተረፈውን ሥጋ መብላቱ ነበር። የመሥዋዕቱ ሥነ-ሥርዓት ካለቀ በኋላ አቅራቢው የተቀረውን ሥጋ ወስዶ ከጓደኞቹና ከቤተሰቡ ጋር በመሆን በአንድ ወይም በሁለት ቀን ውስጥ መጨረስ ነበረበት። አጨራረሱም የሚወሰነው በመሥዋዕቱ ዓይነት ነው። ይህንን ሥጋ ይበላ የነበረው ሰው በሥርዓቱ መሠረት ንጹህ መሆን ነበረበት፤ (የሞተን ሰው ያልነካ፤ ወዘተ... እሪት ዘሌዋ. 11-15)። ንጹህ ያልሆነ ሰው ሥጋውን ቢበላ እግዚአብሔር ሞት ይፈርድበት ነበር። («ያ ሰው ከሕዝቡ ተለይቶ ይጥፋ» እሪት ዘሌዋ. 7:21)።

በመሥዋዕቱ እግዚአብሔር ሰላደረገለት ነገር ምስጋና ለማቅረብ ቢፈልግ አቅራቢው ከእያንዳንዱ የእህል ቁርባን ዓይነት አምጥቶ በእግዚአብሔር ፊት መሠዋት ነበረበት። ይህ የእህል ቁርባን የካህናቱ ነበር።

3. የካህኑ ሐላፊነት ምንድን ነው?

ካህኑ ከእንስሳው የፈሰሰውን ደም አጠራቅሞ በመሠዊያው ላይ መርጨት ነበረበት። የሆድ ዕቃውን የሚሸፍነውን ስብ ሁለቱንም ኩላሊቶች የጉበቱንም ክፍል በመውሰድ በሚታመለው መሥዋዕት ላይ በመጨመር ያቃጥለው ነበር። ይህ ለእግዚአብሔር የሚቀርበው የመሥዋዕቱ ክፍል ነው። ካህኑም በመቀጠል የእንስሳውን ፍርምባ ይወስድና ለእግዚአብሔር መቅረቡን ለማሳየት በእግዚአብሔር ፊት ያወዛውዘዋል። በኋላም ካህናቱ ሁሉ እንዲበሉት ይሰጣቸዋል። የኅብረት መሥዋዕቱን ለሚያቀርበው ካህን ቀኝ ወርቅና ቶዳው እንደ ድርሻው ታስቦ ይሰጠዋል።

4. የጎበረት መስዋዕት ዓላማ ምንድን ነው?

27ኛ ጥያቄ፡- አራት ዘሌዋ.7:121 16 አንብብ። የተጠቀሱት ሦስቱ የተለያዩ መስዋዕቶች ምን ምንድን ናቸው?

የዚህ የጎበረት መስዋዕት ዋና ዓላማ መስዋዕት አቅራቢው እግዚአብሔር ስላደረገለት ነገር ምስጋና ለማቅረብ ሲል የሚሠዋው ነው። ከእግዚአብሔር ጋር ጎበረት እንዲኖረው መረለጉንም የሚገልፅበት ነው። በዚህ መስዋዕት ልናስተውለው የሚገባን አንድ ነገር አለ፤ እርሱም፡- እግዚአብሔር መስዋዕቱን መቀበሉንና ካህናቱም የመስዋዕቱን ክፍል መውሰዳቸውን ብቻ ሳይሆን አቅራቢው ራሱ ከመስዋዕቱ የመብላት መብት የነበረው በዚህ ዓይነት መስዋዕት ብቻ ነበር። ይህ የጎበረት መስዋዕት ይታይ የነበረው ከእግዚአብሔር እና የእግዚአብሔር ባሪያዎች ከሆኑት ካህናት ጋር አቅራቢው የሚኖረው የአንድነት የመብል ጊዜ እንደሆነ ነው። በደስታውና በአከባቢ ሥነ-ሥርዓት ጊዜ የእግዚአብሔርን ቸርነት ያስታውሱ ነበር።

የጎበረት መስዋዕትን በተመለከተ የተሰጡ ሦስት ዓላማዎች አሉ እነዚህም፡-

1. የምስጋናው መስዋዕት፡- መስዋዕቱን የሚያቀርበው ሰው እግዚአብሔር ስላደረገለት ትልቅ ነገር (ለምሳሌ፡ ከህመሙ ቢፈውሰው) በአፍ ብቻ ሳይሆን በተግባር ለማመስገን ከፈለገ ይህን የምስጋና መስዋዕት ይሠዋል።

ለዚህም፡- አቅራቢው የእንስሳ መስዋዕት ብቻ ሳይሆን እያንዳንዱን የእህል ቁርባን መስዋዕት ጭምር ነበር የሚያቀርበው። ይህ የምስጋና መስዋዕት መብላት የነበረበት በዚያው በቀረበበት ቀን ነው። ለሚቀጥለው ቀን የተረፈ ሥጋ ካለ በሙሉ ይቃጠል ነበር።

2. የስላት መስዋዕት፡- አንድ ሰው በእግዚአብሔር ፊት ይህን ካደረከልኝ እንዲህ አደርጋለሁ ብሎ ቃል ከገባና እግዚአብሔር ለጸሎቱ መልስ ከሰጠው ይህን የስላት መስዋዕት ያቀርብ ነበር፤ (ለምሳሌ፡ 1ኛሳሙ.1)።

እግዚአብሔር ጸሎቱን ሰምቶ መልስ ስለሰጠው ለማመስገን ሲል ነው ይህን መስዋዕት የሚያቀርበው።

ለዚህ የስላት መስዋዕት ነውር የሌለበት እንስሳ ነበር ተመልሮ የሚሠዋው። ሥጋውንም የሚበላው እስከ ሁለተኛው ቀን መጨረሻ ድረስ ነው። በዚህ ጊዜ ውስጥ ካላለቀ በሙሉ መቃጠል ነበረበት።

3. የፈቃድ መስዋዕት፡- ይህንን የፈቃድ መስዋዕት የሚያቀርበው ሰው እግዚአብሔርን የሚያመልክበት የተወሰነ ምክንያት የለውም። በልቡ ምስጋናና ክብር ሊሰጥበት የሚያስገድደው ብዙ ነገር በመኖሩ ብቻ መስዋዕት በመሠዋት ለእግዚአብሔር ምስጋናውን ያቀርባል።

የፈቃድ መስዋዕት ብቻ ነውር ያለበት እንስሳ ለመስዋዕት ማቅረብ ይቻል ነበር። ይህም ቢሆን እስከ ሁለተኛው ቀን መጨረሻ ድረስ ተበልቶ ማለቅ ነበረበት። ካላለቀ መቃጠል ነበረበት። መመሪያውን ሳይከተል ጊዜው ካለቀ በኋላ ሥጋውን የሚበላ ሰው

መስዋዕትን በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እንዳይኖረው ያደርጋል፤ በእራሱም ላይ የእግዚአብሔርን ፍርድ ያመጣበታል። ንጹህ ካለመሆኑ የተነሣ ላቀረበው ሰው ቁርባን ሆኖ አይቆጠርለትም፤ ከእርሱም ቢበላ ተጠያቂ እርሱ ራሱ ይሆናል።

እግዚአብሔር እነዚህን ሦስት የተለያዩ የኅብረት መስዋዕቶች ሲቀበል የአቅራቢው ፊብ በሀሴትና በምስጋና የተሞላ ከሆነ መስዋዕቱ «ለጌታ ጣፋጭ ሽታ» ይሆናል። እግዚአብሔር በምስጋናው በጣም ደስ ይለዋል።

የኅብረት መስዋዕትን በተመለከተ ሌሎች ሥርዓቶች

መስዋዕትን የሚያቀርበው ሰው የሚበላውን ነገር ውስን ስለሚያደርገው እግዚአብሔር ምግብን በተመከተ አንዳንድ ሥርዓቶችን ለእሥራኤል ሕዝብ በሙሉ ሰጥቷል። እሥራኤላውያን ሁለት ነገሮችን እንዳይበሉ በጥብቅ ተከልክለው ነበር፤ እነርሱም፡-

1. ደም፡- የእንስሳውን ሕይወት የሚያመለክተውና ለኃጢአተኛው ስርየትን የሚያስገኘው ያ የሚረጋጋው ደም በመሆኑ ምንም ዓይነት ደም እንዲበሉ አልተፈቀደላቸውም። የእንስሳውንም ሥጋ ከመብላታቸው በፊት በሙሉ ደሙ ተንጠፍጥፎ ግለቁን ግረጋገጥ ነበረባቸው።
2. ስብ፡- የእንስሳው ስብ በሙሉ የእግዚአብሔር ነበር። እንስሳው ለመስዋዕት ሲቀርብ ስቡ በሙሉ በመሠዊያው መንደድ ነበረበት። አንድ እንስሳ ወይም አውራ ሞቶ ቢሾነ ስቡን በመጠቀም አንዳንድ ነገሮችን ሊሠሩ ይችሉ ነበር እንጂ፤ (ለምሳሌ፡ ጥዋፍ) ሊበሉት አይችሉም ነበር። ይህንን ትዕዛዝ እግዚአብሔር ለምን እንደሰጠ አናውቅም። ምናልባት ስብ በረከትንና ጥጋብን ስለሚያመለክት ይህን የእንስሳውን ስብ ባገኙ ቁጥር እግዚአብሔር በሕይወታቸው ውስጥ የሰጣቸውን በረከቶች እንዲያስቧቸው ብሎ ይሆናል።

በኅብረት መስዋዕት የሚገኙ ምልክቶች

28ኛ ጥያቄ፡- ከኅብረት መስዋዕት ላይ ያገኘኋቸውን ላንተም ሆነ ለቤተ ክርስቲያንህ ይጠቅማሉ ብለህ የምትገምታቸውን ትምህርቶች በመዘርዘር እንዴት ተግባራዊ ልታደርጋቸው እንደምትችል ጻፍ።

1. የኅብረት መስዋዕት ኃጢአተኛ የሆነውን ሰው ከቅዱሱ አምላክ ጋር የሚያገናኘው በር በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞት አማካኝነት እንደተከፈተ ያስታውሰናል። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የኃጢአታችን የጋ ተከፍሎአል። አሁን የሚያገናኘው በር ከፍት ነው፤ እንደረለግን ያለ ምንም ችግር በእግዚአብሔር ፊት ሁሌ በመቅረብ ከእርሱ ጋር ኅብረት ሊኖረን ይችላል።

29ኛ ጥያቄ፡- 1ኛ ዮሐ.1:3+6 አንብብ።

ሀ) ከማን ጋር ነው ኅብረት ያለን?

ለ) ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት ሊኖረን የሚችለው እንዴት ነው?

ሐ) ቤተ ክርስቲያን ከእግዚአብሔር ጋር እና ከመሰሉ አማኞች ጋር ያለውን ኅብረት የምትገልጸው እንዴት ነው?

በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ምክንያት የተለየ ኅብረት የሚኖረን ከእግዚአብሔር አብ ከኢየሱስ ክርስቶስና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር ብቻ ሳይሆን ከእግዚአብሔርም ሕዝብ ጋር ጭምር ነው።

2. የኅብረት መስዋዕት ልክ እንደ ጌታ እራት ነው። ሁለቱም በመሰሉ አማኝነት የሚከበሩ የማስታወሻ ክብረ በዓሎች ናቸው። አንድ ሰው በኅብረት መስዋዕት የእግዚአብሔርን በረከት ያስታውሳል። የጌታ እራት ደግሞ የበረከቶች ሁሉ ምንጭ የሆነውን የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት የምናስታውስበት ነው። ስለዚህም ሁለቱም ክብረ በዓሎች ናቸው።

3. የእውነተኛ አምልኮ ትልቁ ክፍል ምስጋና ነው። ጌታን ያለማድረግ ለሰጠን ችሮታዎች ሁሉ እንድናመሰግን ትዕዛዝ ተሰጥቶናል። ቀኑን በሙሉ ስለ ሰጠን ችሮታዎች እያሰብን ማመስገን ይኖርብናል። አንዳንድ ጊዜ ግን በአፍ ብቻ ማመስገት በቂ አይደለም። አንዳንድ

ለእግዚአብሔር ያለን ምስጋና የሚገልጽ ነገር ማድረግ አለብን። ለምሳሌ፡- እግዚአብሔር በገንዘብ ባርኮን ከሆነ ከሰጠን ላይ የተወሰነውን ክፍል ለእግዚአብሔር በመስጠት ምስጋናችንን ልንገልጽ ይገባል።

30ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እግዚአብሔር የሰጠህን የተለያዩ በረከቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ለአንድ አፍታ በጸሎት እግዚአብሔርን አመስግኑ።

ሐ) ምስጋናህን በተገባር ልትገልጽበት የምትችልባቸው አንዳንድ መንገዶች ምን ምንድናቸው? ይህንንስ ነገር አድርገሃል?

በዚህ ሳምንት ሦስት የተለያዩ የብሉይ ኪዳን መስዋዕቶችን አይተናል። የሚቃጠለው መስዋዕት ኢየሱስ ክርስቶስ የኃጢአታችንን ዋጋ የከፈለበትን መስቀል የሚያሳየን ሥዕላዊ መግለጫ ነው። እራሳችንን ለእግዚአብሔር አገልግሎት «ሕያው መስዋዕት» አድርገን ማቅረብ እንደሚኖርብንም ያመለክተናል። የእህሉ ቁርባን እግዚአብሔር «የዕለት እንጀራችንን ስለሚሰጠን፤ በየጊዜው ፍላጎታችንን ስለሚያሟላን ልንሰጠው የሚገባውን ምስጋና ያመለክታል። የሙታን ሁሉ በኩር የሆነውን ለእኛ ከሙታን እንደምንነሣ ቃል ኪዳን የገባለንን ኢየሱስ ክርስቶስንም ያመለክታል። የኅብረት መስዋዕት ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት እንዲኖረን መንገዱን የከፈተውን ኢየሱስ ክርስቶስን ያመለክታል። ይህ በእርግጥ ፍጻሜ ያገኘው በመስቀሉ ላይ ነው። ከእግዚአብሔር አብ ከጌታ ኢየሱስ ከመንፈስ ቅዱስና እግዚአብሔርን ስናመልክ ከሌሎች አማኞች ጋር ያለንንም ኅብረት ያሳየናል። እነዚህ ሦስቱ መስዋዕቶች በትዕዛዝ ይደረጉ የነበሩ አይደሉም። እግዚአብሔር የሰውዬውን ልብ ሲነካ በራሱ ተነሣሥቶ የሚያቀርባቸው ነበሩ። እኛም ከኃጢአታችን ለመንግት፤ ለማመስገን፤

ለግወደስና ከእርሱ ጋር ኅብረት እንዲኖረን ሁልጊዜ ወደ አምላካችን የመቅረብ ሐላፊነት አለብን። ለመሆኑ ይህንን ሁሉ እያደረግን ነው?

አምስተኛ ቀን:- ትምህርቱን ከልሰህ ለላምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ:-

ለመሪው:- በትምህርት አንድ ላይ ያሉትን ለመሪው የተሰጡትን መመሪያዎች ተከተል። የተወሰነልህን የጊዜ ገደብ ለእያንዳንዱ ክፍል መስጠቱን አትዘንጋ።

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ

ሀ) ምስቱን የተለያዩ መሥዋዕቶች አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

ለ) በብሉይ ኪዳን ጊዜ የነበሩትን መሥዋዕቶች ከኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕትነት እና ከራሳችን መሥዋዕትነት ጋር አነፃፅር። እንዴት ነው የሚመሳሰሉት? እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

ሐ) ከሚቃጠለው መሥዋዕት እግዚአብሔርን እንዴት ግምለክ እንዳለብን ነው የምንግረው?

መ) ከእህሉ ቁርባን እግዚአብሔርን እንዴት ግምለክ እንዳለብን ነው የምንግረው?

ሠ) 1. ከእግዚአብሔር ያገኘነቸውን ልዩ ልዩ ጥቅሞች በዝርዝር ጻፍ።

2. እግዚአብሔርን ስለ እያንዳንዱ ጥቅም አመሰግነው።

3. ለእነዚህ ጥቅሞች ያለህን ምስጋና በተግባር ሊገልጹልህ የሚችሉ አንተ ልተሰጣቸው የምትችላቸውን ስጦታዎች በዝርዝር ጻፍ።

5. ጸሎት

ትምህርት ሦስት

አሪት ዘሌዋውያን 4-10

የመጀመሪያ ቀን:-

አሪት ዘሌዋውያን 4-5: 13! 6: 24-30 (የኃጢአት መስዋዕት)

ባለፈው ሳምንት እግዚአብሔር ከእሥራኤላውያን የሚጠብቃቸውን ሦስት መስዋዕቶች ተመልክተናል። እነዚህን ሦስት መስዋዕቶች አቅራቢው በፈቃደኝነት ተነሣሥቶ እንደሚያቀርባቸው ተመልክተናል። የሚቃጠለው መስዋዕት በብሉይ ኪዳን ውስጥ በጣም የተለመደው መስዋዕት በሕዝቦቹ መካከል ባለው ኃጢአት የእግዚአብሔር መለኮታዊ ቁጣ እንዳይወርድ የሚያደርግ ነበር። ቅድሚያ የሚሰጠው ኃጢአተኛውን ብዙ ብር የሚያስወጣውና ብዙ ጊዜ መደረግ የነበረበት ለኃጢአት ትክክለኛ ካሣ የሆነ መስዋዕት ነበር። ሌሎች መስዋዕቶች የሚቀርቡት ከዚህ በመነሣት ነበር። የእህሉ ቁርባን እግዚአብሔር የዕለት ሲሳዩን ስለሰጠው አቅራቢው የሚያቀርበው መስዋዕት ነበር። የኅብረት መስዋዕት ደግሞ እግዚአብሔር ስላደረጋቸው የተወሰኑ ቸርነቶች ምስጋና የሚቀርብበት መስዋዕት ነው።

በዚህ ሳምንት በመጨረሻ ላይ ያሉትን ሁለት መስዋዕቶች ማለትም የኃጢአት መስዋዕትና የበደል መስዋዕት እንመለከታለን። ከዚህ በመቀጠል እግዚአብሔር ካህናቱ የእሱን የአምልኮ ሥርዓት እንዲመሩ እንዴት ለይቶ እንደመረጣቸው በብሉይ ኪዳን እንመለከታለን። እግዚአብሔርን ለማምለክ ሦስት ነገሮች አስፈላጊ እንደሆኑ ተመልክተናል። እነርሱም:- 1. እንደ ቤተ መቅደስ ወይም መገናኛው ድንኳን ያለ ማምለኪያ ቦታ፤

2. የተለያዩ መስዋዕቶችን ያካተተ የአምልኮ ሥርዓት፤

3. የአምልኮ መሪ የሆኑ ካህናት ነበሩ።

1ኛ ጥያቄ:- ሀ) ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እነዚህን ሦስት የአምልኮ ክፍፍሎች በገሃድ የምናያቸው እንዴት ነው?

ለ) ተመሳሳይነቱ ምኑ ላይ ነው?

ሐ) ልዩነቱስ?

የመጨረሻዎቹ ሁለት መስዋዕቶች የኃጢአት መስዋዕትና የበደል መስዋዕት በገቢር በጣም ይመሳሰላሉ። በፈቃደኝነት የሚሠጠው ላይሆን አንድ ሰው የተወሰኑ ኃጢአቶችን ከሠራ እነዚህን መስዋዕቶች ማቅረብ አለበት። የኃጢአት መስዋዕቱ የማንጸት መስዋዕት ነበር። ይኸውም ኃጢአተኛውና በእግዚአብሔር ሕዝብ ኃጢአት የረከሰው የአምልኮውን ቦታ የሚያጸዳ መስዋዕት ነው። ከእግዚአብሔር ቃል

እንደምናነበው ኃጢአት እግዚአብሔርን በጣም ያሳዝነዋል። ኃጢአት የሚያረክለው ኃጢአተኛውን ብቻ ሳይሆን በብሉይ ኪዳን እንደምናነበው ሌላውንም ነገር እንደ አምልኮ ቦታ የመሰለውንም ያረክስ ነበር። እግዚአብሔር በሕዝቦቹ መካከል መኖሩን እንዲቀጥል ሲባል ነበር ይህ የኃጢአት መሥዋዕት ኃጢአተኛውንና የአምልኮ ቦታውን ያፀዳ የነበረው።

2ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን 15:31፤ 16:19 አንብብ። በመገናኛው ድንኳን የሚሠራው እርኩስት ምን ያስከትል ነበር?

2. ይህ ዛሬ እንዴት ነው ተግባራዊ የሚሆነው?

መጽሐፍ ቅዱስ የሰው ልጅ ትልቁ ችግር ድህነት ወይም አለመግር ሳይሆን ኃጢአት እንደሆነ ነው የሚያስተምረን። ኃጢአት ሰውን ከእግዚአብሔር ሰውን ከሰው ያለያያል።

3ኛ ጥያቄ:- በዓለም ላይ ዛሬ ይህም ነገር እውነት እንደሆነ የሚታየው እንዴት ነው?

እግዚአብሔር ሰዎች ይቅርታን የሚያጥፉበት መንገድ ከእርሱ ጋር እና እርስ በርሳቸው እንደገና ኅብረት የሚፈጥሩበትን ሁኔታዎች አዘጋጅተዋል። በብሉይ ኪዳን ጊዜ ይህ የተደረገው በእንስሳ ሞት ነው። በአዲስ ኪዳን ጊዜ ይህ የተደረገው በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ነው።

በኃጢአት መሥዋዕት እንስሳው እንዴት መሥዋዕት ሆኖ መቅረብ እንደሚገባው ትኩረት አይሰጠውም። በኃጢአት መሥዋዕት ውስጥ ዋናው ነገር ደሙ ነው። ኃጢአት የሠራውን ሰው ታይቶ ለመሥዋዕት የቀረበው እንስሳ ደም በእግዚአብሔር ፊት በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ወይም በነሐሱ መሠዊያ ላይ ይረጭ ነበር።

አሪት ዘሌዋውያን 4-5:13፤ 6:24-30 አንብብ።

4ኛ ጥያቄ:- የኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ የነበረባቸው አራቱ የሰዎች ዓይነት እነማን ናቸው?

5ኛ ጥያቄ:- የመሥዋዕት ልዩነት የደሙ አረጫጫት ለአራቱ ሰዎች የሚለያየው እንዴት ነበር?

6ኛ ጥያቄ:- ኃጢአት ለሠራው ሰው ይህ የኃጢአት መሥዋዕት ምን ውጤት ያስገኛለታል?

የኃጢአት መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው «ሳይታወቅ» ለሚፈጸም ኃጢአት ነበር። እግዚአብሔር እንዲህ ያለው ኃጢአት በእግዚአብሔር ላይ ሆነ ተብሎ ለአመፅ ያልተሠራ አለመሆኑን ለመግለፅ ነው። በብሉይ ኪዳን ጊዜ በአመፅ ተነሣሥተው በእግዚአብሔር ላይ ለሚሠሩት ኃጢአት የነፍስ ገድያ፣ አመንዝራነት፣ ጣዖት አምልኮ፣ በእግዚአብሔር ላይ መጥፎ መናገር ምንም ዓይነት ምሕረት አልነበራቸውም። የሚታወቁት የእግዚአብሔር ሕግጋት በሰዎች ውስጥ ባለው የኃጢአት ባህርይ አግኝተው ሲጣሉ፤ እግዚአብሔር ሰዎች የሚነፁበትን መንገድ

ያበጋጅላቸው ነበር። ይህ ከአዲስ ኪዳን ይለያል። የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያንጻናል።

1. አራቱ የተለያዩ የኃጢአት መስዋዕቶች

በአራት ዘሌዋውያን ውስጥ የኃጢአት መስዋዕት መቅረብ የሚገባቸውን አራት የተለያዩ ሰዎች እንመለከታለን። በሰውዬው ሥልጣን ላይ ተመርኩዞ መስዋዕቱና የመስዋዕቱ ደም ይታዩ የነበረው በተለያዩ መልክ ነው።

1. ሊቀ ካህኑ፡- (አራት ዘሌዋውያን 4፡3-12)

ሊቀ ካህንና የእሥራኤል ሕዝብ መንፈሳዊ መሪ የነበረው «የተቀባው ካህን» ነበር። በእግዚአብሔርና በመላው የእሥራኤል ሕዝብ መካከልም ይቆም ነበር። ሌሎች እሥራኤላውያን በቅድስና የመኖር ምሳሌ መሆን ነበረበት። ስለዚህም እሱ ኃጢአት ሲሠራ እርሱ ብቻ አይደለም ኃጢአተኛ የሚሆነው፤ በመላው የእሥራኤል ሕዝብ ላይ የኃጢአትን ዕዳ ያመጣል እንጂ። እግዚአብሔርን ለማገልገል ወደ ቅዱስ ቦታ የሚገባው እርሱ በመሆኑ እግዚአብሔር የሚመለከበትን ቤተ መቅደስንም ጭምር ነው የሚያረክሰው።

ሊቀ ካህኑ ኃጢአት ሲሠራ በጣም ውድ የሆነ መስዋዕት ነው። በእግዚአብሔር ፊት የሚያቀርበው። ከሁሉም በላይ ትልቅ የሆነውን ግለትም የወይፈንን መስዋዕት የማቅረብ ሐላፊነት ነበረበት። ወይፈኑን አምጥቶ እጁን ይጭንበትና ኃጢአቱን ይናዘዛል፤ በኋላም ያርደዋል። በጥንቃቄ የወይፈኑን ደም በማጠራቀሚያ ሳሕን ውስጥ ያጠራቅማል። ወደ ቅዱሱ ቦታ ይገባል፤ ቅዱሱን ቦታ ከቅድስተ ቅዱሳን በሚለየው መጋረጃ ላይ ሰባት ጊዜ ደሙን ይረጫል። በዕጣት መሠዊያ ባሉት አራቱ ቀንዶች ላይ ትንሽ ከደሙ ይለቀልቃል። ይህ የሚደረገው በሊቀ ካህኑ ኃጢአት ረክሶ የነበረውን ቅዱስ ቦታ ለማንጻት ነው። የተቀረው ደም ደጅ ከሚገኘው በነሐስ ከተሠራው መሠዊያ በታች ይፈስ ነበር። ከዚህ በመቀጠል ሊቀ ካህኑ የወይፈኑን ስብ ሁለቱንም ኩላሊቶቹንና ከጉበቱም ከፊሉን በመውሰድ እንደ ደገንነት መስዋዕት በመሠዊያው ላይ ያቃጥለዋል። የተቀረውን ሥጋ ወደ ውጭ አመድ ወደሚፈስበት ቦታ ይወስደዋል። በዚህም ሥፍራ ሥጋውን በሙሉ በእሳት ያቃጥለዋል።

2. የእሥራኤል ማኅበረሰብ፡- (አራት ዘሌዋውያን 4፡13-21)

መላው የእሥራኤል ሕዝብ ምናልባት በመሪዎቹ ውሳኔ ምክንያት ቢያጠፉ የኃጢአት መስዋዕት ማቅረብ ነበረበት። ሕዝቡ በሞላ በማጥፋቱ የሚያቀርበው መስዋዕት ልክ እንደ ሊቀ ካህኑ ዓይነት ውድ መሆን አለበት። ሕዝቡን የሚወክለው ጉባዔ ወይፈኑን የማምጣት ኃጢአቱን የመናዘዝ ወይፈኑን የማረድ ኃላፊነት ሲኖርበት ካህኑ ደግሞ ደሙን በሳህን ውስጥ እንዲከማች ማድረግ አለበት። ደሙም በቅዱሱ ቦታ ተረጭቶ በዕጣን መሠዊያው ላይ ከተደረገ በኋላ የሊቀ ካህኑ ሥጋ ወደ ተቃጠለበት ቦታ ተወስዶ የወይፈኑ ሥጋ ፍጹም መቃጠል ነበረበት።

3. አንድ መኮንን ኃጢአትን ሲሠራ፡- (አራት ዘሌዋውያን 4፡22-26)

አንድ መኮንን ኃጢአትን ሲሠራ ኃጢአቱም ሲታወቀው የኃጢአት መስዋዕት ማቅረብ ነበረበት። በመሪነት ደረጃ ያለ በመሆኑ የእርሱ መስዋዕት ከተራው እሥራኤላዊ መስዋዕት መለየት ነበረበት። እንደ ሊቀ ካህኑና እንደ መላው የእሥራኤል ሕዝብ ኃጢአት የእሱ ኃጢአት የከረረ ችግር አይፈጥርም። በዚህ ምክንያት የእርሱ የኃጢአት መስዋዕት ከፊት ካየናቸው ሁለት መስዋዕቶች የተለዩ ነው።

መኮንኑ ኃጢአቱ እንደታወቀው ተባት ፍየል ለመስዋዕት ያቀርባል። በሌሎች መስዋዕቶች እንዳየነው እጁን በፍየሉ እራስ ላይ በመጫን ኃጢአቱን ይናዘዛል፤ ፍየሉንም ያርደዋል። ደሙን በላህን ላይ ካጠራቀመ በኋላ በነሐስ በተሠራው መሠዊያ ቀንድ ላይ ብቻ ያኖረው ነበር። ደሙ ወደ ቅዱስ ቦታ አይወስድም። ልክ እንደ ደገነነቱ መስዋዕት የተቀረው ደም ይፈስና ስቡ ይቃጠል ነበር። ሥርዓቱን ያካሂድ የነበረውም ካህን የዚህን መስዋዕት ሥጋ በመገናኛው ድንኳን መብላት ይችላል።

4. የተራው እሥራኤላዊ የኃጢአት መስዋዕት፡- (እሪት ዘሌዋውያን 4፡27-5፡13) አንድ ተራ እሥራኤላዊ በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት ከሠራ የኃጢአት መስዋዕት ማቅረብ ነበረበት። የኃጢአተኛው ንብረት በፈቀደው መጠን ሦስት የተለያዩ መስዋዕቶች ይፈቀዱ ነበር።

እነርሱም፡- ሀ) ኃጢአተኛው በቂ ንብረት ብለው እንስት ፍየል ወይም እንስት በግ ማምጣት ነበረበት። ይህ መስዋዕት የመኮንኑን ዓይነት ሥርዓት የተከተለ ነበር።

ለ) ኃጢአተኛው ችግረኛ ከሆነ ፍየል ወይም በግ ማምጣት የማይችል ከሆነ፡ ሁለት ዋናሶች ወይም ሁለት እርገቦች ሊያመጣ ይችላል። የመጀመሪያዋ እርገብ ለኃጢአት መስዋዕት ትቀርባለች። ራሷን ይቆለምመዋል፤ ላይቆርጠውም ደግን በመሠዊያው ጎን ላይ ይረጫል። ሁለተኛዋ እርገብ ለግታጠለው መስዋዕት ነበር የምትቀርበው። ሁለቱም እርገቦች ሙሉ በሙሉ ምንም ሳይቀር ይቃጠላሉ።

ሐ) በጣም ችግረኛ ከሆነ የኢፍ መሥረሪያ አንድ አሥረኛውን (2ኪሉ ያህል) መልካም ዱቄት ማቅረብ ይችላሉ። እንደ እህሉ ቁርባን ይህ የደስታ መስዋዕት ባለመሆኑ ዘይት ወይም ዕጣን አይጨመርበትም። ካህኑ አንድ ጭብጥ ነሐስ መሠዊያው ላይ ካቃጠለ በኋላ የተቀረው የራሱ ይሆናል። እግዚአብሔር ኃጢአትን በተመለከተ በጣም ምሕረቱን ያበዛ ነበር። ኃጢአተኛው ሁልጊዜ የኃጢአት መስዋዕት ማቅረብ ነበረበት። ነገር ግን ይህ መስዋዕት የግደዘነው በኃጢአተኛው ችሎታ ነው።

አንድን ሰው ኃጢአተኛ አድርገው የኃጢአት መስዋዕት እንዲያቀርብ ሊያስገድዱ የግችሉ አራት ነገሮች እግዚአብሔር በምሳሌ መልክ አስተምጧቸዋል፡- (ዘሌ. 5፡1-4) እነርሱም፡-

1. ማንም ሰው ከእግዚአብሔር ሕዝብ መካከል አንዱ ኃጢአት ሲሠራ ቆይቶ ለምስክርነት ቢጠየቅና ለመመስከር አሻፈረኝ ቢል ራሱ ኃጢአተኛ ይሆናል።

2. ግናቸውም ሰው ሳይታወቀው ርኩስ ነገር (የሞተ እንስሳ) ነክቶ ቢረከስና እራሱን ቢሥርዓቱ መሠረት ባያንጸ በታወቀው ጊዜ የኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ አለበት።
3. ርኩሳቱን ሳያውቅ ርኩስን ሰው ቢነካ (ስለዚህ ነገር በእሪት ዘሌዋ.11-15 ላይ በበለጠ እናያለን) የኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ አለበት።
4. ግናቸውም ሰው ክፉ ወይም መልካም መሆኑን ሳያውቅ በችኮላ ቢምልና ክፉ መሆኑን ቢነግረው የኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ አለበት።

2. የኃጢአት መሥዋዕት ትርጓሜ

የኃጢአት መሥዋዕት ወይም አንዳንዶች እንደሚጠሩት የማንጸት መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው ኃጢአተኛው ለሠራቸው «የተወሰኑ» የኃጢአት ዓይነቶች ነው። በተለይ እግዚአብሔር በሚመለከበት ውስጥ መገናኛው ድንኳን እርኩሰት የተፈጸመ ከሆነ ይህን መሥዋዕት ማቅረብ ያስፈልጋል። የኃጢአት መሥዋዕት የመጨረሻ ውጤቱ «ካህኑ ያስተሰርይለታል እርሱም ይቅር ይባላል»።

አንዳንድ ምሁራን እግዚአብሔር ይህ የኃጢአት መሥዋዕት ከተወሰኑ ኃጢአቶች እንዲያንጸ አድርጎ የፈጠረው ዋነኛ መንገድ ነው ይላሉ። የኃጢአት መሥዋዕት እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን ይቅር ያለበትን የእግዚአብሔር ዘዴ ነው ብለው ያስባሉ። በዚሁም መንገድ ያ ሰውና እግዚአብሔርን ለያይቶ የነበረውን መለያ ሻረ። ሌሎች ምሁራን ደግሞ የኃጢአት መሥዋዕት ባደረገው መንጸት ላይ የበለጠ ትኩረትን ይሰጣሉ። የእንስሳው ደም መገናኛውን ድንኳን የሚያጸዳ ነገር ሆኖ ነበር የሚታየው። በተለይ በስርየት ቀን (እሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 16) ደሙ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያለውን የሕዝቡን ዓመታዊ ኃጢአት ያፀዳ ነበር።

7ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 9:21-22 አንብብ። የብሉይ ኪዳን መገናኛ የሚፀዳው እንዴት ነበር?

3. በኃጢአት መሥዋዕት ውስጥ ያሉ ትምህርቶችና ምሳሌዎች

8ኛ ጥያቄ፡- በራስህ ሕይወትና በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ተግባራዊ ልታደርጋቸው የምትችላቸውን በኃጢአት መሥዋዕት ውስጥ ያሉ መመሪያዎችን ዘርዝረህ ጻፍ።

(ሀ) ኢየሱስ ክርስቶስ ለእኛ የኃጢአት መሥዋዕት ሆኖ ነው የሞተው። የሞተው ለእያንዳንዳችን ኃጢአት ብቻ ሳይሆን ኃጢአታችን በእኛ ላይ ያመጣውንም ርኩሰት ጭምር ነው ያስወገደልን። እኛ የነፃነው በተረጨው የኢየሱስ ክርስቶች ደም ነው! (1ኛ ኢ፲.1:2፥ ራዕይ 7:14)።

9ኛ ጥያቄ፡- 1ኛ ዮሐ.1:7 እና ዕብራውያን 9:12-14 አንብብ። የኢየሱስ ደም ያስገኛቸው ውጤቶች ምን ምንድናቸው?

(ለ) ምንም እንኳን ዛሬ ኃጢአት እንደ መገናኛው ድንኳን ያለውን ሕንጻ ባያረክስ እኛን ያረክሰናል። ኃጢአት ስንሠራ ኃጢአታችንን መናዘዝ አለብን። በዚህም ጊዜ የኢየሱስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያነፃናል።

(ሐ) የመሪዎች ኃጢአት ከተራው ሕዝብ ኃጢአት እምብዛም አይበልጥም። ነገር ግን የእነርሱ ኃጢአት በተራው ሕዝብ ብዙ መዘዝን የሚያስከትል ነበር። አንድ መሪ በኃጢአት ሲወድቅ ብዙ ጊዜ ሌሎችም ተከትለውት በኃጢአት ይወድቃሉ። የሊቀ ካህኑና የመኮንኑ ኃጢአት ከፍ ያለ መሥዋዕት እንደጠየቀ ሁሉ የመሪዎችንም ኃጢአት ማስወገዱ በጣም ከባድ ነው።

10ኛ ጥያቄ፡- (ሀ) በአንተ ወይም በሌላ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ መሪዎች የሠሩት ኃጢአት በቤተ ክርስቲያናት ያሉትን ሰዎች እንዴት እንደጎዳ ተመልክተሃል? (ለ) ሉቃስ 12:48 እና ያዕቆብ 3:1 መሪዎች እራሳቸውን ከኃጢአት እንዲጠብቁ የሚያስጠነቅቃቸው እንዴት ነው?

(መ) ከኃጢአት ከመንጸታችን በፊት ሁሉ ስለ ኃጢአታችን ንስሐ ልንገባ ያስፈልገናል! (ኦሪት ዘሌዋ.5:5-6፣ 1ኛ ዮሐ.1:9)።

ሁለተኛ ቀን

የበደል መሥዋዕት

ኦሪት ዘሌዋውያን 5:14-6:7፣ 7:1-10

የመጨረሻው መሥዋዕት «የበደል መሥዋዕት ወይም የካሣ መሥዋዕት» በመባል ይታወቃል። ኃጢአተኛው ለበደለው እሥራኤላዊ ካሣ ለመክፈል ሲነሣ ወይም ከእግዚአብሔር ሲሰርቅ ነው ይህን የበደል መሥዋዕት የሚጠቀምበት። ከኃጢአት መሥዋዕት ለየት የሚያደርገውም ይህ ነው። ይቅርታ መጠየቁ ብቻ በቂ አይደለም፤ ለበደለው ወንድሙም ካሣ መስጠት ነበረበት።

አንድን ሰው ስንበድል፣ ብዙ ጊዜ ይቅርታ ብቻ ሳይሆን ካሣም መክፈል ይገባናል። የበደሉ መሥዋዕት ትክክለኛ የሆነ ይቅርታን ብቻ አልነበረም የሚያስገኘው፤ እግዚአብሔር ትክክለኛ የሆነ ካሣ መክፈሉን የሚያረጋግጥበት ሥርዓት ነው። ይህ ዛሬ ለእኛ ጥሩ መመሪያ ሊሆን ይችላል።

11ኛ ጥያቄ፡- ይቅርታ ብቻ ሳይሆን ካሣ ሊያስከፍሉን የሚችሉ ኃጢአቶችን ለምሳሌ ያህል ጥቀስ።

* ኦሪት ዘሌዋውያን 5:14-6:7፣ 7:1-10 አንብብ።

12ኛ ጥያቄ፡- ለበደል መሥዋዕት ይሰጥ የነበረው እንስሳ ምን ነበር?

13ኛ ጥያቄ፡- ለምን ዓይነት ኃጢአቶች ነው ኃጢአተኛው ይህን የበደል መሥዋዕት ማቅረብ የሚገባው?

14ኛ ጥያቄ፡- ኃጢአተኛው የበደለ መሥዋዕትን ከማቅረቡ በፊት ሌላ ሊያደርገው የሚገባው ነገር ምን ነበር?

1. ከበደለ መሥዋዕት ጋር የተያያዙ ሥርዓቶች

እንደሚታመለው መሥዋዕት ወይም የኃጢአት መሥዋዕት ሳይሆን ለበደለ መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው ተባት በግ ብቻ ነው። እንስሳው እንዴት እንደሚሠዋ የተሰጠው ማብራሪያ ትንሽ ነው። በነሐሴ መሠዊያ ላይ መቅረብ እንደነበረበት ግን እናውቃለን። ምንም እንኳን ባይጠቀስም፤ ኃጢአተኛው እጁን በእንስሳው ላይ ጥና ኃጢአቱን መናዘዝ ያለበት ይመስለናል፤ (አሪት ዘተ-ልቁ 5:7)። ልክ እንደሚታመለው መሥዋዕት ደሙ በመሠዊያው ጎንና ጎን መረጨት ነበረበት፤ ስቡና የተወሰኑ የእንስሳው የሰውነት ክፍሎች እንደ ጎብረቱ መሥዋዕት መቃጠል ነበረብት። የተቀረው የእንስሳው ሥጋ የካህናቱ ነበር። ማንኛውም ካህን ይህንን ሥጋ በመገናኛው ድንኳን ውጪኛ ግቢ መብላት ይችላል ነበር።

2. ለምን ዓይነት ኃጢአቶች ነበር ይህ የበደለ መሥዋዕት የሚቀርበው?

የበደለ መሥዋዕት የሚያስፈልጋቸውን ኃጢአቶች በሙሉ ማጤኑ ይከብዳል። ቢሆንም የሚከተሉት ኃጢአቶች እንደ ምሳሌ ተጠቅሰዋል፡-

(ሀ) ማናቸውም ሰው ለእግዚአብሔር በተቀደሰው በማናቸውም ነገሮች ላይ ኃጢአት ቢሠራ የበደለ መሥዋዕት ማቅረብ አለበት፤ (አሪት ዘሌዋውያን 5:14)። ምናልባትም እነዚህ የተቀደሱ ነገሮች ከአምልኮ ቤተ መቅደሱ ጋር ሳይያያዙ አይቀሩም። ኃጢአተኛውም ለእግዚአብሔር አንድ ነገር እስማሊሁ ብሎ ቃል ገብቶ ሳይፈጽመው ቀርቶ ይሆናል። ወይም ደግሞ ፍየል ማምጣት ሲኖርበት ሁለት እርግቦች አምጥቶ ይሆናል። ወይም በቤተ መቅደሱ ለጌታ መስጠት የሚገባውን አሥራት ሳይሰጥ ቀርቶ ይሆናል፤ እነዚህ ነገሮች በሙሉ የእግዚአብሔር ንብረት ናቸው፤ ኃጢአተኛው ግን ለጌታ መስጠት የሚገባውን ነገር አልሰጠም።

ኃጢአተኛው ለእግዚአብሔር አውራ በግ ብቻ ሳይሆን ማምጣት ያለበት ካህኑ በጌታ ላይ ያለውንም ዕዳ ገምግሞ እንዲያመጣ ያደርገው ነበር። ኃጢአተኛውም በእግዚአብሔር ላይ ያለበትን ዕዳ የዕዳውንም 20% ጨምሮ ለካህኑ ማስረከብ አለበት። እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን ይቅር የሚለው ዕዳውንና 20% ጭማሪውን ከፍሎ አውራ በጉን መሥዋዕት ካቀረበ በኋላ ነው።

(ለ) ማንኛውም ሰው በማያውቀው መንገድ እግዚአብሔር አትሥሩ ካላቸው ትዕዛዛት አንዲቱን መተላለፉንና የእግዚአብሔር ቁጣ በእርሱ ላይ መኖሩን ድንገት ቢገነዘብ በደለኛ ይሆናል፤ (አሪት ዘሌዋ.5:17)። ሕሊናው ኃጢአተኛ እንደሆነ ይጠቁመዋል። ስለዚህም በእግዚአብሔር ፊት አውራ በግ አቅርቦ መሠዋት ነበረበት። እግዚአብሔርን እንዴት እንደበደለ በግልፅ ባለማወቁ ምክንያት 20% እንዲፍል አይደረግም ነበር።

(ሐ) አንድ ሰው ባልንጀራውን ቢበዘብዝ ወይም ከእርሱ ቢሰርቅ የበደለ መሥዋዕት ማቅረብ ነበረበት፤ (አረት ዘሌዋ.6:1-3)። ለባልንጀራው ይመልስ የነበረው ዕዳውን በሙሉ ብቻ አይደለም፤ የዕዳውን 20% ጭምር ነው እንጂ። ይህም የሆነው ባልንጀራውን በማስቀየሙ ነው። ኃጢአተኛው እግዚአብሔርን ብቻ አልነበረም ይቅርታ የሚጠይቀው፤ የበደለውን ወንድሙንም ይቅርታ ጠይቆ እውነተኛነቱን ለማሳየት የወሰደውን ነገር መመለስ ነበረበት።

3. ከበደለ መሥዋዕት የምናገኘው ትምህርት

15ኛ ጥያቄ፡- ከበደለ መሥዋዕት ውስጥ ለቤተ ክርስቲያንህና ለአንተ ይጠቅማሉ ብለህ የምትላቸውን መመሪያዎች በዝርዝር ጻፍ።

(ሀ) ትንቢተ ኢሳይያስ 53:7፡ የሚመጣውን መሢሕ ኢየሱስ ክርስቶስን «እንደ በደለ መሥዋዕት» አድርጎ ያቀርበዋል። በእግዚአብሔር ላይ እጅግ በጣም ትልቅ ኃጢአት ብንሠራም በሱ ዓይን ብዙ የኃጢአት ዕዳ እንዳለብን ቢያውቅም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የኃጢአታችንን ዋጋ በሙሉ በመስቀሉ ላይ ከፈለልን፤ (ቶላስይስ 2:13-14)። (ለ) ማንኛውም ኃጢአት በእግዚአብሔር ላይ የሚደረግ በመሆኑ ይቅርታ ያስፈልገዋል። በባልንጀራችን ላይ ኃጢአት ስናደርግ ደገም ይቅርታ ልንጠይቀው ይገባል። በእግዚአብሔር ዓይን ባልንጀራችንን ስንበድል የሚታየው እራሱ እንደበደለነው ነው። ሕይወታችን በእግዚአብሔርም በሰውም ፊት ንጹህ ሊሆን ይገባል፤ (ማቴ.5:23-24)። የወንጌል መልእክት ከእግዚአብሔር ጋር ብቻ ኅብረት እንዲኖረን አይደለም የሚገልጸው፤ ከሰው ጋርም ኅብረት ሊኖረን እንደሚገባ ይናገራል፤ (ኤፌሶን 4:25+ 32)።

16ኛ ጥያቄ፡- ማቴ.6:14-15 አንብብ። ከእግዚአብሔር ይቅርታ እንድናገኝ ምን ማድረግ እንዳለብን ነው የሚናገረው የእግዚአብሔር ቃል?

(ሐ) ለእግዚአብሔር ስለት ተስለን ካልፈጸምነው ከእግዚአብሔር እንደ ሰረቅን ነው የሚቆጠረው። አሥራታችንና ምጽዋታችንን ካላቀረብን እንደ ስርቆት ነው የሚታየው። ብዙ ክርስቲያኖች መሪዎችም ጭምር ሊሰጡ የሚገባቸውን ስለማይሰጡ መንፈሳዊ ሌቦች ሆነው ነው የሚኖሩት። አንተስ በእግዚአብሔር ፊት ሌባ ነህ?

(መ) ባልንጀራችንን ከሰረቅን ይቅርታ ብቻ መጠየቁ በቂ አይደለም። ካሳ መስጠት ይገባናል። የሰረቅነውን ነገር መመለስ ይኖርብናል። እውነተኛ ሆነን መፀፀታችን የሚታወቀው ያለብንን ዕዳ ከፍለን አቋማችንን ስንቀይር ነው።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንድ ሰው በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ሲሰርቅ ይህን ሥርዓት ይከተላል?

ለ) የሰረቀውን ዕቃ መልሶ ንስሐ ይገባል ወይስ ንስሐ ብቻ በቂ ነው ይላል?

ሐ) ዕቃውን መመለሱ ተገቢ ይመስላል?

መጋቢት 22፡6-9 ላይ አንድ ሰው ወዳጁን ሰርቶ ቢጎዳው ወደ ፈራጆችም ቢቀርብ የሰረቀውን መልሶ በተጨማሪም የዕቃውን ዋጋ ሙሉ በሙሉ መክፈል ነበረበት። ይህም ግለት የሰረቀውን ያህል እጥፍ መክፈል ነበረበት ሆኖም በራሱ አነሳሽነት መጥቶ ኃጢአቱን ቢናዘዝ የዋጋውን 20% ብቻ ነበር በተጨማሪ የሚከፍለው። እግዚአብሔር በሌሎች ሰዎች ዘንድ ታማኝ ሆነን እንድንገኝ ይፈልጋል። ከጎዳናቸው እነሱ መጥተው እስኪወቅሱን ድረስ መጠበቅ የለብንም፤ ነገር ግን ወደ እነርሱ ሄደን ኃጢአታችንን ተናዝዘን ዕዳችንንም መክፈል ይኖርብናል።

የአምስቱ መስዋዕቶች ማጠቃለያ

እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ውስጥ እሥራኤላውያን እንዲያቀርቡ ያዘዛቸውን አምስቱን መስዋዕቶች ተመልክተናል። እነዚህ አምስት መስዋዕቶች ለእግዚአብሔር አምልኮ መሠረት ናቸው። ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ለእኛ መሞት እነዚህ መስዋዕቶች የተወሰነ ነገር አሳይተውናል። በተጨማሪም እግዚአብሔርን እንደሚፈልገው እንዴት ግምለክ እንደሚገባን ያሳዩናል። ስለ መስዋዕቶቹ ያለውን ማጠቃለያ በሠንጠረዥ ላይ ተመልከት።

በተለይ ኃጢአት በተመለከተ ከፍተኛ ትኩረት የሚሰጡ ሦስት መስሪያዎች ነበሩ፤ እነርሱም፡-

1. የሚቃጠለው መስሪያ በእግዚአብሔር ፊት የሞት ፍርድ የተፈረደበትን ኃጢአትኛ ያመለክታል። በሰውዬው ሞት ፈንታ እግዚአብሔር የእንስሳውን ሞት ነው የሚቀበለው። እኛም ብንሆን ሁላችንም በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአተኞች ነን፤ የኃጢአት ሞት ደግሞ ሞት ነው፤ (ሮሜ 3:23)። እግዚአብሔር ግን በእኛ ፈንታ በመስቀል ላይ እንዲሞት ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን ወደ ዓለም ላከ። የክርስቶስን ሞት በሚያመለክተው ማለት በሚቃጠለው መስሪያት አማካኝነት ነበር ኃጢአተኛው ከሞት የዳነው።

2. የኃጢአት መስሪያት ደግሞ ኃጢአት የሚያመጣውን መዘዝ ያመለክታል። ኃጢአተኛው ስለ ኃጢአቱ ተጠያቂ ብቻ አይደለም፤ ኃጢአቱ እግዚአብሔርን የሚያመለክበትን መንገድ አርክሶታል። የእንስሳው ደም ነበር የሰውዬውን ኃጢአትና የአምልኮ ቦታውን የሚያፀዳው። ኃጢአት በሠራን ቁጥር ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ያለን ግንኙነት ይቋረጣል ሕይወታችንም ይረከባል። በዚህ ጊዜ ግን የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ያለማቋረጥ ከኃጢአታችን ያነፃናል። በዚህ ምክንያት ነው መጽሐፍ ቅዱስ ወደ እግዚአብሔር ያለ ማቋረጥ በመቅረብ ኃጢአታችሁን ተናዘዙ የሚለው፤ (1ኛ ዮሐ. 1:9)።

3. የበደሉ መስሪያት ትልቅ ዕዳ ኖሮበት በእግዚአብሔር ፊት እንደበደለኛ የቀረበን ሰው ያመለክታል። ሰውዬው በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት ሠርቷል። ባለ ዕዳውም ሆኗል። እኛም በእግዚአብሔር ላይ ኃጢአት ስንሠራ የእርሱ ባለዕዳዎች ነን። ለእኛም ኢየሱስ ክርስቶስ ዕዳችንን ስለ ከፈለለን እነሆ አሁን ነፃ ወጥተናል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ተባቱን በግ እንደ ዕዳ መክፈያ አድርጎ ይቀበለው እንደ ነበር ነገር ግን በተጨማሪም ሰዎችን ስንበድል የበደልናቸውን ለእነርሱ በመናዘዝ ከእነርሱ ጋር ያለንን ግንኙነት እንድናስተካክል እግዚአብሔር ይፈልጋል።

የተቀሩት ሁለቱ መስሪያዎች ከምስጋና ጋር የተያያዙ ናቸው። እነርሱም፡-

1. የእህሉ ቁርባን እግዚአብሔር ለሕዝቡ የዕለት ጉርሱን ስለሚሰጠው ስለሚባርከው ሕዝቡ የሚያቀርብለትን ውዳሴና ምስጋና ያመለክታል። እኛም እግዚአብሔርን ስለሚሰጠን ነገር ሁሉ ማመስገን ይኖርብናል። ስለሚሰጠን ነገር ማመስገናችንን የምናመለክተው አሥራታችንንና መስሪያዎቻችንን ለእግዚአብሔር ስንሰጥ ነው።

2. የኅብረት መስሪያት ደግሞ እግዚአብሔር ስለሰጣቸው ልዩ በረከቶችና የጸሎት መልሶች የሚቀርበውን ምስጋና ያመለክታል። በተጨማሪም በእግዚአብሔር ቤተ ሰብ ውስጥ ከሌሎች ጋር ያለንን ኅብረት ያመለክታል።

ምንም እንኳ ወደ እግዚአብሔር ከኃጢአታችን ለመንጸት በመጀመሪያ ወደ እርሱ በንስሐ መቅረብ ቢኖርብንም አምልኮአችን እዚህ ላይ መቆም የለበትም። እንዲያውም እሱን በማመስገንና በማወደስ ከእርሱ ጋር ኅብረት እንዲኖረን ማድረግ ያስፈልገናል።

18ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ አምስቱ መሥዋዕቶች ለአንተ ሕይወትና ለቤተ ክርስቲያንህ ስለ እውነተኛ አምልኮ ምሳሌ ሊሆኑ የሚችሉት እንዴት ነው?

ክርስቲያን ካሁን ወዲያ የደም መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልገውም። ለኃጢአታቸው አሁንም የደም መሥዋዕት የሚያቀርቡ ሰዎች ተሳስተዋል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻው መሥዋዕት ነው። ለሰው ልጆች ኃጢአት ደሙን አፈሰሰ። ክርስቲያኖች ለኃጢአታቸው የደም መሥዋዕት ለማቅረብ ካሰቡ የኢየሱስ ሞት ሙሉ በሙሉ ኃጢአታቸውን እንደደመሰሰላቸው በሙሉ ልብ አያምኑም ማለት ነው፤ (ዕብራውያን 10: 11-18)።

19ኛ ጥያቄ፡- ሮሜ 12: 1፥ ፊልጵ.4: 18፥ ዕብ.13: 15-16 አንብብ።

ሀ) ለእግዚአብሔር ማቅረብ የሚገባንን የተለያዩ መሥዋዕቶች ዘርዝረህ ጻፍ፤ (ጥቅሶቹን ተመልከተህ)።

ለ) እነዚህን መሥዋዕቶች በምን ዓይነት መንገድ በሕይወትህ እንደምታቀርባቸው ዘርዝረህ ጻፍ።

ሆኖም እኛም ብንሆን ለእግዚአብሔር ማቅረብ ያለብን መንፈሳዊ መሥዋዕቶች አሉን፤ (1ኢጥ. 2: 5)። እነዚህ መንፈሳዊ መሥዋዕቶች የሚጀመሩት ለእግዚአብሔር ሁለንተናችንን አላልፈን ሰጥተን የእርሱን ፈቃድ ጠብቀን እርሱ እንደፈለገ እንዲጠቀምብን ስናደርግ ነው። እነዚህ መሥዋዕቶች ንብረታችንንና ገንዘባችንን ለእግዚአብሔር መስጠትን በኢየሱስ ስም ለሌሎች ደግ መሥራትንና ለእግዚአብሔር የምስጋና መሥዋዕት ማቅረብን ያጠቃልላሉ። እነዚህን የመሳሰሉት መሥዋዕቶች ለእግዚአብሔር እያቀረብን ነው ወይ?

ሦስተኛ ቀን፡ -

በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያለው የአምልኮ ሥርዓት አጀማመር

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 8-9

እስካሁን ድረስ ባለው የአሪት ዘሌዋውያን ጥናታችን እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ያለውን የአምልኮ ሥርዓት እንዴት እንዳፈለቀ ተመልክተናል። በመጀመሪያ ለሙሴ በተሰጠው የማያወላውል ትዕዛዝ መሠረት እንዴት መገናኛ ድንኳኑ እንደተሠራ ተመልክተናል። ሁለተኛ ሕዝቦቹ በአምስት የተለያዩ መሥዋዕቶች ታገዘው እንዴት ቀርበው ከእርሱ ጋር ኅብረት መፍጠር እንደሚችሉ የሚያሳይ የተብራራ መመሪያ እግዚአብሔር ለሙሴ እንደሰጠው እናያለን። ዛሬ ደግሞ ካህናቱ እንዴት ነጽተውና ተለይተው የአምልኮ ሥርዓቱን ለመምራት እንደሚችሉ እንመለከታለን።

በቤተ ክርስቲያናቸው ውስጥ እግዚአብሔር ስጦታ ያላቸው ሰዎች ሕዝቡን እንዲመሩ ያደርጋል። እንደ ካህናቱ በእግዚአብሔር መጠራት አለባቸው። የመሪዎችን ሥራ በተመለከተ በአራት ዘሌዋውያን ውስጥ የተሰጡ ብዙ መመሪያዎችን ልናጤን እንችላለን።

20ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ መሪዎች ለአገልግሎት የሚመረጡት እንዴት ነው?

ለ) በሕይወታቸው ውስጥ የእግዚአብሔርን ጥሪ የሚያውቁት እንዴት ነው?

ሐ) ኃላፊነቶቻቸው ስምን ምንድን ናቸው?

* አራት ዘሌዋውያን 8-9 አንብብ።

21ኛ ጥያቄ፡ - ካህናቶቹን ቅዱሳንና መሥዋዕትን ለማቅረብ ብቁ የሚያደርጓቸው ለእግዚአብሔር የቀረቡ መሥዋዕቶች ምን ምንድን ናቸው?

22ኛ ጥያቄ፡ - በምዕራፍ 8 ላይ እነዚህን መሥዋዕቶች ያቀርብ የነበረው ማነው?

23ኛ ጥያቄ፡ - የእሥራኤልን ሕዝብና እራሱን ለማንጸት አሮን ያቀርብ የነበረው መሥዋዕቶች ምንና ምን ነበሩ?

24ኛ ጥያቄ፡ - አራት ዘጸአት 39፡1-31 አንብብ።

* ለአሮንና ለካህናቱ የተሰጡትን የተለያዩ ልብሶች በዝርዝር ጻፍ።

እግዚአብሔር መገናኛ ድንኳኑን በሠራበት ወቅት አብሮ ለሊቀ ካህናትና ለካህናት የሚሆኑ የተለዩ ልብሶችን በሕዝቦች አማካኝነት ያሰጡ ነበር። ይህም የተደረገው በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ለሚኖራቸው አገልግሎት ለይቶ ለማዘጋጀት ነው። መገናኛው ድንኳን ከተሠራ በኋላ የመሥዋዕቶቹን አቀራረብ በተመለከተ ተገቢው መመሪያ ከተሰጠ በኋላ ካህናቱ ከተለዩ በኋላ የሚቀረው እግዚአብሔር የሚመለከበት ጊዜ ነው። በዚህም ምክንያት እግዚአብሔር ሙሴን አሮንንና አራት ልጆቹን፣ ልብሶቻቸውን፣ አሮንና ልጆቹ የሚቀቡትን የቅባቱን ዘይት፣ ወይፈን፣ ሁለት ደንግሌ በጎችና ቂጣ እንጀራ የሞላ ሌማት በእኔ ፊት መገናኛው ድንኳን ደጃፍ ሰብስብ አለው። የእሥራኤል ሕዝብ በሙሉ በተለይም ሽማግሌዎቹ የሕዝቡን አምልኮ የሚመሩት ካህናቶች ተለይተው የሚመረጡበትን ይህን ቀን ለመመልከት ይወጡ ነበር።

እስካሁን ባለው የአራት ዘሌዋውያን ጥናታችን እንዳየነው ያለማቋረጥ የአምልኮ ሥርዓቱን በዝርዝር ይሰጥ የነበረው እግዚአብሔር ነው። አሁንም ደግሞ ሙሴ አሮንንና ልጆቹን ለካህነት የመረጠ፣ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያለውን የአምልኮ ሥርዓት በዝርዝር የሰጠ፣ እግዚአብሔር ብቻ እንደሆነ ሕዝቡ ያስታውሳል። የተመረጡትና ሥርዓቱ የተደነገገው በእግዚአብሔር ነው እንጂ በሙሴ አይደለም። እነዚህ የእግዚአብሔር ምርጫ እንጂ የሙሴ አልነበሩም።

ይህ ለካህነት ተለይተው የሚቀርቡበት ሥርዓት በሙሴ ብቻ የሚሠሩ ብዙ ክንዋኔዎችን ያካተተ ነው።

አንደኛ፡- ይህ ሥርዓት የሚጀመረው ሙሴ አርገንና ልጆቹን በመገናኘው ድንኳን ፊት ለፊት የቆመው የነሐስ መሠዊያ ድረስ ሲያመጣቸው ነው። በዚህ ሥፍራ ሙሴ በውኃ ያጥባቸዋል። ይህ ውጫዊ ሥርዓት በእግዚአብሔር ፊት ቆመው ከማገልገላቸው በፊት ሊኖራቸው የሚገባውን የልብ ንጽህና የሚያመለክት ነው። ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት ተርበው አገልግሎት ከመጀመራቸው በፊት ካህናቶቹ እግርና እጃቸውን በሳህተ ላይ ይታጠቡ ነበር። ይህም ዕለት በዕለት ንስሐ ገብተው ከኃጢአታቸው መንፃት እንዳለባቸው ያስታውሳቸዋል፤ (ኦሪት ዘጸአት 30: 19-21)።

25ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከእኛ ዕለት በዕለት ከኃጢአት መንፃት ጋር የሚመሳሰለው እንደት ነው? በተለይ ለእግዚአብሔር አገልግሎት ስንቀም? ለ) ከዚህ ክፍል ለመሪዎች የሚሆን ምን ዓይነት ትምህርት ነው የምናገኘው?

ሁለተኛ፡- ሙሴ ለየት ያሉ ልብሶች ካህናቶቹን ያለብሳል። ግንኙውም ካህን ከሌላው እሥራኤላዊ የሚለይበት ልብስ አለው። ሊቀ ካህኑ ግን፣ ከሁሉም ለየት ያለ ቀንጆ አለባበስ ነው ያለው። ይህ የሆነው የሱን ቦታ ቅድስና ለማሳየት ነው። የሊቀ ካህኑ ለየት ያሉ ልብሶች የሚከተሉት ናቸው፡-

ሀ) ነጭ ጥብቆ

ለ) መታጠቂያ

ሐ) ቀለሙ ወይን ጠጅ የሆነ ቀሚስ። በቀሚሱም ላይ የሮግን ፍሬ ቅርፅ ያለው ገምጃና ትናንሽ ደወሎች ነበሩ፤ በሚሄድበትም ጊዜ ድምጽ ያሰማሉ።

መ) በብልሃት የተጠለፈ ኤፋድ ይህም የተያያዘው በቋድ ላይ ነበር። ቋዱም ውስጥ የእሥራኤል አሥራ ሁለት ነገዶች ስም የተጻፉባቸው ሁለት የከበሩ ድንጋዮች አሉ። ሠ) ኤፋዱ ላይ ጥሩር ነበር። ሃያ አምስት ሳንቲ ሜትር የሆነ ጨርቅ ነበረበት። በዚህ ጨርቅ ውስጥ አሥራ ሁለቱን ነገድ የሚወክሉ ጌጣ ጌጦች ነበሩ።

ረ) ኡሪምንና ቱሚምን የሚቀመጥበት አንድ ኪስ በጥሩሩ ላይ ነበር። ለየት ባሉ ጊዜያት በብሉይ ኪዳን ዘመን በእነዚህ ሁለት ነገሮች በመጠቀም ነበር ካህኑ የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚያውቀው። ለምሳሌ፡ አንድ ንጉሥ ወደ ጦር መሄድ እንዳለበት ወይም እንደሌለበት ለማወቅ ከረለገ ወደ ሊቀ ካህኑ ይቀርባል፤ ሊቀ ካህኑም በእነዚህ ሁለት ነገሮች በመጠቀም የእግዚአብሔርን ፈቃድ ለንጉሡ ያሳውቃል።

(ሰ) በአርገን እራስ ላይ መጠምጠሚያ ተደርጎለታል። በመጠምጠሚያው ላይ «የተቀደሰው አምላክ» የሚል ጽሑፍ ያለው ወርቅ ነበር። ይህ ነገር እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ሕዝቡ የሚያስታውሰው ነው። በተጨማሪም ሊቀ ካህኑ ለእግዚአብሔር አገልግሎት የተለየ እንደሆነ ያስገነዝባል።

እግዚአብሔር ካህናቱና ሊቀ ካህኑ ይህን ዓይነት ለየት ያለ ልብስ እንዲለቡ ያደረገው ለእነርሱ ክብር እንዲያስገኝላቸው አይደለም። ልብሶቹ ብዙ ዓላማዎችን አካትተዋል፡- (1) የእግዚአብሔር አምላክ በጣም ለየት ያለና የተቀደሰ እንደሆነ ይገልጻሉ። (2) በእግዚአብሔር እና በሰዎች መካከል ሆነው አስታራቂ የሆኑት ካህናት፤

ያላቸውን ለየት ያለ ሥልጣንና ሐላፊነት ያመለክታል። ይህን የክህነት ልብስ ያደርጉ የነበረው በመገናኛ ድንኳን ውስጥ ያለውን የአምልኮ ሥርዓት ሲመሩ ብቻ ነው። (3) በሊቀ ካህኑ አገልግሎት አማካኝነት እሥራኤልን የሚጎበኘው አምላክ ምን ያህል ኃያል ቅዱስና ጻድቅ እንደሆነ የሚያሳስቡ ልብሶች ናቸው።

እንደቀድሞው የተለየ ሊቀ ካህናት ስለሌሉ ሁላችንም ካህናት ስለሆንን (1ኛ ጴጥ. 2:5፣ ራዕይ 1:6)፣ በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለው አስታራቂ ጌታ ኢየሱስ በመሆኑ (1ኛ ጢሞ. 2:5)፣ መሪዎችን ከሌላው ሕዝብ የሚለይ ልብስ አያስፈልገንም። የተለየ የክህነት ልብስ የምንጠቀም ከሆነ ግን ልብሱ ለሰዎች ሳይሆን ለእግዚአብሔር ክብር መሰጠቱን ማረጋገጥ ይኖርብናል።

26ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለምንድነው አንዳንድ ሰዎች ወይም መዘምራን የተለየ ልብስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚያደርጉት? ዓላማቸው ምንድነው?

ለ) ይህ ነገር ጥሩ ነው ወይስ ጥሩ አይደለም? ለምን?

ሐ) ይህ ነገር በብሉይ ኪዳን ውስጥ ካለው ከእግዚአብሔር ዓላማ ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

27ኛ ጥያቄ፡- የሐንስ ራዕይ 1:13 አንብብ። የሊቀ ካህኑ ልብስ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ካደረገው ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የእኛ ሊቀ ካህን ነው። በዚህም ምክንያት በመንግሥተ ሰማያት የሚያገለግለን የሊቀ ካህኑን ዓይነት ልብስ አድርጎ ነው።

ሦስተኛ፡- ሙሴ መገናኛ ድንኳኑንና በውስጡ የሚገኙትን የአምልኮ ዕቃዎች በሙሉ በቅባቱ ዘይት ቀባቸው። በነሐስ የተሠሩትን መሠዊያና ሳሐን ለተቀደሰ አምልኮ ለይቶ እንዳስቀመጣቸው ይጠቁግል። በብሉይ ኪዳን ዘመን የሚቀርቡ ነገሮች በእግዚአብሔር ዘንድ ለየት ሌላ ዓላማ የሚፈለጉ ናቸው። በዚህ ምክንያት ነው ሳሙኤል ዳዊትን የቀባው፣ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም መሢሕ ወይም «የተቀባ» የሚል ስያሜ የተሰጠው። ጌታ ኢየሱስ እንደ ዳዊት በእግዚአብሔር ለተለየ ዓላማ የተመረጠ ነበር።

አራተኛ፡- ሙሴ ለአርንና ለልጆቹ በመጀመሪያ የኃጢአቱን መሥዋዕት በኋላም የሚቃጠለውን መሥዋዕት ያቀርባል። ይህ ለአርን፣ ለልጆቹና፣ ለእሥራኤል ሕዝብ አርን ኃጢአተኛ እንደሆነ የሚያሳይ ሥርዓት ነው። የእግዚአብሔርን ልጆች ለማንጸት ከመዘጋጀቱ በፊት፣ አርን እራሱን ከግል ኃጢአቱ ሁሉ ማንጸት ነበረበት። ለራሱ መሥዋዕት ማቅረብ የማይገባው ምንም ኃጢአት ያልነበረበት ዘላለማዊው ሊቀ ካህን ጌታ ኢየሱስ ብቻ ነው። እርሱ እራሱን ለኃጢአተኞች መሥዋዕት ለማቅረብ ብቻ ነው የመጣው።

የኃጢአቱ መሥዋዕት ሁለት ዓላማዎች ነበሩት። በመጀመሪያ ማደሪያውን ከኃጢአት ላማንጸት ነው። ስለዚህ የነሐስ መሠዊያ ይፀዳና ለአምልኮ ይዘጋጅ ነበር። አርንና ልጆቹ የሠሩት የተወሰነ ኃጢአት ባለመኖሩ በኃጢአት መሥዋዕት ጊዜ እንደሚደረገው ደሙን በቅዱስ ቦታ ወስደው በመጋረጃው ላይ ወይም በዕጣኑ መሠዊያ

ላይ አያደርጉም ነበር። ደሙ የሚረጨው በነሐሱ መሠረያ ላይ ብቻ ነው። የተቀረው ሥርአት ደግሞ ለማንኛውም ሌቀ ካህን እንደሚሠዋው የኃጢአት መሥዋዕት ነበር የሚቀርበው።

እንደማንኛውም የሚቃጠል መሥዋዕት ለዚህ የሚቃጠል መሥዋዕት ይሠዋ የነበረው አውራ በግ ነው። ይህ ሥርዓት የካህናቱ የኃጢአት ጥጋ እንደተከፈለ እነርሱ ደግሞ እራሳቸውን ለእግዚአብሔር አገልግሎትና ትዕዛዝ አሳልፈው እንደሰጡ የሚያመለክት ነው።

28ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ትምህርቶች ዛሬ ላሉት መሪዎች ምን ያህል ነው መልካም አርአያ የሚሆኑት?

አምስተኛ፡- ለአርንና ለልጆቹ ቅድስና ብሎ ሙሴ ሌላ አውራ በግ ይሠዋል። ይህ መሥዋዕት ከደህንነት መሥዋዕት ጋር ይመሳሰላል። ሙሴ የአውራ በጉን ደም ወስዶ የቀኝ ጆርአቸውን ጫፍ፣ የቀኝ እጃቸውን አውራጣት፣ የቀኝ እግሮቻቸውን አውራጣት አስካና በልብሳቸው ላይ ረጨው። ይህ ደም ለአገልግሎት መንፃታቸውን የሚያመለክት ነው። እንደ እግዚአብሔር ተወካዮች ጆርአቸው የእግዚአብሔርን ድምጽ ለመስማት የተዘጋጀ መሆን እንዳለበት እጆቻቸው ተለይተው እግዚአብሔርን ደስ በሚያሰኝ ሁኔታ የእርሱን ሥራ መሥራት እንዳለባቸውና እግሮቻቸው ደግሞ ሙሉ በሙሉ የእግዚአብሔርን መንገድ ተከትለው መራመድ እንዳለባቸው የሚያሳስባቸው ሥርዓት ነው። ልብሶቻቸውም የተረጨት፣ ሁለንተናቸውን ለእግዚአብሔር እንደሰጡ ለማሳየት ነው።

29ኛ ጥያቄ፡- ይህ ሥርዓት ሁለንተናችንን ለእግዚአብሔር አገልግሎት ስለ መስጠት የሚያስተምረን ትምህርት ምንድነው? (ሮሜ 12፡1-2 አንብብ)።

ይህ ሥርዓት ከደህንነት መሥዋዕት ጋር በአውራ በጉ ምክንያት ይመሳሰላል። የእግዚአብሔር የሆነው በነሐሱ መሠረያ ላይ ይሠዋ ነበር፤ የካህናቱ የሆነውን ደግሞ ሙሴ ይወስደው ነበር። የቀኝ ወርቅ የመወዝወዝ ቁርባንና የእህሉ ቁርባን ይሰጡ የነበሩት ለአርን ነው፤ በስተመጨረሻም በመሠረያው ላይ ይቃጠሉ ነበር። የተቀረውን ሥጋ አርንና ልጆቹ በመገናኛው ድንኳን ውጪኛ ገቢ ውስጥ እንዲበሉ ሙሴ ትዕዛዝ ይሰጣል።

ስድስተኛ፡- ሙሴ ዘይቱንና ደሙን ቀላቅሎ እንደገና አርንና ልጆቹን ቀባቸው። ይህ ለእግዚአብሔር አገልግሎት ሲዘጋጁ ከኃጢአት መንጻት እንዳለባቸው የሚያሳይ ሥርዓት ነው።

ሰባተኛ፡- ሙሴ አርንና ልጆቹ ለሰባት ቀን ያህል ከማገበሩ ድንኳን ደጃፍ ላይወጡ እንዲቆዩ አዘዛቸው። በዚህ ጊዜ እግዚአብሔርን በመገናኛ ድንኳን ውስጥ የማገልገል ሐላፊነታቸውን ለመወጣት ዝግጅት በማድረግ ላይ ነበሩ። በዚህ በሰባት ቀን ውስጥ ዕለት ዕለት በመሠረያው ላይ ለእነርሱና ለመሠረያው የኃጢአት መሥዋዕት ሆኖ ወይፈን ይቀርብ ነበር፤ (አሪት ዘጸአት 29፡35)።

በመጨረሻም አሮንና ልጆቹ እግዚአብሔር የሰጣቸውን ትዕዛዝ ሙሉ በሙሉ በደንብ እንዲጠበቁ ሙሉ ማስጠንቀቂያ ይሰጣቸዋል። ትዕዛዙን ካልጠበቁ የእግዚአብሔር የሞት ፍርድ በላያቸው ላይ ይወሰንባቸዋል። የእግዚአብሔር አምልኮ ለእራሱ ለእግዚአብሔር የተለየ ነው፤ ስለዚህም ጥልቅ በሆነ አክብሮት ልንመለከተው ይገባል። የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ሙሉ በሙሉ መጠበቃቸውን ማረጋገጥ አለባቸው። እግዚአብሔር ከእኛም ቢሆን ከአንገት በላይ የሆነ አክብሮት አይፈልግም፤ ሕግጋቱን ብሙሉ እንድንጠበቅለት ይፈልጋል።

አያሌ ክርስቲያኖች ዛሬ መሪዎቻቸው ለአዲስ አገልግሎት በሚመረጡበት ጊዜ የተለየ ዕለት አድርገው በመውሰድ በተለየ አኳኋን ያከብሩታል። ይህ ልማድ አንዳንድ ጊዜ እግዚአብሔር በመሪዎቹ ላይ ያስቀመጠው ኃላፊነት ምን ያህል ከባድ እንደሆነ ሊያሳያቸውና ሊያስታውሳቸው ይችላል። ያለ ጥልቅ ሐሳብና ጸሎት በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ ሥልጣንን መያዝ አይገባንም። የበጎቹ እረኞች በምንሆንበት ጊዜ እግዚአብሔር ከእኛ ብዙ ነገር ይጠበቃል።

30ኛ ጥያቄ፡- ለየት ባለ ጾምና ጸሎት አዳዲስ መሪዎችን የሚመርጡ ማኅበራትን ታውቃለህ? ለምንድነው እንደዚህ የሚያደርጉት?

ከስምንት ቀን ቆይታ በኋላ፤ በሙሴ መሪነት አሮን የሊቀ ካህንነት ማለት የእሥራኤል ልጆች የመንፈሳዊ መሪነት ሥራውን ጀመረ። ይህ ቀን በጣም ትልቅ የአምልኮ እንደሆነ ይታሰብ ነበር። ምክንያቱም «እግዚአብሔር ይገለጥላችኋል» (አራት ዘሌዋውያን 9:4፤ 6) ብሎ ለአሮን ቃል የገባበት ቀን በመሆኑ ነው። ይህንን ቀን ምክንያት በማድረግም የእሥራኤል ሽማግሌዎች ተሰብስበው ነበር። አሮን አገልግሎቱን የሚጀምርበትን ቀን በሁለት ልንከፍለው እንችላለን። ይኸውም፡-

አንደኛ፡- አሮን ይህን የአምልኮ ቀን ለእራሱ መሥዋዕት በማቅረብ ነው የጀመረው። የሌሎችን መሥዋዕት ለማቅረብ ከመዘጋጀቱ በፊት ሊቀ ካህኑ እራሱን ሲያነጻ ይገባል። በመጀመሪያ ስለ ኃጢአት መሥዋዕት እምባሳ አቀረበ። ሰው የሚያውቀው ኃጢአት ባለመሥራቱ ደሙ ወደ ቅዱስ ቦታ በመውሰድ ፈንታ በነሐሱ መሠረያ ቀንድ ላይ ብቻ ነው የተረጨው። ስለራሱ ኃጢአተኝነት በሕዝቡ ፊት ቆሞ ንስሐ መግባት ነበረበት። ስለሚቃጠለው መሥዋዕት ለራሱ ሲል አውራ በግ ማቅረብ ነበረበት።

ሁለተኛ፡- አሮን ለሕዝቡ መሥዋዕት ያቀርብ ነበር። አራት ዓይነት መሥዋዕቶች ነበሩ የሚቀርቡት፡-

1. ፍየል ለኃጢአት መሥዋዕት፤
2. አውራ በግና ጥጃ ለሚቃጠለው መሥዋዕት፤
3. በሬና አውራ በግ ለኅብረት መሥዋዕት ሲቀርቡ
4. የእህል ቁርባን ደግሞ ይቀርብ ነበር። ይቀርብ ያልነበረው መሥዋዕት የበደለ መሥዋዕት ብቻ ነው። የተፈጸሙ በደሎች ባለመኖራቸው የዚህ መሥዋዕት

መቅረብ አስፈላጊ አልነበረም። እነዚህ መሥዋዕቶች በሙሉ ይቀርቡ የነበረው እግዚአብሔር በሰጣቸው ድንጋጌዎች መሠረት ነው።

የእነዚህ ሁሉ መሥዋዕቶች ዓላማ የተወሰነ ኃጢአትን ለማስተሰረድ አይደለም። ዓላማው በአርንና በሕዝቡ ስላለው የኃጢአት ባህርይ አጠቃላይ የሆነ ንስሐ ለመግባት ነው። የእግዚአብሔር አምልኮ ይከናወን የነበረው እግዚአብሔር በደነገገው ሥርዓት መሠረት ነው። ኃጢአተኛው እሥራኤላዊ ለኃጢአቱ ከእግዚአብሔር ይቅርታ የሚያገኝበት እግዚአብሔርን የሚያመሰግንበትና ከሱ ጋር ኅብረት ሊያደርግበት የሚችልባቸው መንገዶች ነበሩት።

31ኛ ጥያቄ፡- በአንድ የቤተ ክርስቲያን የአምልኮ ጊዜ ውስጥ አጠቃላይ የሆነ ንስሐ ጠቃሚ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው? የአንተ ቤተ ክርስቲያን ይህን ዓይነት ሥርዓት ትከተላለች?

አርን አዲስ ሊቀ ካህን እንደ መሆኑ መጠን ፊቱን በነሐስ ከተሠራው መሠረድ ፊቱን ወደ ሕዝቡ በማዞር ይባርካቸዋል። እንደ መንፈሳዊ ተወካይነቱ አሁን ኃጢአታቸው ስለተሰረየላቸው የእግዚአብሔርን በረከት ሊሰጣቸው ችሉአል።

በዚህም ጊዜ ሙሴ ብቻ ሳይሆን አርንም እግዚአብሔርን ለመገናኘት ወደ ግደሪያው ድንኳን ገባ። ምን እንደተባለ አናውቅም። ነገር ግን ለእሥራኤል ሕዝብ ሙሴ ብቻ ሳይሆን አርንም ከእግዚአብሔር ጋር መገናኘት እንደሚችል ያመለክታል። በእግዚአብሔርና በሕዝቡ መካከል አሁን የሚቆመው አርን ነው። የእሥራኤል ሕዝብ መሪ በመሆናቸው አርንና ሙሴ ሲወጡ ሕዝቡን ባረኩት።

በዚህ ጊዜ በድንገት ከእግዚአብሔር ግደሪያ እሳት ይወጣና በነሐሱ መሠረድ ላይ የነበረውን መሥዋዕት ያቃጥላል። በመሠረድ ላይ እሳት ሊኖር ይችላል፤ ሆኖም እግዚአብሔር መሥዋዕቱን እንደተቀበለ ብቻ ሳይሆን የአምልኮ ሥርዓቱንና የአርን ሊቀ ካህን መሆኑንም ጭምር እንደተቀበለ ያሳየው መሥዋዕቱን በእሳት በግቃጠል ነው። በእሥራኤል ታሪክ እንደዚህ ዓይነት ነገር ሦስት ጊዜ ሆኗል! (መላፍንት 13፡15-23፣ 1ኛ ዜና 7፡1-3፣ 1ኛ ነገስት 18፡38-39)። የእግዚአብሔር ክብር በዚህን ጊዜ ለሁሉም ታይቷል። ይህ በሕዝቦቹ ውስጥ ትልቅ ደስታንና ምስጋናን ፈጠረ። እራሳቸውን ዝቅ በማድረግ ሁሉን ቻይ ለሆነው እውነተኛ አምላክ በግምባራቸው ተደፍተው ሰገዱ።

በብዙ መልኩ የእሥራኤል ሕዝብ አምልኮ በሥርዓቶች የተዋላ ይመስላል። ለእኛ ይህ እንግዳ ሊሆንብን ይችላል። ይህም ቢሆን አንዳንድ እውነታዎችን ልንግርበት እንችላለን፡- ለምሳሌ፡- 1. የእግዚአብሔር አምልኮ በጣም አስፈላጊ ነው። እንደቀላል ነገር ልንመለከተው አይገባም። እራሳችንን ሳናዘጋጅ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ አንችልም። የምንዘጋጀውም ኃጢአተኝነታችንን ተገንዝበን በንስሐ ወደ እግዚአብሔር ስንቀርብ ነው። የዘላለም መሥዋዕት የሆነ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም በዚህ ጊዜ፣ ከዓመፃ ሁሉ አንጽቶን በእግዚአብሔር ፊት እንድንቀርብ ያስችለናል።

በብዙ መልኩ የእሥራኤል ሕዝብ አምልኮ በሥርዓቶች የተሞላ ይመስላል። ለእኛ ይህ እንግዳ ሊሆንብን ይችላል። ይህም ቢሆን አንዳንድ እውነታዎችን ልንግርበት እንችላለን፡- ለምሳሌ፡- 1. የእግዚአብሔር አምልኮ በጣም አስፈላጊ ነው። እንደቀላል ነገር ልንመለከተው አይገባም። እራሳችንን ሳናዘጋጅ ወደ እግዚአብሔር መቅረብ አንችልም። የምንዘጋጀውም ኃጢአተኛነታችንን ተገንዝበን በንስሐ ወደ እግዚአብሔር ስንቀርብ ነው። የዘላለም መሥዋዕት የሆነ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም በዚህ ጊዜ፣ ከዓመፃ ሁሉ አንጽቶን በእግዚአብሔር ፊት እንድንቀርብ ያስችለናል።

2. መንፈሳዊ መሪዎች እንዲሆኑ በእግዚአብሔር የሚመረጡት ሰዎች ይህን የመሪነት ሥራ ተገቢ የሆነ ትኩረት ሊሰጡት ይገባል። ከሉሎች ይበልጥ ኃጢአተኛነታቸውን ተገንዝበው ሁልጊዜ በእግዚአብሔር ፊት የንስሐ ሕይወት እንዲኖራቸው ያስፈልጋል። ሕያው የሆነውን አምላክ በተገቢ መንገድ ያገለግሉት ዘንድ ሕይወታቸውን በንጽሕና መጠበቃቸውን እርግጠኞች መሆን አለባቸው።

3. እኛ የምናመልከው አምላክ በክብርና በግርግ ነው የሚኖረው። እግዚአብሔር ክብሩን በብሉይ ኪዳን ጊዜ ለእሥራኤላውያን እንደ ገለጸው ሁሉ በአዲሱ ኪዳንም ውስጥ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ገልጾታል፤ (ሉቃስ 2:19፣ 9:31)። በዳግም ምዕዓት ጊዜ እኛም ክብሩን እናያለን፤ (ማቴ. 25:31)። አምላካችን ቅዱስና ታላቅ በመሆኑ አምልኳችን በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ ሊሆን ይገባዋል፤ ምክንያቱም አምላካችን በእውነት የሚያጠፋ እሳት ነውና፤ (ዕብ. 12:28-29 ተመልከት)።

32ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እነዚህ እውነታዎች ለአንተና ለቤተ ክርስቲያንህ እንዴት ጠቃሚ ሊሆኑ እንደሚችሉ በዝርዝር ጻፍ። ለ) የእነዚህን ሁለት ምዕራፎች ትምህርት በመጠቀም የእግዚአብሔርን ቅድስና ሕዝቡ ለአምልኮ ሲቀርብ ሊኖረው የሚገባውን ቅድስና ለቤተ ክርስቲያንህ ልታላውቅ የምትችለው እንዴት ነው?

አራተኛ ቀን፡ -

የናዳብና አብድዩ ሞት - አሪት ዘሌዋውያን 10

ምዕራፍ 10 የሚያሳዝን ታሪክ ነው። ይህ ነገር የሆነው እግዚአብሔር መሥዋዕቱን በእሳት በግቃጠል ለእሥራኤል ሕዝብ ክብሩን በገለጸበትና መሥዋዕታቸውን እንደተቀበለ ባሳየበት ቀን ነው። ነገር ግን ኃጢአት ወዲያውኑ ተሽሎክልኮ ገባና የእግዚአብሔር የፍርድ እሣት እንዲወርድ ሆነ።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 10 አንብብ።

- 33ኛ ጥያቄ፡- ናዳብና አብድዩ የፈጸሙት ኃጢአት ምንድን ነው?
- 34ኛ ጥያቄ፡- አሮገና የተቀሩት ልጆቹ ምን እንዲያደርጉ ነው ሙሴ ያዘዘው?
- 35ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ለአሮገን የሰጠው ትዕዛዛት ምን ምንድናቸው?

36ኛ ጥያቄ፡ - በተቀሩት የአሮን ልጆች እግዚአብሔር የተናደደው ለምንድነው?

የአሮን የመጀመሪያ ልጆች የሆኑት ናዳብና አብድዩ ለተወሰነ ጊዜ እግዚአብሔርን ሲያገለግሉ በሙሴና በአሮን አካባቢ ነበሩ። በዘፀአት 24፡1 ላይ በሲና ተራራን ወጥተው የእግዚአብሔርን ክብር እንዳዩ እናነባለን። አሮን ለእርሱና ለሕዝቡ መስዋዕት ሲያቀርብ አብረውት ነበሩ። በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያለውን የእግዚአብሔር ክብር ተመልክተዋል። መስዋዕቶቹን ለማቃጠል ከእግዚአብሔር ዘንድ የወጣውን እሳት ሁሉ አይተዋል። ይህም ሆኖ ወዲያውኑ የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ተላለፉ። በዚህም ምክንያት በእግዚአብሔር እሳት ጠፉ።

መጽሐፍ ቅዱስ ናዳብና አብድዩ «በእግዚአብሔር ፊት እርሱ ያላዘዛቸውን ሌላ እሳት አቀረቡ» ይላል። እግጥናው ላይ ዕጣን በማኖር ወደ ቅዱስ ቦታ ገብተው በእግዚአብሔር ፊት እንደቀረቡ ጥርጥር የለውም። ይህ እንደ ኃጢአት ተቆጥሮ የእግዚአብሔር ፍርድ በእነርሱ ላይ እንዲሆን ያደረጉ ብዙ የተለያዩ አማራጮች አሉ፤ እነርሱም፡ -

1. ለዕጣኑ የተጠቀሙበት ከሰላ ትክክለኛው ላይሆን ይችላል። ለዕጣኑ የሚጠቀሙበት ከሰላ ሁሉ ጊዜ ይመጣ የነበረው ከነሐሱ መሠዊያ ላይ ነው፤ (አሪት ዘሌዋ.16፡12)። ነገር ግን ትክክለኛውን ከሰላ ወስደው ግንደዳቸውን የሚጠቅሱ ነገር የለም።
2. በጥናው ውስጥ ዕጣን ማቅረብ የሚገባው ሊቀ ካህኑ ሊሆን ይችላል። ካህናቱ ሁሉ ጊዜ በዕጣኑ መሠዊያ ላይ ዕጣን መጨረሱን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለባቸው። ሊቀ ካህኑ ደግሞ በስርየት ቀን ብቻ ነው በዕጣኑ መሠዊያ ላይ ዕጣን የሚያናረው።
3. ለአምልኮ ያልተፈቀደ የዕጣን ዓይነት ተጠቅመውም ሊሆን ይችላል። እግዚአብሔር የሚመለከበት አንድ ዓይነት ዕጣን ብቻ ነው። እንግዲህ ሌላ ዓይነት ዕጣን ተጠቅመው ይሆናል።
4. ዕጣኑን ያቀረቡት ለአሮን ወይም ለሙሴ ሳያሳውቁ ማድረግ የሚገባቸውን ነገር ከመጠየቅ ፈንታ በትዕቢትና በችኮላ ተነሣሥተው ማድረግ የማይገባቸውን ነገር አደረጉ።
5. ለከረውም ሊሆኑ ስለሚችሉ የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ መተላለፋቸውን ላያውቁት ይችላሉ።

የመጀመሪያው እሳት መስዋዕቱን በግንደድ የእግዚአብሔርን ደስታ ይገልጻል፤ ሁለተኛው እሳት ግን ናዳብና አብድዩን በፍርድ የገደለ ነው።

እግዚአብሔር ለምንድን ነው በዚህ ፍርድ ላይ ቁርጠኛ አድም የያዘው? ሙሴ እግዚአብሔርን ቀርበው ሊያገለግሉት የሚፈልጉ ሰዎች በሙሉ እሱን መታዘዝና ቅድስናቸውን መጠበቅ እንደሚገባቸው ለአሮን ያሳስበዋል። ያለመታዘዝ እግዚአብሔርን ያጥርዳል፤ መታዘዝ ደግሞ እግዚአብሔርን ያስከብራል። እግዚአብሔር መሪዎቹን በሕዝቡ ፊት ሁሉ እንዲያከብሩት ይፈልጋል። ለአምልኮ ከመነሣታቸው

በፊት እነ አርን የአምልኮን ነገር ተገቢ ትኩረት ሰጥተው እርሱን በሚያመለክቱበት ጊዜ ትዕዛዛቱን መጠበቃቸውን ማረጋገጥ እንዳለባቸው እግዚአብሔር ገልጿላቸው ነበር። የእግዚአብሔርን አምልኮ እግዚአብሔር እራሱ በጥንቃቄ የሚጠብቀውና የሚንከባከበው ነገር ነው። እግዚአብሔር ሰዎች እንዲያገለግሉት ሲመርጥ ብዙ ነገር ይጠብቅባቸዋል። ከሌሎች በላይ እነርሱ እራሳቸውን በቅድስና መጠበቅ ይኖርባቸዋል። ፍርድ ከእግዚአብሔር ቤት እንደሚጀምር ሁሉ ብዙ ኃላፊነት ከሰጣቸውም ሰዎች ብዙ ይጠብቃል። አንድ ሰው በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ ትልቅ ሥልጣን ካለው ከሌሎቹ መሪዎች ይበልጥ ቅዱስና እግዚአብሔርን የሚያስከብር ሕይወት እንዲኖር ጥንቃቄ ሊወስድ ይገባዋል፤ (አራት ዘጠላቁ 20: 12 ሙሴ ኃጢአት በሠራ ጊዜ እግዚአብሔር የፈረደበትን ፍርድ ይናገራል)። በዚህ ምክንያት ነው እግዚአብሔር በመሪነት ቦታ ላይ ያሉትን ሰዎች ኃጢአት ከሌሎች ሰዎች ኃጢአት ይበልጥ የማያዳግም ዓይነት ፍርድ የሚሰጠው።

ናዳብና አብድዩ ከሞቱ በኋላ ሙሴ ሁኔታዎቹን ሁሉ መቀጣጠር ጀመሩ። በመጀመሪያ የአርን ዘመዶች ራሳቸውን ከመገናኛው ድንኳን አውጥተው ውጪ እንዲቀብሯቸው አዘዘ። ይህንንም ያደረገው የእሥራኤላውያንን ንጽሕና ለመጠበቅ ሲል ነው። ምክንያቱም የሞተ ነገር የነካ ማንኛውም ሰው ይረከስ ነበርና ነው። ሊቀ ካህኑ ሆነ ለእግዚአብሔር አገልግሎት የሚሰጥ ማንኛውም ካህን ራህ ሊነካ አይፈቀድለትም ነበር። ሁለተኛ፡ - አርንም ሆነ የተቀሩት ሁለት ልጆቹ ባህላዊ የሆነውን የልቅሶ ምልክት እንዳያሳዩ አዘዘ። ልብሳቸውን ሊቀዱ ወይም ፀጉራቸውን ሊያንጨፈርሩ አይችሉም ነበር። እንዲያለቅሱ ያልተፈቀደላቸው በዘመዶቻቸው ላይ የወረደውን የእግዚአብሔርን ፍርድ እንደሚቃወሙ ዓይነት ሆኖ እንዳይቆጠርባቸው ነው። ምንም እንኳን የአርን ልጆች ቢሆኑም የእግዚአብሔር ፍርድ ትክክለኛና ጻድቅ ፍርድ እንደሆነ መቀበል ነበረበት። ሦስተኛ፡ - ሙሴ የእሥራኤል ሕዝብ ለሞቱት ልጆቹ እንደሚያለቅስ ለአርንና ለልጆቹ አረጋገጠላቸው። በመጨረሻም ሙሴ አርንና ልጆቹ ከመገናኛው ድንኳን ወጥተው የቀብሩን ሥነ-ሥርዓት እንዳይካፈሉ አዘዘ። አርንና ልጆቹ እግዚአብሔርን ለማገልገል የተለዩ ናቸው። እግዚአብሔርን ማገልገሉ ዘመዳቸውን ከመቅበርም ሁሉ ይልቅ በጣም ዋነኛ የሆነ ነገር ነው። ከጓደኞቻችን ጋር ሆኖ ከቤተሰቦቻችን ጋር ካለን ግንኙነት ኃላፊነት ሁሉ በልጦ መታየት የሚገባው የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ መጠበቁ ነው።

37ኛ ጥያቄ፡ - እግዚአብሔርን መከተላችን እንደት ከቤተሰባችን ኃላፊነት በልጦ መታየት እንደሚገባው ምሳሌ በመስጠት አስረዳ።

በአራት ዘሌዋውያን ለመጀመሪያና ለመጨረሻ እግዚአብሔር በቀጥታ አርንን ይናገረዋል። ሥራውን በተመለከተ ትዕዛዝ ይሰጠዋል።

በመጀመሪያ፡ - እግዚአብሔርን በመገናኛው ድንኳን ውስጥ በሚያገለግሉበት ጊዜ አርንና ልጆቹ ማንኛውንም የሚያስከር መጠጥ እንዳይጠጡ ያዛቸዋል። በዚህ ምክንያት ነው ብዙ ሰዎች ናዳብና አብድዩ ዕጣኑን ሲያቀርቡ ሰከረው ነበር የሚል ግምት

ያደረገባቸው። ምንም እንኳን እግዚአብሔር የሚያስከር እንዳይጠጡ ለሰዎች ትዕዛዝ ባይሰጥም መጽሐፍ ቅዱስ እስከ መስከር ደረጃ እንዳይደርሱ ትዕዛዝ ይሰጣል። እኛ በእግዚአብሔር እንጂ በመጠጡ ኃይል ልንመራ አይገባም፤ (ኤፌሶን 5: 18)። በብሉይ ኪዳን ከእግዚአብሔር ጋር ጊዜያዊ የሆነ ናዝሬዊ ስለት ወይም ቃል ኪዳን ያደረጉ ሁሉ የቃል ኪዳን ጊዜያቸው እስኪያበቃ ድረስ መጠጥ መጠጣት አይፈቀድላቸውም ነበር። ስለዚህም መጠጥን በተመለከተ እግዚአብሔር የብዙ መጠጣትን መዘዝ ስለሚያውቀው ከወዲሁ ግስጠንቀቂያ ይሰጠናል።

ሁለተኛ:- እግዚአብሔር አሮገን እንደ ካህን ሥራው ሁለት መልክ የያዘ እንደሆነ ይነግረዋል። መጀመሪያ ያልተቀደሰውን ከተቀደሰው የመለየት ኃላፊነት ነበረበት። ይህም ግለት በእግዚአብሔር ፊት የእስራኤል ሕዝብ ቅዱስ እንዲሆን ምን ግድረግ እንደነበረበት የሚወስነው እርሱ እንደሆነ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ኅብረት የሚያሻክርባቸውንም የሚገጽላቸው እርሱ እራሱ እንደሆነ ነው። እግዚአብሔር በሲና ተራራ ላይ የሰጣቸው ሕግጋት የዕለት ተዕለት ኑሮን በተመለከተ የሚሰጡት ግልፅ የሆነ ሥርዓት ስላልነበራቸው የትኛው የአኗኗር ዓይነት ቅዱስ እንደሆነና የትኛው እንዳልሆነ የመወሰን መብት ያለው ካህኑ እንደሆነ ነው።

ሦስተኛ:- ሕግጋቱን የሚያስተምረው እራሱ ካህኑ ነው። የእግዚአብሔርን ሕግጋት የማሳወቅና ለምን እንደሚጠብቁት ሕጉን የመግለጽ ሐላፊነት የተሰጠው ለካህኑ ነው።

38ኛ ጥያቄ:- ይህ መሪዎች ዛሬ ካላቸው ሐላፊነት ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

እግዚአብሔር በቀጥታ ከአሮገን ጋር በመነጋገር አሁንም ሊቀ ካህኑ እርሱ እራሱ እንደሆነ ያረጋግጣልታል። ምንም እንኳ እግዚአብሔር በልጆቹ ላይ ቢፈርድም አሮገ የፈጸመውን በደል ባለመናፋት እግዚአብሔርን ግገልገሉን እንዲቀጥሉበት ተፈትዶለታል። በኃላም ሙሴ ወደ አሮገና ወደ ተቀሩት ልጆቹ ይቀርብና የእነርሱ ፋንታ የሆነውን የመሥዋዕቱን ድርሻ የመብላት ኃላፊነት እንዳለባቸው ያሳስባቸዋል። ከኅብረቱ መሥዋዕትና ከእህሉ ቁርባን የሚተርፈውን ድርሻቸውን እነርሱና ልጆቻቸው መብላት ነበረባቸው።

በኋላም ከመታዘዝ ይልቅ የአሮገን ልጆች የሁለተኛውን የኃጢአት መሥዋዕት ድርሻቸውን እንዳቃጠሉ ሙሴ ሲሰማ ተናደደ። የአሮገ መልስ ግን ሁለቱ ልጆቹ ስለሞቱበት እርሱና የቀሩት ሁለቱ ልጆቹ ሥጋውን ለመብላት ብቁ እንዳልሆኑ የሚገልጽ ይመስላል። በአንድ በሆነ መንገድ እነርሱም በኃጢአት የረከቡና ሥጋውን ከበሉ ደግሞ እግዚአብሔር የሚፈርድባቸው ሆኖ ተሰምቷቸው ይሆናል። ይህ መልሳቸው እግዚአብሔርንና ሙሴን አርክቷል። በዚህም ምክንያት ይህንን ትዕዛዝ ባለመጠበቃቸው እግዚአብሔር አልፈረደባቸውም።

እኛ እግዚአብሔር መሪዎች አድርጎ የመረጠን ሰዎች ከዚህ ምዕራፍ ትልቅ የግስጠንቀቂያ ትምህርት ልናገኝ ይገባል። በሰዎች ላይ ሥልጣን ካለን ትልቅ ኃላፊነት ተሸከመናል ግለት ነው። እግዚአብሔር ከእኛ ብዙ ይጠበቃል። ሕይወታችን ሌሎች እንዲከተሉት አርአያ ሊሆን ይገባዋል። ስለዚህም ከሌሎች ሰዎች ይበልጥ ጠንክረን

መሥራትና ቅዱሳን መሆን ይገባል። ከሌሎች ይበልጥ ቅድስናችንን መጠበቅ አለብን። በተለይ አምልኮን በተመለከተ የግስመሰል ባህርይ በሕይወታችን ውስጥ እንዳይሰርፅ መጠንቀቅ ይኖርብናል። ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት ከሌለን ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር የጠበቀ ግንኙነት እንዲኖራቸው ልናደርግ አንችልም። በኃጢአት ከወደቅን ደግሞ ብዙ ጊዜ ሌሎችንም በኃጢአት እንዲወድቁ እናደርጋለን። በዚህ ምክንያት ነው ያዕቆብ ብዙ ሰዎች መምህራን እንዳይሆኑ የሚያዘው፤ (ያዕቆብ 3: 1)። ብዙ ከተሰጠው ሰው ብዙ እንደሚጠበቅ ክርስቶስ ይናገራል፤ (ሉቃስ 12: 47-48)። እንደ ቤተ ክርስቲያን መሪ ወንጌላዊ ሰባኪ መምህር የመዘምራን አባል ወዘተ... ከሆንክ ሕይወትህ የተቀደሰ መሆኑን ማረጋገጥ ይኖርብሃል። ለሌሎች አርአያ ልትሆን ይገባሃል። ታዲያ መልካም አርአያ ነህን?

39ኛ ጥያቄ: - ሀ) በኃጢአት ምክንያት እግዚአብሔር የፈረደባቸውን የአንዳንድ መሪዎች ስም ጻፍ።

- ለ) የአንድ መሪ ኃጢአት ምን ዓይነት ችግር ነው በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ የፈጠረው?
- ሐ) የዚህን መሪ ታሪክ በመጠቀም ሌሎች መሪዎች ሕይወታቸውን በንጽሕና እንዲጠብቁ ማስጠንቀቂያ የምትሰጣቸው እንዴት ነው?

አምስተኛ ቀን: -

ትምህርቱን ከልሰና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

- ሀ) 1. ከኃጢአት መሥዋዕት ዛሬ ያለውን አምልኮ በተመለከተ የምናገኘው ትምህርት ምንድነው?
- 2. የክርስቶስ ሞት እንደ ኃጢአት መሥዋዕት የሆነው እንዴት ነው?
- 3. መሪ የሆኑ ሰዎች ኃጢአት ሌሎች ሰዎችን ሊጎዳ የሚችለው እንዴት ነው?
- 4. ይህ መሪ የሆንን ሰዎች በሕይወታችን ውስጥ ኃጢአት እንዳይኖር ሊያስጠነቅቁን የሚችለው እንዴት ነው?

- ለ) 1. ከበደል መሥዋዕት ዛሬ ያለውን አምልኮ በተመለከተ ልናገኘው የምንችለው ትምህርት ምንድነው?

2. የሚሰርቁ ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ ይቅርታ ብቻ ነው የሚጠይቁት ወይስ ይቅርታ ሲጠይቁ የሰረቁትንም ነገር ይመልሳሉ? ይህን በተመለከተ የበደል መስዋዕት የሚሰጠው ትምህርት ምን ይመስላል?

3. ክርስቲያኖች ከእግዚአብሔር ሊሰርቁ የሚችሉት እንዴት ነው?

ሐ) 1. አምስቱንም መስዋዕት ከልሱ የእያንዳንዱ መስዋዕት ጥነኛ ዓላማ ምንድነው?

2. ስለ ክርስቶስና ስለ እግዚአብሔር አምልኮ፣ ስለ ኃጢአተ ኛነታችን፣ ወዘተ... የሚያስተምሩን ነገር ምንድን ነው?

መ) 1. የካህኑን መለየት እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠበቀው መለየት ጋር አነጻጽር።

2. የእርን መለየት መሪዎች ለመሪነት ሥራቸው እንዴት እንደሚለዩ የሚያሳይ ጥሩ ምሳሌ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው?

ሠ) የእግዚአብሔርን ፍርድ በተለይ በመሪዎች ላይ ጥበቅ መሆኑን ስንመለከት ከናዓብና ከአብድዩ ሞት የምንግረው ነገር ምንድን ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አራት

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 11-13

የመጀመሪያ ቀን

የብሉይ ኪዳን ሕግጋት መግቢያ

የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት ለመመርመር ከመነሣታችን በፊት በጣም አንገብጋቢ ጥያቄ ልንጠይቅ ይገባል። ዛሬ በአዲሱ ቃል ኪዳን ሥር ከሚኖሩ ክርስቲያኖች ጋር ይህ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያለው ሕግ የሚዛመደው እንዴት ነው? በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከሰድስት መቶ በላይ ሕግጋት ይገኛሉ። እነዚህ ሕግጋት ብዙዎቹ ለእስራኤል ሕዝብ የተሰጡት በሲና ተራራ ላይ ነው፤ የሚገኙትም በአሪት ዘጸአት፣ በአሪት ዘሌዋውያን፣ በአሪት ዘኩልቁና በአሪት ዘዳግም መጽሐፍ ውስጥ ነው።

ክርስቲያኖች ከብሉይ ኪዳን ሕግጋት ጋር ያላቸውን ግንኙነት የሚያጤኑት በተለያዩ መንገድ ነው። አንዳንዶቹ ሕግጋቱ ከእኛም ምንም ዓይነት ግንኙነት የላቸውም ብለው ያስባሉ። አንዳንዶቹ ደግሞ ልንጠብቃቸው የሚገቡ አንዳንድ ሕግጋት አሉ ብለው ሌሎቹን ይተግላቸዋል።

ለምሳሌ፡- የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የብሉይ ኪዳንን የምግብ ሕግ በመጠበቅ ንጹህ የሆኑ እንስሳት የሚባሉትን ሥጋ ብቻ ነው የሚበሉት። የሰባተኛው ቀን አድጼንቲስቶች ደግሞ ቅዳሜ የአምልኮ ጊዜ ነው በሚለው ሐሳብ ላይ ያተኩራሉ።

2. የሚሰርቁ ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ ይቅርታ ብቻ ነው የሚጠይቁት ወይስ ይቅርታ ሲጠይቁ የሰረቁትንም ነገር ይመልሳሉ? ይህን በተመለከተ የበደል መስላቂያ የሚሰጠው ትምህርት ምን ይመስልሃል?

3. ክርስቲያኖች ከእግዚአብሔር ሊሰርቁ የሚችሉት እንዴት ነው?

ሐ) 1. አምስቱንም መስላቂያ ክልሉ። የእያንዳንዱ መስላቂያ የነኛ ዓላማ ምንድነው?

2. ስለ ክርስቶስ፣ ስለ እግዚአብሔር አምልኮ፣ ስለ ኃጢአተ ኛነታችን፣ ወዘተ... የሚያስተምሩን ነገር ምንድን ነው?

መ) 1. የካህኑን መለየት እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠብቀው መለየት ጋር አነጻጽር።

2. የእርን መለየት መሪዎች ለመሪነት ሥራቸው እንዴት እንደሚለዩ የሚያሳይ ጥሩ ምሳሌ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው?

ሠ) የእግዚአብሔርን ፍርድ በተለይ በመሪዎች ላይ ጥብቅ መሆኑን ስንመለከት ከናዳብና ከአብድዩ ሞት የምንግረው ነገር ምንድን ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አራት

እሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 11-13

የመጀመሪያ ቀን

የብሉይ ኪዳን ሕግጋት መግቢያ

የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት ለመመርመር ከመነሣታችን በፊት በጣም አንገብጋቢ ጥያቄ ልንጠይቅ ይገባል። ዛሬ በአዲሱ ቃል ኪዳን ሥር ከሚኖሩ ክርስቲያኖች ጋር ይህ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያለው ሕግ የሚዛመደው እንዴት ነው? በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከሰድስት መቶ በላይ ሕግጋት ይገኛሉ። እነዚህ ሕግጋት ብዙዎቹ ለእሥራኤል ሕዝብ የተሰጡት በሲና ተራራ ላይ ነው፤ የሚገኙትም በእሪት ዘሌዋውያን፣ በእሪት ዘሌዋውያን፣ በእሪት ዘሌዋውያን መጽሐፍ ውስጥ ነው።

ክርስቲያኖች ከብሉይ ኪዳን ሕግጋት ጋር ያላቸውን ግንኙነት የሚያጫኑት በተለያዩ መንገድ ነው። አንዳንዶቹ ሕግጋቱ ከእኛም ምንም ዓይነት ግንኙነት የላቸውም ብለው ያስባሉ። አንዳንዶቹ ደግሞ ልንጠብቃቸው የሚገቡ አንዳንድ ሕግጋት አሉ ብለው ሌሎችን ይተግላቸዋል።

ለምሳሌ፡- የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን የብሉይ ኪዳንን የምግብ ሕግ በመጠበቅ ንጹህ የሆኑ እንስሳት የሚባሉትን ሥጋ ብቻ ነው የሚበሉት። የሰባተኛው ቀን አድቬንቲስቶች ደግሞ ቅዳሜ የአምልኮ ጊዜ ነው በሚለው ሐሳብ ላይ ያተኩራሉ።

ሆኖም የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት በሙሉ የሚጠብቅ ቤተ ክርስቲያን የለም። ስለዚህም የትኞቹን ሕግጋት መጠበቅ እንዳለብን የትኞቹን ሕግጋት መተው እንዳለብን መወሰን ያስፈልገናል። ልንጠብቃቸው የሚያስፈልጉንን ሕግጋት የምንመርጠው ወይም የምንወስነው እንዴት ነው?

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዛሬ መጠበቅ ይኖርብናል ብለው የሚያምኗቸው ሌሎች ሕግጋት እንዳሉ አንድ የኦርቶዶክስ ክርስቲያንን ጠይቅ።

ለ) ቤተ ክርስቲያንህ የምትጠብቃቸው አንዳንድ የብሉይ ኪዳን ሕግጋት የትኞቹ ናቸው? እነዚህን ሕግጋት የምትጠብቀውስ ለምንድን ነው?

በመጀመሪያ፡- «ኪዳን ምንድን ነው?» የሚለውን ጥያቄ እንመልሳለን። ሁለት የተለያዩ ፓርቲዎችን (ቡድኖችን) የሚያጣምር ስምምነት ኪዳን በመባል ይታወቃል። ስለዚህም ብሉይ ኪዳን የእሥራኤልን ሕዝብና እግዚአብሔርን ያጣመረ ስምምነት ነው። እንዲያውም በሲና ተራራ ላይ የተገባውን ቃል ኪዳን ታላላቅ ነገሥታት በጥንት ጊዜ ቅኝ ግዛት አድርገው ከሚያስተዳድሯቸው አገሮች ጋር የሚያደርጉትን ቃል ኪዳን ይመስላል። የቅኝ ግዛት ገዢዎች የታላቁን ንጉሥ ትዕዛዞች እንደሚጠብቁ ቃል መሐላ ይፈጽሙ ነበር። ንጉሡም ይህን ካደረጉ እንደሚጠብቃቸውና እንደሚመርቃቸው ቃል ይገባላቸው ነበር። ልክ እንደዚሁ እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ እንደሚባርክና እንደሚጠብቅ ቃል ኪዳን ገብቷል። ሆኖም ይህ ቃል እንዲፈጸም የእሥራኤል ሕዝብ የእግዚአብሔርን ሕግጋት መጠበቅ ነበረባቸው።

አዲስ ኪዳን ደግሞ አዲስ ስምምነት ነው። ኢየሱስ በመስቀል ሊዋት ሲል ለደቀ መዛሙርቱ «ይህ ጽዋ ስለ እናንተ በሚፈሰው ደሜ የሚፈጸም አዲስ ኪዳን ነው» ብሏቸዋል። ስለዚህም በእግዚአብሔርና በእሥራኤል መካከል በተደረገው የድሮው ስምምነት ሥር አይደለም የምንኖረው፤ እኛ የምንኖረው በክርስቶስ ደም በኩል በእኛና በእግዚአብሔር መካከል በተደረገው ስምምነት አግካኝነት ነው፤ (ዕብ. 8)። በተጨማሪ ሮሜ 6:14ን ተመልከት። የተወሰኑ የድሮው ሕግጋት በሆነ መንገድ ከአዲሱ ቃል ኪዳን ጋር ተያይዘው እስካልተጠቀሱ ድረስ ልንከተላቸው የሚገቡን ተጥተኛ ሕግጋት አይደሉም።

2ኛ ጥያቄ፡- የብሉይ ኪዳን ሕግጋት እኛን የሚመለከቱ ካልሆኑ ዓላማቸው ምንድን ነው? ገላ 3:19-25 በመመልከት የተለያዩትን ዓላማዎች በዝርዝር ጻፍ።

አዲስ ኪዳን ስለ ሕግ የሚከተሉትን ነገሮች ይናገራል፡-

በመጀመሪያ፡- ሕግጋቱን በመጠበቁ በእግዚአብሔር ጻድቅ የሚሆን ግንም ሰው እንደሌለ እናውቃለን። በብሉይ ኪዳን እንኳ የሚያምኑ እሥራኤላውያን ይድኑ የነበረው በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። እግዚአብሔር እሥራኤላውያን በትክክል ሕግጋቱን እንደማይጠብቁ ስለሚያውቅ ወደ ይቅርታ የሚመራቸውን የመሥዋዕት ሥርዓት አዘጋጅላቸው።

ሁለተኛ፡- ሕገ እሥራኤላውያንን ኃጢአተኛ እንዲሆኑ አላይቷቸዋል። ሕገጋቱን በትክክል መጠበቅ እንደማይችሉ በመረዳታቸው በእግዚአብሔር ዘንድ ሁሉ ኃጢአተኛ እንደሆነ ምሕረትና ይቅርታም እንደሚያስፈልጋቸው ተገንዝበዋል! (ሮሜ 3:20)።

ሦስተኛ፡- እግዚአብሔር ለሕዝቡ ይህንን ሕግ የሰጠው ሕዝቡ በኃጢአት እየሰለጠነ እንዳይሄድ ለመግታት ነው። ጳውሎስ ሕጉን ከእሥር ቤት ጋር ያነፃፅረዋል። ይህም ሕጉ ሰዎች ታላላቅ ወንጀሎችን እንዳይፈጽሙ ወይም ወደ ተሳሳተ ሃይማኖት እንዳይገቡ ተብሎ የረቀቀ እንደሆነ ይገልጻል። ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም የሆነውን የደገንነት መንገድ ከመክፈቱ በፊት በጊዜያዊነት የሚያገለግል ነበር።

አራተኛ፡- ጳውሎስ ሕጉን እንደሞግዚት እንደሆነ ይገልጻል። ዓላማው በብሉይ ኪዳን ዘመን ሊጠብቁት የሞከሩትንና ዛሬም እንዲህ የሚያደርጉትን ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ መምራት ነው። ሕጉ የተሰጠው እሥራኤላውያንን ለመሢሔ ምፅዓት ለማዘጋጀት ነው።

አምስተኛ፡- የብሉይ ኪዳን ሕገጋት አንዳንድ የእግዚአብሔርን ባህርያት ያሳዩናል። በውስጣቸው የእግዚአብሔር ትድስና ጽድቅና ፍቅር ይታይባቸዋል።

በእነዚህ ላይ በመመሥረት እግዚአብሔር ሕጉን የሰጠው ለሚጠብቁት ሰዎች ደገንነትን ለመስጠት አይደለም። በምትኩ የተሰጣቸው ለጊዜው እሥራኤላውያንን በዙሪያቸው ከነበሩት አሕዛቦች ኃጢአት ለመጠበቅ ሲባል ነው። ኃጢአተኝነታቸውን በማሳየት አዳኝ እንደሚያስፈልጋቸው ይገልጽላቸዋል። በዚህም ለክርስቶስ ምፅዓት እሥራኤላውያንን እያዘጋጀ ነበር ማለቱ ነው። ስለዚህ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ሁለት ዓይነት ዐበይት ሕገጋት ነበሩ። በመጀመሪያ ለእሥራኤል ሕዝብና ለመሪዎቻቸው የተሰጡ የተለያዩ ወንጀሎችንና ቅጣቶቻቸውን ያቀፉ ሕገጋት ነበሩ። እነዚህን መንግሥታዊ ሕገጋት ወይም የፍትሕ ብሔር ሕግ ብለን ልንሰይማቸው እንችላለን። ሁለተኛው የሕግ ዓይነት እሥራኤላውያን እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንደሚገባቸውና እንዴት በሱ ፊት ንጹሕ ሆነው መቆም እንደሚችሉ የሚገልጽ ነበር። እንዴት እንደሚያመልኩ የት እንደሚያመልኩ ካህናቱ ምን ማድረግ እንዳለባቸው ወዘተ... የሚያብራሩ ነበሩ። ዛሬ እነዚህን ሕገጋት መጠበቅ አይኖርብንም።

ልንጠብቃቸው የሚገቡን አንዳንድ የብሉይ ኪዳን ሕገጋት ግን አሉ። እነዚህ ሕገጋት በአዲስ ኪዳን ውስጥ እንደገና የቀረቡ ናቸው። እነዚህን በሁለት ዋና ዋና ክፍሎች ልንከፍላቸው እንችላለን፡- የመጀመሪያው የፍቅር ሕግ ነው።

3ኛ ጥያቄ፡- ኦሪት ዘዳግም 6:5 እና ኦሪት ዘሌዋውያን 19:18 ለንብብ። በእነዚህ ሥፍራ የሚገኙት ሁለት የፍቅር ሕገጋት ምን ምንድን ናቸው? እነዚህ ሕገጋት በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተደገሙ በየትኛው ሥፍራ ነው?

በብሉይ ኪዳንም በአዲስ ኪዳንም እግዚአብሔርን ሰውንም በሁለንተናችሁ (በሙሉ ልብ፣ ሐሳብ፣ ኃይልና ነፍስ) መውደድ አለባችሁ የሚል ትዕዛዝ እናገኛለን፤ (ሉቃስ 10: 25-37)።

ሁለተኛ ለየት ባለ መልክ በአዲስ ኪዳን ውስጥ የተደነገጉትን አሥርቱን ቃላት መጠበቅ ይኖርብናል። እነዚህን «የሞራል ሕግጋት የሚል ስያሜ ልንሰጣቸው እንችላለን።

4ኛ ጥያቄ፡- እርት ዘጸአት 20: 1-17 ተመልከት። በዚህ ሥፍራ የሚገኙትን ሕግጋት በዝርዝር ጻፍ።

በአሥርቱ ቃላት ውስጥ ከሚገኙት ሕግጋት ውስጥ ለእኛ ቀጥተኛ የሆነ ተግባራዊ የማይሆነው ሰንበትን የግዝበር ነገር ነው። በብሉይ ኪዳን ዘመን ሰንበት ቅዳሜ ላይ ነበር እንጂ እሁድ አልነበረም። በአዲስ ኪዳን ውስጥ የአምልኮ ቀን የመምረጡ ጉዳይ ይህን ያህል አሳብ አይደለም። ቅዳሜም እሁድም ክርስቲያኖች ለአምልኮ እንደሚሰበሰቡ እናገባለን። አብዛኞቹ ብዙ ክርስቲያኖች ዛሬ እሁድ የአምልኮ ጊዜ የሚኖራቸው ጌታ ኢየሱስ ከሙታን የተነሣበትን ቀን ለግዝበር ሲሉ ነው። በዚህ ምክንያት ነው እሁድ «የጌታ ቀን» በመባል የሚታወቀው። እሁድን ሰንበት ብሉ መጥራቱ ትክክል አይደለም። ይህም ቢሆን በእሁድ አምልኮችን ላይ ተግባራዊ ልናደርጋቸው የሚገቡን አንዳንድ የሰንበት ሥርዓቶች አሉ።

ይህም ቢሆን አንድ የምንመልሰው ጥያቄ ይቀረናል። በአዲሱ ኪዳን ሥር የምንኖረው ሰዎች እነዚህን ሕግጋት ለምንድነው ማጥናት የሚያስፈልገን? በመጀመሪያ ምንም እንኳ የብሉይ ኪዳን ሕግ በተጥታ ለእኛ ባይሰጥ የእግዚአብሔር ቃል ነው። በሲና ተራራ ለእሥራኤላውያን የተሰጠውን ሕግ ቁልጭ አድርጎ ያሳየናል። ስለዚህም የእግዚአብሔር ቃል በመሆኑ ልናጠናውና ልንረዳው ይገባል።

ሁለተኛ፡- ሕጉ የእግዚአብሔርን ባህርይ ያንፀባርቃል። እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ዛሬም ከእኛ ቅድስና እንደሚጠበቅብን ልንማር እንችላለን። የደገንነትና የምሕረት መንገድ በግዘጋጀቱ የእግዚአብሔርን ፍቅር ልንመለከት እንችላለን። እንደተመለከትነው የአዲሱ ኪዳን የደገንነት መንገድ የብሉዩን ዓይነት ፈር የያዘ ነው።

ሦስተኛ፡- እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን በሰጣቸው ሕግጋት ውስጥ ዛሬ እኛ ተግባራዊ ልናደርጋቸው የምንችላቸው ብዙ ሥርዓቶች አሉ። ምንም እንኳ ብዙዎች ሕግጋት እኛን በተጥታ የሚመለከቱ ባይሆንም በውስጣቸው ያለውን ሥርዓት ማጠና ለእኛ እንዴት ዛሬ ተግባራዊ ሊሆኑ እንደሚችሉ ማሰላሰል ይኖርብናል። እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን ሕግ የሰጣቸው ሲጠብቁት ለመመልከት ብቻ አልነበረም። ሕግጋቱ የተሰጡበት የራሳቸው የሆነ ምክንያት ነበራቸው ስለዚህም እንደ አንድ ሕዝብ በሰላም እንዲኖሩ ተብሎ የተሰጣቸው ሕግ ዛሬ እኛ አብረን እንድንኖር ሊረዳን ይችላል። ከሕግጋት የሰዎችን ጤንነት ስለሚነኩ ነገሮች ልናጠና እንችላለን። መንግሥታት ትክክለኛና ጤናማ የሆነ ሕብረተሰብ እንዲኖራቸው ካቀዱ ሊከተሉዋቸው የሚገቡ ሕግጋት አሉ። እነዚህን ሕግጋት ስታጠኑ ለምንድነው እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት

የሰጣቸው? ብላችሁ ጠይቁ። እኔም ሆነ ቤተ ክርስቲያን ተገባራዊ ልናደርገው የምንችለው ምን ዓይነት መመሪያ ልንግር እንችላለን?

ሁለተኛ ቀን፡ - የአሪት ዘሌዋውያን 11-12 ጥናት

5ኛ ጥያቄ፡ - በአምስት ክፍፍል እርኩስና ንጹሕ ተብለው የተዘረዘሩት እንስሳት ምን ምንድን ናቸው?

6ኛ ጥያቄ፡ - አንድ እንስሳ (አጥቢ የሆነ) የሚበላ እንዲሆን ግሟላት ያለበት ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

7ኛ ጥያቄ፡ - አንድ ዓሣ የሚበላ እንዲሆን ግሟላት የሚገባው ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

8ኛ ጥያቄ፡ - ሕዝቡ እንዲበሉ የተፈቀደላቸው ምን ዓይነት ነፍሳት ናቸው?

9ኛ ጥያቄ፡ - እርኩስ የሆነውን እንስሳ በድን የነካ ሰው ለመንጸት ምን ግድረግ ነበረበት?

10ኛ ጥያቄ፡ - በድኑ የነካቸው ነገሮች ምን መደረግ ነበረባቸው?

11ኛ ጥያቄ፡ - እሥራኤላውያን የትኛውን የእግዚአብሔር ባህርይ ነበር መከተል የነበረባቸው? (11:43-45)

12ኛ ጥያቄ፡ - ገና የወለደች መጫት ለመንጸት ስትል ምን ግድረግ ነበረባት?

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 11-15 ያለው የሚያተኩረው እሥራኤላውያንን በልግድ እርኩስ ወይም እርኩስ የሚያደርጉት ነገሮች ላይ ነው። ዕብራዊው በእግዚአብሔር ዓይን «ቅዱስ» የሚሆነው ሕይወቱ በሞላ ተገምግሞ ነው። ገምግሞው የሞራል ኃጢአቶችን፣ አበላላቸውን፣ ልጅ አስተዳደጋቸውን፣ አለባበላቸውን፣ ወዘተ... የሚያካትት ነው። በሕይወታቸው ውስጥ በማንኛውም ዓይነት መንገድ እንዳይረከቡ እግዚአብሔር አዝዞአቸዋል። በአሪት ዘሌዋውያን 10:10 ላይ ካሁኑ እርኩስ የሆነውን ነገር እርኩስ ካልሆነው የመለየት ሐላፊነት እንደነበረበት የእግዚአብሔርን መንፈሳዊ ሕይወት የሚያበላሽውንና የማያበላሽውን ነገር ለይቶ የግወቅ ሐላፊነት እንደነበረበት ተመልክተናል። አሪት ዘሌዋውያን ምዕ. 11-15 ደግሞ የእግዚአብሔር ሕዝብና ካህናቱ ሊያረክቧቸው የሚችሏቸውን ነገሮች ለይተው የሚያውቁበትን መመሪያዎች ያካተተ ነው።

ምሁራን ብዙ ጊዜ ለምን እግዚአብሔር ይህን የረከሰና ያልረከሰ የሚል ሕግ ለሕዝቡ እንደሰጠ ይገረግሉ። አሪት ዋና ዋና አስተሳሰቦች ግን አሉ። እነዚህም እንደኛ፡ - አንዳንድ ሰዎች እግዚአብሔር ሕግጋትን ፈጥሮ ሕዝቡ እንዲጠብቁት የግድረግ መብት አለው። ይላሉ። ስለዚህም እግዚአብሔር ይህን ሕግ የሰጠው ሕዝቡ ትዕዛዛቱን እንደሚጠብቅ ለመፈተን ነው።

ሁለተኛ፡ - ሌሎች ደግሞ እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠው ለሃይማኖት ብሉ ነው ይላሉ። የረከቡት እንስሳዎች ብዙ ጊዜ በጣዖት አምልኮ ወይም በአረመኔዎች ዘንድ

ጥቅም ያላቸው ስለ ነበሩ ነው የተተዉት። እግዚአብሔር የአይሁዳውያን የአምልኮ ሥርዓት ንጹህ እንዲሆንና በአጎራባቾቻቸው አረመኔ ሕዝቦች አምልኮ አማካኝነት የተበከለ እንዳይሆን ይፈልግ ነበር። እንደ አንበሳ ያሉ እንስሳት በአይሁዳውያንና በአረመኔዎች ዘንድ ጥቅም ነበራቸው።

ሦስተኛ፡- ሌሎች ደግሞ እነዚህ ሕግጋት የተሰጡት የእግዚአብሔርን ሕዝብ ጤንነት ለመጠበቅ ሲባል ነው ይላሉ። እርኩስ የሆኑት እንስሳት ብዙ ጊዜ በሽታ ያላቸው ሲሆኑ የተቀሩት ንፁህ እንስሳት ደግሞ ለሕዝቡ ጤንነት ጠቃሚ ናቸው ይላሉ ሰዎች። ምንም እንኳ እሥራኤላውያን ባያውቁትም እግዚአብሔር ከበሽታዎች ሊጠብቃቸው በመፈለጉ ምክንያት ይህን ሕግ ሰጠን ይላሉ።

አራተኛ፡- እነዚህ ትዕዛዛት የተሰጡት የእሥራኤል ሕዝቦች ሃይማኖት ለየት ያለ እንደሆነ ለማሳየት ብቻ ሳይሆን አኗኗራቸውም ጭምር ለየት እንደሚል ለማሳየት ነው። ለእግዚአብሔር የሚሰጡት አክብሮት በሕይወታቸው ውስጥ በሙላት መታየት ይኖርበታል። ይህ ሲሆን በአካባቢያቸው ያሉት ያልዳኑት ሰዎች ሕይወታቸውን ተመልክተው የተለዩ ሕዝቦች እንደሆኑ ሊረዱ ይችላሉ።

አምስተኛ፡- አንዳንዶች እርኩስ ያልሆኑና የሆኑት እንስሳት የሚወክሉት ሌሎች ነገሮችን ነው ይላሉ። እርኩስ ያልሆኑት እንስሳት የእግዚአብሔር ሕዝብን ባህርይ የሚያመለክቱ ናቸው (ለምሳሌ፡- የእግዚአብሔርን ሕዝብ ከአሳማ ጋር ሳይሆን ከበግ ጋር ያነፃፈባቸዋል)። እርኩስ የሆኑት እንስሳት ያልዳኑት ሰዎችን ልማዶች የሚያመለክቱ ናቸው። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ይህ የምግብ ሕግ የለም። ይህም እንደት አድርጎ እርኩስና ያልረከሱ ተብለው የተለዩትን አሕዛብንና አይሁዳውያንን አንድ እንዳደረገ የሚያመለክት ነው።

በአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 11 ላይ እግዚአብሔር እሥራኤላውያን ሊበሉት የሚችሉትን የሥጋ ዓይነት ይገልጽላቸዋል። በመጀመሪያ ሊበሉ የሚችሏቸውን እንስሳት ያሳያቸዋል። በመቀጠልም ስለ ዓሳዎች፣ ስለ አዕዋፎች፣ ስለሚበሩ ነፍሳትና በሆዳቸው የሚሳቡ እንስሳት ገለጻ ይሰጣቸዋል። ከእነዚህ እንስሳት መካከል አንዳንዶቹ ለኖህ ይታወቁ ነበሩ ምክንያቱም እርኩስ የሆኑና ያልሆኑትን እንስሳት ከውሃው ሙላት በፊት ያውቅ ነበርና ነው። ሆኖም በአሪት ዘሌዋውያን ሰፋ ያለ ገለፃ ነው የምንመለከተው።

1. እንስሳት፡- (11፡1-8) እሥራኤላውያን የሚበሏቸው እንስሳት ሁለት ዋና ዋና ባህሪዎች ሊኖሯቸው ይገባል። አንደኛ የሚያመስኳ እንስሳ መሆን አለበት። ሁለተኛ ሰኮናው የተሰነጠቀ ሊሆን ይገባዋል። እነዚህን ሁለት ነገሮች ያላሟላ እንስሳ አይበላም ነበር። ለምሳሌ እነዚህን ባህሪያት የግያሟሉ ሦስት እንስሳት ተጠቅሰዋል። ገመልና ጥንቸል የተሰነጠቀ ሰኮና ስለሌላቸው አሳማ ደግሞ የተሰነጠቀ ሰኮና አለው፣ ነገር ግን ስለማያመስኳ፣ ሁሉም የማይበሉ ናቸው።

2. በውሃ ውስጥ የሚኖሩ፡- (11:9-12) በውሃ ውስጥ የሚኖሩ እንስሳት ሊበሉ የሚችሉት ሁለት ነገሮችን ካሟሉ ነው። አንደኛው ቅርፊት ሊኖራቸው ይገባል፤ ሁለተኛው ደግሞ ከንፍ ሊኖራቸው ይገባል። ከንፍና ቅርፊት የሌላቸው የማይበሉ ናቸው።

3. ወፎች፡- (11:13-19) በውሃ ውስጥ እንደሚኖሩትና እንደ እንስሳት አዕዋፍ የተለየ ማሟላት የነበረባቸው ነገር የለም። እርኩስ ወይም ንጹሕ የሚያስኛቸው ምንም የተሰጠ ባህርይ የለም። በምትኩ እግዚአብሔር እርኩስ የሆኑትን ወፎች ዝርዝር ሰጥቷል። ከዝርዝሩ እንደምንመለከተው እርኩስ የሆኑት ወፎች የሞቱ እንስሳትን (በድን) የሚበሉ ናቸው።

4. የሚበሩ እንስሳት፡- (11:20-23) በምድር ላይ የሚዘሉባቸው ሁለት ልዩ እግሮች የሌሏቸው እንስሳት አይበሉም ነበር። እንደ አንበጣ ያሉ ሁለት ልዩ እግሮች ያሏቸው እንስሳት ግን ይበሉ ነበር።

5. በመዳሀ የሚንቀሳቀሱ፡- (11:29-30) በመሬት ላይ የሚድህ ማንኛውም እንስሳ ለመብል አይሆንም ነበር።

አሪት ዘሌዋውያን 11:24-43 አንድ ሰው ከረከሰ እንዴት አድርጎ እንደሚነጻ የሚገልጹ ሕግጋትን ያካተተ ነው። እርኩስ የሆነውን እንስሳ የበላ ሰው ብቻ ሳይሆን፤ እርኩስ የሆነውን እንስሳ በድን የነካ ሁሉ ነበር የሚረከሰው። ሰዎች ሕይወት ያለውን የረከሰ እንስሳ ቢነኩ አይረከሱም የሚረከሱት በድኑን ከነኩ ብቻ ነው። ንጹሕ የሆኑ እንስሳት ሆነው በተፈጥሮ ምክንያት ያልሞቱን እንስሳዎች በድንም ከነኩ ይረከባሉ። የሚቀጥለው ዝርዝር እርኩስ የሆነው ነገር እንዴት ንጹሕ እንደሚሆን ይገልጻል።

አንደኛ፡- አንድ ሰው እርኩስ የሆነ በድን ከነካ በመጀመሪያ ልብሱን ማጠብ አለበት። ለተቀረው ጊዜ በዚያው ቀን እርኩስ ሆኖ ነበር የሚውለው የሚቀጥለው ቀን የሚጀምረው ከምሽቱ 12:00 ሰዓት ነው ስለሚሉ አይሁዶች ይህ ሰዓት ሲደርስ ሰውዬው ንጹሕ ይሆናል። እርኩስ በሆነበት ጊዜ ውስጥ ሊሠራ ይችላል፤ ወዘተ... ነገር ግን ወደ መገናኛው ድንኳን ሄዶ እግዚአብሔርን ሊያመልክ አይችልም። ከሄደ እግዚአብሔር የሚመለከበትን ሥፍራ ያረከባል ማለት ነው።

ሁለተኛ፡- እርኩስ የሆነው የእንስሳ በድን በእንጨት በልብስ በቁርበት ወዘተ... ከተነካ ያ የነካው ነገር እርኩስ ነው፤ እስከምሽቱም ድረስ በውሃ ውስጥ መዘናዘና ነበረበት፤ በኋላም ንጹሕ ይሆናል።

ሦስተኛ፡- በድኑ ከሸክላ በተሠራ ዕቃ ላይ፤ በተዘጋጀ ምግብ ላይ፤ በሚጠጣ ውሃ ላይ ከወደቀ ከላይ የተጠቀሱት ነገሮች በሙሉ መውደምና መጥፋት ነበረባቸው።

አራተኛ፡- ንጹሕን የሆኑ (እንደ ምንጭ) ነገሮች ላይ በድኑ ቢወድቅ አይረከስም፤ ምክንያቱም እራሳቸው በራሳቸው ስለሚፀዱ ነው።

እነዚህ ማስጠንቀቂያዎች ከሞተው እንስሳ ላይ በሽታ የሆነ ነገር በመኖሪያቸው አካባቢ እንዳይዛመት የሚያደርጉ ናቸው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት

የሰጠበት ምክንያቶች ባናውቅም በፍቅር በመነሣት ነው ይህን የመሰለ ሕግ የሰጣቸው እንጂ ዝም ብለው እንዲጠብቁአቸው አይደለም። ዛሬም እንኳ ሳይንቲስቶች ከሞቱ ነገሮች በሽታዎች እንደሚዛመቱ ያስተምራሉ።

አሪት ዘሌዋውያን 11:43-45 እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠበትን ዋነኛ ምክንያት ይገልጻል። እነዚህ ሕግጋት የሕዝቡን ልዩ መሆን የሚያሳዩ ናቸው። በአካባቢያቸው ካሉ ያልዳኑ ሰዎች ልምምድ እራሳቸውን ሲለዩ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው ብቻ ሳይሆን በሁለንተናቸው ሕይወት የሆነውን አምላክ እንደሚያከብሩ ሲያሳዩ፣ እራሳቸውን የሚመሩት በእግዚአብሔር ባህርይ መሠረት ነው። እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ ሁሉ እነርሱም ቅዱሳን ሆነው ነበር። ከግብፅ ያወጣቸው እግዚአብሔር ነው፣ የመረጣቸውም እግዚአብሔር ነው። ስለዚህም የእርሱ ቤተሰብ ለመሆናቸው እርሱን በመምሰል ሊገልጹት ይገባል።

13ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) የእግዚአብሔር ቤተሰብ ወገን መሆናችንን የምንገልጸው እንዴት ነው?

- ለ) እ የምንጠብቃቸው አንዳንድ መንፈሳዊ ሕግጋት ምንድን ናቸው?
- ሐ) ሊታዩ የሚችሉ አማኝ ካልሆኑ ሰዎች የተለየ የምናደርጋቸው አንዳንድ

ነገሮች ምንድን ናቸው?

- መ) 1ኛ ቆሮ. 10: 31 በሕይወታችን ውስጥ ተግባራዊ የምናደርገው እንዴት ነው?

በአዲስ ኪዳን ውስጥ እነዚህ የምግብ ሕግጋት ትልቅ ክርክርን አስከትለዋል። አሕዛብና አይሁዳውያን አብረው ኅብረት እንዳያደርጉ ይከለክላቸው የነበረው ይህ የምግብ ሕግ ነበር፤ (ገላትያ 2: 11-16)። ኢየሱስ ወደ ሰው ሆኖ የሚገባ ነገር እንደግያረከስ ያስተምር ነበር። የሰውን ሕይወት የሚያበላሸው ከልቡ ውስጥ የሚወጣው ክፉ ነገር ነው፤ (ማቴ. 15: 10-20)። በኋላም ላይ እግዚአብሔር የሠራው ነገር በሙሉ ገደብ እንደሆነ፣ መብላትም እንደሚችል ለኢፕሮስ አሳይቶታል። ሁሉም ሰው በእርሱ ዐይን እኩል እንደሆነና በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያላቸውን እምነት መገኘት በማድረግ ሰዎችን እንደሚቀበልም አሳይቷል፤ (የሐዋ. 10: 11-16)። ለእኛ በአዲስ ኪዳን ሥር ለምንተዳደረው ይህን ብሉ ያን አትብሉ የሚል ሕግ የለም። የምንበላው ምግብ የሚወሰነው በባህላችንና በፍላጎታችን ብቻ ነው።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 12-15 የሚያተኩረው የእሥራኤላውያንን ሰውነት በሚያረክሱ ነገሮች ላይ ነው። አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 12 በመውለድ ስለሚመጣ መርከስ የሚያወሳ አጭር ምዕራፍ ነው። መሥዋዕት ከማስፈለጉና ከእርከስናው ጊዜ ርዝመት አንጻር ስንመለከተው ይህ እርከስና በድን ነክቶ ከሚመጣው እርከስና ከበድ ያለ ይመስላል። አሁንም እግዚአብሔር እነዚህን ትዕዛዞች የሰጠበትን ምክንያት እናውቅም።

ልጆች መውለድን እግዚአብሔር ይቃወማል የሚል ጽሑፍ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አናገኘም። አዳምና ሔዋንን ልጆች ውለዱ፤ ብዙ ተባዙ ምድርንም ሙሷት ብሎ አሟላል። ልጆች ከእግዚአብሔር ለወላጆች የሚሰጡ በረከቶች እንደሆኑ ይናገራል ቃሉ። ስለዚህ ሴትየዋ ስትወልድ ከሚወጣት ደምና ፈሳሽ ተነሥቶ ይመስላል ይህን ትዕዛዝ የደነገገው። ይህንን የምንለው ሴቶች በወር አበባቸው ጊዜ እንኳ እርኩስ እንደሚሆኑ ስለምናውቅ ነው።

አንዲት ሴት ወንድ ልጅ ከወለደች ለሰባት ቀን እርኩስ ትሆን ነበር። በስምንተኛው ቀን ልጁን ማስገረዝ ነበረባት። እንደምታስታውሰው መገረዝ እግዚአብሔር ለአብርሃምና ለቃል ኪዳት ሕዝብ እንደምልክት የሰጠው ሥርዓት ነው። መገረዝ ወንድ ልጅ ከቃል ኪዳት ሕዝብ መካከል እንደሆነ የሚቆጠር ሥርዓት ነው። (በሉቃስ 2:21 ላይ ማርያም ኢየሱስን እንዳስገረዘች ተጠቅሷል)። ዶክተሮችም በስምንተኛው ቀን መገረዙ ጥሩ ጊዜ መሆኑን ይገልጻሉ። በስምንተኛው ቀን ሕመሙም እስከዚህም ነው፤ ብዙም ደም አይፈሰውም የሕክም ሰውነት ቁስሉን ለማስታመም በቂ ጊዜ ያገኛል። አንዳንድ ዶክተሮች ካለመገረዝ መገረዙ ለጤንነት ጥሩ እንደሆነም ይናገራሉ። እስከ ሠላሳ ያህት ቀን የመንጸትዋ ቀን እስከሚፈጸም ድረስ ሴትየዋ ወደ ቤተ መቅደስ ገብታ ማምለክ አትችልም ነበር። አንዳንድ አብያተ ክርስቲያናት በሕፃንነት ጊዜ በማጥመቅ ልጁን ወደ እግዚአብሔር ቤተ ሰብ አስገባን ይላሉ። ይህ ነገር በአዲስ ኪዳን ውስጥ አንድ ሰው ወደ እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ እንደሚገባ የሚያስረዳው ትምህርት በደንብ ሳይገባቸው በመቅረቱ ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በሕፃንነቱ የተጠመቀ ሰው ወደ እግዚአብሔር ቤተ ሰብ ይገባል የሚል ጽሑፍ የለም። ይህ የሚሆነው አንድ ሰው ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ገል አዳኙ ሲቀበል ብቻ ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ሕፃናትን የሚያጠምቁ የአንድ ወይም የሁለት አብያተ ክርስቲያናት ስም ዘርዝር። ከዚያ ቤተ ክርስቲያን አባል ጋር ተገናኝና ለምን ሕፃናትን እንደሚያጠምቁ ጠይቁ።

የተወለደችው ሴት ከሆነች የመገረዝ ሥርዓት የለውም ነበር። በማናውቀው ምክንያት ሴትየዋ በዚህ ጊዜ ለሁለት ሳምንት ያህል ነበር እርኩስ የምትሆነው። ይህ ወንድ ልጅ ስትወልድ የምትረከሰው ቀን ዕጥፍ ነው።

የመንጸትዋ ወራትም ካለቀ በኋላ ወደ መገናኛው ድንኳን ሄዳ ሁለት መሥዋዕቶችን ታቀርብ ነበር። የመጀመሪያው የአንድ ዓመት ጠቦት የሚቃጠል መሥዋዕት ሆኖ ይቀርባል፤ ይህም መሥዋዕት ከእግዚአብሔር ጋር ኅብረት እንደገና እንዲኖራት ያደርጋል። ሁለተኛው፤ ዋና ሰው ወይም እርግብ ለጋጢአት መሥዋዕት ታቀርባለች። ይህም ከእርከስናው የሚያገዛት ነው። የእነዚህ መሥዋዕቶች አቀራረብ ቅደም ተከተል ከበፊተኛው ለየት ያለ ነው። (ያለፉትን ትምህርቶች ተመልከቱ) እናትየዋ በጣም ደሃ ከሆነች ለሚቃጠለውና ለጋጢአቱ ሁለት እርግብ ወይም ዋና ሰው ማምጣት ትችላለች። (በሉቃስ 2:22-24 ማርያም ይህንን ሕግ ጠብቃለች። ጠቦት ለማምጣት ባለመቻልዋ ነው፤ ሁለት የእርግብ ጫጮች ያመጣቸው። ይህም ደሃ እንደነበረች ይገልጻል)።

15ኛ ጥያቄ:- አንድ የኦርቶዶክስ እማኝን፣ ወንድ ልጅ መቼ እንደሚገረዝና እንደሚጠመቅ፣ ሴት ልጅ መቼ እንደምትጠመቅ ጠይቅ። ይህ የሆነበትንም ምክንያት የሚያውቅ ከሆነ ጠይቀው።

ሦስተኛ ቀን:-

የአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 13-14 ጥናት

16ኛ ጥያቄ:- በእነዚህ ሁለት ምዕራፎች ውስጥ እላያቸው ላይ ምልክት ከተገኘ የሚረክሱት ምንና ምንድን ናቸው?

17ኛ ጥያቄ:- ምልክቱ ሰውዬውን እንደሚያረክሰው ወይም እንደማ ያረክሰው ውሳኔውን መስጠት የሚገባው ማን ነው?

18ኛ ጥያቄ:- በሰዎች ላይ ሊወጡ የሚችሉ ምን ዓይነት ምልክቶች ናቸው የተዘረዘሩት?

19ኛ ጥያቄ:- አንድ ሰው ከበድ ያለ በሽታ ኖሮበት በካህኑ እርኩስ ተብሎ ከተወገዘ በኋላ ምን ማድረግ ነበረበት? (13:45-46)።

20ኛ ጥያቄ:- እርኩስ የሆነ ሰው በነፃ ወደ እሥራኤላውያን መኖሪያ ሠፈር ገብቶ ለመኖር ምን ማድረግ ነበረበት?

21ኛ ጥያቄ:- በግድግዳዎቹ ላይ የሆኑ ነገሮች በቅለው ፍጹም ቢጠረጉ የማይጸዱ ቢሆኑ ምን መደረግ ይቻላል?

አሪት ዘሌዋውያን 13-14 የተለየ ምልክት ስላላቸው ሰዎች ወይም ዕቃዎች ነው የሚያወሳው። ሰው ከሆነ ሊድን የማይችል ቁስል፣ ሽፍታ፣ ቡግንጅ፣ ቃጠሎ ወይም በጭንቅላቱ ላይ ፍንክች የመሰለ ነገር ሊሆን ይችላል። እንደ ጨርቅ ወይም የቤት ግድግዳ ያለ ነገር ከሆነ እንደ የፎፎፎር ቋቋቻ ዓይነት ነገር ሊሆን ይችላል። እነዚህ ነገሮች ያልተለመዱና ሊተላለፉ የሚችሉ ነገሮች ናቸው። ስለዚህም እግዚአብሔር በሽታ የሚያመጡትን ነገሮች የመቆጣጠር ሐላፊነት የሰጠው ለካህኑ ነው። ካህኑም በሽታ ካለው እርኩስ ይለዋል፣ ምንም ዓይነት በሽታ ከሌለው ደግሞ አይቶ ንፁህ ነው ማለት አለበት።

እነዚህ ያልተለመዱ ምልክቶች በአጠቃላይ «ለምፅ» የሚል ትርጓሜ ያለው የዕብራይስጥ ስያሜ ነው ያላቸው። በሰለጠነው ዓለም ለምፅ የሚል ስያሜ የተሰጠው አንድ በሽታ አለ። ሆኖም በዕብራይስጥ ይህን ቃል በቆዳ ላይ ወይም በሌሎች ነገሮች ያለን ምልክት ለመሰየሚያ ይጠቀምበታል። እዚህ ላይ ዛሬ የሚታየውን ለምፅ ለመጥቀስ የተፈለገ አይመስለንም ምክንያቱም ብዙ ምሁራን በጥንት ጊዜ የለምፅ በሽታ ኢትዮጵያ ውስጥ እንደተራባው ያህል እንዳልተስፋፋ ይገልጻሉ።

1. የቆዳ በሽታ ያለበትን ሰው ለመመርመር የተሰጠ መመሪያ፤ (13:1-46)

በአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 13 ላይ በቆዳ ላይ ሊወጡ የሚችሉ በሽታዎች ዝርዝር ይገኛል። ካህኑም እነዚህን በሽታዎች ለይቶ ካወቀ በኋላ አንድን ሰው እርኩስ ወይም

ንጹሕ የሚልበት መመሪያም ጭምር ተሰጥቶታል። በሽታው አደገኛ መሆኑን ካህኑን ሊያሳውቁት የሚችሉ ሁለት መመሪያዎች ነበሩ። አንደኛው፡ ካህኑ በቁስሉ ላይ የበቀለውን ጠጉር ይመለከታል። እሥራኤላውያን በሰውነታቸው ላይ ጥቁር ፀጉር ብቻ ነው ያላቸው ስለዚህ ይህ ፀጉር በድንገት ነጭ ከሆነ በሽታው አደገኛ ነው ግለት ነው። ሁለተኛው፡ ካህኑ የደዌውን ጥልቀት ይመለከት ነበር። በጣም የጠለቀ ካልሆነ አደገኛ አይደለም። በጣም የጠለቀ ከሆነ ግን በሽታው አደገኛ ነው። ሰውዬውም እርኩስ ነው። ከላይ የተጠቀሱት ሁለት ምልክቶች አንድ ሰው ካሉበት እርኩስ ነበር። ይህንንም ሰው እሥራኤላውያን ከሚኖሩበት ሠረር ያስወጡታል። ይህም የሚደረገው የሰውዬው በሽታ ወደሌሎች እንዳይዛመት ነው።

በሽታው አደገኛ ስለመሆኑ ካህኑ ጥርጣሬ ከገባው ሰውዬውን ለይተው ለላምንት ወይም ለሁለት ሳምንት ያህል ያስቀምጡታል። በዚህ ጊዜ ውስጥ ደዌው ከዳነ ወይም ካልሰፋ ካህኑ ሰውዬውን ንጹህ ነህ ይለዋል። በሽተኛውም ልብሶቹን አጥቦ ከሌላው የእሥራኤል ኅብረተሰብ ጋር ይቀላቀላል። ደዌው ከሰፋና የባሰ ከመረቀዝ ግን ካህኑ ሰውዬውን እርኩስ ነህ ይለዋል።

ካህኑ እርኩስ ነህ እርኩስ አይደለህም ብሎ ለመወሰን እንዲቀለው የተለያዩ በሽታዎች ተሰይሙለታል፡-

ሀ) ችፍታ፡- ችፍታው በሰውነቱ ላይ በሙሉ ከተሳመተ ሰውዬው ንጹህ ነው ችፍታው የሚመረቅዝና ጥልቀት ያለው ከሆነ ግን ህመምተኛው እርኩስ ነበር።

ለ) እንደ ቡግንጅ ያሉት ቁስሎች፡- የሰውዬው ደዌ ነጭ ሆኖ ከቀረ ካህኑ ይመረምረዋል። በዚያ አካባቢ ያለው ፀጉር ካነጣና ደዌው ጥልቀት ካለው ሰውዬው እርኩስ ነው። ፀጉሩና ቁስሉ ደህና ከሆኑ ንጹሕ ነው።

ሐ) ቃጠሉ፡- አንድ ሰው ተቃጥሎ የፀጉሩና የቆዳው መልክ ቢቀየር እርኩስ ይሆናል። ለተወሰነ ጊዜ ከተገለለ በኋላ ደዌው ካልሰፋ ሰውዬው ንጹሕ ይሆናል።

መ) በራሱ ላይ ደዌ ያለበት፡- አንድ ሰው በራሱ ላይ በደንብ የሚታይ ጥልቀት ያለው ደዌ ካለው እርኩስ ነው። ለተወሰነ ጊዜ ከተገለለ በኋላ ደዌው ካልሰፋ ሰውዬው ንጹሕ ይሆናል።

ሠ) ቆዳቸው ነጭ ጠቃጠቆ ያለበት፡- ይህ ጠቃጠቆ ደብዘዝ ያለ መልክ ካለው በሽተኛው እርኩስ ይሆናል።

ረ) ፀጉራቸው የሚረገፍባቸው ሰዎች፡- ቀላ ያለ ደዌ ወይም ቁስል ከሌለበት ሰውዬው ንጹሕ ነው።

ዶክተሮችና ዘመናዊ መድኃኒቶች ባልኖሩበት ወቅት፡ እግዚአብሔር የሕዝቦቹ ጤንነት የተጠበቀ እንዲሆን በቅድሚያ እነዚህን ግስጠንቀቂያዎች ሰጥቷል። እርኩስ ተብለው የሚለዩት ሰዎች ከበድ ያለ ችግር ያጋጥማቸው ነበር። ልብሶቻቸውን ይቀዳሉ፤ ፀጉራቸውን አይቆረጡም፤ ፊታቸውንም በባህሉ መሠረት ለለቅሶ ፊታቸውን እንደሚሸፍኑት ዓይነት አድርገው ይሸፍናሉ። በሰዎች ዓይን እነዚህ ሰዎች እንደ ሞተ

ሰው ነበር የሚታዩት ምክንያቱም ከሚወዷቸው ጋር እንኳን መገናኘት አይችሉምና ነው። በድንገት አንድ ንጹሕ ሰው በእነርሱ እንዳይበክል «ርኩስ ርኩስ» እያሉ በመሮህ ማስጠንቀቂያ ይሰጣሉ።

ምንም እንኳ ከኅብረተሰቡ የተገለሉ ቢሆኑም እግዚአብሔር እንደሚያድናቸው ተስፋ ያደርጉ ነበር። ከደዌያቸው ከነጹ ከእግዚአብሔር ሕዝብ ጋር እንደገና ኅብረት ይኖራቸዋል።

ወደ አዲስ ኪዳን ዞር ስንል ደግሞ ወደ ኢየሱስ መጥተው ፈውስን የሚያገኙት ብዙ ጊዜ ለምፃሞች መሆናቸውን መገንዘብ አስፈላጊ ነው። የሕይወታቸውን ጉስቁልና በመመልከት ልቡ ያዘንላቸው ነበር። ባለፉት ዓመታት ብዙ ሚስቶናውያን እንደ ለምፃሞች ከኅብረተሰቡ ለተገለሉት ሰዎች ኅዘኔታ ይሰማቸው ነበር። ክርስቲያኖች የፍቅራቸውን ጥልቀት ከኅብረተሰቡ የተገለሉትን ሰዎች በማፍቀር ሊገልጹት ይችላሉ።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በሥራቸው፣ በበሽታቸው፣ በአካላ ጎዶሉነታቸው ምክንያት ከኅብረተሰቡ የተገለሉ የአንዳንድ ሰዎች ስም ዘርዝር።

ለ) ቤተ ክርስቲያንህ ከኅብረተሰቡ ለተገለሉት ሰዎች እጁን የምትዘረጋው እንዴት ነው?

ሐ) ይህን ዓይነት ተግባር የማትፈጽም ከሆነ ቤተ ክርስቲያንህ በምን ዓይነት መንገድ ነው የኢየሱስን ምሳሌነት ተጠቅመህ እነዚህን የተገለሉ ሰዎች ልትረዳ የምትችለው?

2. በተለያዩ ዕቃዎች ላይ የሚዛመቱ በሽታዎችን ለመመርመር የሚያስችሉ መመሪያዎች! (13:47-59)

ያልተጠበቀ ምልክት በአንድ በቤት ግድግዳ ላይ በእንዛ ላይ ወይም በጨርቅ ላይ ቢታይ ካህኑ ልክ እንደ ቶዳ በሽታው ጊዜ እርኩስነቱን ለመናገር ተመሳሳይ እርምጃዎችን ይወስዳል። በመጀመሪያ ካህኑ ምልክቱን በደንብ ይመለከታል። የሚሰፋ ዓይነት ነገር መስሉ ከታየው ካህኑ ለአንድ ሳምንት ያህል ለማረጋገጥ ይዘጋበታል። የሚሰፋ ሆኖ ከተገኘ ዕቃው ይቃጠል ነበር። የማይሰፋ ከሆነ ግን ታጥቦ እንደገና ለሳምንት ያህል ይዘጋበት ነበር። በዚህ ጊዜ ውስጥ ደግሞ ምልክቱ ሙሉ በሙሉ ካልጠፋ ዕቃው እንደ እርኩስ ነገር ተቆጥሮ ይቃጠል ነበር። ምልክቱ ከጠፋ ዕቃው እንደ ንጹህ ይቆጠራል።

23ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በጨርቅ ላይ ወይም በቶዳ ላይ እንደዚህ ዓይነት ምልክት አጋጥሞህ ያውቃል?

ለ) ምልክቱን ለማጥፋት ምን ተጠቀምክ?

ምንም እንኳ ዛሬ እንደ ቋቋቻ የመሳሰሉትን ነገሮች የሚያጠፋ መድኃኒት ቢኖርም በብሉይ ኪዳን ዘመን ግን የለም ነበር። አንድ ቋቋቻ ልብስ ላይ ከወጣ ወደ ቤት ሁሉ መዛመት ብቻ ሳይሆን ከአንዱ ቤት ወደ ሌላው ቤት በቀላሉ ሊዛመት ይችላል። ስለዚህም እግዚአብሔር እነዚህን ማስጠንቀቂያዎች የሰጠው እሥራኤሎችን ለመጨቀን

ሳይሆን እነርሱ እንዲጠበቁና እንዲጠቀሙ ነው። እግዚአብሔር በእርግጥ የምሕረት አምላክ ነው፤ ፍላጎቶቻችንንም በሙሉ ያሟላል።

24ኛ ጥያቄ፡- ለእኛ ጥቅምና ጥበቃ ተብለው ዛሬ እንድንጠብቃቸው በእግዚአብሔር የተደነገጉ አንዳንድ ሕጎችን ልትሰይም ትችላላህ?

25ኛ ጥያቄ፡- ካለፈው ትምህርት፣ ጤንነታችንን በመጠበቅ ረገድ ልታገኘው የምትችለውን ትምህርት በዝርዝር ዳፍ።

አራተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልሰና ለመወያየት ሰጠውትን ጥያቄዎች መልክትክት አድርገህ ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልሰና ለሳምንታዊው ስብሰባ ዝግጅት አድርግ።

ሳምንታዊው ስብሰባ፡-

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. የትምህርቱ ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ፡-

ሀ) 1. የተለያዩ የክርስትና ሃይማኖት ክፍሎች ሊጠብቋቸው የሚፈልጉትን የብሉይ ኪዳን ሕግ በዝርዝር ዳፍ። (ለምሳሌ አርቶዶክስ፣ ሰባተኛ ቀን አድቬንቲስት ወዘተ...)።

2. እነዚህን ሕጎች የሚጠብቁት ለምንድን ነው?

3. እነዚህን ሕጎች ለምንድን ነው የማትጠብቀው ብለው ቢጠይቁ እንዴት አድርገህ ነው ልትመልሳቸው የሚገባህ?

ለ) እግዚአብሔርን አፍቅሩና ሰዎችን አፍቅሩ የሚሉትን ሕጎች ከጠበቁ፣ አሥርቱን ትዕዛዛት እንዳሟላን የሚቆጠረው እንዴት ነው?

ሐ) 1. የብሉይ ኪዳንን ሕጎች ለመጠበቅ ስንል የምግብ ሕጎችን ብንጠብቅ በባላችን መሠረት አትብሉ የተባለውን ነገር ብንጠብቅ ልዩነቱ ምንድን ነው?

2. አንዳንድ የባህላችንን ተዕዛዞች ከእግዚአብሔር ሕግ ጋር የምናመሳሰለው እንዴት ነው?

3. እኛ ከምንበላው የምግብ ዓይነት ለየት ያለ የምግብ (ለምሳሌ፡ አግማን፣ ግመልን ወዘተ...) የሚበሉትን ሰዎች በምን ዓይነት አመለካከት ነው የምናያቸው? ይህ ትክክል ነው?

መ) 1. እንደ እግዚአብሔር ሕዝቦች እሥራኤላውያን መለያቸውን በገሃድ ያሳዩት እንዴት ነው?

2. እንደ እግዚአብሔር ሕዝቦች መለያቸውን ዛሬ የምናሳየው እንዴት ነው?

3. መለየታችንን የሚያሳዩ አንዳንድ ዋና ዋና የሆኑ መንፈሳዊ ነገሮች ምንድን ናቸው?

ሠ) 1. የሕዝቦችን ጤንነት በተመለከተ እግዚአብሔር ሕግጋትን የሰጠው ለምንድን ነው?

2. ከእነዚህ ሕግጋት ልንግርና በተግባር ልንገልፀው የምንችለው ነገር ምንድን ነው?

ረ) 1. በኢትዮጵያ ውስጥ ከጎብረተሰቡ የተገለሉ አንዳንድ ጎሳዎች ምንድን ናቸው?

2. በጎብረተሰቡ ለተገለሉ ሰዎች ቤተ ክርስቲያንን የእግዚአብሔርን የፍቅር ኃይል የምታሳየው እንዴት ነው?

3. ለእነዚህ ሰዎች የምታሳየውን ፍቅር ቤተ ክርስቲያን በምን ዓይነት መንገድ ልታሻሽለው ትችላለች?

5. ፀሎት

ትምህርት አምስት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 14-16

የመጀመሪያ ቀን: -

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 14-15

ባለፈው ሳምንት አንድን ሰው ንጹሕ ወይም እርኩስ የሚያሰኙ የተለያዩ የብሉይ ኪዳን ሕግጋትን በማጥናት ነበር ያሳለፍነው። ከእነዚህ ብዙዎቹ እንደ መግደልና ግመንዘር የግብረ ገብነት ተላላፊ ኃጢአቶች ባይሆኑም እንደ ኃጢአት ምሳሌዎች በመሆን መገናኛውን ድንኳን እንደሚያቆሹሩ ዓይነት ሆነው ሊገለጹ ይችላሉ። እግዚአብሔር ሕዝቡ ኃጢአተኛ እንደሆነና መንፈሳዊ መንጻት እንደሚያስፈልገው ያሳይ የነበረው በበሽታ ነው።

ባለፈው ሳምንት መጨረሻም ካህኑ በሰው ላይ ወይም በዕቃ ላይ ያለውን ምልክት መርምሮ እንዴት እርኩስ ነው ወይም እርኩስ አይደለም እንደሚል ተመልክተናል። ዛሬ አንድ እርኩስ ሰው ወይም ነገር እንዴት መንጻት እንደሚችል (ዘሌዋ. 14) ምን ዓይነት ወሲባዊ ግንኙነቶች እንደሚያረክሱ (ዘሌዋ. 15) እንመለከታለን። በተቀረው የሳምንቱ ቀናት ደግሞ በአይሁዳውያን ዘንድ እንደ ዋነኛ መንፈሳዊ ክብረ በዓል የሚቆጠረውን የስርየትን ቀን እናጠናለን።

ምንም እንኳ አንድ ሰው የሥጋ ደዌ ኖሮበት ከጎብረተሰቡ ቢገለልም ከዚህ በሽታው ሲነጻ ወደ ጎብረተሰቡ ተቀላቅሎ ይገባ የነበረው አንድ የተወሰነ የመንፃት ሥርዓትን ተከትሎ ነበር። እግዚአብሔር የምሕረት አምላክ ነው። ኃጢአተኞች መንገዱን መከተል ፈልገው ከእርሱ ጋር እንደገና ጎብረት ቢኖራቸው ፈቃደኛ ነው። እርኩስ ነው ተብሎ

ግንባሉ በጣም ቀላል ነበረ፤ ከእግዚአብሔርና ከሰው ጋር እንደገና ኅብረት የመፍጠሩ ሂደት ደግሞ ከበድ ያለ ነበር። በኃጢአት ውስጥ መውደቱ ለእኛ ቀላል ቢሆንም ከወደቅን በኋላ የምንመለስበት መንገድ ደግሞ ከባድ ይመስላል። ኃጢአት ከመሥራት ይልቅ ይቅርታ መጠየቁ ነው የሚከብደው።

1ኛ ጥያቄ፡- ብዙውን ጊዜ በኃጢአት መውደቅ ንስሐ ከመግባት ይልቅ ቀለል የሚለው እንዴት ነው? ምሳሌዎች ስጥ።

1. የአንድ ሰው ከግይዳ በሽታ መዳን ወይም መንጻት (ዘሌዋ. 14: 1-32)

* አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 14 አንብብና ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ስጥ።

2ኛ ጥያቄ፡- አንድ ከለምፁ የነፃ ሰው ለመጀመሪያው ሥርዓት ያቀርባቸው የነበሩ አራት ነገሮች ምን ምን ናቸው?

3ኛ ጥያቄ፡- ከለምፁ የነጻው ሰው ለመጨረሻው መንጻት እንዲደርስ ለእግዚአብሔር ግቅረብ የነበረበት አራት የመሥዋዕት ዓይነቶች ምን ምን ናቸው?

4ኛ ጥያቄ፡- ለበደል መሥዋዕት የፈሰሰውን ደም ካህኑ ምን ያደርገው ነበር?

5ኛ ጥያቄ፡- አንድ ሰው ድሃ ከመሆኑ የተነሣ አስፈላጊውን መሥዋዕት ግቅረብ ካልቻለ እግዚአብሔር ምን ዓይነት አግራጮች ነበር የሰጠው?

6ኛ ጥያቄ፡- በአንድ እሥራኤላዊ ቤት ውስጥ የለምፅ ደጃን የሚያመጣው ማነው? (14: 34)

7ኛ ጥያቄ፡- አንድ ቤት ከነፃ በኋላ እንደገና ቢረከስና ደጃው ቢመለስበት የሚነፃው እንዴት ነው?

አንድ የረከሰ ሰው ከማኅበረሰቡ ጋር እንደገና ኅብረት የሚኖረው ከበሽታው ሲነፃ ነው። ወደ ኅብረተሰቡ የሚመለስበት እራሱን የቻለ ሥርዓት አለው። ይህም ሥርዓት በደረጃ ነው የሚካሄደው።

የመጀመሪያው ደረጃ የሚከናወነው ሕዝቡ ከሚኖርበት ክልል በገዴታ ተገልሶ በሽተኛው በሚኖርበት ሥፍራ ነው። ካህኑም ይህ ሰው የሚኖርበት ሥፍራ ድረስ መጥቶ እውነት ሰውዬው ከበሽታው ነፅቶ እንደሆነ ይመለከታል። መንፃቱ ከተረጋገጠም የሰውዬው ዘመዶችንና ወዳጆች አራት ነገሮችን ያመጡ ነበር። እነዚህም ሁለት ንጹህ እርግቦች ከነሕይወታቸው፣ የዝግባ እንጨት ቀይ ግምጃና ሂሶጵ ናቸው። በመጀመሪያ ከወፍቱ አንዱ ትገደልና ደሟ ንጹህ ውኃ በያዘ ሸክላ ውስጥ ይጠራቀማል። ከዚያም ሁለተኛዋ ወፍ የዝግባው እንጨት ቀይ ግምጃና ሂሶጵ በመጀመሪያዋ ወፍ ደም ውስጥ ይነከራሉ። የተፈወሰውም ሰው በደሙ ሰባት ጊዜ ይረጭና ንጹህ ነህ ይባላል። የዝግባው እንጨት፣ ቀይ ግምጃና ሂሶጵ ምን እንደሚያመለክቱ ትርጉማቸውን እናውቅም። ነገር ግን በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መንፃትን በተመለከተ የሚጠቀሱ ነገሮች ናቸው፤ (መዝ. (51): 7)። ሕያው የሆነችው ወፍ ትለቀቃለች። ይህም በሽታው ሰውዬውን እንደለቀቀውና እንደነጻ የሚያመለክት ነው። ከዚህም በኋላ ሰውዬው ልብሱን ያጥባል፤

ሰውነቱን ይታጠባል ፀጉሩንም ይላጫል። ይህን ካደረገ በኋላ ወደ መኖሪያው ሥፍራ ገብቶ እንዲኖር ይፈቀድለታል። ይህም ቢሆን ግን ይኖር የነበረው ከድንኳኑ ውጭ ነው፤ ምክንያቱም የመንጻቱ ሥርዓት ስላላለቀ ነው።

ሁለተኛው ደረጃ በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ነው የሚካሄደው። ከላምንት በኋላ ሰውዬው እንደገና ይላጭና እራሱን ለመንፃቱ ሥነ-ሥርዓት ያዘጋጃል። በዚህም ጊዜ አራት የተለያዩ መስዋዕቶችን ያቀርባል። እነዚህም የእህል ቁርባን፣ የበደል መስዋዕት፣ የጋጢአት መስዋዕትና የሚቃጠል መስዋዕት ናቸው። የማይቀርበው የሠላሙ መስዋዕት ብቻ ነበር። እነዚህን መስዋዕቶች ካሟላ በኋላ ሰውዬው ከእሥራኤል ሕዝብና ከእግዚአብሔር ጋር ያለውን ኅብረት ያድሳል። በመጀመሪያ የሚሠዋው የበደል መስዋዕት ነው። ደሙ በማጠራቀሚያ ውስጥ ከተጠራቀመ በኋላ በሰውዬው ቀኝ ጀሮ ጫፍ፣ በቀኝ እጁ አውራ ጣትና በቀኝ እግሩ አውራ ጣት ላይ ይረጫል። ይህ ሥርዓት ሰውዬው የእግዚአብሔርን ቃል እንደሚሰማ፣ የእግዚአብሔርን ፍቃድ እንደሚፈጽምና የእግዚአብሔርን መንገድ እንደሚከተል የሚያመለክት ነው። (ይህ ልክ ካህኑ ለከህነት ዕጩ እንደሚሆንበት ዓይነት ሥርዓት ነው፤ እራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 8)። እግዚአብሔር በሚገኝበት ቅዱስ ቦታ አቅጣጫ ሰባት ጊዜ ዘይት ይረጫል። ካህኑ ከዘይቱ ወስዶ በሰውዬው በቀኝ ጀሮ ጫፍ በቀኝ እጁ አውራ ጣትና በቀኝ እግሩ አውራ ጣት ላይ ያደርጋል። በመጨረሻም የሚነፃው ሰውዬ ራስ ላይ የተቀረውን ዘይት ያደርግበታል። የሚቃጠለውንና የጋጢአቱን መስዋዕት ካቀረበ በኋላ ሰውዬው በመንፈስም ሆነ በሥጋ የነጻ ይሆናል። ይህም ስለሆነ ከእሥራኤል ሕዝብና ከእግዚአብሔር ጋር ሙሉ በሙሉ ኅብረት ይኖረዋል። ሰውዬው ደሃ ከሆነ ግቅረብ የነበረበትን ሁለት ጠበት በእርግብ መቀየር ይችላል ነበር።

2. በለምዕ ደዌ የረከሰ ቤት የሚነፃበት መንገድ (እራት ዘሌዋውያን 14:33-56)

ከርኩሰት መንፃት የነበረባቸው ሰዎች ብቻ አልነበሩም፤ ንብረቶቻቸው ሊረከሱ ስለሚችሉ ንብረቶቻቸውም መንጻት ነበረባቸው። በሽታንና ደዌን በንብረት ላይ የሚያደርግ እግዚአብሔር ነው፤ (14:34)። ካህኑ በቤቱ ውስጥ ደዌ እንዳለ ሲነገረው እንደተለመደው ቤቱ ንጹሕ መሆኑን ወይም አለመሆኑን ያረጋግጣል። በመጀመሪያም በደዌው ያልተነካው የቤቱ ዕቃ በሙሉ ይወጣል። ከዚያም ቤቱን በደንብ ከተመለከተ በኋላ ለላምንት ይዘጋዋል። በመጨረሻም ደዌው ተዛምቶ እንደሆነ ከፍቶ ይመለከታል። ከተዛመተ ደዌ ያለባቸው ድንጋዮች ከቤቱ ይፈርሱና ወደ ውጭ ተተላው እንዲወጡና እንዲወድሙ ይደረጋል። ቤቱንም ያስፍቀውና እንደገና በአዲስ ጭቃ ያስመርገዋል። ደዌው ዳግመኛ ቢመለስና ቢሥፋፋ ቤቱን በጠቅላላ ያወድሙታል። ቤቱ በካህኑ ከተዘጋ በኋላ ውስጡ የሚገባ ሰው በሙሉ እርኩስ ይሆን ነበር።

ዳግመኛ ከተመረጠ በኋላ ደዌው ካልተዛመተ የመንፃቱ ሥርዓት ይካሄድ ነበር። አሁንም ቤቱን ለማንጻት ሁለት ወፎች የዝግባ እንጨት፣ ቀይ ገምጃና ሂሶጽ ነበር የሚጠቀሙት። ከመኖሪያው ሥፍራ ተገልሎ የተፈወሰው ሰው የሚነጻበትን ዓይነት

ሥርዓት በመከተል ነበር ቤቱ የሚነጻው። ሆኖም ለቤቱ ተብሎ የሚቀርብ መሥዋዕት አልነበረም።

እነዚህን በጥንቃቄ የተዘጋጁ ግስጠንቀቂያዎች በመጠቀም ነበር እግዚአብሔር በመኖሪያው ሥፍራ በሽታ እንዳይዛመት ያደርግ የነበረው። ለእሥራኤል ሕዝቦች ደጃና በሽታ የኃጢአት ምልክቶች እንደሆኑ በግልጽ አሳይቷቸዋል። የእግዚአብሔር ምኞት ንጹሕ ሕዝብ እንዲሆኑ ነው። እርኩሰትና የኃጢአት ንዚኪ ያለበትን ግንኛውንም ነገር በጥንቃቄ ግስጠግድ ነበረባቸው አለበለዚያ ያ ነገር ይዛመታል። ልክ እንደዚሁ በሕይወታችን ውስጥ ወይም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለ ኃጢአት በጣም አሳሳቢ ነው። በጥንቃቄ ወዲያውኑ ሊወገድ ይገባል፤ አለበለዚያ ተዛምቶ ለሌሎች ሰዎች ጠንቅ ሊሆን ይችላል። በሕይወታችንና በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ ያለውን ኃጢአት ባናስወግድ የኃጢአት ፍሬ ይዛመትና የቤተ ክርስቲያንን ቅድስና ያጠፋል።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ያልታወቀ ኃጢአት የሕይወትህን ወይም የቤተ ክርስቲያንህን ቅድስናና ምሥክርነት የሚያጎድረው እንዴት ነው?

ለ) ኃጢአት ሲያንሰራራ እንደሚያስወግዱልን እርግጠኞች ሆነን የምንወስዳቸው እርምጃዎች ምን ምንድን ናቸው?

እራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 15 ከወንዶችና ሴቶች ብልቶች ውስጥ ስለሚወጡ ፈሳሾች ይናገራል። ይህን ምዕራፍ አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

9ኛ ጥያቄ፡- ከወንዶችና ከሴቶች በሚወጣው ፈሳሽ ምክንያት የሚረከቡት ነገሮች ምንድን ናቸው?

10ኛ ጥያቄ፡- ከሴቶች ወይም ከወንዶች የሚወጡት ሁለቱ ዓይነት ፈሳሾች ልዩነታቸው ምንድን ነው?

11ኛ ጥያቄ፡- ለግያዳርጡ ፈሳሾች ይደረግ የነበረው የመንጻት ሥርዓት ምን ዓይነት ነው?

1. ከወንዶች የሚወጡ ያልተለመዱ ፈሳሾች (እራት ዘሌዋ. 15:1-15)

በዚህ ክፍል ትኩረት የሚሰጠውና ከወንዶች ብልቶች ውስጥ ስለሚወጡ ያልተለመዱ ፈሳሾች ነው። ሰውዬው የግያዳርጥ የአባላዘር ብሽታ ካለው፣ በሽታው እስካልቆመ ድረስ እርኩስ ይባል ነበር። ሰውዬው የሚነካቸውን ነገሮች በተመለከተ ጥብቅ የሆኑ ግስጠንቀቂያዎች ተደንገገዋል። ሰውዬው የሚተኛበት አለጋ እርኩስ ይሆን ነበር። ሰውዬውን የሚነካ ሰው ወይም ሰውዬው የነካውን ግንኛውንም ነገር የሚነካ ሁሉ እርኩስ ይሆናል። ልብሱንና ሰውነቱን ካጠበና ከታጠበም በኋላ ለአንድ ቀን ያህል የረከሰ ይሆናል። ከሸከላ የተሠራ ግንኛውም ነገር መጥፋት ነበረበት። ሌሎች ዕቃዎችን ገን በውሃ ካጠቧቸው በኋላ እንደገና ሊገለገሉባቸው ይችላሉ።

እንደገና እግዚአብሔር ለሕዝቡ የሚያደርገውን እንክብካቤ እንመለከታለን። እግዚአብሔር በሽታ በእሥራኤል ሕዝቦች መካከል እንዳይዛመት ይቆጣጠር ነበር። እንደ ቂጥን፣ ጨብጥ፣ ኤድስ የመሳሰሉት የአባላዘር በሽታዎች በቀላሉ የሚተላለፉ

ናቸው። እነዚህ በሽታዎች በተለይ የሚተላለፉት፡- ሰዎች ካገቧቸው ጋር ብቻ ወሲባዊ ግንኙነት እንዲያደርጉ የሚደነግገውን የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ሳይጠብቁ ሲቀሩ ነው። እግዚአብሔር እነዚህን መመሪያዎች የደነገገው እሥራኤላውያን አንዱ ለሌላው በሽታን ከማስተላለፍ እንዲጠበቁ ለማድረግ ነው።

ፈላሽ ነገር ያለበት ሰው ከፈላሹ ሲነሳ ለሰባት ቀን ያህል ይቆይና ልብሱንና ሰውነቱን ያጥባል። በስምንተኛው ቀን ሁለት ዋናሶች ወይም የርግብ ጫፎቶችን እንደ ኃጢአትና እንደሚቃጠለው መሥዋዕት አድርጎ ለእግዚአብሔር ያቀርባል። በዚህም ጊዜ ሙሉ ለሙሉ ይነፃል። እግዚአብሔርንም መገናኛው ድንኳን ድረስ በመሄድ ሊያመልክ ይችላል።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አስፈላጊ ጥንቃቄ ካልተወሰደ በቀላሉ ቶሎ ሊዛመቱ የሚችሉ ዛሬ በዓለማችን ውስጥ የሚገኙ የተለያዩ የአባላዘር በሽታዎችን ዘርዝር። ለ) እነዚህ በሽታዎች እንዳይዛመቱ ቤተ ክርስቲያን ለአባላቷ ልትነግራቸው የምትችለው ምንድን ነው?

2. ከወንዶች የሚወጡ የተለመዱ ፈላሾች (አሪት ዘሌ. 15: 16-18)

አንድ ሰው ዘሩ ቢፈስ እርሱና ዘሩ የነካው ማንኛውም ነገር እስከ ማታ ድረስ እርኩስ ይሆናሉ። ዘሩ የነካውን ማንኛውንም ነገርና ገላውን መታጠብ ነበረበት። እንዲሁም ከሴት ጋር ግንኙነት ሲያደርግም መታጠብ ነበረበት። ሁለቱም ገላቸውን ይታጠባሉ፤ እስከማታም ድረስ እርኩስ ይሆናሉ። ለዚህ ዓይነቱ ፈላሽ መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልገም።

የረከሱ ነገሮች በውሃ ይታጠቡ ብሎ እግዚአብሔር ስንቴ እንዳዘዘ ማስተዋሉ ጠቃሚ ነው። ሳይንቲስቶች ገላቸውንና ልብሳቸውን ቶሎ ቶሎ የሚያጥቡ ሰዎች ከማያጥቡ ሰዎች ይበልጥ ጤናማዎች እንደሆኑ ይናገራሉ። እግዚአብሔር ለአይሁዳውያን የሰጣቸውን መመሪያዎች በመከተል እራሳችንን፣ ልጆቻችንንና ልብሶቻችንን በየጊዜው ማጠብ ይኖርብናል። በእነዚህም መመሪያዎች ስንታዝ እግዚአብሔር ጤንነታችንን ይጠብቅልናል።

3. ከሴቶች የሚወጡ የተለመዱ ፈላሾች (አሪት ዘሌዋ. 15: 19-24)

አንዲት ሴት በወር አበባዋ ወቅት በሥርዓቱ መሠረት እርኩስ ነበረች። እርሷን የነካት ሰው ወይም እርሷ የነካችው ነገር በሙሉ የረከሰ ይሆን ነበር። እርሷን የነካት ልብሱንና ገላውን ማጠብ ነበረበት፤ እስከ ማታም ድረስ እርኩስ ነበር።

በወር አበባዋ ወቅት ከሷ ጋር ግንኙነት የሚያደርግ ሰው ለሰባት ቀን ያህል እርኩስ ይሆን ነበር። በዚህ ወቅት ማንም ሰው ከእርሷ ጋር ወሲባዊ ግንኙነት እንዲያደርግ አይፈቀድለትም። ከሰባት ቀን በኋላም እርሷ ትነጻለች፤ ለዚህም መሥዋዕት ማቅረብ አያስፈልጋትም።

4. ከሴቶች የሚወጡ ያልተለመዱ ፈላሾች (አሪት ዘሌዋ. 15: 25-30)

ሴቷም የወር አበባዋ ካለመቆም ቢፈስ ወይም ከወር አበባዋ ሌላ ያለተለመደ የግያጃርጥ ደም ቢፈላት ደሙ እስኪያቆም ድረስ የረከሰች ትሆናለች። እንደ ወር አበባዋ ጊዜ ራስዋም ሆነች የነሳቸው ነገር በሙሉ የረከሰ ይሆናል። ሕመሙ ከለቀቃት ከሰባት ቀንም በኋላ ሴትዮዋ ንጹሕ ትሆናለች። በስምንተኛውም ቀን ያልተለመደ ፈላሽ የሚፈሰውን ሰውዬ ዓይነት ሥርዓት ተከትላ በመገናኛው ድንኳን መሥዋዕቶችዋን ታቀርባለች።

ምንም እንኳ እግዚአብሔር ይህን ሕግ ለእሥራኤል ልጆች የሰጠበትን ምክንያት ባናውቅም እነዚህ ሕግጋት እንደገና ስለ እግዚአብሔር ባህርይ ቅድስናና ሕዝቡ ቅዱሳን እንዲሆኑ ምኞቱን ያሳዩናል። እነዚህ ሥጋዊ የሆኑ እክሎች ኃጢአት አልነበሩም። እንዲያው ኃጢአት በሕይወታቸው ውስጥ የሚያስከትለውን ነገር እንዲያስተውሉ የሚያደርጓቸው ነገሮች ናቸው። ያልተለመደ የሆነ ነገር ሊቆጣጠሩትም የግደችሉት ነገር በሙሉ የመጣው ከአዳም እና ሔዋን ውድቀት ስለሆነ የኃጢአት ምላሴ ነው። ኃጢአትና ርኩሰት ከሰዎች አዕምሮ መቼም ቢሆን የግደጠፉ ነገሮች ናቸው። ለዚህም ነው በሥርዓቱ መሠረት ንጽሕናቸውን እንዲጠብቁ እግዚአብሔር የሚያስጠነቅቃቸው በሥርዓቱ መሠረት ንጹሕ ያልሆነ ሰው ወደ መገናኛው ድንኳን ቢገባ ሕያውና ቅዱስ የሆነው አምላክ የሚኖርበትን ሥፍራ ነበር የሚያበላሽው። እርኩስነታቸው የእግዚአብሔር ፍርድ በላያቸው እንዲሆን ያደርጋል፡ (15:31)። እግዚአብሔር ከሰጣቸው ትዕዛዝ እሥራኤላውያን ፈቀቅ ቢሉ በእርሱ ዐይን እንደ ኃጢአተኞች ነበር የሚቆጠሩት።

በአዲስ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር የኃጢአት ውጫዊ ምልክት በሆኑ ነገሮች ላይ አያተኩርም። ትኩረት የሚሰጠው ግን በሰው ልብ ላይ ነው። ኢየሱስ እንዲህ ይላል «ከውስጥ ከሰው ልብ የሚወጣ ክፉ ሐሳብ፣ ዝሙት፣ መስረት፣ መግደል፣ ምንዝርነት፣ መጎምጀት፣ ክፋት፣ ተንኮል፣ መዳራት፣ ምቀኝነት፣ ስድብ፣ ትዕቢት፣ ስንፍና፣ ናቸውና! ይህ ክፉው ሁሉ ከውስጥ ይወጣል ሰውንም ያረክሰዋል»፤ (ማር. 7: 14-23)። በኃጢአት መውደቅ ምን ያህል ቀላል እንደሆነ መገንዘብ ይኖርብናል። ኃጢአትና የሚያስከትላቸው ችግሮች በሙሉ በአጠገባችን እንዳሉም መገንዘብ አለብን። የእግዚአብሔር ልጆች እንደመሆናችን መጠን ከኃጢአት ነጽተን መኖር አለብን። ኃጢአት በሕይወታችን ውስጥ ሲያልፍ ወዲያውኑ መናዘዝና መንፃት ይኖርብናል። አለበለዚያ ከሕያው አምላክ ጋር ያለን ግንኙነት ይበላሻል በዚህም ምክንያት የእግዚአብሔርን የተግሣፅ በትር ሊያጋጥመን ይችላል። ኃጢአታችን በአካባቢያችን ያሉትንም ሁሉ ቤተሰባችንን ልጆቻችንን ቤተክርስቲያናችንን አካባቢ ያሉትን ወዳጆቻችንን ወዘተ ይበክላል።

13ኛ ጥያቄ፡- ለአንድ አፍታ ሕይወትህን መርምርና ያረክሰህ ኃጢአት እንዳለ እይ።

ሁለተኛ ቀን፡ -

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 16

ዛሬ በእሥራኤል ሕዝብ ዘንድ በጣም ትልቅ መንፈሳዊ ክብረ በዓል ስለሆነው ስለ ስርየት ቀን እንመለከታለን። እኛ የኢየሱስን የልደት ቀንና ፋሲካን እንደምናከብር ሁሉ አይሁዳውያንም እግዚአብሔርን በተለየ መልክ የሚያመልኩባቸው ቀናት ነበሯቸው።

14ኛ ጥያቄ፡ - መንፈሳዊ የሆኑ በዓላቶች ለእግዚአብሔር ያለንን አምልኮ በተመለከተ የሚጠቅሙን ለምንድን ነው?

እንደምታስታውሰው እግዚአብሔርን ባለመታዘዛቸው ምክንያት ሁለቱ የእርን ልጆች በሞቱበት ጊዜ እግዚአብሔር እርንን የካህናት አንዱ ኃላፊነት ለሕዝቡ ንጹሕ የሆነውንና እርኩስ የሆነውን ነገር ግላወቅ እንደሆነ ነግሮታል፤ (አሪት ዘሌዋ. 10: 10)። አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 11-15 ያለው ንጹሕ እና እርኩስ የሆኑትን ነገሮች በዝርዝር ይገልጻል። በዚያኑ የእርን ሁለቱ ልጆች በሞቱበት ዕለት እግዚአብሔር የእርሱ ክብር ወደሚቀመጥበት ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ ካህኑ መቼ መግባት እንደሚችል የተለየ መመሪያ ሰጥቷል፤ (አሪት ዘሌዋ. 16: 1)። እግዚአብሔር የሚገኝበትን ቦታ መግባት የሚችለው ሊቀ ካህኑ ብቻ ሲሆን የሚገባውም በዓመት አንዴ በሚከበረው የስርየት ቀን ብቻ እንደሆነ እንመለከታለን። ሌላ ሰው ከገባ ግን፤ ልክ እንደ ናዳብና አብድዬ ይሞት ነበር። የስርየት ቀን ዓላማ በመጀመሪያ የእሥራኤልን ሕዝብ ከኃጢአት ማንጻት ሲሆን ሁለተኛ ደግሞ በዚያ የአምልኮ ዓመት ወቅት ቤተ መቅደሱ ረከሶ እንደሆነ ለማንጻት ነው።

* ዘሌዋ. 16 አንብብና ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ስጥ

15ኛ ጥያቄ፡ - ለስርየት ቀን ሥርዓት እራሱን ዝግጁ ለማድረግ እርን ያደርግ የነበረው ዝግጅት ምን ነበር?

16ኛ ጥያቄ፡ - እርን ለራሱ ወይፈን ማምጣት የነበረበት ለምንድን ነው?

17ኛ ጥያቄ፡ - እርን በወይፈኑ ደም ምን ነበር የሚያደርገው?

18ኛ ጥያቄ፡ - እርን ለኃጢአት መሥዋዕት በሚቀርበው የአውራ ፍየል ደም ምን ያደርግ ነበር?

19ኛ ጥያቄ፡ - ሕዝቡ ለኃጢአት መሥዋዕት ያመጣው ሁለተኛው የአውራ ፍየል ምን ነበር የሚደረገው?

20ኛ ጥያቄ፡ - የሁለተኛው አውራ ፍየል የቀረበበት ዓላማ ምን ነበር? (ከቁጥር 21-22)

21ኛ ጥያቄ፡ - በስርየት ቀን የእሥራኤል ሕዝብ ማድረግ የሚገባው ነገር ምን ምን ነበር?

የሰርየት ቀን ዓላማ የእያንዳንዱን እሥራኤላዊ ኃጢአት ግንኙነት ሳይሆን የእሥራኤል ሕዝብ በአጠቃላይ የሚነጻበት ጊዜ ነው። የነገሥታት ንጉሥ የሆነው እግዚአብሔር ዙፋን ይገኝበት ወደነበረው ቅድስተ ቅዱሳን እንደት መግባት እንደሚችል ገልጽ የሆነውን መመሪያ እግዚአብሔር ለሙሴ ሰጥቶታል። ይህንንም ያደረገው እግዚአብሔር የሚኖርበት ሥፍራ ቅዱስ በመሆኑ ነው። እንደምታስታውሰውም እግዚአብሔር ሕዝቡን ተገናኝቶ የሚናገራቸው በታቦት ላይ ተቀምጦ እንደሚሆን ቃል ገብቶላቸዋል፤ (ኦሪት ዘጸአት 25: 21-22)። ግንኛውም ሰው የተጠቀሰውን ሥርዓት ሳይከተል ወደ ቅድስተ ቅዱሳን የገባ እንደ ናዳብና አብድዩ ይገደላል። ምንም እንኳን ለአይሁዳውያን በጣም ትልቅ የሃይማኖት ክብረ በዓል ቢሆንም ከሙሴ የሕግ መጻሕፍት ውጪ በመጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ጊዜ ተጠቅሶ አናገኘውም።

22ኛ ጥያቄ፡- «የሰርየት ቀን» የሚለውን ቃል በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ተመልከትና በዚያ ቀን የሚደረጉትን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

በሰርየት ቀን የነበረው ሥርዓት የሚከተለው ነው፡-

1. በመገናኛው ድንኳን ውጪኛ ገቢ በሚገኘው የነሐስ ሳሕን ላይ ሊቀ ካህኑ ይታጠባል። በተለምዶ ያሸበረቀውን የሊቀ ካህኑን ልብሱን ያወልቅና ሉሌዎች የሚያደርጉትን ዓይነት ልብስ ይለብላል። መላእክትና ጻድቃን ሰግዕታት እግዚአብሔርን ሲያገለግሉ ይህን ዓይነት ልብስ እንደሚለብሱ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል፤ (ትንቢተ ሕዝቅኤል 9: 2-3፣ ትንቢተ ዳንኤል 12: 6-7፣ ራዕይ 19: 8)።
2. ለራሱና ለሌሎቹ ካህናት የኃጢአት መሥዋዕት አድርጎ የሚያቀርበውን ወደፊት ይዞ በነሐስ ወደተሠራው መሠዊያ አካባቢ ይቀርባል። ተጥሎም ወደፊትን ይገድልና ደሙን በሳሕን ውስጥ ያጠራቅማል።
3. በነሐሱ መሠዊያ አካባቢ ከሚገኘው ከሰል ትንሽ ወስዶ ጽናጽል ውስጥ ይከታል። ጽናጽሉንም ይዞ ቅድስተ ቅዱሳኑን ከቅዱሱ ቦታ ወደሚለየው መጋረጃ ድረስ ይሄዳል። በዚህም ቦታ ላይ ሁለት እፍኝ ዕጣን በጽናጽሉ ውስጥ ይጨምራል። የዕጣኑ ጭስ ሊቀ ካህኑ ታቦቱን ግየት እስኪያቅተው ድረስ በደንብ መጨስ ነበረበት።
4. ወደ ውጭ ወጥቶ ደሙን ያጠራቀመበትን ሳሕን ይዞ ይገባና ደሙን በታቦቱ ላይ እና በሰርየት ከዳን ላይ ይረጫል። የሥርየት ከዳን ተብሎ የተሠየመው የታቦቱ ከዳን በመሆኑና እዚህ ከዳን ላይ የእግዚአብሔር ክብር በመኖሩ ነው። በእግዚአብሔር ፊት ይህ ደም ሲረጭ የካህናቱና የሕዝቡ ኃጢአት ይሸፈናል፤ እግዚአብሔርም ይቅር ይላቸዋል። ሊቀ ካህኑም በታቦቱ ፊት ደሙን የሚረጫው ሰባት ጊዜ ነበር። ሰባት ቁጥር ፍጹምነትን የሚያመለክት ሲሆን ሊቀ ካህኑ ሰባት ጊዜ ሲረጭ ፍጹም ይቅርታ እንዳገኘ ያሳያል። ከዚህም በኋላ ወደ ነሐሱ መሠዊያ ይመለሳል። ይህ ሥርዓት ካህኑ የኃጢአት መሥዋዕት ሲያቀርብ ከሚያደርገው ጋር ይመሳሰላል፤ በሰርየት ቀን ግን ለየት የሚለው ደሙ በታቦቱ ላይ መረጨቱ ነው። በኃጢአት

መሥዋዕት ጊዜ ደሙ ይረጭ የነበረው በመጋረጃው አካባቢ ነበር፤ (እሪት ዘሌዋውያን 4:3-12)።

5. ለመላው ሕዝብ ሲሉ የእሥራኤል መሪዎች ያመጧቸውን ሁለት ፍየሎች ካህኑ ወደ ነሐሴ መሠዊያ ይወስዳቸውና ለኃጢአት መሥዋዕት ያዘጋጃቸዋል። ለሁለቱ ፍየሎች ዕጣ ይጣልና ከሁለቱ ዕጣ የወጣበት ይሠዋል ሌላው ደግሞ ይለቀቃል። እንዲያው ሰዎች ካህኑ ይህን ዕጣ የሚያወጣው ኡሪምና ቱሚም የተባሉትን የከበሩ ድንጋዮች በመጠቀም ነው ይላሉ።

6. ለኃጢአት መሥዋዕት የሚቀርበው ፍየል ይሠዋና ደሙ በሳሕን ውስጥ ይጠራቀማል። ሊቀ ካህኑ ደሙን ይይዝና በሚከተሉት ነገሮች ላይ ይረጨዋል፡-

ሀ) የቃል ኪዳኑ ታቦት፡- በዚህ ሥፍራ በእግዚአብሔር ፊት ደሙን በማምጣት የሕዝቡ ኃጢአት እንዲሰረይ ያደርጋል።

ለ) የቃል ኪዳኑ ታቦት በሚገኝበት ሥፍራ በቅዱስተ ቅዱሳን ውስጥ፡- ይህ ቅዱስተ ቅዱሳን ባለፈው ዓመት ያረከሰውን ነገር ለማንጻት የሚቀርብ ነው።

ሐ) በወርቅ የተለበጠው ዕጣን መሠዊያ ላይ፡- (እሪት ዘጸአት 30:10)።

መ) ቅዱሱ ቦታ፡- ይህ ቅዱሱን ቦታ ካረከሰው የካህናት ወይም የሕዝቡ ኃጢአት ለማንጻት የሚደረግ ነው።

ሠ) የነሐሴ መሠዊያ፡- በዚህ ሥፍራ የወይፊትና የፍየሉ ደም በመሠዊያው ቀንድ ይደረጋል። ይህ የሚደረገው መሠዊያውን ለማንገትና በሌላ ጊዜ መሥዋዕት እንዲቀርብበት ለማዘጋጀት ነው።

ረ) በነሐሴ መሠዊያ ፊት ለፊት፡- ይህ የሚደረገው ውጪኛውን ግቢ እርኩስ ከሆነ ነገር ለማንጻት ነው።

ይህ ደም ሁለት ዓላማዎችን ያካተተ ነው። በመጀመሪያ ባለፈው ዓመት ውስጥ ከካህናቱ አንሥቶ ተራው ሕዝብ የፈጸመውን ኃጢአት የሚሸፍን ነው። በሚቀጥለው ዓመት ውስጥ በሥርዓቱ መሠረት ሕዝቡ የሚነጻበት ጊዜ ነበር። ሁለተኛ የእግዚአብሔር ሕዝብ ቅዱስና ሕያው የሆነውን አምላክ የሚያመልክበትን የመገናኛ ድንኳን ለማንጻት ነው።

7. ከዚህ በኋላ ሊቀ ካህኑ እጆቹን በሁለተኛው ፍየል ላይ ይጭንና የራሱንና የሕዝቡን ኃጢአት ይናዘዛል። ይህም የሕዝቡን በደልና ኃጢአት በፍየሉ ላይ እንዳደረገ ያመለክታል። በመጨረሻም አንድ ሰው ፍየሉን ሁለተኛ ወደማይታይበት ምድረ በዳ ይሰደዋል። ይህም የእሥራኤል ሕዝብ ኃጢአት እንደተወገደና ከዚያም ቀን ጀምሮ እንደማይቆጠባቸው የሚገልጸውን እውነታ ያመለክታል። በኋላ ግን በእሥራኤል ታሪክ ውስጥ እንደተገኘው ይህንን ፍየል ከተራራ ሜፍ ላይ የኋሊት በመወርወር ይገድሉት ነበር።

8. ፍየሉን ወደ ምድረ በዳ የነዳው ሰውዬ ተመልሶ ወደ መኖሪያው ሥፍራ ከመግባቱ በፊት ገላውንና ልብሱን ማጠብ ነበረበት። ይህም የሚሆነው በፍየሉ ላይ በሥርዓቱ መሠረት የነበረውን ኃጢአት ወደ መኖሪያው ሥፍራ ላለመመለስ ሲባል ነው።
9. ሊቀ ካህኑ የስርየት ቀንን ሥርዓት ሲፈጽም የለበሰውን ልብስ ያወልቅና እርቱስ የሆነውን ከራሱ ላይ ለማስወገድ ሲል ገላውን ይታጠብና የሊቀ ካህን ልብሱን እንደገና ይለብሳል።

10. ከዚህ በኋላ ሊቀ ካህኑ በነሐሱ መሠረያ ላይ ሁለት አውራ በጎች ለሚቃጠለው መሥዋዕት ይሠዋል። አንደኛው ለራሱ ሲሆን ሌላኛው ደግሞ ለሕዝቡ ነው።

11. አንድ ሰው ይመረጥና ለኃጢአት መሥዋዕት የቀረቡትን እንስሳት በድን ከመኖሪያው ሠፈር ውጪ ይዞ ይወጣና ያቃጥላል። ወደ እሥራኤል ሕዝብ መኖሪያ ሠፈር ከመግባቱ በፊት ልብሱንና ሰውነቱን መቃጠብ ነበረበት።

በዚህም አማካኝነት የሕዝቡ ኃጢአት ይሰረዳል፤ የስርየት ቀን ከብረ በዓልም ይፈጸማል። አሁን ሕዝቡ ቅዱስ ነው፤ ስለዚህም እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል ለሚቀጥለው ዓመት ይኖራል።

የስርየት ቀን በዓል ሕዝቡ ዝም ብሎ ቆሞ ሥርዓቱን የሚመለከትበት ጊዜ አይደለም። ይህን ጊዜ ሲያከብሩ ማድረግ የነበረባቸው የተለዩ ዝግጅቶች ነበሩ። በመጀመሪያ፤ ይህ ቀን «ታላቅ የሰንበት (የእረፍት) ቀን» ነው። ይህም ግለት ልክ እንደማንኛውም ሰንበት ምንም ሥራ አይሠሩም አይሁዳዊ የሆኑም ያልሆኑም ሁሉ ሐሳባቸውን በስርየት ቀን አከባበር ላይ በመሰብሰብ በውስጡ የሚታየውን የእግዚአብሔርን ፀጋና ትርጉሙን ሊያንፀባርቁ ይገባቸዋል። ሁለተኛ፤ ራሳቸውን የሚያዋርዱበት ጊዜ ነው። ይህ ምናልባት የጾም ጊዜን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። በብሉይ ኪዳን ምሁራን ያሉ ሕዝባትን ከመናዘዝ ጋር የተያያዘ ነው። ስለዚህም ይህ የስርየት ቀን ከመከበሩ በፊት የእሥራኤል ሕዝብ እራሱን መመርመርና ኃጢአቱን መናዘዝ ነበረበት። ዝም ብሎ በዓሉን ማከበሩ ብቻ እውነተኛ የሆነ ይቅርታን አያስገኝላቸውም። በእግዚአብሔር ፊት ውስጣዊ የሆነ ንስሐና ራስን ማጥረድ ሊኖር ይገባል።

23ኛ ጥያቄ፡- በቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ በአጠቃላይ እውነተኛ የሆነ የኑዛዜ ጊዜ እንዲኖረን ከፈለግን በግላችን ሊኖረን ከሚገባው የኑዛዜ ጊዜ ጋር ከላይ የጠቀስነው ሐሳብ የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

ምስተኛ ቀን፡-

ከስርየት ቀን አከባበር ብዙ የምንግራቸው ትምህርቶች ስለሚኖሩ የላረውን ቀን በእራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 16 ላይ ያሉትን የተለያዩ ትምህርቶች በመመልከት እናላልዋለን። በመጨረሻም የዚህን የስርየት ቀን አከባበር በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ እንደፈጸመው እናያለን።

24ኛ ጥያቄ፡- አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 16 እንደገና አንብብ። ስለ ሰው፣ ስለ እግዚአብሔር፣ ስለ ኃጢአትና ይቅር ስለ መባል ከዚህም ምዕራፍ ውስጥ የምታገኘውን ትምህርት በዝርዝር ጻፍ።

ምንም እንኳ ከሰርየት ቀን አከባበር የምንግረው ብዙ ትምህርት ቢኖርም እዚህ ላይ የምንዘረዝረው የተወሰኑትን ሲሆን በምዕራፉ ውስጥ የሚገኙት በአብዛኛው አልተጠቃለሉም።

1. የእግዚአብሔርን ባህርይ በተመለከተ ሁለት ዋና ዋና ነገሮችን ልንግር እንችላለን በመጀመሪያ ቅዱስ እንደሆነ እንግራለን። እሥራኤላውያን እኛ በአዲስ ኪዳን ዘመን የምንኖረው ሰዎች ያለንን ዓይነት መብት አልነበራቸውም። ለእነርሱ እግዚአብሔር ሁሉ የተለየ ነበር። የአምልኮው ሥፍራ በአጥር ተለያይቶ ነው የቆመው። በእግዚአብሔር አጠገብ ወደሚገኘው ወደ ተቀደሰው ሥፍራ ውስጥ መግባት የሚፈቀድላቸው ካህናት ብቻ ነበሩ። እግዚአብሔር ወደሚኖርበት ቅድስተ ቅዱሳኑ በዓመት አንዴ ይገባ የነበረውም ሊቀ ካህኑ ብቻ ነበር። ይገባ የነበረውም በታላቅ ፍርሃት ነው፤ ምክንያቱም የእግዚአብሔርን ሕግጋት በሙሉ ካልጠበቀ እግዚአብሔር ወዲያውኑ ይገድለዋልና ነው። ከዚህ ክብረ በዓል እግዚአብሔር ኃጢአትን በጣም እንደሚጸየፍና ግንም ሰው ወይም ዕቃ መኖሪያ በታውን እንዲያረክስበት የማይፈልግ መሆኑን እናያለን። እኛም የምናመልከው ይህንኑ ቅዱስ አምላክ ነው። በዚህም ምክንያት ነው «የሚያጠፋ እሳት» ተብሎ የተሰየመው፤ (ዕብራ. 12: 29)።

ሁለተኛ፡ እግዚአብሔር የምሕረት አምላክ እንደሆነ እንግራለን። አንድ እሥራኤላዊ ምንም ያህል ጊዜ ኃጢአት ቢሠራ እግዚአብሔር ይቅር ሊለው ፈቃደኛ ነበር። እግዚአብሔር መሥዋዕት ማቅረብንና የሰርየት ቀንን ያዘጋጀው ልጆቹ ንጹሕ እንዲሆኑለት ነው። እንደ ኃጢአታችን ብዛት እግዚአብሔር ቢቀጣን ኖሮ ሁላችንም ጧችች ነበርን፤ (ሮሜ 3: 23)። ነገር ግን ምንም ጊዜ ቢሆን እግዚአብሔር ወደ እርሱ ለሚቀርቡ ሰዎች የምሕረት መንገድ ያዘጋጃል።

2. ከውድቀቱ በኋላ ስላለው የሰው ባህርይ ያስተምረናል። አንዳንዶች እንደሚያምኑት የሰው ልጅ በተፈጥሮ ንጹህ ሳይሆን ኃጢአተኛ ነው። ከሊቀ ካህኑ አንሥቶ እስከ ተራው የእሥራኤል ሕዝብ ድረስ በኃጢአት እንደተበከሉ ተመልክተናል። ከአዳም ውድቀት በኋላ የፈለገውን ያህል ብንሞክር በኃጢአት መውደቃችን አይቀርም። ከአዳም የወረሰነው «አሮጌው ተፈጥሮ» ሁሉ ወደ ኃጢአት ይስበናል። ስለዚህም ግናችንም በእግዚአብሔር ፊት ንጹሐን ሆንን ልንቀርብ እንችላለን። ሁላችንም በኃጢአት ተበክለናል። በዚህ ምክንያት ነው የተለያዩ ሕግጋትን በመጠበቅ ልንድን የግንችለው። ሰው እራሱ ብቻ ሳይሆን የሚነካውም ነገር ጭምር ነው በኃጢአት የሚበክለው። ሰውየው ኃጢአተኛ ከመሆኑም በላይ ኃጢአቱ በሚነካው ግንኛውም ነገር በመሬት ላይ፣ በትምህርት ውስጥ፣ በቴክኖሎጂ ወዘተ... ይታያል። የሰው ልጅ የሚነጻው ለምሕረት ፊቱን ወደ እግዚአብሔር ሲያዞር ብቻ ነው።

3. ሰውን ወደ እግዚአብሔር ፊት የሚያቀርበው አንድ አስታራቂ ብቻ ነው። በብሉይ ኪዳን ዘመን አስታራቂው «ሊቀ ካህኑ» ነበር። በአዲስ ኪዳን አስታራቂው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው፤ (1ጢሞ. 2:5)። በብሉይ ኪዳን ዘመን ያለው አስታራቂ ድክመቱ የሚታየው በመጀመሪያ ሁሌ ለራሱ የኃጢአት መሥዋዕት በማቅረቡ ነው። ልክ እንደሌሎቹ ሰዎች ኃጢአተኛ በመሆኑ አስታራቂ ለመሆን ብቁ አይሆንም። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ምንም ኃጢአት የሌለበት የእግዚአብሔር ልጅ ፍጹም አምላክና ፍጹም ሰው በመሆኑ በእግዚአብሔር እና በሰዎች መካከል ለአስታራቂነት ብቁ መሆን የሚችለው እርሱ ብቻ ነው፤ (ዕብራ. 5:1-10 ተመልከት)።

4. የደህንነት መንገድ የሚወሰነው በእግዚአብሔር ነው እንጂ በሰው አይደለም። በምን ዓይነት ሁኔታ ቀርበው መሥዋዕታቸውን እንደሚያቀርቡ ሙሴ ለእግዚአብሔር አልነገረውም። በምትኩ ምሕረትን እንዲቀበሉ ከፈለጉ መከተል የሚገባቸውን የተወሰኑ መመሪያዎች እግዚአብሔር ሰጣቸው። ብዙ ጊዜ ሰው የራሱ የሆነ የደህንነት መንገድ ንድፍ አውጥቶ ለእግዚአብሔር ማቅረብ ይፈልጋል። ነገር ግን እግዚአብሔር ብቻ ነው ምሕረትና ቅድስናን ለናገኝበት የምንችልበትን መንገድ ሊያሳየን የሚችለው።

5. የደህንነት መንገድ ሁሉ ደም በማፍሰስ ነው። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር የእሥራኤላውያንን ኃጢአት ይቅር ሊል የሚችለው በእንስሳቱ ደም ወይም ደግሞ በሰውዬው ኃጢአት ፋንታ በሚሞተው እንስሳ አማካኝነት ብቻ ነው። ለእኛም ቢሆን የኢየሱስ ደም ወይም በእኛ ፋንታ በመስቀል ላይ በመሞቱ ነው የደህንነት መንገድ ለሁላችንም ክፍት ሊሆን የቻለው።

25ኛ ጥያቄ:- እነዚህን ትምህርቶች በመጠቀም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉትን ምዕመናን ግንዛቤ በምን ዓይነት መንገድ ልታጠነክረው እንደምትችል በዝርዝር ጻፍ።

አራተኛ ቀን:-

26ኛ ጥያቄ:- የሚከተሉትን ጥቅሶች ካነበብክ በኋላ የኢየሱስ ሞት እንዴት ከስርየት ቀን ይበልጥ የተሻለ ውጤቶችን እንዳስገኘ ዘርዘር አድርገህ ጻፍ። ዕብራውያን 7:23-28፣ 9:1-28፣ 10:19-22፣ 13:11-14።

የስርየት ቀን	የኢየሱስ ሞት
1. አስታራቂ የነበረው፣ ለእራሱ ኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ የሚገባውና ኃጢአተኛው ሊቀ ካህን ነው።	1. አስታራቂው ኃጢአት የሌለበት ለሌሎች ኃጢአት ብቻ መሥዋዕት የሚያቀርበው ሊቀ ካህን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።
2. ሊቀ ካህኑ የሚሞትና በሌሎች	2. ኢየሱስ ክርስቶስ ዘላለማዊ በመሆኑ

የሚተካ በመሆኑ ጊዜያዊ ነው።	ሌላ ሊቀ ካህን እያስፈልገም።
3. ሊቀ ካህኑ ማቅረብ የሚችለው የእንስሳ መስዋዕት ብቻ ነው።	3. ለኃጢአታችን መስዋዕት የሆነልን ኢየሱስ እራሱ ስለሆነ እንስሳ ። አልተጠቀመም
4. ሊቀ ካህኑ የወይረኑና የወጠጤውን ደም የእግዚአብሔር ክብር ይንሰራፋበት ወደ ነበረው ምድራዊ የመገናኛ ድንኳን ውስጥ ነበር ይዞ የሚገባው።	4. ኢየሱስ ክርስቶስ ደሙን የወሰደው እውነተኛው የእግዚአብሔር በትረ መንግሥት ይገቃበት ወደ ነበረው ወደ መንግሥተ ሰማያት ነው።
5. ለሚያመልከው ሰው፥ ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ሁሉ ዝግ ነበር። ወደ ቅድስተ ቅዱሳን በዓመት አንዴ መግባት የሚፈቀድለት ለሊቀ ካህኑ ብቻ ነው።	5. የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት መጋረጃውን ቀዶ (ማቴ. 27:51) ወደ እግዚአብሔር የዙፋኑን ክፍል የሚወስደውን መንገድ ለሁሉም ሰው ክፍት አድርጓል።
6. የእንስሳው መስዋዕት ጊዜያዊ ይቅርታን ነበር የሚያስገኘው። በየዓመቱም ሁሉ መቅረብ ነበረበት።	6. የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት የተፈጸመው አንዴ ነው የሚያስገኘውም ዘላለማዊ ምሕረት ነው።
7. ለኃጢአት መስዋዕት ይቀርብ የነበረው እንስሳ ሥጋ ከመኖሪያው ሥፍራ ውጪ ተወስዶ ነበር የሚቃጠለው።	7. ኢየሱስ ክርስቶስ የሞተው ከኢየሩሳሌም ከተማ ቅጥር ውጪ ነበር።
8. ጊዜያዊው ምሕረት ይገኝ	8. ዘላለማዊ የሆነው ምሕረት የተገኘው

የነበረው በሚረጋው ደም ብቻ ነበር።	በፈሰሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ብቻ ነው።
9. ደሙ መገናኛውን ድንኳን ከሰዎች እርኩሰት ያነጻ ነበር።	9. የኢየሱስ ክርስቶስ ደም የተወሰደው ዘላለማዊ ቤተ መቅደስ ወደሆነው ወደ መንግሥተ ሰማያት ነው።
10. ከኃጢአታቸው ይነጹ የነበሩት ሰዎች በመጽም ዝግጅት ማድረግ ነበረባቸው።	10. ወደ እግዚአብሔር ዙፋን በፀጋ ለመቅረብ በግል መንጻትና ዕለት ዕለት ምሕረትን ማግኘት ይገባናል! (ዕብራ. 10:22)።
11. ወደ ምድረ በዳ ይለቀቅ የነበረው ፍየል የሕዝቡን ኃጢአት በሙሉ ነበር ይዞ የሚሄደው።	11. የኢየሱስ ሞት ኃጢአታችንን በሞላ ነው ያስወገደልን።

27ኛ ጥያቄ:- እሁን ላንድ አፍታ ኢየሱስን ስለፈጸመው ታላቅና ዘላለማዊ ክብሉይ ኪዳን ጊዜም ለሚበልጠው መሥዋዕቱ ምስጋና አቅርብለት።

አምስተኛ ቀን:- የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልሰናየመወያያ ጥቋዎቹን በመመልከት ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

በስርየት ቀን የሚደረገው ክብረ በዓል በጎልጎታ ተራራ ላይ ኢየሱስ ሲሞት የተደረገውን ክንዋጄ በሥዕላዊ መግለጫ የሚያሳይ ነው። በሚከተለው ሠንጠረዥ ላይ የስርየት ቀንንና የኢየሱስን ሞት ውጤቶች አነጻፅረናል። በሁሉም ላይ እንደምትመለከተው የኢየሱስ አሟሟት ብዙ መመሳሰል አለው፤ ቢሆንም የተከናወነው ሥራ በስርየት ቀን ከተፈፀመው እጅግ በጣም ይበልጣል። ይህንን ማነፃፀር የዕብራውያንን መጽሐፍ ስናጠና በስፋት እንመለከተዋለን።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) 1. ሰዎች ከተለያዩ እርኩስ ከሆኑ በሽታዎች ለመንጻት ከሚከተሉት ሥርዓቶች ምን ዓይነት መንፈሳዊ ትምህርቶችን እንግራለን?

2. እግዚአብሔር ለግላችን ጤንነት ምን ያህል እንደሚያስብ ነው የምንግረው?

ለ) ለተለያዩ በሽተኞች ከተሰጡ መመሪያዎች ውስጥ ጤንነታችንን ለመጠበቅ ስንል እኛ ልንከተላቸው የሚገቡን ነገሮች አሉን? እንዴት?

ሐ) ልቅ የሆነ ኃጢአት እንደ በሽታ የሚሰራጩ እንዴት ነው? ከአንተ ሕይወት ወይም ከቤተ ክርስቲያን ታሪክ ላይ በመጥቀስ ምሳሌ ሰጥ።

መ) 1. ስለ ስርየት ቀን ስታጠና ያገኘሃቸውን ትምህርቶች እነፃፅር

2. እነዚህ ትምህርቶች ለቤተ ክርስቲያን አስፈላጊ የሆኑት ለምንድን ነው?

ሠ) 1. የሥርየትን ቀን ከክርስቶስ ሞት ጋር እነፃፅር። በምን ይመሳሰላሉ?

በምንስ ይለያያሉ?

2. በብሉይ ቃል ኪዳን ሥር ሳይሆን በአዲስ ቃል ኪዳን በመኖርህ ምክንያት ደስተኛ የምትሆነው ለምንድን ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት ስድስት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 17-22

የመጀመሪያው ቀን: -

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 17-18

በዚህ ሳምንት በዛ ያለውን የአሪት ዘሌዋውያን ክፍል እናጠናለን። ይህም ክፍል ምዕራፍ 17-22 ያካተተ ነው። በዚህ ክፍል ውስጥ ብዙ የተለያዩ ትዕዛዞችን እናገኛለን። ብዙዎቹ በአጠቃላይ ለእስራኤል ሕዝብ የተሰጡ ሲሆኑ አንዳንዶቹ ደግሞ ለየት ባለ መልክ ለካህናት የተሰጡ ናቸው። እያንዳንዱን ትዕዛዝ ሳንመረምር ገረፍ ገረፍ እያደረግን እናልፋለን። ዋነኛው ነገር እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠበትን ምክንያት ግወቁ ነው። እነዚህ ሕግጋት እስራኤል ለአምላኳ የምትሰጠውን ክብር የሚያሳዩ ብቻ ሳይሆኑ ቅዱስ ሕዝቧን ንጹህ ካልሆኑት ከአካባቢው ሕዝቦች የሚለዩ ነበሩ። የዚህ ክፍል ዋነኛ ጥቅሶች አሪት ዘሌዋውያን 18:3-5 ናቸው። እስራኤላውያን የተሰጣቸውን ትዕዛዝ ጠብቀው እንዴት መኖር እንደሚገባቸው መገንዘብ የሚችሉት ትዕዛዛቱን ሲያጤኑ ነው፤ ስለዚህም የአንፈባች አገሮችን ባህል መከተል የለባቸውም። ትዕዛዙን በመጠበቅ ሕይወት ያገኛሉ። ትዕዛዙን ሳይጠብቁ አማኝ ያልሆኑ ሰዎችን አኗኗር ዘይቤ ከተከተሉ ግን ይቀጡ ነበር። ይህ ዛሬ ለእኛ ጥሩ ግስጠንቀቂያ ነው። ብዙ ጊዜ ዓለምን ለመምሰል እንፈልጋለን። ነገር ግን እንደ እስራኤላውያን በምናደርገው ነገር ብቻ ሳይሆን በአስተሳሰባችንና በምኞታችን ጭምር የተለየን እንድንሆን ነው የተጠራው። እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ እኛም ቅዱስ መሆን አለብን።

2. እግዚአብሔር ለግላትን ጤንነት ምን ያህል እንደሚያስብ ነው የምንማረው?

ለ) ለተለያዩ በሽተኞች ከተሰጡ መመሪያዎች ውስጥ ጤንነታችንን ለመጠበቅ ስንል እኛ ልንከተላቸው የሚገቡን ነገሮች አሉን? እንዴት?

ሐ) ልቅ የሆነ ኃጢአት እንደ በሽታ የሚሰራጩ እንዴት ነው? ከአንተ ሕይወት ወይም ከቤተ ክርስቲያን ታሪክ ላይ በመጥቀስ ምሳሌ ስጥ።

መ) 1. ስለ ስርየት ቀን ስታጠና ያገኘሃቸውን ትምህርቶች እነፃፅር

2. እነዚህ ትምህርቶች ለቤተ ክርስቲያን አስፈላጊ የሆኑት ለምንድን ነው?

ሠ) 1. የሥርየትን ቀን ከክርስቶስ ሞት ጋር እነፃፅር። በምን ይመሳሰላሉ? በምንስ ይለያያሉ?

2. በብሉይ ቃል ኪዳን ሥር ሳይሆን በአዲሱ ቃል ኪዳን በመኖርህ ምክንያት ደስተኛ የምትሆነው ለምንድን ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት ስድስት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 17-22

የመጀመሪያው ቀን፡ -

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 17-18

በዚህ ሳምንት በዛ ያለውን የአሪት ዘሌዋውያን ክፍል እናጠናለን። ይህም ክፍል ምዕራፍ 17-22 ያካተተ ነው። በዚህ ክፍል ውስጥ ብዙ የተለያዩ ትዕዛዞችን እናገኛለን። ብዙዎቹ በአጠቃላይ ለእሥራኤል ሕዝብ የተሰጡ ሲሆኑ እንዳንዶቹ ደግሞ ለየት ባለ መልክ ለካህናት የተሰጡ ናቸው። እያንዳንዱን ትዕዛዝ ሳንመረምር ገረፍ ገረፍ እያደረግን እናልፋለን። ዋነኛው ነገር እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠበትን ምክንያት ማወቁ ነው። እነዚህ ሕግጋት እሥራኤል ለአምላኳ የምትሰጠውን ክብር የሚያሳዩ ብቻ ሳይሆኑ ቅዱስ ሕዝቧን ገዱ ካልሆኑት ከአካባቢው ሕዝቦች የሚለዩ ነበሩ። የዚህ ክፍል ዋነኛ ጥቅሶች አሪት ዘሌዋውያን 18፡3-5 ናቸው። እሥራኤላውያን የተሰጣቸውን ትዕዛዝ ጠብቀው እንዴት መኖር እንደሚገባቸው መገንዘብ የሚችሉት ትዕዛዛቱን ሲያጤኑ ነው፤ ስለዚህም የአገራባች አገሮችን ባህል መከተል የለባቸውም። ትዕዛዙን በመጠበቅ ሕይወት ያገኛሉ። ትዕዛዙን ሳይጠብቁ አማኝ ያልሆኑ ሰዎችን አደኗር ዘይቤ ከተከተሉ ግን ይቀጡ ነበር። ይህ ዛሬ ለእኛ ጥሩ ማስጠንቀቂያ ነው። ብዙ ጊዜ ዓለምን ለመምሰል እንፈልጋለን። ነገር ግን እንደ እሥራኤላውያን በምናደርገው ነገር ብቻ ሳይሆን በአስተሳሰባችንና በምኞታችን ጭምር የተለየን እንድንሆን ነው የተጠራው። እግዚአብሔር ቅዱስ እንደሆነ እኛም ቅዱስ መሆን አለብን።

ምንም እንኳ ትምህርቱ የተከፈለው በምስት ቀናት ቢሆንም በውስጡ ያሉት ትምህርቶች ረዘም ስለሚሉ ከፈለክ አራት ቀን ሰጥተኸው ልትጨርሰው ትችላላህ።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 17 አንብብና ለሚከተሉት ጥያቄዎች መልስ ሰጥ፡-

1ኛ ጥያቄ፡- እሥራኤላውያን ለመሥዋዕት የሚያቀርቧቸውን እንስሳት እንዲያርዱ የታዘዙት የት ነው?

2ኛ ጥያቄ፡- ይህንን የሚያደርጉበት ሁለት ምክንያቶች ምንና ምን ናቸው? (ቁጥር 5+7)

3ኛ ጥያቄ፡- ደም እንዳይበሉ የታዘዙት ለምንድን ነው?

4ኛ ጥያቄ፡- ሊበሉት የሚችሉትን አውራ ከገደሉ ምን ማድረግ ነበረባቸው?

5ኛ ጥያቄ፡- ሞቶ የተገኘን የእንስሳ ሥጋ እሥራኤላውያን መብላት ይፈቀድላቸው ነበር?

የአሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 17 ትምህርት ትኩረት የሚሰጠው በእንስሳው ደም ትርጓሜ ላይ ነው። አሪት ዘሌዋውያን 17:11 «የሥጋ ሕይወት በደሙ ውስጥ ነውና፤ ደሙም ከሕይወት የተነሣ ያስተሰርያልና በመሠዊያው ላይ ለነፍሳችሁ ግስተሰሪያ ይሆን ዘንድ እኔ ለእናንተ ሰጠሁት» ይላል። በብሉይ ኪዳን እሥራኤላውያን ለእንስሳው ደም በተለየ ለመሥዋዕት በሚቀርበው ደም ላይ ጥንቃቄ ማድረግ ነበረባቸው። በመጀመሪያ ደሙ ሕይወትን የሚያመለክት በመሆኑ በአክብሮት ሊያዩት ይገባል። ሁለተኛ የዚህ ደም መፍሰስ ነው ለኃጢአተኛው ምሕረትና ስርየትን የሚያስገኝለት። ምሕረትን የሚያስገኝ ግንኙውም ዓይነት መሥዋዕት በመሠዊያው ላይ ደም የመርጨትን ሥርዓት ያካተተ ነው። ምሕረት የግስገኘት ኃይል የነበረው ደሙ ራሱ አልነበረም። ደሙ እግዚአብሔር ለምሕረት የደነገገውን መንገድ የሚያመለክት ነበር። ስለዚህም ደሙ የእንስሳውን ሕይወት የሚያመለክት በመሆኑ ይህ ለመሥዋዕት የሚፈሰው ደም እንስሳው በኃጢአተኛው ፋንታ እንደሞተ የሚያመለክት ነው። በኃጢአተኛው ፋንታ የሞተው ኃጢአተኛው እንዳይሞት ነው።

ለመሥዋዕት የሚቀርበውን ደም ዓላማ ግወቂ፣ ለአዲስ ኪዳን ለሚኖረን ግንዛቤ መሠረት ይሆናል። አዲስ ኪዳን በጠቅላላው የሚያተኩረው የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ባስገኘው ውጤት ላይ ነው። በዚህም ሥፍራ ደሙ የሚያመለክተው የኢየሱስን ሞት ነው። በእኛ ፋንታ በመስቀል ላይ በመሞቱ ለእኛ ስርየትንና ምሕረትን አስገኝቶልን ከእግዚአብሔር ጋር እንደገና ኅብረት እንዲኖረን ሆኗል።

6ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከትና የኢየሱስ ደም የፈጸመውን ሥራ በዝርዝር ጻፍ! ሮሜ 5:9+11፣ ኤፌ.1:7፣ ዕብራ.10:11+ ራዕይ 12:11።

በምዕራፍ 17 ላይ እግዚአብሔር እንስሳትን ስለ መብላትና መሥዋዕት አድርጎ ስለ ግቅረብ የሰጠው መመሪያ አለ። አምስት ሁኔታዎች ላይ ድንጋጌ አሳልፏል። በመጀመሪያ በእሥራኤላውያን መኖሪያ ሠፈር አካባቢ የመሥዋዕቱን እንስሳ

የመገደሉን ነገር እንመለከታለን፤ (ቁጥር 1-9)። ይህ ሕግ የሚመለከተው እንስሳን ለምግብነት የሚገድሉ ሰዎችንና የሚቃጠለውን ወይም የደገንነት መስዋዕት የሚያቀርቡትን ነው። ይህ ሕግ ለእሥራኤላውያን የተሰጣቸው ወደ ከነዓን ገብተው ከተበታተኑ በኋላ ሳይሆን በምድረ በዳ ውስጥ ሲንከራተቱ ስለ ነበር ነው። ለመስዋዕት የሚሆን ማንኛውም ንጹህ እንስሳ መገደል የነበረበት በመገናኛ ድንኳት ቅጥር ፶፬ ውስጥ ነበር። ይህ የሆነበት ሁለት ምክንያቶች አሉ፡-

መጀመሪያ፡- እሥራኤላውያን የእግዚአብሔርንና የካህናቱን ድርሻ በትክክል ማስረከባቸውን እርግጠኞች እንዲሆኑ ያደርጋቸዋል። ይህም ከሆነ የካህናቱ ሰብዓዊ ፍላጎቶች የተሟሉ ይሆናሉ፤ በተጨማሪም እሥራኤላውያን የበረከት ሁሉ ምንጭ እግዚአብሔር እንደሆነ ይረዳሉ። 2) ሕዝቦቹ ለሌሎች አማልክት መስዋዕት እንደማያቀርቡ ካህናቱ እርግጠኞች ሊሆኑ ይችላሉ። በቁጥር 7 ላይ እሥራኤላውያን ለሰይጣን መስዋዕት እንዳያቀርቡ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸዋል። በሌላ አነጋገር እንስሳዎቻቸውን ግብፅ ምድር ሳሉ ያመልካቸው ለነበሩት የፍየል አማልክት እንዳይሰጩ የተሰጠ ትዕዛዝ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች አማልክት በስተጀርባ የአጋንንቶች ኃይል እንዳለ ያሳየናል፤ (1ቀሮ. 10:20)።

ይህን ሕግና በዚህ ምዕራፍ የተደነገጉትን ሕግጋት ያላከበረ ሰው «ይጠፋ» ነበር። ይህም ሰውዬው የሚፈረድበትን ቅጣት ያመለክታል። ቅጣቱ ምናልባት ሰውዬውን ከመኖሪያው ሠፈር ማግለል፤ ወይም ደግሞ በአጭሩ ኃጢአተኛው በእግዚአብሔር እርግጥን ሥር ይኖር ነበር፤ ይህም ለዘላለማዊው ፍርድ የሚደረግ መንፈሳዊ ሞት ማለት ነው።

ሁለተኛ፡- ደም እንዳይበሉ ወይም ከሥጋው ላይ ደሙን በደንብ ሳያጠነፍቱ እንዳይበሉ ትዕዛዝ ተሰጥቷቸዋል፤ (ቁጥር 10-12)። ይህ ሕግ የተሰጠው ለእሥራኤላውያን ብቻ ሳይሆን በእሥራኤል ምድር ለሚኖር ማንኛውም ሰው ጭምር ነበር። በእሥራኤል የሚኖሩ ሰዎች እሥራኤላዊ ባይሆኑም የእግዚአብሔርን ህግ ማክበር ይጠበቅባቸዋል።

ሦስተኛ፡- ለመስዋዕት መቅረብ የማይችሉ ነገር ገን ሰው ሊበላቸው የሚችል የዱር አራዊቶችን በተመለከተ የወጡ ድንጋጌዎች አሉ፤ (ቁ. 13-14)። አሁንም ደሙን ለየት ባለ ጥንቃቄ በአክብሮት እንዲመለከቱ ማስጠንቀቂያ ተሰጥቷቸዋል። ያደኑትን እንስሳ ደሙን በደንብ ካፈሰሱ በኋላ በአፈር እንዲከድኑት ታዘዋል። ይህም እግዚአብሔር እንስሳውን ሠርቶ ከፈጠረበት አፈር ነፍሱ እንደምትገባ የሚያመለክት ነው።

አራተኛ፡- ሞቶ የተገኘን እንስሳ ስለ መብላት የተሰጡ ድንጋጌዎች አሉ፤ (ቁ. 15-16)። በሥርዓቱ መሠረት ያለተገደሉ እንስሳትን ሥጋ እሥራኤላውያን እንዳይበሉ በቅድሚያ ታዘዋል። ሞቶ የተገኘን እንስሳ ሥጋ ቢበሉ ይረከሱ ነበር። በሥርዓቱም መሠረት በምዕራፍ 11 ላይ የተሰጡትን መመሪያዎች መከተል

ነበረባቸው። አንድ ጋጢአተኛ በግን አለብኝነት ሕጉን ቢተላለፍ የእግዚአብሔር ቁጣ በላዩ ላይ ይወርድ ነበር።

እራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 18 አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

7ኛ ጥያቄ፡- የእነግሥን ባህልና ልግድ እንዳይከተሉ ነው እሥራኤላውያን የታዘዙት?

8ኛ ጥያቄ፡- ለመኖር ሲሉ እሥራኤላውያን በጥንቃቄ መጠበቅ የነበረባቸው ነገር ምንድን ነው?

9ኛ ጥያቄ፡- አንድ ሰው ከየትኞቹ የቤተሰቡ ክፍሎች ጋር ወሲባዊ ግንኙነት ግድረግ እንደማይችል በዝርዝር ጻፍ።

በዚህ ምዕራፍ ላይ ትኩረት የሚሰጠው የምራሳ ወይም የአስተሳሰብ ንጽሕና ላይ ነው እንጂ ሥርዓትን ባለመከተል ስለሚመጣ እርኩስነት አይደለም። ከዚህ በፊት እንደተነጋገርነው እነዚህ ሕግጋት እሥራኤላውያንን በአካባቢያቸው ከሚኖሩ ሰዎች እመለየቱ ላይ ነው የሚያተኩሩት። ምንም እንኳ ያደጉት በግብዓውያን መካከል ቢሆንም የእነርሱን ባህልና ሥርዓት እንዳይከተሉ እግዚአብሔር አስጠንቅቋቸዋል። በከነዓናውያን መካከል ነበር ሄደው የሚኖሩት። አሁንም የእነዚህን ሕዝቦች የአኗኗር ሥርዓት እንዳይከተሉ ጥንቃቄ ግድረግ አለባቸው። በምትኩም የእግዚአብሔርን ሕግ በመጠበቅ ከሌሎቹ የተለየ አኗኗር ሊኖራቸው ይገባል።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህ በእራት ዘሌዋውያን ላይ ያለው ትዕዛዝ 1ዮሐ2: 15-17 ላይ ካለው ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

ለ) አስተሳሰባችንና አካሄዳችንን በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተመራ ሳይሆን በዓለማዊ አስተሳሰብ ላይ የተደገፈ እንዲሆን የምናደርገው በምን ዓይነት መንገዶች ነው?

ምንም እንኳ በዓለም ውስጥ ብንወለድም እንደ እግዚአብሔር ልጆች ከዓለም መለየት ይኖርብናል። እንደ ዓለም ሥርዓት መመላለስ እንደሌለብን ብቻ አይደለም ግስተዋል ያለብን አስተሳሰባችንና አካሄዳችን በኢየሱስ ክርስቶስ ትምህርቶች ላይ የተመሠረቱ መሆናቸውንም ማረጋገጥ ይኖርብናል።

በአካባቢያቸው በሚኖሩ አረመኔ ሕዝቦች መካከል እሥራኤላውያን እንዴት አድርገው የሕሊናቸውን ንጽሕና እንደሚጠብቁ የሚገልጹ መመሪያዎችን ነው ምዕራፍ 18 ያካተተው። የተሰጧቸውም መመሪያዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

1. ጋብቻቸውን በንጽህና መጠበቅ ይኖርባቸዋል! (18: 6-18)። በብሉይ ኪዳን እንኳ ቢሆን እግዚአብሔር ስለ ሕዝቡ የጋብቻ ንጽሕና በጣም ያስብ ነበር። በዚህም ምክንያት ጋብቻቸውን በንጽሕና ሊጠብቁ የሚችሉበትን መመሪያዎች ሰጣቸው። እነዚህ መመሪያዎች ከእነግሥን ጋር መጋባት እንደማይገባቸው እያትትም! ነገር ግን እሥራኤላውያን የቅርብ የሥጋ ዘመዶቻቸውን ወይም ደግሞ በጋብቻ ምክንያት ዘመድ የሆኗቸውን ሰዎች እንዳያገቡ ትዕዛዝ ሰጥቷቸዋል። ይህ አረመኔ የሆኑ ሕዝቦችን ባህል

የሚቃረን ነው። ከቅርብ ዘመድ ጋር መጋባትን እነርሱ እንደ መልካም ነገር ነበር የሚቀጥሩት (ለምሳሌ፡- አብርሃም በአንድ በኩል እህቱ የሆነችውን ሴት አግብቷል)።

ሳይንቲስቶች ዘመዳዎች ሆነው ከሚጋቡ ሰዎች አካባቢ የሚወለዱት ሕፃናት ብዙ ጊዜ በሽተኛ እንደሚሆኑ ይናገራሉ። ስለዚህም እግዚአብሔር የሕዝቡን ጤንነት በመጠበቅ ላይ ነው ግለት ነው።

2. በወር አበባቸው ወቅት ሚስቶቻቸውን እንዳይገናኙ ታዘዋል፤ (ቁ. 19)። ከዚህ በፊት እንዳየነው ይህ በወር አበባ ጊዜ የሚፈላት ደም የመርገምዋን ጊዜ የሚያስታውስ በመሆኑ እሷና የምትነካው ነገር በሙሉ በሥርዓቱ መሠረት እርኩስ ነበር። እንደምንረዳው ሴትየዋ እራስዋ «ኃጢአተኛ» አልነበረችም። ነገር ግን፡ ይህ እንግዳ የሆነው የወር አበባ እሷንና ቤተሰቧን የኃጢአትን መዘዝ የሚያስታውሳቸውና የሚያመለክታቸው ነገር ነው። ይህ ሕግ ሴትዬዋን በወር አበባዋ ወቅት ወሲባዊ ግንኙነት በማድረግዋ ሊሰማት ከሚችለው ተጨማሪ ሕመም የሚጠብቅ ነው።

3. ከባልንጀራው ሚስት ጋር ወሲባዊ ግንኙነት ማድረግ የለበትም፤ (ቁ. 20)።

4. ሞላክ ለተባለው ለከነዓናውያን አማልክት፡ ልጆቻቸውን እንዳይሰጩ አዟቸዋል፤ (ቁ. 21)። ምንም እንኳን በወሲባዊ ግንኙነት አማካኝነት የሚመጣ ኃጢአት ባይሆንም እግዚአብሔር ከሚጠላቸው ወሲባዊ ግንኙነቶች መካከል አብሮ ነው የተጠቀሰው፤ (2ኛ ዜና 33፡6 ላይ በይሁዳ ይህ ነገር እንዴት እንደተፈጸመ ይገልጻል)።

5. ከተመሳሳይ የታ ጋር መተኛት የለበትም፤ (ቁ. 22)። ልክ ዛሬም እንደሚገኙት የዓለም አህጉሮች ከተመሳሳይ የታ ጋር መተኛት በዚያ ጊዜ ይኖሩ የነበሩትም አሕዛቦች ዘንድ እንደ ስሕተት አይቆጠርም ነበር። ሆኖም በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን ይህ ልማድ የተከለከለ ነው።

6. ከእንስሳ ጋርም መተኛት የለባቸውም ነበር፤ (ከቁ. 23-30)። ይህ በከነዓን ምድር የተለመደ ሥርዓት ነበር፤ ከዚህም በመነሣት የሕዝቡ አኗኗር ምን ያህል የረከሰ እንደነበር ልናይ እንችላለን። እግዚአብሔርም እንደተናገረው «በጣም የረከሱ በመሆናቸው ምድሩንም ሳይቀር በክለውታል»። ያ ምድር ሊነጻ የሚችለው አረመኔውን ሕዝብ ከበታው በማባረር ብቻ ነው። በዚህ ምክንያት ነው እግዚአብሔር በከነዓን ውስጥ የሚኖሩትን መንግሥታት በሙሉ እሥራኤላውያን እንዲያጠፏቸው ትዕዛዝ የሰጠው። ከዚህም ትዕዛዝ ጋር እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን የከነዓናውያንን እርኩስ ሥርዓት ከተከተሉ እነርሱ ራሳቸው ምድሩን እንደሚበክሉና እራሳቸውም ያንን ምድር እንዲለቁ እንደሚደረጉ አስጠንቅቋቸዋል። ይህም ነገር ሆኖ እግዚአብሔር እሥራኤልንና ይሁዳን በምርኮ እንዲያዙ አድርጓል። አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 20 እነዚህን ሕጎች ያልጠበቁ ሰዎች ምን ዓይነት ቅጣት እንደሚቀበሉ በዝርዝር ያስረዳል።

በዚህ ሥፍራ የተጠቀሱት ብዙዎች ሕግጋት ዛሬ እኛም ለንጠብቃቸው የሚገቡን ናቸው። አዲስ ኪዳን ወሲባዊ ግንኙነትን በተመለከተ ገጽሕናችንን እንድንጠብቅ ጥሪውን ያስተላልፋል። ስለዚህም በአዲስ ኪዳን እንዳናመነዝር ከተመሳሳይ የታ ጋር

የግብረ ሥጋ ግንኙነት እንዳናደርግ ከእንስሳት ጋር እንዳንገናኝ ወዘተ...
ያስጠነቅቀናል። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ገን በወር አበባዋ ጊዜ ከሴት አትገናኝ የሚል
ትዕዛዝ አለመናፋት ማስተዋሉ ይጠቅማል። በዚህ ምክንያት ይህ የብሉይ ኪዳን ሕግ
በመሆኑ ዛሬ ላሉ ክርስቲያኖች ቀጥተኛ የሆነ ተግባራዊነት አይኖረውም። ሆኖም
ለሚስቶቻችን ከምንሰጠው ክብር የተነሣ ተገቢ ያልሆነ ችግር እንዳናስከትልባቸው
ስንል ይህንን መመሪያ መጠበቁ ይጠቅመናል።

11ኛ ጥያቄ:- ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ የተለመዱት የወሲባዊ ግንኙነት ኃጢአቶች
ከተጠቀሱት ውስጥ የትኞቹ ናቸው?

ለ) በኢትዮጵያ ውስጥ ብዙ ጊዜ የማይታዩት የወሲባዊ ግንኙነት ኃጢአቶች
ከተጠቀሱት ውስጥ የትኞቹ ናቸው?

ሐ) የእነዚህን ኃጢአቶች ልምድ ያላቸው አማኞች አሉ?

እንደ እግዚአብሔር ልጆች ቅዱስና ንጹሕ ሕዝብ እንድንሆን ነው የተጠራነው።
ይህ ንጽሕና ወሲባዊ ግንኙነትንም የሚያጠቃልል ነው፤ (ዕብራ. 13:4)። ወሲባዊ
ግንኙነት ሊኖረን የሚችለው ጋብቻ ከፈጸምነው ሰው ጋር ብቻ ነው። ሌላው
የምናደርገው ወሲባዊ ግንኙነት በሙሉ በእግዚአብሔር ዓይን ኃጢአት ነው። በአዲስ
ኪዳን ኢየሱስ በዚህ ሕግ ላይ ጭግሪ አድርጓል። በሕጉ መሠረት ያልተደገፈ ነገርን
ብቻ ማድረግ ሳይሆን በልባችን የምናስበው የተሣሣተ አስተሳሰብ ሁሉ ኃጢአት ነው።

12ኛ ጥያቄ:- ማቴዎስ 5:27-30 አንብብ። በወሲባዊ ግንኙነት አማካኝነት የሚመጣ
የኃጢአት ክብደት እንዴት አድርጎ ነው ኢየሱስ የገለጸው?

ሁለተኛ ቀን:- አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 19

* አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 19 አንብብ።

13ኛ ጥያቄ:- ሕይወታቸውን በቅድስና ለመጠበቅ ሲሉ፤ የግንን ምላሌነት ነው
መከተል ያለባቸው?

14ኛ ጥያቄ:- ሕግጋቱን በምስት ክፍል ከፈላቸው።

ሀ) የአምልኮ ልማዶች

ለ) ከሌሎች ጋር ያለንን ግንኙነት የሚያመለክቱ።

ሐ) የተለያዩ ሕግጋት።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 19 እሥራኤላውያን ቅድስናቸው ሊያሳዩባቸው
የሚጠብቁዋቸውን ሕግጋት ያካተተ ነው። አሁንም እግዚአብሔር የቅድስናቸው
መለኪያ የእርሱ ባህርይ እንደሆነ ለእሥራኤላውያን ያመለክታቸዋል። የእግዚአብሔር
ቅድስና የሚያጠቃልለው የእርሱን ታላቅነት ብቻ ሳይሆን ከኃጢአት መለዩቱንና
ለፍጥረታት ሁሉ ያለውን የተቀደሰ ዕቅድንም ጭምር ያካተተ ነው። ልክ እንደዚሁ
የእኛ ቅድስና ክርስቲያን ካልሆኑ ሰዎች ወይም ከተወሰኑ ኃጢአቶች ብቻ የሚለዩን

አይደለም። ቀድሞ በሕይወታትን በሁሉም አቅጣጫ ልንወስደው የሚገባንን በበጎ ሕሊና የተደገፈ ሥነ-ምግባር ጭምር ያካተተ ነው።

እርት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 19 በተለያየ ክፍል የሚከፋፈሉ ሕግጋትን የያዘ ነው። ምዕራፉን በቅደም ተከተል ከግጥናት ይልቅ ሕግጋቱን በሦስት ክፍል ከፋፍለን እናጠናቅቃለን።

1. የአምልኮ ልምዶችን በተመለከተ የተሰጠ መመሪያ

ሀ) ሰንበትን እንደ ዕረፍትና እንደ አምልኮ ጊዜ መጠበቅ አለባቸው፤ (ቁጥር 3፡30)።

ለ) የደህንነት መሥዋዕት ሲያቀርቡ ሥጋውን የመብላቱን ሥርዓት በተገቢው መንገድ መጠበቃቸውን ማረጋገጥ ነበረባቸው፤ (ከቁጥር 5-8)።

ሐ) ሐሰተኛ አምልኮዎችን ልማድ እንዳይኖርባቸውም ታዘዘዋል። ይህም ጣዖት ብቻ ማምለክ ሳያሆን፤ (ቁጥር 4) ወደ አስማተኞች ሞራ ገላጮች መናፍስት ጠሪዎችና ጠንቋዮችም አለመሄድን የሚያጠቃልል ነው፤ (ቁጥር 26፡ 31)። እነዚህ ከላይ የተጠቀሱት በሰይጣን ጋይል አማካኝነት የሚሠሩና ሰዎችን የሚያስቱ ናቸው።

2. ከባልንጀሮቻቸው ጋር ሊኖራቸው የሚገባውን ግንኙነት በተመለከተ የተሰጠ መመሪያ።

15ኛ ጥያቄ፡- ሉቃስ 10፡25-37 እንብብ።

ሀ) በመጽሐፍ ቅዱስ ያሉትን ትዕዛዛት የሚያጠቃልሉ ሁለቱ ትዕዛዛት የትኞቹ ናቸው?

ለ) እንደ ባልንጀራችን ልንቆጥራቸው የሚገቡን እነማንን ነው?

በመጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር የፈጠራቸው ከእኛ ጋር ግንኙነት ያላቸው ሰዎች በሙሉ እንደ ባልንጀራችን ነው የሚቆጠሩት። እግዚአብሔር እንዴት እራሳችንን ከኃጢአት እንደምንለይ ብቻ ሳይሆን እንዴት አድርገን የርሱን ጽድቅና ፍቅር ከሌሎች ሰዎች ጋር ባለን ግንኙነት ውስጥ እንደምናንፀባርቅም ይገደዋል። በዘሌዋ. 19 ያሉት ብዙዎቹ ሕግጋት ይህንን ሐሳብ ያንፀባርቃሉ።

ሀ) ከምድራቸው መከር ላይ በማስተረፍ ለድሆች እንክብካቤ ማድረግ ነበረባቸው፤ (ከቁጥር 9-10)።

16ኛ ጥያቄ፡- ዛሬ እኛ ገበሬዎች ባንሆንም ለድሆች እንክብካቤ ለናደርግ የምንችልባቸው መንገዶች ለምሳሌ ያህል ምንና ምን ናቸው?

ለ) ከባልንጀሮቻቸው ጋር በታማኝነት መኖር ነበረባቸው። ይህም ባልንጀራቸውን አለመካድ፣ አለመስረቅ፣ እርስ በእርስ በሐሰት አለመነጋገር፣ በሐሰት አለመግልጽ በባልንጀራቸው ላይ ግፍ አለማድረግ ማለት ነው፤ (ከቁጥር 11-13)። በተጨማሪም ንግድ ላይ ገዢውን በማይጎዳ መልክ በትክክል መሥራትንም የሚጠምር ነው፤ (ከቁጥር 35-36)።

ሐ) ስለ እነርሱ ተቀጥረው የሚሠሩትን መያተኞች በትክክል ግስተዳደር ነበረባቸው፤ (ቁጥር 13)።

መ) እካለ ስንኩል ለሆኑ ሰዎች ግሰብ ነበረባቸው። በእነዚህ ሰዎች ላይ ግፍ መሥራት የለባቸውም ነበር፤ (ቁጥር 14)።

ሠ) ለባለጠጋውና ለድሃው እውነተኛ የሆነ ፍርድ መሥጠት ነበረባቸው። ምንም ዓይነት አድልዎ አይፈቀድም ነበር፤ (ቁጥር 15)።

ረ) አፋቸውን በመሰብሰብ፤ ባልንጀራቸውን እንዳይሸነግሉ ጥንቃቄ ግድረግ ነበረባቸው፤ (ቁጥር 16)።

ሰ) የባልንጀራቸውን እካልና ሕይወት እንዳይጎዱ ሲባል ሁሉን ነገር በጥንቃቄ መሥራት ነበረባቸው፤ (ቁጥር 16)።

ሸ) ስሜታቸውን በመጠበቅ፤ በሌሎች ሰዎች ላይ ጥላቻ እንዳያድርባቸው መጠንቀቅ ነበረባቸው፤ (ቁጥር 17)።

ቀ) ሌሎች ሲሳሳቱ በግልጽ በመገሠፅ ከእነርሱ ጋር ያላቸውን ግንኙነት ንጹሕ ግድረግ ነበረባቸው። ይህንን የሚያደርጉት የሰዎችን የተሳሳተ አስተሳሰብ ለውጠው በእግዚአብሔር ቃል መሠረት እንዲኖሩ ለግድረግ ነው። (ቁጥር 17)።

በ) ይቅር ለማለት ፈቃደኞች መሆን ነበረባቸው እንጂ ሌሎች ሲበድሷቸው ለመበተል መነሣሣት የለባቸውም ነበር፤ (ቁጥር 18)። በትዕግስት የእግዚአብሔርን የፅድቅ ፍርድ መጠበቅ ነበረባቸው። ሌሎች እኛን ይቅር ብለው ፍቅራቸውን እንዲገልፁልን እንደምንፈልግ ሁሉ እነርሱም ለሌሎች ፍቅራቸውን መግለጽ አለባቸው።

ተ) ጽድቅንና የወሲባዊ ግንኙነታቸውን ንጽሕና በተመለከተ ጥንቃቄ መውሰድ ነበረባቸው፤ (ከቁጥር 20-22)። በመጽሐፍ ቅዱስ ዘመን ባርች የጌታቸው ንብረት እንደሆኑ ነበር የሚቀጠሩት። ጌታውም የፈለገውን ነገር ሊያደርግባቸው ይችላል። ሆኖም ብሉይ ኪዳን ባርቹ የእግዚአብሔር ፍጡር በመሆናቸው መጨቅን እንደሌለባቸው በመደንገግ የጌታውን ነፃነት ውስን አድርጎታል። ስለዚህም ከሌት ባሪያው ጋር የተኛ ሰው የበደለ መሥዋዕት በማቅረብ እንደ ኃጢአተኛ ከእግዚአብሔር ይቅርታን ሊሻ ይገባዋል። በዚህ በታ ጥፋቱ የሰውዬው ነው።

ቸ) ወላጆች ሴት ልጆቻቸውን ለግልሙትና መስጠት የለባቸውም (ቁጥር 29)። ይህ ትዕዛዝ ምናልባት በዚያን ጊዜ ወላጆች ሴት ልጆቻቸውን ለጣዖት እምልኮና ገንዘብ ለማገኘት ሲሉ ለግልሙትና እንደሚሰጡ ሊያመለክተን ይችላል።

ታ) ለሸመገሉ ሰዎች ክብር መስጠት ነበረባቸው፤ (ቁጥር 32)። ይህ ትዕዛዝ የተሰጠው ወጣቱ እንደልማዱ በትምህርት ከእርሱ በታች ስለሆኑ ወይም ሸምገል ብለው ዓቅም ስለሚያንሳቸው ሽማግሌዎችን እንዳይንቁ ለመጠበቅ ነው።

ነ) ከንሣ ወይም ከዘመድ ካልሆነ ሰው ፍቅር ማሳየት ነበረባቸው። እነዚህ ሰዎች ባዕዳን ነበሩ፤ (ቁጥር 33)።

ብዙ ጊዜ እንግዶች በደንብ አይስተናገዱም ነበር። መብታቸውን የሚያስጠብቅላቸውም ሰው አልነበራቸውም፤ ይዘረፉም ነበር። እግዚአብሔር ግን ለእሥራኤላውያን እነዚህን ልክ እንደራሳቸው አድርገው ያከብሯቸው ዘንድ ትዕዛዝ ሰጠ።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ልንጠብቃቸው የሚገቡን ሕግጋት የትኞቹ ናቸው?

ለ) አማኝ ባልሆኑ ሰዎች የማይጠብቁት ሕግጋት የትኞቹ ናቸው?

ሐ) ክርስቲያኖች ለመጠበቅ የሚያስችላቸው የትኞቹ ሕግጋት ናቸው?

የእግዚአብሔር ልጆች መሆናቸውንና ለእግዚአብሔር ያለንን ፍቅር የምናሳየው ከሌሎች ሰዎች ጋር ባለን ግንኙነት ነው። በፍቅርና በክብር ሰዎችን የማንቀርብ ከሆነ እግዚአብሔርን አንወደውም ግለት ነው። የምንገናኛቸው ሰዎች ደገም ሆኑ አካለሰንኩል ያረጁ ወይም የተናቁ በፍቅር ለመቅረብ እንጥራለን? የእግዚአብሔርን ፍቅር ለሰዎች ሁሉ እያሳየን ነው?

3. ለእሥራኤላውያን የተሰጡ የተለያዩ ሕግጋት

ሀ) እንስሳቱን ዘሩንና ልብሱን እንዳይደባልቁ ወይም ሁለት ዓይነት እንዳያደርጉ ትዕዛዝ ተሰጥቷቸዋል፤ (ቁጥር 19)። ይህ ትዕዛዝ የተሰጠበትን ምክንያት እናውቅም። ምናልባትም የእግዚአብሔር ሕዝቦች ከዓለም ጋር በጋብቻ፤ በአምልኮና በሌሎች ልማዶች የተለዩ መሆናቸውን የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። ቅድስና መለየት ግለት ነው።

ለ) ፍሬውን ከዛፋ ላይ ለአራት ዓመት ያህል አይለቅሙትም ነበር፤ (ከቁጥር 23-25)። ለሦስት ዓመታት ያህል ፍሬውን በዛፋ ላይ ይተግታል። በአራተኛው ዓመት ፍሬው በሙሉ የእግዚአብሔር ይሆናል፤ በአምስተኛው ዓመት ብቻ ነው ፍሬው ሊበላ የሚችለው። ይህ ፍሬ የእግዚአብሔር ስጦታ እንደሆነ የሚያመለክት ሳይሆን ይህን በማድረጋቸው ፍሬው ይበዛላቸዋል፤ የዛፋም ሕይወት በደንብ ይጠበቃል።

ሐ) ደም ያለበት ሥጋ እንዳይበሉ አሁንም ደግሞ ያስታውሳቸዋል፤ (ቁጥር 26)።

መ) አማኝ ያልሆኑ ሰዎች በለቅሶ ጊዜ የሚከተሏቸውን ሥርዓቶች እንዳይከተሉ ታዘዋል፤ (ከቁጥር 27-28)። ይህም ለሞተው ዘመዳቸው ሲያለቅሱ ፀጉራቸውን አይቆረጡም ወይም ገላቸውን አይጎዱም ግለት ነው። ግዘኑ ይፈቀድላቸዋል፤ ቢሆንም ገዘናቸውን መግለፅ የነበረባቸው አማኝ እንዳልሆኑ ሰዎች አልነበረም።

18ኛ ጥያቄ፡- ዛሬ እንዴት መኖር እንዳለብን እነዚህ ትዕዛዛት ምን ያስተምሩናል?

ሦስተኛ ቀን፡-

ኦሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 20

* ኦሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 20 አንብብ።

19ኛ ጥያቄ፡- የሚያስቀጡ የተለያዩ ኃጢአቶችን ዘርዝረህ ዳፍ።

20ኛ ጥያቄ፡- ለተለያዩ ኃጢአቶች የሚሰጡትን የተለያዩ ቅጣት ዓይነቶችን በዝርዝር ዳፍ።

እራት ዘለዋውያን ምዕራፍ 20 የእግዚአብሔርን ልጆች ለቅጣት የሚያበቁ ኃጢአቶችን ያጠቃለለ ነው። እሥራኤላውያን የጥበረተሰቡን ቅድስና ለመጠበቅ ሳይጥሩ ዝም ብለው ኃጢአትን ብቻ እንዳይመለከቱ ታዘዋል። ስለዚህም እያወቁ የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ የሚጥሱ ሁሉ መቀጣት ነበረባቸው። እንዲያውም አንድ ሰው ሰዎች ኃጢአት ሲሠሩ አይቶ እንዲቀጡ ባያደርግ ሰውዬው ራሱ ይቀጣ ነበር፤ (20፡4-5)። እነዚህ ትዕዛዛትና ቅጣቶች ተግባራዊ የሚሆኑት ለእሥራኤላውያን ብቻ ሳይሆኑ በፈቃደኝነት በእሥራኤል ምድር ለሚኖሩ ሰዎች ጭምር ነበር።

በዚህ ምዕራፍ የተጠቀሱት ብዙዎቹ ኃጢአቶች ቅጣታቸው ሞት ነበር። ከዚህ ቀጥሎ ለሞት የሚዳርጉ ኃጢአቶች ዝርዝር ይገኛል። አንዳንዶች በድንጋይ ተደብድበው ነበር የሚሞቱት፤ አንዳንዶች ደግሞ ይቃጠላሉ ወይም በሞት ፍርድ ውሳኔ ይገደላሉ።

1. ልጆቻቸውን መሥዋዕት በማቅረብ ሞሉክን የሚያመልኩት ወይም ደግሞ ሌሎች ለሞሉክ ሲሰጡ አይተው ዝም የሚሉ ሁሉ፤
2. ቤተሰቦቻቸውን የሚያዋርዱ፤
3. ከሌላ ሰው ሚስት ጋር የሚያመነዝር ሰው አመንዝራውም አመንዝራይቲም ይገደሉ ነበር።
4. ከቅርብ ዘመዶቻቸው ጋር የሚያመነዝሩ፤
5. ከተመሳሳይ ያታ ጋር ወሲባዊ ግንኙነት የሚያደርጉ፤
6. ከእንስሳት ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚያደርጉ፤
7. ጠንቋዮችንና መናፍስት ጠሪዎች የሆኑ ሁሉ ለሞት የሚዳርጉ ኃጢአቶች ነበሩ።

«ከሕዝባቸው መካከል ተለይተው ይጥቱ የሚል ፍርድ የሚያሰጡ ኃጢአቶችም ነበሩ። ምንም እንኳን ይህ ሞትን የሚያመለክት ቢሆንም የእግዚአብሔር ፍርድ በእነርሱ ላይ እንደሆነ የሚያመለክትም ሊሆን ይችላል። ወይም ደግሞ ከእሥራኤል ሕዝብ የተገለሉ መሆናቸውን የሚገልጽ ሊሆን ይችላል።

ለሞት ቅጣት የማይዳረጉት፡-

1. ከቅርብ ዘመዶቻቸው ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚያደርጉ
2. እያወቁ በወር አበባዋ ወቅት ከሴት ጋር የግብረ ሥጋ ግንኙነት የሚያደርጉ ናቸው።

የአንዳንዶቹ ኃጢአት ቅጣት የሚፈጸመው በእግዚአብሔር ብቻ ነበር። የአንዳንዶቹ ቅጣት መካንነት ሲሆን የአንዳንዶቹ ደግሞ አልተጠቀሰም።

የእሥራኤል ሕዝብ ሕይወታቸውን በግብረ ገብነት ሆነ በሚከተሉት ልማድ እራሳቸውን (ንጹሕ) አድርገው አንጠብቅም ካሉ ልክ እንደ ከነዓናውያን ከቃል ኪዳን ምድር እንደሚያስወጣቸው እግዚአብሔር ምሉአል።

በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ሙሉ በሙሉ ትኩረት የተሰጠው የእግዚአብሔር ሕዝብ ቅድስናውን እንዴት መጠበቅ እንደሚገባው ነው፡ (ከቁጥር 7-8፡ 22-24፡ እና ቁጥር 26 ተመልከት)። ይህ ቅድስና አንዳንዴ ይጠበቅ የነበረው በእግዚአብሔር ቃል ኪዳንና ትዕዛዝ ሥር ለመኖር ፈቃደኛ ያልሆኑትን ሰዎች በመቅጣት ነበር። ሕዝቡ በአጠቃላይ የእግዚአብሔርን ፍርድ እንዳይቀበል ሲባል በደለኛው ክፍል ብቻ ይቀጣ ነበር። ከሌሎች ሕዝቦች ለይቶ እሥራኤላውያንን ያወጣ እግዚአብሔር ነው። መለየታቸውን መጠበቅ ነበረባቸው።

በአዲስ ኪዳን በኅብረትም ሆነ በግል ቅድስናችንን እንድንጠበቅ ታዘናል። ምንም እንኳን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ቅድስናችንን ለመጠበቅ ስንል የሞት ቅጣት ባንፈርድም ሕይወታቸውን በንጽሕና የማይጠብቁትን ሰዎች እግዚአብሔር በሞት ይቀጣል። (ለምሳሌ የሐዋርያት ሥራ 5፡1-11፡ 1ቆሮ. 11፡30 ተመልከት)። ሆኖም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የተፈጸሙት ኃጢአቶች ለንስሐ መቅረባቸውን ወይም በደሉን የፈጸመው ሰው ተገቢ የሆነ የሥነ ሥርዓት ቅጣት መቀበሉን የማረጋገጥ ሐላፊነት ለእኛ ተሰጥቶናል፡ (ማቴዎስ 18፡15-17፡ 1ቆሮ. 5)።

21ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በሕይወትህ ውስጥ ለቤተ ክርስቲያን ቅድስና ተቆርቋረህ የገለጽከው እንዴት ነው?

ለ) ቤተ ክርስቲያንህ ለቅድስና ተቆርቋሪ በኃጢአት ፀንተው በሚኖሩ ሰዎች ላይ የእርምት እርምጃ በመውሰድ የገለጸችው እንዴት ነው?

አራተኛ ቀን፡ -

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 21-22

* አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 21 አንብብ።

22ኛ ጥያቄ፡- ይህ ምዕራፍ በተለይ የሚያመለክተው እነማንን ነው?

23ኛ ጥያቄ፡- ካሁኑ በድኑን እንዳይነክ የተከለከለው ለምንድን ነው?

24ኛ ጥያቄ፡- አንድ ካህን ሴት ልጁ ጋለሞታ ከሆነችበት ምን ማድረግ ነበረበት?

25ኛ ጥያቄ፡- ካሁኑ እንዳያገባ የተከለከለው ምን ዓይነት ሴት ናት? እንዲያገባስ የተፈቀደለት ምን ዓይነት ሴት ናት?

26ኛ ጥያቄ፡- ነውር ያለበት ካህን እንዳያደርጋቸው የተከለከሉ ነገሮች ምን ምንድን ናቸው?

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 17-20 የሚያተኩረው በአጠቃላይ የእሥራኤል ሕዝብ ማድረግ በሚገባቸው ነገር ላይ ነው። አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 21-22 ደግሞ

የተጻፈው ለአርገና ለካህናት ነው። እነዚህ ምዕራፎች ካህናት ቅድስናቸውን ጠብቀው እግዚአብሔርን በመገናኛው ድንኳን እንዴት ግገልገል እንደሚችሉ የሚያሳዩ መመሪያዎችን ያጠቃልላሉ።

የእግዚአብሔርን ሕዝብ የሚመሩ ሰዎች ከተራው ሕዝብ ይበልጥ ቅድስናቸውን የመጠበቅ ሐላፊነት አለባቸው። ምንም እንኳን እግዚአብሔር ሁላችንም ቅዱሳንና ገጹሃን እንድንሆን ቢፈልግም የመሪዎቹ ሕይወት የቅድስናን ምሳሌነት ሊያንፀባርቅ ይገባዋል፤ በጣምም አስፈላጊ ነው። ስለዚህም እግዚአብሔር መሪዎቹ እውነተኛ መሪ ለመሆን ከፈለጉ ሊከተሏቸው የሚገባቸውን መመሪያዎች ለየት አድርጎ ያቀርብላቸዋል። መሪው ቅድስናውን ሳይጠብቅ ምሳሌ የሚሆን ኑሮ በሕዝቡ ፊት የማይኖር ከሆነ ሕዝቡ የራሱን ቅድስናና የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ አይጠብቅም።

27ኛ ጥያቄ፡- የቤተ ክርስቲያን መሪዎች መንፈሳዊ ሕይወት የምዕመናኑን መንፈሳዊ ሕይወት በምን ዓይነት መንገድ ነው ሊነካና ሊለውጥ የሚችለው?

ካህናቱ በእግዚአብሔር ፊት መገናኛ ድንኳን ውስጥ እንዲቆሙና ሕዝቡን በእርሱ ፊት እንዲወክሉ የተመረጡና በእግዚአብሔር ፊት ቆመው ለሕዝቡ የሚግልጹ ናቸው። ስለዚህም የሞራልም ሆነ የሥርዓት ነውረኛነትን ይዘው ወደ አምልኮው ሥፍራ እንዳይቀርቡ የተለየ ጥንቃቄ መውሰድ ይገባቸው ነበር። ቆመው የሚሠሩት በእግዚአብሔር ፊት ስለሆነ ሕይወታቸው በቅድስና የተሞላ መሆን ይገባዋል፤ (ቄጥር 6 እና 8)። ቅድስናቸውን በመላው ሕይወታቸው ሊገልፁት የሚያስፈልገው፡- በድን የሆነውን ነገር ባለመንካትና የሚያገቧቸው ሴቶች ነውር ያለባቸው ወይም የሌለባቸው በመሆን ነው። ኃጢአትን የሚያመለክት በዓለም ውስጥ ያለው ግንኛውም ነገር እና የኃጢአት መንስሌ የሆነ ግንኛውም ነገር ወደ እግዚአብሔር ፊት እንዳይቀርብ በደንብ መጠበቅ አለባቸው።

ምንም እንኳን እግዚአብሔር ልጆቹ ሕይወታቸውን ከኃጢአት እንዲጠብቁ ቢፈልግም እግዚአብሔር መንጋውን እንድንጠብቅለት ለመሪነት ለጠራን ሰዎች በተለይ ይህ በጣም አስፈላጊ ነገር ነው። በቤተሰብ ሕይወታችን፣ በሞራል (በሕሊናችን) ሕይወታችን፣ በሥራ ሕይወታችን ፣ በመንፈሳዊ ሕይወታችን በሙሉ ሌሎች ሊከተሉት የሚችሉትን የቅድስና ምሳሌነት ሊኖረን ይገባል። እንዲህ ነን ወይ?

በምዕራፍ 21 ውስጥ ለካህናቱ የሚከተሉት መመሪያዎች ተሰጥቷቸዋል።

1. የሞተውን ነገር በመንካት እንዳይረከሱ ጥንቃቄ ግድረግ አለባቸው። ካለፉት ትምህርቶቻችን እንደምታስታውሱት የሞተ ነገር የነካ ሁሉ የረከሰ ይሆን ነበር። ስለዚህም ካህናት የሞተን ነገር በመንካት ወይም የሞተ ሰው ቤት በመግባት እራሳቸውን ግርከሰ አልነበረባቸውም፤ (እሪት ዘጉልቁ 19፡11፣14)። ካህናቱ የቤተሰቦቻቸውን፣ ያላገቡ ልጆቻቸውን፣ የወላጆቻቸውን፣ ወዘተ... የቀብር ሥነ-ሥርዓት ብቻ ሊካፈሉ ይችሉ ነበር።

2. ካህናቱ እራሳቸውን መላጩትና ሥጋቸውን መቁረጥ አይችሉም ነበር። ይህ ትዕዛዝ እንደ አሕዛብ እንዳያለቅሱ የተሰጣቸውን ትዕዛዝ የሚያመለክት ነው።

3. ለጋብቻ በሚመርጡት ሰው ላይ ጥንቃቄ መውሰድ ነበረባቸው። ከባልዋ የተፋታችውንና ድንገል ያልሆነችውን ሊያገቡ አይችሉም ነበር። በእግዚአብሔር ፊት የሚቆመው ካህን ጋብቻ ንጹሕና ለሌሎች እንደምሳሌ የሚቀርብ ሊሆን ይገባዋል። ልጆቹም ቢሆኑ ለወደፊቱ የእሥራኤል ሕዝብ ካህናት የሚሆኑ በመሆናቸው ከንጹሕ የሆነ ግንኙነት የተገኙ ሊሆኑ ይገባል።

4. ልጆቻቸውን መቆጣጠር ነበረባቸው። የልጆቻቸው ሁኔታና አካላትን አባቶቻቸውን ሊያሳዝን ይችላል። ስለዚህም የእግዚአብሔርን ሕግ በግልጽ ሲቃወሙ፣ ለምሳሌ ጋለሞታ በመሆን ይገደሉ ነበር።

5. የአካል እንክን ያለበት ካህን እግዚአብሔርን ማገልገል አይፈቀድለትም ነበር። ዕውር፣ አንካላ፣ ወዘተ... የነበሩ ሁሉ እግዚአብሔርን ለማገልገል ብቁ አልነበሩም። ለመሥዋዕት የሚቀርቡት እንስሳት ነውር የሌለባቸው መሆን እንደሚኖርባቸው ሁሉ፣ እነዚህን መሥዋዕት የሚያቀርቡና መገናኛው ድንኳን ውስጥ የሚገቡ ሁሉ እንክን የሌለባቸው መሆን ነበረባቸው። ሆኖም እንክን ያለባቸው ካህናት ለመሥዋዕት ከሚቀርበው ውስጥ የካህናቱ ድርሻ የሆነውን መብላት ይችላሉ።

እንክን ያለባቸው ካህናት እንዲያገለግሉ ፈቃድ ያልተሰጣቸው ለምንድን ነው? እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ከአምልኮ ጋር የተያያዙ ነገሮች በሙሉ ነውር የሌለባቸው እንዲሆን መመሪያ አውጥቶ ነበር። ይህ መመሪያ የሚቀርቡትን መሥዋዕቶችንና በእግዚአብሔር ፊት የሚቆሙትን ካህናት የሚያጠቃልል ነው። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ይህን መመሪያ የሰጠው የሞራል ወይም የሕሊና ንጽሕናን እንዲያመለክት ብሎ ነው፤ ያልተለመደ ማንኛውም ነገር የጋጢአት ምልክት ስለሆነ በእግዚአብሔር ፊት መቅረብ የለበትም። ሆኖም በአዲስ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ትኩረት የሚሰጠው የውስጥ ንጽሕናን ነው እንጂ ውጫዊ የአካል ጉድለትን አይደለም። አንድ ሰው እወነተኛ የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ከእግዚአብሔር ጋር ያለው አረግመድ ንጹሕ ከሆነ ማገልገል ይፈቀድለታል። በአዲስ ኪዳን አካል ስንኩል የሆነ ለአገልግሎት መቅረብ አይችልም የሚል ትዕዛዝ የለም። እንዲያውም ከዲያቆናትና ከሽማግሌዎች የሚጠበቀውን ምግባር ስንመረምር እግዚአብሔር ብዙ ትኩረት የሚሰጠው መንፈሳዊና የአስተሳሰብ ብቃት ላይ እንደሆነ እንመለከታለን! (1ኛ ጢሞ. 3)።

28ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 9፡13-14 አንብብ። ኢየሱስ ክርስቶስ ይህን ብቃት የሟላው እንዴት አድርጎ ነው?

ከሌሎቹ ካህናት ይበልጥ ብዙ ሊያሟላቸው የሚገቡ ነገሮች ያሉት ሊቀ ካህኑ ነው። የመጨረሻው ትልቁ መሪ እርሱ በመሆኑ በእግዚአብሔር ፊት ንጽሕናውን መጠበቅ ይኖርበታል። ስለዚህም የሞተ ነገርን የቅርብ ዘመዶቹን እንኳ ቢሆን ሊነካና ሊያለቅስላቸው አይችልም ነበር። ሕዝቡን በእግዚአብሔር ፊት የማቅረቡን ሥራ

ለማሟላት ሲል እራሱን ንጹሕ አድርጎ መጠበቅ ነበረበት። የመገናኛውን ድንኳን ከሚያረክስ ነገር የመጠበቅ ሐላፊነትም ነበረበት።

29ኛ ጥያቄ፡- ከዚህ ትምህርት ለቤተ ክርስቲያን መሪዎች አስፈላጊ የሚሆን ምን ዓይነት ትምህርት እናገኛለን?

እግዚአብሔር ቅዱስ አምላክ በመሆን እርሱን የሚመለከበትን ሥርዓት በትልቅ ጥንቃቄ ነው ማከናወን ያለብን። የአምልኮውን ሥርዓት ንጽሕናና የምእመናኑ መንፈሳዊ ሕይወት የመጠበቁ ኃላፊነት ከሞላ ነደል የተሰጠው ለመሪዎቹ ነው። በዚህ ምክንያት ነው የመሪነት ሥልጣን በታላቅ ጥንቃቄና ፈሪህ እግዚአብሔር መታየት ያለበት። ሥልጣን ከሰጣቸው ላይ እግዚአብሔር ብዙ ይጠብቅባቸዋል።

* አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 22 አንብብ።

30ኛ ጥያቄ፡- እርኩሳን ሆነው ላለ መሥዋዕት ለሚያቀርቡ ካህናት የተሰጠው ማስጠንቀቂያ ምንድን ነው? (ቁጥር 9)።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 22 ለካህናቱ የተሰጡትን መመሪያዎች ያካተተ የምዕራፍ 21 ቅጥያ ነው። በዚህ ምዕራፍ ትኩረት የተሰጠው በመገናኛው ድንኳን የእንስሳ መሥዋዕት አቀራረብ ላይ ነው።

1. ካህኑ እርኩስ ከሆነ በመገናኛው ድንኳን እንዳይሠራና መሥዋዕት እንዳያቀርብ ጥንቃቄ መውሰድ አለበት! (ከቁጥር 1-9)። ለምፅ ያለበት ተንቀሳቃሽ እንስሳዎችን ወይም የሞተ እንስሳን ወዘተ... የሚነካ ሁሉ የረከሰ ነበር። ይህም ግለት በመገናኛው ድንኳን ለመሥራት አይችልም ብቻ ሳይሆን ከመሥዋዕቶቹ የካህናቱ ድርሻ ከሆነውም ላይ መብላት አይችልም ግለት ነው። ርኩስ ከሆነ የተለመዱትን ሕግጋት በመከተል እራሱን እንደገና ንጹሕ ማድረግ ነበረበት። ከዚህ በኋላ በእግዚአብሔር ፊት ማገልገል ይችላል ነበር። ርኩስ ሆነው የሚያገለግሉ ሁሉ በእርሳቸው ላይ የእግዚአብሔርን ቅጣትና የሞት ፍርድ እንደጋበዙ ነው የሚቆጠረው።

31ኛ ጥያቄ፡- 1ኛ ቆረ.11:29-30 ተመልከተው ዛሬ ለእኛ የተሰጠውን ተመሳሳይ ማስጠንቀቂያ አጢን።

2. የካህናቱ ቤተሰብ የሆኑ ብቻ ናቸው በመሥዋዕቱ ላይ የካህናቱ ድርሻ ከሆነው ሊበሉ የሚችሉት! (ከቁ. 10-16)። ካህናት ያልሆኑ ለመሥዋዕት ከቀረበው ላይ ቢበሉ እንደሰረቁ ነው የሚቆጠረው። በዚህ ምክንያት ልክ እንደተበደለ መሥዋዕት የወሰደውን ለካህናቱ መመለስ ይኖርበታል።

3. ለሰለት መሥዋዕት (ትምህርት ሁለትን ተመልከት)። ከሚቀርቡት እንስሳት በቀር ለሌሎቹ መሥዋዕት የሚቀርቡት እንስሳት በሙሉ እንከን የሌለባቸው መሆን አለባቸው! (ከቁጥር 17-25)። ለመሥዋዕት ከመቅረቡ በፊት እንስሳውን የሚመረምረው ካህን እንስሳው ለእግዚአብሔር መሥዋዕት ለመቅረብ ብቁ መሆን ያለመሆኑን ያረጋግጣል፤ (ትንቢተ ሚልክያስ 1:6-14፤ ይህ ትዕዛዝ እንዴት እንደተጣለ የሚያሳይ ምሳሌ ነው)።

4. መሥዋዕትን በተመለከተ የተሰጡ ሌሎች ትዕዛዞች አሉ! (ከቁጥር 26-30)። የስምንት ቀን ዕድሜ ሳይኖረው ማንኛውም እንስሳ ለመሥዋዕት መቅረብ አይችልም ነበር። በተጨማሪም አንድ እንስሳ ከእናቱ ጋር በአንድ ቀን ለመሥዋዕት መቅረብ አይችልም ነበር። ካህናቱም፣ ለምሥጋና መሥዋዕት የሚቀርበውን የእንስሳ ሥጋ በሥርዓቱ መሠረት በጥንቃቄ መመገብ ነበረባቸው።

እሥራኤላውያንን ከግብፅ ያወጣቸው አምላክ ልጆቹ ሙሉ በሙሉ ትዕዛዙን እንዲጠብቁ ይፈልጋል። ይህ በተለይ ከካህናቱ የሚጠበቅ ነው። እግዚአብሔር የሰጣቸውን ትዕዛዛት በሙሉ መጠበቃቸውንና እግዚአብሔርን እንደ ሕይወታቸው ንጉሥ ማከበራቸውን እርግጠኞች መሆን ነበረባቸው። እኛም ብንሆን ከኃጢአት ባርነት ነፃ የወጣነው በእግዚአብሔር ነው። የእግዚአብሔርም ሕግ በፊታችን ነው። ስለዚህም እኛ እራሳችን እግዚአብሔር የሕይወታችን ንጉሥ መሆኑን በፊታችን ያስቀመጠውን ትዕዛዝ በፈቃደኝነት በመጠበቅ ልናሳይና ልንገልጽ ይገባናል።

32ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስ የሕይወትህ ጌታ መሆኑን በምን ዓይነት መንገድ ነው የምትገልጸው?

ለ) ዮሐንስ 14:15 ተመልከት። እኛ እግዚአብሔርን የምንወድ ከሆነ ከእኛ የሚጠበቀው ምንድን ነው?

አምስተኛ ቀን፡- የዚህን ሳምንት ጥናት ከልሰና ለውይይት የተዘጋጁትን ጥያቄዎች በመመልከት ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ፡-

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) ኦሪት ዘሌዋውያን 18:1-5 አንብብ። ከእነዚህ ጥቅሶች ከእግዚአብሔር ጋር ከዓለም ጋር ስላለን ግንኙነትና ትእዛዛቱን ስለመጠበቁ አስፈላጊነት የምንግረው ምንድን ነው?

ለ) ኦሪት ዘሌዋውያን 17:11 ደንገነታችን የተመሠረተበትን መመሪያ የሚያሳየው እንዴት ነው?

ሐ) በኦሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 18 ላይ ያሉት ሕግጋት ጋብቻችንን በንጽሕና ለመጠበቅ አስፈላጊ መመሪያዎች ሊሆኑ የሚችሉት እንዴት ነው?

መ) 1. ከኦሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 19 ላይ ከሌሎች ጋር ያለን ግንኙነት በተመለከተ ልንጠብቃቸው የሚገቡን አንዳንድ ትዕዛዞች ምን ምንድን ናቸው?

2. ብዙ ክርስቲያኖች ችግር የሚገጥማቸው ምን ዓይነት ግንኙነቶች ላይ ነው?

3. እነዚህን ጥቅሶች በመጠቀም ክርስቲያኖች ከሌሎች ሰዎች ጋር የበለጠ ጤናማ የሆነ ግንኙነት እንዲኖራቸው ልታበረታታቸው የምትችለው እንዴት ነው?

ሠ) ትምህርት ሃያ አንድ ክርስቲያን የቤተ ክርስቲያንን ንጽሕና መጠበቁ ላይ ስላለው ሐላፊነት የሚያስተምረን ምንድን ነው?

ረ) በአራት ዘሌዋውያን ምዕ.21-22 ላይ በመመርኮዝ እግዚአብሔር እንዴት ከተራው ምዕመን ይልቅ ከመሪዎቹ ብዙ እንደሚጠብቅ ተወያዩ።

5. ጸሎት

ትምህርት ሰባት

አራት ዘሌዋውያን 23-25

የመጀመሪያ ቀን: -

አራት ዘሌዋውያን 23: 1-14

በዚህ ሳምንት አራት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 23-25 ያለውን እንመለከታለን። በዚህ ክፍል ላይ ትኩረት የተሰጠው ነጥብ እሥራኤላውያን ስለሚያከብሯቸው ለየት ያሉ ክብረ በዓላት ነው። በየሳምንቱ የሚያከብሩት የሰንበት በዓል ነበር። ከዚህም በላይ በየዓመቱ በየሰባት ዓመቱ እና በየ አሥራ አምስት ዓመቱ የሚያከብሯቸው ክብረ በዓል ነበሩ።

ክብረ በዓሎች ለእግዚአብሔር ሕዝብ በጣም አስፈላጊ ናቸው። ዋናው ዓላማቸው ለየት ያለ ጊዜ ወስደን እግዚአብሔርን ስላደረገው ነገር እንድናመሰግን ለማድረግ ነው። ብዙዎቹን ክብረ በዓሎች ላይ የምናከብረው በፊት በተከናወኑት ክንውኖች ላይ ነው። ለመጥቀስ ያህል ገና ላይ የኢየሱስ ክርስቶስን የልደት ቀን ነው የምናከብረው። ፋሲካ ላይ ደግሞ የጌታ ኢየሱስን ሞትና ትንሣኤ እናከብራለን። በአራት ዘሌዋውያን የተጠቀሱት አንዳንዶቹ ክብረ በዓሎች ልክ እንደ መሥዋዕቶቹ ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያመለክቱ ናቸው።

ስለ እነዚህ ልዩ ልዩ ክብረ በዓላት ስናጠና የመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ካለህ መዝገበ ቃሉ ስለእነዚህ በዓላት ያተተውን ነገር አንብብ።

አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 23 እና አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 28-29 የሚመሳሰሉ ምዕራፎች ናቸው። አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 23 የተፃፈው አዋቂ ካልሆነ ሰው አመለካከት ሆኖ ድግሶቹ መቼ እንደሚደረጉ ያብራራል። አራት ዘሌዋውያን ምዕ. 28-29 ያለው ደግሞ በእነዚህ ቀናት ካህናቱ የሚጠበቅባቸው ነገር ላይ ያተኩራል።

1ኛ ጥያቄ፡- አሪት ዘሌዋውያን 23:1-14 አንብብ። በእነዚህ ጥቅሶች የተጠቀሱትን የተለያዩ ክብረ በዓሎች በዝርዝር ጻፍ።

በዛሬው ዕለት በአይሁዳውያን አቆጣጠር በዓመቱ መጀመሪያ አካባቢ የሚከበሩትን አራት ክብረ በዓሎችንና የሰንበትን ክብረ በዓል እናጠናለን።

1. ሰንበት (ቁጥር 3)

2ኛ ጥያቄ፡- አሪት ዘጸአት 20:8-11 አንብብ። ሰንበትን በተመለከተ እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን የሰጠው ትዕዛዝ ምንድን ነው? እግዚአብሔር የጠቀሰው ሰንበትን ለመጠበቅ መሠረት የሚሆነው ክንውን ምንድን ነው?

«ሰንበት» የሚለው ቃል የመጣው «ማቆም» ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል ነው። ይህ ቃል እግዚአብሔር ዓለምን ሲፈጥር ለሰድስት ቀን ያህል ከሠራ በኋላ በሰባተኛው ቀን ሥራውን ማቆሙን የሚያመለክት ነው። እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ዘመን ያሉት ሕዝቦች ይህን የፍጥረት ሥርዓት እንዲከተሉ ፈልጎ ነበር። የሰንበት ቀን ተለይቶ የሚከበረው ለሁለት ምክንያቶች ነው። አንደኛ፡ እግዚአብሔር የሚመለከበት ለየት ያለ ቀን ነው። በሰንበት ቀን የየቀኑ መሥዋዕት ሁለት ጊዜ ነበር ለእግዚአብሔር የሚሠዋው፡ (አሪት ዘኅልቁ 28:9)። ሁለተኛ የሰንበት ቀን፡- ሠራተኞች የሚያርፉበትና ሰውነታቸውን የሚያዝናኑበት ቀን ነው።

እግዚአብሔር የሰንበት ጥበቃን ትልቅ ትኩረት ይሰጠዋል። ስለዚህም ሰንበትን የማይጠብቅ ሁሉ እንደሚሞት እርግጠኛ ነው፡ (አሪት ዘኅልቁ 15:32-35)። በአዲስ ኪዳን ዘመን አይሁዳውያን ሰንበትን በተመለከተ የተወሰኑ ድንጋጌዎችን አውጥተው ነበር። እግዚአብሔር እንዳዘዘው ሰንበትን ለየት ባለ አኳኋን ማከበሩን ሳይሆን ኢየሱስ የተቃወመው እነርሱ ያወጧቸውን እነዚህን ተጨማሪ ድንጋጌዎችን ነው ላለመጠበቅ የወሰነው።

3ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያኖች ለአምልኮ የሚቀርቡት በሳምንት ውስጥ በየትኛው ቀን ነው? ይህስ ለምን ሆነ?

ኢየሱስ ከሙታን ከተነሣ ወዲህ በሳምንቱ ውስጥ ሰባተኛው ቀን የሆነውን የሰንበት ቀን አናከብርም! የምናከብረው እሁድን ነው። ይህም ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙታን የተነሣበትን ቀን ለማከበር ነው። በሮሜ 14:5-6 እና በቆላስይስ 2:16-17 ላይ ጳውሎስ ትልቁና ዋነኛ የሆነው ነገር የአምልኮው ቀን ሳይሆን በሳምንቱ ውስጥ በሚገኙት ቀናት በሙሉ በሕይወታችን እኛ እግዚአብሔርን ማስከበራችን እንደሆነ ጳውሎስ ያስተምረናል። ይህም ቢሆን ክርስቲያኖች እላይ ለጠቀስናቸው ሁለት ምክንያቶች ሲሉ እሁድን ማከበር ይገባቸዋል። የእግዚአብሔር ሕዝብ እግዚአብሔርን ለማምለክ የሚሰበሰቡበት ጊዜ ሊሆን ይገባዋል። ሰውነታችንንም የምናዝናናበትና ከሥራችን የምናርፍበት ጊዜ ሊሆን ይገባል። ክርስቲያን ያልሆኑ ሰዎች እንኳ ለሰው ልጅ ጤንነት ይህ የዕረፍት ቀን አስፈላጊ እንደ ሆነ ተገንዝበዋል።

ከሰባት ቀናት ውስጥ አንደኛውን ለይቶ የግስቀመጡ መርህ ለአይሁዳውያን ክብረ በዓሎች ሊከተሉት የሚገባ ባህል እንዲሆን ገፋፍቷል። ተለይቶ የሚከበረው ሰባተኛው ቀን ብቻ ሳይሆን ለየት ባለ ሁኔታ የሚከበሩ ሰባት ክብረ በዓሎችም ነበሩ፤ ከእነዚህም ብዙዎቹ የሚከበሩት በሰባተኛው ወር ላይ ነበር። በተጨማሪም በየሰባት ዓመቱ «የሰንበት ዓመት» ይሆን ነበር። በመጨረሻም ሰባተኛው «የሰንበት ዓመት» ሁሉ በጣም ለየት ያለ ነበር የሚሆነው። ስለዚህ ነገር በዚህ ሳምንት ውስጥ ወደ በኋላ አካባቢ እናጠናለን።

2. ፋሲካ (ክቁጥር 4-5)

4ኛ ጥያቄ፡- አራት ዘጸአት 12:1-30 አንብብ። የፋሲካ በዓል ዓላማ ምን ነበረ?

ዋነኛ የሆነው የመጀመሪያው የአይሁዶች በዓል ይከበር የነበረው በእነርሱ መንፈሳዊ የቀን አቆጣጠር መሠረት በመጀመሪያው ወር ላይ ነበር። አይሁዳውያን ሁለት የቀን መቁጠሪያዎች ነበሯቸው፤ ዓመቱን በመጋቢት ላይ የመጀመሪያው መንፈሳዊው የቀን መቁጠሪያና ዓመቱን በመስከረም ላይ የሚጀመረው ሕዝቡ የሚገልግልበት የቀን መቁጠሪያ ነበር።

የእሥራኤል ወንዶች ተገኝተው ሊያከብሯቸው የሚገቧቸው ሦስት ክብረ በዓሎች ነበሩ። የፈለገውን ያህል ረጅም መንገድ ቢያስኬዳቸውም ክብረ በዓሉን ማከበር ነበረባቸው። ከእነዚህ ውስጥ የመጀመሪያው በዓል የፋሲካ ክብረ በዓል ነው። ሁለተኛው የበዓል ሃምሳ ሲሆን፤ ሦስተኛው ደግሞ የዳሱ በዓል ነው።

የፋሲካው በዓል ሦስት የተለያዩ አካባቢዎችን ያካተተ ነው። በመጀመሪያ ይኸው የፋሲካ በዓል ነበር። በማግስቱ ደግሞ የቂጣ በዓል ይከበራል። በሦስተኛ ደረጃ የመከራቸውን የበኩራት ነጾ የሚያቀርቡበት ክብረ በዓል ነበር። ይህ በዓል የሚከበረው የቂጣው በዓል በሚከበርበት ሳምንት ውስጥ ነው።

«ፋሲካ» የሚለው ቃል የተገኘው «በላይ ግለፍ» የሚል ትርጓሜ ካለው የዕብራይ ቃል ነው። ይህም ቃል የተገኘው እሥራኤላውያን በግብፅ በሚኖሩበት ጊዜ መልአኩ በበራቸው ላይ ቀይ ደም የቀቡትን እሥራኤላውያን ሳይነካ በላያቸው ባለፈበት ወቅት ነው። ይህ የፋሲካ በዓል የሚከበረው ለፋሲካ የተሠዋውን ጠቦት ደም የእግዚአብሔር መልአክ በበርቻቸው ላይ አይቶ የእሥራኤላውያንን የመጀመሪያ ልጆች ሳይገድል ያለፈበትን ቀን ለማክበር ነው። ይህ የፋሲካ በዓል ለአይሁዳውያን ዋነኛው ክብረ በዓል ነው፤ ይከበር የነበረውም በመጀመሪያው ወር በእሥራ ኦራተኛው ቀን ላይ ነው።

በዚህ የፋሲካ ክብረ በዓል ላይ ትኩረት የሚሰጠው በፋሲካ ላይ በሚሠዋው ጠቦት ላይ ነው። በመጀመሪያ ግብፅ በነበሩበት ወቅት እያንዳንዱ ቤተሰብ ጠቦቱን አርዶ ደሙን በበሩ ላይ ቀብቶ የተቀረውን ሥጋ እንዲበላ ነበር የታዘዘው። ዓመታቶቹ በጨመሩ ቁጥር የፋሲካ በዓል አካባቢርም በጣም እያደገ መጣ። በኢየሱስ ዘመን ላይ የተለየ ትርጓሜ ያላቸው ብዙ የአካባቢር ባህሎች ነበሩት። የምርኮውን ጊዜ መራርነት የሚያመለክቱ መራር ቅጠላ ቅጠል ይበሉ ነበር። አራት ለየት ያሉ የወይን ጠጆችንም

ይጠጡ ነበር። ከእነዚህ የወይን ጠጆች መካከል አንደኛውን አንሥቶ ነው ኢየሱስ «ይህ ደሜ ነው» ያለው።

ፋሲካ የእግዚአብሔር በግ የሆነውን የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት የሚያመለክት ነው፤ (1ኛ ዮሐ. 1: 29፣ 1ኛ ቆሮ. 5: 7)። እንዲያውም ኢየሱስ የሞተው ይህ በዓል ሲከበር ነው። እርሱ በሞተሉን ሞትና ባረሰለው ደም አግኝነት ነው ሁላችንም ከኃጢአት ባርነት ነፃ ልንወጣ የቻልነው። ዛሬ ይህን የፋሲካ ክብረ በዓል የምናከብረው የኢየሱስን ሞትና ትንሣኤ በማሰብ ነው።

3. የቂጣ በዓል (ከቁጥር 6-8)

ምንም እንኳ በመጀመሪያ ይህ የቂጣ በዓል ተለይቶ የሚከበር ቢሆንም ወደ በኋላ ከፋሲካ ጋር አብሮ ነበር የሚከበረው። ይህ በዓል የሚጀመረው ፋሲካ በተከበረ በማግስቱ ነው። የቂጣ በዓል የሚል ስያሜ የተሰጠው እሥራኤላውያን ከዚህ ቀን አንሥቶ ለሳምንት ያህል ጊዜ እርሾ ያለበት እንጀራ ወይም በቤታቸው እርሾ ያለበትን ግንኛውንም ነገር መብላት ስለማይፈቀድላቸው ነው።

በዚህ ክብረ በዓል ወቅት እሥራኤላውያን ምንም ዓይነት ከባድ ሥራ አይሠሩም ነበር። ይህ ከባድ ሥራ አትሥሩ የሚለው ትዕዛዝ እንደ ሰንበቱ ጊዜ በጣም ከበድ ያለ ባይሆንም የዕረፍትና የመዝናኛ ጊዜ ይሆንላቸው ነበር። በሳምንቱ ውስጥ የመጀመሪያውና የመጨረሻው ቀናት ለየት ያሉ ነበሩ፤ በእነዚህም ቀናት ለየት ያሉ ስብሰባዎች ይደረጉ ነበር። ከብዙ ጊዜ በኋላ ይህ የሳምንት ጊዜ እሥራኤላውያን ታሪካቸውንና እግዚአብሔር የሰጣቸውን ትዕዛዞች የሚማሩበት ጊዜ ነበር። የእግዚአብሔርን ቃል የማንበቢያ ጊዜ ነበር።

ይህ የቂጣ በዓል ሁለት ዓላማዎች ነበሩት። አንደኛው መንፈሳዊ ንጽሕና የሚደረግበት ጊዜ ነው። ኃጢአትን የሚያመለክተው እርሾ ከእሥራኤላውያን ሕይወት ውስጥ መወገድና መፅዳት ይኖርበታል። በዚህ ጊዜ አንድ እሥራኤላዊ ከቤቱ ውስጥ ምንም ዓይነት እርሾ እንደሌለ ማረጋገጥ እንደሚኖርበት ሁሉ በሕይወታቸውም የተደበቀ ግንኛውም ዓይነት ኃጢአት ካለ ለእግዚአብሔር በመናዘዝ ማስወገዳቸውን ማረጋገጥ አለባቸው።

5ኛ ጥያቄ፡ - 1ኛ ቆሮ. 5: 6-8 ተመልከት።

ሀ) በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ እርሾ ከምን ጋር ነው የሚነፃፀረው?

ለ) በሌሎች ላይ ተጣብቆ መኖርን በተመለከተ የእርሾ ተጽዕኖ ምንን ይመስላል? ዳቦ በምን ይመስላል?

በ1ኛ ቆሮንቶስ ጳውሎስ የፋሲካንና የቂጣ ክብረ በዓላትን ያገናኛል። ፋሲካ ኢየሱስ ለክርስቲያኖች የሞተውን ሞት የሚያመለክት ነው። የቂጣ በዓል ደግሞ ክርስቲያኖች እንደ እርሾ ከሚመስሉ በመላው ምዕመን መካከል ተዛምተው ሕይወትን ከሚያጠፉ ኃጢአቶች ነፃ መሆን እንዳለባቸው የሚያመለክት ነው።

ሁለተኛ፡- ይህ የቂጣ በዓል እሥራኤላውያን ከግብፅ ባርነት የወጡበትን ጊዜ የሚያከብር ነው። እግዚአብሔር ታዳጊያቸውና አዳኛቸው እንደሆነ ሊያስታውሳቸው የሚገባ በዓል ነው። ልክ እንደዚሁ እግዚአብሔር የእኛም አዳኝና ታዳጊ ነው። በፋሲካ እግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ አግካኝነት እኛን የታደገበትን ቀን እናከብራለን። በላያችን ላይ የነበረውን የኃጢአት ኃይል ገርስሶ በነፃነት ለእግዚአብሔር የተቀደሰ ኑሮ እንድንኖር ያደረገን መስቀሉ ነው።

4. የመከሩን በኩራት ነዶ በማምጣት የሚከበረው በዓል (ክቂፕር 9-14)

የቂጣ በዓል በሚከበርበት በሁለተኛው ቀን በመገናኛው ድንኳን አካባቢ ለየት ያለ አካባቢ ይደረግ ነበር። እሥራኤላውያን ወደ ተስፋይቱ ምድር ከገቡ በኋላ እያንዳንዱ እሥራኤላዊ ከገብስ ማላው «የበኩራት ነዶውን» ማምጣት ነበረበት። ካህኑም ይህንን ወስዶ በእግዚአብሔር ፊት ይወዘውዘውና ለእግዚአብሔር ያበረከተዋል። የበኩራት ነዶውን ከማበርከቱ ጋር የሚቃጠለውና የደህንነቱ መሥዋዕቶች ይሰጠው ነበር። ይህንን የበኩራት ነዶ እስከሚያበረከቱ ድረስ እሥራኤላውያን ከአዲሱ እህል ላይ ምንም አይበሉም ነበር።

በእሥራኤል የቂጣ በዓል ይከበር የነበረው ገብሱ አሸቶ ለአጪዳ በሚደርሰበት ወቅት ነበር። ይህ ከላይ የጠቀስነው በዓል የሚከበረው ለሁለት ዋና ዋና ምክንያቶች ነው፡- አንደኛ፡ የመከሩ ጊዜ በሚደርሰበት ወቅት እግዚአብሔር ሥጋዊ ፍላጎታቸውን በማሟላቱ ለማመስገን ነው። ሁለተኛ፡ ከሚያመርቱት የእግዚአብሔርን ድርሻ የሚሰጡበትና ያመረቱት ሁሉ የራሳቸው ሳይሆን የእግዚአብሔር እንደሆነ የሚገልጹበት ጊዜ ነው። የተረፈውን ለእግዚአብሔር ከመስጠት የመከሩን በኩራት ነበር የሚሰጡት።

6ኛ ጥያቄ፡- የእኛ እሥራትና በኩራት አሰጣጥ ከዚህ ጋር መመሳሰል ያለበት እንዴት ነው?

ይህ በኩራት የሆነውን ነገር የማቅረቡ ጉዳይ በአዲስ ኪዳን ውስጥ በተለይም ኢየሱስ ክርስቶስንና የጥንት አማኞችን እንደ በኩር አድርጎ መቁጠር የተለመደ ነበር።

7ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት፡ ሮሜ 8:23፣ 1ቆሮ.15:20።

ሀ) በኩር ተብለው የሚጠሩት ነገሮች ምንድን ናቸው?

ለ) ጳውሎስ ይህንን ስያሜ የተጠቀመው ምን ለማለት ፈልጎ ነው?

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከእነዚህ ክብረ በዓሎች የሚመሳሰሉ በቤተ ክርስቲያን ህ የምታከብራቸው ምን ዓይነት ክብረ በዓሎች አሉ?

ለ) የትኞቹ ዓይነት ክብረ በዓሎች ናቸው እኛ የሌሉንና በአምልኮ ሥርዓታችንም ለእግዚአብሔር ክብር ስንል ልንከተላቸው የሚገቡን?

ሐ) እግዚአብሔር ከሰጠን ሥጋዊ በረከቶች በተመለከተ እንዴት አድርገን ነው ለእግዚአብሔር ያለን ምሥጋና የምንገልጸው?

አሪት ዘሌዋውያን 23፡ 15-44

9ኛ ጥያቄ፡ - አሪት ዘሌዋውያን 23፡ 15-44 አንብብ። በዚህ ክፍል የተጠቀሱትን ክብረ በዓላት በዝርዝር ጻፍ። የሚቻል ከሆነም የእነዚህን ክብረ በዓላት ዓላማዎ ጻፍ።

5. የበኩራት ቁርባን ክብረ በዓል (ከቁጥር 15-22)

በቂጣ በዓል ወቅት የበኩራት ነዶውን ካቀረቡ ከሃምሳ ቀን በኋላ ሌላ ክብረ በዓል ነበረ። ይህ ክብረ በዓል የተለያዩ ስያሜዎች ነበሩት፤ እነዚህም፡ - የበኩራት ቁርባን ክብረ በዓል፤ «የበኩራት ነዶ ቀን» ወይም «ኢንጤቆስጤ» ይባላሉ። በግሪኩ ቋንቋ ኢንጤቆስጤ የሚባል ስያሜ የተሰጠው ሌሎች ክብረ በዓላት ከተከበሩ ከሃምሳኛው ቀን በኋላ በመከበሩ ነው።

ይህ የበኩራት ቁርባን ክብረ በዓል የሚከበረው የገብሱ አጪዳ ከተጠናቀቀ በኋላ ነው። ስለዚህም ዋነኛው ዓላማው እግዚአብሔር የሚበሉትን ምግብ ስለሰጣቸው ለማመስገንና እንደ ክብረ በዓል ለማክበር ነው ምስጋናቸውን የሚገልጹት፤ ለእግዚአብሔር የተለያዩ መሥዋዕቶችን ማቅረብና ከሰጣቸው ውስጥ የተወሰነው ክፍል ለሱ መልስ በመስጠት ነው። ይህም ቀን ድሆችንና በመካከላቸው የሚኖሩትን እንግዶች የሚያስቡበትና ለጋስ የሚሆኑበት ጊዜ ነው። ማሳቸውን ሙሉ ለሙሉ እንዲያጭዱና ሌላ የመቋቋሚያ መንገድ ለሌላቸው በመካከላቸው ለሚገኙ ድሆችና እንግዶች የማሳቸውን ዳር ዳሩን እንዲተዉላቸው ታዘዋል። በእዚህ ቀን ድሆችና ካህናቱ በሕዝቡ ለጋስነት ብዙውን የሚፈልጉትን ነገር ያገኛሉ።

ከአዲስ ኪዳን ላይ እንደምንረዳው እግዚአብሔር በቤተ ክርስቲያን ላይ መንፈስ ቅዱስን ያፈሰሰው በዚህ የበዓል ቀን ነው። በብሉይ ኪዳን ይከበር የነበረው እግዚአብሔር የሚሰጠው ሥጋዊ በረከት ነበር፤ ኢንጤቆስጤ ግን እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን በመላክ በሕዝቦቹ ላይ የሚያወርደውን ታላቁን መንፈሳዊ በረከት ነው የሚጠባበቀው።

6. የመለከት ድምፅ መታሰቢያ (ከቁጥር 23-25)

የመጨረሻዎቹ ሦስት ክብረ በዓላት ማለትም የመለከት ድምፅ መታሰቢያ የሰርየት ቀንና የዳስ በዓል ይከበሩ የነበረው በሰባተኛው ወር ላይ ነበር። ይህ ሰባተኛ ወር ይውል የነበረው ከወይንና ከሱፍ የመከር ጊዜ በኋላ ነበር። የዝናቡ ወቅት ከመድረሱና አዳዲስ ዘሮች ከመዘራታቸው በፊት ነው ይህ በዓል የሚከበረው።

በሰባተኛው ወር በመጀመሪያው ቀን ላይ ካህናቱ መለከተቻቸውን እንዲነቱ ታዘዋል። ለዚህም ነው ይህ በዓል የመለከት ድምፅ መታሰቢያ በመባል የሚታወቀው። ይህ ቀን በሕዝቡ የቀን መቁጠሪያ መሠረት የመጀመሪያው ቀን ነው፤ ዛሬም እንደ አይሁዳውያን አዲስ ዓመት ይከበራል። ይህ ለምን መታሰቢያ እንደሚከበር ባይነገረንም

በዚህ ቀን መላው እሥራኤል ተሳስቦ ለእግዚአብሔር መስዋዕት ያቀርብ ነበር። ምንም ፃይነት የተገባር ሥራ አይሠራም ነበር።

7. የስርየት ቀን (ክቋጥር 26-32)

ይህን የነኛ የሆነ ክብረ በዓል፣ ከዚህ በፊት በጥልቀት አጥንተነዋል፣ (ዘሌዋ. ምዕራፍ 16)። ለማንኛውም እስቲ የበዓሉን ዓላማ እንደገና እንመልከት። የስርየት ቀን ሁለት ዓላማዎች አሉት ብለናል። በመጀመሪያ የእሥራኤል ሕዝብ ኃጢአት የሚሰረደበት ጊዜ ነው። ሁለተኛ፣ የመገናኛው ድንኳን ለሚቀጥለው ዓመት አምልኮ ዝግጁ እንዲሆን የሚፀዳበት ጊዜ ነበር።

ምናልባት ይህ በዓል ከሌሎቹ በዓላት በታላቅ ክብር የሚከበር ሊሆን ይችላል። ሕዝቡ እራሱን የሚክድበት ጊዜ ነበር። ይህም በመጥምና በመጸለይ ኃጢአታቸውን ተናዘው እራሳቸውን ለበዓሉ ዝግጁ ማድረግ እንዳለባቸው የሚያመለክት ሊሆን ይችላል። ልክ እንደ ሰንበት ቀንም ምንም ፃይነት ሥራ አይሰሩም ነበር።

እንደምናስታውሰው ይህ በዓል ፍጻሜውን ያገኘው በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ነው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ኃጢአታችንን በመስቀሉ ላይ ተሸክሞ ከኃጢአታችን እንድንነፃ አድርጓል።

8. የዳስ በዓል (ክቋጥር 33-44)

ይህ የመገናኛው ድንኳን ድጉስ በመባልም የሚታወቀው ክብረ በዓል ከሌሎቹ ዓመት በዓሎች ሁሉ በጣም በደስታና በሐሴት የሚከበር ነው። በመጨረሻ የሚከበረውን ይህን ዓመት በዓል መላው የእሥራኤል ወንድ መካፈል ነበረበት። ሰብሉ በሙሉ ተሰብስቦ የሚያልቅበት ጊዜ በመሆኑ እግዚአብሔር ስላደረገላቸው ችርታ በታላቅ ደስታ ሐሴት የሚያደርጉበት ጊዜ ነው። በእነዚህ ሰባት ቀናት ውስጥ ለየት ያሉ መስዋዕቶች ለእግዚአብሔር ይሰጧል ነበር።

የዚህ ክብረ በዓል ጥና ዓላማ እሥራኤላውያን በምድረ በዳ ለእርባ ዓመት ያክል በተንከራተቱበት ጊዜ እግዚአብሔር ያደረገላቸውን ችርታ ለማስታወስ ነው። በዚህም ምክንያት ነው፣ ከቤቶቻቸው ወጥተው ትናንሽ ዳሶች የሚሠሩት። ለሰባት ቀን በዳስ ውስጥ በመሆን እግዚአብሔር በድሮው ጊዜ እንዴት እንደረዳቸውና አሁንም ሳያቋርጥ እንዴት የዕለት ፍላጎታቸውን እንደሚያሟላቸው የሚያስቡበትና ጌታን የሚያመልኩበት ጊዜ ነው።

ወደ አዲስ ኪዳን ዘመን አካባቢ ከበዓላት ሁሉ በጣም ገናና የነበረው ይህ በዓል ነበር። በዓሉም ተበታትነው የሚገኙት አይሁዳውያን በሙሉ ለዚህ በዓል ለመድረስ ሲሉ ወደ ኢየሩሳሌም ይመጡ ነበር። ዓመታት ባለፉ ቋጥር ይህም በዓል የሚከበርባቸውም ሥርዓቶች ጨመሩ። አይሁዳውያን ይህ በዓል መሢሁ መጥተ ሲገዛ እግዚአብሔር የሚያወርደውን በረከት እንደሚያመለክት አድርገው ነው የሚመለከቱት። በዚህ ሳምንት ውስጥ የሚሰጡት ሰባ ወደፈናች ሰባዎቹን የአሕዛብ ነገሥታት የሚወክሉ ሲሆን ወደ በኋላ ስለሚያገኙት ደኅንነትም የሚያመለክቱ ናቸው።

በቤተ መቅደሱ ውስጥ ይበሩ የነበሩት ትላልቅ ሻማዎች ከኢየሩሳሌም ተነሥቶ በዓለም ላይ የሚበራውን የእግዚአብሔርን ብርሃን ያመለክታል። በቤተ መቅደሱ የሚያደርጉት የውኃ ክብረ በዓላት ደግሞ የመንፈስ ቅዱስን መውረድ የሚያመለክቱ ናቸው።

10ኛ ጥያቄ:- መሢሕ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ እነዚህን የአይሁዳውያን ተስፋዎች ያሟላው እንዴት ይመስላል?

በዮሐንስ ወንጌል ምዕራፍ 7-8 ላይ ኢየሱስ ወደ ዳሱ በዓል እንደሄደ እናነባለን። ካህናቱ በመሠዊያው ላይ ውኃ ሲያፈሱ ኢየሱስ «ማንም የተጠግ ቢኖር ወደ እኔ ይምጣና ይጠጣ» ብሎ ጮኸ። ዮሐንስም ይህ መንፈስ ቅዱስን የሚያመለክት ነው አለ፤ (ዮሐ. 7: 37-38)። በኋላም እነዚያ ትላልቅ ሻማዎች እየበሩ ሳለ «እኔ የዓለም ብርሃን ነኝ» ብሎ ተናገረ፤ (ዮሐንስ 8: 12)። ኢየሱስ ይህ የዳስ በዓል ለአይሁዳውያን የሚያመለክተውን ተስፋ ሁሉ እንደሚያሟላ ነው የሚናገረው። ሆኖም ይህንን አላዩም አላመኑትም። በምትኩም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ሰቀሉት። ይህም በመሆኑ የአሕዛብና የአይሁዳውያን የደገገነት መንገድ ተከፈተ፤ መንፈስ ቅዱስም ካላይ ወረደ።

አንዳንድ ክርስቲያኖች ይህ ክብረ በዓል ኢየሱስ ክርስቶስ ጳጉሞ ተመልሶ በአሕዛብ ላይ ከነገሠ በኋላ ለሰው ልጅ በሙሉ የሚወርደውን በረከት እንደሚያመለክት አድርገው ይመለከቱታል።

11ኛ ጥያቄ:- ከእነዚህ በዓላት ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስና ስለ ሰግደት ምን እንግራለን?

ሦስተኛ ቀን:-

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 24

12ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 24 አንብብ። ሀ) ከቁጥር 1-9 በመገናኛው ድንኳን ያለውን አምልኮ በተመለከተ ለካህናቱ የተሰጡት መመሪያዎች ምንድን ናቸው?

ለ) እግዚአብሔርን የተላደበ ሰው ምን ዓይነት ቅጣት ነበር የሚሰጠው።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 24 ለየት ያሉ ክብረ በዓላትን በሚጠቅስ ጽሑፍ መካከል ጣልቃ ገብ ነው። አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 23 በዓመቱ ውስጥ የሚከበሩትን ክብረ በዓላት የሚያትት ነው። አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 25 ደግሞ ለየት ስላሉ የሰንበት ዓመትና ስለ ኢዩቤልዩ ዓመት ያትታል።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 24 ሦስት ዋና ዋና ሐሳቦችን ያመለክታል። በመጀመሪያ በመገናኛው ድንኳን በተቀደሰው ሥፍራ ውስጥ የካህናቱ የተለየ ሥራ ምን እንደሆነ ይናገራል። ሁለተኛ እግዚአብሔርን ተላድቦ በድንጋይ ስለተወገረ ሰው ይናገራል። በሦስተኛ ደረጃ ደግሞ የተለያዩ ጥፋት የሚያጠፉትን ሰዎች እንዴት በትክክል እንደሚቀጡ የሚገልጹትን መመሪያዎች አካትቷል።

1. በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ያለው የካህናት ሥራ (ከቁጥር 1-9)

በዚህ ሥፍራ ካህናቱ በተለይም ሊቀ ካህኑ መገናኛው ድንኳን ውስጥ ሆኖ በተቀደሰው ሥፍራ ሊያከናውናቸው የሚገቡትን ስለ ሁለት ሥራዎች እናጠናለን፤ እነዚህ ሥራዎች የዘወትር ሥራዎች ናቸው። እንደምታስታውሰው በተጠቀሰው ሥፍራ ውስጥ ሦስት የአምልኮ ዕቃዎች ይገኛሉ። እነዚህም የዕጣን መሠዊያው መቅረዙና ገበታው ናቸው። እነዚህ መመሪያዎች መቅረዙንና ገበታውን በተመለከተ ነው የተሰጡት።

ሀ) መቅረዙ (ከቁጥር 1-4) በመቅረዙ ውስጥ ተገቢውን ዘይት አድርጎ በሰባቱም በኩል እሳት በእግዚአብሔር ፊት ሁሌ መንገዱን የሚረጋገጡ ሐላፊነት የተጣለው በሊቀ ካህኑ ላይ ነው። በማለዳና በማታ ሊቀ ካህኑ እየገባ ልክ እንደ ኩራዝ ሁሌ አዲስ የወይራ ዘይት መጨመር ነበረበት። መብራቱ በጭራሽ መጥፋት አልነበረበትም።

ለ) የኅብስቱ ገበታ (ከቁጥር 5-9)፡- በየሳምንቱ አዳዲስ ኅብስት እየጋገሩ በገበታው ላይ መተካት ነበረባቸው። አሥራ ሁለት ኅብስት መጋገር ነበረባቸው፤ ለአሥራ ሁለቱ የአሥራኤል ነገዶች አንድ አንድ ማለት ነው። ኅብስቱን በሁለቱ ተርታ አድርገው ነበር የሚያስቀምጡት። ሰንበት ላይ ሁሌ ካህናቱ በገበታው ላይ አዲስ ኅብስት ያደርጉና የበፊቱን ኅብስት እዚያው መገናኛው ድንኳን ውስጥ ሆነው ይበላሉ።

2. የተሳዳቢው በድንጋይ መወገር (ከቁጥር 10-16)

ሙሴ ከእግዚአብሔር ላይ እነዚህን ሕግጋት በመቀበል ላይ እያለ አንድ በጣም ከባድ የሆነ ነገር በእሥራኤላውያን መኖሪያ ሠፈር ውስጥ የተደረገ ይመስላል። አንድ እናቱ እሥራኤላዊት አባቱ ደግሞ ግብፃዊ የሆነ ሰው እሥራኤላዊ ከሆነ ሰው ጋር ተጣላና ሰውዬውን ለመርገም ሲል የእግዚአብሔርን ስም ይጠቀማል። እንደምታስታውሰው በአሪት ዘጸአት ምዕራፍ 20 ላይ ካሉት ትዕዛዞች መካከል «የእግዚአብሔርን የአምላክህን ስም በከንቱ አትጥራ» የሚል ነው። ከእግዚአብሔር አፍ ሰውዬውን እንዴት አድርገው እንደሚቀጡት እስኪነገራቸው ድረስ በግዞት አስቀመጡት። እግዚአብሔርም ሰውዬውን በድንጋይ ወግረው እንዲገሉት አዘዘ። ሰውዬው ሲራገም የሰሙ በሙሉ እንዲወግሩት ታዘዋል። እግዚአብሔርን የመሳደብ ቅጣት ሞት ነበር።

ለእኛ ይህ ፍርድ የጭካኔ ፍርድ ሊመስለን ይችላል ሆኖም ይህ ለእሥራኤላውያንና ለእኛ የተሰጠን በእግዚአብሔር ስም አጠቃቀም ላይ ጥንቃቄ እንድንወስድ ተብሎ ነው። ይህ በቀላሉ ልናየው የሚገባን ነገር አይደለም። ሆኖም አንዳንድ ሰዎችም ክርስቲያኖች እንኳ በእግዚአብሔርም ሆነ በኢየሱስ ስም ለመማል ይፈጥናሉ። በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔርን ስምና ክብር በማውረድ ጌታን በንቀት ይመለከቱታል። ለምሳሌ አዎ ወይም አይደለም ማለቱ በቂ ሆኖ ሳለ በችኮላ «እግዚአብሔርን» ብለን በመማል የእግዚአብሔርን ስም ክብር እናሳጣዋለን። ያለ ምንም ጥቅም «ኢየሱስን» በማለት ደግሞ የሰሙን ክብር ዝቅ እናደርገዋለን።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖች «እግዚአብሔርን» ወይም ይህን የመሰሉ መሐላዎች በመጠቀም የእግዚአብሔርን ስም ሲያቃልሉ ሰምተህ ታውቃለህ?

ለ) ለምንድን ነው ይህን የሚያደርጉት?

ሐ) ይህ በእግዚአብሔር ስም ላይ የሚያስከትለው ነገር ምንድን ነው?

3. በትክክል ለመቅጣት ሲባል የተሰጡ መመሪያዎች (ከቁጥር 17-23)

በብሉይ ኪዳን ዘመን የቅጣት ሕግ ዐይን ለዐይን፣ ጥርስ ለጥርስ፣ ስብራት ለስብራት ነበረ ይህን ቃል በቃል ስንመለከተው አንድ ሰው ዐይንህን ካወጣህ አንተ ደግሞ የሌላ ሰውን ዐይን አውጣ የሚል ትዕዛዝ አይደለም ያለው፤ (ለምሳሌ ኦሪት ዘጸአት 21:26-27)። የዚህ ትዕዛዝ ዓላማ ቅጣቶችን የተወሰኑ አድርጎ ጎጂው ሰው እኩል በሆነ ቅጣት እንዲቀጣ ቅጣቶች ሁሉ በትክክል እንዲከናወኑና የጎሳ ወይም ግላዊ የሆኑ አመለካከቶችን እንዳይዙ ለማድረግ ነው። ስለዚህም ለእሥራኤላውያንና አብረዋቸው ለሚኖሩ የውጭ አገር ሰዎች የሚከተሉት መመሪያዎች ተሰጥተዋቸዋል፡-

ሀ) አንድ ሰው ሰውን ከገደለ እራሱ መገደል ነበረበት።

ለ) የሰው እንስሳን የሚገድል ሰው ለባለቤቱ ተመሳሳይ እንስሳን ለመግዛት በቂ የሚሆን ካሣ መክፈል አለበት።

ሐ) አንድ ሰው የባልንጀራውን አካል ቢጎዳ ተመጣጣኝ ካሣ መክፈል አለበት።

14ኛ ጥያቄ፡- ይህ የቅጣት ሕግ ለውዴው ወይም ቤተሰቡ ቁጭቱን እንዳይወጣ ሊያደርገው የሚችለው እንዴት ነው?

15ኛ ጥያቄ፡- ግቴዎስ 5:38-41 አንብብ። ኢየሱስ ክርስቲያኖችን ይህንን ሕግ እንዴት መጠበቅ እንዳለባቸው ነው የተናገረው?

ሰዎች ማድረግ ያለባቸውን ትልቁን ነገር ለመጠቀም ሲል ኢየሱስ የሚጀምረው ከብሉይ ኪዳን ነው። በእግዚአብሔር ዐይን ዋነኛ የሆነው መበቀል ሳይሆን ፍቅርና ምሕረት ማድረግ ነው። ስለዚህም ሌሎች ሲበድሉን እነርሱን ከመበቀል ይቅር ልንላቸው እንደሚገባን ተነግሮናል።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንተ የምታውቀው ሰው እንደዚህ ዓይነት የይቅርታ መንፈስ ያላየሽው ወይም ያላየህ እንዴት ነው?

ለ) ብዙ ክርስቲያኖች ይቅርታ ከማድረግ ይልቅ ለመበቀል የሚገፉት ለምንድን ነው?

አራተኛ ቀን፡- አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 25

17ኛ ጥያቄ፡- እሥራኤላውያን በዓመተ-ሰንበት ወቅት ማድረግ የሌለባቸው ነገር ምን ነበር?

18ኛ ጥያቄ፡- በዚህ ዓመተ-ሰንበት ያደርጓቸው የነበሩ ሌሎች ነገሮች ምን ምን ናቸው? (አሪት ዘጳግም 15:1-18 ተመልከት)።

19ኛ ጥያቄ፡- የኢየሱሳይን ዓመት በተመለከተ ለእሥራኤላውያን የተሰጠው ትዕዛዝ ምን ነበር?

አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 25 ስለ ሁለት ለየት ያሉ ዓመታት ያትታል። የመጀመሪያው ዓመት ዓመተ-ሰንበት ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ የኢየሱሳይን ዓመት ነው።

1. ዓመተ-ሰንበት (ከቁጥር 1-7)

በየሰባት ዓመቱ እሥራኤላውያን ለየት ያለ ዓመተ-ሰንበት የሚባለውን ያከብራሉ። ዓመተ-ሰንበት የሚል ስያሜ የተሰጠው በዚህ ዓመት ውስጥ ምንም ዓይነት እርሻ ስለማይዘራ የዕረፍት ዕለት በመሆኑ ነው። ምድሪቱም ሰዎቹም ማረፍ ነበረባቸው።

በዚህ የዕረፍት ዓመተ-ሰንበት ሦስት ዋና ዋና ነገሮች ይከናወናሉ። በመጀመሪያ እርሻቸው እዳሪ ይሆናል፤ መዝራት፣ ማረስ ወይም ማጨድ የለም። በምትኩ መሬቱ ታርሶ ጦሙን ማደር ነበረበት። በዚህ ወቅት በዘረቀደ ያልተቆረጠውና የበቀለውን እህል ብቻ ነበር መሰብሰብ የነበረበት። ይህ እህል የሁሉም በተለይ ግን የድሆች ሰዎች ነበር። በዚህም ዓይነት ምድሪቱና ሰዎቹ ለየት ያለ የዕረፍት ጊዜ ነበራቸው።

ሁለተኛ፤ በዚህ ዓመት እሥራኤላውያን ሁሉ የሚሠረዝላቸው ይመስላል፤ (አራት ዘዳግም 15፡1)። ነገር ግን በዚህ ዓመት የሚሠረዝላቸው ዕዳ ያለፈውንም ጊዜ ሁሉ ይሁን ወይስ መኸር በመጥፋቱ ምክንያት በዚሁ ዓመት የተበደሩት መሆኑ ግልጽ አይደለም።

ሦስተኛ አይሁዳዊ የሆኑ ባሮች ነፃነት የሚያገኙበት ወቅት ነው፤ (አራት ዘዳግም 15፡12)።

እግዚአብሔር እነዚህን ትዕዛዞች የደነገገው ለምንድን ነው? ቢያንስ ቢያንስ ሁለት ምክንያቶች አሉ፡ እነርሱም፡-

1. ምድሪቱ እንድታርፍና እንድትዳብር ጊዜ ለመስጠት ነው። ዛሬ እንደምናውቀው አንድ መሬት ያለ ማቋረጥ የሚታረስ ከሆነና አንድ ዓይነት ዘር ብቻ የሚዘራበት ከሆነ የመሬቱ የማልማት ኃይል ይቀንሳል። ስለዚህም እግዚአብሔር ይህንን ዓይነት ነገር የተጠቀመው መሬቱ የማልማት ኃይሉን እንዲያድስ ለማድረግ ነው።

2. እሥራኤላውያን ዐይናቸውን ሁሉን ነገር በሚሰጣቸው በእግዚአብሔር ላይ እንዲያደርጉ ለማስተማር ነው። ስለዚህ ምድራዊ ሕይወት የሚያስፈልጉ ነገሮችን በማየት ፈንታ የሕዝቡ ሀሳብ በእግዚአብሔር ላይ ያተኮረ እንዲሆን ነው እርሱ ይህን ዓመት ለየት እንዲል ያደረገው። የዕለት ምግባቸውን ለማግኘት የእርሱን እጅ መመልከት ነበረባቸው። ጊዜያቸውን እርሱን በማምለክ ማሳለፍ ነበረባቸው።

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህ ሁለተኛው ምክንያት በማቴዎስ 6፡33 ላይ ካለው የኢየሱስ ትዕዛዝ የሚመሳሰለው እንዴት ነው? ለ) ይህን ትዕዛዝ በሕይወትህ መጠበቅህን የምታሳየው እንዴት ነው?

2. የኢየሱሳይን ዓመት (ከቁጥር 8-55)

በየሐምሳ ዓመቱ ደግሞ ሌላ ለየት ያለ ዓመት ነበር። ይህም ዓመት የኢዮቤልዩ ዓመት በመባል ይታወቃል፤ (ቁጥ. 13)። አንዳንድ ምሁራን ይህ የኢዮቤልዩ ዓመት በየአርባ ዘጠኝ ዓመቱ ነው የሚከበረው ብለው ያስባሉ፤ በሌላ አነጋገር፤ በየሰባት የሰንበት ዓመት ማለት ነው። በብዙ መልኩ እንደ ዓመተ-ሰንበት ነው፤ ሆኖም ይህን ዓመት በተመለከተ የተሰጡ ለየት ያሉ መመሪያዎች ነበሩ።

ልክ እንደ ዕረፍቱ ዓመተ-ሰንበት ምንም ዓይነት ዘር አይዘራም፤ ሰብልም አይሰበሰብም። የኢዮቤልዩ ዓመት 50ኛው ዓመት ከሆነ ለሁለት ዓመት ያክል ምንም ዓይነት እርሻ አያርሱም ነበር ማለት ነው። ይህም ለዓመተ-ሰንበቱና ለኢዮቤልዩው ዓመት ነው። የሚበሉትን ምግብ ከየት ያገኛሉ? እግዚአብሔርን በደንብ ከታዘዙ እግዚአብሔር በስድስተኛው ዓመት ላይ ለሰባተኛውም ዓመት የሚበቃ ምግብ እንደሚሰጣቸው ቃል ገብቶላቸዋል። ልክ እንደዚሁ በአርባ ስምንተኛው ዓመት ላይ ለአርባ ዘጠነኛውና ለሐምሳኛው ዓመት እስከ ሐምሳ አንደኛው የመከር ጊዜ የሚያደርሳቸውን ምግብ ይሰጣቸዋል። እሥራኤላውያን የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳናች ጠብቀው በእነርሱም ለመታመን ፈቃደኝነታቸው የሚፈተንበት ትልቅ ትዕዛዝ ነው።

21ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ሥራችንን ለሁለት ዓመት ትተን በሱ ችሮታ ላይ እንድንታመን ትዕዛዝ ቢሰጠንስ እንታዘዘዋለን? በሕይወታችን ልንጠብቀው ከሚገባን ከዚህ ሁለት ዓመት ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን ግንኙነት በተመለከተ የምንማረው ነገር ምንድን ነው?

የኢዮቤልዩ ዓመት በሁለት ዋና ዋና ነገሮች ላይ ያተኩራል። አንደኛ በአይሁዳውያን እጅ ውስጥ ባለው ንብረት ላይ ያተኩራል። እንደምታስታውሰው እሥራኤላውያን ወደ ከነዓን ምድር በገቡበት ወቅት ምድሪቱን በየነገዱ ከከፋፈሉ በኋላ ነው ለእያንዳንዱ ቤተሰብ የተወሰነ የመሬት ክልል የሰጡት። ነገር ግን የማን መሬት ነበር? አሪት ዘሌዋውያን 25:23 መሬቱ ወይም ምድሪቱ የእግዚአብሔር እንደሆነች ይናገራል። ለእያንዳንዱ ቤተሰብ መሬቱን የሰጠው እርሱ ሲሆን እነርሱ የምድሪቱ ጭሰኞች ነበሩ። የእግዚአብሔር በመሆኗ ምድሪቷን ሊሸጡ አይችሉም ነበር። ሆኖም አንድ ሰው የገንዘብ ችግር ቢደርስበት ምን ማድረግ ይችላል? አሪት ዘሌዋውያን 25:14-34 የሚከተለውን መመሪያ ይሰጣል፡-

1. እሥራኤላዊው በተሰጠው ምድር ላይ ያለውን ሰብል ሊሸጥ ይችላል። ስለዚህም በምድሩ ላይ ያለውን ሰብል ሊሸጥ ለኢዮቤልዩ ዓመት ምን ያህል ጊዜ እንደሚቀረውና ምድሪቱ ምን ያህል ሰብል እንደምትሰጠው ማመዛዘን ነበረበት። እግዚአብሔር ከሰብሉ የሚገዙት ሰዎች ለደሃው ሰውዬ ተገቢ ድርሻውን እንዲከፍሉና በሰውዬው እንዳይጠቀሙ ማስጠንቀቂያ ሰጥቷቸዋል።
2. አንድ እሥራኤላዊ ንብረቱን ለመሸጥ ቢገደድ የቅርብ ዘመዱ የሆነ ሰው ያንን መሬት ለመግዛት ጥረት ማድረግ አለበት እንጂ ሌላ የውጪ ሰው እንዲገዛው ማድረግ የለበትም።

3. የመጀመሪያው ባለንብረት መሬቱን መልሶ ለመግዛት ብቁ ከሆነ የመግዛት መብቱ የተጠበቀ ነው። ሆኖም እስከ ኢየሴልዩ ዓመት ድረስ ያለውን የሰብሉን ጥጋ ለገዛው ሰውዬ መክፈል አለበት።

4. በኢየሴልዩ ዓመት ላይ ንብረቱ ለቀድሞው ባለንብረት መመለስ ነበረበት። በዚህም ዓይነት ንብረቱ ሁሉ በቀድሞው ሰው እጅ ውስጥ ይቀመጣል።

5. በከተማ ውስጥ ያለ ግንኙውም ዓይነት ንብረት ሊሸጥ ይችላል። ባለንብረቱ በአንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ንብረቱን መልሶ መግዛት ካልቻለ ንብረቱ የአዲሱ ባለቤት ቋሚ ንብረት ይሆናል። ይህ ሕግ የማይሠራው ለሌላው ያን ብቻ ነው።

6. ሌዋውያን እንደሌሎቹ ነገዶች የራሳቸው የሆነ መሬት አልነበራቸውም። በምትኩ አርባ ስምንት ከተሞችና በአካባቢዎቻቸው ያለው መሬት ነበር የተሰጣቸው፤ (አሪት ዘጉል 35:1-8)። እነዚህ ሌዋውያን ቤተቻቸውን ሊቤገዩ ይችላሉ፤ በኢየሴልዩም ዓመት ላይ ወዲያውኑ ይመለሱላቸዋል።

በዚህ በኢየሴልዩ ዓመት የሚሆነው ሌላው ሁለተኛ ነገር የአይሁዳውያን ባሪያዎች ነፃ መውጣትና መለቀቅ ነው፤ (ከቁጥር 39-55)። በመሠረቱ አይሁድ የሆነ ሰው እንደ ተራ ባሪያ ሊገዛና ሊቆጠር አይችልም። ተቀጥሮ እንደሚሠራ ሰው ነበር የሚቆጠረው። የሚከተለው መመሪያ ብድራቱን ለመክፈል ሲል እራሱን ለባርነት አሳልፎ ለሚሰጥ ድሃ አይሁዳዊ የተሰጠ ነው፡-

1. በኢየሴልዩ ዓመት ምግተኛው ከቤተሰቡ ጋር ተለቅቆ ወደ ትውልድ አገሩ እንዲሄድ ይፈቀዳል።

2. ጌታው ባሪያውን በርኅራሄ መግዛት ነበረበት። እግዚአብሔር ነፃ ሲያወጣቸው እሥራኤላውያን እራሳቸው የግብዎች ባሪያ እንደነበሩ በማስታወስ ነው ባለንብረቱ ሊያስተዳድረውና ሊገዛው የሚገባው።

3. ቋሚ ባሪያዎች ሊሆኑ የሚችሉት አይሁዳዊ ያልሆኑ ብቻ ናቸው።

4. በእሥራኤል ውስጥ አንድ አይሁዳዊ አይሁዳዊ ላልሆነ ሰው ቢሸጥ በኢየሴልዩ ዓመት ነፃ የመውጣቱ መመሪያ ለእርሱም ይሠራል።

5. አንድ ሰው እራሱን እንደ ባሪያ ቢሸጥ የቅርብ ዘመዱ መልሶ ሊገዛው ይገባል። ወይም ደግሞ ባሪያው በቂ ገንዘብ ካገኘ ሁሉ ነፃነቱን የመግዛት መብት ነበረው። የሚከፍለው ክፍያ የሚተመነው የኢየሴልዩ ዓመት ሲደርስ በሚቀሩት ዓመታት ተገምቶ ነው።

እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠው ለምንድን ነው? እነዚህ ሕግጋት እግዚአብሔር እኩል የሆነ ኅብረተሰብ እንዲፈጠር የተገለገለባቸው ናቸው። ሀብታሞች በድሃ ሰዎች ጉልበት እንዳይጠቀሙና ድሃው ሁሉ ነፃነቱን ንብረቱን እንዳይነፈግ እግዚአብሔር ጥንቃቄ ያደርጋል። እነዚህ ሕግጋት ባይኖሩ ድሃው እየደነዩ ሀብታሙ ደግሞ እየበለጸገ ነበር የሚሄደው።

ፍቅር የማሳየቱ ነገር በዚህ ምዕራፍ ውስጥ ያለግጽረጥ ተጠቅሷል። ሀብታሙ ወይም የኑሮ ዕድለኛው በድህነት ያለውን ወይም ቀን የጣለውን ሰው እንዲንከባብር ተነግሮታል። ስለዚህም ችግር ላይ በወደቀው ወንድሙ መጠቀም የለበትም፤ በምትኩ ግን በፍቅር ተነሣሥቶ ሊረዳው ይገባል። (ከቁጥር 35-38)። መሬታቸውንና እራሳቸውን ለባርነት አሳልፈው ለመስጠት የተገደዱ ሰዎች በየዋህነትና በደግነት ሊታዩ ይገባቸዋል። እግዚአብሔር ጻድቅ እውነተኛና ለእኛ ያለውን ፍቅር የሚያሳይ እንደሆነ ሁሉ እኛም ፍቅር በማሳየት ብዙ ገንዘብ ከመፈለግ ይልቅ እርስ በእርሳችን እውነተኛና ጻድቃኖች ልንሆን ይገባናል።

22ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከዚህ ምዕራፍ እግዚአብሔር ለድሆች ስለሚሰጠው እንክብካቤ የምንማረው ነገር ምንድን ነው?

ለ) ከእነዚህ ምዕራፎች በመነሳት እግዚአብሔር ደሃ የሆኑ ሰዎችን እንዴት እንድናያቸው ነው የሚፈልገው?

ሐ) እግዚአብሔር የሰጠንን ሥጋዊ በረከቶች እንዴት እንድንጠቀምባቸው ነው የሚያስተምረን?

አምስተኛ ቀን፡ -

የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልስና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

- 1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
- 2. ጸሎት
- 3. ክለሳ
- 4. የውይይት ጊዜ

- ሀ) 1. አሁኑኑ ክብሉ ዜዳኑ ሰንበት ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?
- 2. የሚለያየውስ እንዴት ነው?
- 3. ምን ዓይነት እውነታዎችን ነው ልንማር የምንችለው?

4. ከቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ ምዕመናን እነዚህን እውነታዎች በደንብ ለመከተል ሲሉ መቀየር ያለባቸው ነገሮች ምንድን ናቸው?

- ለ) 1. ወደ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያመለክቱት የትኞቹ በዓላት ናቸው?
- 2. ከእነዚህ በዓላት ልንማረው የምንችለው የበዓል አከባበርና በአምልኮ ሥርዓታችን ውስጥ ልናስገባቸው የምንችላቸው ምን ዓይነቶቹ መመሪያዎች ናቸው?

ሐ) 1. ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ የእግዚአብሔርን ስም በከንቱ የሚጠሩት እንዴት ነው?

2. እግዚአብሔር ስሙን የሰደበ እንዲገደል ያዘዘው ለምንድን ነው?

3. የእግዚአብሔርን ስም እንዴት አድርገን መጠቀም እንዳለብን ነው ይህ የሚያስተምረን?

ሐ) የዘመኑ መንግሥታት በዓመተ-ሰንበትና በኢዮቤልዩ ዓመት ላይ የተሰጡትን መመሪያዎች ቢጠቀሙ ዓላማችን ጥሩ የመናሪያ ቦታ ሊያደርጓት የሚችሉት እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት ስምንት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 26-27

የመጀመሪያው ቀን፡ -

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26

በዚህ ሳምንት የአሪት ዘሌዋውያንን የመጨረሻዎቹን ሁለት ምዕራፎች እናጠናለን። ከዚህ በኋላ ደግሞ በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ ያጠናቸውን ዋና ዋና እውነታዎች እንከልሳለን።

እንደ ማንኛውም የጥንት ቃል ኪዳን ይህ የሲና ቃል ኪዳን የሚጠናቀቀው ትዕዛዙን ለሚጠብቁ ሁሉ በሚገኘው በረከትና በማይጠብቁት ላይ በሚመጣው ቁጣ ነው። (አሪት ዘ.አት 23፡25-33፤ ዘዳግ.28) አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26 እሥራኤላውያን የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ከጠበቁ የሚያገኟቸውን በረከቶች ዝርዝር ይዟል። ሆኖም በአሪት ዘሌዋውያን የሚገኘውን ትዕዛዝ ንቀው ካልጠበቁት የሚያጋጥማቸውንም ቅጣት አካትቷል።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26 አንብብ።

1ኛ ጥያቄ፡- በአሪት ዘሌዋውያን 26፡1-2 የተሰጡት ለየት ያሉ ትዕዛዞች ምንድን ናቸው? በአሪት ዘሌዋውያን የተሰጡትን ብዙዎቹን ትዕዛዞች አጠር ባለ መልክ የሚያካትቱ ናቸው ልንል የምንችለው እንዴት ነው?

2ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር የሰጣቸውን ትዕዛዞች ከጠበቁ የሚያገኟቸውን የተለያዩ በረከቶች በዝርዝር ጻፍ።

3ኛ ጥያቄ፡- የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ካልጠበቁ የሚቀበሏቸውን የተለያዩ ቅጣቶች በዝርዝር ጻፍ። እነዚህ ቅጣቶች በእሥራኤል ታሪክ ውስጥ እንዴት እንደተፈጸሙ የሚገልጽ ምሳሌ ስጥ። (ለምሳሌ 2ኛ ነገ.24፡1-15)

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26፡ የሚጀምረው እሥራኤላውያን በእግዚአብሔር ለመባረክ ከፈለጉ ሊጠብቁቸው የሚገባቸውን ዋና ዋና ትዕዛዞች በሚያጠቃልሉ ቁጥሮች ነው። (ከቁጥር 1-2)።

2. እግዚአብሔር ስሙን የሰደበ እንዲገደል ያዘዘው ለምንድን ነው?

3. የእግዚአብሔርን ስም እንዴት አድርገን መጠቀም እንዳለብን ነው ይህ የሚያስተምረን?

ጧ) የዘመኑ መንግሥታት በዓመተ-ሰንበትና በኢየሴልዩ ዓመት ላይ የተሰጡትን መመሪያዎች ቢጠቀሙ ዓላማችን ጥሩ የመኖሪያ ቦታ ሊያደርጓት የሚችሉት እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት ስምንት

አሪት ዘሌዋውያን ከምዕራፍ 26-27

የመጀመሪያው ቀን: -

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26

በዚህ ሳምንት የአሪት ዘሌዋውያንን የመጨረሻዎቹን ሁለት ምዕራፎች እናጠናለን። ከዚህ በኋላ ደግሞ በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ ያጠናናቸውን ዋና ዋና እውነታዎች እንዘልሳለን።

እንደ ማንኛውም የጥንት ቃል ኪዳን ይህ የሲና ቃል ኪዳን የሚጠናቀቀው ትዕዛዙን ለሚጠብቁ ሁሉ በሚገኘው በረከትና በማይጠብቁት ላይ በሚመጣው ቁጣ ነው፤ (አሪት ዘ.አት 23:25-33፤ ዘዳግ.28) አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26 እሥራኤላውያን የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ከጠበቁ የሚያገኛቸውን በረከቶች ዝርዝር ይዟል። ሆኖም በአሪት ዘሌዋውያን የሚገኘውን ትዕዛዝ ንቀው ካልጠበቁት የሚያጋጥማቸውንም ቅጣት እካትቷል።

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26 አንብብ።

1ኛ ጥያቄ:- በአሪት ዘሌዋውያን 26:1-2 የተሰጡት ለየት ያሉ ትዕዛዞች ምንድን ናቸው? በአሪት ዘሌዋውያን የተሰጡትን ብዙዎቹን ትዕዛዞች አጠር ባለ መልክ የሚያካትቱ ናቸው ልንል የምንችለው እንዴት ነው?

2ኛ ጥያቄ:- እግዚአብሔር የሰጣቸውን ትዕዛዞች ከጠበቁ የሚያገኛቸውን የተለያዩ በረከቶች በዝርዝር ጻፍ።

3ኛ ጥያቄ:- የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ካልጠበቁ የሚቀበሏቸውን የተለያዩ ቅጣቶች በዝርዝር ጻፍ። እነዚህ ቅጣቶች በእሥራኤል ታሪክ ውስጥ እንዴት እንደተፈጸሙ የሚገልጽ ምሳሌ ስጥ። (ለምሳሌ 2ኛ ነገ.24:1-15)

አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 26፣ የሚጀምረው እሥራኤላውያን በእግዚአብሔር ለመባረክ ከፈለጉ ሊጠብቁቸው የሚገባቸውን ዋና ዋና ትዕዛዞች በሚያጠቃልሉ ቁጥሮች ነው። (ከቁጥር 1-2)።

1. እሥራኤላውያን ግምለክ የነበረባቸው እግዚአብሔርን ብቻ ነው። ፍቅራቸውንና እምነታቸውን በእርሱ ላይ ግላረፍ ነበረባቸው። የአምልኳቸውና የእምነታቸው መሠረት የሆነውን እግዚአብሔርን በምንም ነገር መተካት አልነበረባቸውም። ሦስት ዓይነት አምልኮዎች ተዘርዝረዋል፡-

ሀ) ከድንጋይ ወይም ከእንጨት የተቀረፁ ጣዖቶችን ተክላችሁ እንዲታመሙ።

ለ) እግዚአብሔርን የሚወክሉ ከእንጨት ወይም ከድንጋይ የተሠሩ ነገሮችን አታቁሙ።

ሐ) አማልክቶቻቸውን የሚወክሉ ሥዕሎችን መሣል የለባቸውም። ግምለክና ግመን የነበረባቸው አንዱንና ብቸኛውን የአብርሃም አምላክ እግዚአብሔርን ነው። ይህ አምላክ መንፈስ በመሆኑ ቁላዊ በሆነ ነገር ሊመስሉት አይችሉም።

4ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ፍቅራችንንና እምነታችንን ልንጥልባቸውና እንደ አምላካችን ሊሆኑብን የሚችሉ በዓለም ያሉ አንዳንድ ነገሮችን በዝርዝር ጻፍ።

ለ) የኢየሱስን ሥዕል በተመለከተ እነዚህ ትዕዛዛት የሚገልጹት ነገር ምንድን ነው?

2. እሥራኤላውያን ሰንበትን መጠበቅ ነበረባቸው። ይህ ሰንበት የትዳሜው ብቻ ሳይሆን በየሰባት ዓመቱና በየሃምሳ ዓመቱ ያሉትን ሰንበቶችንም ያጠቃልላል። ልባቸውንና ሐሳባቸውን በእግዚአብሔር ላይ እንዲያደርጉ ይረዷቸዋል። በየሳምንቱ እርሱን ግምለክ ነበረባቸው። በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን ሙሉ መታመን ለመግለጽ የተወሰኑ ዓመታት በመለየት እርሱ ሥጋዊ ፍላጎቶቻቸውን እንዲያሟላላቸው ያደርጋሉ።

3. የእግዚአብሔር ክብር ያረፈበትን ቤተ መቅደሱን ሁሉ ግስታወስ ነበረባቸው። መሥዋዕታቸውን ሊያቀርቡና ሊያመልኩት የሚችሉት በዚህ ሥፍራ ብቻ ነው። እግዚአብሔር መባቸውንና በእርሱ ላይ ያለባቸውን ነገር በሙሉ እንደተቀበላቸው ማረጋገጥ ነበረባቸው። በልባቸውና በአእምሯቸው ሁሉ በመካከላቸው በሚኖረው እግዚአብሔር ላይ ግትኮር ነበረባቸው።

5ኛ ጥያቄ፡- እኛ ክርስቲያን እንደመሆናችን መጠን ልባችን ሁሉ የእግዚአብሔርን ድምፅ እንዲሰማና ሕይወታችን ለእግዚአብሔር ሥራ ሁሉ ዝግጁ እንዲሆን ከማድረግ መቆጠብ የሌለብን ነገሮች ምንድን ናቸው?

እግዚአብሔር ከእሥራኤል ጋር ቃል ኪዳን ባደረገ ጊዜ አምላካቸው እንደሚሆን በመካከላቸው እንደሚኖርና እያንዳንዱን የሕይወታቸውን ክፍል እንደሚባርክላቸው ቃል ገብተላቸዋል። ሆኖም በረከቱ የሚወርድላቸው ትዕዛዛትን በሙሉ ከጠበቁ ነው። ኦሪት ዘሌዋውያን 26:3-13 በሦስት ሊከፈሉ የሚችሉትን እነዚህን በረከቶች ይዘረዝርናል፡-

ሀ) እግዚአብሔር በንብረት ይባርካቸዋል፤ (ከቁጥር 3-5+9)። ለምሳሌ፡- እግዚአብሔር ዝናብ በወቅቱ በመላክ ጥሩ እርሻ እንዲኖራቸው ያደርጋል፤ ብዙ ልጆች ይኖራቸዋል፤ ታላቅ ሕዝብም ይሆናሉ።

ለ) እግዚአብሔር ለእነርሱና ለምድሪቱ ሰላምን ይሰጣል፤ (ከቁጥር 6-8)። ከቶቶች አራዊቶችን ከምድራቸው ያጠፋል። ጠላቶቻቸውን ድል አድርገው ሰላም ይኖራቸዋል። ከማንኛውም ዓይነት ባርነት ነፃ ይሆናሉ።

ሐ) እግዚአብሔር ግደሪያውን በመከላከል ግድረትን ይቀጥላል፤ (1-13)። ከመገናኛው ድንኳን ውስጥ ሆኖ በእነርሱ ላይ ይነግሳል። የበረከቶቻቸው ሁሉ ምንጭ እርሱ ይሆናል። ልክ አዳም እና ሔዋን ከእግዚአብሔር ጋር ይራመዱና ያውሩ እንደነበረው፤ እግዚአብሔርም ከእነርሱ ጋር በቅርብ ጎብኦት በማድረግ ይናገራቸዋል።

፩ኛ ጥያቄ፡- ከእነዚህ በረከቶች ትዕዛዙን ከጠበቅን እግዚአብሔር እንደሚሰጠን ቃል የገባለን የትኞቹን ነው?

ከእርሱ ጋር ከተራመድንና ትዕዛዙን ከጠበቅን እግዚአብሔር ለእኛ ዛሬ ሊሰጠን ቃል የገባለን ብዙዎቹ በረከቶች ከበፊተኞቹ ጋር ተመሳሳይ ናቸው። ከሁሉም በላይ እግዚአብሔር ሁሉ ከእኛ ጋር እንደሚሆን ቃል ገብተዋል። ሆኖም የአዲስ ኪዳን ቃል ኪዳኖች ብዙ ትኩረት የሚሰጡት ውጫዊ በሆኑ በረከቶች ላይ ሳይሆን በመንፈሳዊ በረከቶች ላይ ነው። እግዚአብሔር ሥጋዊ ብልፅግና ወይም ሥጋዊ ሰላም ቃል ኪዳን አላደረገልንም። በምትኩ ቃል የገባለን ዘላለማዊ የሆነ መንፈሳዊ ሰላምና መንፈሳዊ ብልፅግና ነው። ይህ ቃል ኪዳን ዘላቂና ከበፊቱ በጣም የሚሻል ነው። በአካባቢያችን በጥብጥ እንኳ ቢኖር በእግዚአብሔር ሰላምና ተስፋ ልንጥላ እንችላለን።

እግዚአብሔር ቃል ኪዳኑን ቢያፈርሱና ትዕዛዙን ባይጠብቁ እንደሚቀጣቸው ተናገሮ ነበር፤ (ከቁጥር 14-46)። በጥንት ቃል ኪዳኖች ላይ የቅጣቱ ዝርዝር ከበረከቱ ይበልጥ ነበር፤ ይህም የሆነው ያለመታዘዝ የሚያመጣውን መዘዝ ለመግለጽና ለማስጠንቀቅ ሲባል ነው።

ሀ) ሥጋዊ የሆኑ በረከቶች አይኖራቸውም፤ (ከቁጥር 16-17)። ጤናም አይኖራቸውም፤ እርሻዎቻቸውም አያፈሩም።

ለ) ጠላቶቻቸው ያላድዷቸዋል። የምድር አራዊቶችም በመከላከል ይሰደዳሉ፤ ጠላቶቻቸውም ይገዟቸዋል።

ሐ) ጦርነቶች ይኖራሉ፤ ከጦርነቶቹም የተነሣ ቸንፈርና ረሃብ ይሆናል፤ በሺ የሚቆጠሩ ይሞታሉ ምድሪቱም ባዶ ትሆናለች፤ ይደኽያሉም፤ (ለምሳሌ፡- ለሥር ቤተሰቦችን ለመመገብ እንዲት እንጀራ ትቀርባለች)። በጣም ከመራባቸው የተነገሩ የራሳቸውን ልጆች ይበላሉ።

መ) ከተሞቻቸው ባድማ ይሆናሉ፤ የእግዚአብሔርም ቤተ መቅደሶች ይፈርሳሉ።

ሠ) ጠላቶቻቸው ለምርኮ ይወስዷቸዋል፤ በዚያም ጊዜ መራታቸው በየሰባት ዓመቱ ይረፍ የተባለውን ትዕዛዝ እንዲጠብቁ የተነገራቸው ይፈጸማል፤ ምድሪቱም ታርፋለች።

በእሥራኤል ታሪክ ውስጥ እነዚህ ቅጣቶች በሙሉ ተፈጽመዋል። የእነርሱ ታሪክ ካለመታዘዝ የተነሣ በሽንፈት በቸነፈርና በጥፋት የተሞላ ነው። እንደ ቃሉም በባቢሎናውያንና በሶሪያውያን ወደ ምርኮ ተወስደዋል። በአንዳንድ መልኩ ስናየው፤ እሥራኤላውያን አሁንም ቢሆን የሚኖሩት በቅጣት ዘመን ውስጥ ነው።

ከእነዚህ ጥቅሶች በመነሣት የእግዚአብሔርን ፍርድ በተመለከተ ብዙ ቁልፍ የሆኑ ነገሮችን ልናይ እንችላለን። በመጀመሪያ እግዚአብሔር ፍርዶቹን በሙሉ በአንዴ አልነበረም የላከው። ከእነዚህ ጥቅሶች እንደምንመለከተው ንስሐ ገብተው ትዕዛዙን ለመጠበቅ አሻፈረኝ ሲሉ ነበር፤ ፍርዱ እየዉመረና ከበድ እያለ ይሄድ የነበረው። እግዚአብሔርም «በእንቢተኝነትም ብትሄዱብኝ ባትሰሙኝም እንደ ኃጢአታችሁ መጠን በመቅሠፍቱ ላይ ሰባት እጥፍ እዉምራለሁ» ብሎ ተናግሯል፤ (ቁጥር 18፡21፡24፡27)።

ሁለተኛ፡ ደግሞ እግዚአብሔር የሚቀጣው ለማጥፋት ሳይሆን ሰዎች ወደ እራሱ ለመመለስ እንደሆነ እናያለን። ካለመታዘዝ መንገድ እንድንመለስ ሲል እግዚአብሔር ብዙ ችግሮችን ያመጣብናል።

ሦስተኛ፡ የአለመታዘዝ ሥር ትዕቢት ነው፤ (ቁጥር 19)። ይህ ትዕቢት ከብልፅግናና ከግያዳርጠው የእግዚአብሔር በረከት የተነሣ ነው የሚመጣው። እግዚአብሔርን ለመስማት ፈቃደኞች ባለመሆናቸውም እሥራኤላውያን የራሳቸውን መንገድ ተከተሉ። በዚህም ምክንያት የእግዚአብሔር ፍርድ በእነርሱ ላይ ወረደ።

7ኛ ጥያቄ፡- ለምንድን ነው እግዚአብሔር የሚቀጣን? ዕብራውያን 12፡5-11 ተመልከት።

እግዚአብሔር የእሥራኤልን ሕዝብ ዉርሶ እንደግያጠፋ ቃል ገብቷል፤ (ከቁጥር 40-45)። እግዚአብሔር ሊሸረው የማይችለውን ቃል ኪዳን ከአብርሃም ጋር ገብቷል። ስለዚህም እግዚአብሔር ንስሐ በገቡበት ወቅት ወዲያውኑ በረከቱን እንደሚያወርድላቸው ቃል ገብቷል። አሁንም ቢሆን ወደ እስራኤላውያን ተመልሶ ሊባርካቸው ይችላል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኙት ብዙዎቹ ትንቢቶች እነዚህ አሪት ዘሌዋውያን ላይ የተገለጹት በረከቶች በመዉረሻ ላይ በሚመጣው መሢሕ በኢየሱስ የምድር መንገሥ ጊዜ የሚወርደውን ታላቅ በረከት የሚያመለክቱና የሚጠባበቁ ናቸው።

ምንም እንኳ ከእሥራኤል ሕዝብ ጋር ከገባው ቃል ኪዳን በሚበልጠው በአዲስ ኪዳን ሥር ብንኖርም እግዚአብሔር ልክ እንደበፊቱ ከታዘዝነው እንደሚባርከን ካልታዘዝነው ደግሞ እንደሚቀጣን ቃል ገብቷል። እግዚአብሔር እርሱ ቅዱስ እንደሆነ እኛንም ቅዱስ ለማድረግ ወስኗል። ልክ እሳት ቆሻሻውን አቃጥሎ ወርቁን ንጹህ

እንደሚያደርገው እግዚአብሔር እኛን ልክ እንደ እሳቱ አጥር ሥነ-ሥርዓት ያስይዘን ዘንድ ብዙ መሣሪያዎችን ይጠቀማል።

8ኛ ጥያቄ፡- እግዚአብሔር ሥነ-ሥርዓት እንድትይዝና አድገህ ኢየሱስን የበለጠ እንድትመስል የተለያዩ ነገሮችን ሲጠቀም ያየኸው እንዴት ነው?

ሁለተኛ ቀን፡ -

አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 27

9ኛ ጥያቄ፡- ለእግዚአብሔር ይህን እንሰጣለን ብለው ከተሳሉ በኋላ እሥራኤላውያን የሚያተርፏቸውና የሚያገኟቸው ነገሮች ምን ምንድን ናቸው?

አራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 27 አንድ ሰው ለእግዚአብሔር የገባቸውን ስለቶች መሐላዎች ያካተተ ነው። ከእነዚህ ውስጥ ብዙዎቹ በተለይ አንድ ሰው ተቸግሮ የእግዚአብሔርን ዕርዳታ በሚፈልግበት ወቅት በፈቃደኝነት የሚላቸው ስለቶች ናቸው። ሆኖም ከሚያገኙት ነገሮች ላይ አንድ አሥረኛውን ወይም አሥራት የመስጠቱን ስለት እግዚአብሔር የሚጠበቅባቸውና ማድረግ ያለባቸው ነው።

10ኛ ጥያቄ፡- አራት ዘፍጥረት 28፡20-22 ተመልከት። በዚህ ቦታ የተደረገው ስለት ምንድን ነው? ይህን ስለት ያደረገው ለምንድን ነው?

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ሰዎች ይህን ካደረከልኝ እንዲህ አደርገልሃለሁ ብለው ለእግዚአብሔር ተስለዋል። ያዕቆብ ለጸሎቱ መልስ ካገኘ እግዚአብሔርን እንደሚያመልክና አሥራቱን እንደሚሰጥ ስለት ይገባል። ሆኖም አንዳንድ ስለቶች ቅጥ የሌላቸው ነበሩ፤ (ለምሳሌ መጽሐፈ መላፍንት 11፡29-40)። በእግዚአብሔር ፊት የገባነውን ስለት ሊያስረሱን የሚችሉ ብዙ ነገሮች ቢኖሩም መጽሐፍ ቅዱስ ግን አንድ ስለት ካደረገን ያንን ስለት መፈጸም እንደሚገባን በአንክሮ ያስጠነቅቀናል። ብዙውም የአራት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 27 አንድ ሰው አንዴ ከተሳለ በኋላ ስለቱን እንዴት መስጠት እንደሚገባውና ከተሳላቸው ነገሮች ውስጥ ደግሞ ሊያገኛቸውና መልሶ ሊወስዳቸው በሚችላቸው ነገሮች ላይ የሚያተኩር ነው።

* በፈቃደኝነት የሚደረጉ ስለቶች

1. የሰው ስለቶች፡- (ከቁጥር 1-8)

አንድ ሰው እራሱን ወይም ከቤተሰቡ ውስጥ አንዱን ሰው ለእግዚአብሔር ለመስጠት ሊላል ይችላል። ይህን ያደረገው በቸግሮ ውስጥ በነበረበት ወቅት ነው። አሁን ይህን ስለቱን ለመፈጸም ይፈልጋል፤ ነገር ግን እራሱን ወይም ከቤተሰቡ መካከል አንዱን በቤተ መቅደሱ አካባቢ ባሪያ ሆኖ እንዲሠራ አላልፎ መስጠቱ ይከብደዋል። ምን ማድረግ ነበረበት? በቤተ መቅደስ ውስጥ ማገልገል የሚችሉት ሌዋውያን ብቻ በመሆናቸው እግዚአብሔር ሰውዬው የባሪያውን ዋጋ ከፍሎ እንዲመልሰው ፈቅዷል። ለዚህም የሚከተሉት መመሪያዎች ተዘርዝረዋል፡-

ሀ) ሰዎቹ ዕድሜያቸው ከ20-60 ዓመት ከሆነ ለወንድ 50 የብር ስቅል ለሴት ደግሞ 30 የብር ስቅል መክፈል አለበት፤ (በዘመኑ አንድ ስቅል የአንድ ወር ደሞዝ ሲሆን 50 ስቅል የ50 ወር ደሞዝ ነው ማለት ነው)። የዋጋው ልዩነት የወንዶችና የሴቲቱን የችሎታ ልዩነትና እንደ ባሪያ የሚያወጡትን ዋጋ የሚያመለክት ነው።

ለ) ስለት የገባው ከ5-10 ዓመት ዕድሜ ያላቸውን ሰዎች ከሆነ ለወንዱ 20 የብር ስቅል ለሴቲቱ 10 የብር ስቅል በመክፈል ሊያስመልሳቸው ይችላል።

ሐ) ዕድሜያቸው እስከ 5 ዓመት ለሆኑ ልጆች ለወንዶቹ 5 የብር ስቅል ለሴቶቹ 3 ስቅል በመክፈል ሊያስመልሳቸው ይችላል።

መ) ከ60 ዓመት በላይ ለሆኑት ለወንዶቹ 15 የብር ስቅል ለሴቶቹ ደግሞ 10 ስቅል መክፈል ነበረበት።

ሠ) ስለቱን ያደረገው ሰውዬ ደሃ በመሆኑ የሚከፍለው ቢያጣ ካህኑ ይገምተውና እንደሚችለው ያህል እንዲከፍል ያደርጋል።

እነዚህ የሚከፈሉት ዋጋዎች በጣም ውድ በመሆናቸው ለእርሱ ይህን ዓይነት ስለት እንዲያደርጉ ሰዎቹን አይገፋፋቸውም። ሆኖም ሳያስቡበት ዝም ብለው ከተሳሉ ስለታቸውን ለማስፈጸም ሲሉ ትልቅ ዋጋ መክፈል አለባቸው።

2. የእንስሳት ስለቶች (ከቁጥር 9-13)

ሀ) ለመስዋዕትነት የሚቀርቡ እንስሳት፡- እነዚህ እንስሳት ሊለወጡ ወይም ሊመለሱ አይችሉም። ሰውዬው ለእግዚአብሔር የተሳለውን እንስሳ በተሻለ ወይም በከፋ እንስሳ ለመለወጥ ቢሞክር ሁለቱም እንስሳት የእግዚአብሔር ንብረት ይሆናሉ፤ ሁለቱም ይሠዋሉ።

ለ) የጋማ ከብትና የመሳሰሉት (ለምሳሌ ፈረስ፣ በቅሎ፣ ወዘተ...) መስዋዕት መሆን የማይችሉ እንስሳት በካህኑ ፊት መቅረብ ነበረባቸው። ሰውዬው እንስሳውን ለመውሰድ ቢፈልግ፣ የእንስሳው ዋጋ ይገመትና በዋጋው ላይ 1/5ኛ በመጨመር ሊቤዝው ይችላል። ይህ ጭማሪ እንደ ቅጣት ነው። አለበለዚያ ግን የካህናቱ ንብረት ይሆናል።

3. የንብረት ስለት (ከቁጥር 14-25)

ሀ) አንድ ሰው ለእግዚአብሔር ቅዱስ ይሆን ዘንድ ቤቱን (የቤተ ሰብ ውርስ ያልሆነ) ቢቀድስና ከእግዚአብሔር ላይ ሊቤዝው ቢፈልግ ካህኑ ከገመተው ዋጋ ላይ 20% መጨመር ነበረበት።

ለ) አንድ ሰው ከርስቱ እርሻ ላይ ለእግዚአብሔር ቢቀድስ መሬቱ የእግዚአብሔር ንብረት በመሆኑ በስለት መልክ ሊሰጠው አይችልም። በምትኩ ከመሬቱ ላይ ያመረተውን እህል በሙሉ ለእግዚአብሔር መስጠት ነበረበት። መሬቱን ሊቤዝው ከፈለገ የመሬቱን መጠንና እስከ ኢየቤልዩ ዓመት ያመርታል ተብሎ የሚጠበቀውን የእህልን ግምትና 20% ጨምሮ መክፈል ነበረበት። ሰውዬው መሬቱን ለመቤዝገት

ካልፈለገ በኢ.ዮ.ቤ.ል.ዩ. ዓመት ለእግዚአብሔር ይሆንና የካህናቱ ንብረት በመሆን ይተላለፋል።

ሐ) የገዛውን እርሻ ለእግዚአብሔር ቢቀድስ ይህ እርሻ የእርሱ የሚሆነው እስከ ኢ.ዮ.ቤ.ል.ዩ. ዓመት ስለሆነ ከእርሻው ላይ የሚገኘው ሰብል ወይም የሰብሉ ጥጋ የእግዚአብሔር ነበር። በኢ.ዮ.ቤ.ል.ዩ. ዓመት መሬቱ ባለ ርስት ለነበረው ለመጀመሪያው ሰውዬ ይሰጣል።

4. የእንስሳት በኩራት በተመለከተ የወጣ መመሪያ (ከቁጥር 26-27)

የእንስሳት በኩራት በሙሉ የእግዚአብሔር በመሆናቸው ማንም ሊቀድላቸው ወይም ሊያስመልሳቸው አይችሉም ነበር። ሆኖም ለመሥዋዕት መቅረብ የማይችሉ ከሆነ ባለንብረቱ ግምቱንና የግምቱን 20% አብሮ በመክፈል እንስሳውን የመቤዝት አግራጭ ነበረው። ይህም ካልሆነ ይሸጥና ገንዘቡ ለካህናት ይሰጣል።

5. ለእግዚአብሔር ሲባል እርም የሆነ ነገር ሁሉ (ከቁጥር 28-29)

በእሥራኤል ውስጥ ሁሉን ነገር ግውደም ልዩ ስለት ነበር። ይህን ዓይነት መሥዋዕት ማቅረብ የሚችሉት የእሥራኤል መሪዎች የሆኑ ብቻ ይመስላል። እና ብዙ ጊዜም የሚቀርበው በእግዚአብሔር ትዕዛዝ መሠረት ነው። በኢያሩኮ እንስሳት ሰዎችና ሌሎች ነገሮች በሙሉ እንዲጠፉ በታዘዘው ትዕዛዝ ውስጥ ይህ ስለት ልናየው እንችላለን፤ (ለምሳሌ፡ 1ኛ ሳሙ. 15 ላይ ሳዖል ይህንን ትዕዛዝ አልጠበቀም)። በእንደዚህ ዓይነት የሚሰጡ ማንኛዎቹም ዓይነት ስለቶች መውደም ነበረባቸው እንጂ ሊቤዝ አይችሉም።

11ኛ ጥያቄ፡- ለእኛ ዛሬ የስለቶችን ጥቅም ምን ያህል ይመስልሃል? ስለቶቹስ አስፈላጊዎች ናቸው?

አንዳንድ ክርስቲያኖች ለአገልግሎት በሚመረጡበት ወቅት ለእግዚአብሔር የመሳሉን ነገር ያዘወትራሉ። አንዳንዶች አናገባም ብለው ይላላሉ። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንዲህ ዓይነት ስለት አድርጎ የሚል ትዕዛዝ የለም። እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ከሆነ እንደ ካህን ወይም እንደ መዝኑሴ የሚሠሩ ሰዎች አናገባም ብለው ስለት መግባት የለባቸውም። ይህ የአንዳንድ ቤተ ክርስቲያኖች ልምድ ነው።

በትዕዛዝ መሠረት መፈጸም የሚገባቸው ስለቶች

አሥራትን በተመለከተ የተሰጠ መመሪያ (ከቁጥር 30-34)

እግዚአብሔር የእሥራኤል ሕዝብ የገቢ ምንጭ ከሆነው ነገር ላይ በሙሉ አሥራት እንዲሰጥ አዟ፤ ለምሳሌ ከእርሻዎቻቸውና ከከብቶቻቸው ላይ እንዲሰጡ ታዝዝዋል። ከሁሉ ነገር ላይ አንድ አሥረኛው የእግዚአብሔር ንብረት ነው። ይህን ነገር በተመለከተ ምንም አግራጭ አልነበራቸውም፤ ልክ እንደ ስለት ያመረቱትን ነገር ለእግዚአብሔር ለይተው ያስቀምጣሉ። አሥራቱን ሊቤዥ ቢፈልግ በዋጋው ላይ የዋጋውን 20% በመጨመር ሊወስድ ይችላል።

እሥራኤላውያን እንስሳዎቻቸውን ለአሥራት በሚያቀርቡበት ወቅት እድል ያገኛሉ ብትክክል መርጠው እንዲሰጡ እግዚአብሔር ያስጠነቅቃቸዋል። መልካሙን ወይም ክፉውን መምረጥ የለባቸውም። እንስሳዎቹን ከበረት በሚያስወጡበት ጊዜ ከሚያልፏቸው ውስጥ አንድ አሥረኛው የእግዚአብሔር ንብረት ነበር የሚሆነው። (እሥራኤላውያን በነቻቸውን የሚቀጣጠሩት በበትር ነው። በነቹ ከበረት ውስጥ ሲወጡ እረኛው በበትሩ ያቀማቸውና በሽታ እንዳለባቸው ይመረምራቸዋል። ከእረኛው በትር የሚያልፍ የሚለው ይህን ዓይነት ትርጓሜ ነው ያለው)።

ከዚህ ምዕራፍ የሚከተሉትን እውነታዎች መማር አለብን፡-

1. ለእግዚአብሔር የምንሳላቸውን ስለቶች በተመለከተ ጥንቃቄዎች መውሰድ ይገባናል። እግዚአብሔር ተሳሉልኝ ብሎ ትዕዛዝ አልሰጠንም። ነገር ግን ከተሳልን የፈለገውን ያህል ወጪ ያስወጣን እንጂ ስለታችንን መጠበቅና መፈጸም ይኖርብናል።

12ኛ ጥያቄ፡- መጽሐፈ መክብብ 5:4-6 አንብብ። ስለ ስለት የሚናገረው ምንድን ነው?

13ኛ ጥያቄ፡- አንተና በቤተ ክርስቲያን ያሉ አንዳንድ ሰዎች የተሳላችኋቸው አንዳንድ ስለቶች ምን ምንድን ናቸው? ስለቶቹን ጠብቃችሁ ፈጽማችኋል?

የሚሰጠው ነገሮችን እንሰጣለን ብለን ለእግዚአብሔር ባንሳልም ለጸሎታችን መልስ ከሰጠን አንዳንድ ይህን እናደርጋለን ወይም ይህን እንሰጣለን ብለን እንሳላለን። እግዚአብሔር ለጸሎታችን መልስ ሲሰጠን እነዚህን ስለቶች እንፈጽማለን ወይስ ስለታችንን እንረሳለን? ስለቶቻችንን ካልፈጸምን በእግዚአብሔር ፊት እንደ ሌባና እንደ ውሸታም ሆነን ነው የምንታየው። ብዙ ጊዜ በስብሰባዎች ላይ በመገኘት ለእግዚአብሔር አገልግሎት ሕይወታችንን አሳልፈን እንሰጣለን ብለን እንሳላለን። እነዚህን ስለቶቻችንን እናስታውሳቸዋለን ወይስ ስብሰባው እንዳለቀ ተመልሰን የራሳችንን ፍላጎቶች ለማሟላት እንሞክራለን? ይህን ካደረግን ከእግዚአብሔር ላይ መስረታችንና መዋሸታችን አይደለም?

2. ካለን ነገር ላይ ቢያንስ ቢያንስ አንድ አሥረኛውን ለእግዚአብሔር መስጠት አለብን። ይህ በተለያየ መልክ የሚሰጥ ሊሆን ይችላል። ከገንዘባችን፣ ከምርታችንና ከጊዜያችን ላይ ለእግዚአብሔር መስጠት አለብን። አሥራታችንንና መሥዋዕታችንን ለእግዚአብሔር ካልሰጠን ከእርሱ ላይ እንደሰረቅን ነው የሚቆጠረው።

14ኛ ጥያቄ፡- ትንቢተ ሚልክያስ 3:6-12 አንብብ። አሥራታቸውን ስለማይሰጡ ሰዎች እግዚአብሔር ምን ይላል? አሥራት ለሚሰጡ እግዚአብሔር የገባው ቃል ኪዳን ምንድን ነው?

ብዙ ጊዜ ከእግዚአብሔር ላይ በመስረታችን በደለኞች ነን። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ብዙ ጊዜ ከደመወዛቸው አሥራት አይሰጡም። ተማሪዎች ካለቻቸው ትንሽ

ገንዘብ ላይ ለእግዚአብሔር እንዳይሰጡ ይቸገረናል ብለው ያስባሉ። ነገር ግን ከሰጡ ላይ የተወሰነውን ነገር መልሰን መስጠት አለብን። በአፍ ብቻ ግመስገቱ በቂ አይደለም። እውነተኛ የሆነ በረከት ከእግዚአብሔር የምናገኘው መንፈሳዊም ይሁን ሥጋዊ እግዚአብሔርን አሥራት በመስጠት ስናከብር ብቻ ነው።

ሦስተኛ ቀን፡ - ከለሳ

በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ በተደጋጋሚ የእግዚአብሔር ሕዝብ የተቀደሰ መሆን እንዳለበት ተመልክተናል። እግዚአብሔር ቅዱስ ነው፤ ልጆቹ ነን ብለው የሚናገሩ ሰዎች ቅዱስ መሆን አለባቸው። ቅዱስ የሚለው ቃል ሁለት ሐሳቦችን የሚገልጽ ነው። አንደኛው፤ ከኃጢአት የመለየቱ ሐሳብ ነው። ስለዚህም ነው በአሪት ዘሌዋውያን ውስጥ የሚገኙት አንዳንዶቹ ትምህርቶች እግዚአብሔር እንደ ኃጢአት የሚቆጥራቸውን ነገሮች የሚያስተምሩት። ሁለተኛ ደግሞ ቅዱስ ልዩ ወይም ለየት ያለ ነገር ግለት ነው። እግዚአብሔር ከፍጥረታት ሁሉ የተለየ እንደሆነ ሁሉ ሕዝቡንም የጠራቸው በአካባቢያቸው በኃጢአት ውስጥ ከሚኖሩ ሰዎች የተለዩ እንዲሆኑ ነው። የአሪት ዘሌዋውያን አብዛኛው ክፍል እሥራኤላውያን የተለዩ መሆናቸውን የሚያሳዩባቸውን ብዙዎቹን የአኗኗር ዘይቤዎች ያካተተ ነው። በአምልኮቸው የገብረ-ሥጋ ግንኙነትን በተመለከተ በአመጋገብ ዘይቤያቸው ከሌሎች ሰዎች ጋር ባላቸው ግንኙነት ገብረታቸውን በተመለከተ ባላቸው አስተሳሰብ እና ንግግራቸውን እመቶጣጠሩ ላይ የተለዩ መሆን አለባቸው።

1. አምልኮህን በተመለከተ ቅዱስ ሁን

በጥናታችን ላይ እንዳየነው እግዚአብሔርን ለግምልክ አራት ነገሮች ያስፈልጋሉ። አንደኛው፡ የሚመለከው ነገር መኖር አለበት፤ ይኸውም እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር ያለግድረጥ እርሱ ብቻ እውነተኛው አምላክ እንደሆነ ለእሥራኤላውያን ያሳስባቸዋል። ከእርሱ የተለየ ነገር ግምልኩ ስሕተት ነው። ለእርሱ ያላቸውን ፍቅር የሐሰት ምሥሎች ወይም ጣዖቶች እንዳይሰርቱባቸው መጠንቀቅ አለባቸው። እውነተኛ ሃይማኖት የሚጀምረው በእውነተኛው አምላክ ላይ ባለ እምነት ነው።

ሁለተኛ፡ የግምልኪያ ቦታ ነው። እግዚአብሔር እሥራኤላውያን በበረሃ ውስጥ እንዲሠሩለት ያዘዛቸውን የመገናኛ ድንኳን በአጭሩ ተመልክተናል።

15ኛ ጥያቄ፡ - መገናኛውን ድንኳኑንና በውስጡ የሚገኙትን የአምልኮ ዕቃዎችን ግል።
(ከተጠራጠርክ ትምህርት እንድን ተመልከት)።

እሥራኤላውያን እግዚአብሔርን ግምልክ የሚችሉት በመገናኛው ድንኳን ውስጥ ብቻ ነው። ሌላ ቦታ የሚደረግ የጣዖት አምልኮን የሚያመለክት ነው። ላረ እግዚአብሔር እርሱን የምናመልክበትን የተለየ ቤት ለይቶ አላቆመም። በምትኩ ልባችንን እንደ እራሱ ቤተ መቅደስ በመለየት በዛ ውስጥ ይኖራል። ቤተ ክርስቲያኖች ላረ ክርስቲያኖች ተሰብስበው እግዚአብሔርን ለግምልክ የሚጠቀሙባቸው አመቺ ቦታዎች ናቸው። እንጂ እንደ ጥንቱ መገናኛ ድንኳን አይደሉም።

ሦስተኛ፡ የሚመለከበት ሥርዓት ወይም መንገድ መኖር አለበት። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ሰዎች ወደ እርሱ ቀርበው እንዲያመለኩት ጊዜያዊ የሆነውን እንስሳ የመሠዋት ሥርዓት ሰጠ። እነዚህ መሥዋዕቶች የሚታጠለው መሥዋዕት፣ የኃጢአት መሥዋዕት፣ የበደል መሥዋዕት፣ የደገንነት መሥዋዕትና የእህሉ ቁርባን ናቸው። እያንዳንዱ መሥዋዕት የራሱ የሆነ ዓላማ ነበረው። በእነዚህም መሥዋዕት አማካኝነት ነው ወደ ቅዱሱ አምላክ የሚወስደው ለኃጢአት ስርየት የሚያስገኘውና እምሥጋናና ለሃሴት የሚያበቃው የብሉይ ኪዳን መንገድ የሚከፈተው።

16ኛ ጥያቄ፡- አምስቱን ዋና ዋና መሥዋዕቶች በክላሳ መልክ አጥናቸው። ዓላማቸው ምንድን ነው? (ትምህርት ሁለትና ሦስትን ተመልከት)።

የብሉይ ኪዳን የመሥዋዕት መንገድ ጊዜያዊ ነበር። ሆኖም እውነተኛ መሥዋዕት የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመጣበትን ቀን የሚያመለክት ነበር። ቀጥለን የምናጠናው የዕብራውያን መጽሐፍ ብዙው ክፍል እንዴት ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ታላቁ ሊቀ ካህን እና እንደ ዘላለማዊው መሥዋዕት ሆኖ የጊዜያዊ መሥዋዕቶችን ሥራ እንደፈጸመ ያመለክታል። የዚህ የደም ሐሳብ የኢየሱስ ክርስቶስን ሞት ከማጤን አስፈላጊነት ጋር የተያያዘ ነው። በፈሰሰው ደም አማካኝነት ብቻ ነው ምሕረት የተገኘው! (ኦሪት ዘሌዋውያን 17:11)። የእንስሳው ደም በኃጢአተኛው ሕይወት ፈንታ ስለ ኃጢአተኛው ኃጢአት ሲባል የተሠዋውን የእንስሳውን ሕይወት የሚያመለክት ነው። ልክ እንደዚሁ በእኛ ፈንታ ኢየሱስ መሞቱንና የደገንነትን መንገድ መክፈቱን የሚያመለክተው ደሙ ነው።

በብሉይና በአዲስ ኪዳን የተወሰኑ የአምልኮ ሥርዓቶችን መከተላችን ለትክክለኛ አምልኮ ማስረጃ እንደማይሆኑ ያለማቋረጥ ያስገንዝቡናል። አምልኮ የሚጀመረው በልባችን ውስጥ ከእግዚአብሔር ጋር በሚኖረን ትክክለኛ የሆነ ግንኙነት ነው። እውነተኛ የሆነ አምልኮ ሊኖር የሚችለው ኃጢአት ይቅር ሲባልና የሚያመለክው ሰው የእግዚአብሔርን ፈቃድ በሙሉ ልቡ ሲጠብቅ ብቻ ነው።

እግዚአብሔር የተወሰኑ ቀናትን በመለየት እሥራኤላውያን በእርሱ ላይ ሐሳባቸውን እንዲያተኩሩ አድርጓል። በየሳምንቱ የሚከበረው ሰንበትና ሌሎች ሰባት ክበረ በአሉች ነበሩ። ሰባተኛው ዓመትና ሃምሳኛው ዓመታት ለየት ያሉ ዓመታት ነበሩ። (ትምህርት አምስትና ሰባትን ተመልከት)። እግዚአብሔር እሥራኤላውያን ሐሳባቸውን በእርሱ ላይና በአምልኮ ላይ እንዲያደርጉ ለመርዳት የሚጠቀምበት መንገድ ነው።

ለአምልኮ የሚያስፈልገው አራተኛው ነገር የአምልኮው መሪ የሆኑት ካህናት ናቸው። ብዙዎቹ በኦሪት ዘሌዋውያን ላይ የሚገኙት መመሪያዎች ካህናቱ እንዴት ተለይተው የአምልኮውን ሥርዓት እንደሚመሩ የሚገልጽ ነው። በእግዚአብሔር ፊት ሕዝቡን የሚወክሉ እነርሱ በመሆናቸው ሊወሰዱ የሚገባቸውን ጥንቃቄ ጭምር ያካትታል።

በጥናቶችን ላይ የመጨረሻው ሊቀ ካህን ኢየሱስ እንደሆነ ተመልክተናል። በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል አማላጅ ሆኖ የቆመው እርሱ ብቻ ነው። ካሁን ወዲያ

ሰው የሆነ ካህን ወይም አግላጅ አያስፈልገንም። ሆኖም ካህናቱ ልክ እንደ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች እንደሆኑ ተመልከተናል። አኗኗራቸውንም በተመለከተ እግዚአብሔር ከሕዝቡ የሚጠበቀውን የቅድስና አኗኗር እንደ ምሳሌ የሚያሳይ መሆን እንዳለበት እግዚአብሔር ያሳስባቸዋል።

17ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) ለአምልኮ አስፈላጊ ከሆኑት ነገሮች ውስጥ ልንግራቸው የምንችላቸውን ትምህርቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) እነዚህ ነገሮች በቤተ ክርስቲያንህ ያለውን አምልኮ እንዴት አድርገው ነው ሊያሻሽሉት የሚችሉት?

አራተኛ ቀን፡ -

2. ጋብቻህንና የግብረ ሥጋ ግንኙነትን ኑሮህ በተመለከተ ቅዱስ ሁን

እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠበቀው ቅድስና የግብረ-ሥጋ ግንኙነታችንንም የሚያካትት ነው። እግዚአብሔር ከጋብቻ በፊት ምንም ዓይነት የግብረ-ሥጋ ግንኙነት ልምድ እንዳይኖረን ያዘናል። ከጋብቻ በኋላም ጋብቻችን ከተሳሳተ የግብረ ሥጋ ግንኙነት ኃጢአቶች ነፃ መሆን አለበት።

3. የአመጋገብ ባህርይህን በተመለከተ ቅዱስ ሁን

አራት ዘሌዋውያን እሥራኤላውያን ሊመገቡ የሚችሏቸውንና የማይችሏቸውን ምግቦች በዝርዝር ይገልጻል፤ (ትምህርት አራትን ተመልከት)። እግዚአብሔር እነዚህን ሕግጋት የሰጠበት ሁለት ምክንያቶች አሉ። በመጀመሪያ ሕግጋቱ የተደነገጉት የሕዝቡን ጤንነት ለመጠበቅ ነው። ሁለተኛ እሥራኤላውያንን ካልተመረጡ ሕዝቦች ለመለየት ተብለው የተደነገጉ ሕግጋት ናቸው። እነዚህ የምግብ ሕግጋት ዛሬ እኛ ላይ ምንም ዓይነት ተግባራዊነት የላቸውም።

4. ከሌሎች ጋር ያለህን ግንኙነት በተመለከተ ቅዱስ ሁን

በብሉይ ኪዳንም ቢሆን የእግዚአብሔር ሕዝብ ከሌሎች ጋር ያለውን ግንኙነት በፍቅር ላይ መመሥረት እንደሚኖርበት እናነባለን። እግዚአብሔር ሕዝቦቹ ልክ እንደ እርሱ ፍቅር ምሕረትና ትክክለኛ ፍርድ እንዲያሳዩ ይፈልጋል። ስለዚህም ነው እግዚአብሔር ሕዝቦቹ ደሆችን እንዴት አድርገው መንከባከብ እንደሚገባቸው የሚገልጽ መመሪያ የሰጣቸው። ያለምንም አድልዎ ወይም ቅጣት ሕዝቡ በትክክለኛ ፍርድ የሚኖርበትም መመሪያዎች ተሰጥተዋል።

5. ንብረትህን በተመለከተ ያለህ አስተሳሰብ ቅዱስ ይሁን

ንብረቶቻቸውን በተመለከተ እግዚአብሔር የተወሰኑ መመሪያዎችን ለእሥራኤላውያን ሰጥቷል። የሚኖሩበት ምድርና ሁሉም ነገር የእርሱ እንደሆነ አስተምሯቸዋል። እነርሱ የንብረቶቹ ወኪሎች ብቻ ናቸው። እግዚአብሔር በሚሰጣቸው ሥጋዊ በረከት ላይ እንዳይታመኑ አስተምሯቸዋል። እንዲያውም ለሁለት

ዓመት ያህል እንዲያርሱ በሚያዛቸውም ወቅት እንኳን ቢሆን በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን እምነት መጠበቅ አለባቸው። በዛሬው ዓለም ኑሮን ማሸነፋችን የሚለካው ባለን ንብረት ነው፤ ስለዚህም በእንደዚህ ዓይነት ጊዜ እንዲህ ዓይነቱን ትምህርት ማስታወስ ይገባናል። ያለን ንብረት በሙሉ የእግዚአብሔር ስለሆነ በጥንቃቄ ለእርሱ ክብር ልናውለው ይገባናል። ለእኛ ክብር ወይም የግል ጥቅም መኖሩ የለበትም። እሥራትና ምፅዋት በመስጠት እርሱን ማክበር እንዳለባቸውም ያሳስባቸዋል።

6. ምላስህን በመጠበቅ ቅዱስ ሁን

እግዚአብሔር እሥራኤላውያንን ታማኞችና አደራ ተቀባዮች እንዲሆኑ ይፈልጋል፤ ይጠበቅባቸዋልም። ታላቸውን መጠበቅ ነበረባቸው። ከሁሉም በላይ ለእግዚአብሔር የተሳሉትን ስለት መፈጸም ነበረባቸው።

አሪት ዘሌዋውያን እግዚአብሔር እሁድ እሁድ ስናመልከው ብቻ ሳይሆን ሁሌም የሕይወታችን ጌታ መሆን እንዳለበት ያስተምረናል። በሥራ ላይ፣ በትምህርት ገበታ፣ በቤተሰባችን መካከል፣ በጫዋታ ላይ፣ በአእምሮአችንና በንግግራችን እግዚአብሔርን ለይተን ማክበር አለብን። እኛም እንደ እግዚአብሔር ቅዱሳን መሆን ካለብን ከእኛነታችን እግዚአብሔር እንዲጠቀምበት ያልሰጠነው ምንም ክፍል ሊኖር አይገባም። ሁለንተናችንን ለእርሱ መስጠት አለብን።

18ኛ ጥያቄ፡- በእነዚህ ስድስት ነገሮች እግዚአብሔርን ያከበርከው እንዴት ነው? በእግዚአብሔር ፊት የተቀደሰ ሕይወት እንዲኖርህ በሕይወትህ ውስጥ ልትቀይራቸው የሚገቡ ሌሎች ነገሮች ምን ምንድን ናቸው?

19ኛ ጥያቄ፡- እነዚህን ስምንት ትምህርቶች ከልሰ። አንተና የቤተ ክርስቲያንህ አባላት በእግዚአብሔር ፊት ደስ የሚያሰኝ ሕይወት እንድትኖሩ የሚያደርጓችሁን በሕይወታችሁ ተግባራዊ ልታደርጓቸው የምትችሏቸውን የአሪት ዘሌዋውያን መመሪያዎችን በዝርዝር ጻፍ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ክለሳ

4. የመወያያ ጥያቄዎች

ሀ) 1. የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ከጠበክ እግዚአብሔር እሰጥሃለሁ ብሎ ቃል የገባለህ በረከቶች ምን ምንድን ናቸው?

2. በግይታዘዙ ሰዎች ላይ እግዚአብሔር እቀጣቸዋለሁ ብሎ ቃል የገባው ቅጣቶች ምን ምንድን ናቸው?

- ለ) 1. በዛሬ ጊዜ ክርስቲያኖች በሕይወታቸው እንደ ጣዖት ሊያደርጓቸው የሚችሉ ነገሮች ምን ምንድን ናቸው?
2. እራሳችንንና ሌሎችን ጣዖት የሆነ ነገር እንዳይኖርብን የምንጠብቀው እንዴት ነው?
- ሐ) 1. አሪት ዘሌዋውያን ምዕራፍ 27 ስለቶቻችንን ስለመጠበቅ የሚያስተምረን ምንድን ነው?
2. ክርስቲያኖች ለእግዚአብሔር የሚሳሉትን ስለትና ለሰዎች የሚገቡትን ቃል ኪዳን የመጠበቃቸው አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው?
3. አንተና ብዙ ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ በእግዚአብሔር ፊት የምታደርጓቸውን ስለቶች በዝርዝር ዳፍ። ስለቶቹ እንዴት እንደተፈጸሙ ግለጽ።
- መ) 1. በአሪት ዘሌዋውያን ያሉትን ትምህርቶች ከልስ። ትምህርቶቹን ዘርዝረህ በአንድነት ዳፋቸው።
2. እነዚህን እውነታዎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት ማስተማር እንደምትችሉ ተወያዩ።
5. ጸሎት

ትምህርት ዘጠኝ

የዕብራውያን መጽሐፍ መግቢያ

የመጀመሪያ ቀን፡ -

በአሪት ዘሌዋውያን ጥናታችን፣ በብሉይ ኪዳን ዘመን የግምለኪያ ቦታ የነበረውን መገናኛ ድንኳን የብሉይ ኪዳን የመሥዋዕት አምልኮ ሥርዓትና የብሉይ ኪዳን የአምልኮው ሥርዓት መሪዎች የሆኑትን ካህናት ተመልክተናል። የዕብራውያን መጽሐፍ እነዚህን ነገሮች ሊመጣ ያለው የበጎ ነገር ሁሉ ጥላ በግለት ይሰይማቸዋል፤ (ዕብራውያን 8:5+10:1)። ዕብራውያን ጥናታችን የኢየሱስን ምዕዕትና የትንቢቶችን ፍጻሜ ከሚያመለክተው የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ይልቅ የሚሻለውን ኢየሱስ የከፈተውን የአምልኮ ሥርዓት እናጠናለን። በዚህ ሥፍራ እውነተኛ የሆነውን የእግዚአብሔር መኖሪያና መንፈሳዊ አምልኮ ስለሚካሄድበት መንግሥተ ሰማያት እናንባለን። አምልኮው የሚካሄደው የመጨረሻው ፍጹም መሥዋዕት በሆነው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ነው። ፍጹም የሆነውም ሊቀ ካህን ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። አዲስ ኪዳንን በሚመሠርትበት ወቅት ነው እራሱ ይህን አዲሱን የአምልኮ መንገድ ለሰው ልጆች በሙሉ የከፈተው።

አንድ ሰው በብሉይ ኪዳን ውስጥ ያሉትን ትምህርቶች ካላወቀ የዕብራውያንን መጽሐፍ ለመረዳት ይከብደዋል። በዚህም ምክንያት ነው በመጀመሪያ አሪት

በሌዋውያንን የተመለከትነው። ይህም ሆኖ ብሉይ ኪዳንን በአዲስ ኪዳን በኩል ሆነን ካልተመለከትነው ልንረዳው አንችልም። የዕብራውያን መጽሐፍ ልናጠናው የሚገባን በጣም አስፈላጊ መጽሐፍ ነው ምክንያቱም የኢየሱስ ሊቀ ካህን መሆን በመስቀል ላይ በመሠዋት የተገኘውን ውጤትና ኢየሱስ በብሉይ ኪዳን የሚገኙትን ትንቢቶችና ሕግጋት ሁሉ ፈጻሚ መሆኑን በግልጽ የሚያስረዳን በመሆኑ ነው።

የዕብራውያን መጽሐፍ ጸሐፊ

1ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የዕብራውያንን መጽሐፍ ርዕስ በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ተመልከት።

ለ) መጽሐፉን የጻፈው ማን ነው የሚለው?

የአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ የዕብራውያንን መጽሐፍ የጻፈው ጳውሎስ ነው ይላል። ምንም እንኳን በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ ይህ የተለመደ አመለካከት ቢሆንም የመጀመሪያው የዕብራውያን ጽሑፍ ጸሐፊው ማን እንደሆነ አይናገርም። ከብዙ ዓመታት በኋላ ነው አንዳንድ ሰዎች የዚህ መጽሐፍ ጸሐፊ ጳውሎስ ነው ያሉት።

በሐቋ ከሄድን ገን እውነተኛው የዕብራውያን መጽሐፍ ጸሐፊ አይታወቅም። የሚከተሉት ሐሳቦችም ተሰንዝረዋል፡-

1. ሐዋርያው ጳውሎስ፡- በየዘመኑ የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ብዙ ሰዎች ይህን መጽሐፍ የጻፈው ጳውሎስ ነው ብለው ያምናሉ። እነዚህ ሰዎች በዕብራውያን ውስጥ ያለው ሐሳብ ከሌሎቹ ከብዙ የጳውሎስ ጽሑፎች ጋር ይመሳሰላሉ ይላሉ። ጳውሎስ በታወቀ መምህር (ረቢ) የተማረ በመሆኑና ብሉይ ኪዳንን ጠንቅቆ በማወቁ ይህን መጽሐፍ ለመጻፍ ብቁ ነው ይላሉ።

ሆኖም ይህ አመለካከት አንዳንድ ችግሮች አሉት! አንደኛ፡- በዕብራውያን ውስጥ ያለው የጳንጽ አጠቃቀም ጳውሎስ በሌሎቹ መጽሐፍቱ ውስጥ ከጻፋቸው ጋር በጣም ልዩነት አለው። ሁለተኛ እንደ ጳውሎስ ልማድና ጸሐፊው ለአንባቢያኑ ስሙን አልጠቀሰም! (ለምሳሌ ሮሜ 1:1፤ 1ኛቆሮ. 1:1 ወዘተ...)። ሦስተኛ ጸሐፊው ወንጌልን ከኢየሱስ ላይሆን የኢየሱስን ትምህርት ከሰሙት የዓይን ምሥክሮች ላይ ነው የተቀበልኩት ነው የሚለው! (ዕብራውያን 2:3 ተመልከት)። ሆኖም ጳውሎስ ወንጌልን የተቀበልኩት ከኢየሱስ ላይ ነው ይላል! (ገላትያ1:11-12)። ስለዚህም ጸሐፊው ጳውሎስ አይመስልም።

2. አጽሎስ፡- አጽሎስ የተማረ ብሉይ ኪዳንን ጠንቅቆ የሚያውቅ ከእስክንድርያ ወገን የመጣ አይሁዳዊ ሰው ነው! (የሐዋ. 18:24 ተመልከት)። በእስክንድርያ ያሉ አይሁዳውያን ስለ ብሉይ ኪዳን ያላቸው አመለካከትና የዕብራውያን ጸሐፊ ስለብሉይ ኪዳን ያለው ግንዛቤ በመመሳሰሉ ምክንያት ጸሐፊው አጽሎስ ነው የሚል ሐሳብ ተሰጥቷል።

3. በርናባስ፡- በርናባስ ምንም እንኳ ምናልባት ኢየሱስን በዓይኑ ባያይም በኢየሱስ የሚያምን የቆየ አማኝ ነው። በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በጣም የታወቀ ሰው ሲሆን

በመጀመሪያ በኢየሩሳሌም ቀጥሎ በአንጾኪያ የቤተ ክርስቲያን መሪ ነበር። ዘሩ የአይሁድ ሌዊ በመሆኑ የብሉይ ኪዳንን ሥርዓቶች ስለመግሩ ምንም ጥርጥር አይኖረንም። የሐዋርያት ሥራ 4:36)። ከጳውሎስም ጋር በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አሉ ከሚባሉት ወንጌላዊያን መካከል አንዱ ነበር።

2ኛ ጥያቄ፡- በመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ስለ እነዚህ ሰዎች በመመልከት፤ የሕይወት ታሪካቸውን ስለ አናፈራቸው አንብብ።

ምንም እንኳን የዕብራውያንን መጽሐፍ የጻፈውን ሰው በተመለከተ ያሉት የታወቁ ሐሳቦች እነዚህ ቢሆኑም ጸሐፊው ማን እንደነበር በእርግጥ የሚታወቅ ነገር የለም። ነገር ግን ጸሐፊው በብሉይ ኪዳንና በግሪኩ ቋንቋ በደንብ የሰለጠነ መሆኑን እናውቃለን። ስለ ኢየሱስ ከሌሎች ነው የሰማው እንጂ በዓይኑ አላየውም። ይህም ቢሆን ብሉይ ኪዳንን ሙሉ በሙሉ እናጻሚ ላይ ያደረሰው ኢየሱስ እንደሆነ በደንብ ተገንዝቧል። መልዕክቱን የሚቀበሉት ሰዎች የሰውዬውን ግንኙነት ስለሚያውቁ ስሙን መጻፍ አስፈላጊ አይሆንም።

የመልዕክቱ አንባቢዎች

የዕብራውያን መጽሐፍ ለእነዚህ እንደተጻፈ አይጠቅስም። ምንም እንኳን አንዳንድ ምሁራን መልዕክቱ የተጻፈው አሕዛብ ለሆኑ ክርስቲያኖች ነው ቢሉም መልዕክቱ ለአይሁዳውያን ክርስቲያኖች የተጻፈ ነው የሚመስለው። መልዕክቱ ከተጻፈ ከጥቂት ዓመታት በኋላ ነው ሀዕብራውያንህ የሚል ስያሜ የተሰጠው። ይህም «ለዕብራውያን ወይም ለአይሁዳውያን ክርስቲያኖች የተጻፈ» ግለት ነው።

በአንደኛው ክፍለ ዘመን ብዙዎቹ ክርስቲያኖች አይሁዳውያን ነበሩ። በሐዋርያት ሥራ ኢየሱስ ካረገ በኋላ በሮማው መንግሥት ሥር የሚገኙ ብዙ አይሁዳውያን ኢየሱስ መሢሁ ነው ብለው እንዳመኑበት እናነባለን። ሃይማኖትን በተመለከተ አይሁዳውያን በሮማው መንግሥት ለየት ያሉ እንክብካቤዎች ስለሚደረግላቸው አይሁዳውያኖቹ ክርስቲያኖች በሮማውያኖቹ ጊዜ ስደት አልደረሰባቸውም ሆኖም የአሕዛብ ክፍል የነበረው ቤተ ክርስቲያን ሲያድግ ሮማውያኑ እንደተለየ ሃይማኖት ቆጠሩትና ክርስትናን አወገዙ። በዚህም ምክንያት አሁን አንድ ሰው ክርስቲያን ከሆነ ስደት ይደርስበታል። የዕብራውያን አንባቢዎች ስደት የተቀበሉ ቢሆንም እስካሁን ከመካከላቸው የሞተ ሰው የለም (ዕብራውያን 10:33-34)። ከሮማውያን የሚመጣው ስደት ከጨመሩ አይሁዳውያን ክርስቲያኖች ስደቱን ለማምለጥ ሲሉ ወደ ድርው ሃይማኖታቸው ጁዲዝም እንለውጣለን። ብለው ግሰብ ጀመሩ፤ በዚህ ጊዜ ነው ጳውሎስና ጴጥሮስ በሮም ሞት የተፈረደባቸው።

ሮማውያኖቹ ስደቱን በሚያጠቁቡበት ጊዜ በፍልስጤም የሚገኙ አይሁዳውያን በሮማው መንግሥት ላይ አመጹ። ይህ ዓመፅ በ66 ዓ.ም. ተጀምሮ እስከ 70ዓ.ም ድረስ ቆይቷል። በእነዚህ ዓመታት አይሁዳውያን በሙሉ በዚህ ዓመፅ ውስጥ እንዲሳተፉ ተፅዕኖ ይደረግ ነበር። ይህንን ዓመፅ ያልደገፈ አይሁዳዊ ወይም ይህን

ጁዲዝም የተባለውን የአይሁዳውያንን ሃይማኖት ያልተከተለ ሰው ከራሱ ሕዝቦች ጠንክር ያለ ተቃውሞ ነበር። የሚደርስበት። ስለዚህም በእነዚህ ዓመታት ክርስቲያን የሆኑ አይሁዳውያን ክርስትናን ትተው ጁዲዝም ወደ ተባለው የእሥራኤል ሕዝብ ሃይማኖት እንዲመለሱ ከበድ ያለ ተፅዕኖ ተደርጎባቸዋል።

እነዚህ አይሁዳውያን ክርስቲያኖች የት እንደሚኖሩ አናውቅም። አንዳንዶች በፈልስጤምና በኢየሩሳሌም ይኖሩ የነበሩ አይሁዶች ናቸው ብለው ያስባሉ። ሆኖም ጸሐፊው ከእነርሱ ኢየሱስን ያየው ማንም የለም በማለቱ ይህ አጠራጣሪ ሊሆን ይችላል። በዕብራይስጥ ቋንቋ ከተጻፈው ብሉይ ኪዳን ላይ ከመጥቀስ ጸሐፊው ብዙ ጊዜ ይጠቅስ የነበረው ሴፕቱጀንት ከተባሉት የግሪክ ቅዱሳን መጽሐፍት ነው።

የዕብራውያን መጽሐፍ ከፍልስጤም ውጪ ለሚገኙ አይሁዳውያን የተጻፈ ምንም እንኳ የተጠቀሱት ቦታዎች ብዙ ቢሆኑም ይህ መልዕክት የተጻፈው ሮም ውስጥ ለሚገኙ አይሁዳውያን ክርስቲያኖች ይመስላል። ለዚህም ነው ጸሐፊው ሀኪሊጣሊያ የሆኑት ሰላምታ ያቀርቡላችኋልህ ብሎ የጻፈው። ይህም በሮማ የሚገኙ ክርስቲያኖች እዛው ሮም ውስጥ ለሚኖሩ ለሚያውቋቸው ሰዎች ሰላምታ ላኩ ማለት ነው። በተጨማሪም ለመጀመሪያ ጊዜ ከዕብራውያን መጽሐፍ የተጠቀሰው ሮም ውስጥ በሚገኘው የቤተ ክርስቲያን መሪ ሲሆን ጊዜውም በ90 ዓ.ም. ነበር።

የተጻፈበት ጊዜ

ጸሐፊው ማን እንደሆነና የተጻፈው ለእነማን እንደሆነ ስለማናውቅ የተጻፈበትን ጊዜ ለመናገር ይከብዳል። በ90 ዓ.ም. አካባቢ ግን ይህን መልዕክት በቤተ ክርስቲያኖች ውስጥ ይገለገሉበት እንደነበር እናውቃለን። ጸሐፊው በብሉይ ኪዳን ዘመን የነበረውን ሥርዓት እስካሁን ቢጠቀሙበትም በአዲሱ የሚተካበት ጊዜ ቀርቧል ብሎ ስለጻፈ (ዕብራውያን 8:13 ተመልከት)፤ ምናልባት ይህ መልዕክት የተጻፈው ከ70 ዓ.ም. ትንሽ ቀደም ብሎ ሳይሆን አይቀርም። በ70 ዓ.ም. ሮማውያን ፍልስጥኤማውያንን ድል አድርገው ቤተ መቅደሱን አፍርሰው አይሁዳውያንን በትነዋቸዋል። ከዛ ጊዜ አንሥቶ እስከዛሬ ድረስ አይሁዳውያን የሚያመልኩበት ቤተ መቅደስ የላቸውም፤ የብሉይ ኪዳንም የመሥዋዕት አምልኮ ቀርቷል። ስለዚህ የዕብራውያን መጽሐፍ ከ65-70 ዓ.ም. ባለው ጊዜ ውስጥ ነው የተጻፈው ብሎ ማለቡ ከሁሉም የተሻለ ይመስላል።

3ኛ ጥያቄ:- ስለ ዕብራውያን መጽሐፍ የተናገረውን ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ አንብብ።

ሁለተኛ ቀን:-

4ኛ ጥያቄ:- የዕብራውያንን መጽሐፍ ከምዕ.1-13 ያለውን በሙሉ አንብብ።

ሀ) ኢየሱስ ይበልጣቸዋል የሚባሉትን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ለክርስቲያኖች የተሰጡትን የተለያዩ ግስጦንቀቂያዎች በዝርዝር ዳፍ።

ሐ) የዕብራውያንን መጽሐፍ ዋና ዋና ሐሳቦች በዝርዝር ዳፍ።

ሦስተኛ ቀን፡ -

የዕብራውያን መጽሐፍ የተጻፈበት ምክንያት

5ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን 2፡1-3 አንብብ። በእነዚህ ቁጥሮች ጸሐፊው ለአንባቢያኖቹ የሚሰጠው ግስጦንቀቂያ ምንድን ነው?

የዕብራውያን መልዕክት የተጻፈው አይሁዳውያን ክርስትናን ትተው ወደ ድርድር ጁዲዝም ወደ ተባለው ሃይማኖት ከሄዱ የሚከተላቸውን ችግር ለመግለጽ ነው። ጸሐፊው ኢየሱስ ክርስቶስ በብሉይ ኪዳን ያሉትን ቃል ኪዳኖች በሙሉ እንደፈጸመ ያሳስባቸዋል። የብሉይ ኪዳንን የአምልኮ ሥርዓት ተከቶታል። ስለዚህም ወደ ድርድር የአምልኮ ሥርዓት ለመመለስ መጥከሩ ጥቅም ወደሌለው ሊያድን ወደማይችለው ነገር እንደመመለስ ነው የሚቆጠረው። ኢየሱስ ክርስቶስን ቸል ካሉት አንዱን ብቸኛውን የመዳን መንገድ ቸል ብለው እንደተጫት ነው የሚቆጠረው። በተጨማሪም ይህንን እምነት ለካዱ ምንም ዓይነት ሌላ የደህንነት መንገድ አይኖርም።

6ኛ ጥያቄ፡ - ይህ መልዕክት ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ችግር ውስጥ ላሉ ክርስቲያኖች ምን ያህል አስፈላጊ ነው?

የዕብራውያን መጽሐፍ ዋና ዋና ሐሳቦች ዝርዝር

ከዚህ ቀጥሎ የዕብራውያን ዋና ዋና ሐሳቦች ዝርዝር እንገልጻለን።

1. ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር ከገለጻቸው ራዕዮች ሁሉ ይበልጣል! (1፡1-4)።
2. ኢየሱስ ክርስቶስ በብሉይ ኪዳን ከነበሩት መሪዎች ሁሉ ይበልጣል! (1፡5-ምዕራፍ 7)።

ሀ) ኢየሱስ ክርስቶስ ከመላዕክት በላይ ነው! (1፡5-2፡18)።

ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙሴ በላይ ነው! (3፡1-4፡13)።

ሐ) ኢየሱስ ክርስቶስ ከአርናውያን ካህናት ሁሉ ይበልጣል! (4፡14-7፡28)።

3. ኢየሱስ የከፈለው የመሥዋዕትነት ሥራ ከሁሉም ይበልጣል! (ከምዕራፍ 8-10)። ኢየሱስ ክርስቶስ የተሻለ ኪዳን መሠረተ። እሱም አዲሱ ኪዳን ተብሎ የተሰየመው ነው።

ሀ) የአዲሱ ኪዳን ምሥረታ የጀመረው ኢየሱስ ነው! (ምዕራፍ 8)።

ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔርን የሚያገለግል ከፊተኛው በተሻለ ቤተ መቅደስ ነው! (9፡1-12)።

ሐ) ኢየሱስ ክርስቶስ የተሻለ መሥዋዕት ነው ያቀረበው! (9፡13- ምዕራፍ 10)።

4. ክርስቲያኖች በኢየሱስ ያላቸውን እምነት እንዲጠብቁ የተደረገ የመጨረሻ ልመና፤ (ከምዕራፍ 11-12)።

5. ለክርስቲያኖች የተሰጠ የመጨረሻ ምክር፤ (ምዕራፍ 13)።

አራተኛ ቀን፡ -

የዕብራውያን መጽሐፍ መሪ ሐሳብ

የዕብራውያን መሪ ሐሳብ አሥራ አምስት ጊዜ በተጻፈው ሀየሚበልጥህ ወይም ሀየበላይህ በሚለው ቃል ውስጥ ይታያል። የዕብራውያን ጸሐፊ የፈለገው የአይሁድ ክርስቲያኖች በአይሁድ ሃይማኖት ተስፋ ከሚያደርጉት ማናቸውም ነገር ኢየሱስ በጣም እንደሚበልጥ ለማሳየት ነው። ከዚህም ጋር በማነፃፀር ጸሐፊው አንድ ሰው ኢየሱስ ክርስቶስን ከካደ ወይም ከተወ የሚያጋጥመውን ነገር ይገልጻል።

7ኛ ጥያቄ፡- ሰዎች ዛሬ ኢየሱስ ክርስቶስን ከመከተል ፈቀቅ የሚሉባቸውን ወይም የሚተዉበትን እንዳንድ ምክንያቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

የዕብራውያን መጽሐፍ ዋና ዋና ትምህርቶች

የዕብራውያን መጽሐፍ ትምህርቶች ትኩረት የሚሰጡት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነትና ስለ ሠራው ሥራ ነው። ክርስትናን ከሌሎች ሃይማኖቶች ለየት የሚያደርገው ዋነኛው ነገር ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ምንም እንኳ ሌሎች ሃይማኖቶች በውስጣቸው ጥሩ ነገር ቢኖራቸውና ብዙ ጥሩ ጥሩ ሰዎች ቢከተሏቸውም ሰዎቹ ደኅንነትን የማያገኙት በኢየሱስ ክርስቶስ ስለማያምኑ ነው።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በሌላ ሃይማኖት ውስጥ ያሉ ጥሩ ሰዎች በኢየሱስ ክርስቶስ ቢያምኑም ወደ መንግሥተ ሰማያት ይገባሉ ብሎ የሚያምን ሰው ታውቃለህ?

ለ) ለምንድን ነው አንዳንዴ በኢየሱስ ክርስቶስ የማያምኑ ሰዎች ወደ ገሃነም እሳት ይገባሉ ብሎ ማመኑ የሚከብደው?

9ኛ ጥያቄ፡- አንድ ሰው መዳን ከፈለገ ያለው አንድ መንገድ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ብለው የሚገልጹት እነዚህን ጥቅሶች ተመልከት፤ ዮሐ.14፡6 እና ዮሐ.4፡12።

ምንም እንኳ በሌላ ሃይማኖት ውስጥ ያሉትን ሰዎች መታገሡ ለአንዳንድ ክርስቲያኖች የተለመደ ቢሆንም የወንጌሉ እውነታ እነዚያ ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ግል አዳኛቸው ተቀብለው የሚያምኑና ትዕዛዙን የሚጠብቁ ብቻ ናቸው የሚድኑት ነው የሚለው። ሰዎች ጥሩ ከሆኑ ይድናሉ የምንል ከሆነ ኢየሱስ የሞተው ምንም ጥቅም ለሌለው ነገር ነው ማለት ነው። የዕብራውያን ጸሐፊ ቁልጭ አድርጎ እንደጻፈው ኢየሱስ ክርስቶስን የሚክድ ማንኛውም ሰው የመዳን ተስፋ የለውም የሚጠባበቀውም የእግዚአብሔርን ፍርድ ነው። ይህ እውነታ ክርስቲያኖች በማንኛውም ሃይማኖት

ለሚገኙ ሰዎች እንዲመሠክሩ ያደፋፍራል። በዚህም ምክንያት ነው ጳውሎስ «ወንጌልን ባልሰብክ ወዋልኝ» ብሎ የተናገረው።

10ኛ ጥያቄ፡- ለእሥላሞችና ለአንዳንድ ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ጋር የግል ግንኙነት ለሌላቸው የእርቶዶክስ ክርስቲያኖች ይህ ምን ማለት ነው?

11ኛ ጥያቄ፡- ከክርስቲያን ቤተሰብ ስለተወለድክ ወይም ጥሩ ሥራ ስለምትሠራ እድናለሁኝ ብለህ ታምናለህ? ሕይወትህን አሁን መርምርና በኢየሱስ ያለህ እምነት እውነተኛ ካልሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ልብህ ገብቶ የእግዚአብሔር ልጅ እንዲያደርግህ ጸልይ።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ያሉ ክርስቲያኖች ወንጌልን በማካፈል ምን ያህል ቀልጣፎች ናቸው? ለ) እምነታቸውን በማካፈል በይበልጥ ቀልጣፎች እንዲሆኑ አንተስ እንዴት እያነሣሃቸው ነው?

ክርስትና የተመሠረተው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ስለሆነ የዕብራውያን ጸሐፊ በትምህርቱ ትኩረት የሰጠው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ነው። የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን በተመለከተ ጸሐፊው ትኩረት የሰጣቸው ሦስት ዋና ዋና ትምህርቶች አሉ።

ሀ) የእግዚአብሔር ልጅ ባህርይ

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔር ነው። የሁሉም ነገር ፈጣሪ ነው፤ ባህርይው ከእግዚአብሔር ጋር አንድ ዓይነት ነው፤ ዘላለማዊ ነው።
2. ኢየሱስ ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ ሰው ነው። የሰውን አምላያ ይዞ በመምጣቱ ልክ እንደ ሰው በኃጢአት ተፈትኗል፤ ተሰቃይቷልም።
3. ኢየሱስ ክርስቶስ ምንም ኃጢአት የለበትም። ምንም እንኳን ኃጢአት እንዲሠራ ቢፈተንም ኃጢአትን ድል አድርጎ ከኃጢአት ነፃ የሆነው እርሱ ብቻ ነው።
4. ኢየሱስ ክርስቶስ የሰዎች ሁሉ ሊቀ ካህን ነው። የሊቀ ካህንነቱንም ሙሉ መብት ያገኘው በመከራ ውስጥ በማለፍና በመታዘዝ ነው።
5. ኢየሱስ ክርስቶስ ከፍ ከፍ ብሎ ከከበረ በኋላ በአሁኑ ጊዜ የደገንነት ሥራውን ጨርሶ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጧል።

ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ በብሉይ ኪዳን ውስጥ ከሚገኙ መሪዎች ጋር ሲነፃፀር።

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ከታላላቅ መላዕክት ሁሉ በላይ ነው።
2. ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙሴ ይበልጣል።
3. ኢየሱስ ክርስቶስ ከኢያሱ ይበልጣል።
4. ኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህን ከነበረው ከአርን ይበልጣል።

ሐ) የሊቀ ካህኑ የእግዚአብሔር ልጅ ሥራ

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ከበፊቱ የሚበልጠውን ቃል ኪዳን የመሠረተ ነው።

2. ኢየሱስ ክርስቶስ የዋተው ታላቅና ፍጹም መስዋዕት ሆኖ ነው።
3. ኢየሱስ ክርስቶስ የመስዋዕትነት ሥራውን ፈጽሞ አል። ስለዚህም አሁን በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጧል።
4. ኢየሱስ ክርስቶስ አሁን የሚኖረው ለእኛ ለመግለጽ ነው።
5. ኢየሱስ ክርስቶስ አሁን የሚሠራው ከበፊቱ በሚበልጠው ቤተ መቅደስ በመንግሥተ ሰማያት ነው።

በዕብራውያን ጥናታችን ትኩረት የምናደርገው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ነው። ጸሐፊው እንደተናገረው የእምነታችን ራስና ፈጻሚ የሆነውን ኢየሱስን መመልከት ያስፈልገናል። የእግዚአብሔር መኖሪያ ቦታ ወደ ሆነው ወደ መንግሥተ ሰማያት የምንደርሰው በምድራዊ ጊዜያችን ኢየሱስን ስንከተል ብቻ ነው።

13ኛ ጥያቄ፡ - ክርስቲያኖች ሐሳባቸውን ወደ ኢየሱስ መስብስባቸውን እንዴት ማሳየት እንደሚችሉ ምሳሌ በመስጠት አስረዳ።

አምስተኛ ቀን፡ -

የዚህን ሳምንት ትምህርት ክልስና በውይይቱ ጊዜ እንድት ዘጋጅ የውይይቱን ጥያቄዎች ተመልከት።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የመወያያ ጥያቄዎች

ሀ) 1. አይሁዳውያን ክርስቲያኖች በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት ለመተው የፈለጉት ለምንድን ነው?

2. ለምንድን ነው ዛሬ ብዙ ክርስቲያኖች በኢየሱስ ያላቸውን እምነት የሚተውት?

ለ) 1. ለምንድን ነው አንዳንድ ክርስቲያኖች በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ጥሩ ሰዎች ወደ ገንገም እሳት ይገባሉ ቢባሉ ማመኑ የሚከብዳቸው?

2. ሁሉም ሃይማኖቶች ጥሩና ወደ መንግሥተ ሰማያት የሚወስዱ ልዩ ልዩ መንገዶች ናቸው ለሚለህ ሰው እንዴት አድርገህ ነው የምትመልስለት? ለዚህ መጽሐፍ ቅዱስህን ተጠቀም።

ሐ) 1. የዕብራውያን ዋና ዋና ትምህርቶች ናቸው ብለህ የጻፍካቸውን ዝርዝር ክሌሎች ሰዎች ዝርዝር ጋር አነፃፅርና ለምን እንደ ዋና ትምህርት ዘርዝረህ እንደጻፍካቸው አስረዳ።

2. የጸፍካቸውን ዋና ዋና ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያን ለሚገኙ ምዕመናን እንዴት አድርገው እንደሚግሯቸውና ተግባራዊ እንደሚያደርጓቸው ገለጽ።

5. ጸሎት

ትምህርት አሥር

ዕብራውያን ከምዕራፍ 1-2

የመጀመሪያ ቀን፡ - ዕብራውያን 1:1-3

በዚህ ላምንት የዕብራውያንን የመጀመሪያዎቹን ሁለት ምዕራፎች እናጠናለን። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የኢየሱስን ታላቅነት በሁለት ዋና ዋና መንገዶች እንመለከታለን። በመጀመሪያ ኢየሱስ እግዚአብሔር ለሰዎች ከሰጠው ራዕዮች ሁሉ የሚበልጥና የመጨረሻ ራዕይ ነው። ሁለተኛ ከታላቁ መልአክም እጅግ ይበልጣል።

እኛ የምናመልከው አምላክ ዝምተኛ አይደለም። ለሰዎች የሚናገርና ፈቃዱን የሚገልጽ አምላክ ነው። እግዚአብሔር ሰዎችን በሁለት የተለያዩ መንገዶች ይናገራል። በመጀመሪያ እግዚአብሔር ለሰዎች በፍጥረታቱ ውስጥ ሆኖ ይናገራል፤ (ሮሜ 1:18-20 ተመልከት)። ይህ መገለጥ ግንም ሰው ቢድንም ባይድንም ለሰው ልጆች ሁሉ የተሰጠ ነው። ሁለተኛ እግዚአብሔር ለሰዎች ቃሉ በሆነው በመጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ይህ ደግሞ የተለየ መገለጥ በመባል ይታወቃል። ይህን ዓይነት መገለጥ የተሰጠው በኢየሱስ ክርስቶስ አምነው በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት ከእግዚአብሔር ቃል ለሚማሩ ሰዎች ብቻ ነው።

1ኛ ጥያቄ፡ - የእግዚአብሔር ለሰዎች ፈቃዱን መገለጽና ሰዎችን ግናገሩ ለምንድን ነው አስፈላጊ የሆነው?

የእግዚአብሔርን ግንኙነትና ከእርሱ ጋር እንዴት አድርገን ጎብረት ሊኖረን እንደሚችል ልንገነዘብ የምንችለው በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት ብቻ ነው። በዚህ ሥፍራ ነው እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠብቀውን ነገርና ወደ መንግሥተ ሰግያት የምንደርስበትን መንገድ የሚገልጽልን። እውነተኛውን ነገር ግወቅ የምንችለው ከመጽሐፍ ቅዱስ ነው። በዚህም ነው ትምህርቶች ሁሉ እውነተኛ እንደሆኑ ወይም እንዳልሆኑ ልንገመገም የምንችለው።

ብዙ የሐሰት ሃይማኖቶች ከእግዚአብሔር የመጡ ናቸው የሚሏቸው ብዙ ጽሑፎች አሏቸው። ለመጥቀስ ያህል እስላሞች ቁርባን አላቸው። ሌሎች ክርስቲያን ነን የሚሉ ሐሰተኞች ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ የመጽሐፍ ቅዱስን ያህል ክብደት ያላቸው ሌሎች መጻሕፍቶች አሉ ብለው ይናገራሉ።

2ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የግይገኙ ለየት ያሉ ጽሑፎች ወይም ራዕዮች ወይም ትምህርቶች የሚያስተምሩ አንዳንድ የሐሰት አስተማሪዎችን ወይም ሙዋርተኞችን ጥቀስ።

2. የጻፍካቸውን ዋና ዋና ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያን ለሚገኙ ምዕመናን እንዴት አድርገው እንደሚግሯቸውና ተግባራዊ እንደሚያደርጓቸው ገለጽ።

5. ጸሎት

ትምህርት አሥር

ዕብራውያን ከምዕራፍ 1-2

የመጀመሪያ ቀን፡ - ዕብራውያን 1:1-3

በዚህ ሳምንት የዕብራውያንን የመጀመሪያዎቹን ሁለት ምዕራፎች እናጠናለን። በእነዚህ ምዕራፎች ውስጥ የኢየሱስን ታላቅነት በሁለት ዋና ዋና መንገዶች እንመለከታለን። በመጀመሪያ ኢየሱስ እግዚአብሔር ለሰዎች ከሰጠው ራዕዮች ሁሉ የሚበልጥና የመጨረሻ ራዕይ ነው። ሁለተኛ ከታላቁ መልአክም እጅግ ይበልጣል።

እኛ የምናመልከው አምላክ ዝምተኛ አይደለም። ለሰዎች የሚናገርና ፈቃዱን የሚገልጽ አምላክ ነው። እግዚአብሔር ሰዎችን በሁለት የተለያዩ መንገዶች ይናገራል። በመጀመሪያ እግዚአብሔር ለሰዎች በፍጥረታቱ ውስጥ ሆኖ ይናገራል፤ (ሮሜ 1:18-20 ተመልከት)። ይህ መገለጥ ግንም ሰው ቢድንም ባይድንም ለሰው ልጆች ሁሉ የተሰጠ ነው። ሁለተኛ እግዚአብሔር ለሰዎች ቃሉ በሆነው በመጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ይህ ደግሞ የተለየ መገለጥ በመባል ይታወቃል። ይህን ዓይነት መገለጥ የተሰጠው በኢየሱስ ክርስቶስ አምነው በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት ከእግዚአብሔር ቃል ለሚማሩ ሰዎች ብቻ ነው።

1ኛ ጥያቄ፡ - የእግዚአብሔር ለሰዎች ፈቃዱን መገለጽና ሰዎችን ግናገሩ ለማንድን ነው አስፈላጊ የሆነው?

የእግዚአብሔርን ግንኙነትና ከእርሱ ጋር እንዴት አድርገን ጥበብ ሊኖረን እንደሚችል ልንገነዘብ የምንችለው በመጽሐፍ ቅዱስ አማካይነት ብቻ ነው። በዚህ ሥፍራ ነው እግዚአብሔር ከእኛ የሚጠብቀውን ነገርና ወደ መንግሥተ ሰግያት የምንደርስበትን መንገድ የሚገልጽልን። እውነተኛውን ነገር ግወት የምንችለው ከመጽሐፍ ቅዱስ ነው። በዚህም ነው ትምህርቶች ሁሉ እውነተኛ እንደሆኑ ወይም እንዳልሆኑ ልንገመገም የምንችለው።

ብዙ የሐሰት ሃይማኖቶች ከእግዚአብሔር የመጡ ናቸው የሚሏቸው ብዙ ጽሑፎች አሏቸው። ለመጥቀስ ያህል እስላሞች ቁርዓን አላቸው። ሌሎች ክርስቲያን ነን የሚሉ ሐሰተኞች ከመጽሐፍ ቅዱስ ውጪ የመጽሐፍ ቅዱስን ያህል ክብደት ያላቸው ሌሎች መጻሕፍቶች አሉ ብለው ይናገራሉ።

2ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የግይገኙ ለየት ያሉ ጽሑፎች ወይም ራዕዮች ወይም ትምህርቶች የሚያስተምሩ አንዳንድ የሐሰት አስተማሪዎችን ወይም ሙዋርተኞችን ጥቀስ።

ለ) ከእነዚህ በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ችግር የሚፈጥሩት የትኞቹ ናቸው? ምን ዓይነትስ መልስ ነው የሰጠሃቸው?

3ኛ ጥያቄ:- ክርስቲያኖች እምነታቸውን ሰዎች በጻፏቸው ጽሑፎች ላይ ሳይሆን በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ብቻ መጣል አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው?

4ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን ምዕራፍ አንድን አንብብ። በምዕራፉ ውስጥ ያሉትን ሁለቱን ዋና ዋና ትምህርቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

ዛሬ የእግዚአብሔር ልዩ ራዕይ በሁለት የተለያዩ መንገዶች እንደተገለጹ እንመለከታለን። በመጀመሪያ በብሉይ ኪዳን ከብዙ መቶ ዓመታት በላይ እግዚአብሔር እራሱንና ፈቃዱን በነቢያት አማካይነት ገለጸ። ሁለተኛ፣ እግዚአብሔር ማንነቱንና ፈቃዱን በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ገለጸ።

* ዕብራውያን 1:1-3 አንብብ።

5ኛ ጥያቄ:- ለቀድሞ አባቶቻችን እግዚአብሔር የተናገረው በእነማን በኩል ነው? ጥቂቶቹን ለምሳሌ ያህል ጥቀስ።

6ኛ ጥያቄ:- በዚህ ዘመን መጨረሻ እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ ነው የተናገረው?
7ኛ ጥያቄ:- በነቢያት በኩል ከተሰጠው መገለጥ የልጁን መገለጥ የበለጠ የሚያደርጉትን ሁኔታዎችና ድርጊቶች በዝርዝር ጻፍ።

የዕብራውያን ጸሐፊ የጀመረው በዚያን ዘመን ደብዳቤ ሲጻፍ በሰላምታ ይጀምር እንደነበረው ዓይነት ሳይሆን የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ታላቅነት በመግለጽ ነው። እንዲህም ያደረገው ከእነዚህ ክርስቲያኖች ብዙዎች ክርስቶስን ለመተው እያሰቡ ስለነበር ነው።

የዕብራውያን ጸሐፊ ኢየሱስ ከሞተ ከ40 ዓመት በኋላ ቢጽፍም ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ ሲመጣ አንድ ትልቅ ነገር እንደተከናወነ ተረድቷል። ከኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ጋር አዲስ ዘመን መጥቷል። አዲስ ኪዳን ታሪክን በሁለት ዋና ዋና ዘመኖች ይከፍለዋል።

1. አሮጌው ዘመን የተጀመረው በአዳም ኃጢአት ሲሆን በአለመታዘዝና በሞት የተሞላ ዘመን ነው። አሁን ኢየሱስ ከመጣበት ጊዜ አንሥቶ ይህ አሮጌ ዘመን በአዲሱ ትውልድ በመተካት ላይ ይገኛል። ኢየሱስ በምድር ላይ ለመንገሥ በሚመጣበትም ወቅት አሮጌው ዘመን ሙሉ በሙሉ ይጠፋል።

2. አዲሱ ዘመን የተጀመረው ኢየሱስ ክርስቶስ በመጣበት ወቅት ነው። አዲሱን ዘመን የመሠረተው ኢየሱስ ነው፤ በአሁኑም ጊዜ የአዳምን የኃጢአት ፍሬ በማስወገድ ላይ ነው። የኃጢአት የጋ ተከፍሏል፤ ሞትና ሰይጣንም ድል ተደርገዋል። ይህ ኢየሱስ የጀመረው ነገር አንድ ቀን ኢየሱስ በምድር ሁሉ ላይ ለመንገሥ በሚመጣበት ጊዜ ይፈጸማል። የዚህን የአዲስ ዘመን ፍጻሜ በጉጉት ነው የምንጠብቀው።

ጸሐፊው የኢየሱስ ክርስቶስን ታላቅነት ያሳየው ኢየሱስን ከብሉይ ኪዳን ነቢያት ጋር በማነፃፀር ነው። እግዚአብሔር ብሉይ ኪዳንን የጻፈው በእነዚህ ነቢያት በኩል ነው። ምንም እንኳ እንደ ሙሴ፣ ዳዊት፣ ወይም ኢሳይያስ የመሳሰሉት ሰዎች ቃሉን እንዲጽፉለት እግዚአብሔር ቢጠቀምባቸውም እግዚአብሔር እራሱን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል እንደገለጸው አድርገው በደንብ ሊገልጹት አልቻሉም። የኢየሱስ መገለጥ ከብሉይ ኪዳን የሚበልጠው በምን ዓይነት መንገድ ነው? ሁሉም እንደሆነ እኩል የእግዚአብሔር ቃላት ናቸው። አዎን ይህም ቢሆን በብሉይ ኪዳን ዘመን የተሰጠው መገለጥ እንደ አሁኑ ግልጽ ያልነበረ ብዙ ዓመታት የፈጀና ሙሉ ያልነበረ ነበር። ልጁን በመላክ እግዚአብሔር ባህርይውን፣ ፈቃዱንና የደገነነት መንገዱን በግልጽ አሳየ። ከዚህም በላይ ስለ እግዚአብሔር መናገር ብቻ ሳይሆን ኢየሱስ ክርስቶስ በመጣበት ጊዜ እርሱ እራሱ እግዚአብሔር በመሆኑ የእግዚአብሔርን ባህርይና ፈቃድ በዓይኖችን እንድናየው አድርጓል። አንድ ሰው ስለ አንድ ነገር ሲያወራ ከምንሰማ ብናየው እንደሚሻል ሁሉ እግዚአብሔርም ባህሪውን በኢየሱስ ሕይወት በኩል ግልጽ አድርጎ አሳይቶናል። በሚናገረው ቃል ብቻ ሳይሆን በሕይወቱም ጭምር ነው ስለ እግዚአብሔር ይገልጥ የነበረው። ይህም ነው የሱን መገለጥ በአፋቸው ብቻ ከሚናገሩት የጥንት ነቢያት የሚያስበልጠውና የበለጠ ግልጽ የሚያደርገው።

ጸሐፊው የእግዚአብሔርን በኢየሱስ መገለጥ ታላቅ የሚያደርጉትን ሰባት እውነታዎች የሚገልጸው፣ ኢየሱስን ልዩ የሚያደርጉትን ባህርያት በመጥቀስ ነው፡-

1. ኢየሱስ የሁሉም ነገር ወራሽ ነው፡- ጸሐፊው በዚህ በሰማይና በምድር ባሉ ነገሮች ላይ በሙሉ ለኢየሱስ ሥልጣን ተሰጥቶታል ማለቱ ነው።

2. ኢየሱስ የሁሉም ነገር ፈጣሪ ነው፡- ሙጽሐፍ ቅዱስ በምድርና በሰማይ ያሉትን ነገሮች የፈጠረው ኢየሱስ እንደሆነ ያስተምረናል! (ዮሐንስ 1:3፣ ቀላ. 1:16)።

8ኛ ጥያቄ፡- ይህ በየትምህርት ቤቶቹ አዝጋሚ ለውጥ የተባለውን ትምህርት በተመለከተ የሚለው ምንድን ነው? ክርስቲያን በዚህ ነገር ሊሰማግ ይችላልን?

3. ኢየሱስ የእግዚአብሔርን ክብር የሚገልጽ ነፃብራቅ ነው፡- ከፀሐይ ውስጥ እየፈነጠቀ የሚወጣው ጨረር ከፀሐይ መለየት እንደማይችል ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስም ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔር በመሆኑ የእግዚአብሔር ክብር ሙሉ በሙሉ አለው። በምድር ላይ በነበረበትም ወቅት፣ ይህን መለኮታዊ ክብር በሕይወቱና በሥራው ገልጾታል! (ዮሐ. 1:14፣ 18)

4. ኢየሱስ ትክክለኛው የእግዚአብሔር ባህርይ ምሳሌ ነው፡- ጸሐፊው አሁንም ደግሞ የኢየሱስ እግዚአብሔር መሆን ላይ ያተኩራል። ምንም እንኳ ሥጋ ለብሶ ሰው ቢሆንም አሁንም ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔር ነው። የእግዚአብሔር ታላቅነትና ኃይል በሙሉ ባህርዩም በሙሉ በኢየሱስ ክርስቶስ ውስጥ ይገኛል። ኢየሱስ ክርስቶስ ከእግዚአብሔር አብ በምንም ዓይነት መንገድ አይተናነስም።

5. ኢየሱስ ሁሉን ነገር ያለማቋረጥ በኃይል ቃሉ ይደግፋል፡- ኢየሱስ ዓለምን ፈጥሮ ብቻ ዝም አላለም፤ አሁንም ቢሆን ዓለምን በራሱ ዕቅድና ሐሳብ ይመራል። ዓለማችን ላትጠፋ እንደዚህ በትክክል ሥራዋን እያከናወነች ልትኖር የቻለችው በኢየሱስ ሥራ ነው። ከዚህም በላይ ኢየሱስ ዓለምን ደግሮ በሚያጸናበት ወቅት በታሪክ ውስጥ ዓለማውን ለመፈጸም ሲል በምድር ላይ የሚከናወኑትን ድርጊቶች በሙሉ እየመራ ነው።

9ኛ ጥያቄ፡- በአካባቢያችን ረሃብና ጦርነት ሲኖር ይህ እውነታ እንዴት አድርጎ ነው ሊያጽናናን የሚችለው?

6. ኢየሱስ ራሱ ነው ከኃጢአታችን ያነጻን፡- ጸሐፊው አሁን የሚያተኩረው ኢየሱስ በምድር ላይ በሠራው ሥራ ላይ ነው። ይህም በዕብራውያን ከሚገኙት ዋና ዋና ትምህርቶች አንዱ ነው። ሊቀ ካህን ሆኖ ከሰዎች ላይ ኃጢአታቸውን ማስወገድ የቻለ ኢየሱስ ብቻ ነው። ኢየሱስ የእግዚአብሔርን ታላቅነትና ክብር ብቻ ሳይሆን ያላየው በመስቀል ላይ በመዋት የእግዚአብሔር ፍቅርና ፀጋ ምን ያህል እንደሆነም ልዩ በሆነ መንገድ ገልጿል፤ (1ዮሐ.3:16 ተመልከት)። በብሉይ ኪዳን ሥር ግን ሙሉ በሙሉ ከኃጢአት የሚያነጻ ነገር አልተደረገም። የኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕትነት በእርሱ ለሚያምኑ ሰዎች ሙሉ መንጻትንና ምሕረትን ያጎናጽፋቸዋል።

7. ኢየሱስ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ፡- በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጦ የሚለው ክርስቶስ ታላቅ እንደሆነና የሁሉም ነገር የበላይ እንደሆነ የሚገልጽ አባባል ነው። ኢየሱስ የተቀመጠው የመሥዋዕትነት ሥራውን ስለፈጸመ ነው። በዙፋኑ ላይ ተቀምጦ በክብሩና በኃይሉ ሁሉን ነገር ይገዛል፤ (ፊልጲሰዩስ 2:9-11 ተመልከት)።

ኢየሱስ በሰዎች መካከል በሚኖርበት ወቅት እንደ እግዚአብሔር በመሆን በበኩሉ የእግዚአብሔርን ባህርያት በደንብ ገልጿል። በዚህ ዓይነት የእግዚአብሔር በኢየሱስ መገለጥ ክብሉ ይካሄዳል።

በዚህ ክፍል ጸሐፊው ጌታ ኢየሱስ የተጫወታቸውን ሦስት ሚናዎች ይጠቅሳል። በመጀመሪያ፡ እንደ ነቢይ በመሆን እግዚአብሔር በሰዎች ያለውን የመጨረሻውን ራዕይ አወጀ። ሁለተኛ፡ እንደ ሊቀ ካህን የሰውን ልጆች በሙሉ ከኃጢአት አነጻ። ሦስተኛ፡ እንደ ንጉሥ መንግሥተ ሰማያት ከእግዚአብሔር አብ ጋር ሆኖ ይገዛል።

ከዚህም ባሻገር ጸሐፊው ኢየሱስ ከእግዚአብሔር የሚሰጠው የመጨረሻው ራዕይ እንደሆነ ይገልጻል። ኢየሱስ ከመጣና ስለ እርሱ ሕይወትና ትምህርት የሚያስረዱ መጻሕፍት እስከ ተጻፉ ድረስ ከእግዚአብሔር ሌላ ራዕይ አያስፈልግም። እግዚአብሔር ታላቁንና ሙሉውን ራዕይ እስከ ላከ ድረስ ሌሎች ከዚህ የሚያንሱ ራዕዮች ሊልክ አይገባውም። ስለ እግዚአብሔር ልናውቀው የሚገባን ነገር በሙሉ እስከ ፈቃዱ በመጽሐፍ ቅዱስ ተገልጿል።

10ኛ ጥያቄ፡- ይህ ሐሳብ ከእግዚአብሔር የተሰጠን አዲስ ራዕይ አለ ስለሚሉ ሃይማኖቶች የሚነግረን ነገር ምንድን ነው?

በአዲስ ኪዳን መጨረሻ እግዚአብሔር ለሰው ልጆች ያለውን ራዕይ ያጠናቅቃል። ምንም እንኳን ብዙዎች የተለየና አዲስ ራዕይ ከእግዚአብሔር አግኝተናል ብለው የእግዚአብሔር ቃል እንደሆነ አስመስለው ጽፈው ቢያቀርቡት ሐሰተኞች ናቸው። አዲስና ለየት ያለ መገለጥ ተሰጥቶናል የሚሉ ነቢያትም ሐሰተኞች ናቸው፤ (ራዕይ 22: 18-19)።

11ኛ ጥያቄ:- እግዚአብሔር ዛሬ ለእኛ የሚናገረን እንዴት ነው?

እግዚአብሔር የሚናገረን መጽሐፍ ቅዱስን በሕይወታችን ተግባራዊ እንድናደርግ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት በሚመራን ወቅት ነው። ምንም እንኳን ስጦታ ያላቸውን ሰዎች (ነቢያት ብለን የምንጠራቸው) ለተወሰኑ ጊዜያት ለየት ባለ አኳኋን ቃሉን ተግባራዊ እንድናደርግ በሚፈልግበት ወቅት ቢጠቀምባቸውም እነርሱ የሚያውጁት ቃል ከተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል ጋር ሁሌ መስማማት አለበት። በትምህርት ቤትም ሆነ በቤተ ክርስቲያን የምንቀበላቸው ትምህርቶች እውነተኛ እንደሆኑ ወይም እንዳልሆኑ ለመፍረድ የምንችለው እግዚአብሔር በቃሉ ውስጥ በግልጽ የሚያስተምረንን ነገር በመመልከት ነው። ከእግዚአብሔር አዲስና ለየት ያለ ቃል ለማግኘት መጓጓት የለብንም በምትኩ የእግዚአብሔር ቃል ተማሪዎች ሆነን በዛሬው ጊዜ ቃሉን እንዴት አድርገን በሕይወታችን ውስጥ ተግባራዊ እንደምናደርገው እግዚአብሔርን መጠየቅ ይኖርብናል። እግዚአብሔር ዛሬ እኛን ለመናገር የሚጠቀምበት ቃሉን ነው።

12ኛ ጥያቄ:- ሀ) የእግዚአብሔርን ቃል ማወቁ የሚያስፈልገው ለምንድን ነው?

ለ) ከእግዚአብሔር ቃል ጋር የማይስማማ ለየት ያለ ራዕይ አለን ለሚሉ ሰዎች እንዴት አድርገህ ነው መልስ የምትሰጠው?

- ሳታቋርጥ ሁሌ የእግዚአብሔርን ቃል የምትማር ተማሪ ነህ?

ሁለተኛ ቀን:- ዕብራውያን 1:4-14

በትናንትናው ጥናታችን የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ከብሉይ ኪዳናቹ ነቢያት ይበልጥ የእግዚአብሔርን ፈቃድና ባህርይ ስለሚገልጽ ከእነርሱ በላይ ታላቅ እንደሆነ ተምረናል። ዛሬ ደግሞ ክርስቶስ ከመላዕክት ሁሉ እንዴት እንደሚበልጥ እናጠናለን።

ሰዎች ደካሞች መሆናቸውን ስለሚረዱ እግዚአብሔርን በጣም ይፈራሉ፤ በዚህ ምክንያት እንደ አማላጅ ሆነው ሊያገለግሏቸው የሚችሉ ታላላቅ ፍጥረታትን ፍለጋ ይሄዳሉ። አንድ ተራ ሰው ፕሬዝዳንቱን ለማየት ቢፈልግ፣ በቀጥታ አይሄድም የሚሄደው ከፕሬዝዳንቱ በታች ባለ ለፕሬዝዳንቱ በሚቀርብ ሰው በኩል ነው። በሃይማኖትም ውስጥ እንዲህ ዓይነት ነገር ይከሰታል። በዚህም ምክንያት ነው ዛሬ ሰዎች ለትናንሽ አማልክት ብንሰግድ ስለ እኛ በታላቁ አምላክ ፊት ይማልድልናል ብለው የሚያስቡት። ሌሎች ደግሞ በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ከመሄድ እንደ ማርያም ወይም እንደ መላዕክት በመላሰሉ ፍጥረታት በኩል እንቅረበው ይላሉ። በዚህ ምክንያት ነው

አንዳንድ ሰዎች ተለይተው ዳድቃን ሰማዕታት የሚል ስያሜ የሚሰጣቸው። አንዳንዶች ወደ እነዚህ ሰማዕታት ይጻፋሉ። ከሰማዕታቱ ታላቅነት የተነሳ ልመናቸውን በእግዚአብሔር ፊት ቢያቀርቡላቸው የሚፈጸምላቸው ይመስላቸዋል።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለምንድን ነው የእርቶዶክስ ክርስቲያኖች ለቤተ ክርስቲያኖቻቸው የመልእክ ወይም የጻድቅ ሰማዕታት ስያሜ የሚሰጡት? የግታውቅ ከሆነ ወደ አንድ የእርቶዶክስ ቄስ ሄደህ ጠይቅ።

ለ) ለምንድን ነው አንዳንድ ሰዎች ለመላእክት ወይም ለሰማዕታት የሚጻፉት?

ሐ) ይህ ልማድ በእግዚአብሔር ቃል ላይ የተመሠረተ ነው ወይስ የሰዎች ባህል ነው?

ለአይሁዳውያን ከእግዚአብሔር በታች እንደ መላእክት ያለ ታላቅ ፍጥረት የለም። እነርሱ በጣም ትልቅ ኃይል ያላቸውና ታላላቅ ሥራዎችን የሚሠሩ ናቸው።

14ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከትና የመላእክቱን ኃይል የሚገልጹትን የተለያዩ ነገሮችን በዝርዝር ጻፍ፤ ዳንኤል 12:1፤ ሉቃስ 1:26-38፤ የሐዋ. 12:5-10።

የአይሁድ ክርስቲያኖች በኢየሱስ ክርስቶስ ያላቸውን እምነት ለመተው ፈልገው ነበር። በዚህም ጊዜ ኢየሱስ ሰው ነው፤ ስለዚህም ከመላዕክት ያነሰ ነው እያሉ ይጠይቁ ነበር። አንዳንዶቹ መላእክቶችን የሚያመልኩ ሊሆኑ ይችላሉ። ስለዚህም ጸሐፊው ኢየሱስ ክርስቶስ በእርግጥ ከየትኛውም መልእክ የበለጠ እንደሆነ ለማሳየት ወደ መጽሐፍ ቅዱስ ይመራቸዋል።

ይህ ለእኛ በጣም አስፈላጊ የሆነ ትምህርት ነው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሐሰት ትምህርቶችን የሚያምኑ ሰዎች መቼም ቢሆን አይታጡም። እነዚህን የሐሰት ትምህርቶች የምንዋጋው እንዴት ነው? አፍ በሚያስይዙ ክርክሮቻችን ነው? አይደለም። ሁሌም ቢሆን በእግዚአብሔር ቃል ላይ በመመሥረት ስሕተቶቹ የትኞቹ እንደሆኑ በማሳየት ሰዎችን ለመመለስ ጥረት ማድረግ አለብን።

15ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 1:4-14 አንብብ።

ሀ) ጸሐፊው ኢየሱስ ክርስቶስ ከመላእክት እንደሚበልጥ የገለፀባቸውን ምክንያቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

ለ) ጸሐፊው ልጁ ከመላእክቶች እንደሚበልጥ የገለጸባቸው የተለያዩ ማስረጃዎች ምን ምንድን ናቸው?

አይሁዳውያን መላእክትን በጣም ያከብራሉ። ሰዶምና ኅዋራን ብቻ አይደለም መላእክት ያጠፉት የሙሴንም ሕግጋት የሰጡት እነርሱ ናቸው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ሕጉን ለሙሴ የሰጠው በመላእክት በኩል ነው ተብሎ በብሉይ ኪዳን ባይጠቀስም አዲስ ኪዳን በመላእክት በኩል ነው የተሰጠው ብሎ የሚገልጸውን

የአይሁዳውያንን አባባል ይደግፋል። አይሁዳውያን እንዲያውም መሢሕ መጥቶ መንግሥቱን በሚመሠርቱበት ወቅት ታላቁ መላእክት ሚካኤል የመሢሁን ያህል ሥልጣን ኖሮት ከገዢዎቹ መካከል አንዱ እንደሚሆን ይናገሩ ነበር። በትንቢተ ዳንኤል የምድር ነገሥታትን ስለሚቆጣጠሩ መላእክት እናነባለን፤ (ዳንኤል 10: 20-21፤ 12: 1)። ስለዚህም ጸሐፊው ለአይሁዳውያን ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ ከየትኛውም መላእክት የሚበልጥ መሆኑን ግሳየት ነበረበት።

በቁጥር 4 ላይ የዚህ ክፍል ዋነኛ ትምህርት ተጠቅሷል። የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ መጠን ኢየሱስ ክርስቶስ ከየትኛውም መልአክ የሚበልጥ ስም አለው። አይሁዳውያን ስለ እግዚአብሔር ስም በሚናገሩበት ወቅት ስለሰሙ ብቻ ሳይሆን ስለ ውስጣዊ ባህርይውና ስለግንኙነቱም ጭምር ነበር የሚናገሩት። በዚህም መልኩ ጸሐፊው የሚለው ኢየሱስ ክርስቶስ እግዚአብሔር በመሆኑ በባህርይውና በኃይሉ ከየትኛውም መልአክ ይበልጣል ግለቱ ነው።

ጸሐፊው ከብሉይ ኪዳን ከሰባት ቦታዎች ላይ በመጥቀስ የእግዚአብሔር ልጅ ከየትኛውም መልአክ የበለጠ እንደሆነ ማረጋገጫ ይሰጣል። ካስተዋልከው የዕብራውያን ጸሐፊ ከብሉይ ኪዳን የሚጠቅሳቸው ጥቅሶች አጻጻፋቸው ብሉይ ኪዳን ከተጻፈበት አኳኋን ለየት ያለ ነው፤ ይህም የሆነው ጸሐፊው በግሪክ የተተረጎመውን ሴፕቱጀንት የተባለውን የመጽሐፍ ቅዱስ ትርጉምን ስለሚጠቀም ነው።

ጸሐፊው ኢየሱስ ክርስቶስ ከመላእክት የሚበልጥበትን ስድስት ምክንያቶች ይገልጻል። በመጀመሪያ ጸሐፊው የኢየሱስ ክርስቶስን ታላቅነት የሚያሳየው የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን በመግለጽ ነው። የትኛውም መልአክ ተነሥቶ የእግዚአብሔር ልጅ ነኝ ሊል አይችልም። ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው ይህን ዓይነት ለየት ያለ ግንኙነት ከእግዚአብሔር ጋር ያለው፤ በዚህም ምክንያት ሀክንድያ ልጅህ የሚል ስያሜም ሊሰጠው ይችላል፤ ይህንን ለመግለጽ ጸሐፊው የሚጠቅሳቸው ሁለት ጥቅሶች መዘመረ ዳዊት 2:7 እና 2ኛሳሙ. 7: 14 ናቸው። ምንም እንኳ እነዚህ ጥቅሶች የተናገሩት ለዳዊትና ለሰለሞን ቢሆንም ሙሉ በሙሉ የተፈጸሙት መሢሕ በሆነው በዳዊት ልጅ ሙሉ ነው።

16ኛ ጥያቄ:- እግዚአብሔር የኢየሱስ አባት የሆነው በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ሊሆን የቻለው እንዴት ነው? የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው በሥጋ በመወለዱ ነው ወይስ ሁሌም የእግዚአብሔር ልጅ ነበር? መጽሐፍ ቅዱስን በጥምና ብገመረምር ኢየሱስ ከጥንት ጀምሮ ይኖር እንደነበርና ከአብ ጋር ያለው ግንኙነትም የተገለጸው አባት ከልጁ ጋር እንዳለው ዓይነት ግንኙነት ነው። መዘመረ ዳዊት (2)፤ ለዳዊትና በዚያ ዘመን ይኖሩ ለነበሩት ነገሥታት ይነበብላቸው የነበረው በንግሣቸው ቀን ነው እንጂ በሚወለዱበት ቀን አልነበረም። በመንገሣቸውም ምክንያት ከእግዚአብሔር ጋር አዲስ ግንኙነት ይኖራቸዋል፤ ይህም ግንኙነት አባት ከልጁ ጋር እንዳለው ዓይነት ግንኙነት ነው የሚቆጠረው። አይሁዳውያን የመረጡት የሚለውን ቃል የሚጠቀሙበት ሰው ሲወለድ ብቻ ሳይሆን የመሢሕን የኢየሱስን ክብር

የሚያንፀባርቅ ግንኙነት በሚመሠረትበትም ወቅት ጭምር ነው። ይህን ቃል በጥምቀቱ ላይ (ሉቃስ 3:22) እና በከብር በተለወጠበት ጊዜ (ሉቃስ 9:35) ተጠቅመውበታል። ሆኖም በተለይ ዋና የተጠቀሙበት በትንሣኤው ላይ ነው፤ (ሮሜ 1:4)። እግዚአብሔር ኢየሱስ የእርሱ ልዩ ልጅ መሆኑን ይፋ ያወጣው በኢየሱስ ሞትና ትንሣኤ ጊዜ ነው።

ሁለተኛ፤ ኢየሱስ የእግዚአብሔር መጀመሪያ ወይም በኩር ፍጥረት ነው፤ በዚህም ምክንያት መላእክት በሙሉ ለእርሱ እንዲሰግዱ ታዘዋል። እንደገና ጸሐፊው ሀበኩርሀ የሚለውን የተጠቀሙ ልደቱን ለመግለጽ ሳይሆን ከሁሉ በፊት መኖሩንና በሁሉም ነገር ላይ ሥልጣን እንዳለው ለመግለጽ ነው፤ (ቆላ.1:15 ተመልከት)። ለአይሁዳውያን «በኩር» የሚለው ቃል የኢየሱስን ፈጣሪነትና የሁሉ ነገር ጀማሪ መሆኑን የሚያመለክት ነው፤ ይህ መላእክትም ያጠቃልላል። ይህ አባባል ከዘላለም እስከ ዘላለም የሚኖር እግዚአብሔር አይደለም ማለት አይደለም። ስለዚህም እራሳቸው መላእክትም ቢሆኑ የተፈጠሩ በመሆናቸው ለኢየሱስ በመስገድ እርሱ ከእነርሱ በላይ እንደሆነ ያሳያሉ።

ሦስተኛ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ትዕዛዝ ሰጪ ነው፤ መላእክቱ ደግሞ የእርሱ አገልጋዮች ናቸው። ቀደም ሲልም በመዝሙር (104):4 ላይ እግዚአብሔር በነፋስና በእሳት የተመለሱትን መላእክትን እንደሚቆጣጠር ይናገራል። ትዕዛዙንም ለመፈጸም ይገለገልባቸዋል።

አራተኛ፤ ኢየሱስ ክርስቶስ በዘላለማዊው ዙፋን ላይ ተቀምጦ የሚገዛው ዘላለማዊው አምላክ ነው። ከዘላለም እስከ ዘላለም ነግሠው የሚኖሩት እግዚአብሔርና ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ናቸው። ይህ ሥልጣን ለአንድ መልአክ እንኳ አልተሰጠም። በዚህ ሥፍራ ኢየሱስን እግዚአብሔር ብሎ ነው የጠቀሰው።

አምስተኛ፤ እንደ እግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ከጥንት ጀምሮ እግዚአብሔር ነው። ጊዜም ሲያልፍ የሚለውን አይደለም። ፍጥረታት በሙሉ ይለወጣሉ፤ ጸንቶ የሚቆይ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

ስድስተኛ፤ እግዚአብሔር መላእክቱን ኑ በስተቀኝ ተቀምጣችሁ ከእኔ ጋር ግዙብሉ አልተናገራቸውም። ይህ ዓይነት ቃል የተሰጠው ለእግዚአብሔር ልጅ ብቻ ነው። በጥንት ጊዜ አንድ ንጉሥ ሌላኛውን በጦርነት ድል ካደረገ በተሸነፈው ንጉሥ ላይ ያለውን ሥልጣን ለማሳየት አሸናፊው ንጉሥ እግሩን አንሥቶ በተንበረከከው ንጉሥ እራሱ ላይ ያደርገው ነበር። ልክ እንደዚያ ጊዜ ኢየሱስ አሁን ነግሦአል፤ አንድ ቀንም ጠላቶቹ በሙሉ ለእርሱ ይሰግዱና ሥልጣናቸውን በሙሉ ለእርሱ ያስረክባሉ፤ (ፊሊ.2:9-11)።

17ኛ ጥያቄ:- አሁን ላንድ አፍታ ኢየሱስ ክርስቶስን ስለ ታላቁ ሥልጣኑ አመስግነው። ጸሐፊው ስለ ታላቁ ሥልጣኑ እንደ ማሰረጃ አድርጎ ያቀረባቸውን ስድስቱን ነጥቦች በመጥቀስ አመስግነው።

ከዕብራውያን መጽሐፍ ዋና ዋና ትምህርቶች ውስጥ አንዱ ይህ የእግዚአብሔር በኢየሱስ ክርስቶስ አምላካዊ ሰው ሆኖ መምጣቱ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ

እግዚአብሔር ነው። በባህርይውም ከእግዚአብሔር አብ ጋር እኩል ነው። ይህም ቢሆን ሙሉ በሙሉ ሰው ነው። ስለዚህም ሰው ሆኖ ደካማ መሆን እንዴት እንደሆነ ይረዳዋል፤ ሆኖም ምንም ዓይነት ኃጢአት አልሠራም። በዚህ ጊዜ ወደ እግዚአብሔር የሚወስደውን የደኅንነት መንገድ የከፈተልን ብቻ ሳይሆን አሁንም ቢሆን በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጦ ለእኛ ይግልጽልናል። በዚህም ምክንያት የእግዚአብሔር ልጆች ወደ እርሱ በድፍረት መቅረብ ይችላሉ። ይህም ስለሆነ በመላእክት ወይም በጻድቃን ሰማዕታት የምናመልክበት ምንም ምክንያት ሊኖረን አይገባም።

18ኛ ጥያቄ፡- 1ኛጢሞ.2:5 ተመልከት። ይህ ጥቅስ ወደ ጻድቃን ሰማዕታትና መላእክት ስለ መጸለይ የሚያስተምረን ነገር ምንድን ነው?

መጽሐፍ ቅዱስ ሐሳባችንን ከኢየሱስ ክርስቶስ ላይ እንዳናነግ በሌሎች ሰዎች ላይ እንዳናደርግ ያስጠነቅቀናል። ሰማዕታትን ወይም መላእክትን ወይም ደግሞ የታወቁ ሰባኪዎችን፤ ወንጌላውያን መከተሉ ቀላል ነው። እነዚህ ነገሮች በሙሉ የእግዚአብሔር ፍጥረታት ናቸው። ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው የእግዚአብሔር ልጅ። ወደ እግዚአብሔር መምጣት የምንችለውም በእርሱ በኩል ብቻ ነው። በእግዚአብሔር እና በሰው መካከል ያለው አማላጅ እርሱ ብቻ ነው። ስለዚህ እርሱን እንጂ ሌላውን ላለመከተል መጠንቀቅ አለብን።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንዳንድ ክርስቲያኖች ኢየሱስን ከመከተል ይልቅ ሰዎችን የሚከተሉት በምን ዓይነት ሁኔታ ነው?

ለ) ይህም አደገኛ የሚሆነው ለምንድን ነው?

በምዕራፍ አንድ በስተመሠረሻ ላይ ጸሐፊው አንድ አስገራሚ የሆነ ተጨማሪ አስገራሚ ነገር ይጠቅሳል። እነዚህ መላእክት የበታች የሆኑት ከኢየሱስ ብቻ ሳይሆን ከሰውም ጭምር ናቸው። የመላእክት ሌላ ሥራ የእግዚአብሔር ልጆችን ማገልገል ነው። እኛ ልናየውና ልናውቀው በማንችል ሁኔታ አሁን እንኳ እያገለገልን ነው። እንደ እግዚአብሔር ልጆች በዘላለማዊው መንግሥት ወቅትና ከኢየሱስ ጋር እንነግላለን። ይህ ኃይል ለመላእክት አልተሰጠም።

ጸሐፊው ክርስቲያኖች መዳናቸውን አንድ ቀን ይወርሳሉ ይላል። ይህም የክርስቲያኖች ደኅንነት ገና አልተጠናቀቀም ማለት ነው። አዲስ ኪዳን ደኅንነትን በሦስት አቅጣጫዎች ነው የሚመለከተው። አንደኛ፤ አንድ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ሲያምን ከኃጢአት ቅጣት ይድናል፤ በዚህም መልኩ ደኅንነቱ ያለፈ ነገር ነው። ሁለተኛ፤ ክርስቲያኑ ከኃጢአት ኃይል ነፃ እየሆነ በሕይወቱ ክርስቶስን እየመሰለ ይሄዳል፤ ይህ ደግሞ አሁን የሚደረግ ነው። ሦስተኛ፤ ከኃጢአት ጠባላነት ሙሉ በሙሉ ነጽቶ ኢየሱስን መስሎ በእግዚአብሔር ፊት የሚቆምበትንም የወደፊት ጊዜ የሚያመለክት ነው። ምንም እንኳ እግዚአብሔር በሰጠን ደኅንነት ሐሴት ብናደርግም እግዚአብሔር ተስፋ ላደረገልን ለዚያ የመጨረሻ የደኅንነት ቀን እንድንደርስ ከወዲሁ ጥረት ማድረግ አለብን፤ (ፊል.2:12)

20ኛ ጥያቄ:- በአሁኑ ጊዜ በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው በየቀኑ ክርስቶስን ወደ መምሰል የምትቀየረው? ምሳሌዎችን ስጥ።

ሦስተኛ ቀን:- ዕብራውያን 2: 1-9

21ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን ምዕራፍ 2ን አንብብ። የዚህ ምዕራፍ ዋና ዋና ትምህርቶች ምን ምንድን ናቸው?

የሃራው ትምህርታችን በሁለት ክፍሎች ተከፍሏል። በመጀመሪያ ወንጌልን ትተው ወደ ብሉይ ኪዳን ሥርዓት ለመመለስ ለሚፈልጉ ሰዎች የተሰጠ ከባድ ማስጠንቀቂያ አለ! (ከቁጥር 1-4)። ሁለተኛው ኢየሱስ እንደ ሰው ሆኖ ከመላእክት ጋር የሚነፃፀርበት ክፍል ነው! (ከቁጥር 5-9)።

22ኛ ጥያቄ:- ሉቃስ 8:4-15 አንብብ። እዚህ ላይ ለወንጌል የተሰጡትን የተለያዩ መልሶች በዝርዝር ጻፍ።

መጽሐፍ ቅዱስ ሰዎች ወንጌልን ሲሰሙ የተለያዩ መልስ እንደሚሰጡ ያስተምረናል። አንዳንዶቹ እውነቱን ወዲያውኑ ይቃወማሉ። አንዳንዶቹ ደግሞ በመጀመሪያ እውነቱን ያምኑና በኋላ ላይ በተለያዩ ምክንያት ይተዉታል። በእምነታቸው ጸንተው እግዚአብሔር የሚፈልገውን ፍሬ የሚያፈሩ ግን ጥቂቶች ናቸው። በጸሐፊው ዘመን ይኖሩ የነበሩት የአይሁድ ክርስቲያኖች በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያላቸውን እምነት ትተው ወደ ሕዝባቸው ሃይማኖት የሚያስመልላቸው ሁኔታ ገጥሟቸው ነበር። በዚህም ምክንያት ጸሐፊው ከበድ ያለ ማስጠንቀቂያ ይሰጣቸዋል።

23ኛ ጥያቄ:- ሀ) በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ምሥክርነት ሰጥተው ከክርስትና ዓለም የቀበሉ ክርስቲያኖች አሉ?

ለ) እምነታቸውን ለመተው ያስገደዱቸውን የተለያዩ ምክንያቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

ሐ) እምነታቸውን ትተው የሚቀበሉ ጥቂት ሰዎች እንዲሆኑና ብዙዎች ፍሬ የሚያፈሩ ክርስቲያኖች እንዲሆኑ ለማድረግ ቤተ ክርስቲያንህ ምን ምን ነገሮችን ነው ማድረግ ያለባት?

በዕብራውያን መጽሐፍ ውስጥ አምስት የተለያዩ ማስጠንቀቂያዎች ተጠቅሰዋል። የመጀመሪያው ክርስቲያኖች ለሰሙት ወንጌል ተገቢውን ትኩረት እንዲሰጡ የሚያስጠነቅቅ ነው።

24ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን 2: 1-4 አንብብ።

ሀ) በብሉይ ኪዳን ሕጉን የተላለፉ ሰዎች ምን ይሆኑ ነበር? አንዳንድ ምሳሌዎችን ስጥ።

ለ) ለእነርሱ ከተሰጣቸው ሕግ ለእኛ የተሰጠን የደኅንነት ተስፋ የሚበልጠው ለምንድን ነው?

ሐ) የኢየሱስን ወንጌል ያልተቀበሉ ሰዎች መጨረሻቸው ምንድን ነው?

የዚህ ማስጠንቀቂያ መሠረት የተገኘው ብሉይ ኪዳን ከአዲስ ኪዳን ጋር ሲነፃፀር ነው። እንዳየነው በብሉይ ኪዳን የእግዚአብሔር ራዕዮች ወደ ሙሴ ይመጡ የነበሩት በመላእክት በኩል ነው፤ (የሐዋ. 7:53፣ ገላ. 3:19)። እንደምታስታውሰውም የእሥራኤል ሕዝብ የእግዚአብሔርን ሕግ በሲና ተራራ ላይ በተቀበለበት ወቅት ትዕዛዙን እንጠብቀዋለን ብለው ቃል ገብተው ነበር። ሆኖም ትንሽም ሳይቆዩ ተላለፉት። በዚህም ምክንያት በብዙ ሺህ የሚቆጠሩ ሰዎች ሞቱ። ትዕዛዙን በመተላለፋቸውና እምነተቢሶች በመሆናቸው እግዚአብሔር የማያዳግም ቅጣት ነው የሰጣቸው። እንዲያውም ከግብፅ ባርነት የወጡት ጎልግሶች በሙሉ የከነዓንን ምድር ላያዩ እዚያው ምድር በዳ ውስጥ ተንከራትተው ነው የሞቱት።

አሁን በአዲስ ኪዳን እግዚአብሔር በኢየሱስ እማካይነት ታላቅ የሆነ ራዕይ ነው የሰጠው። ኢየሱስ ከመላእክት በላይ ነው፤ የሰጠንም የደኅንነት ተስፋ ከሁሉ በላይ ነው። ታዲያ ክርስቲያኖች ይህን ታላቅ ራዕይ ቸል ቢሉ የእግዚአብሔርን ቅጣት ያመልጣሉ? ጸሐፊው አያመልጡም ነው የሚለው። እንዲያውም ከበፊቱ የበለጠ ከበድ ያለ ቅጣት ነው የሚቀበሉት። ሰዎች የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል ካልተቀበሉ ሌላ የደኅንነት መንገድ የለም። የሚቀረው ነገር ያ የእግዚአብሔር የገሃነሙ እሣት ፍርድ ነው። አንዳንዶቹ ለማስተማር እንደሚፈልጉት ወደ እግዚአብሔር የሚወስዱ ሌሎች አማራጭ መንገዶች የሉም።

25ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንዳንድ ሰዎች ደኅንነት ያለው በኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው የሚለውን እውነታ ለመቀበል የሚከብዳቸው ለምንድን ነው?

ለ) ይህ እውነታ እስላሞችና በክርስቶስ የማያምኑ ሰዎች ምን ይሆናሉ ነው የሚለው?

ኢየሱስ የሰጠን የደኅንነት ተስፋ ታላቅ የሚያደርጉት ሦስት ምክንያቶች አሉ። በመጀመሪያ ደኅንነቱ የተመሠረተው ከብሉይ ኪዳንና ከመላእክቱ ብዙ ብልጫና ሥልጣን ባለው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ሲመጣ የደኅንነቱን መንገድ አወጀ። ይህ ብቻ አይደለም፤ በመስቀል ላይም በመሞት የደኅንነቱን መንገድ ከፈተው።

ሁለተኛ፤ ወንጌልን የመሰከሩትና ያወጁት ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ይኖሩ የነበሩትና ይሰሙት የነበሩት ሰዎች ናቸው። ጸሐፊው እንደሚናገረው ከሆነ ምንም እንኳ እራሱ ጸሐፊው በዓይኑ ኢየሱስን ባያየውም ከኢየሱስ ጋር አብረው የኖሩና መልእክቱን የሰሙ ሰዎች ጽሑፉን ሲጽፉ እንደነበሩ ይጠቅሳል። ክርስትና በታሪክ ውስጥ ሥርና መሠረት ያለው ሃይማኖት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ በይሁዳ ኑር ሥራውን ፈጽሞ ከሞተ በኋላ ከመቃብር ተነሣ። ክርስትና በሰው ታሪክ ፈጠራ ላይ የተመሠረተ አይደለም።

ሦስተኛ፤ እግዚአብሔር እራሱ ሰዎች ስለ ወንጌል የሰጡትን ምሥክርነት እውነተኛ እንደሆነ በሁለት ዋና ዋና መንገዶች አሳይቷል።

1. እግዚአብሔር ምልክትን ድንቅን ነገርንና ተአምራትን አድርጓል። እነዚህን ሦስት ቃላት ተአምራዊ የሆኑ ነገሮችን ለመግለጽ ስንፈልግ በመለዋወጥ

የምንጠቀምባቸው ናቸው። ምልክት የተባሉት የወንጌሉን እውነተኛነት የሚገልጹ በመሆናቸው ነው። ድንቅ ነገር የተባሉት በሚያዩዋቸው ሰዎች ላይ ፍርሃትና ድንጋጤን ያዘለ መገረም ስለሚያስከትሉ ነው። ተአምራት የተባሉት ታላቁ የእግዚአብሔር ኃይል ስለሚገለጽባቸው ነው። 2. እግዚአብሔር የመንፈስ ቅዱስን ስጦታዎች ሰጥቷል። አስተውል በዚህ ሥፍራ እግዚአብሔር ለተወሰኑ ሰዎች ብቻ ስጦታ ሰጠ አይልም፤ ይሁን እንጂ ክርስቲያኖች በሙሉ በሕይወታቸው ውስጥ የሚኖር መንፈስ ቅዱስ አላቸው። መንፈስ ቅዱስ ለክርስቲያኖች እራሱ የፈለገውን ዓይነት ስጦታ ይሰጣል፤ በእነርሱ ምኞት ወይም ጸሎት ላይ ተመሥርቶ አይደለም የሚሰጣቸው።

26ኛ ጥያቄ፡- ይህ ትምህርት አንዳንድ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን በተመለከተ ከሚያስተምሩት ትምህርት ለየት የሚለው እንዴት ነው?

ስደትን ከመፍራት ወይም በዓለም ላይ ሀብት ለማከበት ካለን ምኞት ተነሣሥተን እውነቱን ብንክድ ትርፋችን የዘላለም ቅጣት ነው። በዓለም ላይ ያለውን ጊዜያዊ ስደትም ሆነ ድህነት ተቀብለን ተስፋ የተሰጠንን ታላቁን የመዳን ቀን መጠባበቁ ምንኛ የበለጠ መልካም ነው።

27ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 2፡5-9 አንብብ።

- ሀ) የሰው ልጅ ከመላእክት ጋር ሲወዳደር በአሁኑ ጊዜ ያለው ቦታ ምንድን ነው?
- ለ) ኢየሱስ ከመላእክት በታች እንዲሆን የተደረገው እንዴት ነው?
- ሐ) የወደፊቱ መንግሥት የሚሰጠው ለማን ነው?

ምናልባት አንዳንድ የአይሁድ ክርስቲያኖች ኢየሱስ ሰው በመሆኑና በመስቀል ላይ ተሰቃይቶ በመሞቱ ከመላእክት በታች ነው ብለው ሊከራከሩ ይችላሉ። ጸሐፊው ግን ክርስቲያኖችን ወደ መጀመሪያው የፍጥረት ዓላማ ይወስድና ኢየሱስ ይህን ዓላማ እንዴት እንደፈጸመ ያሳያቸዋል፤ (2፡5-9)።

ሁለት ዘመናት እንዳሉ ተመልክተናል። የመጀመሪያው ዘመን የተጀመረው በአዳም ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ የተጀመረው በክርስቶስ ነው።

28ኛ ጥያቄ፡- ኦሪት ዘፍጥረት 1፡26-30 አንብብ።

- ሀ) በማን አምሳል ነው የተፈጠረው?
- ለ) እግዚአብሔር ለሰው የሰጠው ምን ዓይነት ሥልጣን ነው?

እግዚአብሔር ዓለምን ሲፈጥር ሰውን በአምሳሉ ነው የፈጠረው። እንዲህ የተባለው ለሰው ልጆች ነው እንጂ ለመላእክት አይደለም። ይህ አምሳያነት በሰው ልጆች ውጫዊ ነገር ውስጥ ሳይሆን የሚታየው ከእንስሳ በሚለያቸው ባህርያት ውስጥ ነው። ለመጥቀስ ያህል የእግዚአብሔር አምሳል ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋርና እርስ በእርሳቸው ለመገናኘት፣ ለማሰብ፣ ለማቀድ፣ አንዳንድ ነገሮችን ለመስራት ባላቸው ችሎታ ይንፀባረቃል። እግዚአብሔር ሰዎችን በእራሱ አምሳያ መፍጠሩ ለሰዎች ያለውን ታላቅ ግምትና ዕቅድ ያሳየናል። ሆኖም በአዳም ውድቀት ምክንያት ሰዎች ለጊዜው

ከመላእክት በታች ሆኑ። ኢየሱስ ክርስቶስም የእግዚአብሔርን ዓላማ ለመፈጸም ሲል ሰው ሆኖ በመምጣቱ ለጊዜው ከመላእክት ያነሰ ቦታ ይዞ ነበር።

ሆኖም ኢየሱስ በመስቀል ላይ በመሞቱና ከሙታን በመነሣቱ አዲስ ዓለምን ወይም አዲስ ዘመንን መሠረተ። ከሙታን የተነሣው ጌታ በመንግሥተ ሰማያት ነግሥርአል፤ አንድ ቀንም በሁሉ ነገር ላይ ይነግሣል። እግዚአብሔር መላእክት አብረውት በአዲሱ ዓለም እንዲነግሡ መብት አልሰጣቸውም። እንዲያውም አብረውት የሚነግሡና አዳምን በፈጠረበት ጊዜ የነበረውን ምኞቱን የሚፈጽሙት እነዚያ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ናቸው፤ (ራዕይ 20:6 እንብብ)። በተጨማሪም መጽሐፍ ቅዱስ አማኞች በመላእክት ላይ እንደሚፈርዱ ያስተምረናል፤ (1ቆሮ. 6:1-3)። ምንም እንኳ ይህ አሁን እውነት ባይመስልም አንድ ቀን ኢየሱስ በሁሉም ነገር ላይ እንደሚነግሥና አማኞችም ከእርሱ ጋር እንደሚነግሡ ከእግዚአብሔር ዘንድ እውነተኛ የሆነ ተስፋ ተሰጥቶናል።

ለኢየሱስ በክብርና በግርማ የመንገሡን መብት ያሰጠው ነገር ምንድን ነው? ይህ የሆነው ኢየሱስ እራሱን አዋርዶ ሰው በመሆኑ ነው፤ ለእግዚአብሔር ታዛዥ በመሆኑና በመስቀል ላይ በመሞቱ ነው። በዚህም ምክንያት የኢየሱስ ስም ከሰሞች ሁሉ በላይ ሆነ።

ጸሐፊው ኢየሱስ የሞተው ለሰው ልጆች በሙሉ ነው ብሏል። በዚህም ጸሐፊው ኢየሱስ የሰዎችን ሁሉ የኃጢአት ዕዳ ከፍሏል ማለቱ ነው። ሆኖም በመሞቱ ምክንያት የሚገኘውን መልካም ነገር ሁሉም ሰው አይቀበለውም። ከመሞቱ የሚገኘውን መልካም ነገር ለመቀበል ሰዎች ኢየሱስ ስለ እነርሱ ብሎ በእነርሱ ፈንታ እንደሞተ በግል ማመንና መቀበል አለባቸው። አንተስ ተቀብለሽዋልን?

በዚህ ውስጥ ለእኛ የሚሆን መመሪያ እናገኛለን፤ ምንም በሰዎች ዐይን የተናቅንና እየተሰደድን የምንሰቃይ ብንሆንም በእግዚአብሔር ላይ ያለንን እምነት አጥብቀን ከያዝንና ከታዘዝነው እግዚአብሔር ያከብረናል። ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋርም እንነግሣለን። የዓለምን ጥላቻ ታግሠን ከኢየሱስ ጋር በክብር ለዘላለም ለመንገሥ ብቁ መሆኑ ከሁሉ ነገር በላይ አይደለም?

አራተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 2:10-18

29ኛ ጥያቄ፡- የኢየሱስ ክርስቶስ ሙሉ በሙሉ ሰው ሆኖ መምጣት በጣም አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው?

ሰው ሆኖ በመምጣት ኢየሱስ እራሱን ለጊዜው ከመላእክት በታች አደረገ። ነገር ግን፤ ለምንድን ነው ኢየሱስ ሰው መሆን የነበረበት? ምክንያቱ ምንድን ነው? ተሰቃይቶስ መሞቱ ለምን አስፈለገ? ኢየሱስ ሰው የሆነው ለሁለት ታላላቅ ምክንያቶች ነው። በመጀመሪያ፡- ሰው ሆኖ የመጣው ሊያድናቸው ከመጣው ሰዎች ጋር እራሱን ለማመሳሰል ሲል ነው፤ (ከቁጥር 10-13)። ሁለተኛ፡- ሰዎችን ከኃጢአታቸውና ከሰይጣን ለማዳን ሲል ሙሉ ለሙሉ ሰው ሆኖ መምጣት ነበረበት፤ (ከቁጥር 14-18)።

ሀ) የመዳን ራስ የሆነው ማነው?

ለ) ልጆች ተብለው የተሰየሙትስ እነማን ናቸው?

ኢየሱስ ተሰቃይቶ የሞተው እራሱን ብቻ ለማክበር አይደለም። በእርሱ የሚያምኑ ሁሉ እንዲከብሩ ጭምር ነው። እግዚአብሔር ኢየሱስን የላከበት ዋነኛው ምክንያት ይህ ነው። እግዚአብሔር አብ እንዴት እንደተገለጸ አስተውል። በመጀመሪያ የተፈጠረው ነገር በሙሉ «ለእርሱ ተገብቶታል»። እግዚአብሔር ሁሉን ነገር እኛንም ጨምሮ የፈጠረው ለከብሩ ነው። ሁለተኛ በእግዚአብሔር የተነሣ ሁሉ በእርሱ ሆነ፤ ይህም የሆነው ፈጣሪ እርሱ በመሆኑ ነው።

ለአማኞች «የመዳናቸው ራስ» ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። የመዳን ራስ የሚለው ቃል ሁለት ዋና ዋና ነገሮችን ያመለክታል። በመጀመሪያ የክርስቲያኖች ደኅንነት የመሠረተው ኢየሱስ ነው። በመስቀል ላይ በመሞት የደኅንነትን መንገድ ከፈተ። ሁለተኛ፤ ከአማኞች በፊት በመሄድ የደኅንነትን መንገድ ገለጸላቸው፤ ከዚያም ወደ መንግሥተ ሰማያት ገባ።

ጸሐፊው ኢየሱስን ፍጹም እንዲሆን ተደረገ ይላል። ይህም ኢየሱስ ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔር አልነበረም ወይም ኃጢአተኛ ነበር ማለት አይደለም። አዳኝ ለመሆን ወይም የሰዎች ሊቀ ካህን ለመሆን ሰው ሆኖ እስኪመጣ ድረስ ብቁ አልነበረም ማለት ነው። እግዚአብሔር እንደመሆኑ የሰዎችን ችግርና ውስን ባህርይ በተመለከተ ያከበተው ልምድ አልነበረውም። ነገር ግን ኢየሱስ ሰው ሆኖ ሲመጣ መከራን ተቀበለ፤ ተፈተነ፤ በመጨረሻም ሞተ። የእኛ አዳኝ ለመሆን መሞት ነበረበት። የእኛ ሊቀ ካህን ለመሆን ደግሞ ሰው ሆኖ መጥቶ መኖር ነበረበት።

በስተመጨረሻም እግዚአብሔር ክርስቶስን ዝቅ ዝቅ ያደረገው አንድ ታላቅ መንፈሳዊ የሆነ ቤተሰብ ለመመሥረት ነው። ኢየሱስ በጥንት ጊዜ እግዚአብሔር መንፈስ ስለነበር ሰዎች ከተፈጠሩበት ንጥረ ነገር ለየት ያለ በመሆኑ ከሰዎች ጋር አንድ ሊሆን አይችልም ነበር። ነገር ግን አሁን ኢየሱስ ሰው በመሆኑ በእግዚአብሔር ከሚያምኑት ጋር አንድ ዓይነት ተፈጥሮ አለው። ይህ እውነታ ኢየሱስ ክርስቶስ ከአማኞች ጋር ያለውን ግንኙነት በሚያመለክቱ በሦስት የብሉይ ኪዳን ጥቅሶች ላይ በግልጽ ተብራርቷል። አንደኛ፡- ኢየሱስ እግዚአብሔር ማን እንደሆነ ለሰዎች ገልጿል። ሁለተኛ፡- በእግዚአብሔር ላይ ያለ እምነት እንዴት መሆን እንደሚገባው እርሱ እራሱ እምነቱን በእግዚአብሔር ላይ በማድረግ በግልጽ አሳይቷል። ሦስተኛ፡- እራሱን ከእርሱ ጋር አንድ ቤተሰብ አደረገ። የአዲስ ኪዳን ታላቅ እውነታ የእኛ መዳን ሳይሆን በአሁኑ ጊዜ የእግዚአብሔር ቤተሰቦች መሆናችንን ነው፤ (ዮሐ. 1: 12-13፤ 1ኛዮሐ. 3: 1-2)። ኢየሱስ ወንድማችን እግዚአብሔር ደግሞ አባታችን ነው። ይህ ሁሉ ሊፈጸም የቻለው ኢየሱስ ሰው ሆኖ በመምጣቱ ነው።

31ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 2:14-18 እንብብ። ኢየሱስ ሰው ሆኖ በመምጣቱ የተገኙትን የተለያዩ ውጤቶች በዝርዝር ጻፍ።

ከአዳም ውድቀት አንሥቶ ኃጢአትና ሞት በምድር ላይ ተንሰራፍተዋል። ሰው ሆኖ የሚፈጠር ሁሉ ይፈተናል፤ ይቸገራል በመጨረሻም ይሞታል። ኢየሱስ ሰው ሆኖ የመጣው እነዚህን ነገሮች ድል ለማድረግ ነው።

በመጀመሪያ «የሞትን ኃይል» የያዘውን ሰይጣንን ድል አደረገ።

32ኛ ጥያቄ፡- ሰይጣን የሞትን ኃይል የያዘው እንዴት ነው? የፈለገውን ሰው መግደል ይችላልን?

ሰይጣን የፈለገውን ሰው ሊገል አይችልም። ሰይጣን የሞትን ኃይል የያዘው በሦስት የተለያዩ መንገዶች ነው። 1. የሰው ልጅ ኃጢአት እንዲሠራ የሚፈትነው እርሱ ነው፤ ይህም ኃጢአት የሰውን ልጅ ለሞት ይዳርገዋል። 2. ኃጢአታቸውን በመጥቀስ የሞት ፍርድ እንዲወሰንባቸው በእግዚአብሔር ፊት ይከላከላቸዋል። 3. ምናልባትም እግዚአብሔር የአንድ ሰው ሕይወት በዚህ ላይ ማቆም አለበት ብሎ ሲወስን ሰይጣን ያንን ሰው እንዲገድለው ሊፈቅድለት ይችላል፤ (1ኛቆሮ. 5:4-5)። ኢየሱስ በመስቀሉ ላይ በመሞትና የኃጢአትን ዋጋ በመክፈል ሰይጣንን ድል አደረገው። በአሁኑ ጊዜ ሰይጣን የእግዚአብሔርን ልጆች ሊከስበት የሚችልበት ምንም ዓይነት መንገድ የለውም ምክንያቱም በእግዚአብሔር ዓይን እነርሱ አሁን ጻድቃን ናቸው።

ሁለተኛ፤ ኢየሱስ ሰዎችን ከሞት ሰቆቃ አድኗቸዋል። ይህን ያከናወነው ሞትን ድል አድርጎ በመነሣቱ ነው። ምናልባት ከሁሉም ነገር በላይ የሰው ልጅ የሚፈራው ነገር ቢኖር ሞትን ነው። ሆኖም ኢየሱስ ሞትን ድል አድርጎ ወንድሞቹ የሆኑ ሁሉ ከሙታን እንደሚነሡ ቃል ስለገባላቸው ከዚህ ጊዜ ወዲያ ሞት የሚያስፈራ ነገር አይደለም፤ ሞት ወደ ዘላለማዊ ሕይወት የሚያስገባ በር ብቻ ነው፤ (1ኛቆሮ. 15:54-56)

ሦስተኛ፤ ኢየሱስ ሰው የሆነው ሊቀ ካህን እንዲሆን ነው። በዕብራውያን መጽሐፍ ውስጥ ከሚገኙት ዋና ዋና ትምህርቶች ይህ አንዱ በመሆኑ ወደ በኋላ አካባቢ ሠፋ ባለ ሁኔታ እንመለከተዋለን። ካህን ለመሆን ሲል ኢየሱስ ሰው መሆን ነበረበት። ሰው እንደመሆናችን ያለንን ድክመት በደንብ ስለሚረዳው በምሕረት የተሞላ ሊቀ ካህናችን ነው። የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ጠብቆ በመስቀል ላይ መሞቱም ታማኝነቱን ይገልጻል። ኃጢአተኛ የሆኑም ሰዎች በእርሱ መታመንና ፍላጎታቸውን ሁሉ በእርሱ መጣል ስለሚችሉ በዚህም መልኩ ታማኝ ነው። እንደ ሊቀ ካህን ለሰው ልጆች ኃጢአት መሥዋዕት የማቅረብ ሐላፊነት ነበረበት። ይህንንም የፈጸመው እራሱን ፍጹም መሥዋዕት አድርጎ በማቅረብ ነው። የዚህም መሥዋዕት ውጤት ሀሰርየትንህ አስገኝተዋል። በአራት ዘሌዋውያን ጥናታችን ስርየት የሚለውን ቃል ደጋግመን ተመልክተነዋል። ይህም በኃጢአተኛው ላይ የእግዚአብሔር ቁጣና ፍርድ እንዳይወርድበት የሰውዬውን ኃጢአት ማስወገድ ማለት ነው። ምንም እንኳ በብሉይ

ኪዳን የመሥዋዕት ውጤት ጊዜያዊ ቢሆንም የኢየሱስ ሞት ግን ዘላለማዊ የሆነ ምሕረትን ነው የሚያስገኘው።

አራተኛ! ኃጢአት የመሥራት ፈተና ያለባቸውን ሰዎች ኢየሱስ ሊረዳቸው ይችላል። ኢየሱስ በምድር ላይ በነበረበት ወቅት በሰይጣን ተፈትኖ ነበር። በተለይ ወደ መስቀሉ ሄዶ እንዳይሰቃይ ነበር የተፈተነው። ስለዚህም ኃጢአት እንድንሠራ ተፅዕኖ የሚያደርግብንን ነገር ኢየሱስ ያውቀዋል። ተፈትኖ ሁሉንም ፈተናዎች በድል አድራጊነት ስለተወጣቸው፣ በሕይወታችን ላይ የሚመጡትን ፈተናዎች እንድናሸንፍ ብቁ ሊያደርገን ይችላል።

በአስገራሚ ሁኔታ እግዚአብሔር ደካማ ለሆኑ ኃጢአተኞች ከልብ የመነጨ ፍቅር አለው። ኢየሱስ መላእክትን ለመርዳት መልአክ ሆኖ አልመጣም። ግን ሰዎችን ለመርዳት ሰው ሆኖ መጣ። እንደ እግዚአብሔር ልጆች አሁን የምንቀበላቸው በረከቶች የራሳችን ሊሆኑ የቻሉት ኢየሱስ የክብር ቦታውን ለቅቆ ለእኛ ሲል በምድር ላይ ተሰቃይቶ ለመሞት ፈቃደኛ በመሆኑ ነው። ታዲያ የእግዚአብሔር ፍቅር አስደናቂ አይደለምን? አስተውል፣ ይህን ከመሰለ ታላቅ ፍቅር ሊለይህ የሚችል ምንም ነገር የለም፣ (ሮሜ 8:31-39)።

33ኛ ጥያቄ፡ - እግዚአብሔር ይህንን ዓይነት ፍቅር ስለሰጠን የእኛ ምላሽ ምን መሆን አለበት? (ሮሜ 12:1-2 ተመልከት)።

በዚህ ሳምንት አንዳንዶችን የዕብራውያን መጽሐፍ መሪ ሐሳቦች አጥንተናል። ኢየሱስ በመላእክትና በብሉይ ኪዳን ነቢያት ላይ ያለውን የበላይነት ተመልክተናል። ኢየሱስ ሰው ሆኖ የመጣበትን ምክንያት የኃጢአታችን መሥዋዕት መሆኑንና ሊቀ ካህናችንም ጭምር መሆኑን ተመልክተናል። ይህን ወደ ኋላ ላይ በተጨማሪ እናጠናዋለን።

አምስተኛ ቀን፡ -

ትምህርቱን ከልስና ለውይይቱ ጊዜ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ፡ -

- 1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
- 2. ጸሎት
- 3. ክለሳ
- 4. የውይይት ጊዜ፡ -

ሀ) በብሉይ ኪዳን የተገለጸውን የእግዚአብሔር ራዕይና በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተገለጸውን አነፃፅር።

- 1. እንዴት ነው የሚመሳሰሉት?

2. እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

3. በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተገለጸው የእግዚአብሔር ራዕይ የሚሻለው እንዴት ነው?

ለ) 1. ሌሎች ኃይማኖቶች ለሐሰተኛ መምህራንና ነቢይ ናቸው ለሚባሉ ሰዎች፤ መጽሐፍ ቅዱስ ሙሉ እንደሆነና ከዚህ ውጪ ሌሎች አዳዲስ ራዕዮች እንደሌሉ እንዴት አድርገህ ነው የምታስረዳቸው?

2. አንድ ሰው ከእግዚአብሔር ዘንድ የተሰጠኝ ለየት ያለ ትንቢት አለኝ ቢል ሰውዬው እውነተኛውን ነገር ስለመናገሩ ፍርድ የምንሰጠው እንዴት አድርገን ነው?

3. በቤተ ክርስቲያን እንዲህ ዓይነት ችግር አለ?

ሐ) 1. ለምንድን ነው አንዳንድ ክርስቲያኖች በአማላጆች በኩል መጸላይ አላብን ብለው የሚያስቡት?

2. ይህ ነገር ክርስቶስንና የሊቀ ካህንነት ሥራውን ዝቅ የሚያደርገው እንዴት ነው?

መ) 1. ሰዎች በክርስቶስ ላይ ያላቸውን እምነት ለምን እንደሚከፉ አንዳንዶቹን ምክንያቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

2. ቤተ ክርስቲያን ወይም ሌሎች ክርስቲያኖች አዳዲስ ክርስቲያኖች እንዲያድጉና ወደ ዓለም እንዳይመለሱ ለማድረግ ሲሉ ሊጫወቱት የሚገባቸው ሚና ምንድን ነው? ምሳሌዎችን ስጥ።

ሠ) 1. ኢየሱስ ሰው የሆነው ለምንድን ነው?

2. ለእግዚአብሔር ያለንን አገልግሎት በተመለከተ ጸሎታችንን በተመለከተ ወዘተ... ይህ ምን ዓይነት መተማመኛ ነው ሊሰጠን የሚችለው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ አንድ

ዕብራውያን 3-4: 13

የመጀመሪያ ቀን: - ዕብራውያን 3: 1-6

እስካሁን ድረስ ባለው የዕብራውያን መጽሐፍ ጥናታችን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሁለት ነገሮች ጋር ሲነፃፀር ተመልክተናል። በመጀመሪያ የተነፃፀረው ከብሉይ ኪዳን ነቢያት ጋር ነው። በሁለተኛ ደረጃ ደግሞ የተነፃፀረው ታላቅ የእግዚአብሔር አገልጋዮች ከሆኑት ከመላእክት ጋር ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ከእነዚህ ሁለት ነገሮች የላቀ እንደሆነ ተመልክተናል። በዛሬው ቀን ደግሞ ኢየሱስን ታላቁ የእሥራኤል መሪ ከነበረውና ሕጉን ለእሥራኤል ከሰጠው ከሙሴ ጋር እናነፃፀረዋለን።

1ኛ ጥያቄ፡- ጥናትህን ዕብራውያን 3-4፡13 በማንበብ ጀምር። ከዚህ ክፍል ያገኘሃቸውን ዋና ዋና ትምህርቶች በዝርዝር ጻፍ።

ብዙ ጊዜ ክርስቲያኖች እግዚአብሔርን ሳይሆን የታወቁ ሰዎችን መከተል ይጀምራሉ። እግዚአብሔር በአንድ ታላቅ ሰባኪ ወይም ወንጌላዊ ከተጠቀመ በኋላ ሰዎች ያንን ሰው መከተል ይጀምራሉ። እርሱ የሚናገረውና የሚሠራው ነገር በሙሉ ትክክል የሆነ ይመስላቸዋል። በተሳሳተ መንገድ ሊመራቸው ቢነሣም እነርሱ እርሱን ከመከተል ፈቀቅ አይሉም። ሐሰተኛ ትምህርት ወደ ቤተ ክርስቲያን በቶሉ የሚዛመተው በዚህ ዓይነት መንገድ ነው።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህን ዓይነት ነገር በቤተ ክርስቲያን ወይም በሌላ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሲደረግ ዓይተህ ታውቃለህ?

ለ) እንዴት እንደተደረገ አብራርተህ ግለጽ።

ሐ) ለምንድን ነው ይህ ዓይነት የሆነው?

ለእኛ ምሳሌያችንና እራሳችን የቤተ ክርስቲያን መጋቢ ወይም መሪ ሳይሆን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ዐይናችንን ወደ ሰዎች ማዞር ስንጀምር እነርሱ ሲወድቁ እኛም አብረን ከእነርሱ ጋር እንወድቃለን። ምንም እንኳን ጌታ በድንቅ ሁኔታ ቢጠቀምባቸውም ገና ሰዎች ናቸውና ሊወድቁ ይችላሉ። እኛ ልንከተለው የሚገባን እውነተኛው ምሳሌያችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። ለዚህም ነው ጸሐፊው «የሃይማኖታችን ሐዋርያና ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስን ተመልከቱ» ብሎ የሚያሳስበን።

አይሁዳውያን ሦስት ታላላቅ መሪዎች ነበሯቸው። የመጀመሪያው፤ የአይሁድ ዘር አባት የሆነው አብርሃም ነው። ሁለተኛው፤ ዓለምን ሊገዛ የሚመጣው መሢሕ አባት የሆነው ንጉሥ ዳዊት ነው። ሦስተኛው፤ ደግሞ የእሥራኤል መሪ በመሆን ሕዝቡን ከግብፅ ባርነት ነፃ ያወጣው ሙሴ ነው። ከሦስቱ ውስጥ አይሁዳውያን ትልቅ ክብር ይሰጡ የነበረው ለሙሴ ነው። ሙሴ እሥራኤላውያንን ከባርነት ነፃ ማውጣት ብቻ ሳይሆን በመከላከልም ብዙ ተአምራት ይፈጽም ነበር። በተጨማሪም ከእግዚአብሔር ጋር ፊት ለፊት ይነጋገር ነበር። ደግሞም እግዚአብሔር በእርሱ በመጠቀም ታላቁን የብሉይ ኪዳን ሕግ በእርሱ በኩል ነው የሰጠው። ስለዚህም ጸሐፊው የብሉይ ኪዳን ጀማሪ የሆነውን ሙሴንና የአዲስ ኪዳን ጀማሪ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ያወዳድራል። አይሁዳውያን ዐይናቸውን በእግዚአብሔር ላይ ከማድረግ እንደ ሙሴ ባሉ መሪዎች ላይ ነበር የሚያደርጉት። በኢየሱስ ያላቸውን እምነት ትተው ወደ ቀድሞው የሙሴ ሕግ ለመመለስ እያወላወሉ ነበር። በዚህም ምክንያት ጸሐፊው ኢየሱስ ከሙሴ እንደሚበልጥ ለማሳየት ሁለቱን ማለትም ሙሴንና ኢየሱስን ያወዳድራል።

3ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 3፡1-6 አንብብ።

ሀ) በቁጥር አንድ ላይ ለኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጠው ስያሜ ምንድን ነው? ምን ማለትስ ነው?

ለ) ሙሴና ኢየሱስ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

ሐ) ኢየሱስ የሙሴ የበላይ እንደሆነ የተመለከተው እንዴት ነው?

መ) ክርስቲያኖች ታማኝ ሆነው ከቆዩ የምን ክፍል ነው የሚሆኑት?

ምዕራፍ ሦስት «ሰለዚህ» በሚል ቃል ነው የሚጀምረው። ጸሐፊው ይህንን ቃል በመጠቀም በበፊት ምዕራፍ ያለውን ትምህርት ከዚህኛው ምዕራፍ ጋር ያገናኘዋል። ባለፈው ሳምንት የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ሰው ሆኖ መጥቶ ለኃጢአታችን እንደሞተልን ተመልክተናል። ችግራችንን የሚረዳልንና በእርሱ ውስጥ ልናልፍ ሊረዳን የሚችለው ታማኝና መሐሪ ሊቀ ካህን የሆነው እርሱ ነው። ስለዚህም ጸሐፊው ክርስቲያኖች ዓይናቸውን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ እንዲያደርጉ ያበረታታቸዋል።

ጸሐፊው የአንድ ትልቅ ቤተሰብ ክፍል እንደሆንን ያሳስበናል። «ቅዱሳን ወንድሞች» የሚል ስያሜ ነው የሰጠን። ቅዱሳን የሆነው በእግዚአብሔር በመመረጣችን ነው። ወንድማማች የሆንነውን ደግሞ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ክፍል በመሆናችን ነው። ጸሐፊው እንደ እግዚአብሔር ልጆች የሰማያዊው ጥሪ ተካፋዮች እንደሆነም ያሳስበናል። እግዚአብሔር ከሰማያት ሆኖ ብቻ አይደለም የጠራን፤ ካሁን ወዲያ በምድር ላይ ዜግነት የለንም! እኛ ወደ እውነተኛው መኖሪያችን ወደ መንግሥተ ሰማያት እየተጓዝን ነው። የእግዚአብሔር ልጆች ስለ መንግሥተ ሰማያት ጉዟቸው ማሰባቸውን አቁመው ስለ ምድራዊ ጉዳዮቻቸው ሲያስቡና ሲጨነቁ ሁሌ ችግር ውስጥ ይገባሉ። አይቆዩም፤ ከጥቂት ጊዜ በኋላ ይወድቃሉ። ስለዚህም ጸሐፊው እነዚህን በስደት ላይ ያሉ ክርስቲያኖችን የመንግሥተ ሰማያት ዜጎች እንጂ የምድራዊው ዜጎች እንዳልሆኑ በማሳሰብ ሐሳባቸውን አሁን የሚያጋጥሟቸው ችግሮች ላይ ከማድረግ በመንግሥተ ሰማያት ላይ እንዲያደርጉ ይመክራቸዋል።

ከሁሉም በላይ ዐይናቸውን በሚያምኑበት በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ግድረግ አለባቸው። ኢየሱስን «ተመልከቱ» የሚለው ቃል ያለማቋረጥ ኢየሱስ ግን እንደሆነ፤ ምን እንዳደረገና ለእርሱ የሚሰጡት ትክክለኛ ምላሽ ምን እንደሆነ ግጥናት ማለት ነው። ሁለት ዋና ዋና አገልግሎቶችን የሚያንፀባርቁ ሁለት ስያሜዎች ለኢየሱስ ተሰጥተውታል። በመጀመሪያ ሐዋርያ የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል። በዚህ ቦታ ላይ ብቻ ነው ኢየሱስ ሐዋርያ የሚል ስያሜ የተሰጠው። ሐዋርያ የሚባል ሰው ለሕዝቡ የእግዚአብሔርን መልእክት ይዞ የሚሄድ ነበር። በሕዝቡ መካከል የእግዚአብሔር ተወካይ ነበር። ልክ እንደዚሁ ኢየሱስ አብን ለመግለጽ የመጣ የእግዚአብሔር መልእክተኛ ነው። (ዮሐንስ 3፡34፤ 20፡21)።

ሁለተኛ፤ ኢየሱስ ሊቀ ካህን የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል። የሊቀ ካህን ዋነኛው ሥራው ሕዝቡን ወክሎ በእግዚአብሔር ፊት ማቅረብ ነው። ሊቀ ካህንም ሐዋርያም የነበሩ የብሉይ ኪዳን መሪዎች ጥቂቶች ናቸው። የእግዚአብሔርን መልእክት ለሰዎች የሚያቀርቡ ነበሩ። ካህናት ደግሞ ሕዝቡን በመወከል በእግዚአብሔር ፊት ያተኩሩ ነበር። ስለዚህ የኢየሱስ ካህንም ሐዋርያም መሆን ከሌሎቹ የበለጠ በደንብ እንዲከበርና እንዲከተሉት ያደርጋል። በአንድ መልኩም ሙሴ እነዚህን ሁለት

ሐላፊነቶች አሟልቷል ልንል እንችላለን። ለእሥራኤል ሕዝብ የእግዚአብሔርን መልእክት የሚያቀርብ መልእክተኛ ነበር። ምንም እንኳ ሊቀ ካህን ባይሆንም (ይህ የአርን ሥራ ነበር)፤ ካህን ሆኖ በማገልገል የሕዝቡን ጥያቄና ፍላጎቶች በእግዚአብሔር ፊት ያቀርብ ነበር።

በአንዳንድ መልኩ ሙሴና ኢየሱስ በጣም ይመሳሰላሉ። ሁለቱም የእግዚአብሔርን ሕዝቦች አርነት አውጥተዋቸዋል ሁለቱም በእግዚአብሔር ኃይል ታላላቅ ታምራት አድርገዋል። ሁለቱም በእግዚአብሔር ተመርጠው በሕዝቡና በእርሱ መካከል የተደረገውን ቃል ኪዳን ያቋቋሙ ናቸው። በመጨረሻም ሁለቱም ታማኞች ናቸው።

4ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘጉልቁ 12:7 እና 1ኛቆሮ.4:1-2 አንብብ።

ሀ) የእግዚአብሔር አገልጋይ ከሆነ ሰው የሚጠበቀው ባህርይ ምን ዓይነት ነው?

ለ) ይህ ባህርይ ዛሬ በቤተ ክርስቲያን መሪዎች እንዴት መገለጽ እንዳለበት አብራራ።

እግዚአብሔር በአገልጋዮቹ ባህርይ ውስጥ በጣም የሚመለከተውና የሚያመለክተው ታማኝነት መሆኑ በጣም የሚያስደንቅ ነው። እምነት ሊጣልባቸው የሚችሉና እግዚአብሔር በእጃቸው የሚሰጣቸውን ሐላፊነት በተገቢው መንገድ በታማኝነት የሚፈጽሙ ሊሆኑ ይገባቸዋል። ይህንን ሁሉ የሚያደርጉት እግዚአብሔርን ደስ በሚያሰኝ መንገድ ነው እንጂ ሰውን ደስ በሚያሰኝ ሁኔታ መሆን የለበትም። እነርሱ የሚሠሩት ለእግዚአብሔር እንጂ ለሰው አንዳልሆነ ይገነዘባሉ። ይሁንና ዛሬ ይህንን ባህርይ በሕይወታቸው የሚያሳዩ ጥቂት የቤተ ክርስቲያን መሪዎች አሉ።

ሙሴ ታላቅ ቢሆንም ኢየሱስ ክርስቶስ ከእርሱ በላይ ነበር። የኢየሱስን ታላቅነት ለማሳየት ጸሐፊው የሚጠቀምበት ቤትን ነው። «ቤት» የሚለው ቃል ስለ ሕንፃ የሚናገር ሊሆን ይችላል፤ (ለምሳሌ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች የሚል ስያሜ ተሰጥቶናል። 1ኛቆሮ.3:16) ወይም ደግሞ «በቤቱ ውስጥ ስለሚኖሩ» ሰዎች የሚገልጽ ሊሆን ይችላል። መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔርን ሰዎች እንደ አንድ ታላቅ ቤተሰብ አድርጎ ነው የሚያስቀምጣቸው። ኢየሱስ ከሙሴ እንደሚበልጥ የተመለከተው በሁለት ዓይነት መንገድ ነው። አንደኛ ሙሴ ከእግዚአብሔር ሰዎች መካከል አንዱ በመሆኑ የዚህ ቤት ክፍል ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ግን የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ የዚህ ቤት ነዳፊና ሠራ ነው እንጂ ክፍል አይደለም። በዚህም ምክንያት ከሙሴ በጣም ይበልጣል።

ሁለተኛ፤ ሙሴ በእዚህ ቤት ውስጥ የሚያገለግል የእግዚአብሔር ሎሌ ነው። የእግዚአብሔር ልጅ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ግን በቤቱ ላይ ሥልጣን ያለው ነው።

5ኛ ጥያቄ:- «ሎሌ» የሚለው የአማርኛ ቃል ምን ዓይነት ትርጉም ነው ያለው?

ጸሐፊው በዚህ ሥፍራ «አገልጋይ» የሚለውን ቃል የሚተካ ለየት ያለ ቃል ነው የሚጠቀመው። ይህ ቃል በቤት ውስጥ የሚሠራውን ተራውን ባሪያ ወይም ሠራተኛ የሚጠቅስ አይደለም። በምትኩ ይህ ስያሜ የተሰጠው በቤቱ ውስጥ የሚደረገውን

ብዙውን ነገር በበላይነት ለሚቆጣጠረው ዋነኛው አገልጋይ ነው። ምንም ያህል ታላቅ ቢሆንም ሙሴ የቤቱ ባለቤት ወይም ልጅ አልነበረም። ሙሴ እግዚአብሔርን በታማኝነት ቢያገለግልም ከኢየሱስ በታች ነበር። ኢየሱስ በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ ልጅ ነበር። በዚህም ምክንያት ወራሽና ከአገልጋይ በላይ ሥልጣን ያለው ነው። እርሱ የቤቱ አውራፍ መሥራች ነበር። ኢየሱስ ከሙሴ በላይ ታላቅ መሆኑ ሙሴ ስለ ወደፊቱ በተነበየበት ትንቢት ላይ እንኳ ይታያል።

6ኛ ጥያቄ፡- አሪት ዘዳግም 18:15 ተመልከት። በዚህ ሥፍራ የተሰጠው ትንቢት ምንድን ነው?

ሙሴ የመጨረሻው የእግዚአብሔር ነቢይ እኔ ነኝ አይልም ወደፊት የሚመጣ ከሱ የሚበልጥ የእግዚአብሔር ነቢይ እንዳለ ያመለክታል እንጂ። ይህ ትንቢት የተፈጸመው በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ነው።

ክርስቲያኖችም የታላቁ የእግዚአብሔር ቤት ወገኖች ናቸው ሆኖም የዚህ ቤት ወገኖች ለመሆናችን እርግጠኞች ለመሆን እስከ ምድራዊ ሕይወታችን ፍጻሜ ድረስ ታማኞች ሆነን መኖር ይኖርብናል። አንድ ሰው የእምነት ቃል መስጠቱ የእግዚአብሔር ቤት ወገን መሆኑን ለማሳየት በቂ አይሆንም። ነገር ግን አንድ ሰው የእግዚአብሔር ቤተሰብ ወገን ለመሆኑ ማስረጃ የሚሆነው እስከመጨረሻ ድረስ ታማኝ ሆኖ ሲቆይ ነው። ይህ ከባድ በሆነ የስደት ጊዜ ውስጥ መጽናትን የሚጠይቅ ነው። በተጨማሪም ይህ እምነታችንን እንዳንክድ የሚያደርገን ነገር ፈተና በሙታን ትንሣኤና በዘላለማዊው ሕይወት ተስፋችን መቋቋም አለብን ማለት ነው። በኢየሱስ ላይ ያለንን እምነታችንን ከተውን በመጀመሪያም የነበረን እምነት እውነተኛ አለመሆኑን ያሳያል።

እስከ መጨረሻው ፀንተን ስለ መቆማችን እርግጠኞች የምንሆነው እንዴት ነው? ታላቁ የእግዚአብሔር ቤተሰብ ወገኖች ስለ መሆናችንና መንግሥተ ሰማያት ስለ መግባታችን እርግጠኞች ልንሆን የምንችለው እንዴት ነው? ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆኖ በመቆየት ነው። ታማኝ ሆነንስ የምንቆየው እንዴት ነው? አንድ ታላቅ የቤተ ክርስቲያን መሪ በመከተል ነውን? አይደለም። ኢየሱስን በመመልከትና እርሱን በመከተል ነው። የፈለገውን ያህል ሸለቆና ተራራ የበዛበት መንገድ ቢሆንም ጌታን ከተከተልን ወደ መንግሥተ ሰማያት ቤታችን እንደርሳለን።

ሁለተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 3:7-19

ለሁለተኛ ጊዜ የዕብራውያን ጸሐፊ ክርስቲያኖቹ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ክደው ወደ ድርው የሕግ እምነታቸው እንዳይመለሱ ያስጠነቅቃቸዋል! (3:7-4:13)። ጸሐፊው ለማስጠንቀቂያው መሠረት ያደረገው እሥራኤላውያን ለ40 ዓመት ያህል በበረሃ የተንከራተቱበትን ጊዜ በመጥቀስ ነው።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስ ክርስቶስን ክደ ወደ ድርው ሃይማኖት ወይም የኑር ዘይቤ መመለሱ መጥፎ የሚሆነው ለምንድን ነው?

ለ) ክርስቲያኖች ናቸው ተብለው የሚባሉ እንዳንድ ሰዎች እንዲህ የሚያደርጉት ለምን እንደሆነ ምክንያታቸውን ዘርዝረህ ዳፍ።

ብዙ ክርስቲያኖች ተብለው የሚጠሩ ሰዎች በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት በተለያዩ ምክንያት ይተዋሉ። እንዳንዶች ቤተሰቦቻቸውን በመፍራት ነው። ሌሎች ደግሞ ብዙ ገንዘብና ሥልጣን ለማግኘት ባላቸው ምኞት ነው። የእግዚአብሔርን እውነት ለመካድ የምናደርገው ማንኛውም ዓይነት መከራ ምንም እንኳን በመጀመሪያ አካባቢ ጊዜያዊ የሆነ ሰላምና ብልፅገና ቢያስገኝልንም በኋላ ላይ የእግዚአብሔርን የፍርድ ገፈት ቀማሾች ያደርገናል፤ እንዲያውም ብቸኛውን የደገንነት መንገድ ከካድን ለእኛ ደገንነት ተስፋ የሚሰጠን ሌላ ምንም ነገር የለም።

8ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 3:7-19 አንብብ።

ሀ) ጸሐፊው ስላለማመን ለክርስቲያኖች ማስጠንቀቂያ የሰጣቸው ከመዝሙር ዳዊት መጽሐፍ የትኛውን ክፍል በመጥቀስ ነው?

ለ) የዚህ የመዝሙር ዳዊት ክፍል ጸሐፊ ማነው?

ሐ) ፈታቸውን ወደ ክሕደት እንዳያዩሩ ጸሐፊው ምን ዓይነት ምክር ነው የሚሰጣቸው?

መ) እስከ መጨረሻው ድረስ ጽኑዎች ከሆንን የምናገኘው ነገር ምንድን ነው?

ሠ) እሥራኤላውያን በእግዚአብሔር ባለማመናቸው ምን ዓይነት ቅጣት ነው የተቀበሉት?

የአይሁድ ክርስቲያኖች ከክሕደት እንዲቆጠቡ ለማስጠንቀቅ ጸሐፊው በቀድሞው አባቶቻቸው ላይ የሆነውን ነገር ይጠቅሳል። በዳዊት ከተጻፈው ከመዝሙር (95):7-11 ላይ ይጠቅሳል፤ (ዕብራውያን 4:7)። ሆኖም ጸሐፊው ይህንን ቃል የተናገረው መንፈስ ቅዱስ ነው ማለቱን አስተውሏል። ይህ ክፍል መጽሐፍ ቅዱስን እግዚአብሔር እንደጻፈው ምሳሌ ሊሆን ይችላል። ይህንን ያደረገው በሰዎች በኩል ነው። ነገር ግን ጸሐፊዎቹን ይመራ የነበረው መንፈስ ቅዱስ ነው። ይህም የሆነው በስተመጨረሻ የጸሐፊዎቹ ቃል ከእግዚአብሔር ቃል ጋር እኩል እንዲሆን ነው፤ (2ጴጥ. 1:20+21)።

በዚህ ክፍል ሁለት ታሪካዊ የሆኑ ክንውኖች ተጠቅሰዋል። አንደኛው፤ ሕዝቡ በእግዚአብሔር ላይ ያጉረመረመበት ጊዜ ነው፤ (ዘጸአት ምዕ. 17)። ቀጥሎም በአሪት ዘጉልቁ ምዕራፍ 14 ላይ የእሥራኤል ሕዝብ ወደ ተስፋይቁ ምድር አንገባም ብሎ የተቃወመበት ጊዜ ነው።

9ኛ ጥያቄ፡- ዘጸአት 16:35-17:7 አንብብ።

ሀ) በአሪት ዘጸአት ውስጥ በእርሱ ላይ ከማጉረምረማቸው በፊት እግዚአብሔር የሰጣቸው ነገር ምንድን ነው?

ለ) እሥራኤላውያን በእግዚአብሔር ላይ የፈጸሙት ኃጢአት ምንድን ነው?

ሐ) እግዚአብሔር ምን ዓይነት ተአምራት ነው ያደረገላቸው?

እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን ብዙ ታላላቅ ተአምራትን አደረገላቸው። ቀይ ባህርን አድርቆ በመሬቱ ላይ እንዲያዳርጡ አድርጓቸዋል። የሚመገቡትን መናና ድርጭት ሰጥቷቸዋል። ሆኖም ወደ መራራው ውኃ ሲደርሱ እግዚአብሔር ተአምራት እንዲሠራላቸው ከመጠየቅ ወዲያውኑ በእግዚአብሔር ላይ እና በሙሉ ላይ አጉረመረሙ። ይህ በእግዚአብሔር ላይ እምነት እንደሌላቸው ያሳያል። ምንም እንኳ እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን ውኃ ቢሰጣቸውም የእሥራኤል ሕዝብ በእግዚአብሔር እምነት እንደሌለው ያሳየበት ከእርሱ ጋር የተጣላበትና ትዕግሥቱን የተፈታተነበት ቦታ በመሆኑ ቦታው ማሳህ እና መሪባ ተብሎ ተጠራ፤ እነዚህም «መፈተንና መጣላት» የሚል ትርጓሜ ያላቸው ቃላቶች ናቸው። ለመዝሙረ ዳዊትና ለዕብራውያን ጸሐፊዎች ይህ ታሪካዊ ጊዜ የእግዚአብሔር ሕዝብ ባለመታዘዝ እና ባለማመኑ የእግዚአብሔርን ቁጣ በእራሱ ላይ እንዲያወርድ በእግዚአብሔር ላይ ያለውን እምነት ማሳየት እንዳለበት የሚገልጽ ጥሩ ምሳሌ ነው።

10ኛ ጥያቄ፡- ዘኁልቱ 13:26-14:35 አንብብ።

- ሀ) እግዚአብሔርን በእሥራኤላውያን ላይ እንዲናደድ ያደረገው ነገር ምንድን ነው?
- ለ) ኢያሱና ካሌብ በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን እምነት ያሳዩት እንዴት ነው?
- ሐ) ወደ ተስፋይቱ ምድር መግባታቸውን በተመለከተ እግዚአብሔር ለእሥራኤላውያን የሰጠው የተስፋ ቃል ምንድን ነው?

በዚህ ክፍል ላይ የተጠቀሱት ክንዋኔዎች የተፈጸሙት እግዚአብሔር እራሱን በታላቅ ኃይል በሲና ተራራ ከገለጸ ከትንሽ ጊዜ በኋላ ነው። በዚህ ሥፍራ ለእሥራኤላውያን ሕጉን ሰጣቸው፤ እነርሱም ሕጉን ለመጠበቅ ቃል ገቡ። ወደ ተስፋይቱ ምድር ወሰን ወደሆነችው ወደ ከነዓን አካባቢ እንደደረሱ ምድሪቷን ለመውሰድና ጠላቶቻቸውን ለመውጋት ከመነግታቸው በፊት አሥራ ሁለት ሰላዮችን ይልካሉ። ከእነዚህም ውስጥ አሥሩ ሰላዮች ምድሪቱን ለመውሰድ እንደማይችሉ ይናገራሉ። ሁኔታውን የተመለከቱት በእምነት ዓይን አይደለም። ሁለቱ ብቻ ናቸው፤ እግዚአብሔር ከእኛ ጋር ስለሆነ ጠላቶቻችንን ድል እናደርጋቸዋለን ብለው ሕዝቡን ለማሳመን የሞከሩ እስራኤላውያን ግን ለመግባት እምቢ አሉ። በዚህም ምክንያት ለመዋጋት ዕድሜያቸው በቂ የሆነ ሁሉ በምድረ በዳ ውስጥ ይሞታሉ ብሎ እግዚአብሔር ግለ። ያ ትውልድ በሙሉ እስኪሞት ድረስ ለአርባ ዓመት ያህል የእሥራኤል ሕዝብ በምድረ በዳ ተንከራተተ።

እግዚአብሔር እሥራኤላውያንን ልክ ከባርነት እንዳወጣቸው ሁሉ የአይሁድ ክርስቲያኖችንም በኢየሱስ ክርስቶስ በግመናቸው ከኃጢአት ነፃ አውጥቷቸዋል። ወደ ድርጅው ሃይማኖታቸው ለመመለስ የሚያደርጉት ማንኛውም ዓይነት መከራ ልክ እንደ በፊተኞቹ እሥራኤላውያን ያለማመን ኃጢአት ሆኖ ይቆጠርባቸዋል። ይህም እሥራኤላውያን የቀመሱትን ዓይነት ቅጣት ያስከትልባቸዋል። እግዚአብሔር ተስፋ

ወደ ሰጠው ዕረፍት ሳይደርሱ ይጠፋሉ። ለእሥራኤላውያን ይህ ዕረፍት የተስፋው ምድር ነው። ለአይሁድ ክርስቲያኖች ደግሞ ይህ ዕረፍት መንግሥተ ሰማያት ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- ልክ የጥንቶቹ እሥራኤላውያን እግዚአብሔርን እንደተፈታተኑና ጠላቶቻቸውን በተመለከተ በእርሱ ለመታመን ፈቃደኛ እንዳልሆኑ ሁሉ ዛሬ የሚገኙ ክርስቲያኖች ይህን የመሰለ ኃጢአት ሊሠሩ የሚችሉባቸውን መንገዶች ዘርዝረህ ዳፍ።

ጸሐፊው አይሁዳውያኑ የጥንቶቹን እሥራኤላውያን ዓይነት አመለካከት እንዳይኖራቸው ያስጠነቅቃቸዋል። የጥንቶቹ እሥራኤላውያን ሁሉ ልባቸውን እልክኛ በማድረግ ወደ ጥፋት ይሄዳሉ። ክርስቲያኖቹ ኃጢአተኛና የማያምን ልብ እንዳይኖራቸው ከወዲሁ ጥንቃቄ መውሰድ ነበረባቸው።

የብሉይ ኪዳን አምላክና የአዲስ ኪዳን አምላክ አንድ በመሆኑ የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ ድርድሪ ሃይማኖታቸው ሲመለሱ እግዚአብሔርን መከዳችን አይደለም ብለው ሊከራከሩ ይችሉ ነበር። ነገር ግን የመጨረሻው የእግዚአብሔር ራዕይ የሆነውን ኢየሱስን በመካድ እራሱን እግዚአብሔርን ይክዱ ነበር። ይህም እውነተኛ እምነት እንደሌላቸው ማስረጃ ሊሆን ይችላል።

ጸሐፊው ለክርስቲያኖቹ ሁለት ዋና ዋና ምክሮችን ሰጥቷቸዋል። የመጀመሪያው ቀን በቀን እየተገናኙትሁ ተመካከሩ የሚል ነው። ክርስቲያን የመጨረሻ የሚደክመው ለብቻው ሲቆም ነው። ነገር ግን በእምነታችን እንድንጸና እርስ በእርሳችን የምንደጋገፍ ከሆነ በእግዚአብሔር ፊት ታማኝ ሆኖ መቆሙ አይከብደንም።

12ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንድ የክርስቲያን ማጽናናት ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነህ እንድትቆም ያደረገህ እንዴት ነው? ለ) ቤተ ክርስቲያንህ ክርስቲያኖች የበለጠ እርስ በእርሳቸው እየተገናኙ እንዲጽናኑና እምነታቸውን እንዳይከዱ ልታደርግ የምትችለው እንዴት ነው?

ሁለተኛ፤ ጸሐፊው፡- እምነታችሁን አጽንታችሁ ጠብቁ ብሎ ያስጠነቅቃቸዋል። ዋናው ነገር የመጀመሪያው እምነታቸው አይደለም። ኢየሱስን አጥብቀው እስከመጨረሻው መያዛቸው ነው፤ በመጨረሻ ጊዜ ከኢየሱስ ጋር ተካፋዮች ለመሆናቸው ማረጋገጫ የሚሆንላቸው። ሁላችንም በልባችን ውስጥ ምንም ዓይነት ኃጢአት በተለይም የአለማችን ኃጢአት እንዳይኖር ለማየት ሐላፊነት መውሰድ ይኖርብናል። ኃጢአት የምንወስዳቸው እርምጃዎች ሁሉ ትክክል እንደሆኑ አድርገን እንድናስብ ስለሚያደርገን በጣም አላላች ነው። ለራሳችን ምክንያቶችን በመስጠት የምንሠራው ሥራ ትክክል አይደለም ብለን ማስብ እስከናቆም ድረስ እንደርሳለን። ኃጢአት ወደ ብርሃን ወጥቶ የሚገለጠው ሕይወታችንን በእግዚአብሔር ቃል ብርሃን ውስጥ አድርገን ስናይ ብቻ ነው። ንስሐ መግባት የሚገባን አሁኑኑ ነው። ማናችንም ብንሆን መቼ እንደምንሞት አናውቅም። ንስሐ ለመግባትና ኢየሱስን ለመከተል የምንችለው አሁን ገና ሳንሞት ነው። አንዴ ከሞትን ወይም ኢየሱስ ዳግም ከመጣ በኋላ ወደ እግዚአብሔር የመመለስ ዕድል አይኖረንም።

13ኛ ጥያቄ፡- አሁን ለትንሽ ጊዜ ሕይወትህን መርምር። የተደበቀ ኃጢአት አለህ?
ኢየሱስን ከልብ የማታምንባቸውና ትዕዛዛቱን የማትጠብቅባቸው
መንገዶች አሉ? እግዚአብሔር በሕይወትህ ውስጥ ያለውን ኃጢአት
በግልጽ እንዲያሳይህና ምሕረቱን እንዲሰጥህ ጸልይ።

ሦስተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 4: 1-10

በትናንትናው ዕለት እሥራኤላውያን ባለማመናቸው እግዚአብሔር ተስፋ
ወዳደረገላቸው ወደ ዕረፍቱ እንዳልገቡ አይተናል። ዛሬ ደግሞ ለእኛ ተስፋ የተሰጠን
ዕረፍት እንዳለ እንመለከታለን። ታዲያ ወደ ዕረፍቱ መግባታችንን እርግጠኞች መሆን
ይኖርብናል።

ለአማኝ በሕይወቱ ትልቁ ነገር ወደ እግዚአብሔር ዕረፍት መግባትና ተስፋ
ያደረገለትን በረከቶች መቀበል ነው። እዚህ በምድር ላይ ያለው ዕረፍትና የሕይወት
በረከት የምናስብና እግዚአብሔርን እንዳናምን፤ እንዳንታዘዝ የሚያደርገን ከሆነ
የዘላለማዊው ዕረፍት ወራሾች አንሆንም። የዕብራውያንን ጸሐፊ ተስፋ ወደ ተሰጠን
ወደ ዘላለማዊው ዕረፍት ስለ መግባታችን እርግጠኞች እንድንሆን ያስጠነቅቀናል።

14ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 4: 1-10 አንብብ።

ሀ) ወንጌልን ከመስማት ጋር ለፍራ እንዲሆንልን አብሮ መታከል ያለበት ነገር
ምንድን ነው?

ለ) በቁጥር 1 ላይ ለክርስቲያኖች የተሰጠው ማስጠንቀቂያ ምንድን ነው?

ሐ) ለሚያምኑ ሰዎች የተሰጠው ተስፋ ምንድን ነው?

መ) የዕረፍቱ ተስፋ የተመሠረተው በምን ላይ ነው? (ከቁጥር 3-4)።

በዕብራውያን 4: 1-10 ላይ ጸሐፊው በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት ለመተው
ለሚፈልጉ አይሁዳውያን የሚሰጠውን ማስጠንቀቂያ ይቀጥላል። ይህንንም የሚቀጥለው
ለሙሴና ለእሥራኤል ልጆች የተሰጠውን የዕረፍት ተስፋ እግዚአብሔር ከሰጠው
የመንግሥተ ሰማያት ዕረፍት ጋር በማነፃፀር ነው። የመንግሥተ ሰማያት ዘላለማዊ
ዕረፍት በኢየሱስ ለሚያምኑ ሁሉ ክፍት እንደሆነና ነገር ግን ልክ እሥራኤላውያን
ባለማመናቸው በምድረ በዳ ውስጥ ተንከራትተው ዕረፍቱ እንደቀረባቸው ሁሉ እነዚያ
በኢየሱስ የማያምኑትም ዘላለማዊው ዕረፍቱ እንደሚቀርባቸው ይናገራል።

በብሉይ ኪዳን ውስጥ በሚገኙት የእግዚአብሔር ሕዝቦችና በአዲስ ኪዳን ውስጥ
በሚገኙት የእግዚአብሔር ሕዝቦች ብዙ መመሳሰሎች አሉ። ለሁለቱም ወንጌል
ተሰብኮላቸዋል። በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር በሙሴ በኩል በመሆን ሕዝቡ በእርሱ
ካመኑና ትዕዛዙን ከጠበቀ እንደሚባርካቸው ቃል ገብቶ ነበር። ምንም እንኳን በዚህ ጊዜ
ስለ ኢየሱስ ባያውቁም ስለ ደኅንነቱ መንገድ በግልጽ ነው የተናገራቸው። ልክ እንደዚሁ
በአዲስ ኪዳንም በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በኩል ያለው የደኅንነት መንገድ በግልጽ ነው
የተቀመጠው ቢሆንም ዋናው ነገር ወንጌልን መስበኩ ወይም መስማቱ አይደለም።

ዋናው ነገር ሕዝቡ ስለሰሙት ነገር የሚሰጡት ምላሽ ነው። የሰሙትን ነገር ማመንና መታዘዝ አለባቸው። ለእኛም ቢሆን የእግዚአብሔርን ቃል መስማቱና ማንበቡ ብቻ በቂ አይደለም፤ ቃሉን በመጠበቅም እምነታችንን መግለጽና ማሳየት ይኖርብናል። በብሉይ ኪዳን እሥራኤላውያን የከነዓን ጠላቶቻቸውን ድል እንደሚያደርጉና የተስፋይቱን ምድር እንደሚሰጣቸው እግዚአብሔርን ባለማመናቸው በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን እምነት ሊያሳዩ አልቻሉም። ይህን ዓይነት ስሕተት ዛሬም ሊከሰት ይችላል። እግዚአብሔርን ለማመንና ትዕዛዙን ለመጠበቅ አሻፈረን ካልን በሕይወታችን ችግር ሲያጋጥመንም እግዚአብሔርን ከካድን እኛም ከእግዚአብሔር የተሰጠን የዕረፍት ተስፋ ሳናገኝ እንቅራሪን።

በዚህ ክፍል ያለው የጸሐፊው ገለጻ በጣም የተወሳሰበ ነው። ምናልባትም አይሁዳውያን «ዕረፍትን» በተመለከተ ስላለው ሐሳብ ሳይጠይቁት አይቀሩም። ያለምንም ጥርጥር ኢያሱ ሕዝቡን በሚመራበት ወቅት እሥራኤላውያን ወደ ዕረፍቱ አልገቡም? ታዲያ ያ ዕረፍት ዛሬ ለእኛ እንዴት ክፍት ሊሆንልን ይችላል? ብለው ጠይቀውታል። ጸሐፊውም ምንም እንኳ እሥራኤላውያን ወደ ከነዓን ምድር ቢገቡም ወደ እውነተኛው ዕረፍት እንዳልገቡ ያረጋግጥላቸዋል። ይህንን ክፍል በደንብ እንድናጤን ከተፈለገ አራት የተለያዩ ዕረፍቶች መጠቀሳቸውን ማስተዋሉ ተገቢ ነው። መጀመሪያ፡- ለእውነተኛው ዕረፍት መሠረት የሆነ ከፍጥረት ጊዜ የታየው የእግዚአብሔር ዕረፍት አለ፤ (4:4)። ሁለተኛ፡- በኢያሱ በከፊል የተፈጸመው ወደ ከነዓን ምድር የመግባት ዕረፍት አለ፤ (3:7-19)። ሦስተኛ፡- አማኝ ለሆኑ ሰዎች ክፍት የሆነው የአሁኑ ዕረፍት አለ፤ የደኅንነት ዕረፍት ብለንም ልንጠራው እንችላለን (4:1+3)። አራተኛ፡- ወደ መንግሥተ ሰማያት ስንገባ የሚኖረን ዘላለማዊ ዕረፍት ነው፤ (4:10-11)።

ገለጻው በዚህ ቅደም ተከተል ነው የተጻፈው። እግዚአብሔር ለእሥራኤል ሕዝብ የሰጠው ተስፋ እስከ ዛሬ ድረስ ለእኛ ክፍት ነው፤ ምክንያቱም፡-

1. እውነተኛው የእግዚአብሔር ዕረፍት የተመሠረተው ወይም የተጀመረው እሥራኤላውያን ከነዓን ሲገቡ ሳይሆን እግዚአብሔር ፍጥረታቱን ፈጥሮ ባረፈበት ወቅት ነው።

15ኛ ጥያቄ፡- አራት ዘፍጥረት 2:2 አንብብ። እግዚአብሔር ያረፈው እንዴት ነው?

እግዚአብሔር ዓለምን ሲፈጥር ስድስት ቀን ሠራ። በሰባተኛው ቀን እግዚአብሔር እንዳረፈ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። በሌላ አነጋገር እግዚአብሔር የፍጥረትን ሥራ መሥራትን አልቀጠለም። ልናስተውለውና ልንደነቅበት የሚገባን ነገር በአራት ዘፍጥረት ላይ እግዚአብሔር በስምንተኛው ቀን ሥራውን እንደገና ጀመረ የሚል ነገር አለመኖሩ ነው። ስለዚህም ለጸሐፊው የፍጥረታት ዕረፍት ገና ያላለቀና ሁሌም ያለ ነገር ነው። ነገር ግን ዕረፍቱ ምን ነበር? አለመሥራት ብቻ ነው? አይደለም፤ በሌላ መልኩ ስናየው እግዚአብሔር ሁሉ እየሠራ ነው፤ (ዮሐንስ 5:17)። እንግዲያስ እግዚአብሔር የመሠረተውና ሰዎች እንዲገቡበት የሚፈልገው ዕረፍት በእግዚአብሔርና በባረከቱ

ሐሴት የማድረግ ዕረፍት ነው። ይህ ዕረፍት ለእግዚአብሔር ሕዝቦች አሁንም ክፍት ነው፤ ታዲያ መንፈሳዊ ነው እንጂ ቁሳዊ አይደለም።

2. እግዚአብሔር ተስፋ ያደረገላቸውን የከነዓን ዕረፍት እሥራኤላውያን ሙሉ በሙሉ አልፈጸሙም። መጀመሪያ ባለግመናቸው ይህ ዕረፍት ከእነርሱ ተወሰደ። ምንም እንኳ ከነዓን ከገቡ በኋላ በከፊል ቢያርፉም (ኢያሱ 21:44)፤ እግዚአብሔር ያቀደው ፍጹም መንፈሳዊና ሥጋዊ ዕረፍት ግን አልተፈጸመም ነበር። ይህ በታሪክ ውስጥ እሥራኤላውያን ባላለፉዋቸው ጦርነቶችና የአለግመን ልቦ ደንዳናነት ይታያል። ይህ እውነት በመጽሐፍ ቅዱስም የተደገፈ ነው። በመዝ. (95) ላይ ዳዊት እሥራኤላውያን ወደ ከነዓን ምድር ከገቡ ከ400 ዓመት በኋላ ይህ ዕረፍት ለእግዚአብሔር ልጆች አሁንም ገና ክፍት እንደሆነ ይገልጻል።

3. ይህ የእግዚአብሔር ዕረፍት በእርሱ ለሚያምኑና ትዕዛዙን ለሚጠበቁ ሁሉ ሁሌም ክፍት ነው። ለዚህም ነው የዕረፍቱ ግብዣ ቭላዛሬህ የተባለው። በግናቸውም ጊዜ አንድ ሰው ወደ እግዚአብሔር በእምነትና በታዛዥነት ከቀረበ እግዚአብሔር ተስፋ የሰጠውን ዘላለማዊ ዕረፍትና ሰላም ይሰጠዋል። ይህ ዕረፍትና ሰላም በዚህች ሕይወቱ በከፊል ተፈጻሚነት ያገኛል። በኃጢአት እና በሞት ከመስጋት ያርፋል። እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር በመሆኑ የሚሰማው ደስታ አለ። ይህ ዕረፍት «የሰንበት ዕረፍት» ነው የሚባለው፤ ምክንያቱም የተመሠረተው በአካል ወደ ከነዓን በመግባት ላይ ሳይሆን እግዚአብሔር በፍጥረት ጊዜ ካረፈው የሰንበት ዕረፍት ጋር በመመሳሰሉ ነው።

4. ለክርስቲያኖች በመጨረሻ የሚሰጠው ዕረፍት የሚገኘው በመንግሥተ ሰማያት ብቻ ነው። እዚያ እግዚአብሔር ተስፋ የሰጣቸው ነገሮች በሙሉ ይፈጸማሉ። ከችግሮቻችን ሁሉ እውነተኛ የሆነ ዕረፍት ይሆንልናል። ጸሐፊው በዚያን ጊዜ እግዚአብሔር በፍጥረት በኋላ እንዳረፈ ሁሉ እኛም ምድራዊ ከሆነው ሥራችን እናርፋለን ነው የሚለው፤ (ራዕይ 14:13)።

በዕብራውያን 4:1-10 ላይ ያለው ትልቁ ግስጠንቀቂያ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር ተስፋ ወደ ሰጠው ዕረፍት ለመግባት ጥንቃቄ ማድረግ አለባቸው ነው የሚለው። ይህ ዕረፍት በቅጽበት የምናገኘው ነገር ባይሆንም በቀላሉ ባለመታዘዝና ባለግመን ልናጣው የምንችለው ነገር ነው። ይህ ዛሬ ለእኛ በጣም አስፈላጊ የሆነ ግስጠንቀቂያ ነው። ብዙዎቻችን ያደግነው በክርስቲያን ቤተሰቦች መካከል በመሆኑ ወላጆቻችን ክርስቲያኖች ስለሆኑ እኛም ክርስቲያኖች ነን ብለን ልናስብ እንችላለን። ነገር ግን የተሳሳተ እምነት ነው። ኢየሱስ ክርስቶስን በግላችን ማመንና እርሱን ደስ የሚያሰኝ የታዛዥነት ሕይወት ልንኖር ይገባል። ለእግዚአብሔር እስከ መጨረሻው ድረስ ታማኝ በመሆን የእምነታቸውን እውነተኛነት የሚያሳዩ ብቻ ናቸው እግዚአብሔር ተስፋ ወደ ሰጠው ዕረፍት ሊገቡ የሚችሉት። ዓለምን ለመከተል ወይም ወደ ሌላ ሃይማኖት ለመግባት የምናደርገው ግናቸውም ዓይነት ጥረት እግዚአብሔር የሰጠንን ዕረፍት ትተን በኋላ የምንፀፀትበት ነገር ይሆናል።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በክርስቲያን ቤተሰብ ውስጥ ነው ያደገሰው?

ለ) ከሆነ ኢየሱስን እንደ ግል አዳኝህ የተቀበልከው መቼ ነው?

ሐ) በክርስቲያን ቤተ ሰብ ውስጥ ካላደክ በእግዚአብሔር ላይ ባላቸው የግል እምነታቸው ከመታመን ፈንታ በወላጆቻቸው እምነት ላይ የሚታመኑ ሰዎች ታውቃለህ?

አራተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 4: 11-13

እውነተኛ የሆነ ክርስትና ሰዎች በቀላሉ ሊከተሉት የሚችሉት በሰዎች የተለመደ ሃይማኖት አይደለም። ለመለወጥ ሳንሻ ዝም ብለን በአፋችን በኢየሱስ እናምናለን ማለትም አይደለም። በምትኩ ክርስትና ከእኛ ጠንከር ያለ ሥራ የሚጠበቅ ነው። ጳውሎስ እንዳለው ሁልጊዜ በፍርሃትና በመንቀጥቀጥ ደገነነታችንን መፈጸም አለብን፤ (ፊል. 2: 12-13)። ይህም እራሳችንንና የቤተ ክርስቲያናቸችን ምዕመናን በተመለከተ ልንጠይቅ የሚገባው ጥያቄ «በዙዎች እነዚህ ክርስቲያኖች ናቸው ይላሉ ወይ? የሚል ጥያቄ አይደለም ማለት ነው። ነገር ግን ምን ያህሉ ናቸው በእምነታቸው እያደጉ ክርስቶስን ወደ መምሰል የተቃረቡ? ብለን ነው መጠየቅ ያለብን። እውነተኛ እምነት የሚለካው በምንናገረው ነገር ወይም በመጽሐፍ ቅዱስ እውቀታችን አይደለም። እውነተኛ እምነት የሚለካው ምን ያህል ኢየሱስን በመምሰሳችንና እስከ መጨረሻው ድረስ እምነታችንን በታማኝነት በመጠበቃችን ነው። አሁንም የዕብራውያን ጸሐፊ ፈተናዎቻቸውን ሁሉ ተቋቁመው ቀላሉን መንገድ ከመውሰድና ክርስትናን ከመካድ እንዲቆጠቡ ያበረታታቸዋል። ለፍርድ እግዚአብሔርን በሚቀርቡበት ጊዜ ውጤቱ ምን እንደሚሆን በመጥቀስም ያስጠነቅቃቸዋል።

17ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 4: 11-13 አንብብ።

ሀ) ክርስቲያኖች ምን እንዲያደርጉ ነው የታዘዙት?

ለ) የእግዚአብሔር ቃል ኃይል በእንዴት ዓይነት ሁኔታ ነው የተገለጸው?

ሐ) የእግዚአብሔር ቃል በሰዎች ሕይወት ላይ ምን ዓይነት ተፅዕኖ ነው ያለው?

መ) እነዚህ ቁጥሮች ድርጊታችንንና ሐሳባችንን ከእግዚአብሔር ለመደበቅ ያለንን ችሎታ በተመለከተ የሚናገሩት ነገር ምንድን ነው?

እምነታቸውን በእርሱ ላይ ላደረጉ ለእግዚአብሔር ልጆች በሙሉ ነው ይህ የዘላለማዊ ደገነነት ተስፋ የተሰጠው። ሆኖም እግዚአብሔር ወደ መንግሥተ ሰማያት የሚወስደው መንገድ ቀላል ይሆናል ብሎ ቃል አልገባልንም። እንዲያውም እግረ መንገዱን በዙ አደገኛ የሆኑ ነገሮች አሉት። አንድ ክርስቲያን የመንፈሳዊ ሕይወቱ ዕድገት ላይ ትኩረት ሳይሰጥ ዝም ብሎ በየሳምንቱ ቤተ ክርስቲያን ቢመጣ በቂ አይሆንም! ክርስቶስን ወደ መምሰል ደረጃ ለማድግ የማያቋርጥ ሥራና ያላሰለሰ የግል ጥረት ያስፈልጋል። ስለዚህም የዕብራውያን ጸሐፊ ለክርስቲያኖቹ ያለውን ሐሳብና

ጭንቀት በዚህ መልኩ ጠቅላላ አድርጎ ያስቀምጠዋል። በአንድ መልኩ የእግዚአብሔርን ዘላለማዊ የበረከት ተስፋ (ዕረፍት የተባለው) እፈታቸው በማስቀመጥ እስከ ምድራዊ ሕይወታቸው ፍጻሜ ድረስ ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነው ለመገኘት እንዲታገሉ ያበረታታቸዋል። በሌላ መልኩ ደግሞ በእሥራኤላውያን ሕይወት ውስጥ የታየውን ዓይነት አለመታዘዝ በሕይወታቸው ከተለገመዱ ያንን ዕረፍት ወደ ግጣት እንደሚመራቸው ያስጠነቅቃቸዋል። በሌላ አነጋገር ወደ መንግሥተ ሰግያት ላይሆን ወደ ገሃነመ እሣት ነው የሚሄዱት።

የእግዚአብሔር ልጆች ሕይወታቸውን እንዲመረምሩና ለእግዚአብሔርም ታማኞች ሆነው እንዲጸኑ ሊያደርጋቸው የቻለው ሌላው ምክንያት ደግሞ በሕይወታቸው የእግዚአብሔር ቃል በመሥራቱና በቅርብ ከእግዚአብሔር በደረሰባቸው ፍርድ ምክንያት ውስጥ ነው።

ምንም እንኳ እግዚአብሔር ቃሉን እንደሌላው መጽሐፍ ቤጽፍም መጽሐፍ ቅዱስ በድን ሳይሆን ሕያውና የሚሠራ ነው። በምድር ላይ ካሉት መጻሕፍት እንደ መጽሐፍ ቅዱስ ለሕይወታችን የሚያስፈልገን መጽሐፍ የለም። ስለ ችግሮቻችንና በዓለም ላይ ስላለው ችግር እንደ መጽሐፍ ቅዱስ መልስ የሚሰጥ መጽሐፍ የለም። የእግዚአብሔር ቃል በመሆኑም ልክ እንደ እግዚአብሔር ሕያውና የሚሠራም ነው።

18ኛ ጥያቄ፡- ኢሳይያስ 55: 11 እና ኤርምያስ 23: 29 አንብብ። እነዚህ ጥቅሶች ስለ እግዚአብሔር ቃል የሚናገሩት ነገር ምንድን ነው?

የእግዚአብሔር ቃል ሁለት አፍ ካለው ሰይፍ ጋር ይነፃፀራል። በዚህ ጥቅስ ላይ ትኩረት የተሰጠው በሰይፉ የጥፋት ሥራ ላይ ሳይሆን በሰይፉ ስለት ላይ ነው። ሰው ሊሠራው ከሚችለው ማንኛውም ዓይነት የስለት መሣሪያ የበለጠ ስለት ያለው ነው። ጸሐፊው በጣም ስለት ያለውና ሰዎች ሊደርሱባቸው የማይችሉባቸውን ውስጣዊ ክፍሎች የሚደርስና የሚለያይ ነው ይለዋል። መንፈስና ነፍስ በጣም የተጣበቁ ነገሮች በመሆናቸው እነርሱን ለመለየት አይቻልም። የሚታዩም ነገሮች አይደሉም። ጅማትና ቅልጥምም እንደዚሁ የተጣበቁ ነገሮች ናቸው። ይህም ሆኖ የእግዚአብሔር ቃል ለሌሎችና ለራሳችን የማይታዩ የሕይወታችን ክፍል ውስጥ በመግባት ወደ ብርሃን ያወጣቸዋል።

አንዱ ዋነኛ የሆነው የእግዚአብሔር ቃል ሥራ በሕይወታችን ውስጥ ያለውን ችግር ለእኛ ማሳየት ነው። የእግዚአብሔር ቃል እርኩስ የሆነውን ሥራችንን ብቻ አይደለም የሚገልጸው ከሌሎች ሰዎች ዓይን የተሰወረውን ሐላባችንንና አመለካከታችንንም ጭምር ነው የሚያወጣው። ብዙ ጊዜ እንደ ክርስቲያን ትኩረት የምናደርገው በሰዎች ውጫዊ ምግባር ላይ ነው። ነገር ግን እግዚአብሔር ብዙ ትኩረት የሚሰጠው ልብ ላይ ነው። እኛ ስላለን አመለካከትና አስተሳሰብ በጣም ያስባል። ስለዚህም ከመጥሩ አስተሳሰብና ዕቅድ ተነሥተን አንድ ጥሩ ነገር ብንሠራ እንኳ እግዚአብሔር ስለዚህ ይፈርድብናል። በሌላ አነጋገር በንፁህ አስተሳሰብ ተነሥተን ስሕተት ያለው ነገር እንኳ ብንሠራ እግዚአብሔር ስለሚረዳው በሠራነው ሥራ ይባርክናል።

19ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) እንዴት ነው ይህ ብዙ ክርስቲያኖች በሕይወታቸው ትኩረት ከሚሰጡት ነገር ለየት የሚለው?

ለ) አንድ ክርስቲያን በተሳሳተ አስተሳሰብ ተነሥቶ ትክክል የሆነ ነገር ሊሠራ የሚችልባቸውን ሁኔታ ምሳሌዎች በመስጠት ግለጽ።

ሐ) አንድ ክርስቲያን አንዳንድ ነገሮችን ከበኋ አስተሳሰብ ተነሥቶ ሲያደርጋቸው ነገር ግን በሌሎች ዘንድ እንኳ እንደ ስሕተት ሊቆጠሩ የሚችሉ ምሳሌዎች ስጥ።

የእግዚአብሔር ቃል አያዳላም። ደግሞ ሆነን ሀብታም ምንም ችግር የለውም ልባችንን በእግዚአብሔር ፊት በግልጽ በመክፈት ይፈርድብናል።

አማኞች እግዚአብሔርን ሊያቃልሉ እንደማይችሉ መረዳት አለባቸው። በልባችን ውስጥ የተደበቁት ነገሮችና ፍጥረታት በሙሉ በእግዚአብሔር ፊት የተገለጡ ናቸው። ከሌሎች ሰዎች ዐይን አንዳንድ ነገሮችን ልንደብቅ እንችላለን፤ እግዚአብሔር ግን አይቃለልም። አንድ ቀን አስተሳሰባችንና ሥራችን በእግዚአብሔር ፊት ይመረመርና መልስ የምንሰጥበት ቀን ይመጣል፤ (1ቆሮ.4:5)። በእርሱ ፊት እራታችንን እንደሆንን ነው የሚቆጠረው።

20ኛ ጥያቄ፡ - ቅዱስ ሕይወት ስለ መኖር ይህ የሚሰጠን ማስጠንቀቂያ ምንድን ነው?

ከዚህ ትምህርት ብዙ ጠቃሚ የሆኑ ትምህርቶችን ልንማር እንችላለን። በመጀመሪያ ሥራችንን ብቻ ሳይሆን አስተሳሰባችንንም ጭምር መመርመር እንዳለብን እንማራለን። እንደ ትዕቢት፣ ጥላቻ፣ ቅናት፣ ወዘተ... ያሉትን ድብቅ ነገሮች መመልከት ይኖርብናል። ምንም እንኳ ከበኋ ምግባር ጋር ቢታከሉም እነዚህ ነገሮች በእግዚአብሔር እንደ ኃጢአት ነው የሚቆጠሩት። ሁለተኛ፤ በእግዚአብሔር ተጠያቂዎች መሆናችንን በመገንዘብ እንድንኖር ያስተምረናል። እግዚአብሔር እንደ ሙሴና ኢየሱስ ታማኞች እንድንሆን ይፈልጋል። ታማኞች ነን?

21ኛ ጥያቄ፡ - እነዚህ መመሪያዎች በምን ዓይነት ሁኔታዎች የክርስቲያንን ሕይወት ሊቀይሩ እንደሚችሉ በዝርዝር ጻፍ።

አምስተኛ ቀን፡ - የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልስና ለሳምንታዊው ስብሰባ ዝግጁ ሁን።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ፡ -

ሀ) 1. አንዳንድ በኢትዮጵያ የሚታወቁ የክርስቲያን መሪዎችን ስም በዝርዝር ጻፍ።

2. አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስን ከሚከተሉት በላይ እነሱን ይከተሏቸዋል?

3. ለምንድን ነው ይህ አደገኛ የሚሆነው?

4. ዐይኖችን በኢየሱስ ላይ ብቻ እንዲሆን የምናደርገው እንዴት ነው?

5. ይህ ምን ማለት ነው?

ለ) አንድ ታማኝ የቤተ ክርስቲያን መሪ ምን ዓይነት ባህርይ እንዳለው ግለጽ።
ድርጊቱን፣ መንፈሳዊ ሕይወቱን እንዲሁም በጓደኞቹ፣ በቤተሰቦቹ፣
በእግዚአብሔር፣ በሥራው አካባቢ ያለውን አኗኗር በተመለከተ ምን ዓይነት
ባህርይ ነው ያለው?

ሐ) 1. ለምንድነው ብዙ ክርስቲያኖች ወደ ዓለም የሚመለሱት?

2. በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ከክርስቲያኖች ጋር ቢገናኙ በእምነታቸው ጸንተው
እንዲቆሙ ሊረዳቸው የሚችለው እንዴት ነው?

3. ቤተ ክርስቲያን በውስጧ ያሉ ክርስቲያኖች የበለጠ ተገናኝተው እንዲበረታቱ
ልታደርግ የምትችለው እንዴት ነው?

መ) 1. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ አንዳንድ ሰዎች ራሳቸውን ዳግም እንደተወለዱ
የሚቆጥሩ አሉ?

2. ለምንድን ነው ይህ ስሕተት የሆነው?

3. ለምንድን ነው የእግዚአብሔር ቃል ለደገነነታችን እንድንኖርና እንድንተጋ
የሚነግረን? ይህ ሐሳብ ጳውሎስ ደገነነት በፀጋ ነው ብሎ ካስተማረው
ትምህርት ጋር ሊነፃፀር የሚችለው እንዴት ነው?

ሠ) 1. የእግዚአብሔር ቃል ስሕተቶቻችንን ወደ ብርሃን የሚያወጣቸውን የተለያዩትን
መንገዶች ዘርዝረህ ጻፍ።

2. በምን ዓይነት መንገዶች ነው በልባችን ውስጥ ያለው ሐሳብ ከድርጊታችን
የሚበልጠው?

3. አንድ ሰው ከቃላት ዕቅድ ተነሣሥቶ እንዴት ትክክል የሆነ ድርጊት ሊፈጽም
እንደሚችል ምሳሌዎች በመስጠት አስረዳ።

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ ሁለት

ዕብራውያን 4: 14-5: 14

የመጀመሪያ ቀን: - ዕብራውያን 4: 14-16

በፊተኛና በስደት ውስጥ አንድ ሰው በእምነቱ ጸንቶ ሊቆም የሚችለው እንዴት ነው? እራሳችንንና የቤተ ክርስቲያናቸንን ምዕመናን ከሐሰተኛ ሃይማኖት ወጥመድ ልናድን የምንችለው እንዴት ነው? ይህ በዕብራውያን መጽሐፍ ውስጥ የሚገኘው ዋነኛው ጥያቄ ነው። መልሱም ስለ ኢየሱስ ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ ሊኖረን ይገባል የሚል ነው። ወደ እግዚአብሔር የሚወስዱ ብዙ መንገዶች የሉም። ኢየሱስ የራሳቸውን ሃይማኖት ከመሠረቱ ታላላቅ ሰዎች መካከል ብቻ አይደለም። በምትኩ ግን ኢየሱስ በጣም ለየት ያለ ነው። ጸንተን ለመቆም ስለ ማንነቱ ሙሉና ትክክለኛ የሆነ ግንዛቤ ሊኖረን ይገባል። በመጀመሪያ በምድር ላይ ሆነ በሰማይ ላይ ከተፈጠሩት ፍጥረታት ሁሉ የበላይ ነው። ከጥንት ነቢያቶች መንግሥተ ሰማያት ላይ ካሉ መላእክትና ከታላቁ የብሉይ ኪዳን መሪ ከሙሴ እንደሚበልጥ ተመልክተናል። ሁለተኛ! ብቸኛው ሊቀ ካህን እርሱ ብቻ ነው። ሙሉ ደኅንነት የሚያስገኘውን የመጨረሻና ዘላለማዊ መሥዋዕት ያቀረበው እርሱ ብቻ ነው። ስለዚህ ሌላ የደኅንነት መንገድ አለ ብለው የሚሉ ሌሎች መሪዎች በሙሉ ሐሰተኞች ናቸው። ሊቀ ካህናችን እንደመሆኑ ከእኛ በጣም የራቀ አይደለም! በቅርብ ሆኖ በችግር ውስጥ ስናልፍ የሚረዳን ነው። ታላቅ ከመሆኑና ለእኛ ከሚሰጠን ያልተቆጠበ እንክብካቤ የተነሣ የሚያስፈልገንን ዕርዳታ እንደምንቀበል እርግጠኞች በመሆን በእርሱ በኩል በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር አብ መቅረብ እንችላለን። ለብዙ ክርስቲያኖች ከእምነታቸው መፈናቀል ምክንያት የሚሆነው ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ያላቸው ግንዛቤ የተሟላ አለመሆኑ ነው።

1ኛ ጥያቄ: - ሀ) ብዙ ሰዎች ሲታመሙ ሲደክዩ ከቤተሰቦቻቸው ውስጥ ሰው ሲሞት ወደ ማን ነው የሚሄዱት?

ለ) ለምንድን ነው ብዙ ክርስቲያኖች በጸሎት ወደ እግዚአብሔር ከመቅረባቸው በፊት ወደ ሰዎች የሚሄዱት?

ሰዎች የተለያዩ ችግሮች ሲያጋጥሟቸው ሊረዳቸው ወደሚችል ባለሙያ ነው የሚሄዱት። ከታመሙ ወደ ደክተር ወይም ወደ ጠንቋይ ቤት ይሄዳሉ። ከደክዩ ምግብ፣ ልብስና ገንዘብ ወደሚሰጧቸው ሰዎች ዘንድ ይሄዳሉ። ምንም እንኳ ሰዎች ሊረዱ ቢችሉም አንድ ክርስቲያን ችግር ሲያጋጥመው የመጀመሪያው እርምጃው ይህ መሆን የለበትም። በሰዎች ላይ የምንታመን ከሆነ ሁሉ የምንሸነፍና ተስፋ የምንቆርጥ ሰዎች ነው የምንሆነው። ስለዚህ ኢየሱስ ብቻ ፍላጎታችንን እንደሚያሟላን እርግጠኞች በመሆን የመጀመሪያው ዕርምጃችን በጸሎት ወደ እርሱ መቅረብ መሆን አለበት።

የዛሬው ክፍል ዋነኛ ትምህርት የሚገኘው እናንተ ደካሞች ሸክማችሁ የከበደ ሁሉ ወደ እኔ ኑ እኔም አሳርፋችኋለሁ ቀንበሬን በላያችሁ ተሸከሙ ከእኔም ተማሩ፤ እኔ

የዋህ በልቤም ትሁት ሃኘና፡ ለነፍሳችሁም ዕረፍት ታገኛላችሁ፤ ቀንበረም ልዝብ ሸክሜም ቀሊል ነውና በሚለው በኢየሱስ ቃል ውስጥ ነው፤ (ማቴ. 11:28-29)።

2ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን 4: 14-16 አንብብ።

ሀ) ኢየሱስ በዚህ ሥፍራ የተገለጸው እንዴት ነው?

ለ) ኢየሱስ ምን ዓይነት ሊቀ ካህን ነው?

ሐ) በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ ለክርስቲያኖች የተሰጡት ሁለት ትዕዛዞች ምን ምንድን ናቸው?

ባለፈው ሳምንት ጸሐፊው ክርስቲያኖች እግዚአብሔር ተስፋ ወደ ሰጠው ዕረፍት ለመግባት እንዲተጉ እንዳሳሰባቸው አይተናል። ለመግባት ሲሉ ግን ብቻቸውን መጣርና መታገል የለባቸውም ነበር። ጸሐፊው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያላቸውን እምነት ወደ መካድ ደረጃ ላይ እንዳይደርሱ ሊረዷቸው የሚችሉ ሁለት ዋና ዋና ነገሮች እንዳሉ ያሳስባቸዋል።

አንደኛ፤ ታላቁ ሊቀ ካህን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አለላቸው። በዕብራውያን መጽሐፍ ከሚገኙት ዋና ዋና ትምህርቶች አንዱ ይህ የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህን መሆን ሲሆን ይህንንም ሠፋ ባለ ሁኔታ በሚቀጥሉት ምስት ትምህርቶች ላይ እንግረዋለን። ኢየሱስ ክርስቶስ ማን እንደሆነ በዚህ ሥፍራ እንደገና ጸሐፊው ይገልጽላቸዋል።

1. ታላቁ ሊቀ ካህን ነው። ጸሐፊው ሀታላቅህ የሚለውን ቃል ኢየሱስ ክርስቶስ አይሁዳውያን ከሚያውቋቸው ሊቀ ካህናት ሁሉ እጅግ የበለጠ መሆኑን ለመግለጽ ሲል ነው የሚጠቀምበት። ሊቀ ካህን ኢየሱስ የሚያገለግለው ምድራዊ በሆነ ቤተ መቅደስ ውስጥ ሳይሆን በመንግሥተ ሰማያት ላይ መሆኑን አስተውል። ጸሐፊው ኢየሱስን ሲወርድ ሲዋረድ ከመጣው ከአርን ዘር ጋር ነው የሚያነፃፅረው። እንደምታስታውሰው በስርየት ቀን ሊቀ ካህኑ ከመሠዊያው በቅዱሱ ቦታ በኩል ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ውስጥ ይገባል። ኢየሱስ ግን ታላቁን መስዋዕት በምድር ላይ ሆኖ ካቀረበ በኋላ እግዚአብሔር ወደሚኖርበት ወደ መንግሥተ ሰማያት ነው ያረገው። ጸሐፊው ከዚህ ቀደም ብሎ በእግዚአብሔር አብ ቀኝ እንደተቀመጠም ገልጿል።

2. ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የእኛ ሊቀ ካህን እንደ አርን ደካማና ጋጢአተኛ የሆነ ሰው አይደለም እሱ እግዚአብሔር ነው፤ ስለዚህም በማንኛውም ዓይነት ችግር ሊረዳን ይችላል።

3. ኢየሱስ ሙሉ ሰው ነው እግዚአብሔር ተከተለው ብሎ ካዘዘው መንገድ ላይ ሊያፈናቅለው በሚችለው ፊተና ውስጥም ያለፈ ነው። ምናልባት እነዚህ የአይሁድ ክርስቲያኖች ኢየሱስ መንግሥተ ሰማያት ስለሆነ ያለው ሰው በመሆናቸው የሚያጋጥማቸውን ችግር በደንብ አይረዳልንም ብለው ሊያስቡ ይችላሉ ስለዚህም ጸሐፊው ኢየሱስ ሰው ሆኖ ሲመጣ እነዚያ ማንኛውንም ሰው ሊያጋጥሙት የሚችሉ ችግሮችና መከራዎች ሁሉ ደርሰውበታል ብሎ እንደገና ያሳስባቸዋል። የሰዎችን

ድክመት ጠንቅቆ ነው የሚያውቀው። ለዚህም ማስረጃው የራሱ መፈተን ነው። ያለጥርጥር ጸሐፊው በዚህ ሥፍራ የሚጠቅሰው የኢየሱስን በምድረ በዳውስጥ መፈተን ነው፤ (ማቴ. ምዕራፍ 4)። ነገር ግን ከዚህም ሌላ የመስቀሉን መንገድ ትቶ ሌላ መንገድ እንዲከተል ተፈትኖ ነበር፤ (ሉቃስ 22:39-46)። ኢየሱስ ሰይጣን በአጣኞች ላይ እምነታቸውን እንዲተዉና ለእግዚአብሔር እንዳይታዘዙ ሲል የሚያደርገውን ተፅዕኖ ያውቅ ነበር። ኢየሱስ በፈተናዎቹ ውስጥ ሰይጣንን እንዳሸነፈው ሁሉ እኛም ተመሳሳይ ፈተናዎች ሲገጥመን ይረዳልንና ያግዘናል። በእኛና በኢየሱስ መካከል ያለው ልዩነት እኛ ወደ ኃጢአት የሚሰበን የኃጢአት ተፈጥሮ አለን፤ እርሱ ግን የለውም። በኃጢአት ሳይወድቅ የኖረ ሰው እርሱ ብቻ ነው።

3ኛ ጥያቄ:- በምትጸልይበት ወቅት የሚያጋጥሙንን ችግሮች የሚረዳልን ሊቀ ካህን እንዳለን ማወቁና መረዳቱ እኛን የሚያጽናናን ለምንድን ነው?

በችግር ወቅት ለክርስቲያኖች ሁለተኛው አማራጭ ጸሎት ነው። ልክ በፖስታ ቤት በኩል ደብዳቤ እንደምንልከው ጸሎት እዚህ ምድር ላይ የሚደረግና ወደ መንግሥተ ሰማያት የሚላክ ነገር አይደለም። በምትኩ ጸሎት ወደ እግዚአብሔር አብ ፊት የሚያቀርብን ነገር ነው። በዚህም ሥፍራ በጸሎት የምናናገረው ከእኛ የበላይ ቢሆንም ለእኛ ግድ የሌለው አምላክ አይደለም። ስለዚህም ወደ አብ የምንቀርበው በፍርሃት ወይም ያለፍላጎት አይደለም። ነገር ግን ወደ እግዚአብሔር የምንመጣው እኛን እንደሚረዳን ሙሉ በሙሉ በመተማመን ነው። እንደሚያዳምጠንም የምናውቀው ለእኛ ኃጢአት ሲል የሞተው አሁን መንግሥተ ሰማያት በመኖሩ ነው። የኃጢአት ዋጋ ተከፍሏልና ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድም ለልጆቹ ከፍት ነው። የፀጋው ዙፋን በብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳን ውስጥ ካለው የስርየት መክደኛ ጋር ይመሳሰላል፤ ምክንያቱም ልንወድቅ ስንል የሚደግፈንን ፀጋ የምናገኘው በዚህ ሥፍራ ነው። በዚህ ሥፍራ በተጨማሪ እግዚአብሔር በኃጢአት ስንወድቅ ምሕረትና ይቅርታን ይሰጠናል። ከሁሉም በላይ ግን ኃጢአትን ድል የምናደርግበትን የእግዚአብሔር ኃይል የምናገኘው በዚህ ሥፍራ ላይ ነው። ለክርስቲያን ይህ ፀጋ ዙፋን የእግዚአብሔር ፍርድ የሚሰጥበትና የሚያስፈራ ቦታ አይደለም። በምትኩ ይህ የፀጋ ዙፋን እግዚአብሔር ሰዎች ሊያገኙት የማይገባቸውን ዕርዳታ የሚያገኙበት ቦታ ነው። ታዲያ ኃጢአተኛና ኃይል ወደ ሌላው ሰው ከመሄድ ለምንድን ነው ቀጥ ብለን ወደ እግዚአብሔር በመሄድ የሚያስፈልገንን ዕርዳታ የማንቀበለው?

4ኛ ጥያቄ:- ሀ) በምትጸልይበት ወቅት በእግዚአብሔር የፀጋ ዙፋን ክፍል ውስጥ የመሆንን እውነታ በምትጸልየው ጸሎት ላይ እና በጸሎት አቀራረብህ ላይ ያለው ተፅዕኖ ምንድን ነው?

ለ) ይህ ትምህርት የጸሎት ሕይወትህን የበለጠ እውነተኛና ኃይል ያለው ሊያደርገው የሚችለው እንዴት ነው?

የሚመጡብንን ፈተናዎች ልንቋቋም የምንችለው እንዴት ነው? በተለይ እምነታችንን ሊያስከደን የሚሞክረውን ፈተና ሁለት ዋና ዋና ትዕዛዞች ተሰጥተውናል።

አንደኛ፡ በኢየሱስ ላይ ያለንን እምነት አጥብቆ መያዙ የእኛ ሐላፊነት ነው። የፈለገውን ያህል ዋጋ ቢያስከፍለንም ኢየሱስን ለመከተል ወደ ኋላ ግለት የለብንም። ይህ የእኛ ሐላፊነት ነው። ሁለተኛ፡ ወደ ፀጋው ዙፋን መቅረብ አለብን። የእግዚአብሔርን ፅርዳታ የምንቀበልበት መንገድ ሁሉ ክፍት ነው። መታመን ያለብንም በሌሎች ሰዎች ላይ ወይም በእራሳችን ላይ ሳይሆን ለእኛ ክፍት በሆነው በእግዚአብሔር ኃይል ላይ ነው።

5ኛ ጥያቄ፡- ይህ ትምህርት ኃጢአት እንዲሠሩ ወይም በኢየሱስ ያላቸውን እምነት እንዲከፉ የሚፈተኑ ክርስቲያኖችን ሊረዳ የሚችልበትን የተለያየ መንገድ በዝርዝር ጻፍ።

ሁለተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 5:1-4

6ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 5:1-10 አንብብ። ጸሐፊው ስለ ኢየሱስ ሊቀ ካህንነት የሚናገራቸውን ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

በብዙ ሃይማኖቶች የእምልኮ ሥርዓቱን የሚመሩት ካህናት ናቸው። በብሉይ ኪዳን ለካህነት ሥራ የተለዩት የእርን ልጆች ናቸው።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ካህናት ያላቸውን የተለያዩ ሃይማኖቶችን በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ካህናት ከቤተ ክርስቲያን መሪዎች የሚለዩት እንዴት ነው?

የእርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን፣ የካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፣ ሂንዱዎች ወዘተ... የእምልኮ ሥርዓታቸውን የሚመሩላቸው ካህናት አሏቸው። አንዳንድ ሰዎች ካህንነታቸውን ለየት ካሉ የቤተሰብ ወገኖች ጋር ያያይዙታል። ሌሎች ደግሞ ካህን ለመሆን ለትምህርቱና ለሥልጠናው ቅድሚያ ይሰጣሉ። ሆኖም ካህናት ከሌላው ሕዝብ ይለያሉ! በእግዚአብሔርና በሰው መካከልም ያሉ ናቸው። ግለትም አግላጆች ናቸው።

8ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 5:1-4 አንብብ።

ሀ) አንድ ሰው ሊቀ ካህን ለመሆን ግሚላት ያለበት ሁለት ነገሮች ምንድን ናቸው?

ለ) አንድ የቤተ ክርስቲያን መሪ ግሚላት ካለበት ነገሮች ጋር የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

በዕብራውያን መጽሐፍ ውስጥ እስካሁን ሦስት ጊዜ ለኢየሱስ «ሊቀ ካህን» የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል! (2:17፣ 3:1፣ 4:15)። ነገር ግን ይህ ለአይሁዳውያን ትልቅ ችግር ፈጥሯል። በብሉይ ኪዳን ከሌዊ ወገን ሆነው በእርን የዘር ግንድ ውስጥ ያሉ ሰዎች ብቻ ነበሩ ካህናት ሊሆኑ የሚችሉት። ኢየሱስ ግን ከዳዊት የዘር ግንድ ውስጥ ያለ ከይሁዳ ወገን የነበረ ሰው ነው። ታዲያ እንዴት ሊቀ ካህን ሊሆን ይችላል? ይህንን ጥያቄ ለመመለስ ጸሐፊው አንድ ሰው ሊቀ ካህን ለመሆን የሚያስፈልጉትን ሁለት ዋና ዋና መመዘኛዎች አስቀድሞ ይገልጻል።

1. ሊቀ ካህኑ ሰው መሆን አለበት። የሊቀ ካህኑ ዋና ሐላፊነት ሰዎችን ወክሎ በእግዚአብሔር ፊት ማቅረብ ስለሆነ እራሱ ሰው መሆን አለበት። ለዚህም ነው

የእሥራኤል ሕዝብ ሊቀ ካህን በመሆን እስራኤላዊው አርን የተመረጠው። የሊቀ ካህኑ ሥራ መንፈሳዊ በሆኑ ነገሮች ላይ ሕዝቡን ወክሎ በእግዚአብሔር ፊት መቅረብ ነው። በብሉይ ኪዳን ይህ በተለይ መሥዋዕትና መባን ከመስጠት ጋር የተያያዘ ነው።

9ኛ ጥያቄ፡- በብሉይ ኪዳን ውስጥ ይሠጧል የነበሩት እምስት የተለያዩ የመሥዋዕት ዓይነቶች በዝርዝር ጻፍ፤ (ትምህርት ሦስትና አራት)።

«መባ» የሚለው ስያሜ በፈቃደኝነት የሚሰጡትን መሥዋዕቶች (የደኅንነቱን መሥዋዕትና የእህሉን ቁርባን) ሲያመለክት፤ የኃጢአቱ መሥዋዕት ደግሞ የደም መሥዋዕቶቹን የሚቃጠለው፤ የኃጢአትና የበደል መሥዋዕቶችን ያመለክታል።

ሊቀ ካህኑ ሰው በመሆኑ ለኃጢአት የተጋለጠ ነው። ስለዚህም አንድ ኃጢአተኛ ወደ እርሱ ሲቀርብ የመናደድና የመበሳጨት ሥልጣን አልነበረውም። በየዓመቱ ሊቀ ካህኑን ኃጢአተኛ መሆኑን የሚያስታውሰው ነገር ነበር። «በስርየት ቀን» ለሕዝቡ የኃጢአት መሥዋዕት ከማቅረቡ በፊት ሊቀ ካህኑ ለእርሱ የኃጢአት መሥዋዕት ያቀርብ እንደነበር ታስታውሳለህ። እርሱም ኃጢአተኛ በመሆኑ በእርሱ በኩል ከእግዚአብሔር ይቅርታ ለማግኘት የሚመጣውን ሰው በትሕትና መቀበል ነበረበት። ሊቀ ካህኑም በተሰበረ መንፈስ (በርኅራኄ) ማገልገል ነበረበት። ሊቀ ካህኑ የተፈጸመውን ኃጢአቶች በቸልተኝነት መመልከትም የለበትም፤ ሆኖም ኃጢአተኞችን ማመናጨትና መጨቅን የለበትም። ካለማወቅ የተነሣ የሚደረጉ ኃጢአቶች በዝርዝር ተገልጸዋል፤ ምክንያቱም በብሉይ ኪዳን ሥርዓት ውስጥ ይቅርታ የሚያገኙት ኃጢአቶች ከሰው ድካም የተነሣ ሊፈጸሙ የሚችሉ ኃጢአቶች ብቻ ናቸው። በአመጸኛነት ተነሣሥቶ ለሚደረግ ማንኛውም ዓይነት ኃጢአት ምንም ዓይነት መሥዋዕት የለም፤ (አራት ዘኁል 15:28)።

2. የእሥራኤል ሕዝብ ሊቀ ካህን የሚመረጠው በእግዚአብሔር እንጂ በሰው ወይም እራሱ እራሱን አይሾምም ነበር። ለምሳሌ በእሥራኤላውያን ላይ ሊቀ ካህን ሆኖ እንዲሠራ አርንን የሾመው እግዚአብሔር ነበር እንጂ በእሥራኤላውያን ምርጫ አይደለም።

በነገው ቀን ጸሐፊው ኢየሱስ እነዚህን ሁለት ነገሮች እንዴት እንዳሟላ የሚጠቅስበትን ክፍል እንመለከታለን። ይህም ቢሆን እነዚህ ሁለት መመሪያዎች ለቤተ ክርስቲያን መሪዎችም ጭምር ተግባራዊነት አላቸው። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ከሌሎች የቤተክርስቲያን ምዕመናን ጋር እኩል እንደሆኑ መገንዘብ ይኖርባቸዋል። ለትዕቢት ምንም ቦታ የለውም። ልክ እንደምዕመናኖቹ እነርሱም ኃጢአተኞች ናቸው። አባሎቻቸውን በማመናጨትና በመጨቅን ከሚፈርዱባቸው ይልቅ (በቸርነትና በርኅራኄ) ሊመሯቸው ይገባል። ምንም እንኳን በቤተ ክርስቲያኑ ውስጥ ኃጢአት ሳይገለጽ ዝም ብሎ እንዲቀር ለማድረግ ባይችሉም ኃጢአት ለሠራው ሰው ርኅራኄን ማሳየት የለባቸውም።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) እላይ በጠቀሰነው አኳኋን የሚመሩ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ለምሳሌ ያህል ጥቀስ። የእነርሱ አገልግሎት ለሌሎች ጥሩ ምሳሌ የሚሆነው እንዴት ነው?

ለ) ይህንን የማይከተሉና አባሎቻቸውን በማመናጨትና በመጨቆን የሚመሩ መሪዎችን ለምሳሌ ያህል ጥቀስ።

የቤተ ክርስቲያን መሪዎች ልክ እንደ ካህናት ልዩ የሆነ የእግዚአብሔር ፕሪ ያስፈልጋቸዋል። ሰዎች ለክብሩ ለትልቅነቱ ወይም ለገንዘብ ሲሉ የቤተ ክርስቲያን መሪ ለመሆን ቢፈልጉ ስሕተተኞች ናቸው። የእግዚአብሔር ፕሪ በልባቸው ካልተሰማቸው እግዚአብሔር እንደሚፈልገው ሕዝቡን አይመሩትም።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የእግዚአብሔርን ልዩ ፕሪ ተቀብለናል ብለው ስለሚያስቡ ነው የሚመሩት?

ለ) የእግዚአብሔር ፕሪ ተሰምቷቸው በሚመሩ መሪዎችና ለገንዘብ፣ ለክብር ሲሉ ወይም ሰው ስለ መረጣቸው በሚመሩ ሰዎች መካከል ያለው ልዩነት ምን ዓይነት ነው?

12ኛ ጥያቄ፡- ኦሪት ዘጸአት 19፡5-6 እና 1ኛኢፕ.2፡5 አንብብ።

ሀ) እስራኤል የተሰጣት ስያሜ ምንድን ነው?

ለ) ክርስቲያኖች የተሰጣቸው ስያሜ ምንድን ነው?

ሐ) በምን ዓይነት መንገድ ነው መጠራታቸውን ማሟላት ያለባቸው?

ክርስቲያኖችም እሥራኤላውያንም የእግዚአብሔር ካህናት መባላቸውን ማስተዋሉ በጣም ይጠቅማል። እሥራኤላውያን ለአሕዛብ ካህናቱ በመሆን እነርሱን ወደ እግዚአብሔር ለማምጣት መጣር ነበረባቸው። ልክ እንደዚሁ እኛም ለማምጣት ካህናት በመሆን እነርሱን ወደ እግዚአብሔር ለማምጣት መጣር ይኖርብናል።

ይህ በመጽሐፍ ቅዱስ የሚገኝ ትልቅ እውነታን ያሳያል። የመጨረሻውን መስዋዕት ያቀረበ ሊቀ ካህናትን ኢየሱስ ክርስቶስ በመሆኑና ሁሉም ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ካህናት በመሆናቸው ካሁን ወዲያ የተለዩ የሰው ካህናት ያስፈልጉናል? መልሱ አያስፈልጉንም ነው።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በኢትዮጵያ ውስጥ ካሉ ሃይማኖቶች ውስጥ በካህናት የሚጠቀሙትን የተለያዩ ሃይማኖቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ለምንድን ነው ካህናት የሚል ስያሜ የተሰጣቸው?

ሐ) ሥራቸው ምንድን ነው?

ሰዎችን ለይቶ ካህናት የሚል ስያሜ መስጠቱ በጣም አደገኛ ነው። በመጀመሪያ፡ የእኛ አማላጅና ሊቀ ካህን የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው። በኢየሱስ በኩል ሳይሆን በሌላ ሰው በኩል ወደ እግዚአብሔር ለመሄድ ካሰብን በድርጊታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህንነት በቂ አይደለም ማለታችን ነው። ሁለተኛ፤ ክርስቲያኖች በሙሉ ወደ

እግዚአብሔር የመቅረብ እኩል መብት አላቸው ከግለት በክርስቲያኖች መካከል ደረጃዎችን እንፈጥራለን፤ ደረጃዎቹም ለየት ያለ ጥሪ ያላቸው ካህናትና ተራው ምዕመን ናቸው። በጌታ መስቀል አካባቢ ግን ሁሉም እኩል ናቸው። ማንም ከማንም አይበልጥም። ሁላችንም ኃጢአተኞች ነን፤ እንደዚያም ሆኖ ግን ሁላችንም ካህናት ነን። ልንመልሰው የሚገባን የክህነት ጥሪያችንን እየፈጸምነው ነው ወይ? የሚለውን ጥያቄ ነው።

ሦስተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 5:5-10

በተደጋጋሚ የዕብራውያን ጸሐፊ ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቁ የእግዚአብሔር ሕዝብ ሊቀ ካህን እንደሆነ ይጠቅሳል። ሆኖም የአይሁድ ክርስቲያኖች ካህን የሚሆነው የእርን ዘር እንደሆነ ስለሚያውቁ ይህንን በተመለከተ ጥያቄ ነበራቸው። ስለዚህም ጸሐፊው በዚህ ክፍል ኢየሱስ ክርስቶስ በእርግጥ ሊቀ ካህን እንደሆነና ነገር ግን ከእርን ወገን እንዳልሆነ ያሳያል። በትናንትናው ዕለት አንድ ሰው ሊቀ ካህን ለመሆኑ ሁለት ነገሮችን ማሟላት እንዳለበት ተመልክተናል። አንደኛ፡ በእግዚአብሔር ፊት ለሚያቀርባቸው ሰዎች የሚራራ እንዲሆን ሲባል እራሱ ሰው መሆን ነበረበት። ሁለተኛ፡ ሊቀ ካህን እንዲሆን በእግዚአብሔር የተመረጠ መሆን ነበረበት።

14ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን 5:5-10 አንብብ።

ሀ) ጸሐፊው የኢየሱስ ሊቀ ካህንነት ከእግዚአብሔር መሆኑን ያሳየው እንዴት ነው?

ለ) ኢየሱስ ሰው እንደሆነና የሌሎች ሰዎች የሃዘናቸው ተካፋይ እንደሆነ ያሳየው እንዴት ነው?

ጸሐፊው የሚጀምረው የኢየሱስን ሊቀ ካህንነት መመረጥ በመጥቀስ ነው፤ (ከቁጥር 5-6)። ይህንንም የሚያሳየው በብሉይ ኪዳን የሚገኙ ሁለት ጥቅሶችን በመጥቀስ ነው። በመጀመሪያ መዝሙረ ዳዊት (2)፡7 ይጠቅሳል። ቀደም ብለን እንደተመለከትነው ይህ ጥቅስ ከሙታን የተነሣው መሢሕ መሆኑን የሚያሳየውን የእግዚአብሔርን ድንጋጌ ለማሳየት ተጠቅመንበታል፤ (የሐዋ. 2፡36)። እንደ እግዚአብሔር ልጅነቱ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ሕዝብ መሢሕና ሊቀ ካህን እንዲሆን በእግዚአብሔር ተመርጧል፤ (ቁጥር 10)።

ሁለተኛ፡ ጸሐፊው የሚጠቅሰው መዝሙረ ዳዊት (110)፡4 ነው። በዚህ ሥፍራ ጸሐፊው የሚያሳየው ኢየሱስ ክርስቶስ ከእርን ወገን ሳይሆን ከመልክ ጼዴቅ እንደሆነ ነው። ጸሐፊው ይህንን እውነታ በዚህ ሥፍራ ጠቅሶ ያልፈዋል። በምዕራፍ 7 ላይ ግን ያብራራዋል። የኢየሱስ ሊቀ ካህንነት ጊዜያዊ መሆኑ ቀርቶ ዘላለማዊ ነው።

ጸሐፊው እነዚህን ሁለት ጥቅሶች አብሮ በማስቀመጥ ከዚህ በፊት የአይሁድ ክርስቲያኖች ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ሰምተውት የማያውቁትን ያሳያቸዋል። በብሉይ ኪዳን ሁለት የተለያዩ መሪዎች ነበሩ። አንደኛው የእሥራኤል መንግሥት ፖለቲካዊ

ንጉሥ ሲሆን ሁለተኛው ደግሞ የእሥራኤል ሕዝብ መንፈሳዊ መሪ የሆነው ሊቀ ካህን ነው። እነዚህ መሪዎች በጣም ኃያል እንዳይሆኑ ሁለቱም ተለያይተው ነበር የሚቀመጡት። በዚህም ምክንያት ብዙ አይሁዳውያን በመጨረሻዎቹ ዘመናት በእሥራኤል ሁለት የተለያዩ ገዢዎች ይኖራሉ ብለው ያስቡ ነበር። መሢሔ በመንግሥታት ላይ የፖለቲካ ገዢ ይሆናል። ሆኖም ሕዝቡን በመንፈሳዊ ነገሮች የሚመራ የተለየ ሊቀ ካህን ይኖራል። የዕብራውያን ጸሐፊ ኢየሱስ ክርስቶስ የዓለም ንጉሥ ብቻ መሆኑን ሳይሆን የእግዚአብሔር ሕዝብም መንፈሳዊ መሪ እንደሆነ ነው የሚያሳየው። መንግሥተ ሰማያት ውስጥ ንጉሥና ሊቀ ካህን ሆኖ ይኖራል። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅና ዘላለማዊው ሊቀ ካህን በመሆኑ ለመሞት ከተዳረገውና ሰው ብቻ ከሆነው ከአርን ይበልጣል።

ኢየሱስ ለሊቀ ካህንነት በእግዚአብሔር መመረጡ ብቻ ሳይሆን ሙሉ በሙሉ ሰው በመሆኑም የሰዎችን ድክመት ያውቃል፤ ድክመታችንንም በደንብ ይረዳናል፤ (ክቋጥር 7-10)። የኢየሱስ ምድራዊ ኑሮ የሥጋው ወራት በመባል ነው የሚታወቀው። ሀሥጋህ የሚለው ቃል በዚህ ሥፍራ የጋጢአት ተፈጥሮን የሚገልጽ ሳይሆን ከትንሣኤው በፊት የነበረውን ምድራዊ ኑሮውን የሚገልጽ ነው።

ኢየሱስ ከሰዎች ጋር አንድ መሆኑን ለመግለጽ ጸሐፊው ኢየሱስ በጌተሰማኒ ያሳለፈውን ጊዜ ለትውስታ በመጥቀስ ለክርስቲያኖቹ ይነግራቸዋል።

15ኛ ጥያቄ፡- ማቴዎስ 26፡36-46 አንብብ።

ሀ) በጌተሰማኒ ያሳለፈውን ሰቆቃ ኢየሱስ በምን ዓይነት ሁኔታ ነው የሚገልጸው? (ቁጥር 38)።

ለ) ለአባቱ ያቀረበው ምልጃ ምን ነበር?

ሐ) ለአባቱ ያለውን ታዛዥነትና አክብሮት በምልጃው አስታቶ የገለጸው እንዴት ነው?

ምንም እንኳን በኢየሱስ ሕይወት ውስጥ ብዙ በጸሎት እንባውን ያፈሰሰባቸው ጊዜያት ሊኖሩ ቢችሉም ከሁሉም በላይ አሳሳቢና አስቸኳይ የነበረው ታልሮ የተሰጠበት ምሽት ነበር፤ ማለትም ሊሰቀል አንድ ቀን ሲቀረው በዚያ በጌተሰማኒ ኢየሱስ በጣም ተጨነቀ፤ የዕብራውያንም መጽሐፍ « ከብርቱ ጩኸትና ከእንባ ጋር ጸሎትና ምልጃን አቀረበ » ይላል። የእግዚአብሔር ቁጣ ከብዶት ነበር። ሰውም የእግዚአብሔርም ልጅ እንደመሆኑ የዓለምን ጋጢአት ሁሉ የመሸከሙን፤ የአባቱን ቁጣ የመቀበሉንና ከአባቱ የመለየቱን እውነታ ሲያጤነው በጣም ተሸበረ። እኛ በፈተና ጊዜ ያለንን ዓይነት ችግር ነው ኢየሱስ ያሳለፈው። የእግዚአብሔርን መንገድ መከተል በእኛ ላይ ተጨማሪ ችግር እንደሚያመጣብን ሁሉ በኢየሱስም ላይ አምጥቶበታል። ኢየሱስ የመከራን ገፈት ተቀብሎ እንደ ማንኛውም ሰው ሞቷል።

ጸሐፊው ኢየሱስ ከሞት ሊያድነው ወደሚችለው ጸለየ፤ ጸሎቱም ተሰማለት ይላል። ምንም እንኳን ሰዎች ይህን ጥቅስ በተመለከተ የተለያዩ ግንዛቤ ቢኖራቸውም

የተሰማለት የጸሎቱ ክፍል መስቀሉን የማስቀረቱ ነገር ሳይሆን እግዚአብሔር እርሱን ከሙታን የማስነሣቱ እውነታ ነው። ሰው እንደመሆኑ ኢየሱስ እግዚአብሔር ያዘጋጀለትን ፅዋ ለመጠጣት የሚያስችላቸውን ዕርዳታ ለማግኘት ሲል በጸሎት ወደ አብ መቅረብ ነበረበት።

ኢየሱስ በሚፈተንበትና በሚሰቃይበት ወቅት ሁለት ነገሮች ተፈጽመዋል።

1. ኢየሱስ በመከራ ውስጥ በማለፍ ታዛዥነት ተምሯል። ይህን ስንል ለአብ ታዛዥ ያልነበረበት ጊዜ ባይኖርም እግዚአብሔርን መታዘዝ ወደ ትልቅ መከራና ወደ ሞትም ሊመራ እንደሚችል ተምሯል ማለታችን ነው። ታዛዥነቱ ወደ መስቀሉ እስከመራው ጊዜ ድረስ እግዚአብሔርን ለመታዘዝ ሲል የተቀበለው መከራ አልነበረም። ስለዚህም የአይሁድ ክርስቲያኖችን ያጋጠማቸው ዓይነት መከራ ነው የተቀበለው።

2. ኢየሱስ ፍጹም ሆነ። ይህም ከዚህ በፊት ኃጢአተኛ ነበር ማለት አይደለም። በምትኩ ግን ሊቀ ካህን እንዲሆን ሊያልፍባቸው የሚገቡትን መንገዶች (ለምሳሌ፤ መንፈሳዊ፣ ስሜታዊና፣ ሥጋዊ፣ የሆኑ መከራዎች) በማለፉ የእኛ ሊቀ ካህን ለመሆን ብቁ ሆኗል ማለት ነው።

የታላቁ ሊቀ ካህን የጌታ የኢየሱስ ክርስቶስ መከራ ሞትና ትንሣኤ ውጤት «የዘላለም መዳን» መሆን ነው። በብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህኑ ለሕዝቡና ለእራሱ ኃጢአት መሥዋዕቱን በተደጋጋሚ ነበር የሚያቀርበው፤ ኢየሱስ ግን ለኃጢአት መሥዋዕት አድርጎ እራሱን ያቀረበው አንዴ ነው። በመሥዋዕቱና በአብ ቀኝ የተቀመጠው ዘላለማዊ ሊቀ ካህን በመሆኑ ለሚያምኑበት ሁሉ የዘላለም መዳን ምንጭ ሆነላቸው። ይህን ነገር በዕብራውያን ምዕራፍ 10 ላይ ሠፋ ባለ ሁኔታ እንመለከተዋለን።

16ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ስለ ኢየሱስ የሚነገሩ እውነታዎች በስደት ያሉ ክርስቲያኖች እምነታቸውን እንዳይክዱ ሊያበረታቷቸው የሚችሉት በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ነገር ግን ይህ ታላቅ የዘላለም መዳን የሚሰጠው «ለሚታዘዙለት ሁሉ» ብቻ መሆኑን ማስተዋል አለብን። ኢየሱስ ክርስቶስ ለሁሉም ሰው መሞቱ እውነት ቢሆንም ከዚህ ደኅንነት ከሚገኘው መልካም ነገር ተጠቃሚ የሚሆኑት እነዚያ በኢየሱስ የሚያምኑ ብቻ ናቸው። ክርስቲያን ነን ብለው የሚሉ ሰዎች በሙሉ አይድኑም። ለደኅንነት የሚያበቃ እውነተኛ እምነት ያላቸው እነዚያ ኢየሱስን በመታዘዝ እምነታቸውን የሚገልጹ ናቸው።

በእነዚህ ጥቅሶች ውስጥ ኢየሱስ ልንከተላቸው የሚገቡንን የሚከተሉትን ምሳሌዎች ትቶልናል።

(1) በመከራዎች ውስጥ በማለፉ ምክንያት እንዳደገ ሁሉ እግዚአብሔር ክርስቲያኖች እንዲያድጉ ሲል የሚጠቀምበት ዋነኛው መሣሪያ መከራ ነው፤ (ያዕቆብ 1:2-4፣ ሮሜ 5:3-5)። በኢየሱስ ያለንን እምነት እውነተኛነት የምናሳየው ብዙውን

ጊዜ በመከራ ጊዜ ነው። በበረከትና በነፃነት ጊዜ ማመኑ በጣም ቀላል ነው። በመከራና በስደት ጊዜ ግን በታማኝነት ጸንቶ መቆሙ ከባድ ነው።

(2) ኢየሱስ ፈቃዱን ለአብ አስገዝቶ እንደታዘዘ ሁሉ ክርስቲያኖችም ፈቃዳቸውን ለአብ አስገዝተው እርሱን የመታዘዝ ሐላፊነት አለባቸው።

(3) በመከራው ጊዜ ኢየሱስ በእራሱ ኃይል እንዳልተማመነ ሁሉ ክርስቲያኖችም በጸሎት ወደ እግዚአብሔር መጣራት አለባቸው። በእግዚአብሔር መታመን ሕይወቱን ለእርሱ መስጠትና ቢሞትም እንኳ ከሞት ሊያድነው የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ መሆኑን መገንዘብ ይኖርበታል።

17ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) ሰዎች በኢየሱስ ያላቸውን እምነት የሚተዉበት የተለያዩ ምክንያቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) በመቀጠልም ክርስቲያኖች የኢየሱስን ምድራዊ ሕይወት እንደ ምሳሌ በመጠቀም በስደት ውስጥ እንዴት ጸንተው ሊቆሙና ለእግዚአብሔር ታማኝ ሊሆኑ እንደሚችሉ በዝርዝር ጻፍ።

በስደት ውስጥ በምናልፍበት ወቅት አንዱ በጣም ሊያበረታታን የሚችለው ነገር እኛ የምናልፍበትን መከራ አስቸጋሪነት የሚረዳልን በመንግሥተ ሰማያት ያለ ሊቀ ካህን መኖሩን መገንዘባችን ነው። መረዳት ብቻ ሳይሆን በችግራችን ውስጥ ኃይልና ጽናትን በመስጠት ሊረዳንም ይችላል። አምነታችንን ከመተው ዐይናችንን እርሱ ላይ ካደረግን እምነታችን ይጠነክራል፤ በመጨረሻም ልክ እንደ እርሱ እንከብራለን።

አራተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 5: 11-14

አንዱ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያለ ችግር መንፈሳዊ ሕፃንነት ነው። የዳንነው ዘላለማዊውን ፍርድ ለማምለጥ ብቻ ሳይሆን በሕይወታችን ኢየሱስን እስክንመስል ድረስ ለማደግም ነው። ነገር ግን ብዙ ክርስቲያኖች ከዳኑበት ጊዜ አንሥቶ እስከሚሞቱበት ጊዜ ድረስ አያድጉም። ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ያላቸው ግንዛቤ ሥር እየሰደደ አይሄድም። በዚህም ምክንያት ለእርሱ ያላቸው አገልግሎት ደካማ ነው። ብዙ ጊዜም የስደት ፍንጭ ሲታይ ቶሎ ብለው እምነታቸውን ይተዋሉ። ወይም ደግሞ በቀላሉ በሐሰተኛ ትምህርት ይወሰዳሉ። የአንድ ቤተ ክርስቲያን ኃይል የሚወሰነው በመሪዎች ዕድገት ላይ ብቻ ሳይሆን በአባሎቹም ዕድገት ላይም ነው።

18ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) በቤተ ክርስቲያን የሚገኙት ክርስቲያኖች አብዛኞቹ በእምነታቸው ሕፃናት ናቸው ወይስ ጎልግሶች?

ለ) ጎልግሳ የሆነ ክርስቲያን የሚያሳያቸው አንዳንድ ምልክቶች ምንድን ናቸው?

ሐ) ሕፃን የሆነ ክርስቲያን የሚያሳያቸው አንዳንድ ምልክቶች ምንድን ናቸው?

የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህንነት በመልክ ጸደቅ ሹመት ላይ እንዴት እንደተመሠረተ ከመገለጽ ፈንታ ጸሐፊው ክርስቲያኖቹ በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት እንዳይተዉ እንደገና ከበድ ያለ ማስጠንቀቂያ ይሰጣቸዋል። ዕብራውያን 5:11-6:20 ለክርስቲያኖች የተሰጠውን ሦስተኛውንና ከባዱን ማስጠንቀቂያ ያካተተ ነው። በዕብራውያን ምዕራፍ 7 ላይ ደግሞ ጸሐፊው የኢየሱስን ሊቀ ካህንነት በተመለከተ ወደሚያስተምረው ትምህርቱ ይመለሳል።

19ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን 5:11-6:20 አንብብ።

ሀ) በዚሁ ክፍል ለክርስቲያኖች የተሰጡት ዋና ዋና ማስጠንቀቂያዎች ምን ምንድን ናቸው?

20ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን 5:11-14 እንደገና አንብብ።

ሀ) በዚህ ክፍል እንደሚታየው ሕፃን የሆነ ክርስቲያን ያለው አንዱ ባህርይ ምንድን ነው?

ለ) ጎልማሳ የሆነ ክርስቲያን ያለው አንዱ ባህርይስ ምንድን ነው?

ምንም እንኳ የአይሁድ ክርስቲያኖች ለብዙ ዓመታት ክርስቲያኖች ቢሆኑም ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እውነታዎች የነበራቸው እውቀት ውስን ነበር። በመንፈስ ሕጻናት ነበሩ። ጸሐፊውም የኢየሱስን ሊቀ ካህንነት በሠፊው ለማስረዳት ፈልጎ ነበር። ነገር ግን ክርስቲያኖቹ ስለ እግዚአብሔር ቃል የነበራቸው እውቀት ውስን በመሆኑ ገለጻው ከብዶት ነበር። እነዚህ ሕፃን ክርስቲያኖች ስለ እግዚአብሔር ቃል ያላቸውን ግንዛቤ አላሠፉትም ነበር። በዚህም ምክንያት ባመኑበት ወቅት የተቀበሏቸውን መሠረታዊ ትምህርቶች ነው ሊረሱ የሚችሉት።

21ኛ ጥያቄ:- ይህን ዓይነቱ ችግር በቤተ ክርስቲያንህ እንዴት እንደሚታይ አብራራ።

አዳዲስ ክርስቲያኖችን አሁን ከተወለዱ ሕፃናት ጋር ነው የምናነፃፅረው። ሕፃናቱ ለማደግ ወተት እንደሚያስፈልጋቸው ሁሉ አዳዲሶቹም ክርስቲያኖች መሠረታዊ የሆኑትን የመጽሐፍ ቅዱስን እውነታዎች ማጥናት ይኖርባቸዋል። ልጆች ሲያድጉ ሥጋ መብላት እንደሚለማመዱ ሁሉ ክርስቲያኖችም በእምነታቸው እያደጉ ሲመጡ ጥልቅ የሆኑትን እውነታዎች መረዳትና መጠበቅ መግር ይኖርባቸዋል። ጸሐፊው መሠረታዊ የሆኑትን የመጽሐፍ ቅዱስን እውነታዎች አንድ ትንሽ ልጅ ትምህርት ቤት ሲገባ ከሚማራቸው የመጀመሪያዎቹ ትምህርቶች ጋር ያነፃፅራል። አንድ ልጅ ፊደል ብቻ አጥንቶ በትምህርቱ ካልገፋበት የተማረው ነገር ምንም አይጠቅመውም። ልክ እንደዚሁ በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የሚገኙትን መሠረታዊ የሆኑ እውነታዎችን ብቻ አጥንተው ስለ እግዚአብሔር ያላቸውን ዕውቀትና ታዛዥነትን የማያጎለግሉ ከሆነ ለእግዚአብሔር የማይጠቅሙ ደካማ ሰዎች ናቸው።

22ኛ ጥያቄ:- ሀ) አዲስ ለሆኑ ክርስቲያኖች የሚያስፈልጉትን አንዳንድ መሠረታዊ የሆኑ እውነታዎችን በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ክርስቲያኖች በእምነታቸው ካደጉ በኋላ የሚያስፈልጉትን ሕይወትን አንዳንድ ዋና ዋና የሆኑ እውነታዎችን በዝርዝር ጻፍ።

አንዱ ጎልማሳ የሆነውን ክርስቲያን ሕፃን ከሆነው የሚለየው አንዱ ዘዴ ጥሩውን ከፋ ከሆነው የመለየት ችሎታው ነው። ይህ ቀላል አይደለም። ዓለም ጥሩ የሚመስሉ ነገሮችን ታስተምራለች። ግን እነዚህ ነገሮች ከፋ ናቸው። ጎልማሳ የሆነው ክርስቲያን የእግዚአብሔርን እውነታ ያለማቋረጥ ከመጽሐፍ ቅዱስ ስለሚያጠና በግያዳላ ሁኔታ ለመንፈሳዊ ሕይወቱ ጠቃሚ የሆነውን ነገር መጥፎና ከፋ ከሆነ ነገር መለየት ይችላል። አስተውል! ይህ ብዙ ልምድ የሚጠይቅ ነገር ነው። ይህ ልምድ የሚመጣው «የጽድቅን ቃል» ወይም ጠንካራውን ምግብ ከማወቅና ከመገንዘብ ነው። የእግዚአብሔር ቃል እውነት የሆነውን ነገር ብቻ አይደለም የሚያስተምረን ክፋት በሞላበት ዓለም ውስጥ እንዴት አድርገን እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ሕይወት ልንኖር እንደምንችልም ጥምር ነው የሚያስተምረን። መንፈሳዊ ጎልማሳነት የሚታየው ለክርስትና ሕይወት ዕድገት እንቅፋት የሆኑትንና ያልሆኑትን ነገሮች ጠንቅቆ መረዳቱ ላይ ነው።

23ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ዓለም የምታስተምራቸው ጥሩ የሆኑ ነገሮች ሆነው ለክርስቲያን መንፈሳዊ ሕይወት ዕድገት ዕንቅፋት የሆኑ አንዳንድ ነገሮችን በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ቤተ ክርስቲያን አባሎችዋን እንዴት አድርጋ በእግዚአብሔር ቃል እውቀት እንዲያድጉና እነዚህን ጎጂ የሆኑትን ነገሮች እንዲያጤኑ ለማድረግ የምትጠቀሙትን ሕይወትን አንዳንድ ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ሕፃናት ነን ወይስ ጎልማሶች? የእግዚአብሔርን ቃል በተገባር ላይ በግጥል የዓለምን ነገሮች በመመርመርና እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኘውን ነገር በመምረጥ ጎልማሳነታችንን ልንገልጽ ይገባል። እግዚአብሔር አሁን ባለንበት የመንፈሳዊ ሕይወት ደረጃ እንዳንረካ ነገር ግን ሁልጊዜ የማደግ ፍላጎትን በውስጣችን ያድርገልን! (ኤፌሶን 1:16-19)።

ሳምንታዊ ስብሰባ

1. ሳምንታዊ የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) 1. ኢየሱስ ሰው በመሆን የተማራቸውን የተለያዩ ነገሮች በዝርዝር ጻፍ። (2:9-18; 4:14-16; 5:7-10)

2. በመንግሥተ ሰማያት የሚኖር ይህን የመሰለ ሊቀ ካህን ስላለን የምናገኛቸውን ጥቅሞች በዝርዝር ጻፍ።

- ለ) 1. የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን ከካህናት ጋር እነፃፅራቸው። እንዴት ነው የሚለያዩት?
2. እንዴትስ ነው የሚመሳሰሉት?
3. ለምንድን ነው አንዳንድ ክርስቲያኖች በአምልኮ ሥርዓታቸው ውስጥ ምድራዊ በሆኑ ካህናት የሚጠቀሙት?
4. ለምንድን ነው ይህ አደገኛ የሚሆነው?
- ሐ) 1. መከራ መታዘዝን ሊያስተምረን የሚችለው እንዴት ነው? አሳድገንስ እንዴት ነው?
- መ) 1. የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ ደረጃ በተመለከተ ተወያዩ። በጎለመስ ደረጃ ላይ ነው ያለው ወይስ ገና እንጭጭ ደረጃ ላይ ነው?
2. የጎልማሳነቱ ወይም የእንጭጭነቱ ደረጃ በምን መልክ ነው የሚታየው?
3. አባላቷ የበለጠ እንዲያድጉና እንዲጎለምሱ ለማድረግ ቤተ ክርስቲያንህ ልታደርገው የምትችለው ነገር ምንድን ነው?
4. አዳዲስ ክርስቲያኖችን ልናስተምራቸው የሚገባን መሠረታዊ የሆኑ እውነታዎች ምን ምንድን ናቸው?
5. ከበድ ያሉ እውነታዎች ሆነው ጎለመስ ያሉት ክርስቲያኖች ሊያጤኑዋቸው የሚገባቸው ነገሮች ምንድን ናቸው?
5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ ሦስት

ዕብራውያን ምዕራፍ 6

የመጀመሪያ ቀን፡ - ዕብራውያን 6:1-3

ባለፈው ሳምንት ኢየሱስ የእኛ ሊቀ ካህን ለመሆን ብቁ ያደረጉትን መመዘኛዎችን አጥንተናል። በእግዚአብሔር የተመረጠ ብቻ ሳይሆን ሙሉ ሰው በመሆኑም ጭምር የእኛ መፈተንና መቸገር ግድ እንደሚለው ተመልከተናል።

በተጨማሪም ሦስተኛው ማስጠንቀቂያ የሚጀምርበትን ዕብራውያን 5:11-6:20ን ማጥናት ጀምረን ነበር። በዕብራውያን 5:11-14 ክርስቲያኖቹ አሁንም ገና ሕፃናት በመሆናቸው ምክንያት ጸሐፊው ሲገስፃቸው እናያለን። አንዱ የሕፃንነት ምልክት የወንጌልን እውነታ በጥልቀት ለማወቅ ፍላጎት ማጣት ነው። ሌላው የሕፃንነት ምልክት ደግሞ ለእምነታችን ጎጂ የሆኑትን ነገሮች ካልሆኑቱ የመለየት ችሎታ አለመኖር ነው።

1ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ ሁለቱ የሕፃንነት ምልክቶች በአንተ ሕይወት ወይም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚገልጹት እንዴት ነው?

ይህ ያለማደግ ወይም የሕፃንነት ችግር በዓለም ዙሪያ የሚታይ ችግር ነው። ምናልባትም የቤተ ክርስቲያን ዋነኛ ይህ የአባላቷ በእግዚአብሔር ዕውቀት ያለማደግና በሙሉ ሕይወታቸው የእግዚአብሔርን ቃል ያለ መጠበቁ ነገር ነው።

2ኛ ጥያቄ፡- ብዙ ክርስቲያኖች በሕይወታቸው ተግባራዊ የማያደርጓቸውን ጠንከር ያሉና ጥልቅ መንፈሳዊ እውነታን ያዘሉ አንዳንድ እውነታዎችን ዘርዝረህ ጻፍ።

በዛሬው ትምህርት ጸሐፊው ክርስቲያኖቹ መንፈሳዊ ሕፃንነታቸውን ወደ ጓሳ ትተው በእምነታቸው እንዲያድጉ ያበረታታቸዋል። የክርስትናን መጀመሪያ የሚናገረውን ቃል ትተን ወደ ፍጻሜ እንሂድ በማለትም ይቀሰቅሳቸዋል። መንፈሳዊ እድገታችን ሲቆም ወዲያውኑ መንፈሳዊ በድንነት ሥር ይሰዳል። ስለዚህም ክርስቲያኖቹ ለመንፈሳዊ ዕድገታቸው ዕንቅፋት ሊሆን የሚችለውን በማስወገድ በመንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲገለምሱ ማንኛውንም ዓይነት ጥረት እንዲያደርጉ ታዝዝዋል።

3ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 6:1-20 አንብብ። በዚህ ምዕራፍ ውስጥ የሚገኙትን ዋነኞቹን ዕውነታዎች ዘርዝረህ ጻፍ።

4ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 6:1-3 አንብብ።

ሀ) የስድስቱን መሠረታዊ ትምህርቶች ስም በዝርዝር ጻፍ።

ለ) እያንዳንዱ ምን ማለት እንደሆነ በማብራራት በቤተ ክርስቲያን እንዴት እንደምታስተምሯቸው ግለጽ።

ባለፈው ሳምንት አንድ ሰው ክርስቲያን ለመሆን ማወቅ የሚገባው መሠረታዊ ትምህርቶች እንዳሉ ተመልክተናል፤ ሆኖም ከእነዚህ ትምህርቶች በላይ ግንዛቤውን ማዳበር ይኖርበታል። በዕብራውያን 5:12 ላይ እነዚህን ትምህርቶች ጸሐፊው «መሠረታዊ የእግዚአብሔር እውነታዎች» ብሎ አቸዋል አሁን ደግሞ «ስለ ክርስቶስ መሠረታዊ ትምህርቶች» የሚል ስያሜ ተሰጥቷቸዋል።

በዕብራውያን 6:1-3 ላይ ጸሐፊው እንደ መሠረታዊ ትምህርት የሚቆጥራቸው ስድስት የተለያዩ ትምህርቶች አሉ። እነዚህን ስድስት ትምህርቶችን በተመለከተ የሚያስደንቀው ነገር ከእይሁዳውያን መሠረታዊ ትምህርቶች ጋር አንድ ዓይነት መሆናቸው ነው። ክርስትና ነክ የሆነ ባህርይ የላቸውም። ነገር ግን የጥንት ክርስቲያኖች በብሉይ ኪዳን እውነታ ላይ በመመሥረትና በእነዚህ በእይሁዳውያን ልማዶችና ትምህርቶች በመጠቀም የክርስቶስን ትምህርት በተመለከተ ተጨማሪ ትርጓሜ ሰጥተውባቸዋል። እነዚህም ትምህርቶች ለአዳዲስ ክርስቲያኖች መሠረታዊ ለሆኑ ትምህርቶች መሠረት የጣሉ ናቸው።

1. ወደ ሞት ከሚመራው ሥራ ንስሐ መግባት! የአንድ አማኝ ለወንጌል የሚሰጠው የመጀመሪያ ምላሽ ንስሐ ነው። ለመዳን በግሉ ምንም ዓይነት ጥረት ቢያደርግ ደኅንነት ማግኘት እንደማይችል ሊረዳ ይገባዋል። በተጨማሪም የእግዚአብሔርን ቁጣ በላዩ ላይ ሊያስከትሉበት ለሚችሉት ለማንኛውም ዓይነት ልማዶች ጀርባውን መስጠት ይኖርበታል። ንስሐ መግባት ይቅርታን መጠየቅ ብቻ አይደለም! ነገር ግን አንድ ሰው የድሮውን የአኗኗር ዘይቤውን ቀይሮ እግዚአብሔርን የሚያስከብር አዲስና የተቀደሰ ሕይወት መኖር ማለት ነው።

አንዳንድ ምሁራን እነዚህን ሥራዎች ሰው በመልካም ሥራው ደኅንነቱን የሚያገኝባቸው ጥረቶች አድርገው ይቆጥሯቸዋል።

5ኛ ጥያቄ:- ኃጢአተኛው ወደ እግዚአብሔር መጥቶ ለመዳን ሲፈልግ ወደ ሞት የሚመሩት ሥራዎች ትቶ ንስሐ መግባት አለበት። እስቲ ከእነዚህ ሥራዎች መካከል አንዳንዶቹን ግለጽ።

6ኛ ጥያቄ:- ኤፌሶን 2:8-9 ተመልከት።

ሀ) ይህ ጥቅስ አያድነንም የሚለው ምኑን ነው?

ለ) ይህ ጥቅስ አንድ ሰው ለመዳን ምን ማድረግ አለበት ነው የሚለው?

2. እምነት በእግዚአብሔር! የዳንነው በእግዚአብሔር ፀጋ ነው። እግዚአብሔር ለእያንዳንዳችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ደኅንነትን በነፃ ክፍት አድርጎልናል። ሆኖም ደኅንነቱ በሕይወታችን ውስጥ ተግባራዊ እንዲሆን እያንዳንዳችን በእምነት ልንቀበለው ይገባናል። የደኅንነት ጠንላሽ በሆነው በእግዚአብሔር ላይ እምነት ሊኖረን ይገባል። በተጨማሪም ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ የሠራውንም ሥራ ማመን አለብን።

እነዚህ የመጀመሪያዎቹ ሁለት ትምህርቶች የኃጢአተኛውን የመጀመሪያ ደኅንነት የሚመለከቱ ናቸው። በቤተ ክርስቲያኖችን የምንሰብከው ንስሐ የመግባትንና በክርስቶስ የማመንን አስፈላጊነት ብቻ ከሆነ ምንም ዓይነት ዕድገት አይኖርም። ለማደግ በእነዚህ ሁለት አስፈላጊ የሆኑ ትምህርቶች ላይ መገንባት ይኖርብናል።

7ኛ ጥያቄ:- በቤተ ክርስቲያንህ ስለሚሰበኩት ሰብከቶች አስብ። ብዙዎቹ ንስሐንና ደኅንነትን በተመለከተ የተሰበኩ ናቸው ወይስ ክርስቲያኖች ኃልማሳ እንዲሆኑ የተሰበኩ ናቸው? አንዳንድ ምሳሌዎችን ስጥ።

3. ስለ ጥምቀቶች! ጸሐፊው በዚህ ሥፍራ በአዲስ ኪዳን ጥምቀትን በተመለከተ ከምንጠቀምበት ለየት ያለ ቃል ነው የሚጠቀመው። በአይሁድ ሃይማኖት በመንጻት ሥርዓታቸው ጊዜ የሚጠቀሙበትን ቃል ነው የጠቀሰው። ጸሐፊው የአይሁድ ክርስቲያኖችና አይሁዳውያን ለውጫዊ የመንጻት ሥርዓት የሚከተሏቸውን ልማዶች እንዲተዉና ስለ እግዚአብሔር የጠለቀ ዕውቀት እንዲኖራቸው ጥረት እንዲያደርጉ ያበረታታቸዋል። እነዚህ ጥምቀቶች ውኃ በመርጫት ከኃጢአት የመንጻት ልማድንና (ሕዝቅኤል 36:24-27) ሌሎችን የተለያዩ ጥምቀቶች የሚያመለክቱ ሊሆኑ ይችላሉ። የኢየሱስንና የመጥምቁ የሐንሰን! የሐ.3:16-22። እንደገና የጥምቀት ትምህርት

ለቤተ ክርስቲያኒቷ አስፈላጊ ነው። ሆኖም ከዚህ ጋር በማክል አዳዲሶቹን ክርስቲያኖች ጥልቅ ወደ ሆኑት እውነታዎች መምራት ይኖርብናል።

8ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለምንድን ነው የኦርቶዶክስ ካህናት አባሎቻቸውን በየዓመቱ ውኃ የሚረጩት?

ለ) ይህ ድርጊት በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተመሠረተ ነው?

4. እጆችንም ስለ መጫን በሰው ላይ እጅ መጫን በብሉይ ኪዳን ብዙ ትርጓሜ የነበረው የአይሁድ ልማድ ነው። አይሁዳውያን አንድን ሰው ለመባረክ ይጠቀሙበታል፤ (ማቴ. 19፡13-15)። አንድን ሰው ለተለየ ሥራ መርጦ አንድ ቡድንን ወክሎ እንዲሠራ ለማድረግ ይጠቀሙበት ነበር፤ (የሐዋ. 6፡6)። በሽተኞችንም ለመፈወስ ይጠቀሙበታል፤ (የሐዋ. 28፡8)። በመጨረሻም አንዳንድ በአዲሱ አማኝ ላይ የመንፈስ ቅዱስን መውረድ ለማመልከት ይጠቀሙበት ነበር።

እዚህ ላይ ልናስተውለው የሚገባን ነገር አዲስ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን እንዲቀበሉ ይህንን ነገር ማድረግ አለባቸው ተብለን አለመታዘዛችንን ነው እግዚአብሔር በአዲሱ አማኝ ላይ መንፈስ ቅዱስን የሚያወርደው ሲያምን ነው እንጂ እጆችን በመጫንና ለመንፈስ ቅዱስ በመጸለይ አይደለም። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ይህንን ዓይነት ነገር የተደረገው አይሁዳውያን በታሪክ ደኅንነትን ይቀበላሉ ብለው የማያስቧቸው ጎሳዎች ወደ ቤተ ክርስቲያን በመጡበት ወቅት ብቻ ነው፤ (የሐዋ. 8፡14-17፤ 19፡6)። እግዚአብሔር በሐዋርያቱ በኩል ይህንን ዓይነት ድርጊት ያደረገው እንደ ጥንታውያኑ የአይሁድ ደቀ መዛሙርቶች እነርሱም በቤተ ክርስቲያን እኩል ሥልጣን እንዳላቸውና ያንኑ መንፈስ ቅዱስ እንደተቀበሉ ለመገለጽ ነው። በእነዚህ ጥቅሶች በመጠቀም አንድ ክርስቲያን መንፈስ ቅዱስን ሊቀበል የሚችለው እጆችን በመጫን ነው ለሚለው ትምህርት እንደ ምርኩዝ ልንጠቀምባቸው አንችልም።

9ኛ ጥያቄ፡- ይህ ትምህርት አንዳንድ የክርስቲያን ቡድኖች ከሚያስተምሩት ትምህርት የሚለየው እንዴት ነው?

እጆችን መጫን በተመለከተ የፈለገውን ዓይነት እምነት ቢኖረንም ጸሐፊው ወደ ጎልማሳነት የማይመራ የመጀመሪያ መሠረታዊ ትምህርት የሚል ስያሜ ሰጥቶታል። እነዚህ ትምህርቶች ተወት በማድረግም ለበለጡ እውነታዎች ቦታ መስጠት አለብን።

እነዚህ ሁለቱ የመጨረሻ ዶክትሪኖች የሚመለከቱት በቤተ ክርስቲያን አዳዲስ ክርስቲያኖች የሚደረጉትን ልማዶች ነው እንጂ ለጎለመሱ ክርስቲያኖች የሚደረጉትን ልማዶች አይደለም። መንፈሳዊ ጎልማሳነትን የሚያመለክቱ አይደሉም።

5. ስለ መታን ትንሣኤ! ለአንድ አዲስ ክርስቲያን በመጀመሪያዎቹ ጊዜያት በሚሰጡት ትምህርቶች ውስጥ እንደ እግዚአብሔር ልጅ ከመታን የመነሣቱ ዕርገጠኝነት ነው። እግዚአብሔር የዘላለም ሕይወት ተስፋ ስለ ሰጠን ሞትን የምንፈራበት ምንም ምክንያት አይኖርም።

6. ስለ ዘላለም ፍርድ፤ ሰዎችን ወደ እግዚአብሔር ለማምጣት ከምንጠቀምባቸው ዶክትሪኖች መካከል አንድ ቀን ሰዎች በእግዚአብሔር ፊት ቆመው ፍርድ እንደሚቀበሉ የሚገልጸው ትምህርት ነው። የማያምኑ ወደ ገሃነመ እሳት የሚያምኑና የእግዚአብሔር ልጆች የሆኑ ደግሞ ወደ መንግሥተ ሰማያት ይሄዳሉ። ከእነዚህ እውነታዎች አብሮ አዳዲስ ክርስቲያኖች እግዚአብሔር ምግባራቸውን ተመልክቶ ሽልማት እንደሚሰጣቸውም ሊማሩ ይገባል።

እነዚህ የመጨረሻ ሁለት ትምህርቶች ኢየሱስ ዳግመኛ ወደ ምድር የሚመጣበትን ጊዜ የሚያመለክቱ ናቸው። ነገር ግን ልክ እንደሌሎቹ ልንገነባባቸው የሚገቡን መሠረታዊ ትምህርቶች ናቸው።

ምንም እንኳ የዕብራውያን ጸሐፊ ክርስቲያኖቹ ሕፃናት መሆናቸውን ቢገነዘብም ሊያድጉ የሚችሉት ጠንካራና ጠጠር ያለውን ዶክትሪን ብቻ ሲማሩ እንደሆነ ተረድቷል። ይህንን በተረፈው የመጽሐፉ ክፍል ይፈጽመዋል። ሰዎችን መሠረታዊ የሆኑትን እውነታዎች ብቻ በመመገብ እንዲያድጉ ልንረዳቸው አንችልም። በምትኩ ግን የእግዚአብሔርን ሙሉ ፈቃድ ወይም ምክር በፊታቸው ማስቀመጥ ይኖርብናል፤ (የሐዋ. 20:20፥ 27)። የቤተ ክርስቲያን መሪዎች እንደመሆናችን በክርስቶስ ሊያጎለምሱን የሚችሉትን እውነታዎች ከመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ መፈለግ ይኖርብናል። በስብከታችንና በትምህርቶቻችን ውስጥ ዕቅድ በማውጣት ሁሉንም ዕውነታዎች ማስተማራችንን እርግጠኞች መሆን አለብን። እነዚያን ጥቂቶቹን መሠረታዊ ትምህርቶችን ብቻ አይደለም ማስተማር የሚገባን።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ቤተ ክርስቲያንህ አዳዲስ ክርስቲያኖችን ከመሠረታዊ ትምህርቶች ወደ ጠንክር ያለው የእግዚአብሔር እውነት እንዴት እንደምታሸጋግር በዝርዝር ጻፍ።

ለ) ጠንክር ካሉት እውነታዎች ውስጥ አንዳንዶቹ ምን ምን ይመስሉሃል?

ሁለተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 6:4-8

በዛሬው ዕለት የምናጠናው በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከሚገኙት ከባድ ክፍሎች አንዱን ነው። የዚህ ክፍል ዋነኛ ዓላማ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመናቸውን ካስመሠከሩ በኋላ እምነታቸውን ለመተው ለሚፈልጉ ሰዎች የተሰጠ ከባድ ማስጠንቀቂያ ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በኢየሱስ ላይ የነበራቸውን እምነት የተጣደ የአንዳንድ የታወቁ ክርስቲያኖች ስም ዝርዝር ጻፍ።

ለ) ለምን ይመስልሃል እምነታቸውን የተጣደ?

12ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 6:4-8 አንብብ።

ሀ) እምነቱን የካደ ሰው ምን ማድረግ አይችልም ነው የሚለው ጸሐፊው?

ለ) አንድ ክርስቲያን ያለውን እምነት የተለያዩ በረከቶች በዝርዝር ጻፍ።
እያንዳንዳቸውንም ግለጽ።

ሁላችንም ብንሆን በኢየሱስ የነበረውን እምነት የተዉ የእውቀት ሰዎችን ስም መጥቀስ እንችላለን። ታዲያ እነዚህ ሰዎች እምነታቸውን ሲተዉ አብረው ደገንነታቸውንም ያጡ ክርስቲያኖች ናቸው ማለት ነው? ወይስ እምነታቸውን በመካዳቸው መጀመሪያውንም ቢሆን እውነተኛ የኢየሱስ አማኞች አልነበሩም ማለት ነው?

13ኛ ጥያቄ:- ሀ) አንድ ክርስቲያን ደገንነቱን ሊያጣ ይችላል ብለህ ታስባለህ?

ለ) ይህንን እውነታ ያስተምራሉ ብለህ የምትገምታቸውን አንዳንድ ጥቅሶች ከመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ጥቀስ።

አንዳንድ ክርስቲያኖች አንድ ክርስቲያን ታላቅ ኃጢአት በመሥራቱ ወይም በኢየሱስ ላይ ያለውን እምነት በመካዱ ደገንነቱን ያጣል ብለው ያምናሉ። ገንዛቤያቸውንም እንዲደግፍላቸው እንደ ዕብራውያን 6:4-6 ያሉትን ዓይነት ጥቅሶች እንደ ማስረጃ ያቀርባሉ። ለእነርሱ የእዚህ ጥቅስ ፍሬ ሐሳብ በጣም ቀላል ነው። ይህ ጥቅስ የደገንነትን በረከቶች የተቀበሉ በሙሉ እምነታቸውን ከካዱ ደገንነታቸውን ያጣሉ ይላሉ። ሆኖም እነዚህ ክርስቲያኖች አንድ ክርስቲያን አንደገና በግመን ደገንነቱን መልሶ ሊያገኝ ይችላል ብለው ያምናሉ።

በዚህ አመለካከት ውስጥ ሁለት ዋና ዋና ችግሮች አሉ። አንደኛ፤ እግዚአብሔር ልጆቹ እንዳይወድቁ ይጠብቃቸዋል ለሚሉት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች ተገቢውን ምላሽ አይሰጡም።

14ኛ ጥያቄ:- እውነተኛ ክርስቲያን አይጠፋም የሚሉትን እነዚህን ጥቅሶች ተመልከት፡ ሮሜ 8:28-39፤ ዮሐ 10:28-30፤ ይሁዳ 24፤ ዕብራ.7:25።

ሁለተኛ፤ እንደ ዕብራውያን ጸሐፊ ገለጻ ከሆነ በኢየሱስ የነበረውን እምነት ሙሉ በሙሉ የካደ ሰው ወደ ደገንነት ሊመለስ አይችልም። ለእኛ ጸሐፊው ህዝወደቁ በኋላ ወደ ንስሐ መምጣት አይቻልምህ ነው የሚለን።

ሌሎች ክርስቲያኖች ደግሞ እውነተኛ ክርስቲያን ተመልሶ ደገንነትን ያላገኘ ሰው ሊሆን አይችልም ብለው ያምናሉ። እነዚህ ሰዎች:- ሰዎች ክርስቲያን ነን ብለው ሊያስመስሉ ይችላሉ፤ ነገር ግን በኢየሱስ ያላቸውን እምነት ከካዱ በመጀመሪያም እምነታቸው እውነተኛ እንዳልነበረ የሚያሳይ ማስረጃ ነው ይላሉ። በተዉማሪም የእኔ የሆኑት አይጠፉም የሚለውን የኢየሱስን የተሰፋ ቃል እንደ ማስረጃ ያቀርባሉ፤ (ዮሐንስ 10:25-30)። በተዉማሪም ዮሐንስ ቤተ ክርስቲያንን የተዉት ሰዎች ከመጀመሪያም አንሥቶ ክርስቲያኖች አልነበሩም ይላል፤ (1ዮሐ.2:19)። ምንም እንኳ እንደ ይሁዳ ሰዎችን ሊያታልሉ ቢችሉም በእውነቱ የእርሱ የሆኑትን የሚያውቅ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

የትኛውንም አመለካከት ብናምን እምነታችንን መመሥረት ያለብን የእግዚአብሔር ቃል በግልጽ በሚያስተምረው ክፍል ላይ ነው እንጂ ከልምድ ባካበትነው

አመለካከታችን ላይ መሆን የለበትም። የዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ የተልእኮ ትምህርት መጽሐፍ ጸሐፊ እውነተኛ ክርስቲያኖች እንደማይጠፋና እስከ መጨረሻው በእምነታቸው እንደሚጸኑ የሚገልጸው አመለካከት በበለጠ በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ የተመሠረተ ነው ብሎ ይቀበላል።

የዕብራውያን ጸሐፊ እነዚያ በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት የሚከዳ ሰዎች አምስት ቁልፍ የሆኑ ነገሮችን ያደርጋሉ ይላል። በመቀጠልም እነዚህን አምስት ነገሮች ስለሚያደርጉ ሀላፊነትን ወደ ንስሐ ማምጣት የማይቻል ነው ይላል።

1. ብርሃን የበራላቸው፤ ጸሐፊው በዚህ ቦታ የሚገልጸው የወንጌሉ ብርሃን ሕይወታቸው ዘልቆ ገብቶ የሰሙበትንና የተረዱበትን ጊዜ ነው። አንዳንዶች ይህ ክፍል እነዚህን ሕፃናት የሆኑት ክርስቲያኖች ወንጌሉን በደንብ ተረድተው እምነውበታል የሚል ትርጓሜ ነው ያለው የሚል ግንዛቤ አላቸው። ሌሎች ደግሞ ይህ የሚያመለክተው እነዚያን የወንጌሉ መልእክት በደንብ የገባቸውንና በግላቸው ግን መቸውም ያልተቀበሉትን ሰዎች ነው ብለው ያስባሉ። እራሳቸውን ሙሉ በሙሉ በኢየሱስ ለማመን ሕይወታቸውን አሳልፈው አልሰጡም።

2. ሰማያዊውን ስጦታ የቀመሱት፤ ስጦታ የሚባል ስያሜ የተሰጣቸው ብዙ ነገሮች አሉ በአዲስ ኪዳን። የደኅንነት፣ የዘላለማዊ ሕይወት፣ የመንፈስ ቅዱስ ወዘተ... ስጦታዎች አሉ። ጸሐፊው እዚህ ላይ የሚጠቅሰው ስጦታ አንድ ሰው ክርስቲያን ሲሆን የሚቀበላቸውን ስጦታዎች በሙሉ ሳይሆን አይቀርም። አንዳንድ ሰዎች ይህ ሆኖቀመሱትህ የሚለው ቃል ክርስቲያን ሳይሆን ዝም ብሎ በክርስቲያኖች መካከል በመኖር በረከቶችን ያየና የተገነዘበን ሰው የሚያመለክት ነው ብለው ያስባሉ ውኃ በአፋውስጥ አድርጎ ሳይጠጣው እንደሚተፋው ዓይነት ሰው ነው። ሌሎች ደግሞ ሆኖቀመሱትህ የሚለው ቃል በረከቶችን ብቻ የሚወክል አይደለም ይላሉ። ሙሉ በሙሉ የደኅንነት በረከቶች የተቀበሉና ክርስቲያኖች የሆኑ ሰዎችን የሚጠቅስ ነው፤ (ለምሳሌ፤ ዕብራውያን 2:9፣ የሐዋ. 10:10)።

3. ከመንፈስ ቅዱስ ተካፋዮች የሆኑ፤ ጸሐፊው በእነዚህ ሰዎች መካከልና በሕይወታቸው ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ መኖር በታምራት የተደገፈ ማስረጃ እንዳለው ይናገራል፤ (ዕብራውያን 2:4)። እንደገና መንፈስ ቅዱስ በእንዴት ያህል ሥልጣን ነበር በእነዚህ ሰዎች ሕይወት ውስጥ ይመላለስ የነበረው የሚለው ሐሳብ ላይ ምሁራን ይከራከራሉ። አንዳንዶች ከክርስቲያኖች ጋር በመኖራቸውና ስለ ተአምራቶች ምሥክሮች በመሆናቸው የተወሰነ ደረጃ ድረስ የመንፈስ ቅዱስን ኃይል ተለማምደውታል ብለው ያስባሉ። ሆኖም ልባቸው መቼም ቢሆን የመንፈስ ቅዱስ መኖሪያ አልነበረም። ሌሎች ደግሞ እውነተኛ ክርስቲያኖች ስለነበሩ የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያዎች ነበሩ ብለው ያስባሉ።

4. መልካሙን የእግዚአብሔር ቃል የቀመሱ፤ እነዚህ ሰዎች የመጽሐፍ ቅዱስን ዓበይት ትምህርቶች በሚገባ ተምረዋል። ያውቁታል፣ ተረድተውታል፣ በትንሹም ቢሆን መልካምነቱን በሕይወታቸው አይተውታል። አንዳንዶች እነዚህ ሰዎች

የእግዚአብሔርን ቃል እውነተኛነት ተገንዝበው በኢየሱስ የግመትንና ቃሉን በሕይወታቸው ተግባራዊ የማድረጉን እርምጃ ያልወሰዱ ናቸው ይላሉ። ሌሎች ደግሞ ሙሉ በሙሉ ቃሉን ተቀብለው የጠበቁ ነበሩ ብለው ያስባሉ።

5. ሊመጣ ያለውን የዓለምን ኃይል የቀመሱ፤ ቀደም ብለን እንደተመለከትነው አዲስ ኪዳን ዓለምን በሁለት ትውልዶች ይከፍላል፤ እነዚህም አዲሱና የድሮው ናቸው። ኢየሱስ በመጣ ጊዜ አዲሱን ትውልድ እንደጀመረና አንድ ቀንም ኢየሱስ ለመገንጠሉ ሲመጣ ሙሉ በሙሉ ይህ ትውልድ እንደሚገለጽ ያስተምረናል። አዲሱ ትውልድ ስለ መጀመሩ እንደ ማስረጃ የሚቀርቡት በኢየሱስና በደቀ መዛሙርቱ የተፈጸሙት ተአምራቶች ናቸው። ስለ ኢየሱስ ማንነትና ስለ ወንጌሉ እውነተኛነት በደንብ የሚገልጹ ትልቅ ማስረጃዎች ነበሩ። እነዚህ ሰዎች ክርስቲያኖች ከነበሩ በሕይወታቸው የእግዚአብሔርን ተአምራት ተለግምደዋል። ሌሎች ደግሞ በክርስቲያኖች መካከል ስለኖሩ ይፈጸሙ የነበሩትን ተአምራቶች ተመልክተዋል እንጂ በመንፈስ ቅዱስ እነርሱ እራሳቸው አይመላለሱም ነበር ነው የሚሉት።

ጸሐፊው፤ አንድ ሰው እነዚህን አምስት ነገሮች አይቶና ተለግምዶ ከካዳቸው ወደ ክርስቶስ በጭረሽ ሊመለስ አይችልም ነው የሚለው። ነገር ግን በምን ዓይነት መንገድ ነው እነዚህን አምስት በረከቶች ሊያገኙ የቻሉት? አንዳንዶች እነዚህን ሰዎች ከእውነተኛ ክርስቲያኖች ጋር በመኖራቸው ቤተ ክርስቲያን በመሄዳቸውና ክርስቲያኖቹ የሚያደርጓቸውን ነገሮች ሁሉ በማድረጋቸው እራሳቸው ክርስቲያኖች ሳይሆኑ የክርስቲያኖቹን በረከቶች አዩዋቸው፤ ተለግመዱቸውም ይላሉ።

15ኛ ጥያቄ፡- ይህ ነገር ሊሆን የሚችል ይመስለኛል? ለምን?

ሌሎች ደግሞ እነዚህ አምስት ነገሮች ክርስቲያን ነን ብለው ለሚያስመስሉ ሰዎች ሳይሆን ለእውነተኛ ክርስቲያኖች እንደተጻፉ አምስቱ ነገሮች እራሳቸው ማስረጃዎች ሊሆኑ ይችላሉ ብለው ያስባሉ።

አንድ ሰው እምነቱን ከተወ ምን ይሆናል? ጸሐፊው ያ ሰው ሊመለስ አይችልም ይላል። ለምን መመለስ እንደማይችል አይጠቅስም። ሰው ለመመለስ እንኳ ሲሞክር እግዚአብሔር ስለማይቀበለው ይሆን? ይህ የሚመስል አይደለም። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አንድ ሰው ወደ እግዚአብሔር መምጣት ፈልጎ እግዚአብሔር አልቀበለም ያለበት አንድም ቦታ የለም። በመስቀል ላይ የነበረውን ነፍስ ገዳይ እንኳ ኢየሱስ ተቀብሎታል። የፈለገውን ያህል ኃጢአተኛ ብንሆንም እግዚአብሔር እኛን ለመቀበል ፈቃደኛ ነው። ለመመለስ አለመቻሉ ግን የሚመነጩ ከሰዎች ነው እንጂ ከእግዚአብሔር አይደለም። እውነቱን የሰማ የእግዚአብሔርን ኃይል ያየ ሰው በተደጋጋሚ ለግመን አሻፈረኝ የሚል ከሆነ ልቡን ማደንደን ይጀምራል። መጽሐፍ ቅዱስ አንድ ሰው በፈቃዱ ላለግመንና የእግዚአብሔርን ትዕዛዝ ላለመጠበት ከወሰነ ለእምነትና ለንስሐ የማይመለስ ጠንካራ ልብ እንደሚኖረው ያሳየናል። (ለምሳሌ ፈርዖን ልቡ እንዲደነድን ያደረገው እራሱ ነው፤ ኦሪት 18:13-14፤ 22: 8:15

ወዘተ... በኋላ ላይም ለመቀጣጫ ብሉ እግዚአብሔር ልቡን አደነደነው፤ ዘጸአት 9:12፣ 10:20፤ ሮሜ 1:18-32 ተመልከት)»

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ክርስቲያኖች የግንኙነት ምርተናል፤ ለእኛ ካሁን ወዲያ ምንም ዓይነት ምሕረት አይኖርም ሲሉ ሰምተህ ታውቃለህ?

ለ) ምን ዓይነት መልስ ሰጠሃቸው?

ሐ) ይህ እምነታቸው እውነተኛ ነው?

እግዚአብሔር እንዳይቀበለን የሚያደርግ እኛ ልንወራው የምንችለው ኃጢአት የለም ነገር ግን በተደጋጋሚ እውነቱን ካልተቀበልንና እያወቅን በእግዚአብሔር ላይ የምናምን ከሆነ ከተወሰነ ጊዜ በኋላ ግሙን የግንኙነት ደረጃ ላይ እንደምንደርስ ብዙ ጊዜ ግስጢንቀቂያ ተሰጥቶናል። ወደ ክርስቶስ ለመመለስ የሚፈልግ ሰው ልቡ ደንድና ግሙን የግንኙነት ደረጃ ላይ እንዳልደረሰ ያሳያል። ለመመለስ ገድ የሌላቸው ግን ልባቸው እየደነደነ መሆኑን ያሳያሉ።

ክርስቲያን ሆኖ በኃጢአት ከወደቀ በኋላ ንስሐ የሚገባውንና ክርስቲያን ነኝ እያለ ሙሉ በሙሉ እምነቱን የሚክደውን መለየቱ ላይ ጥንቃቄ ግድረግ ይኖርብናል። ጴጥሮስ ኢየሱስን ካደ ነገር ግን ንስሐ ገብቶ ተቀባይነትን አገኘ። ይሁዳ ኢየሱስን ካደ ነገር ግን ንስሐ አልገባም። በኋላ ላይም የደነደነው ልቡ ንስሐ እንዳይገባ ከለከለው። ክርስቲያኖች በታላቅ ኃጢአት ሊወድቁ ይችላሉ፤ በኋላ ላይ ግን ንስሐ ይገባሉ። ድነናል ብለው በኃጢአት ከወደቁ በኋላ ንስሐ የማይገቡ ሰዎች መጀመሪያውንም እውነተኛ እምነት ይኑራቸው አይኑራቸው በጣም አጠያያቂ ነው።

ሰዎች በኢየሱስ ያላቸውን እምነት ሲከዱ ምን ግድረጋቸው ነው? ጸሐፊው እንደሚለው «ለራሳቸው የእግዚአብሔርን ልጅ ይሰቅሉታል ያዋርዱትግል»። ጸሐፊው እምነታቸውን በመካዳቸው ኢየሱስ ይሰቀል ከሚሉት ጋር አንድ ላይ ይተባበራሉ ግለቱ ነው። በድርጊታቸውና በንግግራቸው የኢየሱስን ስም ያዋርዳሉ። ብቸኛውን የደኅንነት መንገድ በመካዳቸው እነዚህ ሰዎች ካሁን ወዲህ ምንም ዓይነት ተስፋ የላቸውም።

እነዚህን ጥቅሶች ለመረዳት የሚያስችሉ ሦስት ዋና ዋና አመለካከቶች አሉ። እያንዳንዱ አመለካከት የራሱ የሆነ ችግር አለው። ስለዚህም እምነታችንን ሙሉ በሙሉ በእነዚህ ጥቅሶች ላይ እንዳናደርግ ጥንቃቄ ግድረግ ይኖርብናል። ከዚህ ጋር የሚዛመዱ ሌሎች ጥቅሶችንም መመልከት ይኖርብናል። ሆኖም የዚህ ክፍል ዋነኛ ትምህርት እውነተኛ አማኝ በእምነቱ እንደሚጸና ነው። እምነቱን ለመተው የሚያደርገው ግንኙነትም ዓይነት መከራ ክርስቲያን አለመሆኑን ብቻ ሳይሆን ንስሐ አለመግባት ደረጃ ላይ ሊያደርሰው የሚችለውን ወደ ልብ ደንዳናነት ላይ የመድረስ አደጋ መቅረቡንም የሚያመለክት ነው። እምነታችንን ላለመካድ ትልቅ ጥንቃቄ መውሰድ ይኖርብናል። ሌላ ከዚህ ልንረዳው የምንችለው ነገር ከኢየሱስ ጋር የግል የሆነ ገንኙነት ሳይኖራቸው ዝም ብለው ውጫዊ የሆነ የክርስትና መልክ ኖሯቸው የሚኖሩትን ወደ እውነቱ ለማምጣት በጣም እንደሚከብድ ነው።

17ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያኖች ነገር ግን ከኢየሱስ ጋር እውነተኛ የሆነ ግንኙነት የሌላቸውን ሰዎች ለማነጋገር ሞክረዋል ታውቃለህ? እነዚህን ሰዎች ግላጦስ የሚከብደው ለምንድን ነው?

1. የመጀመሪያው አመለካከት እነዚህ እውነተኛ ክርስቲያኖች የነበሩና በአሁን ጊዜ ደገነነታቸውን አጥተው ለመመለስ የማይችሉ ናቸው የሚል ነው። አምስቱንም የደገነነት በረከቶች ሙሉ በሙሉ ተለማምደዋቸዋል። ነገር ግን አሁን በኢየሱስ የነበራቸውን እምነት በመካዳቸው ምክንያት ደገነነታቸውን አጥተዋል። ይህ ከሆነ የሚሰጠው ትርጓሜ ጸሐፊው እነዚህ ሰዎች ወደ ንስሐ ሊመለሱ አይችሉም ያለውን ልናስታውሰው ይገባል። ይህን አመለካከት ክርስቲያኖች ደገነነታቸውን ሊነጠቁ አይችሉም ከሚሉት ሌሎች አመለካከቶች ጋር አብረን ልናገናኘው ይገባል።

ሌሎቹ ሁለት አመለካከቶች የተመሠረቱት፡- እውነተኛ ክርስቲያኖች በምንም ዓይነት ደገነነታቸውን አያጡም በሚለው ግንዛቤ ላይ ነው።

2. ሁለተኛው አመለካከት እነዚህ ጥቅሶች ክርስቲያኖች ነገር ግን እውነተኛ ደገነነትን ያላገኙ ሰዎችን ያመለክታሉ ይላል። ምንም እንኳን የደገነነት ፍሬዎችን ያሳዩ ቢመስሉም እምነታቸውን መካዳቸው እውነተኛ አማኞች እንዳልሆኑ ያሳያል (ለምሳሌ፡- እሥራኤላውያን ቀይ ባሕርን አቋረጡ፤ በደመናው ሥር ናሩ፤ መና ተመገቡ፤ ይህም ቢሆን ባለግመናቸው ሞቱ)። አምስቱም የተዘረዘሩት በረከቶች ክርስቲያኖች ነገር ግን የሚመሠክሩ ክርስቲያን እንደሆኑ የሚያስመስሉና የክርስትናን ሕይወት በረከቶች እስከመለማመድ የደረሱ ሰዎችን የሚያመለክቱ ናቸው። ሆኖም በግያወላውል ሁኔታ ኢየሱስን በካፋ ጊዜ እምነታቸው እውነተኛ እንዳልሆነ አስመሥክረዋል።

3. ሦስተኛው አመለካከት ደግሞ ጸሐፊው እውነተኛ ለሆኑ ግን ላላደጉ ክርስቲያኖች ነው የሚጽፈው የሚለው ነው። ይህ አመለካከት ያላደጉት ክርስቲያኖች እነዚህን አምስት በረከቶች እንደተለማመዱ ያምናል። እምነታቸው እውነተኛ ነበር። በዚህ ጊዜ ውስጥ ግን፤ እምነታቸውን ለመካድ አስበው ነበር። ስለዚህም ለእነዚህ ላላደጉ ክርስቲያኖች ጸሐፊው ይህንን ሊሆን የማይችለውን የደገነነት ግጣት መላምት ይገልጽላቸዋል። ይህንን የሚያደርገው የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ ድርው የአይሁድ ሃይማኖት እንዳይመለሱ ለማስፈራራት ነው። ጸንተው እንዲቆሙ ያስጠነቅቃቸዋል። ጸሐፊው ደገነነታቸውን አጥተዋል ብሎ የሚጠቅሳቸው ሰዎች የሉም። በ5:12 ላይ በቀጥታ የሚናገረው ክርስቲያኖቹን ነው። በ6:1-3 ላይ ወደ ፍጻሜ ሄደን እንገልጻለን በሚለው ላይ እራሱን ይጨምራል። በ6:4-6 ይህንን በሰማጣት ሲናገር የሚናገረው ስለ ሌሎች ነው። እንዲያውም ጸሐፊው እነዚህ ክርስቲያኖች እውነተኛ አማኞች እንደሆኑና እምነታቸውን እንደማይክፉ ሙሉ እምነት አለው። (6:9-12)።

በ6:7-9 ላይ ጸሐፊው የሰጠውን ትምህርት ፍሬ ሐሳብ የሚገልጽበት አንድ ሥዕላዊ መገለጫ ይሰጠናል። የእግዚአብሔርን ጸሐይና ዝናብ የሚያገኙ ሁለት መሬቶች ነበሩ። አንደኛው ፍሬ አፈራ፤ ሁለተኛው ግን አላፈራም። አንደኛው በረከትን ያገኘል፤

ሌላኛው ደግሞ ይረገምና ይቃጠላል። ለግንም ሰው የግደጠቅም ነበር፤ (ትንቢተ ኢሳይያስ ምዕራፍ 5)። ፍሬ የሚያፈሩ ክርስቲያኖች በኢየሱስ ያላቸውን እምነት ይገልጻሉ። ፍሬ ከሌለ ገን አፍ የረለገውን ያህል ቢናገርም አዝማሚያው እውነተኛ እምነት ያለመናሩን ነው የሚያሳየው፤ (ዮሐንስ ምዕራፍ 15)።

የትኛውንም አመለካከት ብንቀበል ዋናው ልናስታውሰው የሚገባን ነገር እስከ መጨረሻ ድረስ እምነቱን ጠብቆ ጸንቶ የሚቆመው ደኅንነቱን እንደሚያገኝ እርግጠኛ መሆኑን ነው። ለባችን ወደ አለግመን እንዳይደርስ በጥንቃቄ መጠበቅ ይኖርብናል። ከእግዚአብሔር ጋር ብብረት በግድረገና የእግዚአብሔርን ቃል በግጥናት ያለማቋረጥ ነፍሳችንን እንመግብ።

ሦስተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 6:9-12

18ኛ ጥያቄ፡- አንድ ሰው እውነተኛ አጥኝ እንደሆነ ወይም እንዳልሆነ ለንረዳበት የምንችልባቸው መንገዶች አሉ?

አንድ ሰው እውነተኛ አጥኝ መሆኑን ወይም አለመሆኑን የምንረዳበት ምንም ዓይነት መንገድ የለም። ይሁንና ሐዋርያ በመምሰል ይሠራ ነበር። ይፈውስና አጋንንት ያወጣም ነበር። ይህም ሆኖ እውነተኛ አልነበረም። እውነተኛ እምነት ካለ ሁልጊዜም ቢሆን እምነቱ እውነተኛ እንደሆነ የሚጠቀሙ ሁኔታዎች አብረውት አሉ። አንድ ሰው በኢየሱስ አማካኝነት አዲስ ፍጥረት ከሆነ ምግብ አስተሳሰቡና ሕይወቱ በሞላ የተለየ ይሆናል፤ ፍሬም ይኖረዋል፤ (ዮሐ. 15:16፤ ማቴ. 7:15-20)።

19ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 6:9-12 አንብብ።

ሀ) ጸሐፊው ይተግመንበት የነበረው ነገር ምንድን ነው?

ለ) ለምንድን ነው በዚህ ነገር የተግመነው?

ሐ) በተስፋ የሚጠበቁትን ነገር እስኪጨብጡ ድረስ ምን አድርጉ ነው ያላቸው?

መ) ክርስቲያኖች ግንን መምሰል አላባቸው?

ጸሐፊው እምነታቸውን እንዳይከፋ ከባድ ግስጦንቀቂያ ከሰጣቸው በኋላ ሊያጽናናቸው ይሞክራል። ለመጀመሪያ ጊዜ «ወላጆች ሆይ» ብሎ ይጠራቸዋል፤ ይህም የተናገረው ነገር ሁሉ ለእነርሱ ከግሰቡ የተነሣ መሆኑንና በእነርሱ በመናደዱ እንዳልሆነ ለማሳየት ነው።

ጸሐፊው እውነተኛ ክርስቲያኖች ስለ መሆናቸው ቅንጣት ታክሎ ጥርጥር አልነበረውም። እዚህም ደረጃ ሊደርስ የቻለው፤ የደኅንነትን ፍሬ በሕይወታቸው በማየቱ ነው። ጸሐፊው ለመዳን «ሥራ» ያስፈልጋል ግለቱ ሳይሆን የአንድን ሰው መዳን የሚገልጽ ሥራ ግለቱ ነው። እውነተኛ እምነት እንዳላቸው የሚያመለክት እነርሱ ያደረጉትን አንድ ነገርን ይጠቅሳል። እርስ በእርሳቸው ይዋደዱና ለተቸገሩ ወንድሞቻቸው ክርስቲያኖች ፍቅርን ያላዩ ነበር።

20ኛ ጥያቄ፡- ማርቆስ 12:28-31 ተመልከት።

ሀ) ታላቋ ትዕዛዝ ምንድን ናት?

ለ) ሁለተኛዋ ታላቅ ትዕዛዝስ ምንድን ናት?

እግዚአብሔርንና ሌሎችን ስለ መውደድ የሚናገሩት ሁለቱ ታላላቅ ትዕዛዞች በጣም የተዛመዱ ናቸው። እግዚአብሔርን ከወደድን ሌሎችን ውደዱ የሚለውን ትዕዛዙን እንጠብቃለን። ሌሎችን ከወደድን ደግሞ ለእግዚአብሔር ያለንን ፍቅርና አክብሮት እናሳያለን። በዚህም ምክንያት ነው ጸሐፊው ክርስቲያናቱ ለእግዚአብሔር ያላቸውን ፍቅር ሌሎችን በመርዳት ገለጹት የሚለው። ምንም በስደት ላይና በጥርጥር ውስጥ ቢሆኑም ፍቅር ስለነበራቸው ጸሐፊው አሁንም እምነት እንደነበራቸው ሙሉ መተማመን ነበረው፤ (ዕብራውያን 10:32-34 ተመልከት)። 21ኛ ጥያቄ፡- በምን ዓይነት መንገድ ፍቅር በሕይወትህና በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ እንደሚገለጽ በዝርዝር ጻፍ።

ይህም ሁሉ ቢሆን ጸሐፊው ትጋት እንዲያሳዩ ይገፋፋቸዋል። ስደቱና ፈተናው እምነታቸውን እንዲክዱና ፍቅር ከማሳየት እንዲቆጠቡ እንዳያደርጋቸው ማድረግ አለባቸው። የእውነተኛ እምነት ማስረጃ የሚሆን አንድ ባህርይ ይቀራቸው ነበር። ይህም ጸንቶ መቆም ነው። በመጨረሻ ላይ የዘላለማዊ ሕይወት ተስፋውና የሰማያት ክብርን የራስ የማድረግ ነገር እውን የሚሆነው ጸንቶ በመቆም ነው።

ለክርስቲያን ትልቁና አደገኛው ነገር ስንፍና ነው። ከስንፍና የተነሣ ቃሉን የማናጠና ከሆንን ክርስቶስን ለመምሰል መሻቱ ከሌለንና ለሌሎች የመመሥከርና ፍቅር የማሳየት ፍላጎቱ ከሌለን ወደ ውድቀት እያመራን ነው ማለት ነው። ክርስቶስን ወደ መምሰሉ የመድረሱ ጉዳይ ብዙ ጥረትን የሚጠይቅ ነው፤ (ፊልጵ.2:12)።

በስደት ውስጥ እምነታቸውን ጠብቀው ጸንተው መቆሙ እንዴት እንደሆነ ለመረዳት የእግዚአብሔር እንደሆኑ ያስመሠከሩና የሱን በረከት የተቀበሉትን ሰዎች ምሳሌ መከተል አለባቸው። ያለምንም ጥርጥር በጸሐፊው አእምሮ ውስጥ ያሉት በምዕ.11 ላይ የጠቀሳቸው ጻድቃን ሰማዕታት ናቸው። ከዚህም ሌላ በቤተ ክርስቲያናቸው ታማኞች የነበሩ ሰዎች ስለነበሩ የእነርሱንም ምሳሌነት ጭምር መከተል ነበረባቸው።

22ኛ ጥያቄ፡- በምን ዓይነት መንገድ ነው የቅዱሳንን ምሳሌነት መከተላችን የበለጠ መልካም ሰዎች ሊያደርገን የሚችለው? ነገር ግን እምነታችን በሰዎች ላይ አለመሆኑን ማስተዋሉ አስፈላጊ ነው። እምነታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ነው። በጣም ጻድቅ ነው የሚባለው እንኳ ሊወድቅ ይችላል። ምንጊዜም ታማኝ ሆኖ የሚጸናው ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው።

23ኛ ጥያቄ፡- ዮሐንስ 15:1-17 አንብብ።

ሀ) ፍሬ ስለሚያፈሩት ኢየሱስ ምን ይላል?

ለ) ፍሬ ስለማያፈሩትስ ምን ይላል?

ሐ) የሰጠው ትዕዛዝ ምንድን ነው?

አራተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 6:13-20

አንድ ክርስቲያን ጸንቶ በመቆም እንዴት አድርጎ የተስፋውን ቃል እንደሚቀበል ለማሳየት ጸሐፊው ስለ አብርሃም ሕይወት ይጠቅሳል። አብርሃም የአይሁድ ሕዝብ የሥጋ አባት ብቻ ሳይሆን በእምነት የእግዚአብሔር ቤተሰብ ለሚሆኑ ሁሉ ጭምር የመንፈስ አባት ነው። ስለዚህም የእርሱ ሕይወት የእግዚአብሔር ልጆች በእምነት ጸንተው እንዴት አድርገው የእግዚአብሔርን ተስፋ እንደሚቀበሉ የሚገልጽ ጥሩ ምሳሌ ነው።

24ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን 6:13-20 አንብብ።

ሀ) እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠው የተስፋ ቃል ምንድን ነው? ይህ የተስፋ ቃል የሚገኘው የት ነው?

ለ) አብርሃም ለተስፋው ቃል ምን ዓይነት ምላሽ ነው የሰጠው?

ሐ) ከቁጥር 18 ላይ ሁለቱ የማይለወጡ ነገሮች ምን ምንድን ናቸው?

በአሪት ዘፍጥረት 12:2-3 ላይ፣ እግዚአብሔር ለአብርሃም ልጅ እስጥሃሁ ዘሩም ታላቅ ሕዝብ ይሆናል የሚል የተስፋ ቃል ሰጥቶታል። አብርሃም ይህን የተስፋ ቃል ተቀበለው በሆንም ይህ የተስፋ ቃል የተፈጸመው ይስሐቅ ሲወለድ ከ25 ዓመት በኋላ ነው። አብርሃም ለእግዚአብሔር ታዛዥ በመሆን ይስሐቅን ለመውዋት ፈቃደኛ በሆነበት ወቅት እግዚአብሔር የሰጠውን ቃል ኪዳን ያድስለታል፤ በዚህ ጊዜ ግን መሐላም ታክሎበታል፤ (አሪት ዘፍጥረት 22:16-18 ተመልከት)። ጸሐፊው የሚናገረው ስለ እነዚህ ሁለት ክንዋኔዎች ነው። ይህም ሆኖ አብርሃም የሞተው እግዚአብሔር የሰጠው የተስፋ ቃሎች በሙሉ ሳይፈጸሙ ነው።

ሰዎች የቃላቸውን እውነተኛነት ለመግለጽ መሐላ ይፈጽማሉ። በአሁኑ ጊዜ አንዳንድ ሰዎች ቃላቸውን እንዲቀበሏቸው በፈራጁ በእግዚአብሔር ስም ብለው ይምላሉ። መሐላ በሚያደርግበት ወቅት አንድ ክራሱ በላይ በሆነ ነገር ነው የሚጠቀመው። ከእግዚአብሔር በላይ ያለ ማንም ባለመኖሩ እግዚአብሔር መሐላ የሰጠው በራሱ ስም ነው። እንደ ሰዎች ሳይሆን የእግዚአብሔር ቃል ሁሌም ቢሆን እውነት ነው። በዚህም ምክንያት ቃል መሐላ ሊያደርግ አይገባውም። ነገር ግን የተስፋ ቃሉን እውነተኛነት ለአብርሃም በደንብ አድርጎ ለማረጋገጥ ሲል እግዚአብሔር ቃል መሐላ ያደርጋል። ይህ የተስፋ ቃልና መሐላ የተስፋውን ቃል የተወሰነ ክፍል ፍጻሜ ላየው ለአብርሃም ብቻ ሳይሆን የዚያ የተስፋ ቃል ወራሾች ለሆነው ለእኛም ጭምር ነው። የመንፈሳዊው አባታችን የአብርሃም ልጆች እንደመሆናችን መጠን ለአብርሃም የተሰጠው የበረከትና የዘላለማዊ ሕይወት ተስፋ ለእኛም የተጠበቀ ነው።

ሁለቱ የማይለወጡት ነገሮች ምንድን ናቸው? አንደኛ፤ እግዚአብሔር ለአብርሃም የሰጠው የበረከት ቃል ኪዳን ነው። ሁለተኛ፤ የቃል ኪዳኑን እውነተኛነት ያስረገጠበት

የመሐላ ቃል ነው። የእግዚአብሔር ቃል ኪዳናች እንደ ቃሉ የጸኑ ናቸው። ስለግደዋሽ ለአብርሃምና ለአኛ የሰጣቸው የተስፋ ቃሎች በእርግጥ ይፈጸማሉ።

በረከቱ ምንድን ነው? ለአብርሃም በረከቱ ሸከራም ቢሆን በደስሐት መወለድና በእሥራኤል ልጆች አጣጣይነት ተፈጽሟል፤ ሆኖም መንፈሳዊ የሆነም የተስፋ ቃል ነበር፤ (ዕብራውያን 11: 10፣ 15-16 ተመልከት)። ለአብርሃም የተሰጠው የተስፋ ቃል የመጨረሻ ፍጻሜ በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ነው። ተስፋችን የተመሠረተው እግዚአብሔር ለአብርሃም በሰጣቸው የተስፋ ቃል ኪዳናች መፈጸም ላይ ነው። የዘላለም ሕይወትና የመንግሥተ ሰግያት ቃል ኪዳናች እስካሁን ድረስ በአማኝ ፊት ያሉ ያልተፈጸሙ ቃሎች ናቸው። ሆኖም እግዚአብሔር ለአብርሃም እንደሰጠው ቃል ኪዳናች እነዚህም በእርግጥ ተፈጻሚ ናቸው።

በመከራ ጊዜ መጽናናትን የምናገኘው ሐሳባችንን በችግራችን ላይ በግድረግ ሳይሆን ዐይናችንን እግዚአብሔር በሚያዘጋጅልን ዘላለግዊ መኖሪያ ላይ በግድረግ ነው፤ (ዮሐ. 14: 1-4)። ይህንን ተስፋ ለመግለጽ ጸሐፊው ሦስት ተምሳሌቶችን ይጠቀማል፡ አንደኛ፤ መሸሸጊያና መጠጊያችን ነው። በብሉይ ኪዳን ነፍስ ገዳዮች ይሸሹባቸውና ከጠላቶቻቸው እጅ ይድኑባቸው ዘንድ የተዘጋጁ ስድስት የመግጸኛ ከተሞች ነበሩ፤ (ዙተልቁ 35: 6፣ 9-32)። ልክ እንደዚሁ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ክርስቲያኑ ከእግዚአብሔር ቁጣና ከኃጢአተኞች ፍርድ ይድናል።

ሁለተኛ ተስፋችን ልክ እንደ መልሕት ነው። መልሕት ከትልቅ ብረት የተሠራ ወይም ድንጋይ ሲሆን በወደብ አካባቢ መርከቡ ተጥ ብሎ እንዲቆም የሚያደርገው ነው፤ (ስለ መልሕት የተሰጠውን ግብራሪያ ከመጽሐፍ ቅዱስ መዝገበ ቃላት ላይ ተመልከት)። የእኛ መልሕት የእግዚአብሔር የተስፋ ቃልና ይህን የተስፋ ቃል ሀእርግጥና ጽኑ የሚያደርገው ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በሰደት ላይ እንኳ ብንሆን በምንም ዓይነት አያላፍረንም።

ሦስተኛ፤ ተስፋችን የተመሠረተው ስለ እኛ ቀዳሚ ሆኖ በገባው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ነው። በሌላ አነጋገር ወደ መንግሥተ ሰግያት ቀድሞን የሚገባና እኛም እንደምንገባ ግስተግመኛ የሚሰጠን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህኑ ወደ መገናኛው ድንኳን ቅድስተ ቅዱሳት ይገባ የነበረው በዓመት አንድ ነው። ነገር ግን ኢየሱስ ክርስቶስ መንፈሳዊ ቅድስተ ቅዱሳንና የመጨረሻ መድረሻችን ወደ ሆነው ወደ መንግሥተ ሰግያት አንድ ገባ። በመልክ ጼዴት ሹመት ላይ ሆኖ ልክ እንደ ሊቀ ካህኑ ለእኛ ባለግጽረጥ ይግልጽልናል።

ጸሐፊው በዕብራውያን 5: 10 ላይ ወደ አለው ትምህርት እንደገና ይመለሳል። አብርሃም የተስፋውን ቃል እንደሚያገኝ እርግጠኛ ስለሆነበት ስለ መሐላው ቃል በሚያስብበት ጊዜ የመልክ ጼዴት ክህነትን በተመለከተ እግዚአብሔር የሰጠው የተስፋ ቃል ትዝ ይለዋል። አሁን በምዕራፍ 7 ላይ ወደ እዚህ ትምህርት ይመለሳል።

ጌታ ኢየሱስን እንድንክድ ሊያደርጉን የሚችሉ ፈተናዎች ሲያጋጥሙን ሁለት አስፈላጊ የሆኑ እውነታዎችን ልናስታውስ ይገባናል። አንደኛ፤ ያለ ኢየሱስ ክርስቶስ

ምንም ዓይነት የደንበኝ መንገድ የለም። እርሱን ከተውን ለእኛ ትርፋችን የእግዚአብሔር ቁጣ ነው። ለቤተሰባችን ወይም ስለኑሮአችን ግሰባችን ወይም ስደትን መፍራታችን በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ያለንን እምነት እስከመተው ሊያደርሰን አይገባም፤ ምክንያቱም እምነታችን ከእነዚህ ሁሉ ነገሮች በላይ ነው። ሁለተኛ፤ እግዚአብሔር መንግሥተ ሰማያት ወስዶን የዘላለምን ሕይወት ሊያገናጽፈን ቃል እንደገባልን መንገዝብ ይገባናል። እነዚህ የተስፋ ቃላት በእርግጥ የሚፈጸሙ ናቸው፤ ሆኖም እነርሱን ለማግኘት ስንል ጸንተን መቆም ይኖርብናል።

25ኛ ጥያቄ፡- ከምታውቃቸው ሰዎች እነማን ይመስሉሃል? በዚህ ትምህርት በጣም ሊጠቀሙ የሚችሉ? የተግርኸውን ነገር እካፍላቸው።

አምስተኛ ቀን፡-የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልስና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) 1. ስድስቱ መሠረታዊ ትምህርቶች ምን ምንድን ናቸው?

2. እነዚህ ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያንህ የሚሰጡት እንዴት ነው?

3. ቤተ ክርስቲያንህ በምን ዓይነት መንገድ ነው ክርስቲያኖችን ለማጎልመስ የምትጥረው?

4. በትምህርት መልክ ሊሰጡ የሚገቡ አንዳንድ ጠለቅ ያሉት እውነታዎች የትኞቹ ናቸው?

ለ) 1. አንድ ክርስቲያን ደንበኝነቱን ስለማጣቱ ቤተ ክርስቲያንህ የምትሰጠው ትምህርት ምን ዓይነት ነው?

2. ይህንን አመለካከት የሚደግፉ ጥቅሶች የትኞቹ ናቸው?

3. በዕብራውያን 6:4-6 ላይ ካሉት ሦስት አመለካከቶች የትኛውን ነው የምትደግፈው? ለምን?

ሐ) 1. በምን ዓይነት መንገድ ነው እውነተኛውን ክርስቲያን ከሐሰተኛው የምንለየው?

2. አንድ ሕይወት እንደተለወጠ የሚገልጹትን አንዳንዶቹን ፍራዎች ግለጽ።

መ) 1. እስካሁን ድረስ ከምንጠብቃቸው የእግዚአብሔር የተስፋ ቃላት አንዳንዶቹን ጻፍ።

2. ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነን እንድንቆይ እነዚህ የተሰጡ ቃላት የሚያበረታቱን እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ አራት

ዕብራውያን ምዕራፍ 7

የመጀመሪያው ቀን፡ - ዕብራውያን 7: 1-3

ለክርስቲያን በጣም አደገኛ የሆነው ምድራዊ የሆነ ሊቀ ካህን ያስፈልገሃል ወይም እግዚአብሔርን ስታመልክ በአምልኮህ የሚረዳህ ምድራዊ የሆነ አግላጅ ያስፈልገሃል የሚለው ትምህርት ነው። እነዚህ የአይሁድ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል ምድራዊ የሆነ ሊቀ ካህን የሚፈልጉ ይመስላል። ይህም ሲሆን በመንግሥተ ሰማያት ላይ በእግዚአብሔር ፊት የቀመ ምድራዊ ያልሆነ ታላቅ ሊቀ ካህን እንዳላቸው ገን አልተገነዘቡም።

በምድር ላይ የተለመደው አንድ ተራ ሰው መሪ ወደሆነ ሰው መቅረብ ከፈለገ በመሐከል ሊያገናኙት በሚችሉ ሰዎች በኩል ማለፍ አለበት። ስለዚህም ትንሽም ትሁን ሥልጣን ያለውን ወዳጁን ወይም ዘመዱን ይፈልግና እርሱን ወክሎ እንዲቀርብለት ያደርጋል።

1ኛ ጥያቄ፡- ይህ እንዴት ተግባራዊ እንደሚሆን ምሳሌ ስጥ። ይህ ግንዛቤ ሰዎች በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን አመለካከት እንዲለውጥ ሊያደርጋቸው የሚችልበት መንገድ አለን?

ይህ የአግላጅ ሐሳብ የሚነሳው ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት በሚያስቡበት ወቅት ነው። በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ከመጸለይ ወደ መላእክት ወይም ወደ ማሪያም አንዳንዶች ደግሞ ወደ ጻድቃን ሰማዕታት ይጸልያሉ። ሽከማቸውን ቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ከመውሰድ ወደ ቤተ ክርስቲያን መሪ ይሄዱና እንዲጸለይላቸው ይጠይቁታል።

የዕብራውያን መጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ለእኛ የሚያስፈልገን አንድ አግላጅ ብቻ የሚለው ነው። እርሱም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። መሪዎች፣ ካህናት ወይም ጻድቃን ሰማዕታት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል እንደ አግላጅ ሆነው ሊቆሙ አያስፈልገም። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ሁላችንም ወደ እግዚአብሔር የመቅረብ መብት አለን። በእኛ በኩል ወደ መሪዎች ሄደን እንዲያግልጹን የምናደርገው ግንኛውም ዓይነት ጥረት መጽሐፍ ቅዱስ እንደ እግዚአብሔር ልጆች ወደ እርሱ ለመቅረብ የሚያስችለን ክፍት መንገድ መኖሩን የሚያስተምረውን ትምህርት እንደመቃወም ነው የሚቆጠረው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ካህናትን ሆኖ

2. ለእግዚአብሔር ታግኝ ሆነን እንድንቆይ እነዚህ የተስፋ ቃሎች የሚያበረታቱን እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ አራት

ዕብራውያን ምዕራፍ 7

የመጀመሪያው ቀን፡ - ዕብራውያን 7: 1-3

ለክርስቲያን በጣም አደገኛ የሆነው ምድራዊ የሆነ ሊቀ ካህን ያስፈልገዋል ወይም እግዚአብሔርን ስታመልክ በአምልኮህ የሚረዳህ ምድራዊ የሆነ አግላጅ ያስፈልገዋል የሚለው ትምህርት ነው። እነዚህ የአይሁድ ክርስቲያኖች በእግዚአብሔርና በሰዎች መካከል ምድራዊ የሆነ ሊቀ ካህን የሚፈልጉ ይመስላል። ይህም ሲሆን በመንግሥተ ሰማያት ላይ በእግዚአብሔር ፊት የቆመ ምድራዊ ያልሆነ ታላቅ ሊቀ ካህን እንዳላቸው ግን አልተገነዘቡም።

በምድር ላይ የተለመደው አንድ ተራ ሰው መሪ ወደሆነ ሰው መቅረብ ከፈለገ በመሐከል ሊያገናኙት በሚችሉ ሰዎች በኩል ግለፍ አለበት። ስለዚህም ትንሽም ትሁን ሥልጣን ያለውን ወዳጁን ወይም ዘመዱን ይፈልግና እርሱን ወክሎ እንዲቀርብለት ያደርጋል።

1ኛ ጥያቄ፡- ይህ እንዴት ተግባራዊ እንደሚሆን ምሳሌ ስጥ። ይህ ግንዛቤ ሰዎች በእግዚአብሔር ላይ ያላቸውን አመለካከት እንዲለውጥ ሊያደርጋቸው የሚችልበት መንገድ አለን?

ይህ የአግላጅ ሐሳብ የሚነሳው ሰዎች ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ግንኙነት በሚያስቡበት ወቅት ነው። በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ከመጸለይ ወደ መላእክት ወይም ወደ ማሪያም አንዳንዶች ደግሞ ወደ ጻድቃን ሰማዕታት ይጸልያሉ። ሽክግቸውን ቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ከመውሰድ ወደ ቤተ ክርስቲያን መሪ ይሄዱና እንዲጸለይላቸው ይጠይቁታል።

የዕብራውያን መጽሐፍ ትልቁ ትምህርት ለእኛ የሚያስፈልገን አንድ አግላጅ ብቻ የሚለው ነው። እርሱም ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። መሪዎች፣ ካህናት ወይም ጻድቃን ሰማዕታት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል እንደ አግላጅ ሆነው ሊቆሙ አያስፈልገውም። በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ሁላችንም ወደ እግዚአብሔር የመቅረብ መብት አለን። በእኛ በኩል ወደ መሪዎች ሄደን እንዲያግልዱን የምናደርገው ግንኛውም ዓይነት ጥረት መጽሐፍ ቅዱስ እንደ እግዚአብሔር ልጆች ወደ እርሱ ለመቅረብ የሚያስችለን ክፍት መንገድ መኖሩን የሚያስተምረውን ትምህርት እንደመቃወም ነው የሚቆጠረው። ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ካህናችን ሆኖ

የሠራውንም ሥራ እናቃልላለን። ይህን ስንል ወደ ክርስቲያኖች ሄዳችሁ እንዲጸልዩላችሁ መጠየቅ አትችሉም ግለታችን አይደለም። የእናንተም የእነርሱም ጸሎት በእግዚአብሔር ፊት ይቀርባሉ መልስም ይሰጣችኋል።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በክርስትና ውስጥ ይህን የአማላጅ ነገር መጠቀም በእግዚአብሔር ዓይን ሁሉም አማኝ እኩል ነው ከሚለውና አንድ አማላጅ አለ ከሚለው ትምህርት ጋር የሚቃረነው በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ለ) ይህ የተሳሳተ አስተሳሰብ የሌሎችን እና የአንተን ከእግዚአብሔር ጋር ያለህን ግንኙነት በምን መልኩ ነው ተጽዕኖ ያለው?

የአይሁድ ክርስቲያኖች የብሉይ ኪዳንን የአምልኮ ሥርዓት በታላቅ አክብሮት ይመለከቱት ስለነበር ወደ ድሮው የአይሁድ ሃይማኖት ለመመለስ ይወላውሉ ነበር። ስለዚህም ከምዕራፍ 7-10፣ ጸሐፊው የብሉይ ኪዳን አምልኮ ምስላ የነበሩት ሦስቱ ዋና ዋና ነገሮች እንደተተኩ ያስረዳል። በመጀመሪያ የሙሴ ሕግ መሠረት የሆነው ቃል ኪዳንና የአምልኮው ሥርዓት በአዲሱ ኪዳን ተተክቷል፤ (ምዕራፍ 8)። ሁለተኛ የአሮን ዘር ሊቀ ካህናት ከእነርሱ በሚበልጠው በመልክ ጼዴቅ ከህነት ተተክቷል፤ (ምዕራፍ 7)። ሦስተኛ መሥዋዕት የማቅረቡ ሥርዓት በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕትነት ተተክቷል፤ (ምዕራፍ 9-10)።

በመጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ብዙ እውነታዎችን የሚያስተምረን በምሳሌዎች ነው። እነዚህ ምሳሌዎች የሚገኙት በብሉይ ኪዳን ሲሆን የተፈጸሙትም በአዲስ ኪዳን ውስጥ ነው። እግዚአብሔር ታሪክን ስለሚቆጣጠር እነዚህን ክንዋኔዎችና ሰዎች በመንግሥተ ሰማያትና በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የተፈጸሙትን እውነታዎች በጥልቀት ለማሳየት ይጠቀምባቸዋል። ለመጥቀስ ያህል፡- የብሉይ ኪዳኖቹ መሥዋዕቶች ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት ያመለከቱ እንደነበር ተመልክተናል። በበረሃው የተደረገው መንከራተትና ይህን የመሳሰሉ ሌሎች ክንውኖች የእግዚአብሔር ሕዝቦች ለእግዚአብሔር ባለመታዘዛቸው ምክንያት የሚያጋጥማቸውን ችግር ያመለክታሉ። እንደ ኢየሩሳሌም ያሉ ቦታዎች የመንግሥተ ሰማያት ተምሳሌቶች ነበሩ። እንደ መንገዳቸው ድንኳን ያሉ ነገሮችም የመንግሥተ ሰማያት ተምሳሌቶች ነበሩ። በመጨረሻም እንደ አዳም ሙሴ፣ ኢያሱ፣ ያሉ ሰዎች ፍጹም ሰው የነበረው የኢየሱስ ክርስቶስ ተምሳሌቶች ነበሩ። በዚህ ሳምንት የዕብራውያን ጸሐፊ በታሪክ ውስጥ በግልጽ ስለማይታየው የኢየሱስን ካህንነት ሊመስል ስለሚችለው መልክጼዴቅ የሚል ሥያሜ ስለተሰጠው ሰው የሰጠውን ማብራሪያ እንመለከታለን።

3ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን ምዕራፍ 7 አንብብ። በመቀጠልም የሚከተሉትን ጥያቄዎች ከቁጥር 1-3 ባለው ክፍል ላይ በመመርኮዝ መልስ።

ሀ) ለመልክ ጼዴቅ የተሰጡት ሁለት ስያሜዎች ምንድን ናቸው?

ለ) መልክ ጼዴቅ እናትና አባት የለውም ሲል ምን ማለቱ ነው?

ሐ) መልክ ጼዴቅ በምን መልክ ነው ከእግዚአብሔር ልጅ ጋር የሚመሳሰለው?

ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት ሊቀ ካህን እንደሆነ ለመገንዘብ የአይሁድ ክርስቲያኖች ችግር አጋጥሟቸዋል። በብሉይ ኪዳን ከሌዊ ወገን ሆነው የአሮን ዝርያ የነበራቸው ብቻ ነበሩ ካህን ሊሆኑ የሚችሉት። እንዴት ታዲያ ኢየሱስ ሊቀ ካህን ሊሆን ይችላል? ለዚህ መልስ ለመስጠት ጸሐፊው ወደማይታወቀው መልክ ጼዴቅ የሚባል ስያሜ ወደ አለው ያመራል።

4ኛ ጥያቄ፡- አሪት ዘፍጥረት 14:17-20 እና መዝሙር(110):1-4 አንብብ።

ሀ) በምን ዓይነት መንገድ ነው አብርሃምና መልክ ጼዴቅ የተገናኙት?

ለ) የመልክ ጼዴቅን ሊቀ ካህንነት በተመለከተ እግዚአብሔር የገባው ቃል ኪዳን ምን ነበር?

ጸሐፊው በ5:10 ላይ ስለ መልክ ጼዴቅ ጀምሮት ወደ ነበረው ይመለሳል፤ ቀደም ብሉ ያቋረጠው ክርስቲያኖች ገና ሕጻናት በመሆናቸው ነበር። ያም ሆነ ይህ ጥልቅ የሆኑ እውነታዎችን ማስተማሩን ይቀጥላል። የዕብራውያን ጸሐፊ የሚሰጠው ማብራሪያ በጣም ከባድ ነው፤ ይህ እንደዚህ ሊሆን የቻለው ጸሐፊው የተለመደውን የዘመኑን የአተረጓጎም ዘይቤን ሳይሆን የአይሁዳውያን የአተረጓጎም ዘይቤን ስለሚጠቀም ነው። የጸሐፊው ዓላማ ኢየሱስና መልክ ጼዴቅ እንደሚመሳሰሉ የኢየሱስ ካህንነት እንደ መልክ ጼዴቅ እንደሆነና ከአሮን እንደሚበልጥ ለማሳየት ነው።

አሪት ዘፍጥረት አብርሃም ታላቅ ጦርነት ገጥሞ ጠላቶቹን ከአሸነፈ በኋላ ብዙ ምርኮ ይዞ ሲመለስ ከመልክ ጼዴቅ ጋር እንደተገናኘ ይገልጻል። ሲገናኙ አብርሃም ለመልክ ጼዴቅ ከምርኮው ላይ አሥራት ከሰጠው በኋላ መልክ ጼዴቅ ይባርክዋል።

ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መልክ ጼዴቅን በሦስት ዋና ዋና መንገዶች ይመስለዋል። አንደኛ፤ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚታዩ ሁለት አመራሮችን አጣምሮ በመያዙ ይመሳሰላሉ። መልክ ጼዴቅ የሳሌም ንጉሥና የእግዚአብሔር ሊቀ ካህን ነበር። በነገራችን ላይ ሳሌም የኢየሩሳሌም ከተማ ልዩ መጠሪያ ነው። በሙሴ ሕግ እነዚህ ሁለት ጥምሮች ሊኖሩ አይችሉም፤ ነገር ግን ልክ እንደ መልክ ጼዴቅ ኢየሱስ ክርስቶስ ንጉሥም ሊቀ ካህንም ነው።

ሁለተኛ፤ የሁለቱ የአመራር ሥርዓት አንድ ዓይነት ነው። «ሳሌም» ሰላም ማለት ሲሆን «መልክ ጼዴቅ» ደግሞ «የጽድቅ ንጉሥ» ማለት ነው። በዚህም ጽሐፊው የመልክ ጼዴቅ መንግሥት በሰላምና በጽድቅ ላይ የተመሠረተ ነው ማለቱ ነው። መሢሔ ሲነገሥ ከሚታዩት ዐበይት ነገሮች ውስጥ ሰላምና ጽድቅ ናቸው።

5ኛ ጥያቄ፡- የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከትና ወደፊት ስለሚመጣው ስለ መሢሔ መንግሥት ማብራሪያ ስጥ፤ (ኢሳይያስ 32:1-2፤ 16-18)።

ሦስተኛ፤ ሁለቱም ዘላለማዊ ናቸው። በዚህ ሥፍራ ጸሐፊው የሚሰጠው ማብራሪያ ትንሽ ከበድ ይላል። አይሁዳውያን በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ የተነገረውን ብቻ

ሳይሆን ያልተነገረውንም ነገር ማወቅ ይፈልጋሉ። ይህም ቢሆን ሁለቱንም ይመራ የነበረው እግዚአብሔር ነው። በብሉይ ኪዳን ውስጥ የነበሩት ታላላቅ ሰዎች (ለምሳሌ፡ - ሙሴ፣ አርን፣ አብርሃም) ትውልዳቸው ከየት እንደሆነ ወላጆቻቸው እነማን እንደነበሩ እንዴት እንደሞቱ ገለጻ ተሰጥቷል። ሆኖም የመልክ ጼዴቅ ትንሽ ለየት ይላል። እናትና አባቱ እነማን እንደነበሩ ከየትኛው ወገን እንደነበረና እንዴት እንደሞተ አልተገለጸም። ምንም እንኳ መልክ ጼዴቅ እናትና አባት የነበረው ሰውና በመጨረሻም የሞተ ቢሆንም ጸሐፊው ይህንን በመጥቀስ ለእስራኤላውያን እንደ ምሳሌ ሆኖ የሚጠቅማቸው ነገር ባለማግኘቱ ይህንን ለእስራኤላውያን በጣም አስፈላጊ የሆነውን ነገር ሳይጠቅስ ያልፋል። ስለ ሞቱ የተጠቀሰ ነገር ባለመኖሩ እስካሁን ድረስ ሊቀ ካህን ሆኖ የሚኖር ይመስላል። ስለዚህም መልክ ጼዴቅ መጀመሪያና መጨረሻ ስላልነበረው፣ የእግዚአብሔር ልጅ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ይመስላል። ጸሐፊው እዚህ ላይ የሚጠቅሰው የኢየሱስን መወለድና መሞት ሳይሆን እግዚአብሔር እንደመሆኑ ከጥንት እንሥቶ እስከ ዘላለም የመኖሩን ጉዳይ ነው የሚጠቅሰው። ስለዚህም የእርሱ ካህንነት ልክ እንደ መልክ ጼዴቅ ዘላለማዊ ነው እንጂ እንደ አርን በመሞት የሚቋረጥ አይደለም።

6ኛ ጥያቄ፡- የክርስቶስ ሊቀ ካህንነት ዘላለማዊ የመሆኑ እውነታ አስፈላጊነቱ በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ሁለተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 7:4-10

በትናንትናው ዕለት ጸሐፊው የኢየሱስንና የመልክ ጼዴቅን መመሳሰል ነበር የገለጸው። በዚህ ክፍል ደግሞ የመልክ ጼዴቅ የሊቀ ካህንነት ሹመት ከእርሱ እንዴት እንደሚበልጥ ያስረዳል። እንደገና የመልክ ጼዴቅን ታላቅነት ለአይሁዳውያን ለመግለጽ ጸሐፊው የአይሁዳውያንን የአተረጓንም ዘይቤ ነው የሚጠቀመው። አስተውል! ጸሐፊው እነዚህን እውነታዎች የሚያስተምረው ክርስቲያኖቹ ወደ ድርው የአይሁድ የአምልኮ ሥርዓት ሊቀ ካህን ወደ መሬሉ ወደ መሥዋዕትና የቤተ መቅደስ ሥርዓት ለመመለስ እንዳይወላውሉ ነው። እኛም ብንሆን ሐላባችንና ተስፋችን ምድራዊ በሆኑ መሪዎች ላይ መጣል የለብንም። ታላላቅ መሪዎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይነሣሉ ሆኖም ብዙ ሳይቆይ እንደ ጥላ ያልፋሉ። የሐሰት ትምህርቶች ብዙ ጊዜ የሚጀመሩት ሰዎችን ወደ እራሳቸው ለመላብ በሚፈልጉ ሰዎች ነው። እንደ ክርስቲያን ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው ብቸኛው መንገድ ኢየሱስ መሆኑን ማመንና በዚህ ላይ መጽናት ይኖርብናል። መከተል ያለብን እርሱን ብቻ ነው እንጂ ታላላቅ ሰዎችንም ጭምር መሆን የለበትም። የሰዎች ትምህርት እውነተኛና ትክክለኛ እንደሆነ ለማረጋገጥ ሁልጊዜ ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ማንፃፀር አለብን። ይህ ካልሆነ የሐሰት መምህራንና ትምህርታቸው ከኢየሱስ ሊለያዩን ነው።

7ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አንዳንድ ሰዎች ኢየሱስን ከመከተል የበለጠ ሰዎችን የሚከተሉት በምን ዓይነት መንገድ ነው?

ለ) የምንማራቸውን ትምህርቶች ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ግንኙ ለእኛ አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድን ነው?

8ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን 7:4-10 አንብብ። መልክ ጼዴቅ ከእርን ሊቀ ካህንነት እንደሚበልጥ ለማሳየት ጸሐፊው የተጠቀመባቸው ሁለት መንገዶች ምንድን ናቸው?

ኢየሱስ በመልክ ጸዴቅ ሥልጣን ሊቀ ካህን ከሆነና የሙሴ ሕግ ደግሞ በእርን ደረጃ ሌላ ሊቀ ካህንነት ከመመሥረት የትኛው ነው የሚበልጠው? ለዚህ መልስ ለመስጠት ጸሐፊው በአሪት ዘፍጥረት ወደ ተፈጻሚው ከንዋኔ ይመለሳል።

መልክ ጼዴቅ ከአብርሃም እንደሚበልጥ የሚገልጹ ሁለት ነገሮች:- አብርሃምና መልክ ጼዴቅ ሲገናኙ ተከናውነዋል። በመጀመሪያ ደረጃ አብርሃም ከምርኮው ላይ አንድ አሥረኛውን በአሥራት መልክ ለመልክ ጼዴቅ ሰጥቷል።

9ኛ ጥያቄ:- አሪት ዘተልቁ 18:21-29 አንብብ። ሌዋውያን መቀበል የነበረባቸው የማንን አሥራት ነው?

በብሉይ ኪዳን ሥርዓት የካህናትና የሌዋውያን አንዱ ሐላፊነት ከሕዝቡ ላይ አሥራት መሰብሰብ ነው። የካህነትንና በሰውና በእግዚአብሔር መካከል የመቆምን ሥልጣን የሰጣቸው እግዚአብሔር ነው። ሆኖም በአሪት ዘፍጥረት ታሪክ ላይ ለመልክ ጼዴቅ አሥራት የሰጠው አብርሃም ነው። ይህም መልክ ጼዴቅ የእግዚአብሔር ሊቀ ካህን እንደመሆኑ («በሕይወት እንዲኖር የተመሠከረለት እርሱ ነው») ከአብርሃም ይበልጥ ነበር ማለት ነው። ጸሐፊው አብርሃም ብቻ አይደለም አሥራት የከፈለው ነው የሚለው። መጽሐፍ ቅዱስ የሰዎች ሁሉ ራስ እዳም እንደሆነና በሆነ መንገድ ከእርሱ ጋር በዔደን ገነት ሰዎች ሁሉ ጋጢአት እንደሠሩ እንደሚገልጸው ሁሉ (ሮሜ 5:12)፣ የአብርሃም የልጅ ልጅ የነበረው ሌዊም በአብርሃም በኩል ለመልክ ጼዴቅ አሥራት ከመስጠቱ ከንዋኔ ጋር ተባብሯል። ስለዚህም የመልክ ጼዴቅ ከአብርሃም መብለጥ ብቻ ሳይሆን በሕጉ መሠረት የካህናት ሁሉ አባት ከሆነው ከሌዊም እንደሚበልጥ ነው የሚታየው። ስለዚህም መልክ ጼዴቅ ከግናቸውም የእርን ሊቀ ካህናት ይበልጣል።

ሁለተኛ! አብርሃም የመልክ ጼዴቅን በረከት ተቀብሏል። የእግዚአብሔርን ሕዝብ ይባርኩ የነበሩት ካህናት ናቸው። ለአይሁዳውያን በረከት እግዚአብሔር ሰውዬውን እንዲባርክ ብቻ የሚነግር ቃል ሳይሆን እንደ ትንቢት ነበር የሚቆጠረው ምክንያቱም ለካህኑ እግዚአብሔር ሥልጣን ስለሰጠው ሰውዬው በረከቱን እንደሚቀበል እርግጠኛ ነበር። በልማድ በረከት የሚሰጠው በሥልጣን እነሰ ላለው እንደመሆኑ (ለምሳሌ! ሊቀ ካህናት ለሕዝቡ)፣ መልክ ጼዴቅ አብርሃምን መባረኩ፣ መልክ ጼዴቅ ከአብርሃምና ከልጆቹ የሚበልጥ መሆኑን ይገልጻል። ከመልክ ጼዴቅ ወገን ከነበረውም ከኢየሱስ ክርስቶስ ያነሱ ነበሩ።

የዚህ ክፍል ዋነኛ ትምህርት የኢየሱስ ክርስቶስ የሊቀ ካህንነት ሥልጣን በመልክ ጼዴቅ ደረጃ በመሆኑ ከእርን ደረጃ ይበልጣል። ይህም የተረጋገጠው ለእርን ከሆነት

ሐላፊ የነበሩት አብርሃምና ሌዊ የበታች መሆናቸውን ለማሳየት አሥራት ከፍለዋል፤ በዚህም ላይ በረከትን ተቀብለዋል።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከሌሎች ሃይማኖቶች መሪዎች ጋር ስናነፃፅረው ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት ነው?

ለ) ኢየሱስን ትተን ሌሎች ታላቅ የሃይማኖት መሪዎችን ስለመከተል ይህ ከፍል የሚያስተምረን ምንድን ነው?

ሐ) ሰዎች የሚከተሉዋቸውን የተለያዩ የሃይማኖት መሪዎችን ስም ዝርዝር ጻፍ።

ከኢየሱስ ጋር ስናነፃፅራቸው የሁሉም ሃይማኖት መሪዎችንና ሃይማኖቶቹም በሙሉ ከኢየሱስ የበታች ናቸው። ምንም እንኳ ወደ ሌላ ሃይማኖት ለመለወጥ ፈተና ቢገጥመንም የትኞቹም ቢሆኑ ከጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቅነት ጋር ሊወዳደሩ እንደማይችሉ ማስተዋል ይገባናል።

ሦስተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 7: 11-22

የጌታ ኢየሱስ መምጣት ያመጣው ለውጥ ምንድን ነው? እርሱ ያመጣው ለውጥ የሚያዘግም ነው? ይህን ነገር እራሳችንን በተመለከተ ልንጠይቅ ይገባናል፤ ይህም ብቻ ሳይሆን ብሉይ ኪዳንንም በተመለከተ ተመሳሳይ ጥያቄ መጠየቅ አለብን። የክርስቶስ መምጣት የእግዚአብሔርን አምልኮ በትንሹ ብቻ አይደለም የለወጠው። የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት እንዳለ ነው የተለወጠው። እንዲያውም ለአምልኮ ሥርዓቱ መሠረት የሆነ ቃል ኪዳን ነው የተለወጠው። በሙሴ ሕግ ተመሥርቶ የነበረው ብሉይ ኪዳን እንዳለ በአዲስ ኪዳን ተተካ።

11ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 7: 11-22 አንብብ።

ሀ) የቀድሞውን የብሉይ ኪዳንን ሥርዓት ጸሐፊው እንዴት አድርጎ ነው የሚያብራራው? (ቁጥር 18)።

ለ) ከክህነቱ የሹመት ለውጥ አብሮ የሚመጣው ነገር ምንድን ነው?

ሐ) ለካህንነት ብቁ ከሚያደርጉት ነገሮች ላይ በአዲሱና በብሉይ ያለው ልዩነት ምንድን ነው?

መ) በብሉይና በአዲሱ ክህነት ውስጥ የእግዚአብሔርን መሐላ በተመለከተ ያለው ልዩነት ምንድን ነው?

አንዱ የዕብራውያን ጸሐፊ ዋና ዓላማ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣት በብሉይ ኪዳን ላይ ያስገኘውን ታላቅ ለውጥ ማሳየት ነው። ኢየሱስ ሲመጣ የነቢያትን ትንቢቶች ፈጽሟል። ሙሴን በመተካት የእግዚአብሔር ሕዝብ መሪ ሆኗል። በሕግ ላይ የተመሠረተውን የመሥዋዕት ማቅረብ የአምልኮ ሥርዓት የነበረውንና የአምልኮውን ሥርዓት የሚመሩ ካህናት የነበሩትን ብሉይ ኪዳን ለውጦታል። እነዚህ ነገሮች በሙሉ

የተተኩት በኢየሱስ ነው። የመጨረሻውን መሥዋዕት ከከፈለ በኋላ ኢየሱስ ዘላለማዊ ሊቀ ካህን ሆነ፤ የተሻለም አዲስ ኪዳን መሠረተ።

በቁጥር 11 ላይ ጸሐፊው የድሮው ሊቀ ካህንነት አንድን ሰው ፍጹም ግድረግ ከቻለ ለምንድን ነው እግዚአብሔር በመዝሙር (110)፡4 አዲስ ሹመት ያለው ሊቀ ካህንነት ለግሰነዛት ቃል የገባው? የሚል ጥያቄ ይጠይቃል። ጸሐፊው ፍጹም ሲል ሙሉ ተቀባይነትንና ምሕረትን ካስገኘ ማለቱ ነው። በመልክ ጼዴቅ ደረጃ ሌላ ክህነት ለመመሥረት ቃል መግባቱ የበፊቱ ክህነት በቂ አለመሆኑን ያሳያል። ክህነቱ የተመሠረተበት ሕግ እንኳ «ደካማና የማይጠቅም» እንደሆነ ነው የተገለጸው።

12ኛ ጥያቄ፡- ገላትያ 3፡23-25 አንብብ። የብሉይ ኪዳን ሕግ ሥራ ምን ነበር?

የብሉይ ኪዳን ሕግ ምንም ቢሆን ደኅንነትን አያስገኝልንም። ስለዚህም የምትደክም የሚል ስያሜ ተሰጠው፤ (ሮሜ 8፡3)። ከዚህ በተረፈ ግን ሌሎች ሁለት ተግባሮች ነበሩት፤ 1. ደኅንነት እንደሚያስፈልገን በመጠቀም ደኅንነት ሊያስገኝልን የሚችለውን የኢየሱስ ክርስቶስን ጥርጊያ መንገድ አዘጋጀ። 2. ሰዎች ወደ ሌሎች የባሉ ጋጢአቶች እንዳይገቡ የመከላከል ተግባር ፈጽሟል። (ለበለጠ ማብራሪያ ትምህርት 4 ተመልከት)።

የአሪት ዘሌዋውያኑ ክህነትና ሕጉ በጣም የተዛመዱ ናቸው። ሕጉ ከተቀየረ በገድ ክህነቱም መቀየር አለበት ማለት ነው። ልክ እንደዚሁ ክህነቱም ከተቀየረ ሕጉም የገድ መለወጥ አለበት። (ለምሳሌ፡ አዲስ መሪ የአንድን አገር ሥርዓት ከተቀጣጠረ ፖሊሲዎቹም ይለወጣሉ። አዲስ የምርጫ ሕግ ሲፈጠር ደግሞ የአንድ አገር መሪ አብሮ ይለወጣል)።

በሙሴ በኩል በተሰጡት ሕግጋቶች መሠረት እግዚአብሔር እርንን ሊቀ ካህን አድርጎ ከሾመ ከብዙ ዘመን በኋላ እግዚአብሔር በመልክ ጼዴቅ ሥልጣን ያለ አዲስ ክህነት እንደሚያቋቁም ቃል ገባ፤ (መዝ./110/፡4)። በእርግጥ እግዚአብሔር በዚህ ቦታ ያመለክት የነበረው ኢየሱስ ክርስቶስን ነው። ኢየሱስ ከይሁዳ ወገን (የንጉሥ ወገን) ስለነበር በሕጉ መሠረት ሊቀ ካህን ለመሆን ምንም ሥልጣን አልነበረውም። ሕጉ ለክህነት ብቁ የሚያደርገው በእርን የዘር ግንድ ውስጥ የነበሩት ነው እንጂ በሌላ ውስጣዊ በሆኑ መመዘኛዎች መሠረት አልነበረም። ሊቀ ካህኑ ትሑትና እግዚአብሔርን የሚፈራ መሆን አለበት አይልም። አንድ ሰው እናትና አባቱ ሌዋውያን የሆኑ እውነተኛ ከሌዊ ወገን የነበረ ሰው ከሆነና በቤተ ዘመድ ውርሱ ሁሉንም መመዘኛዎች ካሟላ ግንኛውም የእርን ልጅ ሊቀ ካህን ለመሆን ይችላል።

13ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የሊቀ ካህኑ መመዘኛ ዛሬ ካለው የቤተ ክርስቲያን መሪ መመዘኛ ጋር የሚለየው እንዴት ነው?

ለ) ዛሬ ካለው የቤተ ክርስቲያን መሪ አመራረጥ ዘይቤ ጋር የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

እንደ መልክ ጸደቅ ካለው አዲስ የክህነት ሹመት ጋር አዲስ ሕግና ቃል ኪዳን እስፈላጊ ነው ይላል ጸሐፊው። በአዲሱ ኪዳን ላይ በመመሥረት በሌሎች ሻል ባሉ መመዘኛዎች ምክንያት ኢየሱስ ሊቀ ካህን ሊሆን ይችላል። ለኢየሱስ ክርስቶስ ካህን መሆን መሠረት የሆነው የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ ዘላለማዊ መሆኑ ነው። በመዝ. /110/ : 4 ላይ ባለው የትንቢት ቃል መሠረት እንደምናየው ሊጠፋ የማይችል ሕይወት ነበረው፤ (ለዘላለም ካህን)። ስለዚህም ውጫዊ የሆኑት ነገሮች ላይ ከማተኮር አዲሱ ክህነት የሚያተኮረው ውስጣዊ ሕይወት ላይና የካህኑ ሥልጣን ላይ ነው። በተጨማሪም ሥራው በሚሞቱ ሰዎች ከሚፈጸም (ከእርን ወገን የነበሩት ካህን ይሞቱ ስለነበር በየጊዜው መተካት ነበረባቸው) አዲሱ ሊቀ ካህን ኢየሱስ ክርስቶስ ለዘላለም ስለሚኖር በሌላ ሳይተካ እርሱ ይሠራዋል።

የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ክህነት ከእርን የሚበልጥበት አንድ ሌላ ምክንያት አለ። እግዚአብሔር አርንን የመረጠው በትእዛዙ (በሕጉ) ላይ ተመሥርቶ ነው እንጂ በመሐላ ላይ አልነበረም። የመልክ ጸደቅ ሊቀ ክህነት ገን በእግዚአብሔር ትዕዛዝ ላይ ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር ባደረገው ቃል መሐላ ላይም የተመሠረተ ነበር፤ (ዕብራ. 6 : 17-18 ስናጠና ስለ መሐላ ያደረገውን ጥናት አስታውስ)። የእግዚአብሔር መሐላ ዘላለማዊ የሆነ ሊወገድ ወይም ሊለወጥ የማይችል ሊቀ ካህን ነው።

ይህ መሐላ የኢየሱስን ሊቀ ካህንነት ብቻ ሳይሆን የሚያረጋግጠው ለአዲሱም ኪዳን መሠረት ነበር። የክህነት ለውጥ የትዕዛዞችንና የቃል ኪዳንን ለውጥ ያስከትላል። የአዲስ ኪዳን ተያዥ ኢየሱስ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ኢየሱስን እንደ ቃል ኪዳኑ መሥራች ሰውም እግዚአብሔርን እንደሚያስታርቅ አድርጎ ብቻ ሳይሆን በእርሱ ለሚያምኑ እግዚአብሔር የሰጠው የተስፋ ቃል እንደሚፈጸምላቸው ሐላፊነቱን የወሰደ እርሱ በመሆኑ እንደ ተያዥም አድርጎ ነው የሚያቀርበው።

በአዲሱ ኪዳን ላይም በአዲሱ ክህነት ላይ በመመሥረት ነው «ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበት የሚሻል ተስፋ ገብቶአል» የምንለው። የቀድሞው ቃል ኪዳን በእግዚአብሔርና በሰው መካከል ያለው መሰናክል ላይ ትኩረት ያደርጋል። በሮጆና መጋረጃዎቹ ኃጢአተኛው ወደ ውስጥ እንዳይገባ ይከለክሉታል። አዲሱ ቃል ኪዳን ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ለኃጢአተኛው ክፍት አድርጎለታል ስለዚህም የተሻለ የተስፋ ቃል ነው።

የአይሁድ ክርስቲያኖች መሥዋዕት ወደ ማቅረቡ የካህናትንና የቤተ መቅደስ ሥርዓት ወደነበረው ወደ ድሮው የአምልኮ ሥርዓት ለመመለስ ያስቡ ነበር። ይህ ግን ካሁን ወዲያ ሊሆን የማይችል ሆነ። ኢየሱስ ከመጣ በኋላ ሌላ መሥዋዕት ማቅረብ በጭራሽ አያስፈልገም። አዲስ የክህነት ሹመት ተቋቁሟል፤ የአምልኮውም ሥፍራ በሰው ሠራሽ ሕንፃ ውስጥ ሳይሆን በመንግሥተ ሰማያት ዙፋን ፊት ነው የሚሆነው።

አንድ በኢየሱስ ካመንን ሁሉም ነገር መለወጥ አለበት። ሕይወታችን መለወጥ አለበት፡- ምክንያቱም አሁን አዲስ ፍጥረቶች ሆነናልና ነው። ይህም ምግባራችን፤

አመለካከታችን፤ አስተሳሰባችንና ስሜታችን በሙሉ በትንሹ ሳይሆን ሙሉ በሙሉ መለወጥ አለበት።

14ኛ ጥያቄ፡- ይህ ምን ያህል እውነት እንደሆነ ምሳሌዎች ስጥ።

አንዴ በኢየሱስ ካመንን አምልኮአችን መቀየር አለበት። የቀድሞው የአምልኮ ሥርዓታችን የነበረው ሃይማኖታችን የሆነ ቢሆንም በአዲሱ ተተክቷል። ኢየሱስ እንዳለው በመንፈስና በእውነት ማምለክ ይኖርብናል። ምንም እንኳን ጓደኞቻችን የእነርሱን ሃይማኖት እንድንይዝና ወደ ድሮው ሃይማኖታችን እንድንመለስ ቢፈልጉም ለመዳን ከፈለግን ሌላ አማራጭ ሊኖረን አይችልም። የእግዚአብሔር የተስፋ ቃል የሚፈጸምላቸው በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ቃል ኪዳንን ለሚቀበሉ ብቻ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ከመጣ መዲህ ሁሉም ነገር ተቀይሯል።

15ኛ ጥያቄ፡- የኢየሱስ መምጣት ዓለምን፣ ሕይወትን፣ ወዘተ... እንዴት እንደቀየረ ምሳሌ ስጥ።

አራተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 7:23-28

ኢየሱስ እንደ ሊቀ ካህን ከአርንና ከብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት እንደሚበልጥ ተመልክተናል። ዛሬ ደግሞ የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህንነት ለምን እንደሚሻልና የእርሱ ሊቀ ካህን መሆን ለእኛ ያስገኛልን ታላቅ ነገር እንመለከታለን። ይህ አስተሳሰባችን በኢየሱስ ላይ እንድናደርግና እንደ ሊቀ ካህናችን ወደ እርሱ ብቻ እንድንሄድ ያበረታታናል። በእግዚአብሔር ፊት ቆሞ የሚግልድልን ጸሎታችን እንደተሰማና ለችግሮቻችን መልስ እንደምንቀበል ማረጋገጫውን የሚሰጠን እርሱ ነው። መንግሥተ ሰማያት እስከንደርስ ድረስ ያለምንም ችግር በሰላም እንደምንጠበቅ ማስተማመኛውን የሚሰጠን እርሱ ነው።

16ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 1:23-28 አንብብ።

ሀ) የቀድሞው ክህነት እንዴት እንደሆነ ነው የተገለጸው?

ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ የተገለጸው እንዴት ነው?

ሐ) ኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህን በመሆኑ ያስገኛቸውን ውጤቶች በዝርዝር ጻፍ።

ጸሐፊው የብሉይ ኪዳን ካህናትን ድክመት በሁለት መንገዶች ይገልጻል።

1. የብሉይ ኪዳን ካህናት ሁልጊዜ በሞት ይቀጡ ነበር። አንድ ጊዜ እግዚአብሔርን የሚፈራ ጥሩ ሊቀ ካህን ይነሣል። ሰዎች ይታመኑበታል፤ ወደ እውነትም ይመራቸዋል። በኋላ ላይ ግን ስለሚሞት ሊቀ ካህንነቱ በሰዎች ዘንድ ለማይከበርና ከፋ ለሆነ ሰው ይሰጣቸዋል። (ለምሳሌ፡ ዔሊና ልጆቹ 1ኛ ሳሙ. 2-4)። በሞት ምክንያት ሊቀ ካህኑ መተካት ነበረበት፤ ይህም የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት አንዱ ድክመት ነው።

2. የብሉይ ኪዳን ካህናት ኃጢአተኞች ነበሩ፤ ወይም ጸሐፊው እንደሚገልጽው «ደካሞች» ነበሩ። በየቀኑ ለራሳቸው ኃጢአትና ለእሥራኤል ሕዝብ ኃጢአት ሲል መሥዋዕት ያቀርቡ ነበር። (ይህንን እውነታ በስርየት ቀን ከሚደረገው ሥርዓት ላይ ልታስታውሰው ትችላላህ)

በሕግ ላይ ከተመሠረቱት የአሮን ሊቀ ካህናት በአንፃሩ ደግሞ በመሐላ ላይ የጻናው ሊቀ ካህን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ አለ። ጸሐፊው እሱ ታላቅ ነው የሚልባቸውን የተለያዩ ምክንያቶችን አስተውሏል።

1. ለዘላለም ስለሚኖር የእርሱ ሊቀ ካህንነት መቼም ቢሆን አይቆምም። በምንም ዓይነት ለሌላው ሰው አይሰጥም። በአሁኑ ወቅት የእኛ ሊቀ ካህን በመሆን በአብ ፊት ቆሞ ስለ እኛ ይማልድልናል።

17ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ ስለእኛ ይማልድልናል ስንል ምን ማለታችን ነው? ይህ ለእኛ ለምን አስፈላጊ እንደሆነ ምሳሌ በመስጠት አስረዳ።

2. ቅዱስና ያለ ተንኮል ነውርም የሌለበት ከኃጢአተኞችም የተለየ ነው። ለሌላ አነጋገር ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ምንም ኃጢአት የለበትም። ኃጢአትም ስላልነበረው ለራሱ ሲል መሥዋዕት ማቅረብ አልነበረበትም። የተቀደሰው ሕይወት ኃጢአተኛ ከሆነው ሰዎች በሙሉ ልዩ ያደርገዋል። ይህም ኢየሱስ እራሱን ከኃጢአተኞች ይለያል ማለት አይደለም። እንዲያው እርሱ ወዳጃቸው ነው። ነገር ግን የቅድስና ባህርይው ከሌሎች ሰዎች ሁሉ ልዩ ያደርገዋል። ይህም ኢየሱስ ያቀረበው መሥዋዕት ለሌሎች ነው እንጂ ለእራሱ አይደለም ማለት ነው። በየቀኑ በምድራዊ ካህናት ይደረግ እንደነበረው መሥዋዕት የእርሱ የሚደጋገም አልነበረም።

3. ከሰማያትም ከፍ ከፍ ያለ ነው። ይህ ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደመሆኑ መጠን በአብ ቀኝ ተቀምጦ የመንገሥ ሥልጣኑን የሚያመለክት ነው። እግዚአብሔርን ምድር ላይ ሳይሆን እዚያው እሱ በሚገኝበት ሥፍራ ነው የሚያገለግለው።

ለማጠቃለል! ጸሐፊው ፍጹም የሆነው ኢየሱስ ነው የሚለው። የሁሉንም ኃጢአት ዕዳ ሊሸፍን የሚችለውን ሕይወቱን በመስጠቱ እርሱ እራሱ በመፈተኑና በመሠቃየቱ የሰዎችን ችግር ስለሚገነዘብና ለእኛ ሲማልድልን በመኖሩ ለእኛ ዘላለማዊ ሊቀ ካህን ለመሆን የሚችለው እርሱ ብቻ ነው።

የኢየሱስ ሊቀ ካህን መሆን ለእኛ የሚያስገኝልን ውጤት ምንድን ነው? የዕብራውያን ጸሐፊ «በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል» ይላል። ኢየሱስ የሚሰጠው ደኅንነት ጊዜያዊም የሚታደስም አይደለም። ማንም ሰው ሊቀግን አይችልም። ኢየሱስ ያለግድግጥ እንደ ሊቀ ካህናችን ሆኖ ስለሚሠራ ደኅንነታችን የተረጋገጠ ነገር ነው።

18ኛ ጥያቄ፡- ኢየሱስ በመንግሥተ ሰማያት የእኛ ሊቀ ካህን በመሆኑ የምናገኛቸውን አንዳንድ በረከቶች ግለጽ።

የኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህንነት ለምንድን ነው በጣም አስፈላጊና ልናስተውለው የሚገባ ትምህርት የሆነው? እራሱ እግዚአብሔር በመሆኑ አዳኛችን ይህን ያህል ኃይል ያለው ነው። ጊዜያዊ ሳይሆን ዘላለማዊ አዳኝ ነው የእግዚአብሔርን መንገድ ለእኛ የከፈተልን እርሱ ነው፤ ያለማቋረጥም የሚያግልደን እርሱ ነው። ሙሉ በሙሉ ሰው፤ ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔር በመሆኑ እግዚአብሔር እኛን በእርሱ በኩል ይቀርበናል፤ እርሱ ደግሞ ሰውን ወደ እግዚአብሔር ይስባል። ደካማና ኃጢአተኛ የሆነው ሰው ዘላለማዊ ከሆነ አምላክ እንደሚገናኝ ማረጋገጫ የሚሆን ይህን የመሰለ ሊቀ ካህን በመኖሩ ነው።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህን ዓይነት አዳኝና ሊቀ ካህን ከሌላቸው ሃይማኖቶች ይህ የሚለየው እንዴት ነው? ለ) ኢየሱስ ክርስቶስ ችግሮቻችንን የሚያከናውንልን በምን ዓይነት መንገድ ነው? (ቂ.26)።

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልስና ለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) በትምህርታችን ላይ በመመርኮዝ መልክ ጼዴቅና ኢየሱስ ክርስቶስ የሚመሳሰሉት እንዴት ነው?

ለ) 1. ኢትዮጵያ ውስጥ ባሉ ሰዎች ዘንድ (ለምሳሌ፡- በኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን፤ በቤተ ክርስቲያን) ሰዎችም ይሁን ሌሎች አስታራቂ ሲሆኑ የሥራ ድርሻቸው ምንድን ነው ተብሎ ነው የሚገመተው?

2. የኢየሱስ አማላጅነት ወይም አስታራቂነትስ በምን መንገድ ነው የሚመሳሰለው? በምን ዓይነትስ መንገድ ነው የሚለየው?

3. ኢየሱስ ለእኛ ይግልድልናል ስንል ምን ማለታችን ነው?

ሐ) 1. ኢየሱስ ክርስቶስ በመምጣቱ በብሉይ ኪዳን ውስጥ የተቀየሩት ነገሮች ምንድን ናቸው?

2. ብሉይ ኪዳንን የምናጤንበት መንገድ እንዴት አድርጎ ነው የሚለወጠው?

3. ኢየሱስ በሕይወታችን ሲገባ የተቀየሩት ነገሮች ምንድን ናቸው?

መ) «በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡት ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል» ሲል ምን ማለቱ ነው? ይህንን ካለፈው ሳምንት ትምህርት ጋር አነፃፅር።

ሠ) ኢየሱስ ሊቀ ካህን በመሆኑ በምናገኛቸው የተሻሉ ሁኔታዎች ላይ ተወያይ።

* በሌሎች የዕብራውያን ትምህርቶች ላይ የተግርክውን ነገር በሐሳብ ውስጥ አድርጋቸው።

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ አምስት

ዕብራውያን ምዕራፍ 8

የመጀመሪያ ቀን፡ - ዕብራውያን 8: 1-2

በዕብራውያን ጥናታችን ጸሐፊው ሐሳባችንን ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ እንዲያተኩር አድርጓል። ኢየሱስ የመጨረሻው ታላቅ የእግዚአብሔር ራዕይ እንደሆነ አሳይቷል። በሰማያት ካሉት ታላላቅ ፍጥረታት (መላእክት) ሁሉ የበላይ ነው። በምድር ላይ ከተነሡት ታላላቅ መሪዎች ሁሉ የበላይ ነው (ሙሴ)። ከካህናቶቹም ሁሉ የበላይ ነው (አርን)። ጸሐፊው ለትምህርቱ ትኩረት ያደረገው ኢየሱስ ክርስቶስ ታላቁና የመጨረሻው ሊቀ ካህን በመሆኑ ላይ ነው።

(ለጸሐፊው) ይህ ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻ ሊቀ ካህን መሆኑን የሚገልጸው ትምህርት ትልቅ መጽናኛ ሆኖለት ነበር። እንደ አርን ደካማ ሳይሆን የእግዚአብሔር ልጅ በመንግሥተ ሰማያት ለእርሱ ቅጥ የሚያግልድለት ስለነበረው የፈለገ ፈተና ወይም ችግር ቢገጥመውም እንኳ በሙሉ ልብ እንዲጋፈጠው ረድቶታል። ይህም በመሆኑ የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ ድርው ምድራዊ ሊቀ ካህንና ምድራዊ መሥዋዕት ሥርዓት መመለስ የሚያደርጉት ማንኛውም ዓይነት ሙከራ ሊገባው አልቻለም።

1ኛ ጥያቄ፡ - ኃጢአተኛ ሰው ወደ ሆነው ሊቀ ካህን መሄድና ወደ አፍቃሪውና ሁሉን ቻይ ወደ ሆነው ወደ እግዚአብሔር ልጅ በመሄድ መካከል ያለውን የጥቅም ልዩነት አነፃፅር።

2ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን ምዕራፍ 8 አንብብ። የምዕራፉን ዋና ዋና ትምህርቶች ዘርዝረህ ጻፍ።

3ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን 8: 1: 2 አንብብ። በሰማያት ስላለው ሊቀ ካህናችን ጸሐፊው የተናገረውን የተለያዩ ነገሮች ዘርዝረህ ጻፍ።

ዕብራውያን 1-2፤ ከዚህ በፊት የነበሩት ምዕራፎች ሊቀ ካህን ስለሆነው ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ የሚያስተምሩትን ትምህርትን የሚያጠቃልል ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻው ዘላለማዊው ሊቀ ካህን እንደሆነ ካሳየ በኋላ ጸሐፊው መለስ ይልና ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ሊቀ ካህን ሆኖ እንዴት በታላቅ ቃል ኪዳንና በታላቅ ቤተ መቅደስ ውስጥ ሆኖ ከበፊቱ የተሻለ መሥዋዕት በማቅረብ እንደሚያገለግል ይገልጽልናል! (ከምዕራፍ 8-10)።

4ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 2:14-18፥ 4:15-16፥ 7:26-27 ደግሞህ ተመልከት
ኢየሱስ ክርስቶስ የእኛ ሊቀ ካህን እንደመሆኑ በእኛ ስም ሊያደርጋቸው
የሚችላቸውን ዋና ዋና ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

ቀደም ሲል ኢየሱስ ክርስቶስ የእኛ ሊቀ ካህን እንደመሆኑ እንዴት አድርጎ
ለጋጢአታችን መሥዋዕት እንዳቀረበና በሰማያት ላይ ያለውን እግዚአብሔር
እንድንቀርብ እንዴት አድርጎ መንገዱን እንደከፈለን ተመልክተናል። አሁንም ቢሆን
ለእኛ ቀዋ በማግለድ ለደኅንነታችን ዋስትና ይሰጠናል። ምንም እንኳን ጋጢአት
ባይኖርበትም ስለ እኛ ከማሰብ አይቆጠብም። እኛ ወንድሞቹ ነን። እርሱ ራሱ
በመቸገሩና በመፈተኑ የእኛን መፈተንና መቸገር ውድቀትም ጭምር ይረዳልናል።
ለእኛ የሚያዝን ሊቀ ካህን ነው።

በዕብራውያን 8:1-2 ላይ ጸሐፊው የሚጠቅሰው ሊቀ ካህን ይህን ዓይነት ነው።
አሁን ይህ ሁሉን ቻይና አፍቃሪ የሆነው ሊቀ ካህንና ንጉሥም ካህንም ሆኖ በኃያሉና
በግርማዊው ቀኝ ተቀምጦ ነግሦአል። እውነተኛይቱ ድንኳን የምትገኘውም
በመንግሥተ ሰማይ ነው እንጂ በምድር ላይ አይደለም። ሰው ሠራሽና ዝትተኛ በሆነችው
ሳይሆን እርሱስ የሚያገለግለው የእግዚአብሔር መናፈያ በሆነችው በእውነተኛይቱ
ድንኳን ውስጥ በሰማይ ነው። በነገው ጥናታችን ይህን ታላቅ ሰማያዊ ድንኳን በሥፋት
እንመለከተዋለን። ልክ እንደ ምድራዊዎቹ ካህናት መሥዋዕት በማቅረብ ላይ ያለ
ሳይሆን እራሱን እንደመሥዋዕት የሚያቀርብበትን ሥራ ፈጽሞ ተቀምጧል።

ይህን ዓይነት ታላቅ ሊቀ ካህን እያለን ወደ ብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት
የምንመለስበት ምንም ምክንያት የለም ይላል ጸሐፊው። እኛ ክርስቲያኖች ችግር
ሲያጋጥመን እምነታችንን የምንክድበት ምንም ምክንያት የለም።

ሁለተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 8:3-6

ቀደም ሲል እንደተመለከትነው በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔርን ለማምለክ ሦስት
የሚያስፈልጉ ነገሮች ነበሩ። እነዚህ ነገሮች በሙሉ የተመሠረቱት እግዚአብሔር
ከሙሴና ከእሥራኤል ሕዝብ ጋር በገባው በድርው ቃል ኪዳን ላይ ነው። እንደኛ!
የአምልኮ ሥርዓቱን የሚመሩ መሪዎች መኖር ይገባ ነበር። እነዚህም ዋነኛው መንፈሳዊ
መሪ የነበረው ሊቀ ካህንና የተቀየሩ ካህናት ናቸው።

ሁለተኛ፤ የአምልኮ ልማዶች ወይም ሰው ወደ እግዚአብሔር የሚቀርብበት መንገድ
ነበር። እነዚህም እግዚአብሔር የእሥራኤል ሕዝብ እሱን እንዲያመልክ ሲባል
እንዲያቀርብ ባዘዘው መሥዋዕቶች በኩል ነበር።

ሦስተኛ፤ የማምለኪያ ሥፍራ ነበር፤ ይህም የመገናኛው ድንኳን ነው። በዚህ ክፍል
ጸሐፊው ኢየሱስ ክርስቶስ እነዚህን ነገሮች እንዴት እንዳሟላ ይገልጻል።

5ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 8:3-6 እንብብ። በብሉይ ኪዳን ለአምልኮ አስፈላጊ የነበሩትን ሦስት ነገሮች ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት አድርጎ እንዳሟላ ተናገር።

በዚህ ክፍል ጸሐፊው ከዚህ ቀጥሎ ያሉትን የሦስቱን ምዕራፎች ሐሳብ ያካተተ ገለጻ ይሰማል። ኢየሱስ ክርስቶስ ሊቀ ካህን እንደ ሆነ ቀደም ብሎ ገልጾታል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ካህኑ እግዚአብሔርን መቅረብ የሚችለውን «ስጦታዎችና መስዋዕቶችን» በማቅረብ ብቻ ነው። እነዚህ ስጦታዎችና መስዋዕቶች ለብሉይ ኪዳን አምልኮ ይጠቀሙባቸው የነበሩት አምስቱ መስዋዕቶች እንደነበሩ ተመልክተናል። ሊቀ ካህን እንደመሆኑ ኢየሱስ ሊሠዋ የሚገባው ነገር ያስፈልገዋል። ወደ ጎሳ የእርሱ መስዋዕት የራሱ ሕይወት እንደነበርና እንደ ብሉይ ኪዳኑ የወይፈን ወይም የፍየል ደም እንዳልነበረ እናያለን።

ለብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት የሚፈቀድላቸው እግዚአብሔርን ማምለክና ለእርሱ መስዋዕት ማቅረብ ብቻ ነበር። በምድራዊው ቤተ መቅደስ ይገኙ እንደነበሩት ሊቀ ካህናት ኢየሱስ ክርስቶስ መስዋዕት መቅረብ አይፈቀድለትም ነበር፤ ምክንያቱም ሕጉ ይህንን እንዲያደርጉ የሚፈቅድላቸው ከሌዊ ወገን ለሆኑና የአርን ቤተሰብ ለነበሩ ብቻ ነበርና ነው።

ይህን ስንል ኢየሱስ የሚያገለግልበት ቤተ መቅደስ የለውም ማለታችን አይደለም። የዕብራውያን ጸሐፊ የአይሁድ ክርስቲያኖች ሁለት የማምለኪያ ቦታዎች ወይም ሁለት መገናኛ ድንኳን እንዳሏቸው ያሳስባቸዋል። አንደኛው የሌላኛው ምሳሌ ወይም ጥላ ነው።

6ኛ ጥያቄ፡- ኦሪት ዘጸአት 25:40 ተመልከት። መገናኛውን ድንኳንና የማምለኪያ መሣሪያዎቹን ስለ መሥራት ለሙሴ የተሰጠው ትዕዛዝ ምን ነበር?

የዕብራውያን ጸሐፊ ምድራዊው መገናኛ ድንኳን እግዚአብሔር ለሙሴ በሲና ተራራ ላይ ያሳየው ቤተ መቅደስ አምሳያ እንደነበረች ያስታውቃቸዋል። በተራራው ላይ ሙሴ ያሳየውን ዓይነት ቅርፅ ያላትን ቤተ መቅደስ እንዲሠራ እግዚአብሔር ብርቱ የሆነ መመሪያዎች ሰጥቶት ነበር። የተሠራው ድንኳን የሌላኛው አምሳያ ስለነበር እውነተኛው ድንኳን አልነበረም። ምንም እንኳን ሙሴ እውነተኛውን መገናኛ ድንኳን ወይም መንግሥተ ሰማያትን መመልከቱን እርግጠኛ ባንሆንም የሠራው ድንኳን ያንን ያየውን የሚመስል ነበር። (አምሳሌ፣ ልጆች እውነተኛውን መኪና የሚመስል አድርገው ከእንጨትና ከጭቃ መኪና ይሠራሉ። ነገር ግን እነርሱ የሠሩት መኪና እውነተኛ አይደለም)። የአንድ ሰው ጥላ እራሱ ሰውዬው ሳይሆን ሰውዬውን የሚያመለክት እንደሆነ ሁሉ የምድራዊውም መገናኛ ድንኳን በመንግሥተ ሰማያት ያለውን እውነተኛ ድንኳን የሚያመለክት ነበር፤ (8:2)። መንግሥተ ሰማያት ያለው ድንኳን የተሠራው በእግዚአብሔር ነው እንጂ በሰው አይደለም። ስለዚህም ኢየሱስ ክርስቶስ የዚህ ጊዜያዊ ምድራዊ መገናኛ ድንኳን ሳይሆን የዚያ የሰማያዊው ድንኳን ሊቀ ካህን በመሆኑ ከአርን የሚበልጥ ሊቀ ካህን ነው።

7ኛ ጥያቄ፡ - የሚከተሉትን ጥቅሶች ተመልከት። ዕብራውያን 9:24፤ ራዕይ 21:22፤ እውነተኛው የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሚገኘው የት ነው?

የመገናኛው ድንኳን ዋና ዓላማ እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል እንዲኖር ለማድረግ ነው። ሆኖም ምድራዊው ድንኳን የእግዚአብሔር ዘላለማዊ መኖሪያ የሆነው አምላያ ነው። ልክ በመንግሥተ ሰማያት ላይ ያለውን ዓይነት ድንኳን እናያለን ብለን መጠበቅ አይኖርብንም። ነገር ግን የብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳን የእግዚአብሔር መኖሪያ የሆነውን መንግሥተ ሰማያትን የሚያመለክት ነው።

8ኛ ጥያቄ፡ - ሀ) 1ቆሮ.3:16-17፤ 6:19 ተመልከት። ለክርስቲያኖች በእነዚህ ጥቅሶች የተሰጠው ስያሜ ምንድን ነው?

ለ) በዚህ በብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳንና በሰማያዊው ድንኳን መካከል ያለው መመሳሰል ምንድን ነው?

በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከሚያስደንቁት ትምህርቶች መካከል አንዱ የእግዚአብሔር እንደ ቤተ ክርስቲያን ወይም ቤተ መቅደስ ባለ ቦታ አለመኖር ነው። በምትኩ አዲስ ኪዳን እግዚአብሔር የሚኖርባቸው ሁለት ቤተ መቅደሶች እንዳሉ ይናገራል፤ አንደኛ፤ በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት የእግዚአብሔር ማደሪያ የሆነው የእያንዳንዱ ክርስቲያን ልብ ነው። ሁለተኛ፤ የክርስቶስ አካል ወይም ክርስቲያኖች አብረው ለአምልኮ ሲሰበሰቡ ይህ እራሱ የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ይባላል፤ «ሁለትም ሦስትም ሆነው በተሰበሰቡበት በዚያ እገኛለሁ» (ማቴ. 18:20)። ክርስቲያኖች የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች ናቸው። እያንዳንዱ ክርስቲያንና ክርስቲያኖች በሀብረት የእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ የሚል ስያሜ የተሰጣቸው ልክ እንደ ቀድሞው መገናኛ ድንኳንና እንደ ወደ ፊቱ ሰማያዊ ቤተ መቅደስ እግዚአብሔር በዚያ ስለሚኖር ነው። መንፈስ ቅዱስ በልባችን ውስጥ ስላደረ እራሱ እኛነታችን የእግዚአብሔር ማምለኪያ ቦታ ነው።

9ኛ ጥያቄ፡ - የእግዚአብሔር ቤተ መቅደሶች መሆናችንና እግዚአብሔር በእኛ ውስጥ የመኖሩ እውነታ ባህሪያችንንና የአምልኮ ሥርዓታችን እንዴት ሊለውጠው ይችላል?

የኢየሱስ ሊቀ ካህንነት ከአሮን የበለጠ ታላቅ የሆነው እርሱ እውነተኛው ድንኳን ባለበት በመንግሥተ ሰማያት በማገልገሉ ብቻ ሳይሆን የኢየሱስ ካህንነት ታላቅ ነው፤ ምክንያቱም በታላቁ ቃል ኪዳን ላይ በመመሥረቱም ነው።

እንዳየነው በመጽሐፍ ቅዱስ ሁለት ዋና ዋና ቃል ኪዳኖች አሉ። አንደኛ፤ ለሪታዊው ቃል ኪዳን ነው። እግዚአብሔር ቃል ኪዳንን ወደ ሕዝቡ እንዲያመጣለት የተጠቀመበት ሰው ሙሴ ነው። በዚህ ቃል ኪዳን ውስጥ «የአስታራቂነት ሚና የሚጫወተው ሙሴ ነው፤ (ገላትያ 3:19)። አስታራቂ የምንለው ሰው (በብሉይ ኪዳን የእሥራኤልን ሕዝብ) እግዚአብሔርንና ሰውን የሚያቀራርበውን ነው። በሕዝብ ላይ በመመሥረቱም በዚያን ጊዜ የቃል ኪዳኑ አገልጋዮች የነበሩ የአሮን ካህናት ናቸው። ሆኖም አዲስ ቃል ኪዳን ደግሞ አለ፤ ይኸውም በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ የተጀመረ ነው። የዚህ ቃል ኪዳን «አስታራቂም» እራሱ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ የአዲሱ ቃል ኪዳን ሊቀ ካህን በመሆኑና አዲሱ ቃል ኪዳን ደግሞ ከቀድሞ የሚበልጥ በመሆኑ ከእራቱ ቃል ኪዳን ሥር ከነበረው የእርን አገልግሎት ይህ የኢየሱስ አገልግሎት ታላቅና የሚበልጥ ነው ማለት ነው።

አዲሱ ቃል ኪዳን ከቀድሞው የሚበልጠው የተሻሉ ቃል ኪዳናች ላይ በመመሥረቱ ነው። የቀድሞው ቃል ኪዳን ግን የተመሠረተው በእሥራኤላውያን ታዛዥነት ላይ ነበር፤ (ዘጸአት 19:5-8፤ 24:3-8)። አዲሱ ቃል ኪዳን የተመሠረተው በእግዚአብሔር የተሰፋ ቃላት ላይ ነው። የቀድሞው ቃል ኪዳን ውጫዊ ነበር፤ ምክንያቱም ትኩረት ይሰጥ የነበረው የማምለኪያው ቦታ ላይ ምድራዊ በሆኑ መሥዋዕቶች ላይና በካህናቶቹ ክብር ላይ በመሆኑ ነው። አዲሱ ቃል ኪዳን ግን ትኩረት የሚሰጠው ውስጣዊ ለሆነው ለሰዎች ልብ ነው። በነገው ዕለት አዲስ ቃል ኪዳን ከቀድሞው እንዴት እንደሚሻል ሰፊ ባለ ሁኔታ እናጠናለን።

10ኛ ጥያቄ፡- በምን ዓይነት መንገድ ነው በውስጣዊ አስተሳሰባችንና አመለካከታችን ላይ ትኩረት የሚሰጠው አዲሱ ቃል ኪዳን፤ ውጫዊ ነገሮች ላይ ትኩረት ከሚሰጠው የድሮ ቃል ኪዳን የሚበልጠው?

ሦስተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 8:7-8

በብሉይ ኪዳን በእግዚአብሔር የተመሠረተው በ1400 ዓመት ዓ.ክ.ል.በ. በሲና ተራራ ላይ ነበር። ለብዙ ዓመታት በእግዚአብሔርና በእሥራኤል ሕዝብ መካከል ለሚኖረው ግንኙነት ይህ መሠረት ሆኖ አገልግሏል። በ600 ዓመት ዓ.ክ.ል.በ. ግን ኤርምያስ በትንቢቱ «ከብሉይ ኪዳን» የሚበልጥ «አዲስ ኪዳን» እንደሚመጣ ተንብዮ ነበር፤ (ኤርምያስ 31:31-34)። አንድ አዲስ ሕግ በድሮው ምትክ እንደሚደነገገው ዓይነት ወይም ደግሞ አዲስ መንግሥት የፈተኛውን ገርስሶ እንደሚመሠረተው ዓይነት ይህ አዲስ ኪዳንም የበፊቱን በመተካት እግዚአብሔር ከሕዝቡ ጋር የሚገናኝበት መሠረት ሆኗል። ኤርምያስ አዲስ ኪዳን ይደረጋል ብሎ መተንበዩ አንድ ቀን እግዚአብሔር ለሙሴ የሰጠው ቃል ኪዳን በሌላ ይተካል ማለቱ ነው። በተጨማሪም የድሮው ኪዳን ድክመት ያለውና የሚተካ ነው ማለትም ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- ትንቢተ ኤርምያስ 7:16-21 አንብብ። የእሥራኤል ሕዝብ የቀድሞውን ኪዳን ምን ያህል ነው የጠበቀው?

ምንም እንኳ ይህንን ኪዳን ሲቀበሉ እንጠብቀዋለን ብለው ቃል ቢገቡም የእሥራኤላውያን ታሪክ የተሞላው የእግዚአብሔርን ቃል ኪዳን ባለመታዘዝ ነው። ብሉይ ኪዳን ሕዝቡ እግዚአብሔርን እንዴት ማምለክ እንዳለበትና እንዴት መኖር እንደሚገባው የሚገልጽ ትዕዛዝን ያካተተ ነው እንጂ የሕዝቡን ልብ ቀይሮ እግዚአብሔርን እንዲታዘዙ የሚያደርግ አልነበረም። ባለመታዘዛቸውም የእግዚአብሔር ቁጣ በእነርሱ ላይ ወረደ። ዋናው ችግር የሰዎቹ ልብ ነው፤ ቢሆንም የቀድሞው ኪዳን እራሱን የቻለ ድክመት ስለነበረው የግድ አዲስ ኪዳን አስፈለገ።

12ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 8:7-13፤

ሀ) የቀድሞውን ኪዳን በተመለከተ አዲስ ኪዳን ይኖራል የሚለው የተስፋ ቃል ምን ዓይነት ትርጓሜ ነው ያለው?

ለ) ብሉይ ኪዳንን ከአዲስ ኪዳን ጋር አነፃፅር፤ አዲስ ኪዳን የሚበልጠው በምን ዓይነት መንገድ ነው?

አዲስ ኪዳን የተፈጸመው ከእሥራኤልና ከይሁዳ ቤት ጋር መሆኑን አስተውል። እንደምታስታውሰው ኤርምያስ ትንቢቱን ይናገር የነበረው የእግዚአብሔር ሕዝብ በሁለት መንግሥት በተከፋፈለበት ወቅት ነው። የሰሜኑ የእሥራኤል መንግሥት ወደሞ ሕዝቡ ተበታትኗል። የደቡብ የይሁዳ መንግሥት ደግሞ ትንሽ ቆየት ብሎ ተደምስሶ ሕዝቡ ሊበታተን ነበር። ይህም ቢሆን፤ ኤርምያስ አሻግሮ ያይ የነበረው፤ ሁለቱ መንግሥታት በአዲስ ኪዳን ሥር ሆነው የሚጣመሩበትን ጊዜ ነበር።

ምንም እንኳ አዲሱ ኪዳን የሚፈጸመው ኢየሱስ ለመጨረሻ ጊዜ ለመንገሥ መጥቶ እሥራኤላውያን ሁሉ ሲያምኑበት ቢሆንም አዲስ ኪዳን የተጠነሰሰውና የተጀመረው ኢየሱስ በሞተበት ጊዜ ነው። ከዕለታት አንድ ቀን አዲሱ ኪዳን ለአይሁዳውያን በፈጽሞላቸውም እንኳ መጽሐፍ ቅዱስ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑ ሌሎች ሕዝቦች በሙሉ የዚህ አዲስ ኪዳን ተጠቃሚዎች እንደሚሆኑ ያስተምራል።

13ኛ ጥያቄ፡- ሉቃስ 22፡17-22 አንብብ። ኢየሱስ ለጽዋው የሰጠው ስም ምንድን ነው?

አዲሱን ኪዳን በተመለከተ፤ አራት ዋና ዋና ቃል ኪዳናች ተሰጥተዋል፡-

1. በአዲሱ ኪዳን ውስጥ እግዚአብሔር ሕግጋቱን በሕዝቡ ልብና እዕምር ውስጥ እንደሚያስቀምጥ ቃል ገብቷል። እንደምታስታውሰው እግዚአብሔር በብሉይ ኪዳን ጊዜ ሕግጋቱን ይጽፍ የነበረው ድንጋይ ላይ ነበር። ያሁኑ ቃል ኪዳን ግን ሕጉን ሰዎቹ ልብ ውስጥ ማስቀመጥ ብቻ ሳይሆን ሕግጋቱን እንዲጠብቁ ፈቃደኛ የሚያደርጋቸው አዲስ ልብም ለሕዝቡ እንደሚሰጥ የሚገልጽ ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ትንቢተ ሕዝቅኤል 11፡19-20 አንብብ። የእሥራኤልን ሕዝብ ልብ በተመለከተ እግዚአብሔር የሚገባው ቃል ኪዳን ምንድን ነው?

ይህን አዲስ ኪዳን ታላቅ የሚያደርገው ሕዝቡ አዲስ ልብ ስላላቸው እውነቱን ማረዳት ብቻ ሳይሆን ለእውነቱ ታዛዥ የሚሆኑበትን ጋይላ ማግኘትም ጭምር ነው። ከዙጭ በሚመጣ ማስጠንቀቂያና ቅጣት ምክንያት ሳይሆን ታዛዥ የሚሆኑት ለእግዚአብሔር ካላቸው ፍቅርና ከልባቸው ከመነጩ የመታዘዝ ፍላጎት የተነሣ ነው።

2. የእግዚአብሔር ሕዝብ በሙሉ እግዚአብሔርን በደንብ ያውቀዋል። ጸሐፊው የሚናገረው ስለ እግዚአብሔር ስለሚገልጹት እውነታዎች ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጋር ስላለ ጥብቅ የሆነ የግል ግንኙነት ነው። ብዙ ጊዜ ሰዎች የመጽሐፍ ቅዱስን ትምህርቶች ይረዱና በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ሁሉን ከሚችለው አምላክ ጋር የግል ግንኙነት አይኖራቸውም። ስለዚህም ስለ እግዚአብሔር ያውቃሉ እንጂ፤ በግላቸው አያውቁትም። ክርስቲያን ግን እግዚአብሔርን ብቻ ሳይሆን የሚያውቀው እራሱም

በእግዚአብሔር የታወቀ ይሆናል፤ (ነላትያ 4:9)። ስለዚህም እንደ ካህን ያለ መሐከል ላይ የሚቆም አስታራቂ አያስፈልገንም።

15ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ሰዎች እውነቱን እያወቁ ኢየሱስን የማወቅ ባህርይ ሳይዙ የቀሩበትን ዓይነት ሁኔታ አይተህ ታውቃለህ?

ለ) ስለ ሕይወታቸው እስቲ ግለጽ።

ሐ) ለምንድን ነው ይህ የሆነው?

3. ካሁን ወዲያ እግዚአብሔርንና ትዕዛዙን ያለማወቅ ኃጢአት አይኖርም። በምትኩ ግን እግዚአብሔር እራሱ ሕዝቡ ታዛዥ እንዲሆን ያስተምረዋል። ምንም እንኳ ይህ እውነታ በከፊልም ቢሆንም በአማኙ ልብ ውስጥ በሚሠራው መንፈስ ቅዱስ አማካይነት ተፈጻሚነት ቢያገኝም ሙሉ በሙሉ ተፈጻሚነት የሚያገኘው ኢየሱስ ወደ ምድር ለመንገሥ ከመጣና ሰውን በሙሉ በግሉ ሲያስተምር ነው። ይህ የእግዚአብሔር ሕግ ዕውቀት ዓለም አቀፍ ስለሚሆነው ጥቂት ሰዎች ሳይሆኑ መላው የእግዚአብሔር ሕዝብ እውነቱን ይረዳል። በብሉይ ኪዳን ጊዜ ካህናት ብቻ ነበሩ ሕጉን ጠንቅቀው የሚያውቁት፤ ባሁኑ ጊዜ ደግሞ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የእግዚአብሔርን ቃል ሲረዱ ብዙው ሕዝብ ግን የእግዚአብሔርን እውነት አያውቅም፤ ከላይ የጠቀስነው ከዚህ ለየት የሚል ነው።

16ኛ ጥያቄ፡- 1ዮሐ.2:20÷27 አንብብ።

ሀ) ለአማኞች እውነቱን የሚያስተምረው አስተማሪ ማነው?

ለ) ለተወሰኑ ሰዎች እግዚአብሔር የማስተማርን ስጦታ ሰጥቷል ሲል ምን ማለቱ ነው? (ኤፌሶን 4:11-13)።

አንዱ የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት የኢየሱስን በአማኙ ሕይወት መኖር እውን ማድረግና ለአማኙ የክርስቲያን እውነታ ማስተማር ነው። ከተለያዩ ሥፍራዎች እንደምናየው ኢየሱስ በቤተ ክርስቲያን ሌሎችን እንዲያስተምሩ አስተማሪዎችን ሾሟል፤ (ማቴ.28:19-20፤ ኤፌ.4:11፤ 1ጢሞ.4:11)። ስለዚህም ዮሐንስ ሰዎች የሆኑ አስተማሪዎች አያስፈልጉንም አላለም። ነገር ግን መንፈስ ቅዱስ ሰዎች እንዲጽፉለት ያደረገውን ቃል ይወስድና ክርስቲያኖች በሙሉ እንደ እግዚአብሔር ቃል ቆጥረውት በሕይወታቸው ተግባራዊ እንዲያደርጉት ይረዳቸዋል። በአዲስ ኪዳን ፍጻሜ ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ድርሻ አዳዲስ እውነቶች መግለጽ ሳይሆን በሚያጋጥሙን የተለያዩ ሁኔታዎች ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል እውነታ እንዴት ተግባራዊ እንደምናደርግ ማሳየት ነው።

17ኛ ጥያቄ፡- ሀ) መንፈስ ቅዱስ አስተማሪ በመሆኑ የሰው አስተማሪ አያስፈልገንም ወይም የእግዚአብሔርን ቃል ማጥናት የለብንም ብለው የሚያስተምሩ ሰዎችን በዝርዝር ጻፉ።

ለ) በሌሎች የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች በመጠቀም ይህ አመለካከት የተሳሳተ መሆኑን አሳይ።

4. በብሉይ ኪዳን ጊዜ ሙሉ በሙሉ የሆነ የኃጢአት ይቅርታ ይኖራል። ምንም እንኳን ጊዜያዊ የሆነ የኃጢአት ይቅርታ ቢኖርም ኃጢአተኛ መሆናቸውን የሚያስታውሳቸው በየቀኑ የሚሠጧት መሥዋዕት ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀሉ ላይ ሲሞት ግን፣ የኃጢአትን ዋጋ ሙሉ በሙሉ በመክፈሉ የተሟላ የኃጢአት ይቅርታ ተገኝቷል። «ኃጢአታቸውን ደግሜ አላስበም» ሲል ስለ ኃጢአታቸው ተጠያቂ አይሆኑም፣ ቅጣትም አይደርስባቸውም ማለቱ ነው። ይህ ለእኛ ታላቅ የሆነ ቃል ኪዳን ነው። ምንም እንኳን በሥራችን ላይ የተመሠረተ ፍርድና ሽልግት ብንቀበልም ስለፈጸምናቸው ኃጢአቶች ግን ከእግዚአብሔር ዘንድ ምንም ዓይነት ፍርድ አንቀበልም፤ (ዮሐ. 3:18፤ ሮሜ 8:1)። ይህ ሁሉ ምሕረት የተገኘው በመስቀሉ ነው።

13ኛ ጥያቄ፡- እነዚህ አራት በረከቶች፣ በአማኞች ሕይወት ውስጥ የሚታዩት እንዴት ነው?

ለአዲሱ ኪዳን ምንም ዓይነት ቅድመ ሁኔታ አለመስጠቱን አስተውል። በብሉይ ኪዳን ግን በረከት የሚገኘው ሕግጋቶቹን ከጠበቁ «ብቻ» ነው፤ አዲስ ኪዳን ግን ለእግዚአብሔር ሕዝብ በረከት እንደሚሰጥ ብቻ ነው የሚገልጸው። እነዚህን የተስፋ ታሎች ለሕዝቡ እንደሚሰጥ እግዚአብሔር ቃል ስለገባ በእርግጥ የሚሆኑና በሕዝቡ ጥረት ላይ የተመሠረቱ አይደሉም።

ከዚህ በፊት እንዳየነው የዕብራውያን መጽሐፍ የተጻፈው ከ70 ዓ.ም. ትንሽ ቀደም ብሎ ነበር። እንደምታስታውሰው ደግሞ እስከ 70 ዓ.ም. ድረስ አይሁዳውያን በቤተ መቅደሶቻቸው በመሥዋዕትና በሊቀ ካህናት ይጠቀሙ ነበር። በሌላ አነጋገር ብሉይ ኪዳን አሁንም ገና ይከተሉ ነበር። ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ሲሞት አዲስ ኪዳን ተመሠረተ። ይህም ብሉይ ኪዳንን ተካ። ስለዚህም ጸሐፊው የቀድሞውን ኪዳን ሕግጋቱንና ሥርዓቱን «አሮጌና ውራጅ» በመጥፋት ላይ ያለ ይለዋል። ምናልባትም በመንፈስ ቅዱስ አማካይነት ጸሐፊው በቅርብ ጊዜ ውስጥ ቤተ መቅደሱና የአምልኮ ሥርዓቶቹ በሙሉ እንደሚጠፉ ሊያይ ችሏል።

በአዲሱ ኪዳን አማካይነት፣ ውጫዊ ከሆኑ የአምልኮ ሥርዓቶች ተገላግለናል። አሁን እውነተኛ አምልኮ በእግዚአብሔር ሕዝብ ልብ ውስጥ ነው የሚካሄደው። አምልኮው «በመንፈስና በእውነት ነው፤ (ዮሐንስ 4:23)። ይህም ሆኖ ሰዎች የመንፈስ ቅዱስን ምሪት ከመከተል አምልኮን የሥርዓት ነገር ያደርጉታል። እግዚአብሔርን ከልባችን የማናመልከው ከሆነና ዝም ብለን በሥርዓት የተጠመድን ከሆነ ልክ እግዚአብሔርን በልባቸው ላይሆን በአፋቸው ብቻ ያመልኩ እንደነበሩት እንደ እሥራኤላውያን እንሆናለን። ይህን ስንላ ምንም ዓይነት የአምልኮ ሥርዓት መኖር የለበትም ማለት አይደለም፤ (1ቆሮ. 14:40)። በምናመልክበት ጊዜ ምስጋናችን ከልብ የመነጨ እንዲያው እንደው ዝም ብሎ ከልምድ ብቻ የሆነ መሆን የለበትም።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቤተ ክርስቲያን የሚገኙትን የተለያዩ የአምልኮ ሥርዓቶች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) እነዚህ ሥርዓቶች ከልብ ሳይሆን ዝም ብለው በልማድ ብቻ ሊከናወኑ የሚችሉት እንዴት ነው?

ሐ) አምልኮውን በከንፈር ብቻ ሳይሆን ከልብም ጭምር ለማድረግ ሲባል ምን ነገሮች ናቸው በአምልኮህ ውስጥ መለወጥ ያለባቸው?

አራተኛ ቀን፡ - ክለሳ

20ኛ ጥያቄ፡- ከዕብራውያን በተማርከው ትምህርት ላይ በመመርኮዝ ዋና ዋናዎቹን ትምህርቶች በዝርዝር ጻፍ።

የዕብራውያን መጽሐፍ ትምህርቶች በሁለት ዋና እውነታዎች ሊከፈሉ ይችላሉ። አንደኛ፤ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን ታላቅነት በተለይ ከብሉይ ኪዳን በማነፃፀር የሚያስተምረው ትምህርት ነው። እንዳየነው፡-

1. ኢየሱስ ክርስቶስ ለሰው የተሰጠው መጨረሻው የእግዚአብሔር ራዕይ እንደመሆኑ ከብሉይ ኪዳን ነቢያት ይበልጣል፤ (1፡1-3)።
2. ኢየሱስ ክርስቶስ መንግሥተ ሰማያት ላይ ካሉት መላእክት በላይ ነው፤ (1፡4-14)።
3. ኢየሱስ ክርስቶስ የብሉይ ኪዳን መሪ ከነበረው ከሙሴ ይበልጣል፤ (3፡1-6)
4. ሊቀ ካህኑ ኢየሱስ ክርስቶስ ከብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህን ከአርን ይበልጣል፤ (5፡1-10፡7)። ይህ ነበር፡ የዕብራውያን መጽሐፍ የመጀመሪያ ትኩረት፤ ስለዚህም ስለ ሊቀ ካህኑ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስን በተመለከተ ብዙ የተሰጡ እውነታዎች አሉ። እስካሁን እንደተመለከትነው ኢየሱስ የእኛ ሊቀ ካህን ለመሆን ብቁ የሆነው በሚከተሉት ምክንያቶች ነው፡-

ሀ) እስከ ዘላለም ይኖራል (እንደ መልክ ጼዴቅ)፤ ስለዚህም የእርሱ ሊቀ ካህንነት የማይለወጥና የማይሻር ነው።

ለ) ሙሉ በሙሉ እግዚአብሔርና ሰው በመሆኑ፡ እግዚአብሔርን ከሰው ጋር ሰውንም ከእግዚአብሔር ለማስታረቅና አማላጅ ለመሆን ብቁ ነው።

ሐ) ነውር የሌለውን እራሱን ለኃጢአት መሥዋዕት አቀረበ። ይህ የሚቀርበው አን?። ብቻ ነው እንጂ መደጋገም አይኖርበትም።

መ) ሙሉ ሰው በመሆኑ እንደማንኛውም ሰው ፈተና ገጥሞታል፡ ፈተና ውስጥ ያሉትንም እንዴት እንደሚረዳቸው ያውቃል።

ሠ) መከራንም ስለቀመሰ ወደ መከራ መግባትን ጠንቅቆ ያውቃል።

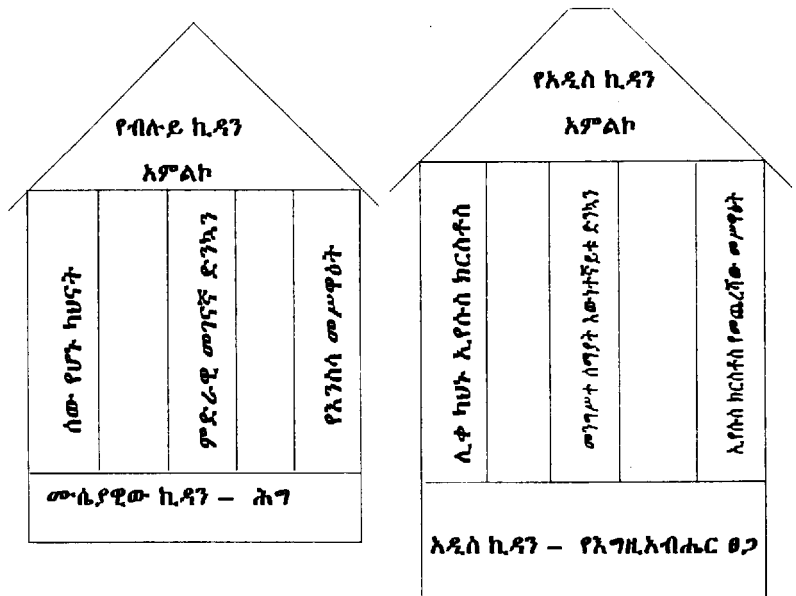
ረ) ኃጢአት የለበትም ስለዚህም ለእራሱ መሥዋዕት ማቅረብ የለበትም። የሚያቀርበው ለእኛ ብቻ ነው።

ሰ) ያለማቋረጥ የእኛ አማላጅ ሆኖ ስለሚሠራ ሙሉ ደኅንነት እንደምናገኝ ያረጋግጣልናል።

- ሸ) የሚሠራውም እግዚአብሔር በሚገኝበት ሥፍራ ነው እንጂ በምድር ላይ አይደለም።
- ቀ) እራሱን እንደ መሥዋዕት የማቅረቡን ሥራ ከፈጸመ በኋላ በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀምጧል። በሙሉ ሥልጣንም ይገዛል።
5. ኢየሱስ የተሻለው የአዲስ ኪዳን አማላጅ ነው እንጂ የብሉይ ኪዳን አይደለም (ምዕራፍ 8)።

የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ ቀድሞው አምልኮቸው መመለስ የፈለጉት ከአይሁዳውያን ወንድሞቻቸው ስደት ለማምለጥ ሲሉ ነበር። ስለዚህም ጸሐፊው የብሉይ ኪዳን አምልኮ ያስፈልጓቸው የነበሩ ምክንያቶች በሙሉ በሌላ ታላቅ በሆነ ነገር እንደተተኩ ያሳያቸዋል። የብሉይ ኪዳንን አምልኮ መሠረቶች በመውሰድ የሚወክሏቸውን ነገሮች በእነርሱ ፋንታ ጣልቃ ያስገባል።

እነዚህን ሁለት ሰንጠረዦች አነፃፅር። አንዱ የብሉይ ኪዳን ሌላኛው ደግሞ የአዲስ ኪዳን ነው፡-

መጀመሪያ ላይ መመሳሰላቸውን አስተውል። አዲሱም የቀድሞው ኪዳን የተመሠረተ ከእግዚአብሔር ጋር በተደረገ ቃል ኪዳን ላይ ነው። በሁለቱም ላይ ለኪዳኖቹ መነሻ የሆነው የእግዚአብሔር ከሰው ጋር ኅብረት መፈለግ ነው። ለአምልኮው መሠረት የሚሆኑት እነዚህ ኪዳኖች ናቸው። የአምልኮው መሠረት ተመሳሳይነት

አለው። ሁለቱም፤ የተመሠረቱ በሦስት ዋና ዋና ነገሮች ላይ ሲሆን (እንደምሰሰ በሚመስሉ)። ሁለቱም ድንኳን ወይም ቤተ መቅደስ ካህናትና መሥዋዕቶች ያስፈልጓቸዋል።

ይህም ሆነ የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ከአዲስ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት የበታችነት ባህርይ ነበረው። ብሉይ ኪዳን የተመሠረተው ያለ ልብ ለውጥ ሊጠበቁ በሚገባቸው ሕግጋት ላይ ነበር። አዲስ ኪዳን ግን የልብ ለውጥን ይሰጣል፡ የተመሠረተውም በፍቅር ላይ ነው። የብሉይ ኪዳን ካህናት ኃጢአተኞች ነበሩ። አዲስ ኪዳን አንድ ካህን ብቻ ነበረው ይህም ኃጢአት የሌለበት ከጥንት ጀምሮ የሚኖረው የእግዚአብሔር ልጅ ነው። የብሉይ ኪዳን አምልኮ ይፈጸም የነበረው ሰው ሠራሽ በሆነ ቤተመቅደስ ውስጥ ነበር። የአዲስ ኪዳን አምልኮ ደግሞ የሚፈጸመው የእግዚአብሔር ዙፋን በሚገኝበት በመንግሥተ ሰማያት ነው። በብሉይ ኪዳን ጊዜያዊ የሆነ የኃጢአት መንጻት ያስገኝ የነበረውን የእንስሳ መሥዋዕት ያለማቋረጥ መደረግ ነበረበት። አዲስ ኪዳን ግን የተመሠረተው ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ በተሠዋው በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ነው። ስለዚህም ምንም እንኳ ትንሽ የአምልኮ ጭላንጭል ቢታየንም ይህ ሁሉ የሚያመለክተው ለእኛ በአዲሱ ኪዳን ሥር ላለው ሰዎች የሚኖረውን እውነተኛ አምልኮ ነው።

ሁለተኛውና ዋነኛው የዕብራውያን መጽሐፍ ትምህርት ደግሞ አንድ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያለውን እምነቱን እንዳይተው የሚያስጠነቅቀው ክፍል ነው፤ (2፡1-4፤ 3፡7-4፡13፤ 5፡11-6፡12)። በብሉይ ኪዳን ውስጥ ባለማመናቸው እግዚአብሔር ተስፋ ያደረገላቸውን የከነዓን ዕረፍት ሳያገኙ የሞቱትን አይሁዳውያን ምሳሌነት መከተል የለብንም። ከኢየሱስ ክርስቶስ ለመሸሽ የሚደረግ ማንኛውም ዓይነት አንዱን የደኅንነት መንገድ እንደመተው ነው የሚቆጠረው፤ በዚህም ምክንያት ሌላ ምንም ዓይነት ተስፋ የለም።

የአይሁድ ክርስቲያኖችና ዛሬ የሚገኙ የብዙ ክርስቲያኖች ችግር ኢየሱስ ክርስቶስ የመካድና ወደ ዓለም የመመለስ ፈተና ነው። ለሁላችንም ቢሆን ጸንተን እንድንቆም የሚያስፈልገን ኢየሱስ ክርስቶስ ማን እንደሆነና ሌላ የደኅንነት መንገድ አለመኖሩን መገንዘብን ነው። ኢየሱስ ወደ መንግሥተ ሰማያት ከሚወስዱት መንገዶች ውስጥ አንድ አማራጭ አይደለም። እንዲያውም እርሱ በጣም ልዩ ነው፡- ወደ አብ የሚወስደው ብቸኛ መንገድ ነው። ስለዚህም ኢየሱስን ለመካድ የምናደርገው ማንኛውም ዓይነት መከራ ከእውነቱ የሚያርቀንና ኢየሱስን ዳግመኛ እንዳናምን ልባችንን ወደ መደንደኑ ሊያደርስ የሚችል ነገር ነው። አንዱ የእውነተኛ አማኝ ምልክት እስከ ሕይወቱ ፍጻሜ ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆኖ መጽናቱ ነው።

21ኛ ጥያቄ፡- ከላይ የተጠቀሱትን ትምህርቶች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በመጠቀም እንዴት አድርገህ ምዕመናኖቹ እምነታቸውን ላይክዱ በታማኝነት ጸንተው እንዲቆሙ ልታበረታታቸው የምትችሉበትን መንገዶች በዝርዝር ጻፍ።

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልሰናለሳምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
2. ጸሎት
3. ክለሳ
4. የውይይት ጊዜ

ሀ) በመንፈሳዊ ሕይወታችን ሊቀ ካህናችን አርን ከሚሆን ኢየሱስ በመሆኑ ሊያጋጥመን የሚችለውን የተሻለ ነገር በዝርዝር ጻፍ።

ለ) የጠቀስናቸውን ሦስቱን ቤተ መቅደሶች ማለትም በብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳን መንግሥተ ሰማያትንና የአማኞች ልብን አነፃፅር። የሚመሳሰሉት እንዴት ነው? የሚለያዩትስ?

ሐ) የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት እንዴት ነው የአዲስ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ምሳሌና ጥላ የሚሆነው?

መ) 1. አዲሱ ኪዳን ከቀድሞው ኪዳን የሚበልጠው እንዴት ነው?

2. በቀድሞው ኪዳን ሥር ብንኖርና የአሁኑ አምልካችን ተስፋችንና ደገንነታችን ባይኖሩ ለእኛ ምን ልዩነት ይኖር ነበር?

ሠ) 1. በ1ኛዮሐ.2፡27 አስተማሪ አያስፈልገም ሲል ምን ማለቱ ነው?

2. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድ አስተማሪ ያለው ሥፍራ ምንድን ነው?

3. በማስተማሩ ዘርፍ የመንፈስ ቅዱስ ድርሻ ምንድን ነው?

4. ሁለቱ አብረው የሚሠሩትስ እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ ስድስት

ዕብራውያን ምዕ. 9

የመጀመሪያ ቀን፡- ዕብራውያን 9፡1-10

በዕብራውያን ጥናታችን ጸሐፊው እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ የብሉይ ኪዳንን የአምልኮ ሥርዓት በተሻለ ነገር እንደቀየረው ያሳያል። የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ያተኩር የበረወ ውጫዊ የሆኑ ነገሮች ላይ ሊቀ ካህን መገናኛ ድንኳንና የእንሰላ መሥዋዕትን ያካተተ ነው። እነዚህ የአምልኮ ሥርዓቶች የሚፈጸሙት በሕጉ መሠረት ነው። ሆኖም የሕዝቡ ልብ ከእግዚአብሔር የራቀ ሊሆን ይችላል። በአዲስ

አምስተኛ ቀን፡- ትምህርቱን ከልሰና ለላምንታዊው ስብሰባ ተዘጋጅ።

ላምንታዊው ስብሰባ

1. ላምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ

ሀ) በመንፈሳዊ ሕይወታችን ሊቀ ካህናችን አርን ከሚሆን ኢየሱስ በመሆኑ ሊያጋጥመን የሚችለውን የተሻለ ነገር በዝርዝር ጻፍ።

ለ) የጠቀሰናቸውን ሦስቱን ቤተ መቅደሶች ማለትም በብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳን መንግሥተ ሰማያትንና የአማኞች ልብን አነፃፅር። የሚመሳሰሉት እንዴት ነው? የሚለያዩትስ?

ሐ) የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት እንዴት ነው የአዲስ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ምሳሌና ጥላ የሚሆነው?

መ) 1. አዲሱ ኪዳን ከቀድሞው ኪዳን የሚበልጠው እንዴት ነው?

2. በቀድሞው ኪዳን ሥር ብንኖርና የአሁኑ አምልኳችን ተስፋችንና ደኅንነታችን ባይኖሩ ለእኛ ምን ልዩነት ይኖር ነበር?

ሠ) 1. በ1ኛዮሐ.2:27 አስተማሪ አያስፈልገም ሲል ምን ማለቱ ነው?

2. በቤተ ክርስቲያን ውስጥ አንድ አስተማሪ ያለው ሥፍራ ምንድን ነው?

3. በማስተማሩ ዘርፍ የመንፈስ ቅዱስ ድርሻ ምንድን ነው?

4. ሁለቱ አብረው የሚሠሩትስ እንዴት ነው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ ስድስት

ዕብራውያን ምዕ. 9

የመጀመሪያ ቀን፡- ዕብራውያን 9:1-10

በዕብራውያን ጥናታችን ጸሐፊው እግዚአብሔር እንዴት አድርጎ የብሉይ ኪዳንን የአምልኮ ሥርዓት በተሻለ ነገር እንደቀየረው ያሳየናል። የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ያተኩር የነበረው ውጫዊ የሆኑ ነገሮች ላይ ሊቀ ካህን መገናኛ ድንኳንንና የእንስሳ መሥዋዕትን ያካተተ ነው። እነዚህ የአምልኮ ሥርዓቶች የሚፈጸሙት በሕጉ መሠረት ነው። ሆኖም የሕዝቡ ልብ ከእግዚአብሔር የራቀ ሊሆን ይችላል። በአዲስ

ኪዳን ውስጥ ግን እግዚአብሔር ትኩረት የሚሰጠው ውጫዊ በሆኑ ነገሮች ላይ ሳይሆን ውስጣዊ በሆነው የሰው ልብ ላይ ነው። ስለዚህም ውጫዊ የነበሩትን የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓቶች በመንፈሳዊ ምሳሌዎቻቸው ቀየራቸው። ደካማ የሆነውን ሊቀ ካህን ዘላለማዊ በሆነው ሊቀ ካህን መገናኛ ድንኳን ይወክለው በነበረው በመንግሥተ ሰማያት ተካው፤ (ምዕራፍ 9)። ያለማቋረጥ ይሠዋ የነበረው የእንስሳ መሥዋዕት ላንዴና ለመጨረሻ ጊዜ መሥዋዕት በሆነው በልጁ መሥዋዕት ተካው(ምዕራፍ 10)። ለብሉይ ኪዳን አምልኮ መሠረት የነበረውን ነገር በአዲሱ ኪዳን ቀይሮታል። (ምዕራፍ 8)።

1ኛ ጥያቄ:- በምን ዓይነት መንገድ ነው አንዳንድ ክርስቲያኖች ውስጣዊ በሆነው የአንድ ሰው ልብ ላይ ከማተኮር ውጫዊ በሆነው አምልኮና የክርስቲያናዊ አኗኗር ላይ የሚያተኩሩት? ምሳሌዎችን ስጥ።

የሚያሳዝነው ብዙ ክርስቲያኖች ከውስጣዊ ነገሮች ይልቅ ትኩረት የሚሰጡት ውጫዊ ለሆኑት የክርስትና ነገሮች ነው። ትልቅ ትኩረት የምንሰጠው የማምለኪያ ቦታ ለሆነው ለቤተ ክርስቲያን ነው። ነገር ግን እውነተኛ አምልኮ በልባችን ውስጥ እንደሚካሄድ እንዘነጋለን። ወደ ዘላለማዊው ካህናትን ወደ ኢየሱስ ከመሄድ እንዲያማከሩን ወደ ምድራዊ መሪዎች ዓይኖችን እናዞራለን። በአንድ ሰው ልብ የሚካሄዱትን ለውጦች ከማየት የሰውየው ውጫዊ ምግባሮች ላይ እናተኩራለን። ውስጣዊ የሆኑ ለውጦች ካሉ ምግባራችንም አብሮ ይለወጣል። ሰዎችን ለማስደሰት ስንል ውስጣዊ የሆነው አስተሳሰባችንን፣ ስሜታችንን፣ ፍላጎታችንን፣ ወዘተ... ሳይለወጥ፣ ሳይቀየር፣ ውጫዊ ባህሪያችንን ልንቀይር እንችላለን። ስለዚህም ሁልጊዜም ቢሆን ትኩረት መስጠት ያለብን ልባዊ ለውጦች ላይ ነው።

2ኛ ጥያቄ:- ውስጣዊ የሆነ ለውጥን የማያመለክቱ ነገር ግን ቤተ ክርስቲያን ህክአባላትዋ አጥብቃ የምትጠይቃቸውን አንዳንድ ውጫዊ የሆኑ ምግባሮችን በመጥቀስ ማብራሪያ ስጥ።

3ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን ምዕራፍ 9 አንብብ። ዋና ዋናዎቹን ትምህርቶች በዝርዝር ጻፍ።

በዕብራውያን ምዕራፍ 9 ላይ ጸሐፊው የሚያመለክተው የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥፍራ የነበረውን መገናኛውን ድንኳን ነው። ከታላቁ የሰለሞን ወይም የሄሮድስ ቤተ መቅደስ ይልቅ መገናኛ ድንኳኑን የመረጠበት ብዙ ምክንያቶች አሉ። አንደኛ፣ ለሌሎቹ ቤተ መቅደሶች መሠራት መሠረት የሆነው መገናኛው ድንኳን ነው። ሁለተኛ፣ መገናኛው ድንኳን ከአንድ ሥፍራ ወደ ሌላ ሥፍራ መነቃነቁ ጊዜያዊ እንደነበር ያመለክታል። ይህም ለእስራኤላውያንም ዋናው ነገር ውጫዊው ሕንፃ ሳይሆን በመካከላቸው የሚኖረውን ታላቅ አምላክ ማምለክ እንደሆነ አስተምሮአቸዋል።

4ኛ ጥያቄ:- ዕብራውያን 9: 1-10 አንብብ።

ሀ) በቅዱስ ቦታ አሉ ተብለው የተዘረዘሩትን የተለያዩ የአምልኮ ዕቃዎች በዝርዝር ጻፍ።

ለ) በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ ያሉትን የአምልኮ ዕቃዎች ዝርዝር ጻፍ።

ሐ) በቅድስተ ቅዱሳኑ ያሉት የአምልኮ ዕቃዎች በፊት ካጠናነው ለየት የሚሉት እንዴት ነው?

መ) የመገናኛውን ድንኳን አምልኮ እንዴት አድርጎ ነው የገለጸው?

ሠ) ጸሐፊው የቀድሞው ዓይነት አምልኮ ለምን ያህል ቆየ ነው ያለው?

መገናኛው ድንኳን የተሠራው በቀድሞ ኪዳን ላይ ተመሥርቶ ነው፤ (ኦሪት ዘጸአት ከምዕራፍ 25-40)። ጸሐፊው ስለ መገናኛው ድንኳን ከቁጥር 1-5 ገለጻ ይሰጣል።

መገናኛው ድንኳን ሁለት ክፍሎች ነበሩት። እነዚህን ሁለት ክፍሎች የሚለይ ትልቅ ማዕገጃ ነበር። የመጀመሪያው ክፍል ሁለት የተለያዩ ዕቃዎች ይገኙበታል ተብሎ ተገልጿል። አንደኛው መቅረዙ ሲሆን ሌላኛው ደግሞ የመሥዋዕቱ ሕብስት የሚቀመጥበት ጠረጴዛ ነው።

በሁለተኛው ክፍል፤ ቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ ወርቃማው የዕጣን መሠዊያና (የወርቅ ማዕጠንት) የኪዳኑ ታቦት ይገኙበት ነበር። ካለፈው ጥናታችን እንደምናስታውሰው የወርቁ ማዕጠንት የነበረው በቅዱሱ ቦታ ውስጥ ነው እንጂ በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ አልነበረም። ታዲያ ለምንድን ነው ጸሐፊው በቅድስተ ቅዱሳኑ ውስጥ ነው ያለው ብሎ የጠቀሰው? በአመዛኙ ይህን ያለው በስርየት ቀን በዓል ላይ ይህ የወርቅ ማዕጠንት የሚጫወተው ትልቅ ሚና ስለነበረው ነው። በብሉይ ኪዳን ይህ የወርቅ ማዕጠንት ከቃል ኪዳኑ ታቦት ጋር አብሮ በጣም የተቆራኘ ነገር ነው፤ (ዘጸአት 30:6፣ 40:5)። ሊቀ ካህኑ ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ ሲገባ፤ ከወርቁ ማዕጠንት ከሰልና ዕጣን ይወስድ ነበር። ሊቀ ካህኑም በቃል ኪዳኑ ታቦት ላይ ብቻ ሳይሆን በወርቁ ማዕጠንትም ላይ ደም ይረጭ ነበር። ስለዚህ ለአይሁዳውያን እነዚህ ሁለት ዕቃዎች በአምልኮም ሆነ በአስተሳሰባቸው አበረው የተያያዙ ነገሮች ናቸው።

ለጸሐፊው ዋነኛ የነበረው ዕቃ የቃል ኪዳኑ ታቦት ነው። ይህ የሆነው በሰማያት ያለው የእግዚአብሔርን መለኮታዊ ክብር የሚያመለክተው ደመና በዚያ ታቦት ይኖር ስላነበር ነው። «የቃል ኪዳኑ ታቦት» የሚል ስያሜ የተሰጠው፤ እግዚአብሔር ከእሥራኤላውያን ጋር የገባው ቃል ኪዳን የሚያመለክቱትን አሥርቱ ቃላት የተጻፈባቸውን ሁለት ፅላቶች ስለያዘ ነው። ታቦቱ በወርቅ የተሠራ ላጥን ሲሆን የሰርየቱን መክደኛ በክንፋቸው የሚሸፍኑ ሁለት ኪሩቤሎች ከእያንዳንዱ ወገን ነበሩበት። የታቦቱ መክደኛ የሰርየት መክደኛ ወይም የምሕረት መቀመጫ የሚል ስያሜ የተሰጠው ደሙ የሚረጨውና እግዚአብሔር የሕዝቡን ኃጢአት ይቅር የሚለው በዚህ ሥፍራ ስለሆነ ነው። በታቦቱ ውስጥ ሦስት ነገሮች ነበሩ፤ እነዚህም፡- መና ያለበት የወርቅ መሶብ፤ የበቀለች የአሮን በትርና አሥርቱ ትዕዛዛት የተጻፉባቸው ሁለቱ ፅላቶች ነበሩ።

ስለምን ቤተ መቅደሱን ሲሠራ የቃል ኪዳኑ ታቦት ብቻ ነበር ያስቀመጠበት። በዚያን ጊዜ በታቦቱ ውስጥ የነበሩት ሁለቱ ፅላቶች ብቻ ነበሩ፤ (1ኛ ነገ.8:9)።

ምናልባትም ፍልስፍናው ያን ታቦቱን ሲወስዱ፤ የአሮገን በትርና መሶቡን ሳያስቀሩት አልቀረም፤ (1ኛ ሳሙ. 4: 11)። ይህ የቃል ኪዳን ታቦት በ586 ዓመት ዓ.ክ.ል.በ. ባቢሎናውያን መጥተው ቤተ መቅደሱን ሲያወድሙት አብሮ ጠፍቷል። ከዚያን ጊዜ በኋላ የሚሠሩት ቤተ መቅደሶች በታቦቱ ፈንታ ያስቀምጡ የነበረው ጠፍጠፍ ያለ ድንጋይ ነው። የታቦቱን ወደ ኢትዮጵያ መወሰድ የሚያትተው አፈ ታሪክ፤ ታሪካዊ የሆኑ ማስተማሪያ ስላሉላቸው እውነተኛነቱ ያጠራጥራል።

ምንም እንኳን ለጸሐፊው ታቦቱና በውስጡ ያሉት ዕቃዎች መንፈሳዊ የሆኑ ትርጓሜ ቢኖራቸውም ወደዚያ ጠልቆ ከማተት ተቆጥሏል። በምትኩ የመገናኛውን ድንኳን አምልኮ ድክመት ወደ መግለጹ ነው የሚሄደው፤ (ከቁጥር 6-10)።

ቅዱሱ ቦታ ውስጥ ማንኛውም ሰው ሊገባ አይችልም ነበር። ወደ ቅዱሱ ቦታ ለመግባት የሞከረው አንዱ ንጉሥ የእግዚአብሔርን ፍርድ ተቀብሎ በለምዕ ተመቷል፤ (2ኛ ዜና 26: 16-23)። ካህናቱ ግን ወደዚህ ሥፍራ በየቀኑ በመግባት ሕብስቱን ይቀይሩና መቅረቡ ውስጥ ዘይት ይጨምሩ ነበር።

ወደ ቅድስተ ቅዱሳን መግባት የሚቻለው በዓመት አንዴ ብቻ ነበር። ለስርየት ቀን ለሕዝቡና ለራሱ ሊቀ ካህኑ የሚሆነውን የኃጢአት መሥዋዕት ደም ይዞ መግባት ይችል የነበረው ሊቀ ካህኑ ብቻ ነበረ።

ከብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት ጸሐፊው ሁለት ድክመቶችን ተመልክቷል።

1. ወደ እግዚአብሔር ይወስድ የነበረው መንገድ ክፍት አልነበረም። ተራው ሕዝብ ወደ መገናኛው ድንኳን መግባት አይችልም ነበር። ወደ ቅዱስ ቦታ ካህናቱ መግባት ይችሉ ነበር፤ ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ በዓመት አንዴ መግባት የሚፈቀድላቸው ሊቀ ካህናቶቹ ብቻ ነበሩ። ስለዚህም የቀድሞው ኪዳን በታቦቱ አማካይነት ማንም ሰው እንደፈለገው ወደ እግዚአብሔር ወደሚገኝበት ሥፍራ መግባት እንደማይችል አውጇል።

2. የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥርዓት በመሥዋዕት አማካይነት ጊዜያዊና ውስን የሆነ መንጻትን ነበር የሚያስገኘው። ሙሉ በሙሉ ሕዝቡን ሊያነጻ አይችልም ነበር። በዚህም ምክንያት ነው በየቀኑ መሥዋዕት ይቀርብና ሊቀ ካህኑም በየዓመቱ መሥዋዕት ያቀርብ የነበረው። ምዕመኑ በሥርዓቱ መሠረት ከኃጢአቱ ቢነጻም የሕሊናውን ክስ ግን ሊያስወግድለት አይችልም ነበር። የደሙ መሥዋዕት ይህንን ማድረግ ባይችልም፤ ኃጢአተኛው በእግዚአብሔር በማመኑ ምክንያት ብቻ እግዚአብሔር ሕሊናውን ንጹህ ያደርግለት ነበር፤ (መዝ. /51/)።

5ኛ ጥያቄ፡ - ዛሬ እኛ በክርስቶስ ከመገናኛው ነገር እነዚህ ሁለቱ ነገሮች ለየት የሚሉት እንዴት ነው?

የብሉይ ኪዳን ሥርዓቶች ያስገኙ የነበረው ጊዜያዊ የሥርዓት መጽናትን ነበር። ምግቦቹ (ለምሳሌ፡ - የደገንነቱ መሥዋዕት)፤ መጠጦቹ (ለምሳሌ በመሠዊያው ላይ የወይን ጠጅ ማፍሰሱ) የመንጻቱ ሥርዓቶች በሙሉ ምሳሌያዊ ነበሩ። «በመታደስ

ዘመን» ሊመጣ ያለውን እውነተኛ አምልኮ እንደ ምሳሌ ሊያሳዩ ለጊዜው የተሰጡ ናቸው። ይህ የመታደስ ዘመን አዲሱ ኪዳን ሲሆን ለሰዎች በእምነት አማካይነት ወደ እግዚአብሔር የሚወስድ ነፃ የሆነ መንገድ በመስጠት ትኩረትን በልባቸው ላይ ያደርጋል።

ለእሥራኤል ሕዝብና ለእኛ ትልቁ ፈተናችን ውጫዊ የሆኑ የአምልኮ ምግባርቻችን በእውነት እግዚአብሔር እንደምናመልክ ይገልጻሉ ብለን ማሰባችን ነው። እውነተኛ አምልኮ እንዲኖር ግን የሰው ልጅ ኃጢአትና የበደለኛነት ሕሊና መንጻት አለባቸው። ለብ ሳይቀየር ሥርዓቶችን ዝም ብለን ብንከተል ይህን አያስገኛልንም። እውነተኛ አምልኮ፣ በብሉይ ኪዳንም ውስጥ ቢሆን መጀመር ያለበት ከውስጥ ነው። እውነተኛ የሆነ የኃጢአት ንስሐ በእግዚአብሔር እውነተኛ የሆነ እምነትና ለእርሱ ሕግ እውነተኛ የሆነ ታዛዥነት ሊኖር ይገባል። ከዚህ በኋላ ነው ውጫዊ የሆነውን አምልኮ የሚቀበለው። ለእኛም ቢሆን እውነተኛ የሆነ አምልኮ መጀመር ያለበት ከልብ ነው። እንዲያው ዝም ብለን መዝሙር ስለምንዘምር መዘምራናችን ስለምንሰማ የእግዚአብሔርን ቃል ስለምናዳምጥና አሥራታችንን ስለምንሰጥ ብቻ እውነተኛ አምልኮ ይዘናል ልንል አንችልም። ልባችንና ሕይወታችንም አብሮ በአምልኮ ውስጥ መሆን አለበት።

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለብ ትክክለኛውን መንገድ ሳይዝ ዝም ብለህ ውጫዊ የሆኑትን ሥርዓቶች በመከተል እንዴት እግዚአብሔርን ታመልክ እንደነበር፣ ዘርዝረህ ጻፍ።

ለ) እንዴት አድርገህ እራስህንና የቤተ ክርስቲያንህን አባላት በመጀመሪያ ልባችሁን አዘጋጅታችሁ በእግዚአብሔር ፊት አምልኮአችሁ ተቀባይነት እንዲኖረው ልታደርጉ የምትችሉባቸውን መንገዶች በዝርዝር ጻፍ።

ሁለተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 9: 11-14

የብሉይ ኪዳን የአምልኮ ሥፍራ ስለሆነው ስለመገናኛው ድንኳንና በዚያ ሥፍራ ስላለው አምልኮ ድክመት ከገለጸ በኋላ ጸሐፊው ፊቱን ወደ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በማዞር በእርሱ ውስጥና በእርሱ በኩል ያለውን አምልኮ ይመለከታል።

7ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 9: 11-14 አንብብ።

ሀ) ኢየሱስ በሠራው ሥራ እና ሊቀ ካህኑ በስርየት ቀን በሚሠራው ሥራ መካከል ያለውን መመሳሰል አብራራ።

ለ) በብሉይ ኪዳን ዘመን ከተሠራው ሥራ የኢየሱስ ሥራ እንደሚበልጥ የሚያሳዩትን የተለያዩ ነገሮች በዝርዝር ጻፍ።

በስርየት ቀን ስላለው የአምልኮ ሥርዓት ከጠቀስ በኋላ ጸሐፊው ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት እንደፈጸመው ወደሚገልጸው እውነት ያመራል። የክርስቶስን ታላቅ ሥራ እንደ ምሳሌ እንዲያሳይ የሚመርጠው የስርየት ቀን ነው። ኢየሱስ «ሊመጣ ላለው መልካም ነገር ሊቀ ካህን ነው የሚል ስያሜ የተሰጠው አዲስ ኪዳንንና በውስጡ

የሚገኙትን ታላላቅ የተሰፋ ቃሎች እርሱ በመሥራቱ ነው። እነዚህ የተሰፋ ቃሎች ነፃ ከአሁኑ በአማኞች ልብ ውስጥ ተፈጻሚነት ማግኘት ጀምረዋል።

8ኛ ጥያቄ፡- በአዲስ ኪዳን ውስጥ ከተሰጡት የተሰፋ ቃሎች ውስጥ እስኪ አንዳንዶቹን ዘርዘረህ ጻፍ! (ትምህርት ስምንት ክልስ)።

ጸሐፊው የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መሥዋዕት ከብሉይ ኪዳን በሁለት ምክንያቶች የተሻለ ነው ይላል፡-

1. አሁን አምልኮው የሚካሄደው በተሻለ ድንኳን ውስጥ ነው። የበፊቱ ድንኳን በመንግሥተ ሰማያት ባለው ድንኳን አምላያ የተሠራች ነበረች። የአሮን ካህናት ይሠሩ የነበሩት በአምላያው ድንኳን ውስጥ ሲሆን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን የሚሠራው በእውነተኛው ድንኳን በመንግሥተ ሰማያት ነው። ይህ ሰማያዊ ድንኳን በሰው እጅ ሳይሆን የተሠራው በእግዚአብሔር ነው።

2. የተሻለ መሥዋዕት ነው የቀረበበት። በስርየት ቀን ሊቀ ካህናቱ ደሙን ይዘው ወደ ቅድስተ ቅዱሳኑ ይገቡ ነበር። ይህ በየዓመቱ መደገም ነበረበት፤ ያስገኝም የነበረው ጊዜያዊ የሆነ ሥርዓታዊ ለውጥ ነበር። በሌላ አነጋገር ያነጻ የነበረው ውጫዊ የሆነ ነገር ብቻ ነው። ጸሐፊው «የጊደሩን አመድ» ሲጠቅስ ሌላን ሥርዓት መጥቀሱ ነው።

9ኛ ጥያቄ፡- ዘኁልቁ ምዕ.19 አንብብ። በዚህ ክፍል ላይ ስለተጠቀሰው ሥርዓት ገለጻ ስጥ። አመዱን ለምን ነበር የሚጠቀምበት?

በድን የሚነኩና በዚያም ምክንያት እርኩስ የሚሆኑ ሰዎች ይነጹ የነበረው በጊደሩ አመድ ነበር። ይህም አመድ ያስገኝ የነበረው ውጫዊ የሆነ ለውጥ ነበር።

ዳሩ ግን ኢየሱስ ክርስቶስ መጥቶ በመስቀል ላይ ሲሞት ያፈሰሰው የራሱን ደም ነው እንጂ የእንስሳትን አልነበረም። ልክ ለመሥዋዕት እንደሚቀርቡት እንስሳት «ነውር የሌለበት ነበር። ጸሐፊው ይህን ሲል ምንም ኃጢአት የሌለበት ጉዳዩና የተቀደሰ ሕይወት ነበረው ማለቱ ነው። ልክ እንደ እንስሳዎቹ ሞቱን ያመለክት የነበረው ደሙ የፈሰሰው ለኃጢአት ሲባል ነው። ብዙ የእንስሳ መሥዋዕቶች ይደረጉ ነበር፤ የኢየሱስ ሞት ግን ለአንደኛ ለመጨረሻ ጊዜ ነበር። በመስቀል ላይ መሞት የነበረበት አንድ ብቻ ነው። ይህ ሞት ደግሞ መንጸትን ለሁሉም ሰው እንደሚኖር አደረገው። የእንስሳ መሥዋዕት ይቀርብ የነበረው ሰዎች በሆኑ ሊቀ ካህናት አገልግሎት ነበር፤ የኢየሱስ መሥዋዕት ግን የቀረበው በዘላለማዊው መንፈስ ወይም በመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት በኩል ነበር። መሥዋዕት አቅራቢ ብቻ ሳይሆን ኢየሱስ እራሱ መሥዋዕት ነው፤ ምክንያቱም እራሱን የሠዋው እራሱ ነውና ነው።

የእንስሳቱ መሥዋዕት ውጫዊ የሆነ መንጸት ነበር የሚያስገኘው የኢየሱስ ደም ግን የበለጠ ታላላቅ ውጤቶችን ነው የሚያስገኝልን። አንደኛ፤ ዘላለማዊ ምሕረቱን ያስገኛልናል። የኢየሱስ መሞት ለሚቀበሉት በሙሉ ምሕረትንና መንጸትን ያስገኝላቸዋል። ዘላለማዊ የሆነ የሕሊና ወይም የልብ መንጸት ያስገኛልናል። ሰው ከእግዚአብሔር ጋር ያለው ግንኙነት እንዲሻክር ያደረገውን ዋነኛ የችግር ፈጣሪ፤

የሆነውን ልቡን ነው ለመመለስ የሚጥረው። የዚህ መሻከር ውጫዊ ችግሮች የሆኑትን ሥርዓታዊ አለመንጸትን ለማስወገድ ግን አይጥርም።

የኢየሱስ ክርስቶስ ደም በእምነት አማካይነት ከሕይወታችን ጋር ሲዋሐድ ሁለት ታላላቅ ነገሮች በሕይወታችን ይከናወናሉ። አንደኛ፡- ወደ ሞት ከሚያደርሱ ሥራዎች መገላገል ነው። እነዚህም የሚያመለክቱት እግዚአብሔርን የምንበድልበት የኃጢአት ድርጊቶችን ሆነው መንፈሳዊ እርኩሳትንም የሚያስከትሉትን ነው። እነዚህም በበኩላቸው ከእግዚአብሔር ጋር ያለንን ግንኙነት መሰናክሎችን ፈጥረው በመጨረሻም መንፈሳዊ ሞትን የሚያስከትሉ ናቸው።

10ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ከእነዚህ የኃጢአት ሥራዎች ወስጥ አንዳንዶቹ ምንድን ናቸው?

ለ) በራስህ ሕይወት ውስጥ ከእነዚህ ሥራዎች የተላቀከው እንዴት ነው?

ሁለተኛ፡- ሕያውን አምላክ እንድናገለግል ነፃ ወጥተናል። እግዚአብሔር የሚያድነን ወደ መንግሥተ ሰማያት እንድንሄድ ብቻ አይደለም! የሚያድነን የበለጠ እርሱን እንድናገለግለውም ነው! (ኤፌ.2፡8-10)። ብዙ ጊዜ ከኃጢአት ዕዳ በመዳናችን በጣም ሐሴት እናደርግና ሕይወታችን ተለውጦ ለእግዚአብሔር አገልግሎት ዝግጁ እንዲሆን ግን እናደርግም። አሁን ከዳንን በኋላ እግዚአብሔርን በትክክለኛው መንገድ ነው የማገልገለው? ብለን መጠየቅ ይኖርብናል። ወይስ አሁንም ወደ ሞት የሚመራውን የሥጋን ሥራ እየሠራን ነው?

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ኢየሱስ ክርስቶስ በመዳንህ ምክንያት እንዴት አድርገህ

ልታገለግለው እንደምትችል አንዳንድ መንገዶችን ግለጽ።

ለ) ብዙዎቹ የቤተ ክርስቲያንህ አባላት በእንደዚህ ዓይነት ሁኔታ ኢየሱስን እያገለገሉት ነው? እንዴት?

ሦስተኛ ቀን፡ - ዕብራውያን 9:15-22

በዕብራውያን 9:1-14 ላይ ጸሐፊው የብሉይ ኪዳንን መገናኛ ድንኳንና የአምልኮ ሥርዓቱን ከሰማያዊው ድንኳንና የኢየሱስ ደም ካስገኛቸው ውጤቶች ጋር ያነፃፅረዋል። አሁን ደግሞ በዕብራውያን 9:15-22 ላይ አዲሱ ኪዳን ለምን በደሙ መጀመር አንዳለበት ያብራራል።

12ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 9:15-22 አንብብ።

ሀ) ለተጠሩት የተሰጠው ተስፋ ምንድን ነው?

ለ) አንድ ኑዛዜ ተግባራዊ እንዲሆን ከተፈለገ፣ በመጀመሪያ ምን መደረግ አለበት?

ሐ) ብሉይ ኪዳን ሲጀመር እንዲጸናና በዝግጅት ላይ እያለ እንዲነጻ ያደረገው ምንድን ነው?

መ) በብሉይ ኪዳን ደም ሳይረጭባቸው ይነጹ የነበሩ አንዳንድ ነገሮችን ጥቀስ።

በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ ያሉት የጸሐፊውን አባባልና አመለካከት ለማጤን ትንሽ ከበድ ይላል። ይህም የሆነው «ኪዳን» የሚለው ቃል በሁለት የተለያዩ መንገዶች ስለሚጠቀምበት ነው። በግሪክ ቋንቋ «ኪዳን» የሚለው ቃል በአንድ ጊዜ ሁለት ትርጉሞች ሊኖሩት ይችላል። አንደኛ ሊለወጥ የማይችልና ብዙ ለየት ያሉ ቃል ኪዳኖችን የያዘ አንድ ሰው ሌላ የሚሰጠው ኪዳን ሊሆን ይችላል። ኪዳኑን የሚቀበለው ሊተወው ወይም ሊቀበለው ይችላል፤ ነገር ግን የማይለወጥና የማያከራክር ነገር ነው። (ለምሳሌ፤ ብሉይና አዲስ ኪዳን)፤ ሁለተኛ አንድ ሰው ሲሞት ንብረቱን ለሌላ ሰው ማውረስ ሲፈልግ ለኑዛዜ ይህን ቃል ይጠቀምበታል። አባት ለልጆቹ ለመስጠት የሚፈልጋቸውን ነገሮች በዝርዝር የሚጽፍበት ለቃለ ኑዛዜ የሚጠቅም ነው ማለት ነው። ስለ አዲስ ኪዳን ለመግለጽ የዕብራውያን ጸሐፊ ሁለቱንም ትርጓሜዎች ይጠቀማል።

ዕብራውያን 9፡15 የዚህን ክፍል ትምህርት ማጠቃለያ የያዘ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ከሞተ በኋላ አዲሱ ኪዳን ተጀመረ። በዚህም ምክንያት ኢየሱስ «የአዲስ ኪዳን መካከለኛ» የሚል ስያሜ ተሰጠው። መካከለኛ የሚለው ቃል እግዚአብሔርንና ሰዎችን በአዲስ ስምምነት ሥር የሚያገናኝ ማለት ነው። ሙሴ የብሉይ ኪዳን «መካከለኛ» ሲሆን ኢየሱስ ደግሞ የአዲስ ኪዳን «መካከለኛ» ነው።

በሥሩ ላሉት አዲሱ ኪዳን ለየት ያሉ ቃል ኪዳኖችን ሰጥቷል፤ (ዕብራውያን ምዕራፍ 8)። እግዚአብሔር የጠራቸውና ለዘላለማዊ ሕይወት የተመረጡት ሁሉ በዚህ በአዲሱ ኪዳን ሥር ውርስ የሆኑት ነገሮች በሙሉ ያገኛሉ። ልክ እንደ ኑዛዜ እነዚህ ቃል ኪዳኖች የተጀመሩት ወይም የተጠነሰሱት ከኢየሱስ ሞት ጋር ነው።

ጸሐፊው በዚህ ትምህርት ላይ አስደናቂ የሆነ ነገር ይጨምርበታል (ቁጥር 15)። የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በአዲሱ ኪዳን ሥራ ለሚኖሩ ብቻ ሳይሆን ዘላለማዊ ደኅንነትንና በረከትን የሚያስገኘው የፈተኛው ኪዳን ሲጸና ሕግን የተላለፉትንም የሚቤዥ ሞትም ነው። ይህንን ሲል ጸሐፊው የኢየሱስ ሞት በአዲሱ ኪዳን ያሉትን ሰዎች ኃጢአት ብቻ ሳይሆን የተቤዣው በብሉይ ኪዳን ጊዜ የነበሩትንም አማኞች ኃጢአት ጭምር ነው የተቤዣው ማለቱ ነው። ይህ ደግሞ በጣም አስፈላጊ ነበር፤ ምክንያቱም የጠበቅና የፍየል ደም የሥርዓታዊ መንጻትን ብቻ ነበር እንጂ የሚያስገኘው፤ ሙሉ በሙሉ የሆነ መንጻትንና የኃጢአት ዋጋን አይከፍልም ነበር። ስለዚህም የኢየሱስ ሞት ወደ ኋላ እስከ አዳም ድረስ ወደ ፊት ደግሞ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ በመድረስ ሰዎችን ከኃጢአታቸው ያነጻቸዋል።

13ኛ ጥያቄ፡- ይህ ሐሳብ ስለ ብሉይ ኪዳን ጻድቃን ሰማዕታት ደኅንነት የሚናገረው ነገር ምንድን ነው? እንስሳትን በመሠዋታቸው ደኅንነት አግኝተዋል?

አዲሱን ኪዳን ለመጀመር የኢየሱስ ሞት ለምን አስፈለገ? ሦስት ዋና ዋና ምክንያቶች ተሰጥተዋል፡-

1. አዲሱ ኪዳን፤ ልክ ሊሞት እንደደረሰ ሰው የመጨረሻ ፈቃድ ሊጻፍ የሚችለው ኪዳንን የሚፈጽመው ሰው ሲሞት ብቻ ነው፤ (ዘቁጥር 16-17)። እስከ ዕለተ ሞቱ ድረስ ኪዳንን የሚፈጽመው ሰው ሐሳቡን ሊለውጥ ይችላል፤ ወራሾችም የሆኑት እስከ ሞት ድረስ ምንም ነገር አያገኙም፤ ስለዚህም አዲሱ ኪዳን እንዲጀመርና የኪዳንን ውርሳችንን (በረከቶቹን) እንድንቀበል፤ በመጀመሪያ ደረጃ የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በጣም አስፈላጊ ነበር።

2. እግዚአብሔር ይህን የደም መፍሰስ ሥርዓት የመሠረተው ኪዳናቹን ለማፍለቅና ለማጽደቅ ነው። የመጀመሪያው የሙሴ ኪዳን የጻፈው በፈሰሰው የእንስሳ ደም ነው። በዚህን ጊዜ ግን ኪዳንን የሚያደርገው (እግዚአብሔር) ሳይሆን በእርሱ ምትክ የሚሞቱት እንስሳቱ ነበሩ። ልክ እንደዚሁ አዲሱም ኪዳን የጻፈው በደም ነው። በዚህ ጊዜ ግን አዲሱን ኪዳን ለመጀመር የፈሰሰው የጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ደም ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- እርት ዘጸአት 24፡3-8 አንብብ። ሙሴ ደሙን የረጨባቸው ሁለቱ ነገሮች ምን ምንድን ናቸው? ብራውያን ላይ ከሚናገረው ይህ ለየት የሚለው እንዴት ነው?

የዕብራውያን ጸሐፊ ደሙ የተረጨው በመጽሐፉና በሕዝቡ ላይ ነው ማለቱና በቃል ኪዳን ታቦት ላይ መረጨቱን አለመግለጹ በጣም የሚያስደንቅ ነው። በዚህን ጊዜ በሂሶጵ፤ በውኃና በቀይ ጠጉር ተጠቅሟል ይላል። እነዚህ ነገሮች ደግሞ በእርት ዘጸአት ላይ አልተገለጹም። ምናልባትም ይህንን ተጨማሪ ትምህርት ያገኘው ከታወቀ የአይሁዳውያን ባህላዊ ታሪክ ላይ ሳይሆን አይቀርም።

3. እግዚአብሔር በደም አማካይነት ማንኛውም ነገር ከኃጢአት ጠባላ ነፃ ሆኖ ለአምልኮ የተዘጋጀ እንዲሆን ደንግጋል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ በስርየት ቀን በቃል ኪዳን ታቦት ላይ በዕጣኑ መሠዊያ ላይና በነሐሱ መሠዊያ ላይ ደም እንደሚረጭ ተገልጿል። ሆኖም ብሉይ ኪዳን በመገናኛው ድንኳን ውስጥ የሚገኙት ማናቸውም ነገሮች በደም መንጸት አለባቸው አይደሉም። እንዲያውም ለሌሎቹ ዘይት ይጠቀሙ ነበር። (ዘጸአት 40፡9-11፤ ዘሌዋ.8፡10-11)። ይህም ቢሆን አርንና ልጆቹን ለማንጸት ዘይትና ደም ይጠቀሙ ስለነበር ምናልባት መገናኛ ድንኳኑንም ለማንጸት እነዚህን ሁለቱን ነገሮች ሳይጠቀሙባቸው አይቀሩም፤ (ዘሌዋ8፡30)።

በዕብራውያን 9፡23 ላይ ጸሐፊው ሰማያዊው ድንኳን እራሱ በደም ነው የሚነጸው ይላል። ያሁኑ ደም ግን የኢየሱስ ነው።

ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን አንድ ነገር ለመንጸት በምትኩ ሌላ ነገር መሞት አለበት፤ ይህንንም ሞት የሚወክለው ደሙ ነው፤ የሚል ሥርዓት ላይ ነው የተመሠረተት። ለኃጢአት መሥዋዕት እንስሳ ማቅረብ የማይቻለው በምትኩ ግን እህል መስጠት ከሚችለው ችግረኛ ሰው በስተቀር ሌሎቹ በሙሉ ከኃጢአት ለመንጸት የእንስሳ ደም ማፍሰስ ነበረባቸው። አንዴ ብቻ ዕጣን (ዘጉልቁ 16፡46)፤ የማንጸት ውኃና እሳት፤ (ዘጉልቁ 31፡21-24) ለሕዝቡ ስርየትን ያስገኛሉ ተብሏል። ነገር ግን በአጠቃላይ የእግዚአብሔር ሕግ ማንኛውም ነገር እንዲነጸ ደም ያስፈልገዋል የሚል

ነው። በዚህም ምክንያት ነው የእኛን ኃጢአት ለማንጸት ሲል እግዚአብሔር ኢየሱስ እንዲሞትና ደሙ እንዲፈስ ያስደረገው።

ይህ ስለ ትልቁ የኃጢአት ዋጋ ትምህርት ሊሰጠን ይገባል። በብሉይ ኪዳን ብንኖር ኖሮ ሁልጊዜ ኃጢአት በሠራን ቁጥር የሚሠዋ እንስሳ ማቅረብ ነበረብን። ኃጢአታችን ብዙ ወጪ ያስወጣን ነበር። ሆኖም በአዲስ ኪዳን የኃጢአታችን ዋጋ እራሱ እግዚአብሔር ከፈለገ። የሚወደውን አንዱን ልጁን ለእኛ እንዲሞት ላከው። እኛ እንዳንሞት ኢየሱስ የእኛ የኃጢአት መሥዋዕት ሆነ።

15ኛ ጥያቄ፡- በመስቀል ላይ በመሞት የኃጢአትህን ዋጋ ስለ ከፈለልህ ኢየሱስን አመስግነው።

ኃጢአታችን የእግዚአብሔርን ልጅ ሞት የሚያክል ዋጋ ስላስከፈለ የተቀደሰ ሕይወት ለመኖር መጣርና መሻት የለብንም? እግዚአብሔር እኛን ለማንጸት የከፈለው ዋጋ በደንብ ከገባን እግዚአብሔር ኃጢአትን ምን ያህል እንደሚጠየቁ ልናይና በእግዚአብሔር ዓይን እራሳችንን ንጹህ አድርገን ለመጠበቅ እንተጋ ነበር።

16ኛ ጥያቄ፡- ለምንድን ነው አንዳንድ ክርስቲያኖች ኃጢአትን እንደ ትንሽ በመቁጠር ኃጢአት እንዲቆጣጠራቸው የሚያደርጉት?

አራተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 9:23-28

በዓለም ታሪክ ውስጥ የኢየሱስ መስቀል ተገቢ የሆነ ትኩረት የተሰጠው ባይሆንም ከእግዚአብሔር በኩል ሆኖ ሲታይ ግን የታሪክ ሁሉ መሠረት ነው። የብሉይ ኪዳን አምልኮና ሥርዓት በሙሉ ያመለክቱ የነበረው ኢየሱስ የሚሞትበትን ቀን ነው። እንደተመለከትነው የኢየሱስ በመስቀል ላይ መሞት እስከ ብሉይ ኪዳን ዘመን ድረስ በመዝለቅ ለጻድቃን ሰማዕታቱ ሙሉ ደኅንነትን አስገኝቷል። ይህም ብቻ አይደለም፤ በዚህ በአዲሱ ኪዳን ዘመን በኢየሱስ አምነን የምንኖረውንም ከኃጢአት ባርነት ነፃ አውጥቶናል።

17ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 9:23-28 አንብብ። ሀ) የኢየሱስ ደም የፈጸማቸው ሁለቱ ዋና ዋና ነገሮች ምንድን ናቸው? ለ) በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ የተጠቀሱ ሦስት ኢየሱስ የሚገልጥባቸው ወቅቶች ምን ምንድን ናቸው? ሐ) አንድ ሰው ከሞተ በኋላ ምን ይሆናል? መ) ኢየሱስ በመስቀል ላይ ከሞተ በኋላ ምን ይሆናል?

የብሉይ ኪዳን ብዙው ክፍል ኢየሱስ ከመጣ በኋላ የሚሆነው ነገር የሚያሳይና የሚገልጽ ነው። ጸሐፊው የሰርየት ቀን በመጥቀስ እሥራኤላውያን ከሚያውቁት የመንጸት ሥርዓት የሚበልጠውን ኢየሱስ የፈጸመውን ሥራ ለማመልከት ይጠቀምበታል። ሦስት ዋና ዋና ክንዎኔዎች ተጠቅሰዋል፡-

1. ከትናንትናው ጥናታችን እንደምታስታውሰው የእንስሳቱ ደም አንደኛው ምክንያት የአምልኮ ሥፍራ የነበረውን መገናኛ ድንኳኑን ማንጸት ነበር። በሰርየት ቀን

ሊቀ ካህኑ በድንኳኑ ውስጥ የሚገኙትን ዕቃዎች በሙሉ ያነጋ ነበር። በብሉይ ኪዳን ውስጥ የሚገኘው ድንኳን በመንግሥተ ሰማያት የሚገኘው የእውነተኛው ድንኳን እምሳያ ስለነበር በዚህም ሥፍራ እራሱ የመንጃት ሥርዓት ይካሄድ ነበር። ሆኖም በብሉይ ኪዳን ውስጥ እንዳለው ተራ በሆነ በእንስሳት ደም አልነበረም። መንግሥተ ሰማያት ይጻፍና ለኃጢአተኞች የእምልኮ ሥፍራ በመሆን ይዘጋጅ የነበረው በእራሱ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም ነው፤ (ከቁጥር 23-24)።

ለምንድን ነው መንግሥተ ሰማያት መንጃት የነበረበት? አንዳንዶች ሰይጣን በመንግሥተ ሰማያት ላይ ሆኖ በማመደ መንጃት አለበት ብለው ያስባሉ፤ (ቀላስይስ 1:20)። እንደሚመስለን ግን መንግሥተ ሰማያት ይነጻ የነበረው እርኩስ በመሆኑ ሳይሆን ልክ እንደመገናኘው ድንኳን ኃጢአተኛው ሰው ከእግዚአብሔር የሚገናኝበት ሥፍራ በመሆኑ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ በአዲሱ ኪዳን መሠረት ለእኛ ጥቅም ሲል በመንግሥተ ሰማያት ሆኖ የእምልኮ ቦታችንን ያዘጋጃል።

በስርየት ቀን ሁለት ዋና ዋና ነገሮች ይከናወናሉ። አንደኛ፤ ለኃጢአት መሥዋዕት የሚቀርቡ እንስሳትን መሠዋት ነበረባቸው። ሁለተኛ፤ ሊቀ ካህኑ መጋረጃ ውስጥ ገብቶ በእግዚአብሔር ፊት መቆም ነበረበት። ኢየሱስም በመጀመሪያ እራሱን ለኃጢአት መሥዋዕት ካቀረበ በኋላ በመንግሥተ ሰማያት በእግዚአብሔር ፊት መቅረብ ነበረበት። በሰማያት የሚገኙትን ነገሮች የማንጻቱ ሥራ ከብሉይ ኪዳን ይበልጥ ነበር፤ ምክንያቱም ኢየሱስ ያፈሰሰው የራሱን ደም እንጂ የእንስሳ ደም ባለመሆኑ ነው። ይህን ሥራ ታላቅ የሚያደርገው ሌላው ነገር መንግሥተ ሰማያት በሚገኘው ታላቁ ድንኳን ውስጥ መከናወኑ ነው። ምድራዊቷ ድንኳን ትነጻ የነበረችው በእንስሳ ደም ነበር፤ የኢየሱስ ሞት ግን የእግዚአብሔርን ቁጣ በማስወገድ፤ የእግዚአብሔርን የእምልኮው መንገድ ከፈተልን።

2. ኢየሱስ በመስቀል መሠዋት በተደጋጋሚ ይሠጧል ከነበሩት የብሉይ ኪዳን ሁሉ የበላይ ነበር፤ ምክንያቱም ኢየሱስ እራሱን ለኃጢአት መሥዋዕት ማቅረብ የነበረበት አንድ ብቻ በመሆኑ ነው፤ (ከቁጥር 25-26)። በብሉይ ኪዳን ሰዎች ኃጢአት በሠሩ ቁጥር እንስሳትን መሥዋዕት ማቅረብ ነበረባቸው። በየዓመቱ ደግሞ ሊቀ ካህኑ በስርየት ቀን መሥዋዕት ያቀርብ ነበር። ኢየሱስ ግን ዘላለማዊ የሆነ ምሕረትንና መንጃትን ያስገኛልን ዘንድ መሞት የነበረበት አንድ ብቻ ነበር። የኢየሱስ ሞት ሰዎችን ሁሉ ከኃጢአታቸው ማንጃት ባይችል ኖሮ ከአዳም ጊዜ አንሥቶ ሰዎች ኃጢአት በሠሩ ቁጥር በተደጋጋሚ መሞት ነበረበት ማለት ነው። ሆኖም የኢየሱስ ሞት ታላቅነት የታየው የተከናወነው አንድ በመሆኑና በየትኛው ጊዜ ለነበሩ ሰዎች በመጥቀሙ ነው። ጸሐፊው እንደተናገረው በዘመናት ፍጻሜ ላይ ኢየሱስ በተገለጸበት ወቅት (ታሪክ ወደሚሻገርበት የመሢሔ ዘመን) በማያዳግመው ሞቱ ኃጢአትን ሁሉ አስወግዷል። ከአዳም ጊዜ አንሥቶ እስከ ኢየሱስ ለነበሩትም ሰዎች የኃጢአት ስዕዳቸው የተከፈለው በኢየሱስ ሞት ነው። ይህን ስንል ከአሁን ወዲህ ምንም ኃጢአት የለም ማለታችን

ሳይሆን የመጨረሻው የኃጢአት ዋጋ ተከፍሏል ዳግመኛ ስለ ኃጢአት የሞት ክፍያ እያስፈለገም ማለታችን ነው። ሆኖም ከሌሎች የመጸሐፍ ቅዱስ ክፍሎች እንደምናየው በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት አማካይነት የሚገኘውን ምሕረት ሊቀበሉ የሚችሉት የኢየሱስን ሞት አምነው በሞቱ የሚተባበሩ ብቻ ናቸው።

የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ለአንዴና ለመጨረሻ ጊዜ ለሰዎች ሁሉ በቂ መሆኑ አንዳንድ ቤተ ክርስቲያኖች የጌታን እራት በተመለከተ ከሚያስተምሩት ትምህርት ጋር ይቃረናል። አንዳንድ ቤተ ክርስቲያኖች የጌታን እራት ሲያስቡ ኅብስቱና ወይኑ ወደ እውነተኛው የኢየሱስ አካል ይለወጣሉ ይላሉ። ይህም ኢየሱስ ስለ ሰዎች ኃጢአት እንደገና ተሠዋ ማለቱ ነው። ክርስቲያኖች ኅብስቱን ሲበሉና ወይኑን ሲጠጡ ኢየሱስ እንደገና በመሞት ለኃጢአታቸው ምሕረትን ያጎናፅፋቸዋል። አዲስ ኪዳን የኢየሱስ ሞት አንዴ ብቻ እንደሆነ አጥብቆ ያስተምረናል። የሚደገምም አይደለም። አንዴም በመሞቱ ቀድሞ ለነበረውና አሁን ለሚኖረው ኃጢአት ሁሉ ምሕረትን አስገኝቷል። ስለዚህም የጌታ እራት ከሁሉም ነገር በላይ የኢየሱስን ሞት የምናስብበት የምናከብርበትና ኅብስቱንና ወይኑን የምንወስደው ደግሞ በኢየሱስ ሞት እንደምናምን የምንገልጽበት ሥርዓት ነው።

በስርየት ቀን የሊቀ ካህኑ ከመጋረጃ ውስጥ ወጥቶ ወደ ሕዝቡ መምጣት ለሕዝቡ እግዚአብሔር መሥዋዕታቸውን እንደተቀበለና ለሚቀጥለው ዓመት ንጹሕ እንዲሆኑ ማስረጃቸው እንደሆነ ሁሉ የኢየሱስ ዳግመኛ ወደ ምድር መምጣትም ለሰው ልጆች የቀረበውን የኢየሱስን መሥዋዕት እግዚአብሔር እንደተቀበለው ማስረጃ ይሆናል፡ (ከቁጥር 27-28)።

ጸሐፊው የአይሁድ ክርስቲያኖች ሰዎች ሁሉ እንደሚሞቱ ያስገነዝባቸዋል አንዴ ከሞቱ በኋላ ሰዎች ሐሳባቸውን ሊለውጡ አይችሉም። በምትኩ የሚጠብቃቸው የእግዚአብሔር ፍርድ ነው። አንዴ ከሞትን ሌላ ዕድል የለንም። ስለዚህ እግዚአብሔርን ልናገለግል የምንችለው አሁን ነው።

18ኛ ጥያቄ፡- ሀ) አሁን በሕይወት እያለን መኖር የሚገባን ሕይወት ይህ ከላይ የጠቀስነው ሐሳብ ምን ዓይነት ተፅዕኖ ነው ማድረግ ያለበት?

ለ) እራስህን ለእግዚአብሔር የፍርድ ቀን ዝግጁ ለማድረግ ከአሁኑ አገልግሎትህን እንዴት ልትቀይረው ትችላለህ?

ኢየሱስ ሰው በመሆኑ ሊሞት የሚችለው አንዴ ብቻ ነው። በመስቀል ሞቱ ያስገኛቸው ውጤቶች አንዴ የተደነገጉ በመሆናቸው ሊደገሙ አይችሉም። አንዴ የኢየሱስ ሞት የሚያምኑበትን የብዙዎቹን ኃጢአት አስወገደ።

ከሞት በኋላ ወደ አለው ሰዎች ሁሉ መቅረብ እንዳለባቸው ኢየሱስም መጀመሪያ ላይ መጥቶ በመሞት የጀመረውን ደገንነት ፍጻሜ ላይ ለማድረስ ዳግመኛ ይገለጣል። የዚህም ጊዜ የአዲስ ኪዳን የተስፋ ቃሎች በገሃድ ይፈጸማሉ። ኢየሱስም በሰላምና በሙሉ ሥልጣን ይገዛል። ኃጢአት ይወድማል በምትኩም ጽድቅ ይነግሣል። በዚህም

ጊዜ በኢየሱስ የሚያምኑና እሱን የሚጠብቁ ሁሉ የመጨረሻውን የምሕረት ተጠቃሚ ይሆናል። ይህ የኢየሱስ ዳግመኛ መምጣት በእግዚአብሔር ፊት የኢየሱስ መሥዋዕት ተቀባይነቱን ለሁሉም የሚገልጽ ማስረጃ ነው።

ስለዚህም ኢየሱስ፡- ሀ) ኃጢአትን ለማስወገድ (ቁጥር 20) ለ) የእኛ ሊቀ ካህን በመሆን በመንግሥተ ሰማያት በማንጻቀ ሥር ለመሥራት (ቁ. 24) ሐ) ዳግም ሲመለስ ሙሉ ደኅንነትን ለማስገኘት (ቁ. 28) ተገለጠ።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለምን ይመስልሃል ጸሐፊው በኢየሱስ ሞት ውጤቱ ላይ እንዲህ ዓይነት ትኩረት ያደረገው?

ለ) ለምንድን ነው ጸሐፊው ይህን ትምህርት ብዙ ጊዜ የሚደጋግመው?

ለክርስቲያን ከኢየሱስ ሞትና ከመስቀሉ የሚበልጥበት ነገር የለም። በመስቀሉ አማካይነት የኃጢአት ይቅርታን የደኅንነትን ተስፋ የእግዚአብሔር ልጅነትን ከክርስቶስ ጋር መንገሥን ወዘተ... እናገኛለን። ማናቸውም የምናገኛቸው ነገሮች በሙሉ የሚመነጩት ከመስቀሉ ነው። ስለዚህም ወደ ዓለም እንደገና በመመለስ ወይም ወደ ሌላ ሃይማኖት በመሄድ ከክርስቶስ መስቀል ገሸሽ ለማለት የምናደርገው ማንኛውም ዓይነት መከራ የደኅንነት ተስፋችን እንደተውነው የሚገልጽ ነው።

20ኛ ጥያቄ፡- ከኢየሱስ መስቀል የምናገኛቸውን ሌሎች ጥቅሞች እስቲ በዝርዝር ጻፍ። ከዚህ በኋላ ላንድ አፍታ ስለ እያንዳንዱ በረከቶች እግዚአብሔርን አመስግን።

ሳምንታዊው ስብሰባ፡-

1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ

2. ጸሎት

3. ክለሳ

4. የውይይት ጊዜ

ሀ) 1. ሰዎች ከልባቸው ሳይሆን ዝም ብለው በውጫዊ ሥርዓት ብቻ እግዚአብሔርን ሊያመልኩ የሚችሉባቸውን መንገዶች በዝርዝር ጻፍ።

2. እራስህንና የቤተ ክርስቲያንህን አባሎች በመጀመሪያ ልባችሁን አዘጋጅታችሁ አምልኮአችሁ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖረው ለማድረግ ምን ዓይነት ዝግጅት ማድረግ እንዳለብህ በዝርዝር ጻፍ።

ለ) የሰርየትን ቀን የአምልኮ ሥርዓት ከኢየሱስ ሞት ጋር አነፃፅር።

1. እንዴት ነው የሚመላለሱት?

2. እንዴትስ ነው የሚለያዩት?

ሐ) በብሉይ ኪዳንና በአዲስ ኪዳን ላይ በመመስከር ከጥቂት ነገሮች በቀር ሁሉም ነገር በደም እንዴት እንደሚነጻ አብራራ።

መ) 1. ኢየሱስ ሞት እግዚአብሔር በኃጢአት ላይ ስላለው አመለካከት የሚያስተምረን ነገር ምንድን ነው?

2. ለእግዚአብሔር ሊኖረን የሚገባው አመለካከት ምን ዓይነት መሆን እንዳለበት ነው የምንማረው?

ሠ) በእግዚአብሔር አንፃር ስናየው ለምንድን ነው መስቀሉ በታሪክ ውስጥ ጉልሁን ሥፍራ የሚይዘው?

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ ሰባት

ዕብራውያን ምዕ. 10

የመጀመሪያ ቀን፡ - ዕብራውያን 10፡1-18

ዕብራውያን ምዕራፍ 10 በዕብራውያን መጽሐፍ ውስጥ የመሸጋገሪያ ምዕራፍ ነው። ዕብራውያን ምዕራፍ 1-9 ትኩረት የተሰጠው ስለ ኢየሱስ ግንኙነትና የመስቀሉ ሞት ያስገኘው ውጤት በሚገልጹ ትምህርቶች ላይ ነበር፤ ከምዕራፍ 10-13 ግን ጸሐፊው ክርስቲያኑ እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ሕይወት እንዴት መኖር እንዳለበት የሚገልጽበት ክፍል ነው።

1ኛ ጥያቄ፡ - ዕብራውያን ምዕራፍ 10 አንብብ። የዚህን ምዕራፍ ጥና ጥና ትምህርት በዝርዝር ጻፍ።

ጸሐፊው መንፈሳዊ ትምህርት በተመለከተ ለብዙ ጊዜ ሲናገር ክርስቲያኖች እንዴት መኖር እንዳለባቸው ለመግለጽ ሲል ግን ለትንሽ ጊዜ ብቻ የተናገረው ለምን ይሆን? ብለን መጠየቅ አለብን። ለምንድን ነው ስለ ኢየሱስና ስለሞቱ ለመግለጽ 9 ምዕራፎችን ክርስቲያን በእምነቱ እንዴት መኖር እንደሚገባው ለማሳየት ግን 4 ምዕራፎችን ብቻ የሚፈጀው? በጳውሎስ መልዕክቶችም ውስጥ ተመሳሳይ ሁኔታ እናያለን፤ ብዙ ጊዜ የሚፈጀው ስለ ወንጌሉ በግብራራት ሲሆን ክርስቲያኖች እንዴት መኖር እንዳለባቸው በሚለው ላይ ግን ለትንሽ ጊዜ ነው የሚናገረው።

ይህ ዛሬ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከሚሰጡት ትምህርቶች በጣም ለየት ይላል። ብዙ ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ሰዎች እንዴት መኖር እንደሚገባቸው የሚያብራራ ትምህርት ላይ በዛ ያለ ጊዜ ሲወሰድ ስለ ደግንነት፣ ስለ እግዚአብሔር ባህርይ፣ ስለ ኢየሱስ፣ ስለ መንፈስ ቅዱስና ስለ ቤተ ክርስቲያን ወዘተ... የሚያብራሩ ትምህርቶች በጥቂቱ ነው። በዚህም ብዙ ጊዜ እምነታችን የተመሠረተው ትክክል ነው ብለን በምንገምተው ቀጥታዊ መሠረት ላይ ነው እንጂ በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ በተገኘው ትምህርት ላይ አይደለም። ይህም በመሆኑ ወደተሳሳተ ትምህርትና ልማድ ተሉ እንወድቃለን።

ጸሐፊው ልክ እንደ ጳውሎስ የክርስቲያኖች እምነት ጽኑ በሆነ መሠረት ላይ የተመሠረተ እንዲሆን ይፈልግ ነበር። በዚህም ምክንያት ስለ ብሉይና አዲስ ኪዳን መመላለሱ ስለ ኢየሱስ ታላቅነትና የኢየሱስ ሞት ስላስገኘው ውጤት በዝርዝር ያትታል።

የእግዚአብሔርን ቃል ጥልቅ ትምህርቶች ግጥሞች ለክርስቲያኖች አስፈላጊ የሚሆነው ለምንድን ነው? ሰዎች የሐሰት ትምህርቶችን ሊጽጹ የሚችሉት ስለ እግዚአብሔር፣ ስለ ኢየሱስ፣ ስለ መንፈስ ቅዱስ፣ ስለ ሰውና ስለ ደኅንነት በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተሰጠውን ትምህርት በደንብ ሲረዱ ነው።

2ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በቤተ ክርስቲያን ሁሉም ችግር የፈጠሩ አንዳንድ የሐሰት ትምህርቶችን ግለጽ።

ለ) በዕብራውያን ላይ የተሰጡት ትምህርቶች ለአንዳንዶቹ የሐሰት ትምህርቶች መልስ ሊሰጡ የሚችሉት እንዴት ነው?

እኛ የምንናረው ብዙ የሐሰት ትምህርቶች የቤተ ክርስቲያን አባላቶቻችንን ከእውነቱ ፈቀቅ በሚያደርጉበት ዘመን ነው። ክርስቲያኖች የመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርቶችን በጥልቅ ካልተማሩ የሐሰት ትምህርቶች በቀላሉ ያታልሏቸዋል። እንደ ሐዋርያት ቤተ ክርስቲያን ያሉ ቡድኖች ስለ ኢየሱስና ስለ ጥምቀት የተላላተ ትምህርት ይሰጣሉ። ሌሎች ደግሞ የመንፈስ ቅዱስን ሥራና በልሳን የመናገርን ነገር ወዘተ... በተመለከተ የተላላተ ትምህርት ይሰጣሉ። ለእነዚህ ሁሉ መልስ የሚሆነው በቤተ ክርስቲያን የሚሰጠው ትዕዛዝ ላይሆን መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስተምረውን ትምህርት ግጥሞች ነው። ስለዚህም ለሁላችንም በስሜታችንና በልምዳችን ላይ ከመመሥረት ይልቅ የእግዚአብሔርን ቃል ተምረን በእርሱ ላይ መመሥረት ያስፈልገናል።

3ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 10፡1-18 አንብብና የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልስ።

ሀ) በቁጥር 1 ላይ ለሕግ የተሰጠው ስም ምንድን ነው? ይህ ምን ግለት ነው?

ለ) የእንስሳው መሥዋዕት ሊፈጽመው የግይችለው ነገር ምንድን ነው?

ሐ) ሙሉ መንጻትን ለማስገኘት ኢየሱስ ምን አደረገ?

መ) ለምንድን ነው ጸሐፊው ሊቀ ካህናቱ ቆመዋል? ኢየሱስ ግን ተቀምጧል የሚለው?

ሠ) በአዲሱ ኪዳን የኃጢአት ይቅርታ ከተገኘ በኋላ ከዚህ በኋላ የግያስፈልገው ነገር ምንድን ነው?

እስካሁን ባለው የዕብራውያን ጥናታችን ጸሐፊው የብሉይ ኪዳንና በውስጡ የሚገኙትን የእምልኮ ሥርዓቶች ከአዲስ ኪዳንና ከውስጡ ከሚገኘው ታላቅ የእምልኮ ሥርዓቶች ጋር ያደረገውን መነፃፀር አጥንተናል። በዛሬው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍላችን ደግሞ ትምህርቱን ጠቅለል አድርጎ ለመጨረሻ ጊዜ ለማቅረብ እንደገና እንዴት በኢየሱስ ሞት አማካይነት አዲሱ ኪዳን እንደተጀመረ ያሳያል።

ጸሐፊው የብሉይ ኪዳንን ሕግ «ጥላ» ይለዋል(ቆላስይስ 2:17)። በዚህም ካህናቱንና የአምልኮ ሥርዓቱን በተመለከተ የተሰጠው የብሉይ ኪዳን ሕግ የሚያመለክተውና የሚያንፀባርቀው በኢየሱስ መሥዋዕትነት የሚገኘውን ታላቁን እውነተኛ የእግዚአብሔር አምልኮ ነው ማለቱ ነው። ሕጉ ካህናቱና መሥዋዕቶቹ ሁሉ እግዚአብሔር ለሕዝቡ የነበረው የመጨረሻዎቹ ዕቅዶች ናቸው ማለት አይደለም። እንዲያውም የመጨረሻ መሥዋዕት ታላቅ ሊቀ ካህን ለሆነው ለኢየሱስ ክርስቶስ ጥርጊያውን መንገድ የሚያዘጋጁ ነበሩ። ወይም ጸሐፊው እንደሚለው ሊመጣ ያለው በጎ ነገር ይህም በአዲስ ኪዳን ሥር የሚገኙትን በረከቶች ሙሉ በሙሉ ማለት ነው። የብሉይ ኪዳን ሕጎች በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ በኩል የሚመጡትን ነገሮች እንደ ምሳሌ ሆነው የሚያመለክቱ ነበሩ።

የብሉይ ኪዳንን ደካማነት ለማሳየት ጸሐፊው በብሉይና በአዲስ ኪዳን መካከል ብዙ ግንፃፎች ያደርጋል።

1. በሕጉ ውስጥ ያሉት መሥዋዕቶች ሙሉ መንጻትን አያስገኙም! (ከቁ. 1-4)። በአንድ ጊዜ ብቻ ኃጢአተኛውን አያነጹትም፤ ይህም ሙሉ የኃጢአት ይቅርታን አያስገኙም! ኃጢአተኛውንም በነፃ ወደ እግዚአብሔር እንዲቀርብ ሊያደርጉ አይችሉም ማለት ነው።

ለዚህ ብቁ አለመሆናቸው የሚረጋገጠው እነዚህ የብሉይ ኪዳን መሥዋዕቶች በየቀኑና በየዓመቱ መሠዋታቸው ነው። መሥዋዕቶቹ ሙሉ ይቅርታን ቢያንናጽፉ ኖሮ በየዓመቱና በየቀኑ መሥዋዕት አይኖርባቸውም ነበር። በስርየት ቀን ይሠጧል የነበረው የኃጢአት መሥዋዕት ሕዝቡን ስለ ኃጢአት የሚያሳስብ ነበር እንጂ፤ ሕሊናቸውን ወይም ልባቸውን የሚያነጻ አልነበረም።

ጸሐፊው ኃጢአት መንፈሳዊ የሆነ ነገር እንደሆነ ለሕዝቡ ያሳስባቸዋል። የውጫዊ ሰውነትን መቆሸሽን ሳይሆን ኃጢአት የሚወክለው የልብን አለመንጻት ነው። የፍየልና የኮርማ ደም ውጫዊ የሚዳሰሱ ነገር በመሆናቸው ውስጣዊ የሆነን ነገር ሊያነጹ አይችሉም።

ከዚህ በመቀጠል ጸሐፊው ከመዝሙረ ዳዊት(40):6-8 ላይ በመጥቀስ የፍየልና የኮርማን ደም ከኢየሱስ ምፅአት ጋር ያወዳድረዋል፤ (ከቁጥር 5-10)። በብሉይ ኪዳን ጊዜ የነበሩ ሰዎች እንኳን የእንስሳት መሞት ኃጢአተኛውን እንደማያነጻው ተረድተው ነበር፤ (ኢሳይያስ 1:11፤ ሆሴዕ 6:6)። የዕብራውያን ጸሐፊ መዝሙረ ዳዊት (40):6-8 ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ምፅአት የተጻፈ ትንቢት አድርጎ ነው የሚቆጥረው። ምንም እንኳን ኢየሱስ ከጥንት ጀምሮ እንደ እግዚአብሔርነቱ ቢኖርም በምድር ላይ እንዲኖር እግዚአብሔር ሥጋን እንዳዘጋጀለት እናነባለን። እግዚአብሔርን ሙሉ በሙሉ በመታዘዝ (እንደ ሰው አለመታዘዝ ሳይሆን) የእግዚአብሔርን ፈቃድ ፈጸመ። ወደ መስቀሉ የመራውም መታዘዝ ነው።

ምንም እንኳን ሕጉ ቢያዝም አንዴ ኢየሱስ መጥቶ ከሞተ በኋላ የእንስሳት መሥዋዕት አስፈላጊ እንዳልሆነ ጸሐፊው ተገንዝቧል። ይህም የሚያመለክተው በእንስሳት

መሥዋዕት ላይ ተመሥርቶ የነበረው የቀድሞው ኪዳን መሻሩን ነው። በኢየሱስ ክርስቶስ ሥጋ በኩልና ታዝዞ በመስቀል ላይ በመሞቱ የእግዚአብሔር ሕዝቦች «ተቀድሰዋል»። የኢየሱስ ሞት ለሰዎች ሁሉ ያደረገው እንስሳት ሊፈጽሙት የማይችሉትን ነገር ነው። ሙሉ ይቅርታን በማጎናጸፍ እግሩ በእግዚአብሔር ዐይን ሙሉ በሙሉ ገደሕና ቅዱስ እንዲሆን አድርጓል።

እግዚአብሔርን በመታዘዝ ኢየሱስ ወደ ምድር በመጣበት ወቅት እግዚአብሔር ከእኛ የሚፈልገውን አሳይቶናል። እግዚአብሔር ሕግጋቱን ብቻ መጠበቃችንን አይደለም የሚፈልገው። እግዚአብሔርን በውጫዊ እየታዘዝን ልባችን ከእግዚአብሔር የራቀ ሊሆን ይችላል። መሆን የነበረበት ግን ልክ እንደ ኢየሱስ በልባችን እግዚአብሔር ሆይ የአንተን ፈቃድ ብቻ ለመፈጸም ነው የመጣሁት ማለትን ነው።

4ኛ ጥያቄ:- ይህን ዓይነት አመለካከትህ በሕይወትህ ውስጥ የሚታየው እንዴት ነው?

2. የብሉይ ኪዳን ካህናት ሁሉ እንደቆሙ ነበር፤ ኢየሱስ ክርስቶስ ግን የካህናት ንጉሥ በመሆን ተቀምጦ ይገዛል፤ (ከቄጥር 11-14)። በብሉይ ኪዳን መገናኛ ድንኳንና ቤተ መቅደሶች ውስጥ ካህናቱ የሚቀመጡባቸው ወንበሮች አልነበሩም። ይህም የሆነው መቼውም ቢሆን አገልግሎታቸው ስለማያልቅ ነው። ለሕዝቡና ለእራሳቸው ያለማድረግ ሁሉ መሥዋዕት ማቅረብ ነበረባቸው፤ ይህ የሆነው መሥዋዕቶቹ ሙሉ በሙሉ የሕዝቡን ኃጢአት ሊያስወግዱና መንጻቱን ሊሰጡ ስለማይችሉ ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ሁሉም ሰው ኃጢአት መሥዋዕት ያቀረበው አንድ ጊዜ ብቻ ነው። መሥዋዕት የማቅረቡ ሥራም ስለተፈጸመ መቀመጥ ይችላል። ምንም እንኳን ሊቀ ካህን ለእኛ የመግለጹ ሥራ ቢቀጥልም መሥዋዕት የማቅረቡ ጉዳይ ግን ተፈጽሟል። ፍጹምና ታላቅ መሥዋዕት ስለነበርና አንድ ጊዜ ፈጽሞ በመቅረቡ ተቀድሰናል። ይህም በእግዚአብሔር ዐይን የኢየሱስ ሞት ከመጻናችን በፊት የነበረውን የኃጢአት ዕዳ ብቻ ሳይሆን ከዳንንም በኋላ ለምንፈጽመው ኃጢአት ዕዳውን ፈጽሞ ከፍሏል ማለት ነው። ዕዳው በመስቀሉ ላይ ተከፍሏል። የእግዚአብሔር ልጆች እስከሆንን ድረስ በኃጢአታችን ምክንያት ካሁን ወዲያ የሞትን ፍርድ አንቀበልም። ለኃጢአታችን ሙሉ ይቅርታን አግኝተናል።

5ኛ ጥያቄ:- ታዲያ ከዳንን በኋላ ለምንድን ነው ኃጢአታችንን መናዘዝ ያለብን? (1ኛ ዮሐ 1:9)

ጸሐፊው ፍጹም ነን ካሁን ወዲያ ኃጢአት አንሠራም አይልም። ስለዚህም ነው «አንድ ጊዜ በማቅረብ የሚቀደሱትን» ያለው። የእግዚአብሔር ሕይወታችንን የማንጸት ሥራ ገና አልተፈጸመም። ነገር ግን እግዚአብሔር ይመስለን፤ ለምንፈጽማቸው ኃጢአቶች ሁሉ ኢየሱስ ዕዳውን ከፍሏል። ምሕረትን ተቀብለን ነጽተናል፤ እግዚአብሔርም ቅዱሳንና ጻድቃን እንደሆንን አድርጎ ነው የሚያየን።

ኃጢአታችንን የምንናዘዘው የሞቱን ቅጣት ለማስወገድ ሳይሆን ከቅዱስ እግዚአብሔር ጋር ያለንን ኅብረት ለመመለስና ለማደስ ነው። ክርስቲያኖች ኃጢአት

ሲሠሩ ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸው ጎብረት በጊዜያዊነት የተቋረጠ ይሆናል። ይህን ስንላ ግን እነዚህ ሰዎች አሁንም እንደላኩና ኃጢአታቸው በክርስቶስ ደም እንደተሸፈነ ነው። ነገር ግን ጎብረት የላቸውም። ንስሐ መግባት ከእግዚአብሔር ጋር ያላቸውን ጎብረት ይመልስላቸዋል፤ መንገዱንም ከፍቶ በእግዚአብሔር ፊት በድፍረት እንዲቆሙ ያደርጋል።

ኢየሱስ ለኃጢአት መሥዋዕት የማትረቡን ሥራ ብቻ ሳይሆን የፈጸመው በእግዚአብሔርም ተኝ ተቀምጧል። ይህ የሥልጣንና የክብር ቦታ ነው። አንድ ቀን ምድርን የሚገዛው ንጉሥ እንደሆነ ሆኖ በዚያ ተቀምጧል። ሊቀ ካህናችን ኢየሱስ የነገሥታት ንጉሥና የጌቶችም ጌታ ነው።

3. የአዲስ ኪዳን ቃል ኪዳን የክርስቶስን ሥራ ታላቅነት ያሳያል (ክፍተር 15-18)። መንፈስ ቅዱስ በአዲሱ ኪዳን ውስጥ ስለ ሁለት ታላላቅ ነገሮች ተስፋ ሲሰጥ ስለ ክርስቶስ ሥራ ታላቅነት መሥክርአል። አንደኛ! የእግዚአብሔር ሕግ ቁላጭ በሆኑ ፅላቶች ላይ ሳይሆን ከሰዎች ልቦና ውስጥ እንደሚጻፉ ተናግሮአል። ሰዎች የእግዚአብሔርን ሕግ ያውቁታል፤ ለሕግጋቱም ታዛዥ ለመሆን ፍላጎቱ ይኖራቸዋል።

ሁለተኛ! መንፈስ ቅዱስ፡- ካሁን ወዲያ ኃጢአታቸው እንደማይታወስና በሕዝቡም ላይ እግዚአብሔር ቲም እንደማይዝባቸው ቃል ገብቶአል። በሌላ አነጋገር ሙሉ የሆነ ይቅርታ ይኖራል። ስለዚህም ሙሉ ይቅርታን ካገኘን መሥዋዕት ማትረብ እያስፈልገንም ነው የሚለው ጸሐፊው! (ክፍተር 15)።

ስለዚህም የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ ቀድሞው የአይሁድ ሃይማኖት የሚመለሱበት ምንም ምክንያት የላቸውም። የክርስቶስ መሥዋዕት ሙሉ በሙሉ ከኃጢአታቸው አንጽቷቸዋል። እኛም ብንሆን የጌታን እራት ኢየሱስ እንደገና እንደሞተ አድርገን መመልከት የለብንም ወይም ደግሞ በጥምቀት ጊዜ የሚረጨው ውኃ አንድ ዓመት ያህል ከኃጢአት ያንጸናል ብለን ማሰብ የለብንም። ኢየሱስ ክርስቶስ አንዴ ሞቷል! በዚህም ሞት እኛ በኢየሱስ የምናምን ከኃጢአታችን ሁሉ ነጽተናል።

6ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የጌታን እራት ኢየሱስ በመስቀል ላይ እንደገና እንደሞተልን አድርገን መመልከታችን ስሕተት የሚሆነው ለምንድን ነው?

ለ) እንደ ውኃ መርጨት ያሉትን ውጫዊ ነገሮች ከኃጢአት ያንጸሉ ብለን መመልከታችን ስሕተት የሚሆነው ለምንድን ነው?

7ኛ ጥያቄ፡- ለምንድን ነው ሁሉም ክርስቲያኖች የዚህን ጥናት ትምህርት ማወቅ ያለባቸው?

ሁለተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 10:19-25

ዕብራውያን 10:1-18 የክርስትና እውነቶችን የሚገልጸው የዚህ መጽሐፍ የመጨረሻ ክፍል ነው። ከዕብራውያን 10:19 ጀምሮ እስከ መጽሐፉ መጨረሻ ድረስ ጸሐፊው በኢየሱስ ክርስቶስ ባላቸው እምነት ምክንያት እንዴት መኖር እንደሚገባቸው

ተግባራዊ ምክር መስጠት ይጀምራል። ክርስትና እውነታዎችን ግወቅ ብቻ ሳይሆን ትክክለኛ የሆነ አኗኗርን ያቀፈ ነው። ትክክለኛ አኗኗርና እውነታዎችን ግወቅ አብረው በመሄድ ክርስቲያኑን ጠንካራ ያደርጉታል።

8ኛ ጥያቄ፡- ትክክለኛ ዕውቀትና አኗኗር አብሮ የመሄድ አስፈላጊነት በሕይወትህ ውስጥ አጠነከው ታውቃለህ?

9ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 10፡19-25 አንብብ።

ሀ) ለኃጢአታችን ሙሉ ይቅርታን ስላገኘን በድፍረት ምን ግድረግ እንችላለን ነው የሚለው ጸሐፊው?

ለ) ከቅድስተ ቅዱሳኑ መጋረጃ ጋር የሚያነፃፅረው ነገር ምንድን ነው?

ሐ) ለክርስቲያኖች የተሰጡት አምስት ትዕዛዞች ምንድን ናቸው?

መ) ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ ግሚላት ያለብን ነገሮች ምንድን ናቸው?

ሠ) ጸሐፊው የሚያመለክተው የትኛውን ቀን ነው?

ዕብራውያን 10፡19 የሚጀምረው እንዲህ በሚል ቃል ነው፡- ይህም ከዚህ በኋላ ጸሐፊው የሚሰጠው ትምህርት የተመሠረተው በበፊት ላይ ነው ግለት ነው። ባለፈው ክፍል ውስጥ ጸሐፊው ለኃጢአታችን ሙሉ ይቅርታ እንዳገኘንና መሥዋዕት በግቅረብ ይቅርታ መፈለግ እንደሌለብን አስተምሮናል።

ክርስቲያኑ ይቅርታን ስለተጎናፀፈ በእግዚአብሔር ፊት መቅረብ ይችላል። የእግዚአብሔር ክብር የሚቀመጥበትን የመገናኛ ድንኳኑን ቅድስተ ቅዱሳን እንደ ምሳሌ በግቅረብ፣ እግዚአብሔር ወደሚገኝበት ወደ መንግሥተ ሰግያት እንድንቀርብ ያበረታታል።

ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ «አዲስና ሕያው» የሚል ስያሜ ተሰጥቶታል። አዲስ የሆነው ጸሐፊው ይህንን መጽሐፍ ከመጻፉ ከጥቂት ዓመታት በፊት ቀደም ብሎ በኢየሱስ በመከፈቱ ነው። የብሉይ ኪዳን የድሮ መንገድ ሳይሆን የአዲሱ ኪዳን አዲስ መንገድ ነው። «ሕያው» የተባለው ከሙታን በተነሣው በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል እግዚአብሔርን ስለምንቀርብ ነው።

ክርስቲያኖች በድፍረት በእግዚአብሔር ፊት እንዲቀርቡ የሚበረታቱት በሁለት ዋና ዋና መንፈሳዊ እውነታዎች ነው። አንደኛ፤ ወደ እግዚአብሔር የምንቀርብበት አዲስ መንገድ በኢየሱስ ደም በኩል ተከፍቶልናል። ይህ ደም የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት የሚያመለክት ነው («በሥጋው በኩል»)፤ የኃጢአታችንም ሞጋ የተከፈለው በዚህ ሞት አግኝታለን ነው። የክርስቶስ ሥጋ በመገናኛ ድንኳኑ ውስጥ ቅዱሱን ቦታ ከቅድስተ ቅዱሳኑ እንደሚለየው መጋረጃ ነው። አሁን ለሁሉም ሰዎች ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ክፍት መሆኑን ለመግለጽ መጋረጃው ከላይ እስከ ታች እንደተቀደደ ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስም ወደ እግዚአብሔር የሚወስደውን መንገድ

ለሁሉም ሰው ከፈተ። ይህም ከብሉይ ኪዳን ጋር ይነጻጸራል። ምክንያቱም በዓመት አንዴ ወደ እግዚአብሔር እንዲገባ በብሉይ ኪዳን የተፈቀደለት ሊቀ ካህኑ ብቻ ነበር።

ሁለተኛ፤ የእግዚአብሔርን ሕዝብ («የእግዚአብሔር ቤት») የሚመራ ታላቅ ሊቀ ካህን አለን። ከዚህ በፊት እንዳየነው፤ ሊቀ ካህናችን ኢየሱስ የሚግልድልን መንግሥተ ሰማያት ውስጥ ከእግዚአብሔር ፊት ሆኖ ነው። ስለዚህም ግርማው ወደሚያስፈራው የእግዚአብሔር የዙፋኑን ክፍል የምንቀርበው ያለ መሪ፤ አዳኝና አማላጅ አይደለም።

10ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያን በምድር እየኖረ ሳለ፤ እንዴት አድርጎ ነው እግዚአብሔር ወደሚገኝበት ወደ መንግሥተ ሰማያት መግባት የሚችለው?

ምንም እንኳ በሥጋችን በምድር ላይ የተወሰነን ብንሆንም በመንፈስ ግን ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ለእኛ ክፍት ነው። ጸሎት መንፈሳችንን እግዚአብሔር ወደሚገኝበት ሥፍራ ይወስደናል። እዚያ በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ለእግዚአብሔር ምሥጋናችንንና ጥያቄዎቻችንን እናቀርባለን። ጸሎት አንድ በጣም እሩቅ ለሆነ አምላክ የሚጸለይ ሳይሆን ዓለምን ወደሚቆጣጠረው አምላክ ዙፋን አማኙን የሚወስድ ነው። ይህ እግዚአብሔር ለእኛ የሰጠው ስጦታ አስደናቂ አይደለምን? ታዲያ እየተጠቀምንበት ነው?

በክርስቶስ ደም ስለነጻንና በመንግሥተ ሰማያት ላይ ያለ ሊቀ ካህን ስላለን ጸሐፊው ልንጠብቃቸው የሚገቡን አምስት ትዕዛዞችን ይሰጠናል።

1. በተረዳንበት እምነት በቅን ልብ ወደ እግዚአብሔር እንቅረብ፡- ወደ እግዚአብሔር የሚወስደው መንገድ ተከፍቶልናል! በዚህ መንገድ በጸሎት አማካይነት መጠቀሙ የእኛ ፋንታ ነው።

11ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለምንድን ነው ብዙ ክርስቲያኖች ሳንዳፍታ እንኳ ቢሆን ወደ እግዚአብሔር በጸሎት የማይቀርቡት?

ለ) ምን ያህል ጊዜ ነው ወደ እግዚአብሔር ዙፋን የምትቀርበው?

ወደ እግዚአብሔር ከመቅረባችን በፊት ማሟላት ያለብን አራት ነገሮች አሉ።

ሀ) ልባችን እውነተኛ መሆን አለበት፤ በዘልማድ እንዳልቀረብን ማረጋገጥ አለብን፤ ከሆዳምነት ወይም ከግብዝነትም እንዳይሆን እርግጠኞች እንሁን።

12ኛ ጥያቄ፡- ከልባችን ሳንሆን እንዴት መቅረብ እንደምንችል ምሳሌዎችን ስጥ።

ለ) ወደ እግዚአብሔር በእምነት መቅረብ አለብን። ይህም በጸሎት አማካይነት ወደ እግዚአብሔር ዙፋን እንደምንደርስ ማመንና መቀበል አለብን ማለት ነው። ጸሎታችንን እንደሚሰማና መልስ እንደሚሰጠን መተማመን አለብን። ምክንያቱም ያለ እምነት እግዚአብሔርን ማስደሰት አንችልም! (ዕብራውያን 11፡6)። የአይሁድ ክርስቲያኖች ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ ሲሉ በጥርጣሬ ወደ ቀድሞው የመሥዋዕት ሥርዓት እንዳይመለሱ፤ ወደ እግዚአብሔር ያለምንም ችግር መቅረብ እንደሚችሉ ሊነገራቸውና ሊረጋገጥላቸው ይገባል።

13ኛ ጥያቄ፡- ያለ እምነት እንዴት ወደ እግዚአብሔር ሊቀርብ እንደሚችል የሚያሳዩ አንዳንድ ምሳሌዎችን ስጥ።

ሐ) «ከክፉ ሕሊና ለመንጸት ልባችንን ተረፎተን ነው ወደ እግዚአብሔር መቅረብ ያለብን። መንፈሳዊ እውነታን ለማስተማር ጸሐፊው በብሉይ ኪዳን የተለመደን ነገር ይጠቀማል። እንደምታስታውሰው በስርየት ቀን ሊቀ ካህኑ መሠዊያውን ለመሥዋዕት ማቅረቢያነት ለማዘጋጀት በደም ይረጩ ነበር። በዚህ ሥፍራ አማኙን ፋሳዊ በሆነ ነገር ስለ መርጨት አይደለም የሚናገረው። እንዳየው ፋሳዊ የሆነ ነገር መንፈሳዊ ነገርን ሊያነጻ አይችልም። በምትኩ ግን ይህ የሚያመለክተው፡ አንድ ሰው ከኃጢአቱ ለመንጸት ሲል በኢየሱስ እንዳመነና ኃጢአቱን በሙሉ በእግዚአብሔር ፊት ተናዞ እንደነጻ ነው።

14ኛ ጥያቄ፡- ወደ እግዚአብሔር በጸሎት ከመቅረባችን በፊት ልባችንን ማንጸቁ አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው?

መ) ሰውነታችንን በንጹሕ ውኃ መታጠብ አለብን። ለዚህ አባባል ሁለት የግንዛቤ አማራጮች ሊኖሩን ይችላሉ። አንዳንዶች ይህ የውኃ ጥምቀትን የሚያመለክት ነው ይላሉ። በጥምቀት ጊዜ በውኃ ውስጥ መግባቱ እግዚአብሔር ውስጣዊ ሕይወታችንን እንዳነጻን የሚያመለክት ምሳሌያዊ ሥርዓት ነው። ባመዛኙ ግን ካህናት ለስርየት ቀን ለመዘጋጀት ሲሉ ገላቸውን እንደሚታጠቡ የሚያመለክት ነው! (ኦሪት ዘሌዋውያን 8:6)። በየቀኑ በኢየሱስ ክርስቶስ ደም መታጠብ እንዳለብን ለማስገንዘብ ጸሐፊው ቅኔያዊ በሆነ አነጋገር ይጠቀማል! (1ዮሐ.1:9)።

2. እንዳይነቃነቅ የተስፋችንን ምሥክርነት እንጠብቅ፡- ምንም ቢሆን በሕይወታችን እምነታችን እውነት ነው ወይም ደግሞ ክርስትና እውነተኛው መንገድ ነው ብለን የምንጠራጠርበት ወቅት አለ። ሆኖም ይህ ጥርጣሬ በውስጣችን ስላለ እምነታችንን መካድ የለብንም። እንዲያውም እንዳይነቃነቅ የተስፋችንን እምነት አጥብቀን መያዝ አለብን። ክርስትና በተስፋ የተሞላ ሃይማኖት ነው እንጂ የተስፋ መቁረጥ አይደለም። ወደፊት ከሙታን መነሣትንና የኢየሱስ ክርስቶስን በቅድስና በምድር ላይ መንገሥ በተስፋ የሚመለከት ነው። እምነታችንን እንድንተው የምንፈተነው ዐይናችንን ምድራዊ በሆኑ ነገሮች ላይና በእሁን ጊዜ ችግራችን ላይ ስናደርግ ነው። ጸሐፊው በተስፋ በምንጠብቀው ዘላለማዊ ነገር ላይ ዓይናችንን እንድናደርግ ያሳስበናል! (2ቆሮ.4:16-18)።

በስደትና በችግር ወቅት ተስፋችንን እንድንጠብቅ የሚያደርገን የእግዚአብሔርን ታማኝነት ማወቃችን ነው። ስለ እምነታችን ተገቢውን ክፍያ ይሰጠናል። ቃል ኪዳናችን በሙሉ ይጠብቃል። ኢየሱስ ለልጆቹ ይመጣላቸዋል። ስለዚህ ለእኛ ታማኝ ለሆነው አምላክ እኛም ታማኞች መሆን አለብን።

15ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያን የሆነ ሰው ተስፋ የሚያደርጋቸው ነገር ግን ክርስቲያን ያልሆኑ ሰዎች ምንም ተስፋ የማይጥሉባቸውን ነገሮች ሠንጠረዥ ሥራና እስቲ በዝርዝር ጻፋቸው።

3. እርስ በእርሳችን ለፍቅርና ለመልካም ሥራ እንድንጎታጎታ ትኩረት እንድናደርግ ያስፈልጋል፡- ብዙ ኃላፊነት ያለብን ለራሳችን ሕይወት ብቻ ይመስለናል። መጽሐፍ ቅዱስ ግን ከእግዚአብሔር ጋር ባላቸው ግንኙነት ሌሎችንም የመርዳት ሐላፊነት እንዳለብን ያስተምረናል። ጸሐፊው ሌሎችን በሁለት ዋና ዋና የሕይወታቸው ክፍሎች ውስጥ እንድንረዳቸው ያዘናል። አንደኛ፤ ከብቶችን እንደምንገዛበት ዓይነት ዱላ እርስ በእርሳችን በመቆስቆስ ፍቅር በሕይወታችን ውስጥ እንዲገለጥ ማድረግ አለብን። ሁለተኛ፤ የበለጡ ሥራዎችን ለእግዚአብሔር እንድንሠራ እርስ በእርሳችን መጽናናት አለብን። ይህም ወንጌልን በማሰራጨት በማስተማር ወይም በችግር ላይ ያሉትን በመርዳት ሊሆን ይችላል።

16ኛ ጥያቄ፡- ሀ) በእምነትህ ሌሎች ክርስቲያኖች የረዱህ እንዴት ነው?

ለ) ለፍቅርና ለመልካም ሥራ የተዘጋጁ እንዲሆኑ በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ያሉትን ክርስቲያኖች ያነቃቃሽው እንዴት ነው?

4. ከሌሎች ክርስቲያኖች ጋር መሰብሰባችንን አንተው፡- ክርስቲያኖች አብረው ተሰብስበው በአንድነት ሲያመልኩና እርስ በእርሳቸው ሲጽናኑ ያድጋሉ። ሆኖም ክርስቲያኖች አብረው ከመሰብሰብ የሚያፈገፍጉበት ሁለት ወቅቶች አሉ። አንደኛ፤ እንዳንድ ከሌሎች ክርስቲያኖች ጋር የሐሳብ መቃረን ሲኖራቸው መገናኘታቸውን ያቋርጣሉ። ሁለተኛ፤ የሰደት መነሣት አዝማሚያ ካለ ክርስቲያኖች ከመሰብሰብ ይቆጠባሉ። የዕብራውያን ክርስቲያን ከአሕዛብ ጋር ሲሰበሰቡ ታይተው በሌሎቹ አይሁዳውያን እንዳይሰደዱ ይፈሩ ነበር፤ ችግራቸውም ይህ ነበር።

17ኛ ጥያቄ፡- በጥቃቅን ችግሮች ምክንያት ክርስቲያኖች አብሮ ከማምለክና ቤተ ክርስቲያን ከመሄድ የተቆጠቡበትን ጊዜ አይተህ ታውቃለህ?

አንድ ክርስቲያን ለብቻው ጠንካራ ሆኖ ሊያድግ አይችልም። እግዚአብሔር የክርስቶስ ሰውነት በሆነው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አስገብቶናል። ምንም እንኳ እንዳንዶች «እኔ መጽሐፍ ቅዱሴን የማንበውና የምጸልየው በቤቱ ውስጥ ነው» ቢሉም ይህ በቂ አይደለም። በእምነታቸውም መቼውም ቢሆን ጠንክረው አያድጉም። በዚህም ምክንያት ወዲያውኑ በጋጢአት ይወድቃሉ፤ በሐሰተኛ ትምህርትም ይያዛሉ ወይም እምነታቸውን ይክዳሉ።

5. እርስ በእርሳችን እንመካከር፡- ክርስቲያኖች ብዙ ጊዜ ከጌታ መንገድ የሚፈናቀሉና በጋጢአት የሚወድቁ ሌሎች የሚጠበቁቸውና የሚመክሯቸው ክርስቲያኖች ሳይኖሩ ሲቀሩ ነው። ለማደግና በፈተና ላይ ጸንተን እንድንቆም እንዳችን ለአንዳችን እናስፈልጋለን። ስለዚህም ከቅናት፣ ከጥላቻ ወይም ከጭቅጭቅ ተነሥተን እርስ በእርሳችን እንድንጠፋፋ ሳይሆን ሁሉ እርስ በእርሳችን እንድንመካከር ነው መሻት ያለብን።

18ኛ ጥያቄ፡- ክርስቲያኖች ተሰብስበው እንዲመካከሩ ቤተ ክርስቲያን አመቺ ሁኔታን የምታዘጋጅው እንዴት ነው?

ጸሐፊው ከሚሰጣቸው ትዕዛዛት መካከል ሦስቱ የሚመለከቱት ከሌሎች ክርስቲያኖች ጋር ያለንን ግንኙነት መሆኑን መገንዘቡ አስፈላጊ ነው። ለምን? እውነተኛ ክርስቲያኖች የሆኑ ሁሉ የፈለጉት ቤተ ክርስቲያን አባል ይሁኑ! የአንድ ቤተሰብ አባሎች ናቸው። የእነርሱ ራስ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ለደገንነታቸው ውድ የሆነውን ደሙን አፍስሰላቸዋል። ክርስቲያኖች አናሳ በመሆናቸው ሁሉም ቢሆን ለደት ያጋጥማቸዋል። እርስ በእርሳችን ከምንካከስ የክርስቶስን አካል ለማጠንከር ስንል አብረን በመሥራት ለእርሱ ታማኝ ሆንን መቆም ይኖርብናል።

19ኛ ጥያቄ፡- ሀ) የተለያዩ የክርስትና ቡድኖች እርስ በእርሳቸው እንዴት ለመጠፋፋት እንደሚጥሩ ምሳሌዎችን ስጥ።

ለ) አብረው በመሥራት እርስ በእርሳቸው ለእነርሱ ጥቅም ሲሉ ሊመካከሩና ሊጽናኑ የሚችሉባቸውን መንገዶች በዝርዝር ጻፍ።

ሐ) ሌሎችን ለማጽናናት የምትጥረው ምን ምን ነገሮችን በማድረግ ነው?

ለእግዚአብሔር መንግሥት አብረን መሥራት ያለብን ቀኑ እየቀረበ በመምጣቱ ነው። ቀኑ የተባለው በዚህ ሥፍራ ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግመኛ የሚመጣበት ቀን ነው። የጥንት ክርስቲያኖች በእነርሱ የሕይወት ዘመን ዳግም ምጽአት የሚሆን ይመስላቸው ነበር። እኛም የኢየሱስ ክርስቶስን ምዕላት ልንጠባበቅ ይገባናል። ያለምንም ቆይታ ኢየሱስ ይመጣል ብለን የምንጠባበቅ ከሆነ አንዳችን አንዳችንን ለማጥፋት ጊዜ እንወስድም ነበር። ጊዜያችንን ወንጌልን በማሰራጨትና ሌሎች እንዲያድኑ በመርዳት እያሳለፍን ኢየሱስ እስከሚመጣበት ጊዜ ድረስ ታማኞች ሆንን እንጠባበቅለን።

20ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ለጌታ ዳግም ምዕላት ዝግጁ ነህ? ይህንን በሕይወትህ የገለፅከው እንዴት ነው?

ሦስተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 10:26-31

ለአማኞች የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌልና ክፍት የደገንነት መንገድ ለጋጢአተኞች መገኘቱ እራሱ ትልቅ በረከት ነው። ወንጌሉን ለማመንና ለመታዘዝ አሻፈረኝ ላሉ ሰዎች ደግሞ ይህ ወንጌል በእነርሱ ላይ ስለሚመጣው ታላቅ ፍርድ ይናገራል። ወንጌሉን የሚሰብኩትን ጳውሎስ እንደተናገረው በሚድኑትና በሚጠፉት ዘንድ ለእግዚአብሔር የክርስቶስ መፃዛ ነንና! ለእነዚህ ለሞት የሚሆን የሞት ሽታ ለእነዚያም ለሕይወት የሚሆን የሕይወት ሽታ ነን! (2ቆሮ. 2: 15-16)።

በኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤና ሞት አማካይነት የተገኘውን ታላቅ ደገንነት ካስረዳ በኋላ በፈተና ውስጥም ቢሆን ለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት ታማኝ ሆነው ጸንተው መቆም እንዳለባቸው ከነገራቸው በኋላ ጸሐፊው በኢየሱስ ላይ ያላቸውን እምነት የአይሁድ ክርስቲያኖች እንዳይክዱ ጠንከር ያለ ማስጠንቀቂያ ይሰጣቸዋል።

21ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 10:26-31 እንብብ።

ሀ) አንድ ሰው በማወቅ ዝም ብሎ ኃጢአት የሚሠራ ከሆነ ውጤቱ ምንድን ነው?

ለ) ጸሐፊው የሚናገረው ስለምን ዓይነት ኃጢአት ነው?

ሐ) አንዱ በኢየሱስ ያለውን እምነት ሊክድ የሚሆኑት ሦስት ነገሮች ምን ምንድን ናቸው? (ቁጥር 29)

መ) የጌታን ባህርይ በተመለከተ ሰውዬው እምነቱን ላለመካድ ሲል ማስታወስ የሚገባው ነገር ምንድን ነው?

ዕብራውያን 10:26-31፡- በዕብራውያን መጽሐፍ ውስጥ አራተኛው ዋነኛ ማስጠንቀቂያ ነው። እንደምታስታውሰው የአይሁድ ክርስቲያኖች እምነታቸውን ከደው ወደ ቀድሞው ሃይማኖታቸው ለመመለስ ሲያመነቱ ነበር። ይህ የሆነበት ዋነኛው ምክንያት ስደትን በመፍራታቸው ነው።

22ኛ ጥያቄ፡- በቤተ ክርስቲያንህ ያሉ ክርስቲያኖች ላይ ከሆነው ነገር ጋር ይህ የሚመሳሰለው እንዴት ነው?

በዚህ ሥፍራ ጸሐፊው ኃጢአት ብሎ የሚናገረው የክሕደትን ኃጢአት ነው። ይህም በጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ያለን እምነት መተው ነው። ይህ ሐሳብ የተወሰደው በብሉይ ኪዳን በማወቅ በፈቃዱ የእግዚአብሔርን ኪዳን የናቀ ሞት እንደሚፈረድበት ከሚጠቅሰው ክፍል ላይ ነው።

የክሕደት ኃጢአት እጅግ አስቀያሚ የሆነው እንደገና ለማመን ባለመቻሉ ላይ አይደለም። ነገር ግን ሁለት የሚሆኑ ዋና ዋና ነገሮች አሉ። አንደኛ፤ እውነቱን አውቆ ለሚክድ ሰው ልቡ ይደነድንና እንደገና እውነቱን አውቆ ለማመን ይከብደዋል። ሁለተኛ፤ አንድ ሰው እውነቱን ከካደ በማያምኑ ሰዎች ጎራ ውስጥ ይመደባል። የኢየሱስ ክርስቶስን መስዋዕትነት ከካደ ሌላ የመዳን መንገድ የለም። የእንስሳ መስዋዕት ተመልሶ እንደገና የኢየሱስን መስዋዕትነት ሊተካ አይችልም። ስለዚህ ከኃጢአት መስዋዕት ውጪ የሚቀረው ነገር ቢኖር ከእግዚአብሔር ጠላቶች ጋር ለዘላለም በገሃነም ውስጥ መኖር ነው።

የዕብራውያን ጸሐፊ አንድ አስፈላጊ የሆነ እውነትን ያሳስበናል። ብዙ ሰዎች ማንኛውም ሃይማኖት የኃጢአት ምሕረትን አጎናፅፎ አንድን ሰው ወደ መንግሥተ ሰማያት ለማድረስ ብቁ ነው ማለትን ይወዳሉ። አንድ ሰው አርቶዶክስም ሆነ ፕሮቴስታንት ወይም እስላም ምንም ልዩነት የለውም ይላሉ። በመጨረሻም ሁሉም ይድናሉ ጸሐፊው ግን ምሕረት የሚገኘው በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት በኩል ብቻና በሞቱም በማመን መሆኑን በአንክሮ ያመለክታል። ከዚህ የተለየ እምነት የሚከተሉ ማንኛቸውም ሰዎች በኃጢአታቸው ይጠፋና ተቀጥተውም ወደ ገሃነም ይወሰዳሉ።

23ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህ የሌላ እምነት ተከታዮች ለሆኑ ወንጌልን ስለማካፈል አስፈላጊነት የሚያስተምረን ነገር ምንድን ነው?

ለ) በኢየሱስ ብቻ ማመን ሳይሆን ሌሎችም ሃይማኖቶች ወደ መንግሥተ ሰማያት ይወስዳሉ ብለው የሚያምኑ ሰዎችን ታውቃለህ?

ሐ) እንዴት አድርገህ ነው መልስ የምትሰጣቸው?

በብሉይ ኪዳን ዘመን በማወቅ ኪዳኑን የማይቀበሉ ሰዎች በሞት ይቀጡ ነበር፤ (ለምሳሌ ዘሌዋውያን 24:10-23)። አዲሱ ኪዳን የበለጠ በረከቶችንና የኃጢአት ኖሕረትን የሚያጎናፅፍ ነው። ከእነዚህ በረከቶች ጋር ግን ከብሉይ ኪዳን ጊዜ የበለጠ ቅጣት አብሮት ይገኛል። ቅጣቱ ሥጋዊ ሞት ሳይሆን ይችላል፤ ነገር ግን በገሃነም የዘላለም ሞት እንጂ።

24ኛ ጥያቄ:- ሮሜ 2:1-16 አንብብ። ጳውሎስ የእግዚአብሔርን ቃል አውቀው በሚክዱ ሰዎች ላይ የሚደነገገውን ፍርድና የእግዚአብሔርን ቃል ባልሰሙ ሰዎች ላይ የሚፈረደውን ፍርድ በሚያነፃፅርበት ወቅት የሚናገረው ነገር ምንድን ነው?

ክርስቲያኖች ነን ብለው በኢየሱስ ያላቸውን እምነት ግን የሚክዱ ሰዎች በላያቸው ላይ ከፍተኛ ቅጣትን የሚያመጡ ሦስት ነገሮችን ያደርጋሉ፤ እነዚህም:-

1. የእግዚአብሔርን ልጅ በእግራቸው ይረግጡታል። በሌላ አነጋገር ያምኑት የነበረውን ኢየሱስን ያዋርዱታል። ሌሎች በክርስቶስ ስም እንዲሳለቁ ያደርጋሉ። በዚህም የኢየሱስ ስም ተራ ይሆናል ማለት ነው።

25ኛ ጥያቄ:- ክርስቲያን ነኝ የሚል ሰው እምነቱን ሊክድ ያየኸው እንዴት ነው?

2. የኪዳኑን ደም እንደ ርኩስ ነገር ይቆጥሩታል። በሌላ አነጋገር የአዲስ ኪዳን ጠንሳሽ የሆነውን የኢየሱስን ሞት እንደ ተራ ነገር አድርገው ይመለከቱታል። ኢየሱስ የሞተው ዝም ብሎ ነው፤ ከማንኛውም ሰው ደም የእርሱም ደም ምንም ለውጥ የለውም ይላሉ።

3. የፀጋውንም መንፈስ ያዋርዳሉ። በሕይወታቸው ውስጥ ያለውን የመንፈስ ቅዱስን አገልግሎት ይከዳሉ፤ የሚሰጣቸውንም ፀጋ ስጦታን አይቀበሉትም ማለት ነው።

26ኛ ጥያቄ:- ትምህርት አሥራ ሦስትን ተመልከት። እነዚህ ቁጥሮች ስለ ክርስቲያኖች ነው የሚናገሩት ወይስ አይደለም ብለው የቀረቡትን የተለያዩ ሐሳቦች በዝርዝር ጻፍ።

በትምህርት አሥራ ሦስት ያጠናነው ዕብራውያን 6:4-6 ነው። በእነዚህ ቁጥሮች ውስጥ በዕብራውያን መጽሐፍ የተሰጡትን ማስጠንቀቂያዎች በተመለከተ ሦስት ዋና ዋና ትርጓሜዎችን ተመልከተናል።

አንደኛ፤ አንዳንዶች እነዚህ ቁጥሮች የተጻፉት እምነታቸውን ለመካድ ብሎም ደኅንነታቸውን ወደ ማጣቱ ደረጃ ስለደረሱት ሕፃን ክርስቲያኖች ነው የሚናገሩት ይላሉ።

ሁለተኛ፤ «እነዚህ፤ የዕብራውያን መጽሐፍ ደራሲ ክርስቲያኖችን ለማስፈራራት ሲል የከሰታቸው ውጤት በእርግጥ የሚሆን ቢሆን ኖሮ ምንኛ አስከፊ ይሆን እንደነበር ለማሳየት ብሎ ባልሆነ ኃይለኛ ቋንቋ እንደተጠቀመ የሚመስላቸው በላል ያልሆኑ ክርስቲያኖች ናቸው» ብለው የሚያምኑ ሌሎችንም ሰዎች አይተናል። «በእውነተኛ ክርስቲያኖች ላይ ሊደርስ እንደማይችል ልቦናው እያወቀ ዝም ብሎ የማይሆን ሁኔታን ነበር እያቀረበ የነበረው» ይላሉ።

ሦስተኛ፤ ሌሎች ደግሞ ጸሐፊው የሚጽፈው ከክርስቲያኖች ጋር ብቻ በማምለካቸው ክርስቲያኖች ነን ብለው ለሚያስቡ ሰዎች ነው ይላሉ። ሆኖም ጀርባቸውን ወደ ኢየሱስ አዙረው እምነታቸውን ከካዱ በመጀመሪያም እውነተኛ ክርስቲያኖች እንዳልነበሩ ማረጋገጫ ይሆናል። ወንጌሉ ለባቸውን ሳይለውጠው እራሳቸውን ክርስቲያን ብለው ይጠሩ ነበር። እውነተኛው የክርስቲያን መለኪያ እምነቱን እስከ መጨረሻ ድረስ አጥብቆ መያዙ ነው።

ብዙ ጊዜ እግዚአብሔርን የፍቅር፣ የምሕረት፣ የፀጋና የርኅራኄ አምላክ እንደሆነ ነው የምናየው። በእርግጥ ይህ እውነት ነው። ነገር ግን ይህ ስለ እግዚአብሔር የሚገልጽ ቋንቋ እውቀት ነው። እግዚአብሔር ጻድቅ ቁጡና የሚቀጣ አምላክ ነው። እግዚአብሔር ከፀጋው የተነሣ ለኃጢአተኞች ሙሉ ደኅንነትን ያገኛል። ይህን ደኅንነት ሲከዱ ደግሞ እግዚአብሔር የበቀል አምላክ ነው። አንዳንዶች በኃጢአትና በእርኩስት የተሞላ ሕይወት ይኖሩ ይሆናል፤ የእግዚአብሔርን ቅጣት ግን አያመልጡም።

ጸሐፊው ሁለት የብሉይ ኪዳን ጥቅሶችን ይጠቅሳል፤ እነዚህም ኦሪት ዘዳግም 32:36 እና መዝ. (135): 14 ናቸው። እግዚአብሔር ታላቅና የሚፈራ አምላክ ነው። ዘላለማዊ ፈራጅ ነው፤ ሰዎች ሁሉ ፍርድን ይቀበላሉ። ክርስቲያኖች የሚፈረድባቸው ለጌታ በሠሩት ሥራ መሠረት ነው። ክርስቲያን ያልሆኑ ሰዎች የሚፈረድባቸው ባለማመናቸው ነው። ስለ ሕይወታችን በእግዚአብሔር ፊት ቆመን መልስ እንደምንሰጥ ሁልጊዜ ማስታወስ ይኖርብናል። ስደትን ለማምለጥ ስንል ወደ ዓለም ብንመለስ፤ ዘላለማዊ የሆነውን የገሃነም ቅጣት በላያችን ላይ እንደምናመጣ መገንዘብ ይኖርብናል። ለእግዚአብሔር ስንሠራ በኃጢአት ውስጥ እንድንኖር የሚያደርግ ፈተና ቢገጥመን እንኳ ይህቺ እራሷ በእግዚአብሔር ዘንድ እንደምትመረመር ማወቅ አለብን።

27ኛ ጥያቄ፡- ሀ) ይህ ሊመጣ ያለው የእግዚአብሔር ፍርድ ለእግዚአብሔር ንጹህ የአገልግሎት ሕይወት እንዲኖርህ እንዴት አድርጎ ሊረዳህ ይችላል? ለ) ይህ እውነታ ሌሎች ለእግዚአብሔር እንዲኖሩ ሊያበረታታቸው የሚችለው እንዴት ነው?

አራተኛ ቀን፡- ዕብራውያን 10:32-39

ምንም እንኳ ጸሐፊው እምነታቸውን እንዳይከዱ ጥብቅ የሆነ ማስጠንቀቂያ ቢሰጣቸውም እውነተኛ የሆኑት ክርስቲያኖች ለእግዚአብሔር ታማኝ ሆነው እንደሚቆዩ

እርግጠኛ ነበር። ክርስቲያኖቹ እውነተኛ አማኞች መሆናቸውን ለማረጋገጥ መጀመሪያ ባመኑበት ወቅት ክርስቲያኖቹ የነበራቸውን ሕይወት ይጠቅሳል። ምንም እንኳን የአንድ ሰው ውጫዊ ባህርይ እውነተኛ ክርስቲያን ስለ መሆኑ ማስተማመኛ ባይሆንም አንድ ሰው በኢየሱስ ካመነ ምንጊዜም አዲስ ፍጥረት ነው። ሕይወቱ በመቀየሩ ምግባሩም የግድ ይለወጣል።

28ኛ ጥያቄ፡- በኢየሱስ አንዴ ካመንክ በኋላ ሕይወትህ እንዴት እንደተለወጠ አብራራ።

29ኛ ጥያቄ፡- ዕብራውያን 10:32-39 አንብብ።

ሀ) ክርስቲያኖች በኢየሱስ የነበራቸው እምነት እውነተኛ እንደነበር የሚጠቁሙ የተለያዩ ምግባሮችን በዝርዝር ጻፋቸው።

ለ) በችግር ጊዜ በተለይ የሚያስፈልገው ባህርይ ምንድን ነው? (ቁጥር 38)።

ክርስቲያኖቹን በእምነታቸው ለማጽናት ጸሐፊው መጀመሪያ በክርስትና ሕይወታቸው የተፈጸመውን ነገር ያስታውሳቸዋል። የአይሁድ ክርስቲያኖች ባመኑበት ወቅት ወዲያውኑ ስደት መጣባቸው በዚህም በጣም ጎዘንተኞች ሆነዋል። ሆኖም ይህንን ሁሉ በደስታ ጸንተው አላልፈውታል። ለወንጌሉ ሲባል የተጋፈጧቸውን አራት የተለያዩ ችግሮች ያስታውሳቸዋል።

1. በሕዝብ ፊት ተዋርደዋልም ተሰደዋልም። ምናልባትም በገበታ ቦታ ወይም ወደ ቤተ ክርስቲያን በሚሄዱበት ወቅት ሕዝቡ ክርስቲያኖቹን ያበሽቋቸው ይሆናል።

2. መከራና ስደት ከተቀበሉት ጋር አንድ ሆኑ። እምነታቸውን ለመደበቅ አልዋከሩም። በባለሥልጣኖቹ መከራ ይቀበሉ የነበሩትን ለብቻቸው ችግሩን እንዲጋፈጡ አላደረጓቸውም። እንዲያውም አንዱ የእነርሱ አባል መከራ ሲቀበል እነርሱም ክርስቲያኖች እንዲሆኑ ሳይሸሽጉ ይገልጻሉ።

3. ስለ እምነታቸው በእሥር ቤት ከነበሩ ጋር አብረው ያዝኑ ነበር። ምግብ በማምጣት ይጎበኟቸውና ያጽናኟቸው ነበር። ይህም እራሳቸውን መሸሸግ እንዳልፈለጉና አብረው ከእነዚያ ጋር ቢታሰሩም ፈቃደኛ ነበሩ ማለት ነው።

4. የንብረታቸውን መጥፋት በሙሉ ደስታ ነበር የተቀበሉት ሱቆቻቸውን ቤቶቻቸውን ወይም የእርሻ ቦታዎቻቸውን ሲያጡ ምንም አያጉረመርሙም ነበር። ስለ ኢየሱስ ስም ሲሉ መከራ እንደሚቀበሉ ስለተገነዘቡ ሁሉን ነገር በፀጋ ተቀብለዋል።

30ኛ ጥያቄ፡- ማቴ.5:11-12 እና ያዕቆብ 1:2-3 አንብብ። ለስደት የክርስቲያን ምላሽ ምን መሆን አለበት?

31ኛ ጥያቄ፡- በዚህ ሥፍራ እንደተገለጸው በአንተና በቤተ ክርስቲያንህ ላይ ተመሳሳይ ሁኔታ የገጠማችሁ እንዴት ነው?

ለዚህን ያህል ስደቱን ሲቋቋሙ ቆይተው እምነታቸውን ቢከዱ ሞኝነት ነው። ለኢየሱስ ታማኝ ሆነው በመቆማቸው ታላቅ ብድራት ይጠብቃቸዋል። ነገር ግን ቃል የተገባላቸውን ብድራት ለመቀበል መጽናት ያስፈልጋቸዋል።

ስደቱ እንዳያሸንፋቸው በእግዚአብሔር በመታመን መኖር እንዳለባቸው ለማሳየት ጸሐፊው ሌላ የብሉይ ኪዳን ጥቅስ ይጠቅሳል፤ (ዕንባቆም 2:3-4)። በሚቀጥለው ሳምንት ጥናታችን የእምነት ምሳሌ የሆኑትን ከብሉይ ኪዳን ላይ እንመለከታለን። በዚህ ሰይጣን በነገሠበት ጨለማ ዓለም ውስጥ ጻድቃን የሆኑት የእግዚአብሔር ልጆች እምነታቸውን መጠበቅ ይኖርባቸዋል። አንድ ቀን ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ይገለጻል፤ ያኔ በእምነት ሳይሆን እያየነው እንከተለዋለን። አሁን ግን እስከ ሞታችን ድረስ ወይም እርሱ እስከመጣ ድረስ በእምነት ጸንተን መቆም አለብን። ይህን ስናደርግ ኢየሱስ ይዞ ስለሚመጣው ብድራት እርግጠኞች እንሆናለን። አሁን ለእግዚአብሔር ታማኝ ነህ ወይ? ለእርሱስ እየሠራህለት ነው?

አምስተኛ ቀን:- የዚህን ሳምንት ትምህርት ከልስና ለሳምንታዊ ስብሰባ ተዘጋጅ።

ሳምንታዊው ስብሰባ

- 1. ሳምንታዊው የአምልኮ ጊዜ
- 2. ጸሎት
- 3. ክለሳ
- 4. የውይይት ጊዜ

ሀ) የሐሰት ትምህርትን ለመቋቋም በቤተ ክርስቲያንህ ልታስተምራቸው የሚገባህን ዋና ዋና እውነታዎች በዝርዝር ጻፍ። እንዴት እንደምታስተምራቸው ዕቅድ አውጣ።

ለ) የኢየሱስ ክርስቶስ ለእኛ ብሉ ወደ ምድር መጥቶ ለመሞት መፍቀዱና የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈጸሙ እኛ ለእግዚአብሔር መስጠት ለሚገባን ምላሽ ምሳሌ ሊሆን የሚችለው እንዴት ነው?

ሐ) 1. ቤተ ክርስቲያንህ በዕብራውያን 10:19-25 ላይ ያሉትን ትዕዛዞች የምትጠብቀው እንዴት ነው?

2. እነዚህን አምስት ትዕዛዞች መጠበቁ ለእነርሱ አስፈላጊ የሆነው ለምንድን ነው?

3. ቤተ ክርስቲያንህ እነዚህን ትዕዛዞች በተሻለ ሁኔታ ልታሟላ የምትችለባቸውን የተለያዩ መንገዶች በዝርዝር ጻፍ።

መ) 1. ባለፈው ዓመት በቤተ ክርስቲያንህ ውስጥ ምን ያህል ክርስቲያኖች ናቸው እምነታቸውን የካዱ?

2. ለምንድን ነው እምነታቸውን የካዱት?

3. ዕብራውያን 10: 26-31 በመጠቀም በቤተ ክርስቲያን ሥራትን ክርስቲያኖች ከሕይወት በተመለከተ ማስጠንቀቂያ የምትሰጣቸው እንዴት ነው?

ሠ) 1. ክርስቲያኖች ስደትን በደስታና በእምነት መቀበል ያለባቸው ለምንድን ነው?

2. ይህ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት እንደተከናወነ ምሳሌዎችን ስጥ።

5. ጸሎት

ትምህርት አሥራ ስምንት

ዕብራውያን ምዕራፍ 11

የመጀመሪያ ቀን: - ዕብራውያን 11: 1-7

ባለፈው ሳምንት ትምህርታችን በስተመጨረሻ አካባቢ «ጻድቅ በእምነት ይኖራል» የሚለውን ተመልክተናል፤ (ዕብራውያን 10: 38)። የክርስቲያን ዋነኛ ባህርያት አንዱ እምነት ነው። ማንኛውም ዓይነት ስደት ሊቋቋሙና እግዚአብሔርን በሕይወታቸው ደስ ሊያሰኙ የሚችሉ እምነታቸውን ጠብቀው የሚኖሩ ሰዎች ናቸው። እምነት ሁኔታዎች ሁሉ ድፍን ባሉበት ወቅት አንድን ሰው ለእግዚአብሔር ታማኝ አድርጎ የሚያቆየው ነገር ነው። ስለዚህም ያለ እምነት እግዚአብሔርን ደስ ማሰኘት አይቻልም።

1ኛ ጥያቄ: - ሀ) በራስህ ቃል እምነት ምን እንደሆነ ግለጽ።

ለ) በሕይወትህ ውስጥ እምነትህን እንዴት አድርገህ እንደገለጽክ ምሳሌዎችን ስጥ።

እምነት የሚለው ቃል በብዙ ሰዎች ዘንድ የተለያየ ትርጓሜ ይሰጠዋል። ለአንዳንዶች እምነት ማለት ሃይማኖት ነው፤ ለዚህም ነው በአግርኛ እምነትና ሃይማኖት የሚሉት ቃላት በጣም የሚዛመዱት ለሌሎች ደግሞ አንድን ነገር አመዛዝና እንደማመን ዓይነት ትርጓሜ አለው። ስለዚህም አንድን ሰው የተናገርኩትን ታምናለህ? ብለን የምንጠይቀው የአመኔታው ሁኔታ ስለሚለያይ ነው። በዚህ ምክንያት አንድ ሰው ለማኝ ነው ስንል ምን ማለታችን እንደሆነ እምነትም ስንል ምን እንደሆነ ማብራራት ይኖርብናል።

ሰው ሁሉ እምነት አለው። አንዳንድ ሰዎች እምነታቸውን በሚሠሩት ጥሩ ሥራ ላይ ያደርጋሉ፤ አንዳንዶች ደግሞ በቤተ ክርስቲያናቸው ይተማመናሉ ወዘተ...። ታዲያ ዋናው ነገር አንድ ሰው እምነት አለው ወይ ሳይሆን በትክክለኛው ነገር ላይ ይተማመናል ወይ የሚለው ሐሳብ ነው። ወደ ደኅንነት የሚመራን አንድ ብቸኛ እምነት ነው።

2ኛ ጥያቄ: - ዕብራውያን ምዕራፍ 11 አንብብ። የተለያዩ ሰዎች እምነታቸውን እንዴት እንደገለጹ በዝርዝር ጻፍ።